SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA ERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křižu. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čěłneho znjezbożenja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbożenje dyrbi abonent hnydom sobu zawěšacej bancy wozwěsć, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbożenja dyrbja so banzy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje přiwěsćić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tutejše banki kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěsći.

Čisło (Nr.) 1 — Budyšin — Póndźelu, 2. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Nowolětny dźeń w Barlinje

Nowolětne přijimanje pola němskeho presidenta

Nowolětne pschijimanja pola němskeho presidenta hu so j pschiležnjenjom straže wotewrile, kotraj z hudźbu 3/11 hodźin do cjeknjeho dwora staroje němskeje kenzlije pschihdże. Pschi wrotach němski president wosjewjeńcu pschija.

W 11 hodźinach němski president wotpółłanzitwo „želwiatskeho bratrowa w Halleskim dole", kaž mjenowanych Sallorow pschija, kotraj jemu po starym waschnju žel, kolbašu a žwožpschejazu pěšeh pschinjeschu.

Krótki cjaš psched 12 hodźinami so **diplomatiski korps** w kongresowej sali staroje němskeje kenzlije shromadźi. Rako najstarschi diplomatiski sastupnik bamžowy munzius **Orsenigo** němskemu presidentej najwutrobniše žołzowa pschesła wupraji. Munzius na starošćow pokus bilanzu pokala, kotruž nowe lěto wot starého dostanje a nadźiju wupraji, so lěto 1933 ludam pschede wschěm puć k wěrnemu hospodarskemu wobnowjenju namakać da.

Sso j wutrobnymi žołwami munzijej podźakowawschi, **němski president** praji, so je nakoljenja najwotcschege mózy a wurjadnych naprawow trjeba było, so by so nasche statne a hospodarske žiwjenje psched strašnym smutkownym rostschasenjom wobarnowało. **Ale hischcze so njeje krisa pschewinyła.** Hischcze so milijony ludowych towarschow **bjez džěła** a bjes wěsteho žiwjenjerjeho załožka widźa.

Nascha starošć we pschichodu so j tym powjetscha, so so **wažne internazionalne praschenja** bjes rosrisanja lěto wot lěta wuleku a j pschezo wjetschej cjeżu na žiwot cjeschcza. Wšitke tu hospodarske praschenje na prěnim mjetnje stejí. Pschetož mozy jenotliweho kraja njedožahaju, so tychlej so łóstenu wobydlerjej džěło a chleb zarudźej. Rozumnemu kromadźeńdźenja knjeżerstwa a wulkozarateho nowego porjada statnych **wikowanjskich stykow** je trjeba, hdyž dyrbja so žiwjenjowe wumělenja za lud i sajo jnjeběłne sejnjeć.

S hospodarskeje strony žameje wschak so žiwětowa krisa njebudże móz pschewinyć dacz. To hakle budże możno, hdyž budże wšajomne dowěrjenje mjes ludami wobnowjene. Bóle dyrbi hdy pschedy je musne, so so wschě dobrowólne a špěchowaje mozy sepschinjaja k wotstronjenju wobečznjesow, kotrejž skoro wschudże na žiwjece politiske, hospodarske a sozialne žiwjenje ludow wohrožeja. Njech so w nowym lěcze skónčenje poradźi, k rossudźadženju pschemjenjenjen wjezow dóšcz a puć sajo wuzwobodźicz sa pokrok cłowjestwa.

Němskemu presidentej zhromadnje **němski kanzler** je **Schleicher** mjes druhim praji: Mojim pschedchadnikam w kanzlerstwje je so poradźiło, Němsku wot cjeże reparazijow wuzwobodźicz. S tym je puć pokasany k jednaczu němskeho a žiwětowego hospodarstwa a nalěžnje so pschaje, so bychu knjeżerstwa wschěch krajow pschichodne lěto rosrudźene po puću hospodarskeho rosmaka dale kročzile. We **praschenju wotbronjenja** su wulkonoscy sajsadu ritnoprawnosće wuraznje pschipóznale, a wotbronjezej konferenzy je so nadawk stajił, tule sajsadu do skutka stajicz. Wróćimy so na konferenzu, so bychmy wšitke powschitkowne wotbronjenje pschećiwscheli a jedi jeanym tón sam bjezstrach wuhódźili, kotrejž kóždy druhi kraj wuzje. Jeli so by so porad ilo, němski nikodźinje we wobšahu militar prawo bróniteje statnoje służby wróćicz, by so wulka kroczel k wurunanju smutkownych snapschercjinowcjow a k postajenju měra w najchezi wótczisne cźinila.

Krwawne zraženja w nowolětnej nocy w Barlinje

W nowolětnej nocy je w Barlinje na wjsche'akich mjesnach k srażenjam mjes kommunistami a nazionalnym sozielistami dojcho. Jenoho „hódneho nazionalneho sozialista a jeneho kommunista su pschi tym moriti. Njesnaczi winizy su 3716tnu žonu j wusłokom do wutroby moriti.

Hólětneho nazionalneho sozialista Magnitza na Utrechtskej dróży su nadpadnyli a j nožom do brjucha skałali. Wón tčehi jeho do khorownje donjesli, je bórzy wumrjel. 1.6 hodźin su na Prynz-Hendrichskim namješcu, kommunista, kotryž bě k wutrobje klóty, morwehu namakali. Sswědzy su jeneho nazionalneho sozialista z džěloweho lěhwa na Lichtenradskim sportowniščeńu jako winika mjenowali. Na to je mordarskowa kommunistija lehwo pschepyta'a a 25 nazionalnych sozialistow jasała. Mordarstwo na žonje njeje so hischcze wujasnilo.

Na někotrych druhich městnach su kommunistowje jenotliwych nazionalnych sozialistow nadpadnyli a j nožom skałali. W Lichterradze je 15 nazionalnych sozialistow jenoho muża němskostatneje khorhoje smorskało. Jeho su j rostschasenjom mosnow do khorownje dowjesli.

Ćehodla so ničo niestanje?

Sakski landbund na němskeho kanzlera.

Sakski landbund je němskemu kanzlerej žłódowazy telegram pósłał: „Sakske ratarstwo je **nimo měry rosbohatene dla njesrofumliweho njefluknowanja němskeho knjeżerstwa,** dźiwajo na katastrofalne padanje butrowych płacźiznow a dla płacźiznoweho rosmica na žitnych wikach. Hnydom so skutkowne naprawy sa pokschcze katastře hospodarstwo jadaju. Wschede wschěm dyrbi so dowos wukrajneje butry lakasacz. **Wočakujemy, so so skónčnje pschilubjene schkitanje katastřowa do skutka staji.**

Kommunistoio přećiwo přiměšenu butry do margariny

Kommunistiska frakzija w němskim žejmje je namjet sapodała, po kotrymž dyrbi so wukas wo wužiwanju tukrajnych sčotnych tukow a butry sa džělanje margariny hnydom wróćicz. Kaž Barlinski „Vorwärts" pische, tež sozialdemokratoio tajki namjet sapodadła. „Vorwärts" samowočakuje, so budźa tež druhe politiske strony tutomu namjetej pschihłosowacz.

Hitlerowe posołstwo k nowemu lětu

Adolf Hitler je k nowemu lětu pozołstwo wudał, so so **posłuchi** Schleicherowemu knjeżerstwu, kotrež dyrbi Papenowe knjeżerstwo dale wjesez, hischcze bóle njeporadźi. Tež hłédowaze Hitlerowe rostoženje móże so jenoż w tym smyśle wulożicz, so žebi jeho strona na to njepomyślu, žewoje oppofizitke stejischcze pschećiwo Schleicherowemu kabinettej spuschcźicz. Hitler praji: „Hdyž 13. augusta a 25. nowembra namołwjenje, so bych so pschi knjeżerstwje wobdźelił, wotpokasach, žtym to w tuzejcym pschesstwobežnjenju cźinił, so j tutymi pschećiwnikami njeswěnu žane wurunanje a žadyn kompromiš wobjamknycz, dokelž kóždy kompromiš lěcze skónčenje poradźi, k rossudźadženju pschemjenjenjen wjezow dóšcz a puć sajo wuzwobodźicz sa pokrok cłowjestwa.

Němskemu presidentej zhromadnje **němski kanzler** je **Schleicher** mjes druhim praji: Mojim pschedchadnikam w kanzlerstwje je so poradźiło, Němsku wot cjeże reparazijow wuzwobodźicz. S tym je puć pokasany k jednaczu němskeho a žiwětowego hospodarstwa a nalěžnje so pschaje, so bychu knjeżerstwa wschěch krajow pschichodne lěto rosrudźene po puću hospodarskeho rosmaka dale kročzile. We **praschenju wotbronjenja** su wulkonoscy sajsadu ritnoprawnosće wuraznje pschipóznale, a wotbronjezej konferenzy je so nadawk stajił, tule sajsadu do skutka stajicz. Wróćimy so na konferenzu, so bychmy wšitke powschitkowne wotbronjenje pschećiwschelu a jedi jeanym tón sam bjezstrach wuhódźili, kotrejž kóždy druhi kraj wuzje. Jeli so by so porad ilo, němski nikodźinje we wobšahu militar prawo bróniteje statnoje służby wróćicz, by so wulka kroczel k wurunanju smutkownych snapschercjinowcjow a k postajenju měra w najchezi wótczisne cźinila.

Krwawne zraženja w nowolětnej nocy w Barlinje

W nowolětnej nocy je w Barlinje na wjsche'akich mjesnach k srażenjam mjes kommunistami a nazionalnym sozielistami dojcho. Jenoho „hódneho nazionalneho sozialista a jeneho kommunista su pschi tym moriti. Njesnaczi winizy su 3716tnu žonu j wusłokom do wutroby moriti.

Hólětneho nazionalneho sozialista Magnitza na Utrechtskej dróży su nadpadnyli a j nožom do brjucha skałali. Wón tčehi jeho do khorownje donjesli, je bórzy wumrjel. 1.6 hodźin su na Prynz-Hendrichskim namješcu, kommunista, kotryž bě k wutrobje klóty, morwehu namakali. Sswědzy su jeneho nazionalneho sozialista z džěloweho lěhwa na Lichtenradskim sportowniščeńu jako winika mjenowali. Na to je mordarskowa kommunistija lehwo pschepyta'a a 25 nazionalnych sozialistow jasała. Mordarstwo na žonje njeje so hischcze wujasnilo.

Na někotrych druhich městnach su kommunistowje jenotliwych nazionalnych sozialistow nadpadnyli a j nožom skałali. W Lichterradze je 15 nazionalnych sozialistow jenoho muża němskostatneje khorhoje smorskało. Jeho su j rostschasenjom mosnow do khorownje dowjesli.

Należnosć skóncowaneho Hentzscha

Dźiwadźanje statne rěcznistwo w tu khwili należnosć skónčowaneho Hentzscha prahnje, wočakuje, hacz so pschećiwo podwjednikej nazionalnych sozialistiskich wudyrnych wotdźelenjow dr. Bennezy tolko pocjeżazeho materiala nahromadźi, so by so wot žejma mohło žadacz, so by do spuschćenja njezranliwosće (immunity) dr. Bennedi swolił. Sakski žejm so hakle 19. januara seńdźe. Hacz do toho cźaja dyrbja dr. Bennezy so žywołodnje hibacz dacz. Jeho pschećiwnicy su dali pozležnje dny powěsć rosschěrić, so so 4. januara je žiwołeho puć ownjawanja wróći.

Wórom zranjenych w Giesenie

W nowolětnej nocy su w Giesenje na wjazorych městnach puli padale. Policija je wjazy krócz dyrbjała liczkow z gummijowym klumpachom rejchacz. Do wuliadnych wokow sozialdemokratiskich nowin su ći a do wukładneju wokowu diweju pschedawarjowu dwě kulzy tšeli. S wutčelemi z revolwrow su wóśom wobžobow framili. Mjes nimi tši tak strašchnje, so su so dyrbjale do univerzitnieje klinili dowjesć.

W Čechach so statnym zastojnikam mzda zniži

W Czjeskoslowakiej su dospili, so žebi w statnych finanzach wudawki a dochody wahu dźerża. Wschelake dotalne statne wudawki su so wuschmórkle. Sastojnikam je so nisa najprjódy na dwě lěce sfrócźiła.

Sarjadnjiwo statnych lěkarjow a kuklow je tohorunja nuzowane było, wot 1. januara 1933 nusu wschitkich pschisłužencjow a dźěłacerjow wo 5 prozentow snižicz.

W Španiskej kommunistiskej revolucii zadźěwali

Parizke nowiny z Madrida powěsća, so je policija w Barcelonje sa bombami płěda, kněh dalokrosćerjeneho kommunistisko-anarchistiskeho pschihatanstwa wotkryła. Revolucija je dyrbjała w Madridze, Barcelonje, Saragossy, Sevilli, Valencii a w druhich wulkich schpanistich městach wudyrić. Kommunistowje a anarchistowje su chcyli bróniće a bomby hakle tři hodźiny psched wudyrjenjom revolucije wudacz. Kommunistowje su tej pschichodu cźinili, wschelake wosowy wotstronić, pschede wschěm wosowy wustawnych wyšokich offizěrow, kotrychž bychu, hdy bychu so wobarali, sfónjowali.

Wschu hromadsze su w Barcelonje 1600 bombow jebrali a w Sevilli je policija wjazore wosowy, mjes nimi dweju Italskeju offizěrow, sajała.

W Irskej so sastojnikam nisa njesfrócźi.

Wjednistwo irskeje dźěłacerskeje strony je wobjamklo, je wschemi žrědkami pschećiwo sfrócźenju nisy wojowacz. Mjes tym je ministerski president irskeho žywobudneho stata, de Valera, wojewił, so žebi w tu khwili na to njemyślił, nisu sfrócźicz. S tym je so de Valera konflikta z dźěłacerskej stronu hacz na dalsche siminył.

Pasivne přećiwjenje ruskich ratarjow přećiwo kommunistiskemu knjeżerstwu

Disziplinarne jednanja pschecźiwo ruskim ratarjam knjeżerstwowym sastojnikam najlepje sjawnosći wulke njedostatki kommunistiskeho systema pokasuja. Tak je so tele dny j wukasa najwyschschich streninych instanzow zhonilo, so je so pschecźiwo 26 najwyschschim sastojnikam zhromadnych ratarskich hospodarstwow pschepytanje sawjedło. Swójscźicz dyrbi so, kaž je so w dwěmaj wokrjesnjomaj delnjo-wolžskeho kraja w zhromadnych hospodarstwach dźěłało.

W prěnim wokrjesu je so na 26 000 hektarach zbłe žito na stwjelu skałyło.

To njeje lětsa nicžo wurjadneho. Ratarjo, kotříž su so k swojeho samostatneho hospodarstwa wutnali, su so na sozialisowanje voshnjowali a su jako dźěłacerjo do městow wotešli. Druhi prjedawschi samostatni ratarjo se samozwjasom schkodu nacjinjeja a žito donjoj njekhowaju. Na druhich 7000 hektarach

je pozžyte žito pod šnjehom leżo wostało.

Na wulkich zahonach je so rola njerodnje dźěłała. Drudźe, hdyž je je so pschemało žywy ratarjam wudźělilo, abo hdyž su žito sjedli, su drje na sdace rolu dźěłali, tola ju njesu wošyli. Dale so w khlostazym wukasu praji, so je bomkhowane žito nimo měry hubjeneje druzjiny.

W druhim wokrjesu su sčorzby podobne, tola pschede wschěm politizny barbjene. Do sarjadnistwa zhromadnych katastřich hospodarstwow su so pschecźiwnizy kommunistiskeho stata pschijeli, samo do najwyschschich wokrjesowych instanzow su so woni dobyli.

Jeli so su winy wobsłorjenych 26 sastojnikow potwjerdźi, jich j kommunistiskeje strony wusankmu a porjadnym sudam k pokhłostanju pschepodadźa. Wulki dźěl dotalnych kommunistiskich sastojnikow se sčitzby puschcźa.

W Ruskej je zakazane mzdu powjetšić

Dźělowy kommisariat w Ruskej je wukas wudał, po kotrymž njeje dowolene, w ruskich statnych dźěłarnjach mzdu powjetschicz. Wjednizy w statnych dźěłarnjach, kotříž bjes knjeżerstwoweje dowolnosće mzdu powietscha, so dla nacźinjenja schkody pokhłostaju. Kaž je dale hłyschcer, je dźělowy kommisariat dale wobjamknył, je so wukrajanam, kotříž w Ruskej dźěłaju, njesmě mzda dale j wukrajnymi pjenjesami wuplaczicz.

Ruskeho biskopa k jastwu sadźěli.

Kommunistiske ruske knjeżerstwo kschcejźijanow dale sywnje pschesczěhuje. Orenburgskeho biskopa su k jastwu

na schesći lét a k wuhnanjenu na pjeć lét zajmužći, dokelž je pjerža agitaziji wjesnožnych wobarak. S jastwa žu jezejka žiwy wrócći.

Kupuće amerikanske twory!

Nowiny w Sjednoćenych statach połnóznje Ameriki europiskej industriji wójnu ſ hesłom pschipowědaju: „Kupujće amerikanſky! Kupujće amerikanſke twory!“ W žornalach „Newyork American“ stej dwě zyłej stronje ſ nastawkami poczitschejanej, w kotrymajž žu namołowja, że Amerićenjo njebychu europiske twory kupowali. Na pschikład žu tama, so žu nemšti aluminium na amerikanſkich bitwiskich łódžach wužije. Wójna pschećiwo kupowanju europiskich tworow žu jara truće rozschérja. Načelna organizacija amerikanſkich dźełaćerſkich towarſtwow ju podpjerujeje.

Hłód w chilesko-argentinskim vulkanskim kraju

W chilejsko-argentinſkim namjesnym kraju bliſko wohenjbluwajeje hory Descabezado Grande nětkuž 2000 hwězdow ſ hłodom mrěje. Hłód je ſ popjelowym deschćom nastał, kotryž wjsche pola a pasiwy pschikrywa. Rostliny njemóža rosć a zahinu, a ſkót janeje pizy njenamaka. Hižo w nalećzu bě popjelowy deschć ſ Descabezada a ſusodnych vulkanow njes wobydlerſtwom wulke hubjenstwo nacźinił. Knježerſtwo, kotrenuž je žu rosprawa wo sdeschłym położenju wobydlerſtwa w potrjechenym kraju pódała, je zhubiło, so ſ hłodom mrějacemu wobydlerſtwu zwesoli póſćele.

Brasiliſka pospyta ſ jedojtymi plunami cźini.

W brasiliſkej ratarſkej schuli w Rio de Janeiro žu wuſchſchi offizjerjo wójſka a wójnſkeho łódźstwa wulpschne pospyty ſa dźełanje jedojtych plunow ſa wójnſke zamyſły cźinili. Dże wo to, dopokazać, so moja w Brasiliſej jedojte pluny ſ tukrajnych maczijnow dźełaćz.

Nowy pruski komisar za ratarſke zasydlenje. Ministerialny direktor Niermann. Jeho je pruske komisariske ſtatne knježerſtwo za ſtatneho komisara za ratarſke zasydlenje pomjenowało.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 2. januara 1933

— **Wo wjedrje.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer +6 a thermometer w nozy —1. Dale ſzéhnje tutón ras wjedra, so budże khětro ſamrócźeny. Lube nowe lěto je ſ miłym počatkom łaſkupiże. Sdyhle, w połnozy ſo nimohbaze, nižiny ſu pucź ſawjeſe tymnym powětrom ſ połnóznego łodowego morja. S Atlanſkeho oceana pschipłuwuja pschehrěte powětry a hrěja naſch wosdich abo łoſt. Ssamo na wjerſchkach wyſchich horow mérja někotre ſtopjelki cźopłoty. Sdyhla wyſchina wothſtatuje ſo pomałku k ranju. Nowa wyſchina wupſchestrěwa ſo nad jinſej abo połnoſchej Italſkej. Sdyhleja pokaſuje dale njehnuta na cźany počaſk. Mnóſtne wjedro mamy tehodła, ſo ſo nad naſchimi ſtramami jeſkuja ſymne powěſći ſ cźopłymi. W połnóznej Schpanilſkej linjeji kruta ſchéſćenźa. S pyrenenſkich horiſchćow ſu wjelki do nižinow pschiſchle a ſymi rostorhnyte. Na ſlońcach jeje bratſty ſpóſnachu, ſchtó wona je. — Sniháenu ſobotu popołdnju počza woſchkrot padacź. Sa krótki cźaſ běchu dróhi, pucźe a ſchćeżki ſchpiſkel hładke a tak pjelſte, ſo ludźo ſo wobſtuwachu a ſnjeſbožiſchu. Sanitetny auto bjes pschiſtacja ſnjeſbożenych do khorownje a k lékarjam wojſche. Strašchne bě ſa automobile na hładkich dróhach. Dyrbjachu ſ najwjeſelſchej kedźbliwoſcźu jěźdźić. S Drježdźan do Budyſchina rjechachu, město hodźinu, tři hač ſchtyri hodźinow. Nadešći drje dróhi na ſtrašchnych městnach ſ pélkom pospyrowachu. Nadoso njemóžachu wſchudźom byeć. Na hori pornjo Bórkej na Mužakowſkej dróhi bě ſo wjeczor wokoło 7 hodź. cźežity auto prěti psches dróhu ſtuntk. Poſdźiſcho ſo wjeſnikej porodźi bjes ſchkodowanja dale jěcź. Na dróhy w Komorowje pola Klukſcha bě ſnjeh pschetrěti dróhi tak hač k pruſkej mjezy dekle ſ pélkom pospyhał, ſo ani wohnjam, ani pěſchkarjam ſtracha nje pschinjeſe. Dźak a pschipóſnaće wſchěch tych, kotříž dyrbja pschi tójſym wjedrje swoju nadobu, jenu wěſty. Delnjo-Wujſchdźanſki gmejnſki pschedſtejer ſapſchahnu do woſa ſ pélkom, dźeſaco muſejo, hewak bjes dźela. ſ łopaćemi wuhotowani pospyrachu pjelſke dróhi a ſchćeżki ſ pélkom a bě po ſtrachu. Sdawa taſkemu městnoſnemu, kotryž nam wě, jako k wěży ſłuſcha a njeczaka hatle pschikłuje wot „Gorjela“. W Barkluje bě hižo ſobotu rano woſchkrot padnył. Teſ tam ſo ſnjeſbożenja łopjachu, kaž po zymnym kraju. Zuſtje wukony ſłhadża ſłónčko 8,03 a khowa ſo 4,06 hodź. Měſačk ſłhadża dop. 11,12 hodź. a khowa ſo w połnozy 12 hodź.

Wulki rózk abo januar

„Wulki rózk“ je dobre ſtaroſerbſke mjeno ſa tutón měſaz. Wójnam tutoho mjena ho wſchelako wuložuje ale jadne to hiſchće njeje. Jadnoſchi je pokhad łacźanſkeho mjena „januarius“. Staroromiſki kral Numa Pompilij je měſaz tak mjenował po ſtaroitalſkim bohu „Janus“. Tutón Janus bě ſpodźiwny bóh, měſeſche dwě wobliczi. We wulkim rózku ſo po ludowym mérjenju hakle prawa zyma ſapoczina. To wſchak ſnjetſcha teſ trjechi. Měſachnu dotal hiſchće poměrnje mi'u zymu a ſkoro žaneho ſněha. Mnohy ſej ſněha pscheja, mjenujcy ratarjo, ſportarjo a wobthodnizy. Tola njeſaſłužeju radu chźeda ſo ſdacź kruteje zymy a ſej pscheja bórſomne nalécze.

Njech je, kaž chce. Je po najcźmowiſchich dnjach. Po ſnjeſ kapi je dźeń ſamo hižo ſaſo pschibył wo kokoſchcu kroczeł a bórhy budźemy to wožeſbje wjeczor też móz wobkedźbowacź, ſo nóz zoſa. To ſu ſnajmjenſcha wuhladky!

Cyła swójba pij

k posylańcju a k zdźerżenju strowoty

Kóstrickе čorne piwo

Předawarnja:
Franc Rychtař, wikowarnja z piwom w Budyšinje
na Šulskej hasy 6. Dalokorěčak 3707

Njech wulki rózk nam ſnadź też hiſchće pschinjeſe tſchéſkanzu, won nam tola też ſpócźi wjazy błeſkow dnja a ſa to cźżemy jemu byeć dźakowni!

— **Měſćańſke dźiwadło.** Dźenja pódźetu je ſo wjerſne pschedſtajenje jenych Budyſchkich nowoſi ſ nowoſtawſkej operetu „Taſchinſka ſymina“. Wutoru pschedpołdnja we 10.15. abonementnym pschedſtajenju a prěni króć jenjazionelna kriminalna cźinohra „Morderſtwo ſchtwórtk 17. hapriele“ pod režiju dra. Adolfa Rotta. Tuta hra je we Drježdźanach jara wupſchesna była a hraje ſo nětkuſe też w Barlinje. Ssamſna cźinohra wotpjetuje ſo ſtrjedu wjeczor 1/9 hodź. w 7. abonementnym pschedſtajenju C, ſchtwórtk wjeczor 1/9 hodź. w 13. abonementnym pschedſtajenju B a pjatk wjeczor we 8 hodź. w 7. abonementnym pschedſtajenju C. Ssobotu pop. w 4 hodź. wótpjetuje ſo ho downa hajka „Palczik Nóſ“.

— **Pschi woſchkroce ſobotu popołdnju,** kiž trajeſeſe hač do njedźele dopokonaja, padźechu mnohi pěſchi ludźo a też kołejźenji, ani ſo by ſo jim wjeſtſche ſchkody ſtało. Khodniki a też dróhi dyrbjachu ho ſčźeſa ſ pélkom pohypacź.

— **67ětna reutnarka** ſe Swonkowneje Lawkeje ha ſobotu popołdnju wokoło na pół pjeczich na thodniku pſch ſtheżnymi durjemi ſwojeho bydlenja tak njeſbożownje nuſtupi, ſo ſebi lěwu nohu wyſche kolena ſłama. Ssobuſta waj dźełaćerſkeje ſamaritiſkeje kolony dowjeſeſchtaj ſnjeſbo zenu po wukazu lékarja do měſćańſkeje khorownje.

— **Ssobotu** ſajeczu ſo nadróſna łoterija ſa Sakſku ſamiku pomoz. Ssobotu wjeczor ſajeczachu na dróhach koły pschedawacź ſa nadróſnu łoteriju, kotruž je ſmiſkowne ministerſtwo ſ ſčźehenim Sakſkeje ſymniſeje pomoze 1932/33 dowoliło. Dźełowy wubjerk ſwobodneho ſpomożeſtwa w Sakſej wobroczeja ho ſ namołowanjom na wſchitkich, kotříž maja hiſchće nětčźo ſa Sakſku ſymniſku pomoz cźinicź. Kóždy łoſowny liſt po 50 pj. wopſchija ſči wu nětčźaj wumjeſdzene wobrazowe khwały ſ archiwa kralneho towarſtwa Sakſkeho ſchtita domiſny. W tójſym dźeſatnym łoſowanym liſcze khowa ho nimo teho wobrazow we 50 pj hač 500 hriwnow. Dobyeza hač do 5 hriwnow mógu pschedawarjo hnyhom na městnje wupłaczicź, wjetſche dobyeza ho bola pofſtadnjom Sakſeje žerowoje zentrale hnyhom wupłacża. Do dźełowego wubjerka ſwobodneho ſpomożeſtwa, kiž łoterija pſchewjedźe, ſłuſcheja kźěžowanje nalone ſtojaſki: Karitas-towjaſt w Miſchnjanſkim biſkopſtwje, ſhromadny ſwjaſt ſa ſmiſkowne miſijonſtwo evangelſkolutherſkeje zyrkwje w Sakſej, ſakſti Cźerwjeny khižk, pjaty ſpomożeſći ſwjaſk, ſakſti krajny ſwjaſk, ſakſti israelitſki gmejnſki hwjaſk, krajna ſpomożeſka městnoſcź, ſakſi krajny wubjerk khſcheſcjanſkeje dźełaćerſkeje pomozy. Dešło łoſowych liſtow njech je kóždemu, kiž na hiſchće wutrobu ſa nuzu ſakſkeho kraja, poſlednje nałeżne napomnjenanje:

Hdyž hiſchće mózeſch pomhacź, pomhaj.
Hdyž wſchitkim pomhaju, ſtutk njeje cźežki.
Wulka je nuſa a tłoſti hrat,
Podaj ruku tomu, kiž je khudſchi
A pomhaj jemu w nuzeczeſchej nuſy.
Wopruj ſwoje ſcherpaſku. — Daj khudſchemu khléb.

— **Pschi poſlednich kontrolach wobſtarichu** ſamſkhodow, kołoſejdnych a ſapſchahow dyrbjeſke policija dla njedobſahajzeho wobſtarjenja abo dozpka jeho pschachowanja wopſchet ſ khłoſtanjom ſatrocźicź abo wyſchnoſcźi wojſewiſch.

— **Wutrobiny ſpink** ſaja ſobotu dopołdnja wokoło dźeſaczich na Hornczeſkej haźy tudomneho wobydlerja. Wón padże a ſo na lewym wócźu ſrani. Ssobuſtawy dźełaczeſkeje ſamaritiſkeje kolony jeho ſwaobalichu a do jeho bydlenja na Hornczeſkej haźy donjeſechu.

Ilſan:

Kasandra

Přenjatny roman.

6] (Pokračowanje.)

Jona powědaſche: „Tu wſchak cźłowjek nawuknje ſo khileći, dokelž ſmjoj wotwiſnaj wot wjerſcha. Hdyž ſmjoj dołhe léta ſ nuzom pola wjerſcha ſłužiłoj — wón jako pohonc, ja jako kuchařka —, je nam wjerch dobrowólnje khapn ſ pólkom a łuczku pschenajal, hdyž dyzhmoj ho wożenicź. Robota dże po jakonuju wjazy njewobſtejі, ale wopraudże traje dale, dokelž hdyž wjerch néschto ſdwinje, mamoj hnyhom běżeć jich pschec a dopjelnicź, hewak mózemy žebi też wo rjadu błowu rozbicź.“

„A kajſa hrjada je wjerch, twjerda dubowa?“ ſo wopraſchach.

„Nó, cźini ſo ſ nim, ſ njej wſchak cźeżo, najcźežo pak ſ dźěcźini, kuješ je kujeſ, a robocźan je robocźan! Je zuſy nam po narodze a rěcźi, njeczuje ſ nami, nima k nam łuboścźe.“

„Sa to pak cźe twój muż łubuje a twoje dźěcźi!“

„Njeſmělu ſkorjcź, ſawěſcźe łubuje mje, haczkuli niz wjazy tak kaž w prěnim cźaſu. Běha a ſtaroścźe ſu cźerne do łuboścźe a ju podujeja. Tola jeho łuboścź je ni kaž ſłónčna pruha, kiž porjeſnjuje a wożiwja khudbe pſchesſtrjenje polow a łutow. Łubośne kwětki na nich rozni, kiž naſ wokſchewjeja je ſwojim ſzenjom a wónju. To ſu moje dźěcźi, kiž je mi pſchinjeſła łuboścź mandżelſkeho a kiž ſu nětko wojeſcźojcź a radoścź w mojej ſtarobje. Wone mje cźežeja jako ſwoji muż maſ a ſu mi w łuboścźi pſchikłene. Njejſu ty hiſchće jónſtaj ſwójbne ſwoju, kotrejž njebydli jemoj we ſwójbach bohatych, ale też w khudych, haj ſrědka kam, najbóle tu?“

„Dokal mężach druhe dźěcźaſ hač pomyſlicź ſebi ſwójbu ſakoſcźicź. Wyſlu, ſo dozpka k tomu powołany njeſłym.

Chzu dźěcźaſ ſa wulku ſwójbu, ja tyżaju a tyżaju, ſ kotrymiž ſym jeneje krewje a jeneho ſumyſlenja.“ Tak jej wotpowědźeſ njerowdźo, hacź ſapſchimnje, ſchto ménju.

„Tomu dospołnje njerozumju. Drje ſłyſchała a też cźitała wo taſkich njekach, kiž ſu jenoż ſ łuboścźe ſa druſich dźěłali, ale widźała w ſwójeznje taſkeho njeſłym. Tuż drje ſu to jenoż bajki. Khěba —“

Tu ſaſtupi nětčźo do khěże a wotklepowaſche ſebi ſněh wot drjewjanzow. Jurij, kiž ſe konja wobſtarał, ſo nětko wrócźi. Da mi hiſchće jónu rutku witajo: „Budź mi najwutrobniſcho witany w mojim domje. Hdyž je ſón ſaſtarany — ſtužeń wſcho trěbne doczini, — nětko pſchiidże nuz na rjad. Marjuſcha, ſu wjeczerjeczej pſchihotowała? A hdże je Hanka? Je tola cźaſ domoj hicź!“

„Hwdom, luby mużiko, pſchinjeſu mlokowon polowku, ſmu hižom khléb ſ kropom napariła. Mjes tym tu Hanka hižom budże. Je ke Krawzeznm ſ jiwojej towaršſchzy ſchła. Wſchak dźenſa nicźo njeſkomdźi, hdyž je nowe léto.“

„Skomdźi abo njeſkomdźi. Porjad dyrbi byeć. Też tebi, luby pſcheczeło, dyrbju porokowacź, ſo malo na porjad dźiwaſch. Hdyž konja wotſedłach, ſatkliknu néschto ka ſłotaki. Pſchehladach ſedło a hlej, bě ſ njemu nésch pſchinjoſa ſam, kiž cźi ſ tutym pſchepodawam. Sdadża ſo w nim pjenjeſy byeć. Ja njejſym jón woczinjał. Myſlu, ſo je to jera lohkomyſlnje tak njerodnje ſ pjenjesami wobthadżeeź. Mohże ſo jara lohko ſhubicź. Abo ſu mje chżył ſ tym prunowacź, hacź ſym ſwérny?“

„Ně, luby pſcheczeło, dokelž dozpka njewědźach, ſo tam ju.“

Jurij kruceſe na mnje hladajo rjekny:

„Chzejch ſebi ſe mnje błaſneho ſcźinicź? Abo je ſnadź możno, ſo ju zyganjo konja kradnyli a wo pjenjeſach nicźo njewědźachu? Kóſi thodźi mi we hłowje. Dowěrliwje pſchiwſach tebje, tuż budź też dowěrliwy napſchecżo mi.“

Poczа mi wulko wołko wotrohy byeć. Jeli chżyeh ſprawny byeć, dyrbjach jemu praſicź, ſchtoż ſym w nozy pſchejiwił. Ale budże mi wěricź? Sawěſce nij. Pokkecze Kaſzandry ſo hižom prěni króć na mni dopjelni. Rozpomnach, kak mam ſapecźeć.

Mjes tym ſaſtupi ſwiżna holcźa jako Błówoczenka ſhotowana, da mi pschecżeſtnje ruku a poſtrowi mje. Spodźiwnje jimaſche mje jeje napohlad. Bě rjana, wurjadnje rjana, kaž Kaſzandra drje we ſwojej mlodoſcźi. Cźahi wobliczа běchu porjadne kaž pola grekſkich bohowiſkow, pjeſ ko je nežny kaž njetelow a jaſnej kaž wuhleczornej błyſchcźatej wóczy mi ſjewjeſchtej błuboſkoſcź duſche. Sadźerżach jeje njehłuk ruku kuſk dźeż we ſwojej hacź bě nuſne, tak wobkuſtany na nju ſhładowach. Jeli jeje duſcha — myſlach — tak nežna kaž je nadobnjena rjanoſcź jeje cźeła, kaj ſi pokład za toho, kiž jón dóſtanje. Běch poſwěhnjeny w duſchi, ale nadobu buch ſtorhnjeny do wyſchnoſcźe. Marjuſcha pſchinjeſe ſchklu polowki a kaſaſche holzu łžicy pſchi njeſcź. Bźay błódny, jédach, błodźeſche mi, hyrnjeſ njebědy byl ſwuczeny thromadnje ſ jeneje ſchtlé jéſeź. Hdyž bě po ſtuka do poſlednjeje kapki jédzena — hoſpoſa wuka je do ſwojeje łžicy a ſłé je — pſchinjeſe Marjuſcha hiſchće kofej a k tomu plinzu ſ hejdulſchneje mucźki. Plinzu běchu pſchidawak, kaž prajeſche. Zwjateho dnja dla, kotrejž pak mi k cźeſeji.

Po wjeczeri ſapali ſebi Jurij ſwoju dymku a radźeſche mi, běch też jemu ſopaliez. Wotmołwich, ſo dozpka njekuram.

Jurij rjekny: „Ssej mi pschecźu bóle a bóle dźiwnuſchi. Wożeſbje ſchtož konja naſtupa, hych rad wědźał, kak ſy jeho tadył.“

„Luby pſcheczeło, rady chżu wěrnoſcź praſicź, ale wěm, ſo njebudźeſch mi wěricź.“

„A cźehodła njejmněł wěricź?“

„Hdyž chżeſch wědźeć, cźi powěm. Sdyhla najprjedy a potom cźiſu kaj chżeſch!“

Powědach, ſchtož ſym w nozy naſłonił a kak dóſtach ko nja a ſ nim pjenjeſy. Cźicho pokłuchachu wſchitcy, tak ſo ſebi njeſwěrjachu ani dychacź. Hdyž ſkónčich, njeſcźahne dale. Potom powědźe Jurij hłowu, kiž bě mět pokłonu, pſchimnu trochu, kiž je wuhladła, do prawizy a rjekny:

„Pſchecźo ſe ſym pola knjeżſtwa, hdyž ſłuſchaſch a też hewak wo ſtaroścźach, ale ſchtož mi ty powědaſch, je tola hoſa hajka. Wo masch nagi jenoż ſa błaſnych. To nóżeſch ſtarym ſ a makym dźěcźom powědacź, kiž hiſchće do bajkow werja.“

„Ze, kaž ſym prajił; njebudźeſch mi wěricź. Hdyž njebych konja měł, bych ſam wěrił, ſo je ſo mi jenoż wſchitko dźało.“

(Pschichodnje ſkónczenje.)

S Jenkej. (Smjertny fejchyk fujejboženja.) Njejboje z motorfim kolom, kiž so wuteru do hód rano wokolo 4 hodź. na Lubijskej drózy njedaloko „Karolineje fahrody" jta, je žebi nětko smjertny wopor žada'o. Cježkokrajnjeny motorowy kolešaŕ, wikowaŕ z jedinymi kolami k. Erich Wětnaŕ z Jenkej, je pjatk wjeczor w Budyskej měšćanskej khorownji wumrěł, ani so by so jemu wědomje sajso połnje wróćiło.

Zo Zdźerje. (Cyrkwinske powěsće.) W zaňdźenym, z Božej pomocu dokonjanym lěće narodźi so w našej wosadźe pjeć dźěći, dwaj hólčkaj a tři holći, wumrěše su štyri dorosćene wosoby, tři z tutych buchu na wosadnym kěrchowje pohrjebane, jena na kěrchowje we Hućinje, kiž bu z cuzby sem přiwjezena. Připowědanja běchu štyri, tohorunja wěrowanja.

Z Pančic. (Nahla smjeŕć.) Wěsty tragiski wukóne namaka wopyt mandźelskeje pinčnika Brumma z Lipska. Wona bě na swjate dny do Pančic přijěła, zo by tu swojich přiwuznych wopytała a maćeri ke pomocy a k rucy byla, kiž je dlěši čas khora, stož je ližo w Lipsku rozhorilo. Brummowa sama čerpješe hižo dlěši čas na jatra. Třeći swjaty dźeń so ji krej přerazy. To so zaňdźenu sobotu rano wozpjetowaše. K temu so ji jatra rozdrěchu, štož potom k smjerći wjedźeše. Wukhodźiwši šulu, čehnješe wotsal — do cuzby. A hdyž nětko po nimale 40lětnym wotkhadźe do swojeje domizny so wróći na dlěši wopyt, namaka tu nahłu smjeŕć. Hakle před krótkim bě swoje 50lětne narodniny swjećiła a we tutym lěće kiwaše ji sležborny mandźelski jubilej. Tak wobzamkny swoje žiwjenje w samym staloku, hdźež bě so narodźiła. Budźe wutoru dopołdnja we Khrósćicach pokhowana.

Z Prawoćic. Zaňdźeny tydźeń zatrěli k. Horbank tu při Zatkulo 2 wulkej pižmowej šurcy. Jeho susod, k. Brycka, jenu 3. zarazy.

Z Njebjelčic. (Hońtwa.) Najeńk našeje hońtwy, k. kubleŕ Pječak, bě zaňdźeny štwórtk na 18 třělcow a 20 honjerjow na hońtwu přeprosył. Wunošk bě 43 zajacow, 15 bažantow, 1 wjewjerčku a 1 kabija. Hońtwjeŕski kral bu kubleŕ Horn z Halštrowa.

Z Protec-Thonberka. (Hońtwa.) Lětuša hońtwa na tudomnym rewěrje wunjese 60 zajacow a 1 bažanta. Na hońtwje so wobdźěli 16 třělcow. Za hońtwjeŕskeho krala bu k. Hórbank z Prawoćic wuznamjenjeny.

S Munja. (Wo wošadźe a zyrkwi.) W sajchnym lěće je tu ličba porodow spadła wo 30 proz. Teš tu poměrnje wjele ludźi wumrě, njemnjaj 100 proz. wjazy dźaŕi loni. Wěrowanjow bě telko kaj loni. Wopyt Božich hłužbow bě jara dobry. Druhdy je tu stara zyrkwička přechwjelujena i pobožnymi kemšerjemi. Hdyž budźe wošada bogermanisowana, so ta wězka dźe khětro pschemèni. Tuthwilu so tu jenož hischcze jónkrótcz sa měšaz herbizy preduje. Na 28 nedźelach so předowanje pak němizy pak herbizy cjita. Nasicha prasiara zyrkwiczka je so w poslednim czasu wu porjedźila. Loni so pischcze le wobnowichu. Lětza kryjachu znowa wežu tuteje 260 lět stareje zyrkwje. Wyschnoscze pschisiwolichu k tomu wešty pschinoschk i wumènjenjom, so wéża so njeżmě skepłacz a so so sasso se schindźelemi kwje. K lětu ma so hischcze wobnowicz sarażenje.

S Khočebuza. (6lětneho hólca sarażyli.) Srjedu namakachu w Hindenburgowym parku njedaloko Schprjewje łpody liseza skhowane cžěło 6lětneho Helmuta Kajny se Khočebuza, kiž bě so wot 10. nowembra sem zhubił. Se pschepytowanjom je so pokasało, so je něchtó dźěsczu nop rožbił. Tuka so, so je morbaŕ so na hólzu pschechoł a jeho potom saraŭk.

Z Łužicy

*** S Korjmja.** (Dźěcźazy balon s Franzowskeje.) Tudyschi kubleŕ Wawerk pytny na polu módry dźěcźazy balon, ke kotremuž bě lisczik pschipowbnjeny. Wukopa so, so bě napiš franzowski a so bě balon puschcził wešty fabrikant z Retournaca w Franzowskej. Jomu namakanku sdźělichu a tón sasso wotmolwi. Bě rasom puschcził tři balony, jedyn bě doleczał do Braniborskeje, druhi do Schwizy a tseći jem do Łužizy. Balon bě jenož 20 hodźin trjebał.

*** Se Zitawy.** (Skschiwodźenje.) 4. oktobra t. l. bě sche hižom khłostany njeżenjeny twarski dźěłaczej Erich Schneider psched wrotami kasarinty w kasarnje bydlazu žonu pistował. Tuta žona jeho wobskorži, jo je ju wón wjeczor prjedy w jeje bydlenju wumozowacz spytał a ju 4. oktobra skschiwodźił. Budyscli krajny sud pschecziwo Schneiderej tajnje jednasche. Wón jeho wot wobskorżby syntanego wumozowanja winowna a napołoži jemu dla skschiwodźenja tydźeń sasswa.

*** Se Seitendorfa** pola Zitawy. (Njekasanz.) Hischcze njekhłostanzy 36lětny dźěłaczeŕ Pawoł Robert Lygge w Seitendorfje běsche so lětsa oktobra na 9letnej holzy njepózcziwje pschepschimnył. Wón so swojeho stotnistwa winina. Na to sadźi jeho Budyscli krajny sud k 9 měsazam jasstwa a wotrjekny jemu czestne prawa na tsi lěta.

*** S Wulkeje Hartawy.** (Straschna dróha.) Ssrjedu popołdnju tu na mosce blizko dwórnischcza sasso motorowaj kolešarjej do sora frasyschtaj. Jedyn běsche z Wulkeje Hartawy, druhi z Drježdźan. Na zboże pak wobaj je strózelemi woteńdźeschtaj.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhlady na wjedro sa jutischu wutoru:** Sso sasso wuwjedri.

*** Dokelž żelesniski pschekhod njeje sawrjeny był, je pola Frankensteina we wjeczornej Sakiskej czejity wós jeneje Drježdźanskeje firmy do pschijedźazeho spischneho czaha sawadźił. Pschi tym je so wós khětro wobschkodźił, so tu jón dyrbjeli wotwjesć. Mjes tym so je wosolwy wjednik z lohkimi ranami wotekschoł, je pschijtyda czejtsche franjenja pocżerpił. Jeho tu dyrbjeli do Freibergskeje khorownje dowjesć. Spěschny czah je so we 15 minutow sakomdźił.**

*** Na 55lětneho rycżerkubłowego najeńka Steinicu w Streithofje je so Sylwestra rubjezny nadpad stucził. Rubjezniz do najeńka, kotryž bě krótki czaš prjedy toho w swojej pišarni mjdu wuplacjił, je sacjinjenym wotnom nekotre króczi tsělichu. Steinika bu smjerczi straschnje franjeny. Banditam je jenož mała summa do rukow padła, dokelž bě wuplaczenje mjdy skónczene.**

*** Kola Kirchhortena schtwórtk w nozy tsjo paduschi do jasław wowzow saléschu, so bychu wotwzy kradnyli. Sso jich dohladawschi, so wowzjer do nich z kolikom da. Jeneho z tajkim wotmachom do hłowy morżny, so morwy na jemju padże. Druhaj paduchaj drje khrobłeho wowczerja z nozom skalaloj, tola staj dyrbjałoj skónczinje zosacz.**

*** Pischedźydu Hołwotwskeje (Głogauskeje) měšneje słužiny Ludendorffowho Tannenbergskeho swjatka su sajeli, hdyž bě so do zyrkwje w Landeku dobył. Won je so wusnał, so je so pobleduje léta do 217 zyrkwjow dobywał a je wobkradnył.**

Ze Sotyskeje, kiž je raj skuposće.

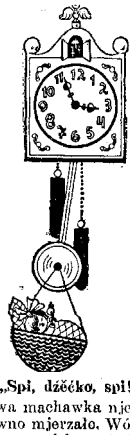

„Spi, dźěćko, spi!"

Zo so časnikowa machawka njeje lěpje wuwuźiła, je nanka hižo dawno mjerzało. Wón wutrjeba ju nětko jako kołebku za swojeho najmłódšeho.

*** Na knjeżim dworje w Nahlwinkelu pola Magdeburga so spiritus pali. Wulki kotoł, w kotrymž so bórny parjachu, nadoba rosbuchnu. Rosbuchnjenje bě tak žołne, so so palečnine murje wutłóczichu a so so żyke twarjenje żłynu. Palcr je so z rospadankami sażłynył a je so smtśke cżežko sranił. S wotmachom rosbuchnjenja so twarjenjowe kamjenje dalsko wjerhnjuchu a wjsche wokonje schkleniu we wokolnosći so satłóczichu.**

*** Na Altsohlisskim dwórnischczu w Sstowakiskej je lokomotiwnik Koka na k wotjesdej hołowu lokomotiwu salésił, so kożuch wuzjeli, durje tepjazeho kótła wocżinił a do żahorjeze słocżił. Sa někotre wokomiki bě so dospołnje zwuhlił. Muż wudowu a dwě małej dźěsczi sawostaji. Kaž so zda, je nadobu wobłudnił.**

*** W Pjeczkosteliskim kamjentnowuhlowym kraju w Madźarskej je so w podkopkach sły powětr sapalił. 13 górnikow je so morziło. Jedyn górnik je so cżežko sranił.**

K 75. smjertnemu dnjej pólneho maršala Radeckeho.

Hrabja Radecky de Radec, slawny rakuski pólny maršal, kotrehož smjertny dźeń so 5. januara 75. króć lětni. Radecky wobdźěli so na mnohich wójnach a hitwach stareje Rakuskeje. Swoju slawu dobu sebi wosebje ze swojimaj dobyćomaj pola Custozy a Novary w hornjej Italskej. Hakle po 72 lět trajacej słužbje poda so najhóle ludowy wjednik wójska na wotpočink. Znaty slawny budźišnik Jan Strauß napisa k jeho česći „Radeckeho pokhod".

Rěčne hodźiny zastaranja a radupodawanja města Budyšina

We sastarańi cżełchenkow pondźelu, wutoru a pjatk wot 15 hacz 16 hodź.;

w radupodawańi sa małe dźěcži schtwórtk wot 16 hacz 17 hodź.;

w sastarańi sa tuberkulosnych pondźelu wot 16 hacz 17 hodźin sa dźěcži, wutoru wot 16 hacz 17 hodźin a schtwórtk wot 15 hacz 16 hodź. sa dorosczenych;

w radupodawańi sa bednych kóżdy prěni schtwórtk we měšazu wot 9 hacz 10 hodź.;

w radupodawańi sa alkoholikow kóżdy 1. a 3. schtwórtk w měšazu wot 17 hacz 19 hodź., pod lekarskim nawjedowanjom kóżdej 2 měšazaj 3. schtwórtk wot 18 hacz 19 hodźin.

Pschichodne lekarska rěczna hodźina schtwórtk 19. januara 1933.

Wschitke horjekach mjenowane radupodawańnje su pschi Kralowskim walu 3.

*

Pschichodne radupodawanje sa žamodruhe jónske 12. januara 17,30 hodź. w měschczańskej thorownji.

W radupodawańi sa skabomyślnych, duchatorych a na padawu khorosći czerpjazych kóżdy druhi měšaz prěnju sjedu wot 11 hacz 12 hodź. w měschczańskej khorownji. Pschichodne radupodawanje budźe sjedu 4. januara 1933.

w radupodawańi wo wocżehnjenju kóżdy pośledni pjatk w měšazu wot 17 hacz 18 hodź. w Ssejmowni na Hrodowskej haśu 10, wó sjtwje 39.

Rěczne hodźiny młodźinskeho sudnika su kóżdy pjatk wot 9 hacz 11 hodź. w hamtskim sudnistwje wó sjtwje 130. Radu dostanu starschi, pomocnizy a kolsi maju hewak podźel na wocżehnjenju młodźiny, kiž je so khłostajomna sczinila.

W mandźelskej a sexualnej radupodawańi kóżdy tseći pjatk w měšazu wot 1/217 hacz 1/219 hodź. w domje wokrjeżneho swjatka na Tśelanskej dróży 5 delekach.

Rěczne hodźiny měschczańskeho lekarja su wschédne dny wot 12 hacz 13 hodźin w Ssejmowni na Hrodowskej haśu 10 po 2 sthodomaj wó sjtwje 40.

Rěczne hodźiny měschczańsk. asistentneje lekarki wschédne dny wot 12 hacz 13 hodźin w Ssejmowni na Hrodowskej haśu 10 po 2 sthod. wó sjtwje 39.

*

Nimo toho su **lekarske schulske rěczne hodźiny we januaru:**

we wyschszej realnej sa hólzow sjedu 11. januara,

w Lutherowej schuli sa hólzy schtwórtk 12. januara,

w Lessingowej schuli sa hólzow sjedu 18. januara,

w pschetupskej schuli sa hólzow sjedu 18. januara,

w Fichtowej schuli sa holzy schtwórtk 19. januara,

w Fichtowej schuli sa hólzow sjedu 25. januara,

w Pestalozzijskej schuli sa holzy a **wyschszej holczej schuli** schtwórtk, 26. januara, stajnje wot 10 do 11 hodź.

w Tachantskej schuli sjedu 25. januara w 11 hodź.

Wulke prašenje při leću wołoja: Kajki napohlad zmeje přichodny?

Ze Serbow

S **Pomorz.** (Hońtwa.) Pjatk wotmě k. prof. Dertiźki na tudomnych honach swoju lětušku hońtwu. Esyny wětr ji mjenje howjesche. Na hońtwje wobdźěli so 6 tšelzow a 15 honjerjow. Spotšlachu 18 sajazow.

S **Klukšcha.** (Hońtwa.) Tu so schwórtk wotmě hońtwa na hońtwišću kubleria Schejźpana. Wobdźěli so 11 hońtwerjow a 12 honjerjow a potšěli so 37 sajazow. Honjerjo so wječor w Klukšchanskim hoscenju pohosćichu.

S **Kožiny.** (Nowy nózny strażnik.) Nascha wjeś je kěta dołho była bjez nózneho strażnika. Zjawnosćerjo po wjesce strażowachu. Sa wulutowanje pjenjesy móžeshe so wuhotowaći „labawa nóznych strażnikow". W nowym lěse budźe někto nowy nózny strażnik wotaź Henćl.

S **Khrjebje.** (Wołsadne powěsće.) W sašchtym tšo'a ku w naschej wołsadje tšechcenych 31 dźěćzi, 15 porow so wurjowasche, 14 ludźi wumrě, mjes nimi tež dwě dźěći.

Se **Schtyrjech Dubow.** (Hubjene pucće.) Tu su jara hubjene pucće. Ssu drje sapoczeli pucće wuporjedźiś, ale su sašo pschestali, dokelž pjecza pjenjes njemějachu. Tež móst dotwariś njemóžachu. Někto so sašo prawda, so so bórzy sašo japocznje i dalšchim dźěłom. Ze naschat najwjetši cšaš, pschetož někto je nascha wjeś tak rjeź wot zyłeho świeta wotsamknjena.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" w Budyšinje započina wutoru 3. wulk. rózka 1933 ze studijemi za ptači kwas. Prosymy tohodla kóždeho luboważa serbskeho spěwa Budyskeje bliskosće, pomhać koncert wuhotować. Spěwamy wšo nowe spěwy! Nimamy wjacy wjele časa, tohodla přiwdźće bohaće! Žurla Serbskeho Domu budźe topjena. Započatk pruhi 1/4 hodźin. Strowe nowe lěto wšěm Jurij Winař.

Drježdźany. „Hronachnik" přichodny štwórtk, 5. januara swoju měsačnu zhromadźiznu **njezmeje.** Za to woswjeći wón 15. januara hodowny wječork a to w hosćencu „Amtshof" na Sakskim Namješće (Sachsenplatz) w 1. poskhodźe. Započatk wječor w 6 hodź. Sobustawow, lubych přećeli a studentow wutrobnje přeprošuje

předsyda dr. Wjaslawk.

Domowina. Sobustawy našich towařstwow, kotrež so za k. Měškankowy přednošk na nazymskej zhromadźiznje Domowiny wo „serbskich [illegible] k přetworjenju našeje narodneje organisacije" zajimuja, njech so štwórtk 5. wulk. rózka pop. w 3 h. w delnjej jstwicy Serbskeho Domu k dalšemu wuradźowanju zeńdu! Też wo někotre druhe prašenja so tu jedna. Předsydstwo a wubjerk Domowiny mataj tohodla tež zastupjenej być.

Křižan, předsyda.

Pančicy. „Lipa Serbska" ma štwórtk wječor pola Natušec spěwanje.

Zwjazk Łužisko-Serbskeho Studentstwa ma wutoru 3. wulk. rózka 1933 pop. w 3 hodź. w **Radworju** we „Wjesnej kerćmje" wubjerkowe posedźenje. Wo bohaty wopyt, też njewubjerkownikow, prosy

hłowny starši.

Jstwa bjez knihow
je kaž cěło bjez duše!

Jězdny plan za autowu póstu z Budyšina do Barta a Hrodźišća

Płaći wot 2. oktobra 1932

					Železniske přizamknjenja:								
	10.48	p12 23	14.03	18.57	z Drježdźan. . . . . do	9.01	9.01	—	*Jen. sobotu				
	p 9.26	12.23		D18.57	ze Zhorjelca . . . . . do	9.23	p 9.23	—	*14.18	15.58	15.58	17.58	D18.59
		12.01		18.38	z Wjelećina . . . . . do	10.35	10.35	—	14.20	—	16.33	19.49	19.49
	11.09		—	18.38	z Kumwałda . . . . . do			—	—	16.51	16.51	18.01	—
	2a	**2**	**2b**	**4**	**6**	**Autobusowa jězba čo.**	**1a**	**1b**		**5**	**3b**	**3**	**5**	**5a**
	So. S.													
—	11.15	13.10	14.15	—	19.10	Budyšin, dwórniščo ↑	8.00	8.50	10.02	13.50	14.46	15.39	17.40	18.49
6.45	11.18	13.12	14.17	15.00	19.13	„ pósta . .	7.56	8.46		13.47	14.44	15.37	17.37	18.37
	11.21	13.14	14.19		19.16	„ Žitne wiki .	7.53	8.43		13.45	14.42	15.35	17.35	18.35
	11.24	13.16	14.21		19.19	„ Drjew. wiki	7.50	8.40		13.43	14.40	15.33	17.33	18.33
	11.26	13.18	14.23		19.21	„ dom (Muž. dr.)	7.48	8.38		13.41	14.38	15.31	17.31	18.31
	11.31	13.23	14.28		19.26	Delnja Kina (hosćenc)	7.44	8.34		13.36	14.33	15.26	17.26	18.26
7.00	11.33	13.25	14.29		19.28	„ „ (kowańnja)	7.42	8.32		13.34	14.31	15.24	17.24	18.24
	11.37	13.29	14.33		19.32	puć do Krakec † . .	7.38	8.28		13.30	14.27	15.20	17.20	18.20
	11.40	13.32	14.35		19.35	Lětoń (hosćenc) . .	7.35	8.25		13.27	14.24	15.17	17.17	18.17
	11.45	13.37	14.40	15.48	19.40	Poršicy (pósta) . .	7.31	8.21	9.14	13.23	14.19	15.13	17.13	18.13
	11.46	13.38	14.41	|	19.41	„ (transform.)†		8.18	|	13.20		15.10	17.10	18.10
	11.48	13.40	14.43	15.54	19.43	Budyšink (gmejn. h.)		8.15	9.08	13.18		15.08	17.08	18.08
	11.49	13.41	14.44	|	19.44	„ (hosćenc) .		8.14	|	13.17		15.07	17.07	18.07
	11.54	13.46	14.49	16.00	19.49	Přiwćicy (hosćenc)		8.10	9.02	13.12		15.03	17.03	18.03
	12.01	13.53	14.57	16.11	19.57	Skanecy		8.01	8.51	13.06		14.56	16.56	17.56
	12.05	13.57	15.01	16.20	20.01	Rakojdy (hosćenc)		7.57	8.42	13.02		14.52	16.52	17.52
	12.08	14. –	15.05	|	20.05	dróha do Brěžcec † .		7.54	|	12.59		14.48	16.48	17.49
8.36	12.12	14.04	15.09	16.26	20.09	Bart (Müllerec hosć.)		7.51	8.36	12.56		14.46	16.46	17.46
—	12.13	14.05	15.10	—	20.10	„ (hosć. „Tři lipy")		7.50		12.55		14.45	16.45	17.45
—	12.27	—	Jenož sobotu a nje-dźela	—	—	Brěžcey				12.43		—	Jenož sobotu	Jenož nje-dźela
—	12.25	—		—	—	Hrodźišćo . . . ↓				12.4.		—		
	Sobotu									Sobotu				

Wobkhadne wjednistwo ma póstski hamt w Budyšinje.
† zastawa jenož po potrjebje. D = spěšne čahi. W = wšědne dny.
‖ Jenož sobotu přez Nowe Poršicy do Worcyna.

Jězdny plan autowcje pósty
z Nowosalca-Spremberga = Wopakeje = Budestec do Budyšina

Płaći wot 2. oktobra 1932.

1	1	3	5	7	Tarif km	Železniske přizamknjenja	2	4	6	8
			16,13	†18,49		ze Žitawy do	12,41	16,33		2,16
	7,47		17,11	19,29		do Nowosalca-Spremb. z	11,52	15,37		1,04
	6,10	9,52	—			z Drježdźan. III. dwór. do				
6,05	8,13	11,52	—			do Nowosalca-Spremb. z				
6,55	9,00	13,09	17,55	20,15	0	z Nowosalca-Sprem., dwór. do	11,35	15,18	19,56	0,50
6,57	9,02	13,12	17,57	20,17	1	z Nowos.-Sprem., Hornje torh. do	11,34	15,16	19,55	0,48
7,00	9,05	13,05	18,00	20,20	1	* z Nowosalca-Spr., Puśec k. do	11,32	15,13	19,53	0,45
7,05	9,10	13,10	18,04	20,24	2	z * Wopakeje, Hł. Blick do	11,29	15,10	19,50	0,43
7,08	9,13	13,13	18,08	20,28	3	do Wopakeje, pósty z	11,26	15,07	19,48	0,40
7,10	9,15	13,15	18,10	2 ,30		z Wopakeje, pósty do	11,25	15,06	19,47	0,39
7,14	9,18	13,18	18,14	20,34	5	* Wopakeje, Za. wěnc.	11,22	15,02	19,44	0,37
7,18	9,21	13,22	18,18	20,38	7	* Wurbisa, hosćenca	11,17	14,57	19,39	0,32
7,22	9,25	13,28	18,22	20,42	9	* Wbohowa, hosćenca	11,12	14,52	19,34	0,28
7,26	9,28	13,39	18,25	20,45	11	* Jiloc, Herb. Gsych.	11,08	14,48	19,31	0,22
7,31	9,32	13,31	18,29	20,49	13	Budestec, Hajukow.	11,04	14,42	19,27	0,19
7,32	9,33	13,35	18,39	20,50	13	* Hajnic, Weber. hosć.	11,03	14,41	19,26	0,18
7,36	9,36	13,38	18,33	20,53	14	* Rašowa, hosćenca .	11,01	14,37	19,24	0,16
7,39	9,39	13,41	18,36	20,56	15	* Bělšec, hosćenca . .	10,58	14,34	19,21	0,14
7,42	9,41	13,14	18,38	20,58	16	* Hornj. Kiny, „2 Lip."	10,56	14,31	19,19	0,12
7,48	9,46	13,49	18,42	21,01	19	* Budyšin, Wjelećd. dr.	10,52	14,27	19,15	0,07
7,50	9,48	13,51	18,44	21,03	19	Budyšina, dwórn.	10,50	14,25	19,13	0,05
7,51	9,52	13,55	18,18	21,07	20	do Budyšina, Žitn. wiki z	10,45	14,20	19,08	0,00
9,01		°14,18	†18,59	†21,26		z Budyšina do	10,48	14,03	18,57	23,17
10,59		15,53	20,09	22,24		do Drježdźan, Hło. dw. z	9,19	12,19	17,00	21,33
	10,52	14,08	19,01	†21,13		z Budyšina do	9,26		†18,57	22,17
	11,25	14,42	19,33	21,34		do Lubija z	†9,06		18,37	21,46

* Zastawa jenož po potrjebje. Wobkhod podsteji pósće we Wopakej. Železniske přizamknjenja bjez rukowanja.
Jenož wšědne dny, póndźelu hodźinu prjedy. ‖ Jenož njedźelu. † Spěšny čah. o Jenož sobotu.

Měšćanske dźiwadło

Wutoru 3 januara 20.15 hodź. přenje předstajenje, 13. předstajenje za abonement A.

Mordarstwo štwórtk
17. haprleje
Štó je mordar? Kriminalna hra
Płaćiznowa skupina II.

Srjedu 4. januara 20.15 hodź. 7. předstajenje za abonement E

Mordarstwo štwórtk
17. haprleje
Štó je mordar? Kriminalna hra
Płaćiznowa skupina II

Štwórtk 5. januara 20.15 hodź. 13 předstajenje za abonem nt B

Mordarstwo štwórtk
17. haprleje
Štó je mordar? Krim nalna hra
Płaćiznowa skupina II

Pjatk 6. januara w 20 hodź. 7. předstajenje za abonement C

Mordarstwo štwórtk
17. haprleje
Štó je mordar? Kriminalna hra
Płaćiznowa skupina II

Sobotu 7. januara w 15 hodź. hodowna hra

Palčik Nos

Płaćizny: 50 pj. hač 4. Zehr.
Překwapjenja firmy „Kosa".
Wječor 20.15 hodź. operata

Winska krej
Płaćiznowa skupina I

400.– hr.

pyta so za wysoku dań na krótki čas požčić. Bliže zhonićе we wud. Serb. Nowin.

35—40 000 hr.

po dźelb., přepožčuje ludowny wobkhodnik na hypotheki po 7½ proc. Poskić pod Z 419 na Ala, Dresden-A. 1.

Serbja čitajće

na dołhich zymskich wječorach narodne, wjedomostne abo zabawne

serbske knihi

Centrifuga

(Miele), nimale nowa (18) litrow za hodźinu, je dla přemjenjenja hospodarstwa tunjo na předań. Bliže zhonićе we wud Serb. Nowin.

3 rjan. prosata

dobre žrački, su na předań w Brěžyncy čo. 29

50 hr. smyća

dostanje tón, kiž mi mjenuje paduchow, kotrež su se w nocy wot 25. k 26. decembrej 1932 pola mje nutřkodobywali a črije a stupnje w hódnosći 500.– hr kradnyli. Telefon 2705

Martin Jähne, orthopädiski šewski mišter w Budyšinje na Šulerśk. h. 9

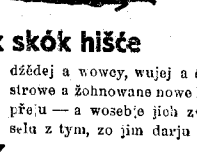

Nětko pak skók hišće

dźědźej a wowcy, wujej a čeće strowe a žohnowane nowe lěto přeju — a wosebje jich zwjeselu z tym, zo jim darju

Předźenak

Přesadźowanje drjewa

Wutoru 3. januara dop. w 9 hodź. budźa so na Khróšćanskich honach při Jasenčanskim pucu

200 m khójnowych kuluchow . . .
250 běłnych m hałozowych hromadow
něhdźe 5 fm khójnowych ryhelow a wužitneho drjewa

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Dobre wotnošenje. Drjewo je na suchim rostło.

Wjeńka

Towařstwo kat. Serbow „Jednota"
w Drježdźanach

54. założeński swjedźeń

sobotu 11. febr. wječor w 7 h.
w Ballhaus, Bautzner Str. 35

Visitne khartki
zhotuje spěšnje
Družstwo Smolerjec knihićišćerńje

Kresćanska
domjaca protyka
95 pj.

Neukirchenske
wott rhanske protyki
za młodźinu . . . 60 pj.

su na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Přiloha k čisłu 1

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 2. januara 1933

Derje, zo n ewěmy hodźinu . . .

Nowolětne rozpominanje.

Dny po hodźach. Njewěm runje lěpšeho, hač zo přehladuju stare listy a dopisnicy. Zańdźene lěta ze swojimi wjesołymi a njewjesołymi podeńdźenjemi stupaju do žiweho spominanja. Listy wot maćerje, bratrow a sotrow, přećelow a znatych . . . Dopisnicy z postrowami wulětnikow, wjesołych towaršnosćow a ze zbožopřećemi k narodninam, wróćnym časam, k Nowemu lětu. Wóčko wotpočuje z khwilemi rozpominajo nad wobrazami městow a krajinow. Tu je zbožopřeće k jutrowničcy. Žołte kurjatko je so runje předypalo přez běłu skorpiznu. Wjesele wuběži sej do swěta, hdyž so na njo hižo žołte micki rokotajeho kerka posměwaju. — A tu dopisnica ze zbožopřećom k Nowemu lětu. Wulke 1914 je na nju zwobrazowane. Hewak ničo. Z bronzowej barbu su ličby načišćane. Połoženy khartku runja druhim na hromadku hižo přehladanych. Moja skedźbnosć je so dalšim přiwobroćiła.

Tola nadobo pozastanu!

1914! — Wozmu hižo wotpołoženu dopisnicu znowa do ruki. Je kaž wše te druhe. Bratr mi přeje mnoho zboža při zastupje do noweho lěta. Njeje potajkim ničo wosebiteho.

A tola je so moje wóčko zwjazało z wulkimi złotymi ličbami. Přeco wješe bywaju! — Je to traśace kuzło? — Njerozběži wulke 1914 do sapacych płomjenjow?! — —

Dopomnjeća!

Haj, stejachmy runje kaž dźensa na brjozy noweho lěta. Přejachmy sej zboże. Připiwachmy sej we wjesołej towaršnosći krasnu bowlu a čopły punč. Zhromadźowachmy so na torhošću, zo bychmy zasłyšeli na radnej wěži dwanaće bić a na sebje skutkować dali prěnje zwuki zwonow, kotrež ze swojim mjedźanym hłosom mějachu witać nowe lěto.

Ow, radosćow połna bjezstarosć! Přichod bě nam zakryty. By nam był wotewrjeny, snadź ze strachom bychmy zahinyli . . .

1914! Zboža buchu zničene, mać njemóžeše zańdźelić złamanej wóčcy swojeho syna, mandźelska njemóžeše zetrěć smjertny pót swojemu mřejacemu žiwjeńskemu towaršej. — Hrózbna tragedija na dalokich bitwiščach. Mjez tym zo doma mjez kamjentnymi murjemi městow a wsow pytaše nuza a zrudoba, hrěch a pokleće swoje wopory. Kak dołho? Dny, měsacy, léto po lětu! 1914 so zaćoła . . .

My, kotřiž smy wšitko to přeżiwili — wot tamneho zbožopřeća k Nowemu lětu hač do struchleho wukónca tehdom započatenje tragedije — my wěmy dźensa, zo njedyrbjachmy so radować bjezstarostnje w tamnej nowolětnej nocy na torhošću — —

Ale što je człowjeske žiwjenje bjez n a d ź i j o w. Kak derje, zo bu nam runje tónle dar sobu do kolebki położeny. Běda tomu, kiž počink nadźije zhubi w žiwjenskich njewjedrach!

Derje, zo njewěmy hodźinu . . . Tohodla sebi z nadźijowopołnej mysłu přejemy zbožo też při zastupje do Noweho lěta 1933. — Što přinjese za kóždeho z nas? — Bohu budź dźak, zo njewěmy!

jś.

1933

Witamy će, nowe lěto
dźewjatnaće stow a tři a třicećі
ze wšej wobhladniwosću
do našeho žiwjeńskeho byća.

Njewěmy, što nam wobradźiš
w tutom chaosu časa,
hač přinjeseš lubosć, pokoj a měr,
abo hrubosć, namóc a čěmneho přichoda čěr?

Přejemy sebi z wutroby
zo přinjesło by ludam na zemi měr,
a wšěm člowjekam
w skutku prawje zbožowny směr!

Přejemy sebi nutrnje
zo wšěm so by strowosć dała
a Boža hnada přez cyle lěto
prawy puć nam pokazała!

Nastupimy nowe lěto z wěru a nadźiju
do wjednika njebjes a swěta
a z nutrnej prózstwu: Knježe Božo'
dale žohnuj lud naš serbski!

-f.

Dźěło za narod

Założeński swjedźeń Niebjelčanskeje jednoty Sokoł

Miłe wjedro kaž nalětne wabješe 2. dźeń hodowneje mnohosć ludźi, wosebje młodosć, na jězbu do susodnych wsow a wosadow. Tuž hižo dźiwa, zo běše tež najebać hospodarskeho čěsna wjele ludźi sćěhowało přeprošenje Niebjelčanskeje sokolskeje jednoty na jeje założeński swjedźeń. Khwalbnje wuzběhnyć ma so přede wšěm, zo běše Ralbičanska sokolska jednota jara derje zastupjena, bratrow z druhich jednotow pak widźeli njejsmy. Lubja wjesneho hosćenca so bórzy z hosćemi napjelni. Kał dźeše so nichtó wopyta njeje. Sokołjo znajmjeńša njejsu prócy a dźěła łatowali, zo by swjedźeń dostojny raz dostał a zo bychu wopytowarjo z poskićenym programom spokojom byli. Hižo začah krutych postawow bratrow na lubju wuwabi na mnohe wobłičo wěstu radosć. Komu też so njeby wutroba horiła, widźo serbsku młodosć strowu a zrótsnu a krutu bjez bojazliwosće a mylenja kročić swój puć! Bratřa zwučowachu najprjedy z wustojnosću a raznosću nawjedowani wot br. Solty na bradłach, wustupichu potom z Prażskim prostnym a pokazachu skónčenje wšelake samozestajane skupiny. Kóžde lěto móžeš wobkedźbować poła wutrajnych a swěrnych bratrow postup. Elegantnosć kročenja a hibanja a rune znošowanje ćěła poła zwučowacych stajnje přiběra. Też mali swoje hišće snadne mocy zebrachu při zwučowanju a skupinach pod nawjedowanjom br. podnačolnika Kubicy. Byrnjež so też tu abo tam jedyn město na lěwo na prawo wobroćił, běše tola rumpodich wšěm pakćik poprjanceow zawostajił, zo bychu też dale tak pěknje zwučowałe. Wulke smjeće sćěhowaše na zajimwy wućah z lubje. Kročo, po štyrjoch łažo, jěchajo, jeni druhelho nošo atd. wopuščichu sokolatka lubju. Wulcy a mali žnějachu derje zasłużene připóznaće.

W přestawcy powita br. starosta wučeř Jakubaš wšěch hosći, wosebje pak wosadneho k. fararja, a rozłoži potom zmyzsł sokolskeho swjedźenja. Wuhotujemy swjedźeń, zo bychmy zwisk wobkhowali z ludom, zo bychmy sami so pohonjowali k dalšemu sokolskemu dźěłu, zo bychmy wabili za Sokoł a hosćom a sebi přihotowali někotre wjesele hodźinki. Khude Jezuszčěčatko nas wuči, zo člowjeski pokoj a dušiny měr njesmě jenož wotwisny być wot wobsedźenstwa, ale zo dyrbimy też w časach pjenjeżneje mizy swoju wjeselosć wobkhować a so po dobrym wašnju zawjeselić. Nětko hrajachu sokolske dźěći Nawkowy dźiwadłowy kruch „Otakarik" abo „Kak so złoto dźěła" z tak wulkej wobrotnosću a wušiknosću, zo hosćo cyłu hru napjeći sćěhowachu a młodym hrajerjam z nócnym přikleskom mytowachu. Wše dźěći swoju wěc derje wukonjachu. Wosebje pak ludźo wobdźiwachu Šewca a Šewcowu, předstajenej wot stud. Hejduški a Hany Brojerjec, kotrajž cyle wosebitu hrajerjsku wobdarjenosć pokazachu. Wše jehlity rukow, wobliča a cyleho ćěła běchu činej přinjerjene. Br. starosta wučeř Jakubaš Lěše pak też hru jara derje nawučił a też trochu na naše wobstejnosće připrawił. Sceyła drje soh odiž praić, zo je swjedźeń swój zaměr dopjelnił, zo je pohonił, zbudźował a też wjesele přinjesł. Tuž dale tak, Niebjelčanski sokolska jednota w dźěle za narod a lud!

Hamtske woziewienje z Budyšina.

W jatřinnum sawdźenju płaćiwe mětne płaćizny ja pokšćenjenje tuch deputatow, kiž zwěsćenju dźěłobjerjerje jako wotmanje ja swoje dźěło wot dźěłodawarja dóstanu, jo so wot 1. januara 1933 znowa nošaje. Nowe tarify su w jawnosći tuchi (w Zejmowni na Srodowjeńskim hrjebu čisło 10 w druhim poschodźe wót 8 hodź. zarano hač do 28. a pola khorowych lajow dowidźeć).

W Budyšinje, 28. decembra 1932.

Měšćanska rada.

Ratařska krizal

Běchu cjeńy, hdyž ratařska krija pola naš jenoż scherjesche we wšitkich krajinach, wosebje w narańšich, hdyž je hubjena póda, njepřichódne podnjebjo a skalene witi. Ale w poslednim cjeńu je so to pschemeniło. Nětko wschudźe ratarjo cjeńu cjerpja pod hospodarskej nuzu. Sčamo tam, hdyž běchu dotal ja ratařstwo hischće najlepsche wuměnjenja a wuhladny, dźensa dale bóle ratarjo bywaju wohrożeni wot bohrikeje bědy, kiž dje pisches zuły naš kraj. Je to straschne znamjo a je trjeba, so je nad tym zamyslimy.

Běchu njedawno hischće cjeńy, hdyž krija cjerjenjesche jenoż wěste worschty ratařstwa. Cjerpjachu tu wosebje te wjetsche hospodarstwa a kubla, dokelž z dlachu z wjetschym kapitalom a tohodla je też najbóle pozjezowachu i dawkami a druhimi cjeżemi.

Ale dźensa je krija hižo dale potrocżowała. Schtóž i wotewrjenymaj wocżomaj hlada na pomjery w našim kraju, tón spóznawa, to njeje wjetschna bospodarska krija, nje to je ratařska krija, kaźkuli hischće je dotal njesnajadnymy. Tuta ratařska krija scheri a jakbar ja nij jenoż w hubjenych krajinach, ale samo tam, hdyż dotal zpodobne a njewotwisne burstwo krutce stejesche. Nowocżasnjemu burstwu a skotarjej, kiż je nalożował wschě dobrycki techniki a wědomosće, dźensa žurowje so bědźi wo wobstacje a sejwjenje. To je straschne znamjo a napominanje. Dyrbjeńske pschejdźe owanja ko mnoża a burja bywaju dale bóle rosbrjenji a sdźežarschi.

Praschenje, schto so dźensa hischće dani abo njedani, njebohdźi so jsyła wjazy wotmolwicż. Pa cżisiny ja skot so tak znadnje, jo mózemy rjec: dale wjazy njeje. Sa swinje płaćachu njedawno w Barlinje niże 40 hr. na zentnar, to wotnamjenja, jo bur dóstawa lědy 30 hr. A ma je pschi tym naspomnicż, jo pschi 42 hr. na zentnar bur by runje i nuzu swoje wudawki kryt. Wowcża wolma płaćizy tjeżkim teho, schtóż koni, wowcże mjazo jenoż połojzy. Krowy su tak tunje, jo so wjazy ani pschedawaci njemózeja, wosebje tam nij, hdyż je mjaza so dalołko i cżahom wosjeja.

A pschi tym nichtó hischće njewě, hacż jimy na kónju krijy. Jitne płaćizny su so jiwjesle a tak bur budże nuzowany, žito radżcho skotej ja pizu dawaci. To pak sażi wotnamjenja, jo budże wjazy skotu a mjaza a dokelż lud nima pjenjes, wjazy mjasa kupowaci, budża płaćizny sa mjaso dale spadowacż. A budże to sahuba ratařskeho skotarja. Wěste knuhi radzy żej brajżaju i mysliczku, to mózą żydźerjo so sażwólicż na pódże sabolżenych ratarjow, kotrymż wjazy pombacż njeje. To su kadne mysliczki. Hdyż ej nasjonitu bur a ratař so wjazy dżerjeci njemóże, tam pschijschemjenych żydźer hischće njeje móże wobstawacż, njedy so jemu też najschmaniche wumělenja poskicżaja.

Taże su wobstejnosće. Njechamy tu skorjicż abo wobskorjicż. Też druhe worschty ludu z cerpja pod krizu. Ale dyrbimy na to dźiwacż, so ratařska krija je straschnischa dyżli krija druhich powołanjow. Burjowo, ratařstwo twori wi dźiwjenski zakład zyłeho ludu w pschitomnosći, twori wuměnjenje za wumóc pschichodna. Dyrbimy na to myslicż: hdyż ratarjow cżerja l sadnětowanju, potom zuły lud dyrbi to zapłacżicż. Semy to husto dojeż nasbonili se stawizow. Powschitkowne płaćizy prawicżo, so stat a sjawnosć sime so na pomoż wolaci hatle tehdy, hdyż je cżerjenj stan bižo so hibał a sjwtał so wukhowacż. Mózemy wschak chrobie luzerdżicż, jo ratař je swoje cżinił a je wopraw dże wjazy dale njemóże. Ratař dżenja swoje wudawki wo njesnje, hdyż je to nótaż hodźi. Luźnje a pschepuchu wja zy njesnaje. Sa njetrebanwsche wżyu wón wjazy ani pje njesta njewudawa. Też hospodarjenje je dospła pschinżerjene dżenżnischim pomerom. A mózemy jenoż wotradżicż, tu hischće hospodarjenje zakładne pschemeniczi, jo by so znadź konjunktura wrócżiła. S tym swjetscha nastawaju nowe wudawki, bjez toho za mnaich też wżitkej nowych dołhodow. Dokelż w ratařstwje so wsche pomału wumrěwa, tala swjet scha pschepodje pschihódnjech a konjunktura je dawno hižo so jatmyła. Tak na pscz. wjetsche płahowanje swini so hakle za lěto wuschtukuje. Tohodla je derje, pschejzy żywje hospodarstwo pschimérić pschihodże, tak so je wone po możnosć i wjeselżronske, la mohła so po pschipadże konjunktura wużiwacż. Wosebje zkotarjowe so njesmě zanjechacż. Njech też pschejze so njedani, wschak znajmjenscha dodawa trěbny hródźiny hnój, kiż zapy wulkukuje zuniczene wólnistwo. Pschi tym ma runje dżenja swoch bycż nasch zył, zwyschicż nutskownu hódnosć hospodarstwa, to rěka, kajkosć dyrbi so polépschicż. Na pscz. 5 krunowy, kiż kóżda 4600 l. mloka deja, su wużitnische dwěli 10 krunowy, i kotrejej kóżda jenoż 2000 l. deja a tola telko jeru kaj tamne. Na laśke wjeżo ma so pschejze znowa pokazowacż. A pschejze znowa ma so na tym samym wżitkowacż, każ móże so hospodarstwo też dale na najtuńsche waschnje polépschicż. A to je wopraudże pożledźa rada, kiż móże so dżenja hischće ratarjej dacż. Njeje to drje nowa myslicżka, ale je to ta jenecżzu prawa a tohodla thmanischa dyschli wschě eksperimentu, kiż so hewa a hdyż jenża a nam jenoż wjetsche njesboże njeżu. Tuta a hdyż jenża a nam jenoż wjetsche njesboże njeżu. Tuta rada je jednora, ale wona pokhadża j wopraudżitosće, j prafty.

Mamy hischće jednacż wo samopomocy. Tu so njejedna wo wuthowanje nětkajšich organizacijow, ale wo kwalkowanje burjowa a ratařstwa. Mamy někotre organizacije, kiż su jara wuspjećnje dźełale. Na pscz. su ratařske konwerjara wujzuje skutkowałe. Někotrykuli młody ratař je dyż pisches schule a kursy dóstał zule druhe, nowocżasnische nahlady wo hospodarjenju. Też ratařske druzjewa su swjetsche a wuspjećnom dźełale. W tym nastupanju ma so w synje w ratařskich towaršwach dale dacż. Ale dożaha to wschitkez Bohužel nij. Je cżaj, so naschе wulke hospodarske politiske organizacije, kiż su so tola formile z pjenjesami ratarja, jkónczuje hnjak zajschimaju. Politiska hewjekarja a hara nam tu nicżo njepomha. Do wójny to drje šischće pombajche, dokelż tehdy mózachu so je jakenjom a zami wunnjowacż powschitkeja płaćizny, dokelż lud hischće pjenjes mějesche. Dźensa ma so tu jara kedy bnje pospjechowacż, dokelż njeżmerna nuża cżejni zuły lud. 5 miljonow njesaślużjerjow so bédźi wo żiwjenje. Nasche naj wjesche organizacije móże tohodla a cżisa hlownje go pró jowacż wo to, ratařstwo w kraju pschesorganizowacż. Ratarjo skorja na nisse płaćizny a protestuja pschećiwo do wosej ratařskich produktow j wukraja. Woni wschak hudże mó wotebżeraństwo pschećiwodżeji jenoż tehdy, hdyż nóża tej wopraudże porjadnje dodawacż dosej hódnotnych twórow, kiż móża so mérićż j wukrajnymi.

Někotrykuli ratař drje tole rady njeżiżschi, tola dyrbimy liczicż i wopraud itoscju.

Hdyż je ratařstwo dopokasa'o, so ma tute kymanosće, może swój rjez wot stata a sjawnosće wuspjećnje żadacż dalschoje pomocy. Se jkorżenjom a żalożenjom kamym so nicże njedocpima. Tute worschty tej skorja a żalożeja a kdy ma za to, so runje wón najbóle cżerpi. Wżjo ma stat winowatosć, dżiwacż na bohatne położenje ratařstwa, dokelż je sahuba ratařstwa su wohrożene żiwjeńske zakłady a wumělenja ludu a stata. Ratarjo sami pak njesmędża stat mócż za swojeho njejschee cża, taż so to cżasto hischće sława. Ratarjo sami njesmędża łóżicż hludniczkow ale liczicż strózbi j wopraud itoscjemi. Na wobsebjnosće njesmě so hladacż wot partajopolitikeho stejnischcża, schtóż so dże o cżasto hischće cżini. Najebać, wschu mużu maju dżenja też wotebżeraju hischće dobrej skorjunnjenja za kriju w ratařstwje. Nadawk wschitkich wschak ma tuch, pytacż, do rojumnjenje a jhromadne dźełu ludźi dobreje wole. Jenoż takle budżemy móż wuspjećnische je wobaracż psched dowolnom wulkowjnych pracżukow. Njech w nowym lěcże so w tym nastupanju jkónczuje położenje połépschi!

Hłowna zhromadźizna narańšeho sokołskeho wokrjesa

W našej serbskej sokołskej organisaciji mózemy w poslednim času wobkedźbować čilišu dźěławosć, kiž ma wšelake přičiny. Bjez toho je zyma stajnje była doba sokolskich zhromadźiznow w jednotach a wokrjesach. Pjatk, 30. hodownika wotmě so hłowna zhromadźizna narańšeho wokrjesa w Bukecach.

Zhromadźizna bě derje wopytana. Zahaji so ze zhromadnym wuspěwanjom pokhoda wokrjesa: „My smy raněi Sokoljo“. Sčěhowachu rozprawy načolnikow jednotow. Bukečanska jednota je so dale derje rozwiła, ma wotrjad starych bratrow, sotrow, Sokolatow, bubnarjow a hwizdarjow a też koparjow. Jednota je sej wobstarała lětnje zwučowaniško. Jednota porjadnje zwučuje. Hrodźišćanska jednota tohornja postupuje, ma wotrjad sotrow. Je zawjedła prokanje a bumerankowanje. We lěču je zwučowała wob tydźeń dwójcy a nimo toho zwjetša też njedźelu hišće hajiła hry, lóhku atletiku a pluwanje. Rakojdźanska jednota zwučuje hromadźe z Hrodźišćanskej, ma wosebje čiły wotrjad sotrow.

Jednaše so dale wo Sowrječanskej jednoće. Postaji so, zo Sowrječanska jednota ma zwučować hromadźe z Bukečanskej podobnje kaž to čini Rakojdźanska z Hrodźišćanskej. We wulkim rózku wuhotuje Bukečanska jednota w Sowrjecach přiwabny swjedźeń. We wulkim rózku tohornja Hrodźišćanska jednota wuhotuje w Rakojdach čěłozwučowanska akademiju wosebitcho raza.

Wokrjesny zlět budźe w meji 1933 w Sowrjecach. Wuhotuje jón tamniša jednota. Wokrjesne wubědźowanje budźe w smažniku při składnosći jubileja Hrodźišćanskeje jednoty.

Rěčeše so też wo wšelakich aktuelnych prašenjach na př. też wo „Sokolskich Listach“. Narańši wokrjes je za to, zo dale wukhadźeja kaž dotal. Přitomny župny starosta župy „Lubin“ napomina hišće k wopytanju župneje kubłańskeje skhadźowanki.

Ze sčěhowaceje rozmołwy bě spóznać, zo je narańše Sokolstwo sej wědomne ważneho nadawka, kiž na naše serbske Sokolstwo čaka w bliższim přichodźe. Tuto zmyslenje namaka też na kónci wuraz we słowach sokołskeho spěwa: „Ow sokołska črjódka!“ ***

Hospodarski rozhlad

Póndźelu 2. wulkeho rózha 1933.

Bursy běchu pošledni dźeń lěta na pobjedk połne dowěrliweho měnjenja. Nano pschi wotewrjenju burhy bě wobraz trochu cyłnišći, po nječim pak so dowěra jasno wobrozi a bu z pschiličinu strujenja kursow. Kursy rentowych a dołhich liščinow jakhowachu też sobotu swój postupowazy ras.

Stejimy nětko na prohy nowcho lěta, z kroczelu žimy do njeho hižo jastupili. Wobhladujemy so hischcze jónu a spóznajemy, zo nam jandźene lěto njepschinješe hischcze jadyn wobrot k lěpschemu naschego hospodarstwa. Začłady zpjeho twora naschego hospodarstwa hotowe dyrbja wostać, ale stradźu, pod jenja. Hdyž měnich, so twarišch na skału, so po nječim je sastrózenjom dohladach, so by so jołožił na hižo dawno podtoczene jakłady. Swětowa wójna cłowjestwo wuči, so wójny wješ je najwjetscha hłupjosć cłowjestwa. Wubrani najsmrodnischi mužojo wuspěchu so, so bychu so z najjenkrócnischimi brónjemi zranjowali, dwoje jim po Božej podobnosći date cyło rozschafowali a zwobhódowali. Na druhej stronje dowoła so tute same ludy swojeje kulturu, swojeje zimnje jitrje, swojeho khschescjanstwo. Hdyž schi wša pschi dźesatkach prunach wobhladajch, spóznajech, so su na cyłkim schodźenjak dźiwich zwěrjatow.

W tójdym ludu su jenož nětkoli wobhladowarjo a do bytje wole nakromnjeni runje z tuteje swětoweje žałosće. Wójna je pódła jeho sniežka, nizjerož njeschinje hódnoty dusche, ně też njerjmerne cžasne, drje sachodne pokłady. Ludy stonaja pod cžežu danjow a dawkow, sapadaja do wschcsheje thudoby tradanja a sadwołowanja. Pódła teho zwonuje Bóh wschehomóžny pola z płodnosću, so njewuđeja ludźo hdże se žitom a z tukom. Sniežija bakmu je wójnjom. Na druhej stronje su miljony na wot naših, so njewuđeja cžim so wobleckacz a sorasćicz. Njeje w naschim cłowjestkim sarjadowanju wulki smyst?

Tutón smyst sarjadowanja je wuplodźił njschelake hranja wschě z jenickim samerom wotpowmacz tutomu smyslej. Nasch sozialismus, kommunismus, bolschewismus, faschismus a wschelake druzjny tychle muchow, do kotrychž też nasch nazionalsozialismus płuschca, dochtuja a poruczeja wschelake seliczka, ale žane nochje wustrowjenje njschinjesć.

Mózesch sdadowacz na naschc hubjenstwa kaž chzesch, hdyž sčemu na dno khóncznje dopósmujesch, so wumóz może khschowaze cłowjestwa jenicžzy tón, kotrehož pschikhad zyke khschcsčijanstwo někotke stwjeczesche. Wón wabi wschech wobcžeznych k hrěbi a jenicžzy jeho wucžba: „Lubuj Boha wschc wschcho a swojeho bližšcheho, jako sam sy“, może dcerbjazu cłowjestwo wumóz. Tute jenicžzy hadu k placžiwosći pschinjesć, burbjeli wschě narody swěta proklamowacz sa swój jenicki nadawk w pschichodnym lěcže, a hižom měli raj na semi.

Produktowe witi na pošledniym dnju lěta jandźenu sobotu w Barlinje wołmečhu so jara měrnje. Placžiny sčewinjaze rěli we Wojerezach.

Sobotu 31. 12. 32 běchu na wiki pschinjesli 199 prosatow a 2 běhaki. Prodata placžencha: 4—6 tydźenske 7—10 hr., 6—8 tydźenske 10—12 hr., 8—10 tydźenske 12—13 hr., běhaki placžencha 3—5 měsacžne 20—35 hr.

Hamske a hudnjske powěcze.

Konkurjowe powěcze.

Sud je konturs nad samoženjom wikowarja Pawoła Rjenča, kótrehož termin wotdźerżawschi, sdźěwnył.

Wikowanjski sapis.

Do wikowanjskeho sapisa na hudnjstwje w Budyschinje sapisachu na lopjenu 880 firmu Hermann Hoeger we Budyschinje so je jaschła.

Placžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotkowe symje 10 tonow abo 1000 kg, nowak 10 kg.

Placžizny po złotej hriwale

	31. 12.	30. 12.		31. 12.	30. 12.
Pšenica	188.1-0	188.1-0	rumy	13.5-15.5	13.5-15.5
rožka	135.1-7	135.1-7	woka	14.-16.	14.0-16.0
sčemjeń, nat.	—	—	widre hromje	8.00-10.0	8.0-10.0
sčemjeń	16.-17.5	165.-7.	pjate hromje	11.7-13.7	11.7-13.7
wows	105.-2	115.12	jedadella	14.0-24.0	18.0-4.-
kukurica	—	—	rass. wosnje	—	—
pšeńc. muka	24.2-26.2	23.2-26.2	lanc wosnje	10.00	10.00
rožna muka	19.6-21.6	19.6-21.6	buch.truhanc	8.00	8.00
pš. wotruby	8.80-9.80	8.81-9.0	b. rny krupk	13.20	14.40
rožne „	9.70-9.0	8.7-9.0	symo, 50 kg	1.80-2.10	1.80-2.15
raps „	—	—	rožna słoma	0.65-0.85	0.65-0.85
hróch Viktor	21.0-26.0	21.0-26.0	pšeńc. „	0.45-0.55	0.45-0.55
lane symje	—	—	wowsna „	0.45-0.55	0.45-0.55
pjeluški	13.5-14.5	13.0-14.5	ječna „	0.45-0.55	0.45-0.55

w hotowym jonje so pschemeničhu. W termijonym wikowanju běchu placžizny pschenizy a rožki sterje strujene, jenož te wowsa potakowachu znamjenja wosłabjenja. Dołhi bowos wulki njebě, wosta wobrot hnadny.

Sobotu placžesche w Barlinje zentnar:

Pschenizy 9,40—9,50 (9,90—9,40) hr., rožki 7,75—7,85 (7,65—7,75) hr., jeczmjenja, nalčnicjcho 8,25—8,75 (8,30—8,75) hr., najwusschcho 7,90—8,20 (7,90—8,25) hr., wowsa 5,75—6 (5,70—5,95) hr.,

w termijonym wikowanju:

pschenizy:

za dezember: 10,15 (10,05) hr.,
za měrz: 10,35—10,33¾ (10,25) hr.,
za meju: 10,50—10,47½ (10,37½) hr.,

rožki:

za dezember: 8,32½—8,30 (8,25—8,27½) hr.,
za měrz: 8,42½—8,40 (8,35) hr.,
za meju: 8,53¾—8,52½ (8,47½) hr.,

wowsa:

za měrz: 6,32—6,27½ (6,20—6,22½) hr.,
za meju: 6,45 (6,33¾) hr.

Placžizny w spinkach su placžizny tydźenskich wikow. Hdyž pak žane napowmjenjenje njejsu, so njepschemeničhu.

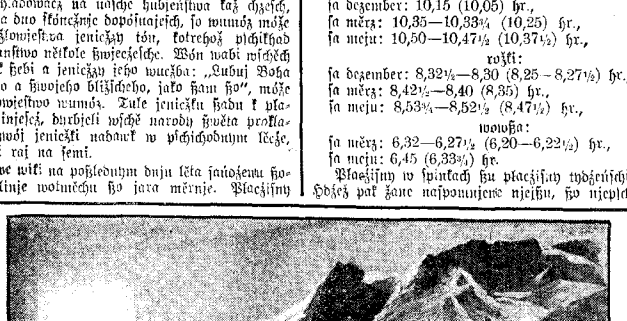

Himalayaske hory přelećane.

Tři lětadła jendźelskeho wotdźěla bombowych lětarjow blizko hórskeho hobra Nanga Parbat (8875 metrow wysokeho). Dotal njeběchu so poradźiłe pospyty přelećenja wjerškow najwyššeje hory swěta. Nětko skónčnje poradźi so prěni króć přelećeć z lětadłami rjećaz horow. Pjeć jendźelskich bombowych lětarjow lećeše z dołhowjećornych mjezow Indiskeje přez Himalaja do Gilgita w Kašmiru, hdźež dyrbjachu hač do 9000 metrow wysoko lećeć.

Prěni wobraz wo wohnju w Bukarestskim hotelu „Britannia“.

Dospołnje wupalena městnosć hotela „Britannia“. Hosćenc steji wosrjedź rumunskeho hłowneho města Bukaresta. Woheń, kotrehož přičina hišće njeje znata, zniči tři poskhody wósom poskhodow wysokeho twarjenja.

Radio

Wutoru, 3. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšednčho programa 11,30 přednošk wo narańšej pomocy a zwěsčeńskim jednanju, 15 ratańskich přednošk wo potuńšenju produkcije w rólnistwje, 19 přednošk katolicismus a protestantismus, 19,35 politiski přehlad nowinow, 20 z Hamburga koncert, 20,30 spěwy Verdi-a, 21,30 ze Stuttgarta Hońtwa za złotom kapitana Kida (6. dźěl).

Lipsk: Nimo znateho wšednčho programa 10,45 zahrodny přehlad, 19 studenća wo swojich studijach, 19,30 domjaca hudźba, 21,10 nuzowa zyma 1932/33 (znutřkowny minister Richter z Drježdźan), 21,20 pěsnjenje za radio.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Win 20,05 wulki orchestrowy koncert, Rom 20,45 oratorij „wumóžnikowy narod“, Praha 20 Beethovenowe kompozicije za dujerske nastroje.

Sokołstwo, šport a hry

Bólkopańca.

Němska—Italska 1 : 3.

Z wulkim zajimom wočakowana bólkopańska hra wotmě so wčera njedźelu w italskim měsće Bologna mjez italskim a němskim mužstwom. 40 000 přihladowarjow bě so na stadijonje zhromadźiło. Italske mužstwo bě w spěšnosći a techniey w přewazy. Prěnja połojca skónči so z 1 : 2 za Italsku. Nadźija, zo ładźe so resultat w druhej połojcy wurunać, so njedopjelni. Italske mužstwo móžeše samo swój dobytk hišće wo jene wrota powjetšić, tak zo so hra za Italsku z 1 : 3 skónči.

Swójbne powěsće

Sesłubjeni: Wilhelmina Tepperez w Hirschbergu a Hans Reimann w Budyschinje. — Irmengard Ulbrichez w Budyschinje a Alfred Fechner w Delnjej Hórzy. — Gerda Hetzerjez a Waltaŕ Vogel w Kamjenzu. — Eva Urbanez a Hans Ludwig w Běłej Wodźe.

Semrěli: Alfred Erich Běrnaŕ, wikowaŕ i jědnymi kołami w Jenkejach, 29 lět; khowanje budźe jutře wutoru pop. ½2 hodź. wot žarowańskeho domu. — Maks Hanzk, korbaŕ w Kamjenzu, 56 lět; khowanje budźe jutře wutoru pop. ½3 hodź. na pohrjebnischcu ŕuj. Rusta. — Waldemar Strube, fotograf w Lubiju, 51 lět; khowanje budźe jutře wutoru pop. w 2 hodź. wot žarowańskeho domu. — Franz Hugk, schkleńzutocžeŕski mischtr w Běłej Wodźe, 64 lět; khowanje je dźenża póndźelu.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleń **w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawóšk: G. Janak w Budyšinje.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšti a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhwkam čělneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje běźny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozwěsć, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńja dyrbia so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenje tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěsća.

Čisło (Nr.) 2 — Budyšin — Wutoru, 3. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Postupanje němskostatneje rady pola nowolětneho přijimanja?

Barlinski „Montagmorgen“ je zhonił, so je sastupnik němskostatneje rady, ministerialny direktor Cośmann, po porućenosći němskostatneje rady a wotbože po namolwjenju poludnišćich němskich krajow w zwjazy rěži pschi nowolětnym pschijimanju pola němskeho prezidenta na wobcežnosće pokazał, kotrež su sastdźene ličo ſ poćahowm němskeho stata k němšim krajam nastałe. Pódła toho je nadźiju wupraził, so bo němskemu prezidentej w nowym lěcze poradźił, tu prawe wurunanje mjez nusnym jenotnym statnym wjednistwom a woprawnjenymi sajimami krajow namakaćz.

Swjate lěto Němcow

Pschipowědźenje Winšeho arzybiskopa.

W nowolětnym nastawku „Reichsposty“ Winiti arzybiskop dr. Theodor Innitzer, wschitkich katolikich bratrow w Awstriſej a Němšej a we wjele europiſkich a samóſkich krajach, dale sastupnikow tych ludow, kotrjž su ſ kjerzlim wójſtom w lěcze 1683 psched Winom wojowale, Čechow, Polakow a Wukrajinzow a tamnych, kotrychž wuſwobodźenje je bo tehdy zawjedło, Madźarow a Khorwatow, na powschitkowny sjěd němšich katolikow pschepreſchuje, kotryż sněże bo wot 7. hacź 12. septembra we Winje. Lěto 1933, „swjate lěto Němcow“, na tſi wulke wopomnjeńſe podawki, dopominatej: 1433, kta dotwarjenja Schczěpanskeje zyrkwje, 1683, dobyće wschoſwětoweje katolſkeje myšle nad islamom, a 1853, prěni sjěd němšich katolikow ſ wustupjenjom katolſkeho wobnowjenja. Ale niz jenoż wohladowazy ſwjedźeń dyrbi katolſki sjěd być. Wón dyrbi wjele bóle ſ mózneje ſaćdźenoſće k roſſudźenjam ſa pschitomnoſej dolwjeſcz a naboženſke nadawki němšich katolikow k jich ludej a kſchesćijanſkej ſrjedźnej Europje postajicz.

Čežke politiske puki w Delitzschu

W nowolětnej nozy ſu w Delitzſchu na Halleſkej dróży pſched korczmu nazionalnych ſozialiſtow cježke puki padale. Cźrjóda kommunistow ſo do korczmy dobywaſche. Hdyž ſo tam wupjerachu, jich ſ naſtyknoſcźu wuczſchćachu. Pſched korczmu ſo do pukow dachu, pſchi kotrychž bu nětkoſe 30 wožobow, ſwjetſka kommunistow, kſětro ſranjenych. Schtyri woſoby ſu ſ cźežkimi ſranjenjemi do khorownje donjeſechu. Teſ na druhich měſtnach kommunistow a nazionalnych ſozialiſtow nadpadowachu. Polizija dyrbjeſche wſpjet ſakhoćzeć.

Bombowy přihot na korčmu němskostatneje khorhoje

W nowolětnej nozy ſu bombowemu pſchihotej na korczmu němſkoſtatneje khorhoje w Kuriſkej dróży w Barlinje ſadźewali. ½1 hodźiny je poliziſſa patrouilla pſchi woknje helſſa maſchinu, ſe ſapalnej bórnizu wobwitu, nanrakala. S najwjetſchej wobhladniwoſću ſu bombu na njepotrjebnu leżownoſcź donjeſli. Pſchepytanje, kotrež je bo pózdźelu rano ſtało, je pokaſało, ſo bě bomba ſ cźornym pólwerom pjelnjena.

Korczmar bě dźeń pſredy ſe ſtrony nazionalnych ſozialiſtow hrožaze liſty doſtał, w kotrychž jemu ſdźělichu, ſo korczmu do powětra buchnu, jeli ſo korczmar njeby dwě cźapzy nazionalnych ſozialiſtow wotedał, kotrejž běſchtej ſo w nozy ſhubiłej. Korczmar wo podawku niczo njewědźeſche, njebě cźapzy widźał a njemóſeſche jej tohodła wotedaćz.

½1 hodźiny, hdyž w korczmje wožomi muźi němſkoſtatneje wobory ſedźeſche, ſu bo bomby dohladali. Wěſche to mały marmeladowy bowik, kotryž bě ſ dwěmaj puntomaj roſbuchadła pjelnjeny. Pſches bowik bě ſapalaza bórniza tyknjena, ſ kotrejž bě bowik też wobwitu. Po měnjenju wězywuſtojnych bě bomba k trjebanju hotowa.

Hitlerowe nowiny w Barlinje.

Nowe polinózne wudaće „Völkiſcher Beobachter“ je pónđźelu pschi kóći w Barlinje wuſchło. Hitler je w pschim cźiſće „wojowańſke poſoſtwo ſa 1933“ wojſewił. Hitler praji, ſo je bo roſſudźił, ſo prawo prinjeſu naroda nazionalnoſozialiſtiſkeje ſtrony ſa ſkokowy wobjed wobdźelenja pſchi kuježeſtwje bjes mozy njepſcheda. Lěto 1933 budźe ſa jeho ſtronu lěto wojowanja.

Należnosć skóncowaneho Hentzscha

W należnoſći ſkónczowaneho nazionalneho ſozialiſta Hentſcha ſu tſeczi wožobu ſajeli. Po ſadanju Drjeſdźańſkeho ſtatneho rěčnſtwa ſu ſahrodnika **Ewalda Tenzyka** w Hainsbergu ſajeli.

Dale je bo ſhonilo, ſo je bo njewjeſta wjednika nazionalnoſozialiſtiſkeho wudbyteho wotbźělenja Schenka, kotrejež bratra ſu hižo ſajeli, do Cźech podała. Městno, na kotrymž pſchebywa, je wyſchnoſći znate.

Nazionalny ſozialiſt **Urban** je bo pjecza prózowal, ſo by bo roſſaſnišo, hacź ſu Hentzſcha ſkónczowali. Urbanej ſu pjecza tohodła nazionalni ſozialiſtojo telefoniſzy broſyli, ſo na njeho Hentzſchowy dóſt cźaka; też pſched jeho žonu a dźeźimi njeſaſtanu. Malterſka dolowa ſawjera je ſa Urbana hiſcheze pſchenitka, jenu hiſcheze na druhim měſtnje w měſche ſtakaczą dadźa. Polizajſki preſidium je Urbanej bróniowe wopiſmo wuſtajił, to je ſnamjo, ſo tele hroženja na lohke njebjerje. Poſlednje dny ſu pſchecźeſo Urbana telefoniſzy warnowali: S tobu chzeđa runje tak cźiniczź kaj ſ Hentſchom. Jedyn nazionalny ſozialiſt je Urbana w nozy wopytał a jemu noležnje radźił, ſo njeby ženje bjes bróniſe wuſchoł.

*

Němſke kuježeſtwo je ſobotu ſadoſcź na wudaće tſjoch nazionalnych ſozialiſtow, kotrychž winnja, ſo ſu Hentſcha ſkónczowali, italſkemu kuježeſtwu wotpóſłało.

W tym ſamym cźaſu je generalny ſtatny rěčnik Schlegel pola ſakſkeho ſjema ſadoſcź podał, ſo by njeſcźahliwoſć (immunitu) nazionalnoſozialiſtiſkeho dr. Bennki, wjednika Drjeſdźańſkeho nazionalnoſozialiſtiſkeho wudyteho wotdźělenja, ſpuſcheźił, dokelž je dr. Bennecke pjecza Hentſchowym merdarjam poſčkował.

Ratařski zběžk w Štyrskej

W raúſchej Schtyrſkej, hdyž ſo wjetſchiſcho ratařſkeho ſběžka boja, ſu wyſchnoſcze wjelſche wobhladniwoſtne naprawy cźiniłe. Kuježeſtwo je telko wojakow ſ maſchinſtimi ſtrělbami a ſandarmow do wohrożenych ſtronow pósłało, ſo je bo ſběžej ſadźewało.

Wosebje kyſnje je Boran, ſrjedźiſcho'o hibanja wobhladźeny Mužiſtwa ſandarmerije ſu ſ worzłowym klubkow a ruczńymi granatami wuhotowani. S automobilemi ſo ſchtrickowaze ſtajije ſobu wjedu ſa pad, ſo bychu ſo grotowe powody, do provinzijſcheho ſlownego měſta wjedźaze, pſchetorhłe. Po prěnich njemérach, kotrež ſu ſo pjatk ſtałe, njeje ſo nowych nażyłnoſczow podało.

Sſudniſti wukonjeŕ (ekſekutor) je njeſpokojnoſcź ſon dźił. Snéhw nuſneſerpjazych ratarjow w Schtyrſkej ſo pſchecźiwo khorobnym kaſam měri, ſa kotrež dyrbja wotſpjet powjetſchene pſchinoſchki płaczicź, tola lěkarſke pomogy njedoſtanu, hdyž je nětko na ſdalenych dworach ſthorił. Najſpodźiwniſcho je, ſo je kommunistiſke wjednistwo roſhorjenje mjes wjeſnym wobydleŕſtwom roſchěrilo. Khlowneho ſchkarka Meiſkulića ſ Burgenlanda ſu ſajeli a jemu poli zajſke khloſtanje napoložili. **Wóžom ratarjow, kotrjž ſu ſo ſ nażyłnoſczemi pſchecźiwo ſaſtojnikam pſcheſchli w pſchecźiwnoſtnim jaſtwje w Hradzu ſedźi.** Ratarjo hrożą, ſo ſ tyſazami do Hradza pſchicźahnu, ſo bychu jich wuſwobodźili. Statne rěčnſtwo w Hradzu je ſo ſapowědźiło, jich ſ jatby puſchecźicź. Roſwinezowazy minister **a krajny hejtman Rintelen** je rjekł, ſo budźe naſſkerje wo puſchecźenju na ſwobodu jednacź, hdyž budźetaj poliny měr a bjeſſtrach w raúſchej Schtyrſkej ſawěſcźenaj.

Kommunist Joſef Schwarz, kotryž je ſpytał elektrizi powod wobſchkodźicź a ſ tym ſaſtaranje hłownego měſta Hradza ſ elektriſtim ſwětłom pſchetorhnyć, je žiwjenje ſhubił. Elektriſti prud je jeho morił, hdyž je grot pſches powod ſyłneho elektriſkeho pruda cźiſnył, ſo by w nowolětnej nozy wobydleŕſtwo měſta Hradza ſ njejaſnim haſnjenjom elektriſkeho ſwětła wuſtrózył. W jeho ſapiſnych knihach ſu ſapiſy w ruſkej rěči a zedin ſ łajnym pišmom namakali.

Nowolětne rozpominanja Pólskeje

„W ranju pſchecźeſtwo, we wjeczorje njepſchecźeſtwo.“

Po nowolětnych roſpominanjach pólſkich nowin wſchech politiſkich barbow Pólſka ſe ſnamjenjom **„w ranju pſchecźeſtwo, we wjeczorje njepſchecźeſtwo“** do nowoho lěta ſaſtupi. Najwjetſcheje leđ bliwoſcze je pſchi tym ſowjedny naſtawk kuježeſtwowych nowin „Gaſeta Pólſcze“ ſ pjera pſjedaſtſcheho miniſtra a hłownoho redaktora Miedźiſtſcheho ſbudźił. Pakt njenadpadnjenja ſ Ruſkej ſo jako ſrěcźenje měrniwoſcze wobeju ſtatow w ranju wobhładuje. Zyłe hinaſche ſu wěſy we wjeczorje. Pſchi tym ſo na „pſchipewědźenje poſoſtwa wo dobywarſtkich a wjeczeŕſkich wutmyſlenjach němſkeje ſolmy pſchede wſchém ſrjetkom“ pokaſuje. Se wjeſchej wěſtoſcźu ſo měni, ſo ſo to njeje bjes pſchihotowanja kuježeŕſtwowych kruhow němſkeho kniježeŕſtwa ſtało. „Nětčiſchi wokomik ſwětej dwaj hłožaj ſe ſrjedź Europy pſchinjeſe, ſprawne a woprawdźite prózowanje wo měr ſ pólſkeje ſtrony a hłóſ njeſjednanja a nadpadowaje dźiwjawoſće ſ němſkeje ſtrony“.

W tymle ſmuſle ſo ſo też druhe nowiny wupraſile. Jaſnišcho dyſli „Gaſeta Pólſka“ nawjedowaza narodnodemokratiſka „Gaſeta Warſchawſka“ praji: Dla offizialnych wjeczeŕſkich nadběhow Němſkeje njetrjeba ſo w Pólſkej nichtó roſhorjeć; pſchetož nichtó žeđi w Pólſkej na to njepomyſłi, ſ Němzami wo teſle wězy ſzyła rěčzeć, dokelž Němzy jara derje wědza, ſo ſo

wo měrnej revišiji krajnych mjesow

njehodźi rěčzeć, a ſo je zyła propaganda wjele bóle na pſchihotowanje pſchihódneho ſmyſłenja ſa wójnu ſamóſrjena. Na druhim měſtnje tych ſamych nowin ſo praji: Se ſakitanjom pólſkeje njewotwiſnoſcze ſo lěpſchi a prawiſchi politiſki porjad w Europje ſakituje. Němſka žeđi pſcheje, ſo by ſo ſeſtarjeny ſyſtem wobnowił a tohodła ſo jejna politika njemóże poradźicź.

Nowe lěto w Parizu

W Pariżu ſu nowe lěto ſaſtupniczy deputěrtkeje komory, ſenata a diplomatiſkeho korpſa republikſkemu preſidentej Lebrunej ſłowo picheli. Niczo wurjadneho ſo pſchi tym njeje prajiło. Bóle ſajimawe ſu nowołětne naſtawki Pariżſkich nowin. Po ſwojim ſ dorosumjenju ſwólnjowym ſlejiſchcźu wójniſkemu miniſtrej Daladierej blizko ſtejaze nowiny „Republique“ mjes druhim pſche: „Lěto 1933 ſawěſcźe możnoſcź wutkrowanja poſtkcja. So by ſo take nadźija do ſkutka ſtajiła, dyrbi ſo

wuiſte dorosumjenje mjes wulkomocami Franzowſkej, Jendźelſkej, Ameriku, Italiſkej a Němſkej

dozpicź. Sſwět wjednikow trjeba, kotrjž ſo wichorow njeboja, wěſce niz njenje ſtrajchnych, hacź ſu wójniſke wichory. Sſwět miedźinu trjeba, kotraž je ja mnyſł naſtrarjenja, rjekowiſtwa a měra ſahorjena.“

Nawopak ſ tymle wuhladam polnych nadźijow do nowoho lěta Herrewowe nowiny „Victoire“, pſchichod cźmowy widźa a ſebi wot prózowanja wo dobyće dorosumjenja ſ Němſkej a Italiſkej malo wuſpěcha ſlubja. Italiſkej a Němſkej poroſluja, ſo mózmu wójnu wocźakuju, w ſwojim ludu wójniſke ſmyſłenje hajicź, mjes tym ſo ſtej ſebi Franzowſka a Jendźelſka heſło „Wſcho ſkerje dyſli wójnu“ wuſwoliłoj. Němſka a Italiſka ſu njewobrěcźnje na Franzowſkej njepſchecźiwſtnatej, ale na njeſcźehich krajach. Pólſka pak nochze je ſobu hrać daćz, ale je pſchihotowana, ſo by ſwoju winowatoſcź dopjelnika.“

Nowołětne přijimanje w Budapestu

W Budapeſcźe je pſchi nowołětnym pſchijimanju w kraſowſkim hrodźe, **banzłowh nunziuſ** prajił, ſo ſaſtdźene lěto njeje ſamohło, hoſpodarſke wobcežnoſcze pſchewinyło. Hoſpodarſka kriſa je ſo dale powłubiła a ſchčeſche ludowe worſchty do hubjenſtwa dowjedła. Sa ſakitanje moraliſkeho a towaršſkowneho porjada bychu ſo dyrbjałe wſchě mózy ſpjeſchinnyć.

Wotmołwjejo ſtatny ſaſtawaŕ **Horthy** na to pokaja, ſo drje wſchitky cźaſowe nuſu jaſnje ſpóſnahwaju, ſo pak měnjenja two wuſtrowjazych napraſwach hiſcheze njeſtu ſchčeſcźenje. Dla wojowanja ludow mjes ſobu njeje hacź detal hiſcheze możno było, ſarćujcź bchežbowoſcze pſchewinyć. Hiſcheze wjele ma ſo w naſtupanju moraliſkeho wudoſpołnjenja ſłacź, prjedy hacź może ſo na ſałoſenje harmoniſkeho internazionalneho porjada myſlicź.

Před póstskim strajkom w Irskej

Jrſkemu kuježeſtwu dla wotmyſlenemu ſkrócźenja ſaſtojniſkich nuſdow ſtrajk pólſkich ſaſtojnikow hrožy. Sa wotworu je ſo ſhromadźina ſwjaſka irſkich pólſkich ſaſtojnikow ſtała, w kotrejž dyrbi ſo wo ſlejiſchcźu k kuježeŕſtwu rozſudźicź.

Strajk w Schpanijsej ho njeporadźił.

Strajk železnizarjow, kotryž hu **anarchistojo po zjelej Schpanijsej** zyłki wosjekrjeć, je ho dopołnuje **njeporadźił.** Na wschech železnikich czarach je porjadny wobkhad był, a jenož jara male železnizarjow je je słužby wumoslało. Jenož w Saragossy je k malemu njemérej dojschło. Někotre wozowny hu tam zajeli.

Bombowe naddpady w schpanijsej Oviedowskej provinzy.

Knjž o ſ Oviedo powě, hu w Felguera pódźelu někotre bomby rosbuchłe. Wupraznja worzitych ſwédkow hu wschelake. Jeni praja, ſo hu ho bomby ſ nimo jědźazeho automobila cźiłe, druhi wudawaju, ſo hu bomby ſ tśich kinematografa padłe. Kofejownje a dźiwadła hu ho ſawrjełe.

Też na druhich mešťanach Oviedowskeje provinzy ho wo tśich pschibitach ſ bombami powě. Tak ſtej dwě bombje w Sama de Langreo a w podkopkach w Soto a Penarubia rosbuchłej.

Krwawne wojowanje pschi chineſkej muri.

Njeda'eku je ho pschi frunczje pola Shanhaikwanu njes prawidłownymi japanſkimi a chineſkimi wojakami wojowało. Pschi tym hu japanſkeho majora a japanſkich wojakow morili a ſranili. Chineſojo hu 10 morwych a wjele ſranjenych zhubili.

Wojowanje je ho njedźelu wjeczor w 9 hodźinach ſ tym zapoczało, ſo hu po japanſkim wudawanju chineſzy wojaxy dwě ručnej granaze do japanſkich żandarmow cźiſnyli. Żandarmojo na to ſtrełachu, tola Chineſojo ſ tśełenju njewotmolwichu. Póndźelu dopołdnja hu Japanzy pocżeli do chineſkich wojakow w Shanhaikwanſkej połodnjichej wěži ſtrełeć a ho chineſkim hejobjam bliſcic. Do wschitkich wojakow ſtełachu, kotiž ho widżeć dachu. Chineſojo na tśełenju wotmolwjachu. Wojowanje hač do 11 hodźin trajeſche. Japanſka garniſona w Shanhaikwanje je jenož 1000 muži zhyła.

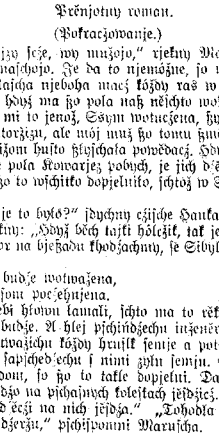

Nowy statny sekretar w pruskim ratarskim ministerstwje.

Krajny radźićel dr. Wiskott-Beskowski je so za noweho statneho sekretara w pruskim ratarskim ministerstwje powołenował.

Ze Serbow

W Budyschinje, 3. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer + 1 a thermometer wodnjo + 4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer 0 a thermometer w nozy + 2. Wjedro ho mało pschemjeni. Cźerwjenoſć wczera wjeczor pschi khowanju ſłónczka lubjeſche nam wowjedźeńcy. Hižo w nozy ho wonczahmy a rano ſkhadżeſche ſłónczko na bjesmróčnym njebju. Wuwjedrjenje prjedy ſaſtupi hač ho nasch wjedrowuſtojny hobotu nodźiſeſche. Na naſche wjedro ſtutkuje pschezo ſylne wyſchina nad ſrjedźnjej Europje. Schkleńcza połahuje hižo dny dołho na zjany poczaſ. Szymu nižina ſ wjeczora Europy haſa w połkole hač do połnóčneje Europy a wobara tak pschikłakowej ſymnych powětrow ſ połnóčneho ledowcheho morja. Wczera je ho w Schleſſiſkej, Cźeſkej a pola naſ troſchku podeſchczowało. Na horach je ſamo śnjeh padnył. W nozy trochu pomjerſny. Na naſkich krowanych dróhach bě tehodła rano ſaſo płótko pjeſka. Nižina Cwjeczora Europy njeje hišcze ſwoje połoženje zana pschemeniła. Tuž drje dotalny ras wjedro dale wobthowamy. Jutſe ſrjedu ſkhadża ſłónczko 8,03 a khowa ho 4,07 hodź. Měſaczk ſkhadża do pschipołonja 11,23 a khowa ho po połnocy 2,02 hodź.

— **Sjednoczenje gmejnow.** Drježdźańſko-Budyſke wokrjeſne hejtmanſtwo je we ſwojim pſaikowanym ſjawnym wobſedźenju dowolilo, ſo ſnjetkej ho Dźeniczańſka a Wětſchanſka gmejna do jeneje gmejny ſjednoczeńcej, tehorunja Liboń a Posdezy.

— **Mišnjańſke dźiwadło.** Dźenſa pontorn wjeczor 6,9 hodź. hraje ho w 13. abonementnym pschedſtajenju A prěni krótki kriminalny cźinohra „Morderſtwo ſchtwórtk 17. hapryce“. Sobuſtatkowe wſchitkich personow cźinohry. Tuta cźinohra wobſtejnje ho ſrjedu 6,9 hodź. w 13. abonementnym pschedſtajenju B a pjatk we 8 hodź. w 7. abonementnym pschedſtajenju C. Sobotu pop. w 4 hodź. wotwjeſnje ho hodowna hajka „Palczik Nóſ“. Firma „Koſa“ politeji dźěczom ſaſo pschehowanje. Sobotu wjeczor hraje ho hiſchcze raz Strauſowa operета „Widenſka kreŭ“.

— **Dobyczerjo pschi wulojowanju** w ſylweſtriſkim pschedſtajenju w Budyſkim mišnjańſkim dźiwadle. 1. nyto, dwěnjedźelſti pschebyłk w Berchtesgadenje: k. Bartel ſe Budyſchina na měſtnje w parkeczu cźiſło 48. 2. nyto, tydźenſti pschebyłk w Berchtesgadenje: k. Marczin Trepta ſ Pomorz na měſtnje II rang ſrjedźo 36. 3. nyto, 2 dźiwadłowej liſcźikaj (operета) w parkeczu: k. Willi Schreiber ſ Hornjeje Hórti na měſtnje w parkeczu cźo. 31. 4. nyto, 2 dźiwadłowaj liſcźikaj (1 operета a 1 cźinohra): k. Hermann Lačnik ſ Hornjeje Hórti na měſtnje w parkeczu cźo. 21. 5. nyto, 2 dźiwadłowej liſcźikaj (cźinohra): knj. Gudrun Burtſchez ſ Budyſchina na měſtnje II rang ſrjedźo cźo. 46.

— **Wobſedźer w khłodnizy.** Dźenſa rano wokalo dwěrnuj noſto wobeń w khłodnizy rólneje ležownoſeje pschi Lubijſkej a Mättigowej dróhy. Maju ju to, ſo je wobeń nałtał ſe ſamowſpalenjom abo pjeczeſcźiſnjenjom ho hiſchcze ſchpalaze ſapalti abo zigarowaze abo zigaretowaze dopaleńki do połnych ſmjeczownych ſudowjow a ſudom, kiž hacz jachu pschi wonkownym deſtowym wobbrězu khłodnizy. Wobſedźer wobora hižo ſ nocznej ſłukawu wujeła. Wobeń podużku ho ſ nocznej ſłukawu. Khłodnizowa ſcźěna je ho zyke ſpalita. Drjewjane ſtołpy hu ſtmje wopalene. Sahrodny grat je ho ſchoruſpalił.

S **Lubachowa.** (Wobkhadne njeboże.) Sobotu wjeczor 1/4 9 hodź. ſta ho wobkhadne njeſtoje na dróhy ſ Mnichowa Wjeſkowa do Boranez. Na hładkim puczu poża awto ho ſuwacź a ho wali do pschěrowo, pschi tym hiſchcze powali płót a dwaj kolikaj. Bohudźak ho nichtó njeſrani.

S **Běłych Nóſtk.** (Wobſchkodźenje ſchtomow.) Sćěhowy hu cźaſto pschi Wjaſoúſkej dróſy młodym jablonjam wjeſchki wollamali. Też njedawno hu ludźo ſaſy pytnyli, ſo běchu wſchelake ſchtomiki wobſchkodźene.

S **Huſti.** (Wobkadna rosprawa.) W naſchej wokadże je ho w l. 1932 narodźiło 70 dźěći (1931: 65), 68 bu pschećenych (64). Wumrěło je 43 (42) wosobow. 38 (15) porow bu wěrowaſche. Dale bě tu 40 (36) konfirmandow a 2386 (2740) ſpowjednych.

S **Dubrawy.** (Pschi kupańzy ſnjeſbožił.) Nowe lěto ſnjeſbožo tu Budyſki kupař. Jemu ho ſlemi jabłuko lěweho kolena. Sſobuſtatkowy tudyſchebo dźěłaceřſkeho ſanitetneho wotdźelenja jeho ſawobalichu. Potom ho donjeſe k tudyſchemu lěkarjej.

S **Mjedjicy.** (Hołtwa.) Knjes hrabja ſe Schall-Riaucour wotmě hołtwu na tudomnych leżownoſećach. Wunoſchě běſche jara rjany. Potřělichu 105 ſajazow, 79 karnikłow, 61 bažantow a 5 ſchkrětawkow. Na hołtwje wobdźěli ho 10 ſtrělzow a 45 honjerjow.

S **Hrodźiſća.** (Wobkadna rosprawa.) W naſchej wokadże je ho loni narodźiło 37 dźěći (1931: 30) a to 23 hólcow a 14 holcow, 8 dźěći bě njemandźelſkich. W Drježdźiny ho narodźi 11, w Kortnizy a Wětſchowach 4, w Nakojdach, Běłej Horje a Njechorunju 3, we Worzanje a Brěžźach pak jone dźěćo. 5 dźěći je ſaſy wumrěło. Kſchećenych bu 36 dźěći. Pschipowědźiło je ho 11 (18) porow, wěrowanych bě 5 (10) porow. Wumrěło je loni 27 (21) wobkadnikow. Tu je pokhowa 33 (23) wosobow. Mjes pokhowanymi bě 7 dźěći. Spowědnych bě 1818 (1895) a to 758 (805) muži a 1060 (1090) ſonow. Na ſherbſkej ſpowědźi ho wobdźěli 1278 (1398) a na němſkej 540 (497) wosobow. Dla ſtarobny abo khorjoſce dachu ho doma wopraſiċ 96 (83) wokadnych a to 93 Sserbow a tjo Němzy. Konfirmowanych bu 19 (32) dźěći a to 6 (11) po ſherbſkim a 13 (21) po němſkim. Sběrki běchu wunjeſle 819,80 hr. Ninu tehu ho wopraſowaſche ſa zyrkej, mišnjańſke zyrkwje a wobſtaranje wěrowanjſkich biblijow 398 hr. Sa miſſijonſtwo njeſpohanami ho dari 500 hr. S zyrkwje wuſtupi loni ſeſo wokadża, kotraž ſaſtupi do „Sjednoczeńſtwa khatuſkich bohlijerjow.“

Paduši w suknowym wobkhodże

W nozy k ſobocze ſta ho w Hrodźiſchczu throhle ſ dušiſchtwa. Pakoſtnizy ho ſadobychu do twarjenja trenerja Hermanna Grohſa. Najſkerje ju woni tu pomérny dołho ſnjeſli. Sću ho wot ſahrody ſem dobyli do ſkamow, kiž wupaczili a ſ wokna kradnyli wſchelake ſuknowe twory. Knjeſ Grohſe, kiž je hižo wobſtarny muż, po ſnjeſmandźelſkeje wobkhod dale wjedźeſche. Wón ſem a ſem byli, tak ſo padniċ nikoho bojeċ njetrjebachu. Hubjeſawſanu ſtražnik a jeho poſ hubjeſ paduchow wuſ dźieċ njemóżeſchtaj.

Ilſan:

Kasandra

Prěnjotny roman.

7] (Pokračowanje.)

„Haj tajzu ſeje, wy muzojo,“ rjekny Maruſcha, „njewěrniwi Domaſchojo. Je da to njemóżne, ſo wornoſ k nam pschińdu! Najcha njebuha maeſ kóżdy ras w nozy k nam pschikhadża, hdyż ma ſo pola naſ něſchto wobſteżbeho tacź. Njedźiże ſo mi to jenoż, Sszym wotucźena, ſym ju widźała też lětża patorzizu, ale mój muż ſo tomu ſmjeże. A wo Stiyli ſym hižom husto ſłyſchała powědacź. Hdyż ſwjate dny na bjeſadże pola Kowarjej pobych, je jich dźěd nam powědał, kak je ſo to wschitko dopjelniło, ſchtož w Sibylnych piſmach ſtoji.

„Schto je to było?“ jdychny cźiſche Hanka.

Wón rjekny: „Hdyż běch tajſi hólczik, tak je nam Schewz hdyż wjeczor na bjeſadu khodżachny, ſe Sibyle cźitał a tam ſtojeſche:

ſemja budże wotwajena,
ſe żelezjom poczěhnjena.

To ſmy ſtebi hiwom łamali, ſchto ma to rěkacź a kajke to na ſwěcze budże. A hlej pschińdżechu inżenjerjo a wotměrichu a wotwažichu kóżdy kruſk ſemje a potom twarjachu żelezniży a ſapſchedźechu ſ nimi zyłu ſemju. Schtó by ſtebi myſlił tehdom, ſo ſo to takle dopjelni. Dale powědachu, ſo budża ludźo na pschajnych koleſkach ſedźiċ. Nó, a dźenſa hižo male dźeċi na nich ſedźa.“ „Tohodła też ja do Sibyle wjele dźerżu,“ pschijwonni Maruſcha.

„Hdyż je ho tak ſtało,“ ménjeſche Jurij, tak to pręcź njecham. Też naſch knjeſ wonjeſer widźeſche wſchelake podaroki doprědka. Ale, ſchtoż ſmy ty, luby pſchećelko, powěda', to mi Prawje do hłowy njeſéży. Myſlu, ſo ſy wczera, Sylveſter, ſchkleńczku wopojazeho napoja wjazy wupił, hač ſnjeſeſch a dobri pſchećelſko ſ'e nětdże won do lěża donjeſli a konja tam pschinjoſali. Maſch wěſcze bohatych pſchećelow, kotiż mózeja tak mi a tebi niczo taſkeho konja někomu darić.“

„Njech je, kažkuli chce. Jenoż wo jene proſchu: dajcze mi někajke lěhwo, ſo bych mohł ſwoje muczne ſtawy roſpſchestrěcź.“

„Sa to je hižom poſtarane“ rjekny Maruſcha, „pój a ſpi derje!“

„Też wy wſchitzy ſpicze derje“, prajo pobladnych hiſchcze raz na Hanku.

IV.

Na druhi dźeń rano hižom běſy dźeń mi do komorki ſwěcźeſche, hdyż wotmučich. Komorka bě mólicźka, ale cźiſta. Njeſłamych hnydom, lubjeſche ſo mi wotmučeny troſchku w ujtjehkim cźopłym łožu leżo wotlacź. Też ſojo bě jara cźiſte. Leżach na běłej płaczeze, kotraż bě na ſpodnje poſłeſcheſo wupſchestrěna. Moje pschikrywaze poſłeſchczo a ſawoſi běchu ſe ſnjehbělymi zychami a zyſchkami poczěhnjene. Słónczko ſtankych, wumnych ſo a ſtupich do wodżeſtejſe ſtwy. Hdyż pſches wokno pohladach, wuhladach ſnjeh, kiž hacz k wokam ſahajeſche.

Jurij, kiž bě hižom ſchczeżkt k ſnjedam wuſtupał, ſaſtupi, mjes wocźi cźerwjeny wot dżeła, a pschejeſche mi dobre ranje. Potom rjekny: „Luby hoſćo, ſy dołho ſpał, ale to nicźo njeſchkodźi, wſchak maſch k tomu cźaſa doſcź. Piches nóż je ho taſi ſnjeh nawalił, ſo njemóżeſch dale, tyrnjeż radżicho ćzyſt. Dyrbiſch tu woſtacź a to ſymu wjeſeł. Tak maſemy a mamy k tomu khwile doſcź ſebi powědacź a rjenje pobjeżabowacź. Dwěſa je hiſchcze tak rjeż kuſ ſnjataho dnja. Je tantag. Taſi ſnjeh, to budże nějchto ſa ſo pſchećerahowazych ſtużjowanych. Pohonczojo ho poſtaraja, ſo ſo nětkrětkuli ſanje ſworżeża. To je ſa młody lud potom wjeſele, hdyż ho tak rjeż w ſnjehu kupaja. Wěrne, Maruſcha, taſſe nějchto ja też dokonjacź. A kajke wjeſele ja mnje, hdyż mózach eſi ſe ſnjeha pomhacź ſe wudrapacź. To bě ſapoczatk naju ſnjajenſtwa a tak mandżelſkeho ſboża. Dopomnuju ſo na tutón podawk, każ by ho hakle wczera ſtał.“

„Myſlach ſebi tehdom hnydom, ſo ſy ſ wotpohladom ſworżcźił.“

„A ty drje też bjes wotpohlada tak dołho w ſnjehu leżo njewoſta, doniż eſi na ponu njepſchikhwatach!“

„Nimam cźaſa, na twoje bamborjenje poſtuchacź, dyrbju hoſcźej ſnjedanje pſchihotowacź. Tuż rosmołwjeſtaj ſo ſamoj.“

„Komy ſu mudre, wędża ſebi pomhacź, maja pſchećzy někajku wurěcź. Luby pſchećelko, bjeſ ſo pſched nimi na łeżbu!“

„Jacź dotal ſaběrach ſo je wſchelakimi wědomoſtnymi wěſami, tuż njemějach thwile, ſo wo nje ſtaracź. — Ale ſchto ſapoczmu, hdyż njemóżu dale?“

„Najprjedy poſnědaj. My ſmy ſ tym hižom dawno hotowi. Potom móżeſch naſchim ſonam pomhacź pſchaſeć, jeli ſy to nawukmył abo móżeſch tu wukmyć. To ſenje haſba a ſchkoda njeje, hdyż cźłowjek něſchto wutżitne nawukne. Tak pschińdże bóhy cźaſ k wobjedu. Po wobjedźe budżemy hoſcźeja wſaſaci, doniż ſo njepoczuje cźmicź. Na dołhich wjeczorach powědamy ſebi wſchelake podawki je ſtarehe a noweho cźaſa. Cźitamy protyki a někotre knihi, kiž ſym ſebi ſ naſymnjeho hermanka ſobu pschinjeſł. Mamy pſchezy něſchto ża dźeło a tuż ho nam ſenje njewoſtudźi.“

„Hdy bych ſwoje knihi tu měł, njehnyh też próżdneho cźaſa njemeł, ale wšak, ſchto ſapoczmu, budu dełnjołużiſki rěcź wulnyċ a ju ſ naſchej wědomoſnje pschirunowacź.“

„Wo tajſich wężach niczo njerozumju. To dyrbiſch ty k naſchej Hanzy wobroćzeċ. Ta khodźi do ſherbſkeho towarſtwa a tuż też druhdy wo tajſich wężach powěda. Praji, ſo ho tam to wucźi.“

„To je mi jara łubo, ſo mam někoho k pomocy. Tak możu hnydom po ſwědanju ſ tym ſapoczeċ.“

Hdyż běch ulokowu polinuk pojeł, bydźu ſo macź na kachlowu ławku ke kohrótcej a ſapoczu pſchaſeć; nan pak mějeſche, ſo ma hiſchcze někotre napſchedźene pſchećele jimi tacź a tuż ſtaji ſebi motydło na ślido a motaſche. Hanka dźenſa jednoriſchn ale cźiſtu drażnu ſwoblekana, prajeſche ſo ma jara mjne ſchcieċ. Tak mějach pſchiležnoſeże doſeċ ſ njej rosmołwjeċ. Wórhy ſpóſnach, ſo je derje duchowne wobcźarjena, ſo je to, ſchtoż je w ſchuli wukka, dopołnje ſumiła. Mějeſche wótry rozum, dobry pomjatk. Sapſchimu ſłohta, żedżeſche ja wědomoſcźu. Bě ja mnje wulka radoſć, jeje duſchne mozy ſpóſnacź a je popołnjeċ. Tuż ho dźe tak łpěſnje pomimy, ſo to ani njetych ja mózne měċ. Lubjeſche oſ mi w tutej jednorej ſwójbje. Wě to wěrne ſmyſlenje, ſane pſchełworjenje a tajeńſtwo. Wſchitzy běchu kroċi we wele, nabożnje a bohabojaſnje ſmyſleni. Mjes mi mi kujeżeſche wěrna khćheſcźanſka luboſć, kotraż jich wo ſłużowaſche. A każ bě w tutym domje, tak też we wſchitkich druhich. Sćużdża kaſachu też mi na bjeſadu. Dźech rad k nim, dżiwch jich ſpóſnacź, jich ſmyſlenje, jich nałożk, jich żiwjenje. Sdomjacźnych tak, ſo ani njemyſlach na wotjećhanje. Wżeſme holzy pſcheprożhu mje na pſchaſu. Dźech tam rad, to ho wě ſ Hanku, kotrejż njeżeſch kohrotċ. Bě widżeċ, ſo mějeſche na tym wulku wjeżkoſcź, każ na kóżdym pſchećelſkym ſkowje, kotrejż k nej ſrěcźach. Bě hiſchcze każ dźeċo a njemóżeſche ſwoje ſacźuća potajeċ. Wěrna wornoſcź a njeſranjena njewinowatoſcź błyſchejeſchtej ho w jeje jaſnym wóczkomaj. Bě radoſcź, na nju ſpładowacź. Jeje błóſ klinczeſche tak zunjo a jimawje każ Loretanſke ſwónki ti w Prahy, kiž běch wjazy króċ błyſchał.

(Pokračowanje jeſchće.)

Z Jasenicy. (Założeński swjedźeń.) Hižo lěta dołho wuhotuje naša katolska „Bjesada“ swój założeński swjedźeń njedźelu po Třoch kralach, potajkim lětsa njedźelu 8. januara. Tak ma tutón dźeń za naše towarstwo wěstu historisku wažnosć. Činimy tohodla šěršu zjawnosć na swjedźeń kedžbny a nadźijamy so, zo nas lubi Serbja w prawje bohatej ličbje wopytaja. Naše towarstwo je so nastajnje prócowało, dobru serbsku zabawu wuhotować a tak też lětsa. Předstajić budže so cyle nowa hra, kotraž so w Serbach hišće docyła předstajiła njeje. Tu přińdźe z čerjodami, Handrikec žurla wopřija wjele stow ludźi. Njetrjeba so nichtó strachować, zo městna njedóstanje. Też wo to so postaraja, zo nichtó njebudže zymu mrěć. Nadźijomnje budže wjedro tajke, zo won wabi. Ale dobry Serb so najhóršeho wjedra njeboji, rěka-li narodny skutk spěchować. A to hižo so stawa ze swojej přitomnosću na serbskim swjedźeniu. Tuž njewostanje nichtó ze wsy a z bliższeje a z dalšeje wokoliny njedźelu doma, ale pójdźe, kaž so to dobremu Serbej sluša, na 60. założeński swjedźeń „Bjesady“. Kóždy je wutrobnje witany.

Z Njeswačidła. (50 lět pčežołać.) Pčežołaršse towarstwo pśichi Gjerutyju wótnje tśeśi dźeń hodow derje wopytanu pčežołarsku shromadźiznu. Na shromadźiznje ho Njeswačidšti wulkopčežołać Handrij Mertink 1 pśichiležnošću swojeho 50lětneho pčežołarskeho jubileja hóbnje počesći. Pšchedbyda pšchepoda pčežołarjej 1 pśichipóinowanymi błowami błjóborna medajlu 1 wobdźěleńtkim wuznamjenjam hospodarskeho ministerstwa ja jeho sostatkam wo pčežołarstwo. Jubilar podźakowa ho 1 krótkimi błowami za wuznamjenjenje.

Z Koslowa. Na poslednim dnju lěta wotmě̌chu gmejnsey zastupjerjo posedźenje hóle swjedźeńskeho razu. Mějachu so rozžohnować z Michałom Domańku, kiž je był 24 lět pospochi sobustaw wjesneho zastupjerstwa a nětko z njeho wustupi. Tak je nimale štwórcětstotk — w dowójnskim, wójnskim a powójnskim času — sobu postajał dóút Koslowskeje gmejny. Za jeho dołholětne swěrne a spomožne skutkowanje za lěpše gmejny wěnowaštaj jemu słowa připóznaća a dźaka knjez wjesnjanosta Kupka w mjenje wjesnjanow a knjez Budař w mjenje kolegija. — Dale wuzwolichu dotalneho stražnika, k. Teicha na dalše 3 lěta. Njebudže pak so wjacy trubić njedźelu rano, kaž so to ze starodawna pola nas stawaše. Wjesnjenjo to wobžaruja.

S Rakez. (Na wojschtrocze šnjeshožika.) Ssobotu wječor tudyšcha wobšhodniza jědźesche je swojim šnjonom na kole 1 Rjeje Wěju do Rakez. Na wojschtrocze wona padje z ńej nohu šlama. Dyrbjachu ju 1 awtom do Budyšinskeje khorownje dowjeźeć.

Z Wotrowa. (Wuwinowanaj.) Před dlóšim časom běchu tudomneho nježenjeneho dźěłaćerja Jurja Pjetaša a šewca Pawoła Krawca zajeli a jeju njekazanstwa winowali. Jimaj pak so njemóžese dopokazać, zo staj to z nałožowanjom mocy činiłoj a tohodla sud jeju wuwinowa a haydom z jatby puści.

S Bukez. (Lětuschе pśenje tšlenje.) Nowe lěto popołdnju wotmě̌ wojerske towarstwo ja Bukezy 1 młodoschnym wotrjadom na šwojim tšlnišchcu ja małokalibrowe tšelby pśenje lětuschе tšlenje sa šwoje pobutowy. Ssu ho jara dobre wunoschki natšłałe. 1 Tšł wobdźělenje běschе jara žiwe. Rimo powschitkoneho tšlenja šu ho też někotre hódnośne cźestne tarcze wuńčełałe, pychi cźimž ho někotre „12“ sapšchachu.

S Dubego. (Nowotwary.) W jaschtym lěcze je murjer Gedan natwarił domjce ša 2 šwójšbje, murjer Kubiš domjenku, šchojšer Kubiš pak jadnje twarjenje za bródźemi, też mantěr Palaš ńej tajke natwori. Wósnik Perschman ńej natwari nowy kowjenz, tšěšlarka Wicjašowa brójeń pchitiwari. Wschě twary wuńčedźe tudyšcha Zyžez firma. Wulkej kólni šnaj dale natwariłaj rybak Bulej a blidař Wicjas. Potorchu ho stare šlukowane twarjenje šemerćerje wudowy Endrowcje, kaž też stare kurjeńy bywšcheje pśerišanarje. — (Statistika.) Loni běchu 1a diwaj kwašaj, pjeć dźěći ho narodźi a dwaj cźłowjekaj wumrěchu. Najstarscha tudyšcha wjesnjanka je Barczjowa, kiž je 87 lět.

S Wojerez. (Wojschtrot.) W nowy 1 Nowemu lěta naša po znadnym dejschcjowanju hrajschny wojschtrot. Na šnjeżnych dróhach města pocźerpjischcej automobilej 1 dr. R. a knjeżny L fujerbojenje.

S Rychtwalda. (Myšy kradnyli.) Tu ša njedawno 1e knjeżeho hata pschi hrodže schežuki kradnyli. Je to ša něschto dujow hižo tšeče tajke padušchstwo. Schižó pa duchow šwišeli, dóstanje 40 šylingow mjta.

Dźěło za narod

Założeński swjedźeń jednoty Sokoł w Khrósćicach

Nowe lěto woswjeći Khrósćanska sokolska jednota swój 8. założeński swjedźeń. Rjana čerjódka młodych bě ze wšelakich kónčin k nam přikhwalała. Započachmy, kaž dźě je to přeco hišće naš wulki brach, hodźinu pozdźišo, mjenujcy we 8 hodźin, dokelž so naš młody lud hišće na zdypkowność zwučił njeje.

Najprjedy poskićichu nam wósom sokolskich bratrow někotre zwučowanja na konju. Dyrbi pak sa hišće při kóždym zwučowanju, byrnjež też cyle jedno było, na eksaktnosć kedžbować. K tomu při zamknu so hišće skupina. Hdyž běše žurla nimale polna, powita bratr starosta Suchi wšěch nanajwutrobniśo a přeješe wšém wjele zboża do nowcho lěta a zo by so wšém derje spodobało.

Nětko séchowaše hłowny dźěł wječornecho programa. Zahrachu nam najprjedy wjeselohru „Fotograf“, w jedyna jednanju. Hłowna róla běše w dobrych rukach, hrajcše ju bratr Jan Kmječ, kotryž so wosebje derje za humoristiske róle hodźi. Bura předstaješe br. Lisnař. Też tuta róla běše w prawych rukach. Wosebnu knježničku hraješe knježna Kronsec. Po krótkej přestawcy zahrachu nam druhu krótku wjeselohru: „Na kwasnym pućowanju“ też z jenym jednanjom. Woschjo wuzběhnyć ma so při tutej hrě služobnik, hłowna wosoba w tutym jednanju, kotruž bě br. načolnik Srama jara derje předstajił. Stož tamnej wosobje nastupa, njemóžachmy z nimaj tak prawje spokojom być. Njeběštej so hišće tak prawje do swojeju rólow zaživiłoj, a hraještej khětro njehibićiwje. Wyška předstaješe Wićaz z Prawośće, a jeho mandźelska knježna Kitlec.

Dobry přiklesk na kónc bě z dopokazom, zo bó so wšém pola Khrósćanskich Sokołow derje lubiło. Na to zapiskachu hercy hišće k wjesolej rejcy. Škoda jenož, zo njemóžachmy na tutym swjedźenju wjacy serbskich starších powitać a jich wo našim dźele bólo přeswědčić. Tola nadźijomnje na přichodnym swjedźenju.

Hospodarski rozhlad

Wutorn 3. mulkeho róžka 1933.

Wčerawše curzy w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 łótšk złotych	47,25
1 jendźelski punt	14,03	100 čěskosł. krónow	12,46
100 šwajc. frankow	80,94	100 franc. frankow	16,42

Burju běchu wječera na pučinu dnju šwojeho wukonanja w tutym lěcze jara cźicze a we šwojich nahlabach wschelakoreche měnjenja. Kutrjy atajsow běchu tehodła wschelake. Zwonkjše kupy rozmnožowachu a požadki kupcowu pytowachu šwoju na konzu lěta wopotajanu krutosć.

Produktowe wiki wječera w Barlinje njepostupowachu w pschecejlnym měnjenju pošlednich dnjow šandźenego lěta. Płaćizny w hołownym fornje bźe so njepscheměnichu, jenož ta termińowym wikowanju běchu trochu šeslabjene. Na Drježdźanskich witach šu płaćizny pšchešu a rožk pornjo Barlinskim wikam dosć niše. Wječera šo w tutym žitowaj pornjo pjatkej wo 5 pj. po zentnarju pozrješčišchtaj. Jeczmjeń a wowš dokalne płaćizny dźerżeschtaj.

Wječera płaćeschе w Barlinje zentnar:

Pschenicy 9,40—9,50 (9,30—9,40) hr., rožki 7,75—7,85 (7,65—7,75) hr., jeczmjenja, nalětnjeho 8,25—8,75 (8,30—8,75) hr., najpunkcheho 7,90—8,20 (7,90—8,25) hr., wowša 5,75—6 (5,70—5,95) hr.,

w termińowym wikowanju:

pschenicy:

ja bezember: (10,05 hr.),
ja měrc: 10,30—10,35 (10,25) hr.,
ja moju: 10,42½—10,44½ (10,37½) hr.,

rožki:

ja bezember: (8,25—8,27½ hr.),
ja měrc: 8,36½ (8,35) hr.,
ja moju: 8,47½ hr.,

wowša:

ja měrc: 6,32½—6,28½ (6,20) hr.,
ja moju: 6,40 (6,33½) hr.,

w Drježdźanach:

Pschenicy 9,15—9,40 (9,10—9,35) hr., rožki 7,25 hač 7,50 (7,20—7,45) hr., jeczmjenja, nalětnjeho 6,60—9 hr., najpunkcheho 7,75—8,55 hr., wowša 5,75—6 hr.

Płaćizny w špinkach šu płaćizny tydźenšich wikowkow. Kóždy pak žane najpomjenjcy njejšu, ho njepscheměnichu.

Wiki rěnecho skotu wječera w Drježdźanach.

Skotu njeběchu pschejwjele pchihnali, ale tón ho hišće njeroschpschesha. Stwinje dźěchu schpanje a 1 wulkej mašu na dotalnych płaćizjnach šawostachu. S cźełatami běchu ho rěšnicy šaubženu šrjedu tunjo šastarali. Byrnjež njeběchu pschejwjele cźelatow pchihnali, tute tola jenož pomałku wotbuchu. Na konzu ho płaćizny trochu pozrjedźachu, wosebje w tšěschich cźelatach. Też howjada mějachu schpatne wiki. Tola najlěpschе woły, tučne buki a krawy nětšto porjedźene płaćizny dozhonichu. Schwak ho płaćizny njepscheměnichu a wiki tłozachu hač do konza.

Hamtske a žnduiske powěsće.

Pschesadźowanje:

Srjedu 4. wulkeho róžka 1933

we **Wulkich Šdjarach** w Strehlez hoscheńcu, dop. w 10 hodź.: Motorske kolo;

w **Hermanicach** w hoscheńcu, dop. w 11 hodź.: Wobuczowy maš a cremy, kolowe wobrucze a schlawchi, kontiaza płachta;

w **Pěkel** Wodźe w hoscheńcu „Ke hrónje“, dop. w 10 hodź.: Waha, gramofonowy hamor, pišanske blida, płećene meble, wujaza twiletka, lešanšti šof, kuhowy hamor, klawěraj, gramofon, parnili (praši), pišanske stroje, radia, 3 wohnischća, 4 wulke bźećaze wozy, 8 kožnich cimmpatych koujow;

we **Wojerecach** w hoscheńcu „K hwězdźe“, dop. w 11 hodź.: Pišanšti stroj, verrito, wschędne thowy, thabaty do wiedra, wubotowanje khěrnje, klamowy thantor, warnišce twach, klawěr, wožowowy auto, kuhowe stoły, schijaze maschiny, wuholowanje tuchjow, büret, kredenc, wuholowanje korczmańskeje jbnje, radia, klamowa posładnja, 20 płotowych stołpow 3½ mtr. wusokich.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje za tunu abo 1000 kg, howak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	2. 1.	31. 12.		2. 1.	31. 12.
Pšenica	188-190	188-190	rjepa	13,5-15,5	13,5-15,5
rožka	155-157	155-157	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
jeczmjeń, nal.	—	—	pjeluški	8,00-10,0	8,00-10,0
jeczmjeń	165-175	165-175	bolte lupiny	11,7-13,0	11,7-13,0
wowš	115-12	115-12	seradella	14,0-14,9	18,0-24,0
kukurica	—	—	rans. wosuk	—	—
pšeńč. muka	21,2-26,2	23,2-26,2	lany wosuk	10,0)	10,0)
ržana muka	19,6-21,8	19,6-21,8	such. truhanc	8,9)	8,9)
pš. wotruby	8,80-9,20	8,80-9,0	n. rnj. kruški	13,2)	13,2)
ržane „	8,70-9,0	8,70-9,0	syro, 50 kg	1,80-2,15	1,80-2,15
raps	—	—	žana sloma	0,65-0,85	0,65-0,85
hróch Viktor	21,0-23,0	21,0-23,0	rožk. „	0,45-0,55	0,45-0,55
lane symje	—	—	wowsna „	0,45-0,5	0,45-0,55
njeluški	13,5-14,5	13,5-14,5	jačna „	0,4 -0,55	0,45-0,55

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

2. januara

152 wol, 274 byk, 257 kruw, 35 ałoic, 594 ćelat, 575 wowc, 2468 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 31—33, 2. 26—30; 3. 23—25; 4. 20—22;
byki: 1. 28—30, 2. 25—27, 3. 20—23, 4. —;
kruwy: 1. 26—28, 2. 21—25, 3. 14—20, 4. 10—13;
jałowcy: 1. 29—32, 2. 26—28;
wowcy: 1. 32—36, 2. 25—30, 3. 20—24;
ćelata: 1. 33—38, 2. 26—32, 3. 20—25, 4. —;
swinje: 1. 40—41, 2. 38—40, 3. 36—37, 4. 34—35, 5. 32—38. Rancy: 32—35.

Drježdźanska burza (2 1.)

Pšenca 76 kg	183 188	běrnjace kružki	14,70-15,00
rožka, 70 kg	145-150	pšeńč. wotruby	8,70 9,00
nalětni jeczmjeń	172-180	ržane wotruby	8,60 9,60
nazymsk jeczmjeń	—	pšeńčna muka	35,25-37,25
wows	115-120	ržana muka	24,00-25,00
čefwjeny dźećel	—	woka	—
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	—
suche truh.	8,70 8,90	cokrowe truh.	—

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawšitk: G. Janak w Budyšinje.

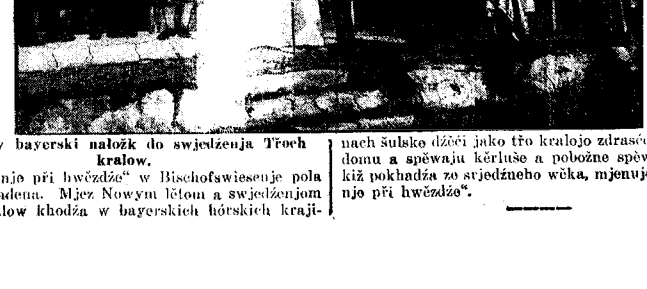

Prastary bayerski nałožk do swjedźenja Třoch kralow.

„Spěwanje při hwězdźe“ w Bischofswiesenje pola Berchtesgadena. Mjez Nowym lětom a swjedźenjom Třoch kralow khodźa w bayerskich hórskich krajinach šulske dźěći jako tři kralojo zdrasćene dom wot domu a spěwaju kěrluše a pobožne spěwy. Nałožk, kiž pokhadźa ze swjedźeneho wěka, mjenuje so „spěwanje při hwězdźe“.

Z Hóznicy. (Wo wosadże.) Naš k. farař Kuntwora nas nětko bórzy wopuści. Farske městno so wincy njewobsadźi. Hóznikow wosadu zastara sobu k. farař dr. Lichterfeld z Jězora.

S Drjowca. (Wobch.) W nozy k njedźeli rano w 2 hodź. wudyri tu wohoń pola kmjerstwa Wahnelka. Wotpalichu so hrodźe a bróžeń. Wšitke wozy, rólniski grat kaž tež hłoma a sjeno so spali. Nimo teho tež wjele kur a nutkow so sobu spali. Jako jeničku šćitawa bě tu Radschowska. Druhe wobory dla hładkich wuchow njeschadźachu. Tuta so na sapalerstwo.

Z Nizkeje. (Padustwo.) Sobotu wječor tu pola dwórniska kradnychu služobnej holcy ručnu toršku. Paduch čekny a so zhubi.

Z Wojerec. (Wobkhadne njezbože.) Sobotu dop. ½12 hodź. sta so ćežke wobkhadne njezbože na Hródkowskej drózy. Dla hładkeje dróhi poča awto so wjerhać, so dwójcy přewali a so na polo wali. Awto so khětro wobškodźi. Ludźo so zlohka zranichu. Njezbože njemohło so stać, hdy by so po předpisu pěsk sypał. Na samsnym městnje so w samsnej hodźinje sta hišće wjacy njezbožow.

Z Łužicy

*** S Delnich Pólkowow.** (Wopor hladkosće.) Njedźelu rano ¼8 hodź. ſ Wjasońcy pśichójźeju wulki tśwaty autobuſ Drjezdźanſko-Bulkowdarſko-Bitkopćanſkeje autowoje cary w ſtrašnym, nahłym ſawinjenju pola Bartleja ſnjeſbože. S hory dele pśichójźejo ſo wóz ſ brózńanjom wrotam ſtłóči a ſo khětro wobſchkodźi. Na ſtoje we wośu jenoj tśo puſowazy bjedźachu. Jenoj jedyn ſo ſłoſka rani.

*** Se Žitawy.** (Pobrjeh je ſadźiwkami.) Njedawno 62-ćne 52-létny Franz Josef Hübnar ſ Nychnowa na Łużyſkej wróły ſe ſwojim jěźdnym kolom ſnjeſbožił a na to wumrjel. Hübnar měješe ſo w Kundraczańach pola Friedlanda w Čěſkej połkowaćʒ. Jako dźiwju ſalwoſtajeni ſemjerćeſu hiſchcze ras widźeć a tótu namołwjachu, ſo by hijom twjerdźe ſaćinjeny kaſcheʒ hiſchcze ras woćinił, wobaraſche ſo won najprjedy, tola ſ hrožejom ſawoſtajeni tónʒnje dospěchu, ſo ſo kaſcheʒ trochu powoćini. Jena ſe ſawoſtajenych ſo ſamo do tótki da. To běſche ſa tamnych ſawoſtajenych ſe ſnamjenjom, ſo kaſcheʒ dospołnje woćiniechu. Nětko widźachu, ſo běſche Hübnar runje tak do kaſcheʒa połoženy, kajkehoż běchu jeho na dróły namakali. Pobrachowachu hiſchcze jeho ſoſane ruſaiʒy, kaž tež kaſcheʒowy pichtkrywk a jawk, liž poſdźiſcho w Kundraczańſkej cźełkowni namakachu. Tež ſnjertnu koſchulu njenamakachu. Po tu dyrbjeſche cźełowa jona najprjedy dóńcź, kotruż běſche pjeza domach ſapomniła. (!) Hakle, jako běchu morwoho prawje ſwoblekali a do kaſcheʒa połožili, jeho pokhowachu.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

*** S Böhlena** pola Lipſka. (2000 hriwnow hódne hušle kradnyli.) Kapałny miſchtr Niemann ſałoži ſebi druhi dźeń hodowy wječor do kovćinu. Tam kradny jemu njeſmaty cźłowjek 2000 hriwnow hódne hušle. Paducha hiſchcze njeſbu wužłędźili.

*** S Wołeſchnizy** (Oelsnitz) w Rudnych horach. (Se ſabłudźenej kulku trjechený.) Na jenym tudomnym tſelnizu hiſchcze trjechi ſabłudźena kulka 13-létneho hólca. Kulka roſraſy hólcej koleno.

Přilopk

*** Schula ma ʒo na pſcheſadźowanje pſchedawaćʒ.** Po žadanju jeneje banki ma ʒo ſchulſke twarjenje w Flemendorfje we Pomorſkej na pſcheſadźowanje pſchedawaćʒ, dokelž gmejna ſbyrk požeſonki njeje wotpłaćiła.

*** Pſchi Božodźeſćowym ſchtomje ʒo Emjertnje wopaliła.** W Maſſersdorfje pola Liberza (Reichenberg) ſaſwjećeſche 7-létna holʒa ſwjeʒki Božodźeſćowego ſchtonta wot delekach ſapoćejo. Pſchi tym ʒo jeje drašta ſapali. Holʒa ʒo tak cźeſko wopali, ſo na to wumrje.

*** Semjerʒenje ſnicʒi mekſikaniſku wjeſ.** 19. dezembra je cźeſke ſemjerʒenje potrjechiło wjeſ Tamaſkan w Jaliſkej prowinzy w Mekſiku. 27 woſobow ʒo mori a 50 ʒo rani.

Najnowiše z cyłeho swěta

— Wuhłady na wjedro ſa julijſchu ſrjedu: Woſtanje rjenje a trochu wětrojte.

*** Wobdźerjo Galbuhnena w Nałiſchej Pruſkej na dróły pódła ſchtoma dweju morweju a motorſke koło nadeńdźechu. Policajſki lěkaŕ ſwjeſći, ſo ſtaj ſebi wobaj ſchiju ſwinyłoj.**

*** W nowołětnej nozy ʒo pola Nickelsbagena w Nałiſchej Pruſkej autobus, ſ kotrymž ʒo artiſtojo wjeſechu, ſapali. Dwanaʒo móʒachu ʒo ſ woſa wukhowaʒ, pódła ſchoſera ſedźaʒy Leo Steſanſki lěkaŕ ſo ſpali.**

*** Redaktor nowin „Macedonia“, Eſtimow w Sofiji, je na ranu wumrjel, kotreʒ bě pjatk pſchi tśełeńʒy pſched kralowſkim hrodom poſtrjelił. Nowiny „Macedonia“ w nowołětnym cźiſle pſcheʒiwniſkej mazedońſkej organiſaziji hroʒa, ſo ʒo jej mordarſki napad wotpłaćі.**

*** W Friedrichsfelde pola Weſela je ʒandarm Wengler kommuniſtiſkeho wjednika Mahrohna, kotryž jeho ſ nožom nadpadże ſatřělił.**

*** Pola Stendala ſtaj ʒo pola Stendala 19-létny młodźenʒ a 17-létna holʒa żelejniſkemu cźahej pſchejěźej dołoj, dokelž ſtarſchej nochʒyſchtaj do jeju ʒeltwy ſwoliłʒ.**

Zapóstane

(Bjez zamołwjenja redakcije.)

Pomnik našeho serbskeho hudźbnika K. A. Kocora w Zahorju je ponjemučeny. Nječtó je do podstawka zarył: K. A. Katzer, serbisch-wendischer Tondichter. A to we wulkich njelepych pismikach, kiž su junu tak wulke kaž serbske.

Horliwje smy tehdy naše jara ćežko zasłużene kroški składowali za narodnu wěc, za serbski pomnik. Nětko mamy tam přemjenka. My serbscy spěwarjo prosymy zwjazk spěw. tow., njech so postara, zo by so němske napisno hnydom wotstrońło. Njeje-li pak to w Zahorju možno, potom stajimy pomnik do Bukec abo do Radworja, hdyž móhł wón serbski wostać. Štó nam rukuje, zo so Ježlerjowemu pomniku podobnje njepódźe?

„Radosć“,
čłw. tow. w Bukecach.

Najhóle hygieniske rěznistwo swěta.

W Parizu wotewrichu njedawno rěznistwo, kiž steji na najwyššim skhodźeńku, štož nastupa wobkedźbowanje strowosće. Mjasowe twory su z wulkej škleńcu dźělene wot městnosće za kupcow. Tak njemóža ani přiúć bakterije k wupołoženym mjasowym tworam a kołbasam ani kupcy z nimi někak so dótkać. Předawar dorěči so z kupcami přez mikrofon, kiž je do škleńcy zapuščeny.

Radio

Srjedu 3. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa 11,30 přednošk wo předołžnjenju a wotdołžnjenju ratařskich wobkhodow, 19,15 z Bremena „wojerske pokhody narodow“, 20,45 činohra „Hońće jeho — człowjek!“

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa 10,45 přednošk za hospozy „přirodno dźěći a domjace hospodarstwo“, 20 opereta „Přelcowska Hilźka“.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Stuttgart 20 wjesoły wječor. Win 19,25 ze statneje opery. Waršawa 20 zabawna hudźba. Stockholm 20 Wagnerowy koncert. Praha 20 z Narodneho dźiwadła opera „Jenufa“.

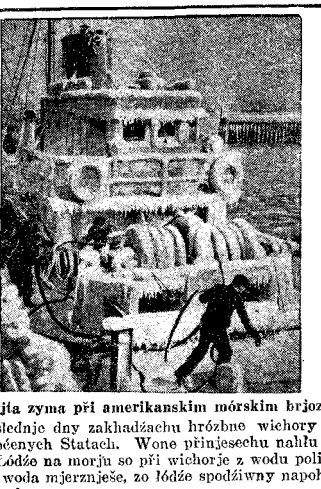

Lodojta zyma při amerikanskim mórskim brjohu.

Poslednje dny zakhadźachu hrózbne wichory we Zjednoćenych Statach. Wone přinjesechu nahłu zymu. Łódźe na morju so při wichorje z wodu poliwachu a woda mjerznješe, zo łódźe spodźiwny napohlad poskićachu.

Swójbne powěsće

Sćěhowanje: Sušanna Eliertez we Wikowje (Elierwerda) a Fryz Heidtke we Wojerezach. — Elsa Natuſchez we Wojerezach a Helmut Vogt w Hóſni.

Swěrowanje: Clemens Schmidt ſ Edeltrudu rodź. Sykułij w Budyšinje. —

Semrěli: Korla Hencźl, wobſydźeŕ fabriki w Salomju (Sohland) n. Schpr., 78 lět; khowanje budźe jutſje ſrjedu pop. ½2 hodź. wot ſarowańſkeho domu. — Richard Zobler, krawſki miſchtr w Kantjenzu, 65 lět; khowanje je dźenja wuteru. — Marja ſwud. Stáritzowa rodź. Glazerez we Lubiju, 54 lět; ſpalne pokhowanje budźe w Lipſku. — Marja Fauſowa rodź. Mejiz w Lubiju; khowanje budźe jutſje ſrjedu pop. w 2 hodź. wot ſarowańſkeho domu. — Khrysta Pawlikowa rodź. Kołodźejez we Wojerezach, 74 lět; khowanje budźe ſchtwórtk pop. ½3 hodź. wot ſarowańſkeho domu, Wilhelmſka dróha 15. — August Leſcha, tebakowy fabrikant we Wojerezach, 74 lět; khowanje budźe ſchtwórtk pop. w 3 hodź. — Paweł Witt w Cźornym Khołmcu, 19 lět.

Towaſtwowski powěſtnik.

Domowina. Sobustawy našich towaſtwow, kotreż ze za k. Měškankowy přednošk na nazymſkej zhromadźiznu Domowiny wo [illegible] k přetworjenju našeje narodneje organisacije“ zajimuja, njech so ſtwórtk 5. wulk. róžka pop. w 3 h. w delnjej ſtwićcy Serbſkeho Domu k dalſemu wuradźowanju zeńdu! Też wo někotre druhe prašenja so tu jedna. Předsydſtwo a wubjerk Domowiny matej tohodla też zastupjenej być.

Křižan, předsyda.

Pančicy. „Lipa Serbska“ ma ſtwórtk wječor pola Natušee spěwanje.

Drježdźany. „Hromadnik“ přichodny ſtwórtk, 5. januara swoju měšačnu zhromadźiznu njezmeje. Za to woswjeći wón 15. januara hodowny wječork a to w hoſćencu „Amtshof“ na Sakſkim Naměšće (Sachsenplatz) w 1. poſkhodże. Započatk wječor w 6 hodź. Sobuſtawy, lubych přećelow a ſtudentow wutrobnje přeproſuje

předsyda dr. Wjaceſławk.

Gardiny story
Kurt Erler
nětk na Žitnych wikach 28

Gumij za kola
wobswětlenja
jězdne kola
jara tunjo pola
Thomasec bratrow
wBudyšinje na Kamjent. hasy 16

Štyri powědančka za serbski lud
(J. Libš) 62 str. 30 pj.

Holca do hospodarſtwa
sprawna a spušćomna, kiž może dorje dojić, so za wšě dźěła na 92 kóreow wulke kubło pyta.
Mzda po dojednanju.
Fritz Scheunert
w Stachowje čo. 7

400.— hr.
pyta so za wysoku dań na krótki čas poždź. Bližše zhoniće we wud. Serb. Nowin.

Spokojene žeđženje
do serbske e rěče přełožił K. W.
(Z wobrazami)
47 str. 30 pj.

Pytam
wše družiny lěpšich starych listowych znamkow
G. Janak w Budyšinje
w Serbskim Domje

Gritzner šijace maſiny
najlěpši němski fabrikat
Wušiwaja, zašiwaja, šija do přědka a wróćo. Wulki wubjerk. Najtuńše płaćizny.
Jan Witek, kupny dom kolesow w Ścijecach

Martin Schmelzer w Budyšinje
na Zwonkownej Lawskej hasy 16 — w dworje na lěwo
Telefon 3080

Wuporjedźenje wšěch elektrisk. maſinow a aparatow
nawiće kótwicow
Wosebitosć: **Přewiće a wobwiće znowa,** wobnowjenje podwalcow, kaž tež wšitke druhe dźěła. Wuwjedu tute dźěła najrućišo a rukuju za nje.
Narunańske dźele / Rybowańske wuhło / Nowe motory

Čita Twój susod „Serbske Nowiny“?

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnik. 1,51 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a ćišć Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. nak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo scěhowkam čělneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent hnydom lutej zawěšćacej banc wozwěsć, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńja dyrbja so banc hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pjanje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěsća.

Čisło (Nr.) 3 — Budyšin — Sriedu, 4. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Přećiwo Ludendorffowym wupadam

General Ludendorff je w pósledninu czasu wótre wupady pśeciwo němskemu presidentej cinił, kótrejž ho na darjenje žywótneho kubła Neudeck pozahnuja. Kaž je znate, je němski lud tele kubło němskemu presidentej darił. Jako pśedsydźa komiteja, sa tónle samyńt wutworjeneho, kontornik f Oldenburg-Januschowski, tele wupady we wobcerdnym pśinjese na generala Ludendorffa wotpokazuje. Pišmo je ho po słowje w „Kśiśijnych nowinach" wozcerkowało. W nim ho na kónzu praji: Wustajenje je ho stało k pozcerkowanju pólneho marschalla a f pśecerjom, so by stare mjeno „Hindenburg-Neudeck" dale pśeches lećerstki ćełko, a tole wustajenje fur cži, kótrejž fu ho pśichi tym wobdźělili, „pśichistojnje" cinili. Bóh chyl tole wustajenje pśeches wichory czasa pśichewodźeć!"

Oldenburg Januschowski tohornuja wótre wurazy nałožuje. Tak k Ludendorffowym pśichipomnjenjam, kótrejž ho na pśechpśijanje dołha Januschowskeho kubła a w fśišu f dźełom mjenowaneho komiteja poćahuja, śledowaze praji: „Chcu Wam žadane wosłaśnjenje dać, so byśmy ho w pśichodnje wo wěcy njestarali, we kótrychž niczo njerozumimy a kótrejž Waš njenaitupaju."

Hentzschowy pad před sakskim sejmom

Přenje pohladźenje połnoho žejma hižo 10. januara.

Sozialdemokratiska fraktija sakskeho žejma je presidentej dr. Eckartej list pósłała, w kótrymž na podłožku postajenjow 8 wustawineho stawa žada, so by ho **žejm město 19. januara hižo 10. januara f dnjowym porjadom „jemśe mordarstwo na nazionalnym sozialiśe Hentzschu" zwołał.**

Po wustajowe doźaha, hdyž pjeć ina wšěch sapósłanzow tajki namjet poda. Dokelž maja sozialdemokratiska strona wjazy dwóch tśećinu wšěch mandatow w sakskim žejmje, dźe ho žejm hižo pśichodnu wutoru seźeś. Starjchśiska rada jutśe we swołanju žejma wobsamknje.

Mjes tym budźe ho też **prawny wubjerk** f namjetom generalneho statneho wěcznika saběrać, so by ho immunita nazionalsozialistiskeho sapósłanza dr. Benneckeho spytowała. Na dr. Benneckeu tukaju, so je Hentzschowym mordarjam polekował. Rozsudźenje prawneho wubjerka budźe ho hižo w pśenim połnym pohladźenju móc žejmej k wobsamknjenju pśichodpokazać.

*

Ssejmiki sapósłanz dr. Benneke je ho do Drjezdźan wrócił. Wón je wotsejmił, so ho hišće pśedy hač ho jakiś žejm 10. januara seźe, w sjawnej zhromadźiznje wo Hentzschowej należnosći wutpraji. Dalśe roswicze należnosće sa swoju wobłonu w połnym měrje wocakuje.

Wuswobodźenje wot wobydlerskeho dawka

Powześćenja statuuje kenzlije je dźełita:

Po němskostatnych jakonjowych postajenjach wo wobydlerskim dawku 1933 je nóžno, so je w jenotliwych padach dźełazy dawkidawać hubjeńsko siłacy, dyžli dostawać podpjery. To ho pśedy potom stanje, hdyž dźełaceršowa polna msda bjes wotcerpjenjenja dawkow nad powšitkownej zwonkownej mjeju leži, jeho cyłka (netto) msda po wotcerpjenjenju pśichodnoho sa sozialne zawěsćenje a wobydlerskeho dawka pak niže tejele mjeju. Ministerstwo finansowych należnosćow we wukazu, w „Sakskich statnych nowinach" 13. januara 1932 wozcerkowanym, praji, so ho w tymle pad'e njetrjeba wobydlerski dawk płaciś. Po wobsamknjenju dźełodawarja njeńmje gmejnska wyšnjosć w tajkim padźe wobydlerski dawk žadaś.

Pólska a Mała ententa přećiwo přemjenjenju mjezow

Diplomatiki dopisowak Londonskeho „Daily Telegrapha" pišeze, so je **wótra opposizija** mjeńšich statow a wosebje **Pólskeje** jena f hłownych pśicinkinow, so je ho **wotmyślena pjećmozowska konferenca** w Londonje wo praktiskim wuloženju němskeje runoprawnosće **wotkałała.** Pólska je ho, kaž ho sda, razuje w Parziu hórśiła. Pólske knježeństwo je prajiło, so je ho f jednanjom wo němskej runoprawnosći w zhromadźiznje, w kótrejž ho Pólska njeseśtupuje, woprawdźe fśichiwdźiła, dokelž ho kóžde pśemjenjenje němskeho wobwronjenja Pólskeje njepožrědnje bóle **dótko** dyžli druhich statow. Pólska je tohodla na to cśišćała, so je ho Francowska jako swójaśiska Pólskeje sapowdała, so pśichi nowej pjećmozowskej konferency wob dźełicej. Pódła toho je ho Pólska, kótrejž na mjenje wótre waschnje, w Londonje hórśiła. Staty maleje ententy a někotre mjeńšie staty fur tole pólske postupanje fyhnje podpjerale, dokelž dyrbja ho praśenja Swjatka Ludowa w Genfu a nij we wobsebitych jednanjach wulkotnozow rozrisaś. Francowske swonkowne ministerstwo je ho, tak do pišowar praji, jara rad po pólskich skórźbach složiło.

Pastyŕski list Chalonskeho biskopa

Rowninu „Echo de Paris" fur pastyŕski list Chalonskeho biskopa wojewiśe, w kótrymž ho tutón pśicesćiwo wotbronjenju francowskeho wójska wobroca. Biskop praji, so dyrbi Francowska dla pożadliwosćow cźerćelakonnych a nahrabnych žuźodow fyhna tyć a ho hladaś, so by na rodne namrěwstwo bohatstwow, zwobodow a fśawy zchilała. Sślabosćej jeneho ludu, žuźodne ludy sawjeduje, ś'aby stat nadpadnyś.

Dale je „Echo de Paris" rosprawy nědnjiskeho francowskeho wójeńskeho attaśeja w Barlinje, generala Tournèja, wozśišćeśał, kótrejž franzowski konstruktiwny plan rozhorjeny wotpokazuje a kóždy pokpyt sažudźuje, z ćo krutnyž by ho mohło nješto na Versailleskim srěźenju pśichenuś.

Schpanišy monarchistojo f wuhnaca cźekanyli.

S Villa Cisneros w schpanišej kolonii Rio de Oro (we wjeśornej Saharje) je ho powdź, so je 29 tam wuhnatych offiźěrow a jemjanow i pomocu domorodnych cyła kow na **franzowsku plachtatu łódź cźekło a f njej wotjełło.** Schpaniške finansowne ministerstwo je tule powdźej po twjerdźiło. Schpaniške knježeństwo bě w angušće saźdźeneho léta po poražeńju monarchistiskeho puća 138 monarchistow do tejele kolonije wuhnało.

De Valera irski sejm rozpuścił

Widźo, so jeho knježeństwo strach hrozy, je de Valera wutoru rano irski ćejm rozpuśćił. K tejsle krocźeli je ho pśichotowało, jeli so bychu podawki w Shanhaikwanje to žadale.

*

Japaniski wyšši Zbara je póndźelu wjeczor chinejskemu generalej **Cźanghśueliangej ultimatum** pśechopodał, w kótrymž žada, so by ho podawk w Shanhaikwanje sa 24 hodźin na spokojaze waschnje wuprawił. W druhim padźe bychu Japanźa „nuzne kšoćele" cinili.

Žadanje Japanzow, so bychu ho chinejzy wojazy wróćo śeahnyli, je Cźanghśueliang wotpokazał, ćo na to powołało, so dyrbja chinesti kraj jakitaś. General Cźanghśueliang je pjeza sćeśi chinejskich brigadow pśichi Dźeholskej mjeju zhromadźił.

*

Telegram chinejskeho kommandanta w Shanghaikwanje, generala Hoschihna, powź, so fu chinejzy wojazy Japanzow wotrajźi, hdyž bź japanska artillerija f podpjerajom lětadłow po jenohodźinskim wojowanju dźěru do městoweje murje wutśełła. Japanzy fu ho potom wróćo śeahnyli. Nowy nadběh Japanzow wocakuju, chinejska garnisona zwoje jakitaśske jśejśćerca wobswjerdźuje.

Po nowišich powěsćach je wójsom japanskich wójnjskich łódźow do pśichitawa w Cźinwangtao, 16 kilometrow k krótkemu wjercerej wot Shanghaikwana pśichiśło.

*

Amerikanske nowiny fu powěsće wo nadpadźe Japanzow na połnóćnochinske nanjesne město Shanhaikwan pśichinjeńe. Chinesti klowny roskazowar general Hochihn powź, so fu Japanzy 3. januara nadpad f kraja, f powětra a f morja na wobtwjerdźeny městowy dźeł wotewrili. Kanony japanskich wójnskich łódźow fu město nahnyły i dźela rostśełale. Na to fu japanscy pěšcy spytali, f pomoru rěbłow ko pśeches nahnyty dołnyć. Hačrunje fu Japanzy 5000 muži žywi byli a pornjo chinejzej garnisonje pśichenóź měli, fu Chinesojo f artillerija a i tśeleznju nadschnjich śełłow nadběh wotrajźi. Nadběh je hodźinu trał. Wjele Chinesow, wojakow a zwiłitiłow, je ho w městze morilo.

Po posdźejšich depeschach sastupnika Sjednoćenych statow w Shinwangtao fu Japanzy wutoru 1/25 hodźin zyłe město Shanghaikwan wobsadźili.

Nowe wojowanje w Chinje

W pśichinišnim chinesim měśe Schanhaikwanje fu znowa Japanzy a Chinesojo je sobu wojowali. Japanzy wojazy fu ho f hłownym wrotami do wobtwjerdźeneho města dobyli, hdyž je ho póndźelu wjeczor na dróhach krwawuje wojowało. Liczba mortwych a zranjenych njeje hischcze znata.

Kak je k nowym njepśicheczelnosćam dośchło, njeje hischće znate. Po rospravje japanskeho hłowneho kwartěra fu Chinesojo póndźelu rano tśiroch japanskich wojakow a jeneho offiźěra morili. Tomu napśeciwo Chinesojo wudawaju, so fu Japanzy njeznatych pśicinjnow dla do Chinesow tśełili. Turźi fu potom na tśeleznju wotmołwili.

Po japanskich powěsćach fu chinejzy wojazy **jelesnizli wójst blizko Shanhaikwana do powětra tśełili.** Japanzy fu cśadnu bombymjetawych lětadłow do Shanhaikwana pósłali. Telegrafowa powěsćerńca Schimbun Rengo powź, so chze chinejske knježeństwo 300 000 wojakow mobilizowaci, kótrejž dyrbja chinejske wójśko w Dźeholskej provinzy podpjeraś. Dźeń wojakow je hižo po puczu.

Powěsće f Tientsina praja, so fu japanske lětadła na Shanghaikwan 12 bombow wotcerśiłe. S połnych kanonow je so do mjeńšanjskich nimjsow tśełało. Japanzy a mandźuzy wojazy fu Shanheikwanske dwórnišcerjo wobsadźili a ho po dźesu na puć do Tjintawangtao hotaja. Tole město hižo fśuntska wulkeje chinejske muze leži.

Shanhaikwan je stare město w połnóćnochinskej Cźilskej provinzy a je jenož někotre kilometry wot bjesha Žołtego morja zdalene. Shanhaikwan je sastawnišco chinejske połnóćnoze żelesnizy.

Wojownišcerjo ho samjeńuje.

S japanskeho knježeństwa je ho wojsewiło, so je ho hłownemu roskazowarjej japanskeho Kwantunskeho wójska a japanskej wobsadźy w Tjientšinje pśichikazało, so by ho wojowanje po możnosći na Shanhaikwan wobmjeziło. Dale ho powź, so je japanske namócnišze ministerstwo někotrym w Seśebowskim pśichiłanje leżacym wójnskim łódźam poruczyło, so bychu ho hnydom na wujeźd

(dokóńcenje na boku 2)

Podroženje khlěba w Ruskej

W Ruskej je ho žiwjenje wobydlerstwa znowa poćeźiło. Nowe zyrobne kharti wudawaju je knježerstwo khlěbowu płaczišnu wo schesćišnu podrožiło, a to za běły khlěb i 30 na 35 kopejkow, za cjorny khlěb i 15 na 17½ kopejki. Wjećkne dźěći fu khěrno na to wažnje smjeńśa, so ho wokoły, kótrejž zyrobne kharti dostawaju, znowa rjaduja. Wjele ludźi, kótrejž fu dotal kharti dostawali, fu ho wone wzale. Dźělaceršy, kótrejž swojeju starschizu wudźerżuja, sa nich jenož hischće zyrobne kharti dostawaju, Dokelž je starschinai wjazy dyžli 56 lět. Mandźelske njedostawaju zandych khlěbowych khartow, hdyž je jich dźěćom wjazy dyžli 12 lět a hdyž fame powoźanske dźěło njedokonjeja. Wjele ludźi, kótrejž dotal zyrobne kharti pśinjeje a druheje klasy dostawachu, f kótrymž nóžachu srědi wšěch dnjow 1¾ punta khlěba kupiś, je ho do tśeće klasy pśeheśadźiło, w kótrejž jenož ½ punta khlěba wšěch dnjow dostawaju.

Rooseveltowy knježerstwowy programm

W nowinskim nastawku je Roosevelt, nowowuhwolony president Sjednoćenych statow połnócneje Ameriki, prajiwdźa wotpokazał, po kótrychž budźe ho amerikanska politika po stóuźenju Hooveroweho presidentstwa słužowaś. Roosevelt dźe najprjedźo jadro katarskeho praśenja rozrisaś. So bychu ho **sa bawłnu a pśenicu pła zinjli do-**

ſtake, kotrež bychu ratarjej **normalne dokhody ſwješcite,** dyrbja ſo jemu zdowne lěpſchiny pſches ſwětnu placžiznu pſchiſwolicź. Tutón plan dyrbi ſo hromadźe ſ wožiwjenjom ſwětoweho wikowanja ſe ſpodobnjenjom zlow pſcheſwjeſeź.

Strowy rozum radźi, dołhozitkej placzenje wołóźicź, doth wuſchmórnycź, pak ſo ani pſchewjeſeej njehodźi, ani ſo ſ cźeſczu a pravom njemóże ſpěchowacź.

Skruczenje internazionalnych pjenježnych wikow móże ſo najlěpje ſ pchipóſnaczom pſcheruſatych winowatoſczow dozcź. Wěz pruhaja, pſchichodne nazionalne knjeſerſtwo njeſkubźe, ſo cźłowjeſtwo ſ jenotliwych ludow wobſteji, a ſo ma tuž kóżde nazionalne knjeſerſtwo winowatoſcź, najprjedy a pſchede wſchém dobro ſamſneho luda ſpěchowacź.

Roſſebelt ma dale ſa nuſne, ſo ſo

ſarjadnoſtiowe wudałki ſwjatkowych ſtatow

ſmjeńſcha.

Wudałki ſo ſnajmjeńſcha wo 25 prozentow ſkrócźa.

Nowy preſident na kóncu ſwojeho nastawka praji: „Hacź do 4. měrza ſmějm hiſchcze wjele pchidacź, tola chzu ſo hižo nětkole k ſakkadnej wuſſi wojeho roſtoſenja wrócźicź, njeſmějcy, ſo ſmy ſamolnoſcź pſchewſal, ſo budu ſo **njewuſtawajcy ſ połěpſchenjom powſchitkoweho žiwjenoweho połoženja** ſaběracź. Hladam ſ dowěrjenjom do pſchichoda."

Dr. Wilhelm Cuno,

dołholětny generalny direktor łódźiſkeho towaſtwa „Hapag", je 56 lět ſtary wuſnaŕ. Politiſcy wuſtupowaſe Cuno woſebje 1922 hač 1923 za cźas poruhrſkeho wojowanja jako němſki kancelŕ.

„Burska pomoc"

Němſkoſtatny kanclěŕ v. Schleicher je we ſwojej radijowej rěcźi mjes druhim też pchipowědźił dobrowólnu „Burſku pomoc". Wo jeje praktiſkim wuſkutkowanju jedna ſo tuthwila w němſkoſtatnym ſejmowjeſtwie a dźełowym miniſterſtwje. Młodźini njeſaſtłużerjo ſ měſtow maju hicź won k ratarjam, kaž bydlicź a dźełacź. Budźe to nowa forma dobrowólneje dźełacźerjeje ſłużby a „Burſka pomoc" ſo też podobnje ſorganiſuje. Pobrachuja jenož dźełacźerſke łóſwa, kurjo ſami dźełko dawaju. Burje, kiž trjebaju tutu „Burſku pomoc" ſmuaju dale ſamych wudawkow. Maju jenož poſkiczeź ſeźiwjenje a pſchenozowanje. Pſchidźełenje njeſaſtłużerjow jenotliwym buram dźełowy haunty ſarjaduja. Pſchi tym pak ma ſo na to dźiwacź, hacź nłodoſtni ſo teź hodźa k tajkim ratarſkim dźełam.

Njejaſne je hiſchcze praſchenje, ſchtó roſſtrowdźuje wo tym, na kajkich ſtatkach ma „Burſka pomoc" ſo ſajmadźeź. Tuta pomoc ma ſo poſticzeź jenož tajkim ratarjam, kiž njemóžeja ſwej cźeledź pſchiſtajacź. Tu budźa najzawaci też wobcźežnoſcze. Wěſo budźa mnohi ratarjo ſo próſowacź wo to, město cźeladnika, kotrehož dyrbi placźicź, dźełacź njeſaſtłużerja, kiž darmo dźěła. Nawopak ſaſtł wjeſe wjele ratarjow njeſmjeje dowěrju k thmanoſcźanym wutkomcźe anſtehu njeſaſtłużerja. Němſkoſtatne dźełowe miniſterſtwo chze wo ſwójcźeni ſrědkami ſadźiwacź tonu, ſo „Burſka pomoc" ſo ſnjewužiwa, dokelź ſewak mohło ſo ſ tajkim poſtupom jenož hiſchcze liczba njeſaſtłużerjow powſeſtiſcź, dokelź je tu możnoſcź, ſo ratarjo ſpuſchcźeja cźeladnikow a ſej zadaju njeſaſtłużerjow, kiž darmo dźěłkaju. Je tuthwilu hiſchcze jara njejaſne, kotra inſtanza ma tu roſſudźicź, hacź ratak twopraudźe ſej wotrocźa na nidu pchiſtajicź może abo nic. Tu budźe to pobohnu nadawk kaž pſchi pruhowanju njeſamótnoſcze. Na wſzu njeje możnoſcź pſcheruhowacź ſinanczne poměry žiwnoſcerjow, dźełowe hauntu to tohorunja njebudźa móc, też krajni radźićelſtwo a hauntſtwo heſtmanoſo niz, dokelź k tomu trěbnych ſaſtojnikow nimaja. Tak dźe wjeſnjanoſcźa a hamtarjo to budźa dyrbjecź poſtajacź, ale to dźe ſchódy budźe ſpokojace roſcźiſanje. Na kóżdy pad tu wjeſnjanoſcźa ſmeja wulku ſamohwitoſcź.

Ninto ſeźiwjenja a pſchenozowanja na ſo njeſaſtłużerjam „Burſkeje pomocy" też nětcźo njeznjes poſtticzeź. Haj, je wotumſkene, jich ſamo lěpje ſtacźicź dyſi dźełacźerſkich dobrowólnikow. Po dotalnych planach ma ſo jim na dźeń hriwna ſtacźicź, mjes tym ſo dźełacźerjo **dobrowólnizy dóſtawaju jenož 90—50 pf. na dźeń.** Tute ſrědki ma ſwójcź ſtatny wuſtawa ſa jawcźenje njeſaſtłużerjow. Najſkerje pak budźe też němiti ſtat hiſchcze pſchinoſchki ſtacźicź.

Ze Serbow

W **Budyſchinje,** 4. januara 1932.

— **We njedźelu.** Wječera wjerſor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer —3 a theromometer wodnja +2. Dźenja ranio we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —5 a thermometer w nocy —2. Sćěžkowanje njebjo budźe ſymne. W połnócnych ſtronach Atlantiſkeho ozeana ſakhadźeja Zaſtone wětry. Wulke ſahuſnjenja ſu pſchiniſkle wjam a měſtam Norwegſkeho morſkeho pſchibrjoha. Sſnowja pſchicźinja maja w tym, ſo kuſeju w połnócnej Ameriju hróſnu tſchěſkanza. Wosbuch abo łoź w blíſkoſcźi Azoriſkich kuſow je jara pſchechěły a cźopły. Warowanje tkhcźe wulkich roſdźělkow mjes cźopłym a ſymnym wosbuchom, ſawinuja tute njeſmjerne wětry. Sſnilna nježana ſ Atlantiſkeho ozeana liha ſo jenož pomałku k rauju. Nam je hacź dotal jenož ſymniſke pomjeſcźenje pſchinjeſła. S khwilemi teź wětru wožiwja a ſo poměrnje ſymne. Sſymna wyſchiwa wotſhalnje ſo pomałku k rauju. Kak ſo naſche wjedro pſchichodnje wuwije, njemóże ſo ſ wěſtoſcźu prajicź. Jeli Amerikanſka łonia ſmaŕ teź naſche ſtrony pſcheceźehuje, potom hroſy nam tſchěſkanja a ſchjipienja. Naſche nahe hona potrjebuja běłeho ſymneſcheho wodźerza. Jaſtje ſchtwórtk khodźa ſłónćko 8,03 a ſchowa ſo 4,08 hodź. Měſacź ſchodźa dopołdnja 11,36 a ſchowa ſo w nocy 2,02 hodź.

Za čim žedźimy?

Pomhaj dale, nam ſo ſnjeſchcźe, dokelź mamy cźeſti cźaſ! To bě ſatuſcźe tóżdneho modlitwa na pśenim dniu nowoweho lěta w Božej ſwjatnizy. A hdyž jimy tak ſ Bohom ſaſo jene lěto ſapoczeli, njetrjebamy ſo ſtrachowacź. Schtož je nam wotſtupdene, to dyrbimy dožiwicź a tóżde tute dožiwjenje — njech je ſrudne abo ſpokojace — naſ dale ſeſylni ſa žiwjenſki hój.

Nad bychmy pohładali do pſchichoda a tak też pſchizpjetjenjy nozam ſacź ſ ſwjedźenjej Tſjoch kralow wětſu pſchedwidźomnoſcź. Schtoż ſnimy, to ſnadź ſo ſtanje we wěſtym měrzazu. Nó, ſaſwěſcźe je mět kóżdy prawje pſchijmowne ſkuſy hacź do dźeńſnicźeho dnja. Najhubjeńſche ſkuſy trapſcha cźłowjeka pſches ſyte lěto! Kak hlajniežli tola ſmy a to ſamy žiwi w pokrocźnym cźaſu?! Njeje lěpje, ſo tute kajki dnuy haſli bycź a jedyn druhemu pomhamy žiwjenje wołóźicź? Wuſtorcźmy ſamójcź a hidu, kaſerſtwo a pſchiſłuſcźiwoſcź ſ naſchich rjadow a dajmy lubоſcźi w naſchich wutrobach a domach a w naſchim ſerbſkim ludze wjacy měſtna. Sawěſcźe budźe potom mnoho ſrudnych khwilow njeje!

Khwěſa ſ njebjeſkeje domiſny wjedźeſche Tſjoch kralow do Bethlehema Njeje ſnadź tuto ſnamuſo teź ſa naſ najlěpſchi puſćpokaſowaŕ? Sawěſcźe! Tuž ludo ſerbſki, budź hódny twojich prjedowuikow, kotrychž **kaſuja** bě: cźeſcźmy ſwjatu wěru a ſwój lud!

*

— **Měſchcźanſke dźiwadło.** W ſrjedźiſchcźu hrajneho programa ſteji wulka kriminalna cźinohra „Mordaćtwo ſchtwórtk 17. haprleſce". Tuta hra pſchedſtaja ſo dźeńſa ſrjedu wjecźor 1/4 9 hodź. w 7. abonentnym pſchedſtajenju E. Wot pśenjeho hacź do poſledńjeho wokomika pſchihladowarja najpjerje hru ſeſtrowja. Tutón kruch namaka wſchudźom wulkotny wuſpěch. Schtwórtk hraje ſo tuta cźinohra w 13. abonentnym pſchedſtajenju B a pjatk wjecźor we 8 hodź. w 7. abonentnym pſchedſtajenju C. Sobotu pop. w 4 hodź. hraje ſo hiſchcźe tuta wulka hodowna baſka „Paleźit Kloß". Firma „Kołba" pſchihotuje dźeźom ſaſo woſebite pſchekwapjenje. Sſobotu wjecźor 1/4 9 hodź. hraje ſo Jana Straußowa dobrjeźeńſka opereta „Widenſka kreſ".

— **Radio.** Pjatk, 6. januara pop. 4—5 hodź. podawa Brno přez Prahu a wšitke druhe čeſkoſlowakſke ſtacźije ſlědowacy program tamniſeho orchestra: Hřimaly: Ouvertura k Dudakej ze Strakonic. Janáček: Suita op. 3. Bjarnat Krawe: Łužisko ſerbske reje. Hvazdira: Walaſski motiw. Jirák: Largo. Provaznik: Walčeк. Dvořák: Polonesa. Křička: Přezpolu: Dirigent: B. Bakala. Kóżdy Serb, kiž ma radio, móże to ſłyſcźeć.

— **Sſwój 25letny ſłużbny jubilej** ſwjedźeſche palcź a deſtilatěŕ Jan Źid pola firmy Emila Jendy w Budyſchinje, w Budyſtej paleni žitneho paleńza a dźeńkuji ſpirituſowe 2. januara ſwjecźicź. Jubilaŕ je ſo 5. měrza 1882 w Hlinje pola Hucziny narodźił. Z 2. januara 1908 ſaſtupi wón pola njenowaneje firmy jako palcź a je ſo hacź do dźeńſnicźeho jako ſrědka ſtuěrny a ſwědomity ſobudźěłacźeŕ wupokaſał. Jan Źid ſłuſcźeſche aktiwnje pola pěſcźeho połka cźiſło 103 a cźehnjeſche pſchi mudrynjenju ſwětoweje wójny jako nan pjecźich dźeći ſ reſerwnym połkom 103 do pola. Sſwětowu wójnu je Źid pola njenowaneho połka wot ſpocźatka hacź do kónca ſobuczinił. Bu dwójcy ſranjeny. Pſchcźeny ſe ſelenym ſchiſkom, Wjedrich-Auguſtowej medajlu a

---

Ꭻljan:

Kasandra

Pśenjotny roman.

8] (Pokracźowanje.)

Hanka bě moja ſchulerka a wucźerka. Bźěhnuoj ſebi kóżdy dźeń dopołdnja a popołdnju hodźinu k roſwucźowanju poſtajitoj. Te pak ſo tak ſpěſchnje pominychu, ſo dyrbjachmuj je kóżdy raz wo wjele podlěſchcź. Jurij, jeje nan, hujeſiſcho pſchi ſapoczatku hodźiny pſchipoſłuchaſche. Bórſy pak wſa ſwoju cźaſku a wotejdźe, njebě to niczo ſa njeho. Wo ſerbſkim pśimowſiwje, wo ſerbſkich ſpikacźelach a wucźenzach Hanka ſkoro niczo njewědźeſche. W ſchuli bu ji napowědane, ſo wſchitka mudroſcź jenož wot Němzow wukhadźa. Cźi ſu jenož dopołni cźłowjekoju, nichtó druhi njemóże ſo ſ nimi runacź. Nimpule pak ſo jim dopołnje runaju. Tónle njeſmyſł teſdy njeſpóſna. Nětko ſhladowaſche zyle hinak na ſwět, hdyž ſhoni, ſo to wěrno njeje, ale jenož hola ſamokhwalba, kotraž ſo ſ wěrnoſcźu njeſnjeſe. Noskładzech jej, ſo nadobnoſcź cźłowjeka njewobſtoji w tym, ſe někotre napadne ſtuki dokonja, na pſchikład, ſo wójnſki njedźnik dobudźe binwy, ale we wěrnym ſmyſłenju, w pózcźiwym žiwjenju, w ujetajcej lubоſcźi. Tute ſamotnoſcze móża cźłowjeka wopśeńcź a pſchinjeſu wuzitk też ſobuczłowjekej. To je wopraudźita idźełkanoſcź a niz, hdyž nchtó někajke wumjeſtwo a kunſchtarſtwo wukonja abo wědomoſcze wobſtedźi. Taſti może bycź hruby a njeſdźełany a może ſwoju nahromadźenu wědomoſcź wuzicź jako ſrědk k ſłóſcźam a k ſchkodze bliſcźeho.

Dźenja bě pſchjaſna w khězy, kiž bě najdale wot naſ. Dokelź ſu wjeſki jara roſtwoleczene, tak trajeſche pucź na pſchaſu khětro dołho. Nuzy bolejchtej mje wot kolmroka a mje wožiwjachtej. A tola bych jón hiſchcze dale njeſł, też w cźerpjenju, dokelź bě to Hanzyny kolmrot a dokelź wona pſchi nimi dźeſche. Powědaſche mi wo ſwojich towaſſchkach, kajkich nałwojenjow maju a hdy ſmeja kwaſ. Njeſajimaſche mje to wſchak, njeſnajach dźeń jenotlinzow, ale poſtkach kedźliwoje na nju, dokelź Hanka wěcźeſche. Tak pſchiñidźechmoj ponałku na pſchaſu, hdjež hižo bě nětcźo pſchelcźow ſkromadźenych. Wſjeſele naju powitachu, bjes teho, ſo bychu koleſka pſcheſtałe ſchworcźeć. Kóżda pſchelcźa měješche ſwoju kudźel rjenje ſ cźerwjenym kantom wupyſchenu, też Hanka. Pſchelcźe powědachu ſebi wjeſne nowinki a hdyž bychu ſ tutymi hotowe, bajachu ſebi baſniczki. Bórzy jenu ſajdźeva a druhe ju pſchewodźachu ſe ſwojimi kražnymi njeſtkimi ſłoſami. Njemóżach ſo na nje napoſłacź. Tute ſpěwy njepokhadźachu jenož ſ horta ale też ſ wutroby. Bě ſłyſchcźeć, ſo pſchejěwjachu też to, ſchtoż ſ hortom wuprajichu. Tohodła też pſchipoſłuchaſcha tak hłuſbоko. Bórzy też pſchikhadźowachu hólzy. Zortowachu ſ holzami, cźinjachu jim też khubu, ſadźerżowachu je pſchi pſchedźenju ſ tym, ſo ſpytachu jim koleſka wjercźecź. Mějachu też palenzowe bleſche ſobu, ſ kotrych pijachu, poſlicźachu też holzam, kotrez pak najbóle to wotpokaſowachu. Njanoſcź bajkowſkeho ſwěta bě ſo pominyła. Hrube zorty ſłetowachu ſ wopjelnych ſchijow a nětkoſi njeſachu njehorne němſke ſchtuczki, kotrez běchu we wulkowěſtach abo w dźełkarnjach wot zuſnych nawuſli. Běch wjeſoły, hdyž ſo w poſtajenym cźaſu pſchſaſa ſłónzi. Nětkoſi młodſchzy, kotrynjż łóſma nětkotre kožuniczki pod nożom roſcź ſapoczeli, mje ſe ſcheźiwatymi rěcźemi pſcheſcźěhachu, hdyž ſo Hanzyneho kolmroka pſchimach. Njewotmołwich jim. Mjelcźach po puću domoj. Tuž rjekny Hanka: „Ty tak mjelcźiſch, njeje ſo tebi lubiło?" „Najrjedy ſo mi jara lubjeſche, běch zyły ſłoſowany. Tute kražne hłoſy! A k tomu tute duſchnu jimaje ſerbſke pěſnicźki! Cźłowjeſke žiwjenje we horju a we wjeſelu, w cźerpjenju a w lubоſcźi, w dźełe a we ſpěwje ſo w nich tak na wocźi widźomnje wopiſuje. Sſerbſka pózcźiwa duſcha ſo w nich jewi, dokelź nje je tam ſłowiczka, kotrez by wohło dźeźowu duſchu zanicź. Ale bohužel, kaž ſłyſchach wot hólzow: ſo tu teź do wačich cźichich wjeſkow pſchedźerżiwa ſnyſ, njeſchwarny duch, kiž ſajedoczi ſerbſke duſche a je nicźi." „To mi zel cźini, ſo budźe cźi dopomnjecze na twoje pſchebywanje pola naſ ſhórcźene." „Dopomnjecze budźe mi pſchezy lube, wobſedże na wajch domcźk a na wajchu žiwjoju a teź na tebje, dokelź muſłu, ſo tebje tute zuſe bruby njewomaſaja. Sſym wjele w ſpwěcze naſhonił. Tak teź wěm, ſo je ſrědka hłe nětcźoho dospołne. Ale njeunyhlach, ſo ma teź tu w tajkich ſkhowanych kucźiſkach dźenſnjiſcha ſtajenoſcź ſwojich ſaſtupnikow. Tola ſkorzenje nicźo njepomha. Tu rěka: ham ſo ſnadobnicź, ſo bychu druſy widźeli naſche dobre ſkutki a thwalili wótza, kiž je w njebjeſach, kaž ſwjate pſcmo to praji."

Pſchiſchedſchi domoj, lehnych ſo hnydom, hdyž běch ſo Bohu podźakował ſa wſchitke dobroty, kiž je mi tutón dźeń ſaſo wobdźělił. Ale wuſnycź njemóżach. Pſchemyſłowach wo ſwojim dotalnym žiwjenju. Njemóżach ſo na niczo wěſteho dopomnicź, ſchtoż bě ſo w pſchedſchulſkim cźaſu ſtało. Hacź w ſchulſkim cźaſu pilnje wukhych, njewědm. Tola ſhydach na pśenim mějmje, tak dyrbje bě wucźeć ſe mnu ſpokojom. Tej na to ſo dopomnich, ſo ſobuczłowjekerjo ke mni khodźachu, ſo bych jim naſtawki pomhał pſcheć, kotrez wucźeŕ pſchipomnješe. Na wulknjenje doma ſenje njemyſlach, dokelź mějach ruczne dźěła wukonjecź. Tež w gymnaſiju běch najprjedy wubjernik, podźiſcho pak ſnadźowach ſam ſchtoż ſo mi lubjeſche, też towaſſiſche ułeźnoſcze ſadachu ſebi wjele cźaſa. Hdyž też njeſłyſdach na pśenich mějmach, njedoſtach tola ſenje ſaneho porока, ſo njebóch ſwoje wóſy wědał, kaž někotrykhſli. Kiž podźiſcho ſoſtawachu wyſoke ſaſtojnſtwa. Hdyž dokónczich na wyſokej ſchuli ſwoje ſdźełkanje, ſaſtupich do ſwobodneho ſaſtojnſtwa. A nětko ſym tu kaž na pródźuinach. Je cźaſ, ſo ſo do ſaſtojnſtwa wrócźu. Mýſlach, ſo budźe naſlépje, hdyž ſo do druheho měſta pſchejdu. Ale ſchto ſ Hanku? Bě to pśenja ſónzka, kotraž mojim duſchinym ſinyſ'am wotpowědaſche. Naju duſchi bźěſtej kaž trunje; hdyž jena ſaſkluczja, kluczeſche ſobu druha. A k tomu jeje pſchitiſotne a wuſchitke ſadźerżenje. Wy ſebi bjes dwěla waſchnja ſdźełanych ſa króſki cźaſ pſchipowjſła, tak ſo mohła w najwoſebniſchich towaſſawach bjes kóżdeje bojoſcze wobſtadźeć. Běch njewotwiſny, w ſtarobje, ſo by cźaſ było ſo wożeniecź, moje hoſpodarſke wobſtejnoſcze njeběchu pſchebohate, ale tola derje jarjadowane, tak ſo mużach ſ tajkej ſónſku, kaž Hanka bě, bjes wſcheje nuſy ſpokojny žiwy bycź. Wědach teź, ſo je mi Hanka pſchikhilena. Hacź mje ſ zyleje wutroby lubuje, to njewědźach. Ale tajka wulka lubоſcź je huſto jenoż ſo palaja ſkoma, kiž ruczе wuhażnje a ſwoſtawa horſtka cźornoho pojzela. Mandźelſke ſwoje kótwi w tym, ſo je dyn druheho cźeſcźuje a ſebi jeho wyſoko waži. Cźim bóle ſebi jeho waži, ſ cźim cźiſcźiſchej lubоſcźu jeho lubuje. Dyrbju ſo ſ wuſnacź? Nó, wěz njeje hiſchcze dojzawila. Radźicho wocźakmu, hacź ſo moje a jeje cźuſcza jako wobſajne wopokaſaja. Njeſłyſm ſe žadnym ſłowom a ſe ſłutkom ſwjaſany. Sſo ſo njedyſh ani ſe ſłowoczkom pſcheradźił, kak jym jej pſchikhilenu, tak hnydom jutſje rano wotpucźeju. Wſchudźom ſu pucze a ſcźeżki wuſnyſane, nimam winy, ſo bych tu dźeje woſtał. Hdyž běch ſo takle kruczе roſtudźił, ſchto ſcźinju, wuſnych a ſpach jara derje.

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

druhimi wuslužbjenjemi wróći so wón jako serjant do domizny, so by hnydom sajo swoje stare dźěło pola Jendźiš nastupił, hdyž hischze hacź do dźensnischeho cźitk swojeho muža staja. S dźakownosnje sa swoju swěru a pilnosć bu Žid wot firmy a swójby Jendźiš tež jara cźesćenym a wobdarjenym. Ssobudźelacźerjo darichu jemu poczesćacze dary. Nječ je jubilarej spodźenje, so moht hischcze wjele lět swojeho dźěła hladacź. — S pichtiežnosćzu jeho jubileja je na radnizy k. měschćanosta dr. Förster s pichepodaćom měschćanskeho pschipósłanstwa wuswamjeni a k jeho jubilejej swoju pschejesche. Pschi pschepodaću cźestneje liscźiny bęschtaj tk. Emil Jenda a jeho žona pschitomnaj.

— Marjana Tunderez hajtuje w Pětrowskej zurkwi njedźelu 8 januara wječor w 6 hodź. w 86. duchownej wuczbje shromadnje z Horstom Schneiderom wotce Hudoby Hoyera, Schmida a Marja Clerla. Wo jeje pojźidnym husłešćim wječoru w Derjožanach pschedsłeja najsćipsche kritiki. Rimo teho žonjte hižo komorneho khora jobulkutuja, kotrejž pschi pośledniim pschedwjedźenju Thomaschowego hodownego oratorija tudomne a wonkowne nowiny wulku khwalachu. Tak wocźakuje so sajo wosebity wumaštrowanski pokazk. Programy po 20 pj. za wjesołstwo- jerjow a mołoretnarjow a schulerjow po 10 pj., žu hižom dostacź w hudźbnym domje Gudera & Co. na Seminarskej haśy 8.

S Hodźija. (Zyrkwinska lětna rosprawa.) W Hodźijskej wosadze je so w lěcze 1932 75 dźěći (1931: 79) narodźiło, 47 hólzow (41) a 28 holzow (38), mjes nimi 4 morwonarodźene, 3 hólzy a 1 holza a to 6 w Hodźiju, Zicźenju a Njedaschczach, 5 w Semichowje, 4 w Malej Borschczi, Hornjej Borschczi a Běcźjach, 3 w Błohaschczach, Janezach, Počzaplizach a Wjelkowach, 2 w Bušu, Bólborzach, Debjerkezach, Malej Praxy, Zicźenku, Leschawje, Myschczach, Ssmochczizach, Djowcźizach, Ssulschczach a Spytezach, 1 w Dobranezach, Debjschkowje, Karlsdorfie, Nowych Spytezach, Delnim Bunjowje a Přećezach. Njemandźelskich narodźi so 16 (15) dźěći 10 hólzow a 6 holzow; 9 njemandźelskich dźěći bo po źledowanym swěrowanju mandźelskich za mandźelske pschipóznatych. 7 dźěći hischcze njeje kschcźenych, ja to wukschcźi so 7 dźěći s lěta 1931 a w Budyschinje narodźeny žyn tu bydlazeju starscheju, so bu dozyla 72 dźěći kschcźenych. — Kschcźenski žlub wobnowi 30 dźěći (45), 18 (20) hólzow a 12 (25) holzow. — Pschipowědało je so 48 (40) porow, s nich bu 33 (29) tu swěrowanych. Dwaj stawnizy swěrowanaj poraj zyrkwinske wěrowanje njejstaj požadałoj. Słoty kwaš žnjeńzachu tři pory žwjeźenźi. — K spowědźi pobu 3044 spowědnych (3115) a to 1278 (1313) muzow a 1766 (1802) žonow, 902 (1020) Sserbow a 2142 (2095) Němzow, podšal Sserbow wuczinjesche pokazk na 29,63 proc. — S zyrkwje wustupił bęsche žen pschicźešenjeny jastojnik. Wumrěło je w naschej wosadze 35 wosobow, mjes nimi 1 katolik a 4 morwonarodźene dźěći. K tomu pschińdźe hischcze 6 s nascheje wosady, tź. w Budyskej tharowni wumrěchu a buchu tu pohrjebane, Jena žona i Wjelkowom, pohrjeba je w Sejmizach, muž je Zicźenźa w Sušu, la bęsche w Hodźiju 39 (55) pohrjebow. 18 ssemrěći běchu muzskeho a 23 žonšteho rodu, mjes nimi 7 mandźelskich muzow, 7 mandźelskich žonow, 4 wudowzy a 10 wudowow. Po starobje běchu 4 dźěći morwonarodźene, 4 dźěći 8 dnjej hacź 9 lět stare, 8 wosobow wot 20 do 58 lět, 8 pschez 60, 10 pschez 70 a 7 pschez 80 hacź 89 lět 2 měsazaj. Hischcze ženje w Hodźiju njebęsche tak mało pohrjebow kaž w minjenym lěcze muły. Jako wunoschk kolektow wotešła je 537,35 hr. na superintendentiwu, wunoschk kolektu žnjowego dźakneho žwjeźenja we 75,17 žwota we wosadze (fond diakonije). Sa žwonkowne mišijonstwo nowda je 272,77 hr. a sbórka za tscheješijanske ztuki lubosće wunješe 310,60 hr.

Z Radworja. (Jubilej.) Nowe lěto běše tomu runje 25 lět, zo knjez Hanćka na póśe w Radworju dźěła. *Wón je rodźeny z Porśe.* W mejí lěta 1907 stupi do służby stałnoje póśty. Móješe najprjedy służbu w Budyšinje. Potom bižo 1. wulkeho rózka 1908 bu do Radworja přesadźeny, a skutkuje tu tak nětko bižo 25 lět bjez kóždeje přestawki. Kolko wjesołych a zrudnych powěśći drje je to bižo w našej wsy a wokolinje roznošował! Knjez Hanćka je powšitkownje znata a woblubowana wosoba. Je tež bižo wjele lět w gmejnskej radźe soba dźěłał. Přejemy knjezej Hančcy k jeho jubilejej wjele zboža. Njech hišće wjele lět swoje zastojnstwo mjez nami wukonja.

Z Radworja. (Cyrkwinska rozprawa.) W zańdźenym lěcze narodźi so w našej wosadze 36 dźěći. Bě chu 18 hólčkow a 18 holčkow. Wumrěło je 12 wosobow. Tež tuta liěba rozdźěli so na wobaj splahaj jenak. Mjez zemrětymi bě 8 doroscenych a 4 dźěći. Připowědanjow je tu 11 było. Tola so z tutych jenož 8 manželstwow w našej cyrkwi zwjaza.

S Minkała. (Zyrkwinska rosprawa na lěto 1932.) W sańdźenym lěcze je so w našej wosadze narodźiło 31 dźěći, 13 mjenje hacź lěto pśedy. Mjes tymi 31 dźěćimi bęschtej 2 morwonarodźenej. Wukschcźenych bu we našchim Božim domje 30 dźěći. Wěrowanych bęsche 14, 6 mjenje, hacź lěto pśedy. Pschipowědało je so 24 porow; 1931 bęsche jich 28, potajšim sańdźene lěto 4 mjenje. Konfirměrowanych bu 15 dźěći, 4 hólzy a 11 holzow. 1931 bęsche jich 22 dźěći, potajšim sańdźene lěto 7 mjenje. Wumrěło je lońsche lěto w našej wosadze 23 wosobow. Khowanjow bęsche na našchim pohrjebnischcu 22; 1 parschona bu na Delnjo-Wujezdźanskim pohrjebnischcu khowana. 1931 bęsche wumrěło 29 wosobow; 1932 bęsche potajšim 6 smjerśnych padow mjenje. Mjes tymi 23 ssemrětymi bęschtej 2 morwonarodźenej dźěśći, 2 dźěśći w starobje pschez 2 lěcze, 1 woženjeny muž, 1 njewoženjeny muž, 5 wudatych žonow, 4 widowzy, 8 wudowow. Najstarscha wosoba mjes tymi ssemrětymi bęsche Schmejdarez wowka s Pśowjan, kotraž bęsche swoje žiwjenje

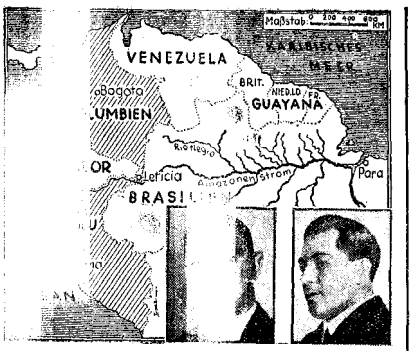

Wójanski strach mjez Peruskej a Kolumbiskej. Mjez južnoamerikanskimaj statonaj Peru a Kolumbiju wolsteji strach wójny, dokelž je Peruska fort Leticiju wobsadźiła. Kolumbiska chce swoje wójnsko łódźe po Amaconskej rěcy horje pósłać, zo by peruskich wojakow w namjecnej krajinje w pralěsu přimała. Praša pak so hišće, hač Brasilska dowoli, łódźam po Amaconskej rěcy horje jěć. Na kharče widźimy krajej Kolumbiska a Peru, kiž staj sunźkatej woznamjenjenaj. Wosebje je wuzběhnjena namjecna twjerdźizna Leticija, wo kotruž so krajej wadźitaj. Delckach widźimy kolumbiskeho presidenta dra. Herreru (lěwicny) a peruskeho presidenta wyšk Cerra (prawicny).

wjschinjesła na 90 lět, 2 měsź. a 13 dnjow. 11 pschikowow tak nimała pokojza, je starobu wot wjazy hacź 70 (61 dospěło. K Božemu blidu bęsche 1513 parschonow, 25 wjacy, hacź lěto pśedy. Mjes tymi spowědnymi bęsche 983 na serbskej spowědźi, 180 muzow a 565 žonow; na němskej spowědźi bęsche 530 wosobow, a to 243 muzow a 287 žonow. Domach wopraśenych a tuch, kiž su pschi domjacych Božich kłužbach k spowědźi byli, bęsche 128 parschonow, 26 muzow a 102 žonow. Hromadze bęsche k Božemu blidu 661 muzow a 852 žonow pschischeli. Pschi kolektach je so sbérało 300 hr. K temu je so je mišijonskemu wuchowało 50 hr., tak je je so hromadze sbérało 350 hr. — Wóh žonnj dale naschu lubu Minakasku wosadu a daj jej rojsć a pschibéracź na tym, kiž nascha khowa je, na Jesuse wótchstuse!

S Klukscha. (Zyrkwinska rosprawa.) Narodźiło je so w lěcze 1932 w naschej wosadze 35 dźěći (17 mjenje hacź 1931), a to 19 hólczkow a 16 holczkow. Mjes nimi bęsche 6 njemandźelskich a 2 morwonarodźenej. Pschipowědało je so 25 žlubjenych porow, i kotrychž bu 20 w naschim Božim domje wěrowanych (8 wjacy hacź 1931). Konfirměrowanych bu 35 pacźeršich dźěći (1 wjacy hacź 1931). Semrěło je 18 wosadnych (10 mjenje hacź 1931). Mjes nimi bęsche 4 mjenschich dźěći (1 morwonarodźenym), 1 schulske dźěćo, 1 njesjenjena žonjka, 5 mandźelskich muzow, 4 mandźelske žony, 1 wudowc, 2 wudowje. Najstarscha wosoba bęsche 83 lět 7 měsź. a 7 dnjow stara. Spowědnych bęsche 1391 (9 mjenje hacź 1931); mjes nimi bęsche 565 muzow a 826 žonow abo 508 na němskim žwjeźenju Bożeho wotkazanja a 883 na serbskim. 31 wosadnych žwjeźesche dla khoroscje abo kiproscje Boże wotkazanje doma. — Pódla krajno-cyrkwinskich kolektow bo dary za mišijonstwo woprowachu do mišijonskeho kaschcźika sady wokarja abo wot cźitarjow „Mišijonskeho Pósła" abo „Pomhaj Bóh". Wusche teho je tež wot zyrkwje sa „mišowu pomoc" sbérasche, tola jenož w 6 gmejnach nascheje wosady. Tale sbérka wunješe 56,20 hr. *W pjenjezach, 7 str. žemow, 4,05 str. rejži, 10 pofuntow* khléba, 20 puntow rajža, 21 kruchow drasty, nětko 6 schatow a 3 pory cźižmow. Też hewak je so w lěcze na potrjebnych wosadnych a darow spominało.

Z Nuknic. (Nahła smjerć.) Njenadźiey zemrě zańdźenu wutoru w nocy wuměłkar Jakub Wawrik. Wón čerpješe posledni čas na wutrobu. Njebohčički narodźi so na kuble w Nuknicach. Dolhe lěta bě še z prěnim khěbětarjom při Khróšćanskej cyrkwi. Tež do šulskeho předsydstwa w Khróšćicach słušeše nješto lět. Nalutowarnju w Khróšćicach spěchowaše z cyłej mocu a sedźeše tež w jeje dohladowarstwje. To samo dźěło wukonješe w Lejnjanskej mlokarni. Kubło bě hižo před dlěšim časom swojemu jeničkemu synej přepodał. Dwě dźowcy sej woženjenej. Njech je jemu ródna zemja lohka!

Z Khróšćic. (Podpjery.) Dźewjeć hjezdźelnych nascje gmejny doslanu hišću spomožeńska podpjeru. W mésaen decembru wučinješe tuta 263 hr. Šésć druhich dóstawaschu 128,90 hr. Na šésć socialnych rentnarjow wupadźi so 61,15 hr., na tśoch malorentnarjow 49,37 hr.

Z Khróšćic. (Hłowna zhromadźizna.) Tow. „nalodźencow" nascje „Nowe lěto" pola Wjenkec swoju hłownu zhromadźiznu. Prezes k. kantor Młónk poskići zajimawy přednošk wo Zhóžnikowym narodnym nóse Bethlehemje a wokolnych městnow. Dale poda so lětna a pokładnična rozprawa. Zastojnstwa wostachu wšitke w dotalnych rukach. Na kónc hišće jednachu wo přichodnym założeńskim swjedźenju.

Z Rózanta. Před nješto lětami je za našu krasnu cyrkej firma Boesken w Lehnicy rjany Boži row zhotowiła, kiž so kóždemu jara lubi. Dokelž je mjez wumělcami, kotříž za cyrkwje dźěłaja, też wulka nuza a khudoba, wobzamkny administrator hnadowneje cyrkwje, też nowy Boži narod skazać a tak někotrym wumělcam na khwalu dźěło poskićić. Tutón Boži narod je zaso samsna firma wudźěłać dała. A wumělcy su zaso swoje najlěpše pokazali. Tuto krasne rězbarske dźěło je woprawdźe nješto wumělske a rjana pyscha za nas Boži dom. Figury su z drjewa rězane. Někotři wumělcy su někotre měsacy na tutym Božim narodźe dźěłali, a tak dźěn też njeje dźiw, zo přez tysac kriwnow płaći. Tute su hakle z najeńšeho dźěła zaplaćene. Wšeče hudźa hišće mnozy, ko tříž na hnadowne městno přikhadźeja k maćeri Božej, też nješto woprować za tuto dźěło.

S Bukez. (Zyrkwinska rosprawa.) Na nowoletnych kemšach wojźewi k. farař Mjerwa zyrkwinsku lětnu rosprawu ź lěta 1932. Narodźiło je so 39 dźěći, 18 hólzow a 21 holzow, to je 17 dźěći mjenje dyžli lěto pśedy. Jene dźěćo bęsche so morwe narodźiło, dwě wumrěchtej w prěnim lěcze. Tak swóta hischcze 36 dźěći žiwych. Wěrowanjow bęsche 22 kaž w lěcze 1931. Pschipowědanjow bęsche 35, w lěcze 1931 jenož 34. Wumrěło je 38 wosobow we wosadze, 2 jiwonka wosady, jo so 40 wosobow na tudomnym pohrjebnischcźomaj pothowa, 2 mjenje dyli 1931. Jena wosoba ź druhe wosady wumrě tu, njebu pak tu pokhowana. Tu pokhowa so 17 muzow, 17 žonow a 6 dźěći. Ssu to 1 morwonarodźene, 5 hacź do 14 lět, 2 hacź do 20 lět, 1 hacź do 30 lět, 1 hacź do 40 lět, 4 hacź do 60 lět, 11 hacź do 70 lět, 8 hacź do 80 lět a 7 hacź do 90 lět. Najstarscha ssemrěta wosoba bęsche Marja sswd. Bamjowa rodź. Förstereź, wumjeńtarka we Lejtu, 87 lět. Spowědnych bęsche 3671, 12(2 na němzitm a 2469 na serbskim. Rimo teho bęsche 116 wopraschenjow domach. Kolekty wunjeschu 1147,32 hr. a mišijonske dary nětdže 270 hr. Wschitkim daricźelam wutrobny dźak. Nětk ź Bohom do noweho lěta!

S Bukez. (Wobkhadne njeboža.) Ssobotu a njedźelu tu na hładej drózy wichelake awta ssjeschožachu. Schtyri awta so žuwachu a do pschěrowa sajeđźechu, mózachu pak sajsy dale jěź. S wojami ža sloro ssyka jeđźiśi njechodźeiche, dokelž konje so ipochi wobkhowachu.

S Rodez. (Pschejeżadźowanje drjewa.) Na hoitwischczu naschcho knjejstwa žo žobotu dopołkunja drjewo pschejeżadźowasche. Bě žo naschko wjele kupzow a drjewo žo derje płacźesche. Sa do:hu hromadu žamo 21 hr. płacźachu. Mšcho drjewo so žwupscheda.

S Hojerka. (Woładna rosprawa.) W naschej wosadze, kotraž wobjahaa wjay Hjoerk, Borschtku, Suhornizu, Jěrchczy a Hornje Brusn, semrě loni 7 wožobow (1931: 11) a to dwaj muzej, tři žony a 2 dźěśći. Na-

Wo hrózbnych powodźenjach hohrskeje rěki Mississippi. Kaž kóždo lěto w zymskich měsacach je też lětsa wulka woda w krajinach při najwjetšej rěcy swěta Mississippi wšudźom ćežko powodźenje zawinowała. Mnoho mjenšich městow je dospolnje wot wokolnoho swěta wotrěznjenych. Cyrobu dyrbja do tutych městow z lětadłami přinošować. Wobraz předstaja nuzowy wobkhad w powodźenym měsće krajiny při rěcy Mississippi.

rodźi žo 18 (14) dźěći a bu tschcjenych 16. Bě tu 6 (3) wěrowanjow. Konfirmandow bě 7 a to 6 hólzow a jena holza. K Božemu blidu dźěsche 621 wožadnych a to 547 Němzow a 74 Serbow, 277 mužow a 344 žonow. 53 wožadow bu doma wopraswjenych.

S **Kulowa.** (Wožadna rosprawa.) Tu bu loni tschcjenych 103 dźěći (42 hólzow a 61 holzow). Wěrowasche žo 45 porow, mjes nimi 9 měšchanych. Wumrě 80 wožobow a to 64 dorosčenych a 16 dźěći. Spowjednych bě 52 667 (1931: 49 094).

S **Wojerez.** (Wožadna rosprawa.) W tajchym lěče bu tu w evangelskej wožadže tschcjenych 163 dźěći (1931 180) a to 79 hólzow a 84 wolzow. Konfirmandow bě 69 němšich (30 hólzow a 39 holzow) a 29 serbšich (15 hólzow a 14 holzow.) Wěrowanjow bě 76 (73), mjes nimi 3 měšchane. Pokřowa bě 114 ludźi, 55 mužu a 59 žonow. K Božemu blidu dźěsche 4505 wožadnych a to 2664 Němzow a 1891 Sserbow.

S **Wojerez.** (Sserbšći žujedźeń.) Tudyšche serbšce towarstwo wotmě na małej sali „Tšešenje" swój lětny žujedźeń. — (Wažka Karoba.) Tudyšći rektor Gösler žujedźeršche 3. kwitkoh rózła swoje 98. narodniny. Wón je hišće jara čěły a strowy a je swojej 87lětnej žonu porjadnje ke mšchi chodźi.

Se **Schorlasche.** (Paduschstwo.) Njesnaći paduschi žu žo sabobuli do stalela ludyschcho ratarja. Hdyž muž je žonu Nowe lěto wjerčor w hrodźi skót pizowalchtaj, paduschi wot wonka hodźiže durje tamkhwyhn, tak je kmanj won njemóžeschtaj. Mjes tym paduschi zale bydlenje pschebarkachu, dokelž pak nicžo hódneho njenamakachu, rozbichu komodu. S wotlanjom sawrjenjeju buchu ludźo krótkimi a jej wuhwobodźichu. Paduschi běchu mjes tym cjekmyli.

K **Hósnizy.** (Wožadna rosprawa.) Loni je žo w naschej wožadže narodźiło 10 dźěći. Běchu tu tšo konfirmand'a a ichtyri wěrowanja. K Božemu blidu dźěsche 404 wožobow a to 161 mužow a 243 žonow. Loni běsche jich wjele wjazy. Wumrěło je 7 wožadnych. Sserki wunjeschechu 260 hr. Loni je žo tu tež zyrkwinika tšeha wuporjedźi'a a 3. prazuika wožada žujedźeiche 600. rócžnizu jałoženja zyrkwje.

Wobtw'erdźenje
bri'ohow Klóštrske'e wody w Pančicach
a přepołožen'e wiesneho puća
w Kukowje

Hižo dawno nosy so gmejna z mysličku, Klóštrsku wodu wyše statneje dróhi w dołhosći 150 m z kamjentnej murju wobdać a tak brjohaj wobtwjerdźić. Nětčišo wobstejnosco njedadźa so dale znjesć. Hižo při snadnym postupowanju rěki přepławja so namjezne zahrody a pućik do Kanec, dokelž je rěčnišco tu khětro wuzke. Při powodźenju dyrbja ludźo a wozydła wokoło Pančanskeho knježeho dwora, hdyž chcedźa do Kanec. Tutemu njedostatkej dyrbi so hižo w zjawnym zajimje wotpomhać.

Tehodła ma gmejna wotpohlad. 4—5 m šeroki puć wot statneje dróhi při rěcy ke Kancam twarić w dołhosći pjeća 210 m. Puć by so při wušerjenju rěčnišća wo 50—60 cm powyšił. Tak buchu so přimjezne ležomnosće lěpje před powodźenjom skitale. Dla wušerjenja puća by so tón wot statneje dróhi we dołhosći 20 m podmurjowanej dyrbjał. Niže mosta je lěwy brjóh rěki hižo podmurjowany, hdyž je so hencinowy tank zatwaril. Tu byšłaj so wobaj brjohaj podmurjować dyrbjałoj. Přez to by cyła městnosć rjeńši napohlad dobyła.

Potom měł so móst při Pančanskim hosćencu wottorhać a nowy, na 8 m šeroki, móst natwarić bjez srjedźneho stołpa. Nětčišej stołpaj zaraćitej jeno wodu při powodźenju. Tehorunja je směr mosta wot Kukowa do Pančic jara njepřihódny. Při natwarjenju mosta mohł so jenož jedyn směr postajić, mjenujcy z Kukowa do Pančic, nic nawopak. To by so přewjesć hodźało, by-li so kóne wjesneho puća, kiž so nětko ze statnej dróhu rózk Natušec křižuje, přepołožił, wo čimž so tež hižo dawno jedna. Tak by so mnohim njezbožam, kajkež su so tu hižo stałe, zadźěwało. Puć by njeposrědnje při rěcy na dróhu wjedł, z tym pak dźele Natušec a Hawšec zahrody přepręćił. Z tym by so nětčiši kóne wjesneho puća zbehnył a Natušec statokej přičisnył a tak nětčiša zahroda njeposrědnje korčmje mjezowało, štož by za nju z lěpšinu było. Z tym by so tež strašny rózk při korčmje zhubił a městnosć wo wjele prewidźomniša była. Po prawym dyrbješe so loni tutón ważny projekt přewjesć. Dokelž pak wšitko hišće dojednane njeběše a trěbne srědki so zwjesć njechodźachu — cyły wutwar budźe so nětk snadź na 30—40 000 hriwnow stajić — dyrbješe so na dalše wotstorčić. Nadźijomnjo so w lěće 1933 přewjedźe, hdyž je tola němski stat 500 miljonow hriwnow za hnydomny program k přewjedźenju tajkich a podobnych „nuzownych dźełow" postajił. Tuto wutwarjenje rěki a puća by so w zjawnym a hospodarskim zajimje přewjesć dyrbjało a trěbne srědki wot stata, kraja a wokrjesa přizwolić dyrbjałe. Přewjedźenje wotmyslenscho projekta by mnohim wjesnjanam a eventuelnje też wokolnym wobydlerjam na dlši čas dźěło zmóžniło.

Z Łužicy

* S **Bjiškopic.** (Druhi žujertny wopor tyšuša.) Heichlez žwójbu je žnjeńdnych Batdrijanez žu dla jkberjenja na tyšuš do Budyškeje měšchčanskeje khorownje bowjeści dyrbjeli. Pjched nětkrutymi njedźelemi wumrje tam 17lětna dźowka. Nětko je też w 53. lěće žiwjenja stejaca mać po cježkim c'erpjenju tutej khorošći podležała. Tak je žebi tuta straschna natyklriwa khorošć hižom dwaj žujertnaj wopraj žadała.

Přilopk

* **W autobuzu žo špalił.** W žylwestrskej nozy špalił žo pola Nickelshagena w Mohrungenskim wokrjesu j kellerjeru wobhadźeny autobuz. 12 wožobow mážeše žo wutkhowacź. Wětko Leo Stefanšky, kiž běše pola schoštera šedźał, pak žo špalił.

* **Wichorojta nowolětna nóz w Jendźelskej.** Stare Lěto rošžuhnowa žo w Jendźelskej j wulkim wichorom. Tutón šachadźeše wobjebje žylnje pschi jendźelskich morskich bvjohach a w połodnišchej Žrjkej. Pola Valentiny měrjachu wurjadnu špěšchnošcej wětra, kiž wuežinješe 150 filometrow wob hodźinu.

* **Podsenište storki w połodnišchej Afrizy.** Tektoniške jemjerjenje je dalske pjchestrěnje połodnišchcje Afriki jatschažło. Najžylnišcho to w Johannesburgu wobkedžbowachu.

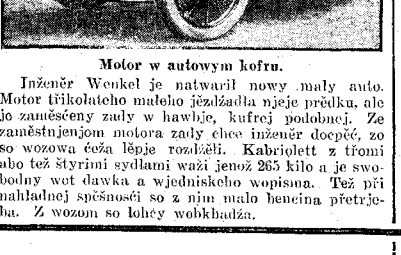

Motor w autowym kofru.

Inženěr Wenkel je natwaril nowy maly auto. Motor trikolatcho maleho jězdźadła njeje prědku, ale je zaměsćeny zady w hawbje, kufrej podobnej. Ze zaměstnjenjom motora zady chce inženěr docpěć, zo so wozowa čeża lěpje rozdźěli. Kabriolett z tromi abo tež štyrimi sydlami waži jenož 265 kilo a je swobodny wot dawka a wjedniskeho wopisma. Też při nahladnej spěšnosći so z nim malo benczina přetrjeba. Z wozom so lohey wobkhadźa.

Wjele twarjenjow žo cježko wobschkodźi. Też Zulu-kraj a Natal je senjerjenje potrjechiło. Pola mnohich twarjenjow žo murje rošpukachu.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhladny na wjedro sa jutšišchi schtwórtk:** Pomročne a žymnischo.

* **Měschčanoša wosy Rathena w šakiskej Schwizy, Richard Jaehnichen, je žo 28. dezembra žhubił. Jeho wyschnošcej je wojjewiła, so je žwoje šastojnstwo bjes poroka šastawał.**

* **Wulki ruski lodołamak „Malygin" je w połnożnym lodowitym morju do podmórskeje lodoweje hory šawadźił. Do njeho je žo wulka dźera wurasyła, j kotrejž žo woda do łódźe dobyła. Se schkrizkowanymi telegramami je „Malagin" wo pomoz wołał. Wutoru rano pak žu tele połwěcje pschestałe. Snydom žu žo łódźe „Malygina" mjes tym potepił. „Malygin" je łódź, kotraž je pjched nětkrutymi lětami žbitki wobhadźi šujelbojeneje italjeje powětroweje łódźe „Italia" wulkowała.**

* **Parna łódź j Alberdeena (w Jendźelskej) je žo połnożu nehdźe 20 kilometrow k połodniu wot města j wichorom k skalatenu brjohej cjišła a žo rosbita. Wobžadła dźewjecj muži je žo tepiła.**

* **We wjele stronach Jendźelskeje w tu khwilu tyšatj ludźi na natykowazu khripu cjerpja. W Birminghamje je khripa šandźeny tydźeń 87 žujertnych woporow žadała. W Londonje žu městowe khorownje j khripawymi khornymi pschepełnjene.**

Swójbne powěsće

Swěrowana: August Kurjo j Johann rodź. Jakubaschez w Budyschinje.

Semrěli: Hilža žwud. Schaufeilowa rodź. Neumannez w Budyschinje, 75 lět. — Arnošch Louis Kempe we Wjeleczinje, 75 lět; khowanje budźe jutšje schtwórtk pop. w 3 hodź. we Wjeleczinje. — Jan Drowk, tatař w Běłej Wodźe, 81 lět; khowanje budźe jutšje schtwórtk pop. w 3 hodź.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Hromadnik" přichodny štwórtk, 5. januara swoju měsačnu zhromadźiznu **njezmjeje.** Za to woswjeći wón 15. januara hodowny wječork a to w hosćenen „Amtshof" na Sakskim Naměšće (Sachsenplatz) w 1. poskhodźe. Započatk wječor w 6 hodź. Sobustawy, lubych přećelow a studentow wutrobnje přeprošuje

předsyda dr. Wjacsławk.

Domowina. Sobustawy našich towarstwow, kotrež so za k. Měskankowy přednošk na nazymskej zhromadźiznje Domowiny wo „sorbskich [illegible] k přetworjenju našeje narodneje organisacije" zajimuja, njech so štwórtk 5. wulk. rózka pop. w 3 h. w delnjej jstwicy Sorbskeho Domu k dalšemu wuradźowanju zeńdu! Też wo někotre druhe prašenja so tu jedna. Předsydstwo a wubjerk Domowiny matej tohodla też zastupjenej być.

Křižan, předsyda.

Drježdźany. Tow. „Cornoboh" woswjeći sobotu 7. wulkeho rózka hodowny swjedźeńk w žurli „Tanz-Institut-Köneke", Zahnsgasse 2 I. Započatk wječor w 7 hodź. Přećeljo a hosćo su lubje witani.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmeje njedźelu 15. 1. 1933 pop. w 4 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu w Henslec hosćencu. Knježa dowěrnicy so prošu, to wšem sobustawam wozjewić. Předsydstwo.

Lichań. „Zernička" ma štwórtk wječor we 8 hodź. pola Siwartec spěwanjo a dźiwadłowu pruhu. Přińdźće wšitcy, dokelž mamy njedźelu 15. I. swjedźeń w Komorowje. Rjany postrow P. Nejdo.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica" ma přichodny pjatk (3 kralow) popołdnju w 5 hodź. pola předsydy w Khasowje swoje měsačne posedźenje. K temu należnje přeprošuje předsyda.

Pančicy. „Lipa Serbska" ma štwórtk wječor pola Natušec spěwanje.

Dučmanec hosćenc
w Khróšćicach
Štwórtk 5. a pjatk 6. januara
swinjorězanje a kózlopiwo.
Wot dopołdnja 10 hodź. **połšik,** wot 12 hodź **hejdušne a jatrowe kołbasy.**
Přećelnje přeprošuje **Jurij Dučman a mandź.**

Hypothcki
kredyty za zastoršnikow połnonki přez
E. Reichl w Lubiju
na Albertowej dróży 2

Wysokosuelna
jałojca
steji na předań
w Rakołdach čo. 50

otowe
projekcijowe
nowjetšeńske
domjk. kinowe
aparaty
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje
FOTOWY DOM
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čisło 18
Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčahi wěcywustojnje a najspěšniso

Maće hižo Předźenak ???

Za Worklecy a wokolinu
pytamy hnydom dowěrnika a
wunošowarja Serbskich Nowin

Serbja kupuja
najtuńšo
přešiwaki (Steppdecken),
ložowe šaty a gardiny
we wosebitym domje
Paul Korn
w Budyšinje na Hošic hasy 21
Předźětanje a nowozhotowjenje přešiwakow a móškowych přikrywow

Wulki skład wšěch **hudźbnych strojow a notow** / Serbske tačele z tekst. / Wuporjedźenja **Hudźbny dom**
Otto Haase w Kamjencu
na Połčniškej dróży 22

Gumij za koła
wobswětlenja
jězdne kola
jara tunjo pola
Thomasec Dratrow
w Budyšinje na Kamjent. hasy 16

Holca do hospodarstwa
sprawna a spušćomna, kiž może derje dejić, so za wšě dźěła na 92 kórcow wulke kubło pyta.
Mzda po dojednanju.
Fritz Scheunert
w Stachowje čo. 7

KWĚTKI
Čitanka za horni skhodźeńk ludowych šulow. — 1.- hr

Hana
(H. Sienkiewič. Přeł. B. Cyž)
Nowelka. 161 str. 10 pj.

Bobu Knjezej je so spodobało, dźensa rano 3/4 2 hodź. njenadźicy mojeho lubeho a swěrnje so staraceho mandźelskeho, našeho lubeho nana, dźěda a přichodneho nana, knjeza wumjeńkarja

Jakuba Wawrika

k sebi do njebjeskeho raja wotwołać.

W mjenje žarowacych zawostajenych
Hańža zwud. Wawrikowa.

W Nuknicy, 3. januara 1933.

Khowanje budźe pjatk dopołdnja 1/2 9 hodź. w Khróšćicach.

Přiloha k čisłu 3

SERBSKE NOWINY

Srjedu 4. januara 1933

Lěto 1932 w swětowym hospodarstwje

Lěto 1932 njepichinješe połěpšenje swětowoje hospodarstwa. *Hišće bě tu wjele njedostatkow a wjele njeradosćow, ale wobstejachu tež prěnje znamjenja połěpšenja.* Wšitke kraje bě tehdy wobsedźene wot wulkeje njedowěry a wot strachu, zo budźe wójna.

Z Rakec.

Dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boža służba.

Z Wjelećina.

Dop. ½9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje. Zběrka za Lipsčanske misijonstwo mjez póbanami.

Z Wósporka.

Dop. ½9 hodź. spowědź a ćiche swjećenje Božeho wotkazanja, w 9 hodź. předowanje, ½11 hodź. dźěćikemšenje (wosadny farař). Krajna zběrka za misijonstwo.

Połarske towarstwo „Delni Sprěwinu Dol"

Rozprawa Budyskeje wobkedźbowańnje za december 1932

Wysokosć nad morjom	Temperatura po Celsiju najniša	najwyša	sréna měsačna cópłota	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3) Přiběranje po gramach 1	2	3	Woteběranje po gramach 1	2	3	Summa w kilogramach	Ličba dnjow wulećenja	nošenja mjedu	hlowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć dešća
210	— 10	+ 9	+ 1,3	—	—	—	50	150	150	0,350	—	—	—	6,0

Hospodarski rozhlad

Sérjedu 4. wulkeho rózła 1933.

Wčerawše hurzy w Barlinje.

1 dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,25
1 jendźelski punt	14,01	100 českosl. krónow	12,465
100 swajc. frankow	80,94	100 franc. frankow	16,42

Na hurtach wobrot wčera nimale wjasny. Wožiwjenje wobrota a fešlujenje kursow w cźasach do hód njemóžesche, kaž so někto wupokazuje, pschcze solidneho podłožka. Akziowym towarstwam a bankam wo to dźěsche na tónzu łěta sa žiwoje akzije, a te, we swojich rukach mějeze rjane kursy dozpječ — to bychu létne bilanzy wětšk pschijimnje smotacz mógli. Wětšk, hdyž tuteje pschicźiny sa fešlujenje kursow wjazy njeje, widźimy, to so sterje feštabnja. Podobnje je i kursami rentowych a dołżnych liścźinow. Też tu měrjećelo tajkich liścźinow, hdyž maja we swojej bźěłowosći sjawnje rozprawu složicź, maja rady wyšoke kursy. Kóždy chce so rady z rjanym wunoschkom blischcźeć. Tajki wunoschk ma h schcze te tu stronu, so po nim sa wodźaze wožowy darjowanja wobliczuja, znowa w postawje „gratifikazijow", tautiemow a podobnych se nutrnim sjłowom pomjenowanych pschenjeskow. Hdyž je sjawnosći wožezbe w poslednich létach často pschiłeżnosć mało so na porjeschenje bilanzy hórschcźej, tsa pschicźiny často dosć w tajich samerach.

Wožiwjenje naschcho hospodarstwa nocźze tak postupowcź, kaž mějachmy nosnym pschicźiny so nadźijecź. W bowlinowym pschemyšlenje, to rěka w pschechadnjach a tajejnjach bowlny, wot novembra sem so skakanki jasno pomjeńschcha.

Produktowe wikі su jasno w polnym raspadowanju płaczijnow. Dowoz bě wčera jasno tak wulki, so płaczijny swoma kleńchu. Pschenza popuschczi w hotowym farnje 10 pj., rožka a wowsa 5 pj. po zentnarju. W termijnowym wikowanju běchu šnjena płaczijnow hischcze cźežischcze.

Wčera płaczesche w Barlinje zentnar:

pschenicy 8,55—8,40 hr., rožki 7,70—7,80 (7,65—7,75) hr., jećmjenja, nałetnjeho 8,25—8,75 (8,30—8,75) hr., nałetnjeho 7,90—8,25 hr., wowsa 5,70—5,90 (5,70—5,95) hr.,

w termijnowym wikowanju:

pschenicy:

sa dezember: (10 hr.),
sa měrz: 10,20—10,20 (10,22½) hr.,
sa meju: 10,35—10,30 (10,35) hr.,

rožki:

sa dezember: (8,25—8,22½ hr.),
sa měrz: 8,28¾—8,20 (8,32½) hr.,
sa meju: 8,38¾—8,35 (8,45) hr.,

wowsa:

sa dezember: (6,10 hr.),
sa měrz: 6,20—6,12½ hr.,
sa meju: 6,30—6,22½ hr.

Płaczijny w spinkach su płaczijny tydźenskich wikow. Hódźa pak žane najpomnjenje njejšu, so njepschemjenichu.

Šwinjace wiki wčera w Barlinje.

(Wagerviehhof Friedrichsfelde.)

Pschihnachi běchu 142 běrkow a 280 prošatow. Běchu płaczachu, wulke 22—38 hr., hrěnje 16—22 hr., prošata, wulke 14—16 (12—15) hr., hrěnje 12—14 (10 hač 12) hr., małe 10—12 (8—10) hr. Wiki běchu we prošatach pschecźelnische. Płaczijny postupowachu.

Płaczijny w spinkach su płaczijny tydźenskich wikow. Hódźa pak žane najpomnjenje njejšu, so njepschemjenichu.

Hamtske a cźudnisce powěsće.

Pschehladowanje:

Schtwórtk 5. wulkeho rózła 1933

w Budyschinje na Budnistnje, dop. w 10 hodź.: Wschelake meble, 3 pjenjezne tkomory, radia, muzaju kožuch, prózdźerbak, 40 bitšow ananasa, 6 klawěrow, płachta a diwan, 24 sjwajskow knihow, wožowne a cźežke automobile, 2 regulatoraj, 7 hrajacych cźežnikow, 3 nasećenje cźežnikі, lětny cźežnik, muzaju cźežnik, Glasshüttenski cźežnik, skript, autowa truba, dejmantowej pjerscźenaj, gramofony, gramofonowe tacźele, 3 wolijowe wobrasy, pišanske stroje, schijace maschiny, klamowej pokładni a barbowe sykawa;

w Lubiju na Budnistnje, dop. w 10 hodź.: Wschelake meble, konjazej krotaj, žimawa, klawěr, 2 metraj schmórkowych dekow, plumowe wołnischcźo, wschědne wołniscźo, klubowej sofa, klubowej stołaj, wobrasaj, radio;

w Sślepom w Heidenez hoscźenzu, pschip. w 1 hodź.: Hobanka;

piatk 6. wulkeho rózła 1933

w Nérźjach w Greinerez hoscźenzu, pschip. w 12 hodź.: Wožowy auto, wložnjelisk;

w Rychwałdźe w Geißlerez hoscźenzu, pop. w 2 hodź.: Hobanka.

Konkursowe powěsće.

W konkursu nad samožerjom wobuscźoweje fabriki „Cato" tonj. z wobm. ruk. w Budyschinje na Schäferowej dróhi 48 je jom termin na sjedu 18. 1. 33 pschepožił, so by so wo warunanjstkim namjece dołżnika jednało.

Swěžcźenske jednanje.

Swěžcźenske jednanje nad raiarstkim statkom Josefa Walcźaka w Bolbrinjanach je so jasno sběhnyło.

Płaczijny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo w tuns. abo 1000 kg, newak 100 kg.

Płaczijny po Wotei hriwnje

	3. 1.	2. 1.		3. 1.	2. 1.
Pšenca	166 168	168 166	rjana	13,5—15,5	13,5—15,5
rožka	154—156	155—157	wowsa	14,—16,—	14,0—16,0
jećmjenja, nal.	—	—	pódra lupina	8,00—10,0	8,00—10,0
jećmjeń	165—175	165—175	bolte lupiny	11,7—13,7	11,7—13,7
wowsa	114—118	115 12	seradella	18,0—24,0	18,0—24,0
kukurica	—	—	raps, wosusk	—	—
pšenč. muka	23 2-26,—	23,2-26,—	rany wosusk	10,00	10,00
rožna muka	18,6-21,8	19,6 21,—	such. truhanć	8,00	8,00
pš. wotruby	8,80 9,8	8,8 . .	(b rnj. krušk	13,40	13,20
rožne	8,70-9,0	8,7 -9,0	syno, 50 kg	1,80-2,1	1,80-2,15
raps	—	—	rožne słoma	0,6 -2,—	0,65—2,—
hróch Viktor	21,0-26,0	21,0-26	pšenč. „	0,45-0,5	0,45-0,5
jane symjo	—	—	wowsna „	0,45-0,	0,0,45 0,55
njetuški	13,5-14,5	13,5-14,5	rjeńa „	0,40-0,55	0,45-0,55

Płaczijny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

3. januara 1933 Płaczijny po centn. a 21. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 206

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	29—30
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	25—27
Mjenje picowane wšěch starobow	22—24

Byki: 421.

Połnomjasne, wurosćene, najwětšeje rěznoje hódnosće	28
Połnomjasne, młódše	24—26
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	21—23
Špatne	18—20

Jałojey a kruwy: 564

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rěznoje hódnosće	21—23
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwětšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	19—20
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	15—17
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	10—14
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1029

Najlépše wukormjene (2. druź.)	35—41
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	25—33
Špatne (4.)	16—22

Wowcy: 3664.

Młódše a starše wukormjene (1. družina	30—31
Starše wukormjene (2.	28—29
Mjenje wukormjene (dźěrzschalety (3.	24—27

Swinje: 1196

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	36—37
Mjasne	34—37
Špatne	33—34
Rjeńa a kundrowy	30—32

Radio

Stwórtk, 5. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa 16 praktiske pokiwy za wjesne žony (1. domarězanje), 19,35 přednoški „strowe skoćata jenoż w strowych hródźach", 20,05 koncert z Barlinskeje filharmonije, 21,20 komorna hudźba.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa 12 domizniske spěwy na tačelach, 19,30 hudźba na tačelach, 21,25 historiska słyšna hra „Wyšk Chabert".

Hišće wažne z dnjowcho programa: Köln 20 poskićenja wo kofeju. Mnichow 20 Fanstowa synfonija. Ljubljana 20 Bachowy „hodowny oratorij". Praha 19,35 dujeńska hudźba „wjećor Trjoch kralow".

Směškl

* **Mudry pachoł.**

„Nano, kajku starobu może płón dożpječ?"

„Wěhdźe sto lět!"

„Ach, a żelesniška lokomotiva, kotraž dźe je też tak wulka?"

„Haj, ta je ś tśiźecźi létami wuhlužiła!"

„Aha, ta pschc wjele furi!"

Hlowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Spadowaše nar. wědomje. Wšě zběži buchu surowje podušene. A zrótka hdy přikhadźeše tu powěsć wo druhich słowjanskich bratrach, nadźijo na swobodu lud woteznawaše. A runje w dobje, hdyž Bołharjo sami hižo chcychu zadwělować, hdyž w cyłej Europje nichtó ničo njewěděše wo bołharskim narodze, też tu do Bołharskeje zadoby so duch noweho słowjanskeho hibanja. Dubrownіski abt Mauro Orbini napisa započatk 17. lětstotka łacanske dźěło wo Słowjanach, w kotrymž pokaza na wulku a strowu móc Słowjanstwa. Tutón spis dosta skrótšeny też ruski car Pětr Wulki, kiž da jón přełožić a tak přińdźe ta kniha też k balkanskim Słowjanam. Čitaše ju też bołharski mnich Pajsij, kiž pod wliwom teje knihi napisa prěnje bołharske stawizny „Istorija slawjenobolgarska" (1762). Pajsij bě prěni budźeŕ bołharskeho narodla. Pokazaše jemu dawnu móc a sławu naroda, pokazaše na móc słowjanskich splahow. Ale traješe hišće dosć dołho, prjedy hač bołharski narod sej wubědźi swobodu.

Hakle w 19. lětstotku, hdyž wšudźe małe narody wotnowachu a sej swoje prawa žadachu, też w Bołharskej narodne hibanje so mócnje rozwiwaše. Počahi z druhimi słowjanskimi narodami mějachu tu wulki wliw. Bołharscy prócowarjo před Turkami cźěkachu do wukraja a tam założowachu rewolucne organisacije k wuswobodźenju domizny. Po mnohich krwawnych zběžkach, po mnohich wojowanjach skónčnje z ruskej pomocu w l. 1878 Bołharjo sej wubědźichu swobodu a samostatnosć. Njeběše to hišće dospołna swoboda. W l. 1885 postanychu też rumelscy Bołharjo a turkowske kwakle wottrasechu. Skónčnje so w l. 1912—13 so też wuswobodźichu makedonscy Bołharjo. Bohužel potom dójdźe k wohidnej zwadźe ze Serbami, štož bě za Bołharjow narodne njezboże. Bołharski mócnar Ferdinand, kiž w l. 1908 sčini z Bołharskeje carstwo, bě Němc a potajkim też němskeho zmyslenja a tohodla za cas swětoweje wójny też ze Němcami čuješe a Bołharsku zawjedźe k wójnje přeciwo Serbam. Wjetšina bołharskeho luda wšak wójnu njechaše. Prěnje dobyća drje lud změrowachu, tola hdyž wójnske zbože Němskeje a jeje zwjazkarkow so zminy, njespokojnosć bołharskeho luda zasy rosćeše. Skónčnje bołharscy wojacy na Solunskej fronće dale njewojowachu, ale zwjazkarjow wopuščichu, w Bołharskej wudyri přewrót, Ferdinand dyrbješe wotstupić a do Němskeje wućekny. Na bołharski tron přińdźe jeho syn Boris, kiž dźensa hišće knježi.

Běše to wulke narodne njezboże Bołharskeje. Za čož běchu Bołharjo wojowali 1912—13, štož běchu dóstali před swětowej wójnu, bě wšo naraz zasy zhubjene. Bołharska bě poniżena, sputana. Bě to ćežke khłostanje za zmylki wjednikow.

Tola bołharski narod njezadźěluje. Je spóznał swoje zmylki, ale znaje też swoje prawa a žadanja a so dale prócuje wo narodne wuwiće. Wosebje so prócuje na polu narodneje kultury. A ta je jara, jara stara. Bołharske knihi rozšěrjachu prěnje wědomosće mjez słowjanskimi narodami. Solunskaj bratraj Cyril a Methodźej njeseštaj křesćanstwo druhim Słowjanam. Bołharski lud měješe bohaty pokład narodnych pěsnjow, kiž wosebje za cas wotročstwa kćěješe a so přisporješe. Tute stare rjekosnjeby su dźeržałe a zakhowałe w ludźe słowjanski duch a słowjanske wědomje. W dobje wozrodźeńskeho hibanja w Bołharskej so też rjenje rozwi literatura, wědomosć a wumělstwo. W tym nastupanju so też Bołharjo ruče dohonili druhe europske ludy. Narodny duch a narodne žiwjenje namaka wothłós we wutworach basnikow a wumělcow. Christo Botew bu prěni basnik potłóčowaneho luda, bě horliwy prócowar za narodnu swobodu a předcasnje za nju też padny. Jeho hódny naslědnik bu Iwan Wazow, spisaćel a basnik swětoweje sławy. Sćěhowachu druzy kaž Slawejkow, Todorow, Jaworow a Kiril Christow, kiž je tučasny najwjetši bołharski basnik. Bołharski lud ma sławnych wučenych runje kaž też wuznamnych molerjow. Też swojich hudźbnikow ma Bołharska.

Bołharska je po wustawje dźědźičina monarchija z carjom na čole. Sejm ma 273 wotpósłancow, kiž so na 4 léta wola. Wolef dyrbi być 21 lět. Dźensa knježi car Boris III. Statna nabožina je prawosławna narańšeho wobrjada a car ma być jeje přisłušnik. Hewak je tu swoboda wuznaća. — Statne barby su běła, zelena, čerwjena. — Bołharska ma 6 008 000 wobydlerjow (w lěće 1931). Z tych je po narodnosći 82,5 proc. Bołharjow, 11,0 proc. Turkow, 3 proc. Rumunow, 1½ proc. Grekow a druhich 1½ proc.

Poměr Bołharskeje k druhim słowjanskim statam njeje hišće tak kaž ma być. Wosebje je tu stajna zwada z Juhosłowjanskej. Tu druhe staty n. př. Italska spochi škaraju a muća. Wjetšina bołharskeho luda wšak njeje přećiwo Juhosłowjanam. Jenoż mała ćrjódka makedonskich zběžkarjow a wězo też knježeństwo haja směr přećiwo Słowjanam. Nadźijamy so wšak, zo strowa móc a politiski rozum bołharskeho luda skónčnje so tola předobudźe, štož by dopomhało k změrowanju na balkanskej połkupje a štož by służiło zajimam předewšém też bołharskeho naroda.

(Pokračowanje sćěhuje.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihićišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwnje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čłowjeboje zajezbožena z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje běrny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom jutej zawěšaceej bancy wozwěsć, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so samo hnydom, najpozdźišo we 48 hodźinach pisnje přihłosować. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja wotnošo banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěsća.

Cisło (Nr.) 4 — Budyšin — Štwórtk, 5. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Němski sejm so 24. januara zeńdźe

Rada starschich němskeho ſejma je w ſwojim wječerawſchim poſeđenju wobſamkla, němſki ſejm 24. januara ſwołacʼ.

W njepſchitomnoſći preſidenta němſkeho ſejma Goeringa měſtopreſident Eſſer poſeđenje wodźeſche. Statny ſekretar Planck knjeżerſtwo ſaſtupowaſche. Tutón w njeje němſkeho kanzlera ſdźěli,

ſo je knjeżerſtwo w kóždym czaju ſwólniwe, pſched němſkim ſejmom wo ſwojej politiźy roſprawu podacʼ, tola dyrbi tež wočakacʼ, ſo ſo politiſke położenje w němſkim ſejmje roſjaſni.

Kommuniſtojo namjetowachu, ſo by ſo němſki ſejm 9. dźeń januara ſeſchoł, **ſozialdemokratojo** běchu ſa 10. dźeń januara. Wjetſchina tajſe namjetaj wotpokaſa. Zentrumſki ſapóſtanc **Bell** na to 24. dźeń januara porucži, ſo na to ſałožeju, ſo dyrbi ſo we wubjerkach hiſchcze wjele dźěła dokonjecʼ, pſredy hač może ſo němſki ſejm ſhromadźićʼ. Nazionalnaj ſozialiſtaj **Fabricius** a **Feder** namjetowaſchtaj, ſo by ſo preſidentej Goeringej pſchewoſtajilo, němſki ſejm powołacʼ. Sozialdemokratojo namjet wotpokaſachu. Dokelž preſident Goering ho ſtarſchiſkeje rady njepſchikhadźa, muhło ſo ſwołanje němſkeho ſejma do njedowidźaneho czaſa wotſtorkowacʼ. Wobeſbje ſozialdemokrat **Loebe** a **Leicht** ſ bayerſkeje ludoweje ſtrony nazionalnoſozialiſtiſkemu namjetej **napſchećiwo** rěčeſchtaj. Na to ſo po zentrumſkim namjecze wobſamkny, ſo ma ſo němſki ſejm na 24. dźeń januara ſwołacʼ.

Starſchiſka rada dyrbi ſo 20. januara hiſchcze raz ſhromadźićʼ, ſo by dnjowy porjad ſa 24. dźeń januara poſtajiła. S zentrumſkeje ſtrony ſo poruči, ſo by ſo najprjedy wo někotrych internazionalnych praſchenjach dojednało, kotrejž ſawěſćenje we wukraju bydlazych ſozialnych rentnarjow (wobeſbje ſ Czěſkoſłowakiſkej, Pólſkej a Franzowſkej) naſtupaju. Nazionalni ſozialiſtojo na to namjetnychu, hnydom namjety njedowěrjenja pſchećiwo Schleicherowemu kabinetej na dnjowy porjad ſtajićʼ. W ſłědowazej debaſce **pak** ſo ſwěſći, ſo nazionalni ſozialiſtojo nochcedźa ſaſo, **kaž** 12. ſeptembra 1932, wo njedowěrjenjowych namjetach dacʼ wothłoſowaćʼ, pſredy hač knjeżerſtwo njeje ſwój politiſki program ſdźěliło.

Němſke dźěłaćerſke zwjazki pſećiwo pſiměſenju butry

Kaž Barlinſki „Vorwärts" powě, ſu **ſaſtupniſzy ſwobodnych dźěłaćerſkich ſwjazkow** wuſtoni ſ němſkim hoſpodarſtwowym miniſtrom wo knjeżerſtwowym wukazu, nałożenje pſchemjeſchenje butry k margarinje žadajym, roſrěčenje měli. Saſtupniſzy dźěłaćerſkich ſwjazkow žadachu, ſo by ſo mjſowy wukaz wróćo wſał. Miniſter **pak** je ſo tomule žadanju ſapowědźił. Knjeżerſtwo dyrbi naprawy cźiniću, kotrejž ratarjam ſnóſnja, ſo bychu połſpichene wuſtodby ratakſkeho hoſpodarſtwa wotbyli. Tohodla **pak** njeje trjeba, ſo by ſo mjenje ſamožitym a njeſabłuſerjam wuzjiwanje tuka pſchikrótćiło.

Stejiſchezo němſkeho knjeżerſtwa.

S němſkeho knjeżerſtwa je ſo wojſewiſko: Swjaſk margarinowych fabrikow je we wjetſchich wulkich němſkich nowinach ſwoje ſtejiſchcźo **k** pſchiměſchenju butry do margariny roſkładł. K tomu ſo ſłědowaze pſchiſpomina:

Saſtupniſzy ſwjaſka margarinowych fabrikow, kotrenuž **wiz** *jenej luxuzowe ſulkadſkiſ-jendźelſkich margarinowych* dźěłańjow, ale tež mała liczba margarinowych fabrikow ſwonka konzerna pſchiſłuſcha, ſu ſo wot naſtupa 1932 woſpjet w němſkim ſeźiwjenſkim miniſterſtwje pſchijeli, pſredy hač je ſo mjſowy wukaz wudał, a to 18. dezembra 1932, tež pola němſkeho miniſtra ja ſeźiwjenje a ratarſtwo wotbubiłſy; ſu drje wěſte wobmyſlenja pſchećiwo wotmyſlenej wuprawje wuprajili, tola ſu k ſobudźěłu ſwólniwi byli a ſu ſłubili, ſo po hodźach

pſikomne namjety ſa pſchetwjedźenje pſchiměſchenja butry a ſa kontingentowanje produkzije podaʼja.

Porok, ſo ſo pſchiměſchenje butry njehodźi techniſzy pſcheſwjeſcʼ, może margarinowa induſtrija, kotraž je w Němſkej wyſoko roſwita, cźim mjenje ſ prawom cźiniću, dokelž móža konzernowe fabriki dla ſwojeho internazionalneho ſpleczenja hjeſ próſzy nawědźenja we wukraju leżazych fabrikow wuwjeſcʼ.

Dźiwaju na to, ſo ſu ſo placźiny margarinowych ſurowiſtwow w pożledninm lěcźe we wjetſchej měrje potuniſchile dyžli placźiny němſkeje margariny, dale, ſo móža ſo ſurowiny mjeſ ſobu ſaměnićʼ, a ſo ſo powſchitkownje wo induſtriju ſ dobrymi możnoſćemi **k** ſaſłużenju jedna, němſke knjeżerſtwo měni, ſo dyrbi ſo pſchi dobrej woli wobdźělenych

wuprawa pſchiměſchenja butry namakacʼ dacʼ, kotraž podroženje margariny, ſa pſchetrjebanje ſchěrokich cźrjódow poſtajenje, wuſamknje.

Hobrske wólbne wo'owan'e wo Lippe-Detmold

W małej **Lippe-Detmoldſkej** budźa 15. januara nowe wólby. Wo dobyće w tutym małym krajiku ſo wſche wjetſche politiſke ſtrony pjeru. 800 ſhromadźiſnow je ſo pſchipowědźiło. **Hitler** budźe w dźeſacź ſhromadźiſnach rěcźeć. Wſchědnje w jenym wječeſe a też na wſach. Pódły njeho budźa Goebbels, Kuba a Kerrl w 140 ſhromadźiſnach **do** wólbneho wojowanja ſapſchimnowacʼ.

Kommuniſtojo, ſ Thälmannom na cźele, ſu 160 ſhromadźiſnow ſkałali, a **němſkonazionalni** ſ **Hugenbergom** chcźeja 100 ſhromadźiſnow wotměrcʼ. Sozialdemokratojo, kotříž wot 1918 je ſtatnym preſidentom Drakom w knježu, dyrbja pſcheciwo ſyłnjſej opposiziji ſ lewizy a prawizy politiku ſwojeho knjeżerſtwa ſaſtupowacʼ a chcźeja to w 150 ſhromadźiſnach cźiniću. Druhe ſtrony ſmeja 40 abo 50 ſhromadźiſnow. W tychle ſhromadźiſnach budźe 60 ſapóſtajanzow němſkeho ſejma rěcźeć. To je wopraudźe rekord, kajſiž ſwět pſchi 100 000 wólbne prawo mějazych hiſchcze njeje doczakał.

Nimale 3 milijardy za dźěłonjemějerjow

Po pożledních wobliczenjach pſchiſłuſchneho měſtna w němſkim knjeżerſtwje wudawki ſa dźěłonjemějerjow w Němſkej létſa nimale 3 milijardy hriwnow wuczinja. Tale ſuma tež wudawki ſa dobrowólnu dźěłaiſku ſłužbu wopſchija.

Wudaće Hentzschowych mordarjow

W *Bonnje* ſu porjeſli wo wudaću mordarjow ſtóżowanſkeho nazionalneho ſozialiſta Heuticka jednaċ. Hiſchcze ſo njeje roſſudźiło, hač jich Němſkej wudadźa.

Bróńe a municiju namakali

Polizija w Brandn-Erbisdorfje pſchi jakich-cźeſtich njeſach bě ſhoniła, ſo ſo ſ Czěch bróńe do Saſkeje pſchećinjuja. Tohodla twarjenja pſchepyta. Pola wjednika němſkoſtatneje chorhoje Fröbela bróńe a municiju namakachu. Fröbel bě w twarjenju ſwěrſcheneho konſumſkeho towarſtwa revolwry a municiju w jenym iſchcźu ſkhował. Też pola pryjedawſcheho farjadnika konſumſkeho towarſtwa, Bruna Meyera, ſu ſo bróńe a municija namakale.

Nadpad z revolwrom na jeneho Hamburgskeho redaktora

Na redaktora Hamburgſkich ſwjobodnych nowin, Carlebacha, je ſrjedu rano njeznaty cźłowjek revolwrowy nadpad ſtućił. Carlebach chyſche liſt na póſtu donjeſeć. Młody cźłowjek ſa nim dźěſche a blíſko Alſtery dwójzy do redaktora tſěli. Jena kulka ſo redaktorowoje hłowy ſchmórny. Redaktor bjeſ wědomja na jenju padże. Padnyłoſchi ſrjedu mołhy liſchaſe a ſrjedu wutrobu a rjap ſrani. Nadpadnik je cźeknył. Dokelž je Carlebach njedawno po Ruſkej puczował a wo ſwojich tamniſchich nawědźenjach někotre naſtawki w ſwojich nowinach wozwěſćeł, kotrejž ſa komunniſtow mało ſwjeſelazeho wopſchiſcźa, běchu jemu w pożledninm cźaſu kommuniſtojo hrożyli. Skoro ſtajnje ſtaj dwaj kommunniſtaj pſched jeho wobydlenjom na njeho łakałoj.

Pſcheſmyknjarjow tobaka ſaſtrělili.

Finanzni ſaſtojnizy w Kielu ſu ſłěd ſa wobſchěrnym pſcheſmyknjanjom tobaka w tammniſchim ſwobodnym pſchiſtawje namakali. Stat je pſchi tym wo 35 000 hriwnow na dawkach ſchkodował. Jedyn ſ hlownych pſcheſmyknjarjow je kommuniſtiſki wjednik, kotryž je ſo pjeczа wujmał, ſo je w pożledninm cźaſu někotre zentnarje hollandſkeho tobaka do Němſkeje pſcheſmyknył.

Wukrajanam so w Ruskej wjacy lěpšinow njedawa

Ruſkim wyſchnoſćeam je ſo wobjebje wukazało, ſo ſo wukrajanam njeſmě w pſchichodźe žanych pſchedpraworu dawacʼ, hdyž ſebi zyrobu kupuja. Wukrajenjo, kotříž w ruſkej ſtatnej ſłužbje ſteja a ſwoju mjdu ſ ruſkimi pjenjezami doſtawaju, dyrbja ſo ſ tej ſamej ſkrócźenej zyrobu ſpokojićʼ, kaž Ruſojo. Mała liczba wukrajanow, kotrymž ſo mjda hiſchcze ſ wukrajnymi pjenjezami wuplacźuje, dyrbja też zyrobu ſe ſłotej měmu ſaplacźićʼ.

Stajne njeměry w Schpanijeſkej.

Sozialne konflikty ſu ſo po zylej Schpanijeſkej woſchěrile. Knjeżerſtwo je łohodła we wulkich ſtaroſćach. Polizija je po ſdaću njemózna pſcheciwo bombowym nadpadam.

W Barcelonje ſu kommuniſtojo ſpytali, ſo ſ pomocu wojakow létaniſchcźa w Pratu ſmjezowacʼ. Njedźelu dyrbjeſche ſo na létaniſchcźu dźěłaćerſka a wojerſka rada wuſtajićʼ. Wojazy, kotříž běchu ſo ſa to dobyłej dali, ſu **pak** ſo w pożledninm wokomiku ſcźěhowkom nabojeli a kommuniſtiſkich naſchinkarjow pſcheradźili. Barcelonſki gouwernenr je 7 kommuniſtow ſajeċ dał.

W Sewilli je ſo zyrkej **Real de la Jara**, kotruž běchu kommuniſtojo ſapalili, do cźiſta ſ wohnjom iniczila.

Italsko-albanska cłowna unija?

Italiſke knjeżerſtwo njepſchestawa ſebi na to myſlićʼ, kak by Albanſku zyle ſe ſwojimi paſorami wopſchinnyła. Wjednizuwo wójſka, polizije a pjenjezniſtwa je hižo na ſo ſtorhła. Sa lichowarſku dań je Albanſkej požcźonki pſchiſwolika. Albanſka je ſo ſ tym do pjenjezneho cźěhna ſahnała a njemóże dań porjadnje plaćićʼ. Italika dyrbi na plaćenje ſ wumněnjenjom cźakacʼ, ſo ſo Albanika da **ſ ſłownej unuju** na Italiku ſwjaſacʼ. **Kaž pak** je ſłyſchcźi, ſo Albanika pſched pſchinnſowanej ſłownej unuju wobara, dokelž by ſ tym pożledni ſłuſk ſwojeje politiſkeje njewotwiſnoſcźe ſłubiła.

Też we **Juhoſłowjanſkej** je plan italſko-albanſkeje ſłowneje unije najwotrjſche pſcheciwjenje ſłubiłſi. S wuſchenjenjom italſkeho wliwa na Balkanje ſo Juhoſłowjanſka wohrożena cźuje. Kaž Londonſke „Times" piſchu, je juhoſłowjanſki póſłanz w Londonje hižo w jendźelſkim ſwonkowneſe *ministerſtwje zahoritosć italſkeho* ſtawa pſcheciwo italſkim planam ſdźěli. Parižſke knjeżerſtwowe nowiny hiſchcze wo italiſkich wotpohladach njeſleża drje tohodła, dokelž je franzowſko italſka napjatoſcź w pożledninm cźaſu po ſdaću trochu popuſchcźila. Sa to prawizowe cźim ſjawniſcho rěcźa. „Journal des Débats" piſche, ſo dyž **Italika we Europje najhórſche pſchedwójnſke methody wokonowiʼ.** Europa pak dźenża diplomatiſkich operazijow njepotrjebuje, kotrež na ſchpatnje ſkónczeny cźaſ dopominaju, hdyž je Awſtriſko-Uherſka chyżła ſ pomocu Němſkeje ſwoje knjeżerſtwo na Balkanje ſałožićʼ. „Journal des Débats" ſebi pſcheje, ſo by ſo powdźeł, ſo je ſo Albanika ſapowědźiła, do ſłownoje unije ſ Italſkej ſtupiċ, jako wěrna wopokazała, a ſo njeby Italiſkej myſlicźka pſchipadła, krała Zogu **k** ſłownej unuji ſ nażyłnoſcźu ponuċcź.

Přestawka we wo'owan'u mʼez Japancami a Chinesami

Po wobhadźenju Schanhaiwana ſ japanſkim wójſkom je ſo nakhwilnje wojowanje mjeſ Japanzami a Chinejanami ſkóncziło. Japanzy ſu ſo pſches wulku murju, kotraž je wokoło zyleje ſtareje Chiny natwarjena, pſchedbyli a chcźeli kniſ brjoha Zołteho morja wobhađaċ ili. Chineſke wójſko je ſo do Cźangli, něhdże 70 kilometrow **k** południu wot Schanhaikwana wróċo ſcźahło, hdźež ſo wono pod ſchkitkom tſjoch japanſkich cźahow znowa ſjaduje.

Po japanſkich powěſcźach ſu Japanzy pſchi wojowanju wo Shanhaikwan jenej małe ſchkodowali, 8 mortwych a 13 cźežko franjenych je ſo naliczilo. W dobytnym měſcźe ſu Japanzam hriſchjowe mjeſnicźke, maſchinſke cźełby a lětaſke bomby do rukow padle. Chineſojo ſu pjeczа 600 mortwych a franjenych ſhubili.

Japanzy ſu ſo hakle po cźeċim radźeńu do měſta dobyli. Na měſtowych dróhach je ſo njemjerje wojowało. Po chineſkich powěſcźach je **Shanhaikwan jenicźka kurjaza hromada roſpadankow.** Na wjele měſtowych dźělach je hiſchcze domy palo. Pſchi wojowanju je ſo cźej wjele zivilnych wo-

ſkowow morilo a ſranilo. Mjeſ morwymi ſu pjecza też nekotſi Italſenjo. Dokelj ſo boja, ſo w Tientſinje a Pekingu k nakſuſnoſcam Chineſow pſcheczſiwo japanſkim ſtacanam dóindże, je tammiſche polizija wobſchérne wotbladniwoſtne naprawy czinika.

Njemdre skóntne wojowanje

Powéſcze ſi dowérjenja hódnych chineſtich żórkow praja, ſo Shanhaikwan jenoż hiſchcze ſ kurjazych hromadow rozpadatkow wobſteji, pod kotrymiż ſwuhkene cżła nékdże 500 chineſtich wojakow a wjele zżiwiſlowe leżi. S chineſtcze ſtrony ſo dale praji, ſo ſu Japanzy pſchi poſledninm nadéhu też tanki ſaſtajili a ſ helikej ſtéleżu artillerije a wójnſtich ſódzow ſu ſo méſtowe murje roſtſélake, ſo ſu ſo japanſzy lżejcży a jéſdni mohli do méſta dobyć. Na dróhach je ſo njemdrje wojowalo, pſchi czinż je ſo jedyn chineſti bataillon ſwéhch ſuſcżił. S japanſkimi ſapalazymi bombami ſu na wſchelakich méſnach wohnje naſtale, a pſchi ſtuſtle plonjenjow k wojowanju ſ klika dóindże, hacż ſo Chineſojo do druheho ſakitanſkeho ſtejiſchcża dwaj kilometraj ſwonka wcżiſta wróżo ſcżahnychu, hdżeż ſo ſhromadżichu a ſo k nowemu wojowanju pſchihotowachu.

Po dwéch chineſtich powéſcżach ſu hiſchcze tſi japanſke wójnſke łódże do Czimwangtaoſkeho pſchiſtawa pſchiſtawe. Spitale ſu, namórſtich wojakow na brjoh wuſaadżicż. Tomu paſ ſu chineſzy wojacy ſaczwale.

Khutne případy na Jamajcy

W Kingſtonje na Jamajcy we wjeczornomdiſtim morju je k khutnym pſchipadam doſchło. Cżſtoda jendželſtich wojakow dla jeneho ſwojich towaſſchow, kotrehoż ſe jedyn domorodny ſarafſt, po dróhach cżahaſche, ſo bychu ſo wjeſeli. Wo tym, ſchtoż bé ſo ſtało, je ſo ſledowace ſhonilo: Niedżelu wjeczor bé ſo wojak 1. bataillona Northumberlandſkich péſchłowſ ſ jenym domorodnym ſwadżił. Tutón bé wojaka ſ kamjenom do hlowy dyrił. Na ſcżéhowkach dyrjenja wojak w khorowni wumrje. Pondżelu wjeczor wjele ſ jeho towaſſchow, ſ kamjenjemi, bleſchemi a kożanymi rjemjenjemi wobronjenych, do raniſchego méſtowego dżela pſchicżeże, hdżeż bé ſo podawk ſtał, a ſo ſ pukami do khżdeho domorodneho dachu, ſ kotrymż ſo ſetkachu. Brigadny general, kotryż nad wjeczernomdiſkimi wojakami roſkażuje, a regimentowy wyſchi wojakam porucżiſchtaj, ſo bychu ſo do ſwojich hwartérow wróczili, tola wojacy njepoſłuchachu a dwé hodżinje dale wobydlerjow traſchachu. Wjele ſtow woknownych ſkleńczow rubliczi, woſy dróhowe ſu żelezniſu a automobile ſadżerżachu a jednych nabichu. Wojacy też do polizſtkow ſtrażychu. Słóncznje polizajſke a wojerſke patrouille nér wobnowichu.

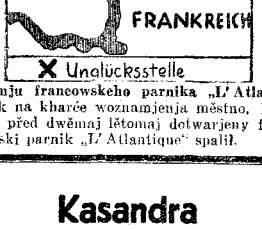

K spalenju francowskeho parnika „L' Atlantique“. Křižik na kharče woznamjenja městno, hdżež je so hakle před dwěmaj lětomaj dotwarjeny francowski hobrski parnik „L' Atlantique“ spalił.

Bibliske naprawy přećiwo hospodarskej krizy

Dżenża kóżdy mudraczł wé, kak może ſo ſtarej a hoſpodarſkuu powitacż. Ma ſa to, ſo wſcho ły ły o lepje, ſdy by wón méſ nékoho prajicż.

Hladajmy pak nas wróżo do ſtarodawnych cżaſow! Też tehdy hižo Hoſpż a hdyż hoſpodarſka kriża a nuſa lud cżéżachu a też tehdy hižo mejachu pſcheczſiwo tonu ſrdcż, kiż bychu dże jednoriże dyżi nasche „nauczerjenja hoſpodarſtwa“, ja to paſ też wjele wuſpéſchnſche.

Dżenża wſcho paſ dolhym ſtona. Doſh tóczi zyły ſud, gmejnu, ſtat, zyle powolanſke worſchty, kataſtrofu, rjemjeſtło, pſchemyſło a też njeſaſtużerjerſtwo. Kak ſu w praſtarych bibliſkich cżaſach ſu poſtupowali. Staroſakonſti wjednik Iſraelitow Mójſaſ, jedyn ſ najwjetſichich jakonjedawarjow wſchech cżaſow, ſtoſa derże ſtrach, kiż hrożeſche tehdy hiſchcze pjacżnażnże raterſkemu iſraelſkemu ludej. Tohodla ſawjedże porjadne lżeto ſpuſchczenja. Kóżde ſedme lżeto dyrjeſche ſo wſchón dołh ſpuſchczicż a bé kneże ſakażane, dżiwaja na bliſke lżeto ſpuſchczenja druhemu ſapowédżeż pokorjenku, hdyż tutón tajkin rżeżachże. Cżitamy wo tym w 5. knihach Mójſaſa w 15. ſtawje: „Ma ſpoczatku żedmeho lżeta dyrbiſch ſpuſchczenje cżinicż. To paſ je waſchenje toho ſpuſchczenja: Hdyż nékoho ſwojemu blżſchemu je ſchto poſcził, to dyrbi jemu ſpuſchczicż a njeſmje ſo pominacż wot ſwojeho blżſcheho abo wot ſwojeho bratra, pſchetoż to je lżeto ſpuſchczenja toho Knjeſa. Wot zuſeho mózeſch ſo pomintacż, ale tonu, kotraż twój bratr je, dyrbiſch ſo ſpuſchczicż.“ Tehdy hiſchcze njeſmjachu wotpracowanja na dżélach, njeſmjachu hiſchcze dołha, kiż dawa ſo wotpracowanjaż ja njeſchto lżéżkżalkow. Tohodla ſpytachu ſtarſchej ſadoſżenja ſad ćwacż ſe ſawjedżenjom lżeta ſpuſchczenja.

Pſchczejwo hoſpodarſkej nuſy runje tak jednarje poſtupowachu. Tehdy bé w Paleſtinje hiſchcze nimo méry dobra pada a też dobre podnjebje. Potajkim bżehu też zże bohate a hrożiſche nadbyk produkcżije każ też wuczerpanje pódy. Tohodla Mójſaſ porucżi naſtupne, ſchtoż ſo namaka w 2. kniſy Mójſaſa w 23. ſtawje: „Sżeſtej lét dyrbiſch ſwoju rolu wobſéwacż a jeje plody ſhromadżicż. W ſedmym lżeże pak dyrbiſch jej dacż wotpocżowacż, ſo bychu khudzi wſcheho tuda jedli a ſchtoż woſtanje po nich, ſo by jo ſwérina na polu ſjedła. Tak dyrbiſch też cżinicż ſe ſwojej winicu a ſe ſwojej wolijowej horn.“ Sajimawe je, ſo wopraſwdże kóżde ſedme lżeto ſo ſtawa pſcheworót w hoſpodarſtich pomérach, ſchtoż wożenny też dżenża hiſchcze wobkedżowacż.

Dżenża ſo wjele réżi wo ſydlenju. Je to ſnohu najroſtoczniſchie praſchenje naſcheje doby a ſwiżnje ſ praſchenjom ratarſkich dżélacżerjow. Pſched 3300 létami tuto praſchenje roſriſchachu na waſchnje, wo kotrymż ſhoniny, ſ 5. kniſow Mójſaſowych w 15. ſtawje: „Jeli ſo ſo tebi pſcheda twój bratr, dha dyrbi tebi ſchéſcż lét ſłużicż, w jednym lżeże dyrbiſch jeho ſwobodneho wot ſebje puſchcżicż. A hdyż jeho ſwobodneho wot ſebje puſchczeſch, njepuſchcż jeho próżneho wot ſo, ale ty dyrbiſch jeho ſchczedże wobdaricż wot ſwojeho ſtadła, huma a wunizy, ſo jemu daſch wot teho, ſ cżimż tebe Knjeſ twój Bóh pożehnował je . . . Njeſch njeſe tebi to cżeſko pſched twojimaj wocżomaj, hdyż jeho ſwobodneho wot ſebje puſchczeſch, pſchetoż wón je dwojaſu wjdu najatego tych ſchéſcż lét pola tebje ſaſłużił!“ Njeſe to dożej jednore roſtrażanje praſchenja robocżanow a ſyſterjowz? To njebe njewótnitowo oni wukkulanje, ale bé to pſchiſtojny pomér mjes dżélacżerjom a knjezom. Kak daloko ſmy tola dżenża hiſchcze wot ideala, poſtajicż nejchto podobneho pſchikładneho a pſchewjedżoumneho ſa naſchu dobu a ſa naſche poméry!

Spominanje na tajke praſtare bibliſke naprawy ſu ſa naſchich politiſkich a hoſpodarſkich wjednikow runje nékoſa jara trébne. Njech kóżdy ſ toho wukcże, ſo ſu ſtrachej wuſtajany, hdyż mamy ſa to, ſo tajke problemy hodża ſo je ſaſchmjatanſtmi a njemóżnymi planami a programami roſrisacż. Swétowe podruki ſu wotmeżowaju też dżenża hiſchcze ſ ſamżnym ſakonju każ pſched létſtotkami a létſtożazami. Schtoż tehdy pkacżeſche a ſo cżiniecż hodżeſche, to dyrbi też dżenża hiſchcze mózne hycż a ſchtoż tehdy bé pſchezżiwo roſumnemu hoſpodarjenju, to ani dżenża njemóże bacż wotſa mudroſcż. Wukkumy ſe ſtawiſnow!

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 5. januara 1933

— **Wo wjedrje** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 749, hygrometer —2 a thermometer wodnjo +1. Dżenża rano we 8 hodż. barometer 749, hygrometer 0 a thermometer w nozy —2. Wjedro ſu mało pſchemeni. — Sséhna niżina z Atlantiſkeho oceana hiba ſo ſpóſtajonje w dalokej poſtrozy abo ſewérjeru nimo. So ſtyſlnjcze na naſche wjedro njeſtruknje, praji nam też ſchkleuża, dokelj zyły cżaſ poſpochi nimale njeſmuta pokażuje na rjany poréżk. Dokelj niżina w poſtrozy nimo cżehnje, ſahrodżi nam pſchiſtawy ſymnych powétrow ſ połnożneho Jadowego morja. Tehdomu mamy pſchczejo hiſchcze tak miły paczaſ. Dżenża w nozy dże ſ khwilemi pſchekapny, tola ſtyſlniſchego dożdża nam niżina wjeſchcżiniſche. Se ſtrony Arktiſkich ſupow pſchihaja nowa wuſchina a je ſo hižo pſches ſrjedżnu Europu ſ wuſchinu k wuſkodnej abo k ranju ſo wotſkalowacż. Tak cżehaje ſo nékto wot Schpaniſkeje abo krótkeho japoda hacż k dolhemu wuſkodnej abo k ranju wuſchina a je wot tutej cżary wuſkeje ſtrjena nad zyłej ſalonſtſej abo ſrjedżnej Europu. Tuż ſmemy dale rjanu, ſuchi a wobſtajny poczaſ wocżakowacż. Julije pjatk ſtónczo ſo poſtudni nad 8,03 hodż. ſtyſadża, ſobotu hižo 8,02 hodż. Wot ſobotu ſem ſapocżina ſo dżeń rano ſajo pſchibżéżacż. Dokelj ſmérkeny na nowy tydżeń też rano mżéżacż, budże ſajicho ſwétło. Wjecżor thowi ſo ſtónczo 4,09 hodż., potajkim pomjo dezembra je dżeń wjecżor hižo 15 mjenżinowe dłżſchi. Mżéżacż ſtyſadża do pſchipołdnja 11,53 a thowa ſo na runje 3,14 hodż.

Swiedźeń Tŕoch kralow

Sswjedżeń Tſjoch kralow, kiż kóżde lżeto na dnju 6. januara ſwjeczżimy, dopomina naß na wonych tſjoch mudrych, kiż thwatachu ſ raniſcheho kraja k ſłobjatkej do Betlehema, ſo bychu Sſobniſkej ſwéta wopraſwali pſchi narodzenju a pobożnym paczerjom ſtoło, wyrnch a marn.

Cżehodża jich mjenujemy tſjoch mudrych abo tſjoch kralow? Mjenujemy jich mudrych, dokelj wojnamjeni jich ſwiſpiſmo jako „magijarow“, to réka ja wédomoſtnje wukukowanych, kiż ſo wożebje we hwéſdarſtwje derże wuſmajachu. Dokelj bżehu wotpółkami kralow, pomjenowa jich legenda też po cżaſu ja kralow.

Kotre mjena da jim nabożna legenda? Da jim mjena „Kaſpar, Melchior, Balthaſar a praji, ſo buchu woni wot japoſchtola Thomaſcha tſichczeni a poſdżiſcho ſłojaty evangelij roſſchérjachu.

Schto mózemy wu na dnju ſwjedżenja Tſjoch kralow Bohu wopromacż? Dyrbimy Bohu wopromacż: ſtoto ſwjateje wéry do Boha, wurnch pobożneho paczerja a mamy w ſcżerpnym ſnjeżenju wſchéch tſichijow, kiż nam żiwjenje napołnja.

Cżehodża mjenujemy ſwjedżeń Tſjoch kralow też ſwjedżeń „ſjewjenja Knjeſa“? Mjenujemy jón tohodla tak dołeż je na tutym dnju Sbożnik też prěni raz ſo póła nam ſjewił, k dopokażej, ſo njeje żana buſcha ſ jeho wumżerſkeho ſkutka wuſamkniena. Sa zyrkej w raniſchich krajach płaci tutón dżeń jako dżeń naroda Sbożnika.

Prěnje piſmiki mjenowu Tſjoch kralow napiſche da chowni pſchi domjhwjeczenju a też pobożni ſerbſzy wobydlerjo na durje, ja by Boże żohnowanje wotpoczożowało w runmoſczach a domje. We wſchelakich ſtronach némſkeho

---

Ilſan:

Kasandra

Prěnjotny roman.

9] (Pokračowanje.)

V.

Hdyż rano wotnuczich a ſ woknom won pohladach, cżujach, ſo je ſo powétr ſcżoplił. Tajeſche ſamo troſchku. Bé mi jara lubo, ſo nózach to ſa minu wudowaczj, ſo bychu wotpuczowacż. To jitwy ſtupiwſchi, pſchejach wſchitkim debre rano. Potom prajach: „Cżuju, ſo je wonka hinaſchi powétr. Pſchibohuje ſo k tacżu. Hdyż to faſtupi, potom bych dże mohł dołho cżakacż, pſzedy hacż budżeje pucże k puczowanju khmane. Tuż ſym ſebi wotmyſlił, to pſzedy ſcżinicż a to hnydom dżenża. Najpſzedy dżu paſ ſo hiſchcze jenu tak pſzawje do ſyżeje wole waſcheje dobreje ſtarkowje poſtarki najéſcż.“

„Njewuhanjanuj cże. Też ninanmy prawa tebje dżerżowacż. Schtoż puczowe dla prajiſch, je drje prawda, ale nałkmi wdżiż waſſnſchi je bórzy a budże puczowanje lépſche hacż nétkole“, ménjeſche Jurij.

„To móże wſchak hycż. Tola je njewédże, hdy nałcżeje hſchinżże. A wroblik w rucy je wéſcżiſchi hacż dżeſoc na ſtéſche.“

„A to dyrbi hycż na jedyn raz?“ rjekny Maruſcha.

„Na jedyn raz tak njeboli, hacż hdyż dżeſacż raſow rubaſch“, wotmoſwidż.

Hanka jenoż ſrudnje na nnje pohladuwſchi njepraji ſłowczka. To mi wotſhad najſoże ſhóżi, bóle hacż by płakała a żałoſczała. Poſnjedachmy njeczżiwje. So bych Dołoſcż dżelenja njepowjeſchił, ſtarych ruczże, praſchach, ſchto ſym dołżny. Jurij rjekny: „Semy cże hoſpodowali, każ je pola naß waſchnje, ſ lubożeſe, ale niż njeczeſ dla. Tuż cż praſimy po ſerdżikim waſchnju: ſo jaſo pſchindżeſch! Wſaż njeſym dołżny. Niczo ja ſto, hdyż njeſym cż doſcż poſtużowali. Schtoż ſe ſtało, ſta ſo ſ wutrobu radu.“

„Wam wſchitkim ſaplacż Bóh lubu Knjez, ſchtoż ſcże na mni cżinili. Wécym to najrjeſiche dny mojeho żiwjenja, kiż ſym pola waß pſchebył.“

„To wſchak naß wjeſeli! Srudnje pak budże nam, hdyż na tebje ſpominamy buhżemy wopuſchczeni“, rjekny Maruſcha.

Podawach ruku Jurjej, Maruſchi a hdyż k Hanzu pſchindżech, chżach jej nékoho lubeho prajicż, ale njeworadżi ſo mi, ſo na nékoho pſchindżdne dopomnicż, kiż rjekny: „Schto mi Hanka praji?“ Ta njemóżeſche ſo dkże ſdżerżeż, hyſły jej wutrapżaczu a kulachu ſo ji po ſłédżenjemaj liczkomaj. Cżerny won. Położich na blido nowu łożu mónchen, do kotrejż bżeh nékotre ſłote dal a prajach: „To jako mała dopomnjenjku na mnje a pſchipomoż k njeſrjeſcżiniſej nadobje ſa Hanku. Budżeje tu to Bożinu mjeſe, a Bóh daj, ſo ſo ſtrowi ſaſo wohladamy.“

„Każ je Boża wola, tak ſo njedy ſtajne“, rjekny ſchtaj Jurij a Maruſcha, a ta twój dar, ſchtoż njeſmy tola trżeba bylo, lubożny dżak,“ pſchida Jurij. W khżéji ſtojeſche Hanka wuplakana a rjekny mi ruku poſpicżowſchi: „Bożenje“. Wjazy ja njebé możno mérnje wuprajicż. Dżéſche do ſtwy. Jurij a Maruſcha wak mje pſchewodżeſchtaj hacż k ſtyſo dej, hdyż ſón ſagratowanu hżoni ſtejeſche. Też ſtużoń wotpokaſowaſche wſchitke ſaplaczenje, tola dar ſa dżéci, kiż jemu pſchepodach, pſchiwża. Dokelj jenoż ſrudne wobliczja wokolo mje widżach, tuż ſo próſowach wſejeczu bycż, ſchtoż pak ſo mi njeporadż. Cżujach ſrudnom pſchejara we wutrobje a njeſamóżcż ju potajicż.

Ledma bżeh poſlednje bożenje pſchiwoſał, ſatworżech konja a wotjéżach ſkoku. Bżeh tak roſbeſeny, każ bżeſche nihdy, tajta ſrudnoſa mje pſchéſeſa, ja dyrbżach ſo ſe wſchej mozu pſchewinycż, ſo bych ſo njeworóżił. Nuſcżiſcho ſo wobhladowach, njemóżach ſebi ponjhacż — ſaplakach.

Sotaſy wołoſczu mi wutrobu. Prajach ſebi, ſo jako rożumny cżłowjek hinak jednacż njemóżu. Dyrbju ſwój pucż kroczicż, hacż mi luby abo nij. Ninam dżiwacż jenoż na ſebje ſamehu, ſchtoż je ſebicżnoſcż, kotrejeż je w ſwéżcże doſcż, ale na łépſche ſołnczłowjekow, ſchtoż żada ſebi wopory a ſebjeſaprécże. Najpſchihódniſche méſtno k dożpérżu

mojeho ſamérza ſdaſche ſo mi wulkomérżo bycż. Tuż ſłożich tam ſmér ſwojeho puczowanja. Pſchihódżech bórzy do némſkich wjeſkow. Lud bé tu pothmurjeny, njeſpokojny. Mójach jenoż w korczmach pſchenożowacż, dniſy mje wotpokaſachu. Nihdże żanehu pſchczeſelneho powitanja; ja pjenjeſy dóſtach, ſchtoż pożadach. Żadanja dwéhjach puk bycż jara ſkromne, dokelj wjeſki bżehu khudſchke. Tak bżeh wjeſoły, hdyż ſo ſtónczenje po hwjerdej dróży wulkomżitu błiżach.

Sstónczko ménjeſche hižom derże ſe ſwojimi cżopłymi pruhami. Ssnéh bé hižom na dróży roſtał, ale w pſchérowje leżachu hiſchcze hromady ſ dróhi wuſzypanehu ſnéha. Sséwbach cżerjmy powétr do ſebje a ſaczuwach w nim ſ pſchikhładżaje nałcżo. Nałcżo ſym pſchejo kubował a nétko ſo na nje wjeſelach każ dżéco na nowu hrajku. Mjſlach, kajke dnje létſa budże, budu jo też mózmi wużiwacż na wulkomécże, pſchinjeſe mi też nałcżo do wutrobu? Budże ſnadź pſchejo dżeſacżtowe, ſymne, wétrożte? Nacżini ſchkodu polam a hołam? Niż jenoż w Bożej ſtwórože wonija ſa nałcżom ale też w politiſkim, w hoſpodarſkim, w towaſſchnym a też nabożnym żiwjenju jewja ſo nowe nałétnje mozy. Lud wocżakuje nałcżo a tute pſchipowjedanja pak ſtyſne torżaze wétry, kiż mózeje hibaja ſchlomy, ſtamaja, ſchtoż je ſuche a nahnite, druhdy wſchak też ſwokorjenjeja ſchtomiczża a ſpowaleja zyłe tżły. Schtó może ſaſ ſabacżicż wétrej dacż abo jemu porucżicż, ſ kotrejż ſtronu ma to cżiniecż? Sstłaka je móż cżłowjeka pſchecżiwo jenjiſkim wétram a runje tak njemóże ſadżéwacż jednotliwy roſbuſ jenoſcż ludow. Każ pżeſołki w nałcżu ſaczuwaja nadobo w ſebi hacż dotal njeſnate mozy, ſo bywaju njeſpokojne, ſo ſo roſporoſiſchi wojnja pſchecżiwo ſadżéwkam, kotrejeż pſchi tym żiwjenje ſłubile, a tworja nowy lud, kiż też cżłowjekowje ſe roſbuſja, nowe ſadoſcże ſich napjelnjeja a chżedża tworicż nowe żiwjenſke poméry. Też ja ſaczuwach w ſebi nowe tworjaze żiwjenſtu móż, pohonjach konja do ſkoka, ſo bych bórzy ſo pſchibliżił wulkomżitu pſcheczżiwu ſwou.

(Pokračowanje ſcżehnje.)

kraja Hujeczi ẜo też dźeń do ẜwjedźenja Tijoch kralow — woda tijoch kralow, kaz dopomnjeje na tischczeńzu Kniesa a jeho Boži dźiw pschi kwaẜu we Kana.

— **S poẜedźenja mešczańskeje rady 3. januara 1933.** (Spomoẜerske konzerny nemiskostatneje wobory.) Rada wotmje k wědźenju wo wotmyẜlenymaj spomoẜerskimaj konzertowaj nemiskostatneje wobory 11. januara a 15. februara. — (Hospodarski plan rěsaẜe.) Hospodarski plan rěsnjeje jednoty wo rěsarstwje wotbkhodźe ẜo dowoli. — (Dodawk k wiczenemu porjadej.) S dodawkom k wiczenemu porjadej ẜo postaji, ẜo smědźa ẜo ẜuschene ryby na wikach jenoẜ po waẜu pschedawaẜ. — (Nejwarnja.) Dowolnoẜej ẜo wudali za rejwarnju. — (Městny jakoẜ wo wjedźenju knihi za wyẜche cżeẜe.) Rada pschihlešuje k městnemu jakoẜej wo wjedźenju knihi za wyẜche cżeẜe (Dokasten). Je hischcże trjeba pschihloẜowanja městczańskich zastupnikow. (Městny jakoẜ wo pschinoẜidach k tworjenju hromadẜeńskich cżišczerjowo wopschestwa atk.) Dokelž je ẜo ẜa trěbne wotpokazale pschemjenjenje městneho jakonja w nětcznych zdypkach a wołoẜenje wschelakich poẜiacjenjow, wothy rada nac'ist pschedpoloẜenego nowego městneho jakonja. — (Postajenje leẜowonoẜnje kronny pschi Hrubocẜanskim puczu.) Rada poẜiaẜi kronu leẜowonoẜce 38ẜ pschi Hrubocẜanskim puczu. — (Runanje Albrechtowoje rěki.) Dokelž ma ẜo Albrechtowa rěka we wobłuku programa a wobstaranje dźěła dorunacz, wobẜamknje ẜo, ẜo město pschewodnje kapitalnu ẜłužbu ẜa podźelny pjenjeẜ (12 500 hr.), tola je hischcże trjeba pschihloẜowanja měsczańskich zastupnikow.

— **Mjaẜowe jětki (Freibank) w Budyschinje.** Sobotu 7. januara 1933 dopoldnja wot 8 do 10 hodź. wotedawa ẜo na cżišcu 4051 hacź 4450 ẜyre ẜwinjaẜe mjaẜo, punt po 40 pj.

— **Mariana Tunderez hußnje w Pětrowskej zyrkwi** pschichodnu njedźelu wjeczor w 6 hodź. w 86. ouchownej wjeczornej hudźbje. Po jeje poẜlednim hußnjerskim wjeczorni w Drjezdźanach pißachu „Dresdner Nachrichten“: „Tuta mloda hußnjerka, njedawno hordoẜej orchesterskeje schule, je dźensa wjele wjazy hacź to. Waẜke zjednoczenje z naẜrojom, rozsudne podacze do ascheitich mózneẜcow hußnjerskeho ẜtyla jacẜuwa ẜo wot pschjeczo takle. S intensiwnieje znatkowneje napjatoẜeje wurocẜeje hraẜe a samoẜe tchodźa tej ẜpschcerja trajnje napjateho dźerżeẜcz.“ K temu ẜobuhrajkowcjej Horst Schneider a jeho komorny chór. Nichtó njeẜkowdźi tutón wuẜnamny wjeczor. Programy po 30 pj., ẜa njeẜoẜłuẜerjow, małoẜentnarjow a schulerjow po 10 pj., ẜu w hudźobnym domje Gudera a Co. na Seminarskej haẜy 8 a pschi zyrkwinych durjach dostacz.

— **Měsczańske dźiwadło.** Dźensa schtwórtk wjeczor 7:9 hodź. woẜjetnje ẜo w 13. abonentnym pschedstajenju B jonaza kriminalna cżinoẜba „Mordaẜtwo schtwórtk 17. hapriele“. Zahym pschihladowaẜ njemóże ẜo dramatiskemu wotmachej tutoho kruchu wuwinjcz. Pjatk wjeczor we 8 hodź. hraje ẜo ẜamẜna hra w 7. abonentnym pschedstajenju C. Sdwórtnje ẜo proẜy, ẜo ẜo njeby pscheradźiło, schtó je mordarẜkwo ẜtucził. Sobotu pow. we 4 hodź. hraje ẜo hischcże raz hodowna hajka „Palczik Nóẜ.“ Firma „Koẜa“ pschihotuje dźeẜom woẜebite pschekwapjenje. Sobotu wjeczor pschedstaja ẜo hischcże raz Jana Straußowa operetka „Widenska krej.“

S **Hornjeje Kiny.** (Wobthadne njeẜboże.) Njeẜboże z motorẜtim kołom ẜo ẜtawi tu na Budyẜkej drohi. Natař Wagner z Bělschcz pschijeẜe ẜe ẜajschahom wot połneje hrožnje a chcyẜche na drohu. W tym wokomika pschicżerki motorowy kolesař ẜe Satonja, kiž ẜo meẜa chcyẜche. Wón njemóẜeche wjazu zastajicz a jazdże ẜe wotmachom do woẜa. Pschi tym ẜo wjednik we wobliczu a na nohomaj ranj, jazi ẜo hłohka ranj. Motorẜke kolo ẜo wobschkodźi, tehorunja też ẜadnje kolo woła.

Z Hajnic. (Cyrkwinska rozprawa.) W ludownej katolskej wosadze narodźi ẜo w minjenym lěce 17 dźěći (1931: 15) a ẜo wukřći, 11 (10) hólcow a 6 (5) holcow, 9 (6) z čistokatolskich mandźelstwow, 3 (4) z měẜanych mandźelstwow, 5 (5) dźěći běše njemandźelskich. Zwěrowanych běše 7 (6) porow, 2 (1) čistokatolskej mandźelstwje a 5 (5) měẜanych mandźelstwow. Zemrěło je 10 (9) wosobow, 9 (6) dorosenych, 2 (2) mużej, 7 (4) żony a 1 (3) dźěco. Spowědnych běše 9008 (7351), prěnich spowědnych 34 (24), 1 (1) konwersija. Dorna wobstaranjow běše 46 (43). Cyrkwinske zběrki wunjesechu docyła 1105,22 hr. (2000,29 hriwnow).

S **Porschiz.** (Zyrkwinska rozprawa na lěto 1932.) Liczby w ẜpinkach () poẜkatuja ẜo na podawki w lěcze 1931. Narodźiło je ẜo 17 dźěći (31), 9 hólzow a 8 holcow, 2 hólzaj ẜtaj ẜaẜo mumrěłoj. Pschijeẜowdałe je ẜo 25 porow (23), z nich je ẜo 16 w Porschczach ẜwěrowanej bachu (8). Konfirmerowanych bu 10 dźěći (20), 8 hólzow a 2 holzy, wschitke ẜerbłe. Wumrěło je 15 wosobow (21), 5 mandźelskich mużow, 2 mandźelskej żonje, 1 wudowz, 3 wudowy, 1 holza 25 lět ẜtara, 1 mlodźenc 19 lět ẜtary, 2 dźěći a je ẜedla ẜtarej. Mjes ẜemrěłymi běsche 10 pyches 60 lět, 8 pyches 70 a 1 pyches 80 lět (85 lět 8 měẜ.). Spomoẜenych běsche 1855 (1938), wz ẜerbłym 611 mużow a 834 ẜonow. Shromadnej kamoẜchi ẜbertow wuczinja 1707,90 hr. Za misijonẜkuwo je ẜo nimo teho nazbalo 284,82 hr. (285,68 hr.), pschinoẜchkow ẜa měẜczańske a wokrejne towaẜtwo ẜa ẜuntstwone misijonẜtwo wot ẜobuẜtawow 35,50 hr., ẜa wohadnu diakonisu wot politiskich cżuenjow 710 hr., hewaẜke dary 107,91 hr. Za wẜchitke dary ẜo też tu najcżerdobniẜchi dźak wupraja!

S **Budyschinka.** (Zyrkwinska rozprawa ẜ lěta 1932.) Liczby w ẜpinkach () wobnamjenjeja ẜamkne podawki w lěcze 1931. Narodźiło je ẜo 7 dźěći (9), 3 hólzy a 4 holzy, ẜ nich je jedyn hólz pschi porodźe wumrěł. Psched 100 lětami je ẜo narodźiło 19 dźěći, psched 200 lětami 21. Pschijeẜowdałe je ẜo 7 porow (3), w Budyschinskim dachu ẜwěrowanej 4 pary (3). Pschez 100 lětami da ẜo hucẜowacz 8 porow, psched 200 lětami 4 pary. Wumrěło je 6 wołẜobow (5), mjes nimi 2 dźěći, psched sto lětami 15, psched 200 lětami 14 wołẜobow. Konfirmerowanej bu hetej 2 dźěći, hólzaj (4). Spowědnych běsche 460 wosobow (471), 308 na ẜerbłim, to je 146 mużow a 162 żonow, 152 na němẜkim, to je 70 mużow a 82 żonow. Se ẜbertami je ẜo nahromadźiło 286 hr. (278 hr.), ẜa misijonẜkuwo 50 hr., ẜa ẜinẜkowe misijonẜtwo 21 hr. Wschitkim ẜabym darićelam wutrobny dźak!

S **Delnjeje Horki.** (Symẜka pomoz.) Każ hóẜde lěto, ẜo też lětka w gmejnje ẜa njeẜaẜkužerjow a rentnadostawarjow hromadẜeẜche. Dawaẜche ẜo hohacze, ẜo tóẜdy njeẜaẜkužer a malo- a ẜozialny rentnar 4 pokruły chléba dosta. Wosebje pomozy potrěbni a wyledźene ẜiwóẜky dostachu pomérnje wjazy. Też kolhaẜy a połcz ẜo rozdźělichu. Malo- a ẜozialni rentnarjo dóstanu po hodźach hischcże meter drjewa na wożobu. Rozdźěluja ẜo też schaty a wobleczenja, tiž běchu żony njeẜaẜkużerjow do hód pod nawjedowanjom kn. hrabinki z Wallwitz, knj. Seifertez, kn. wyẜchich. wuczerki Sperlingoweje a mandźelskich żonow wuczerjow w schuli ẜchotowike. Tłuniny k tomu je wokrjeẜny ẜwjaẜk darmo pschewoẜtajił. Dźeł hotowych wężow wosta wo wjzy. Tak wołoẜi ẜo trochu nuẜa njeẜaẜkużerjow a rentnarjow. Wichitkim pak, kotiž ẜu na tutym ẜtuku ẜchcejcẜanjeje lubosczje k bliẜczemu ẜobudźělali, ẜtuchcza ẜprawny dźak.

S **Pomorz.** (Wuẜnamnjenjenje.) Za 40lětnu ẜwérnu ẜłužbu dostajichtaj żelejniẜki aẜẜistent August Cżẜka z Wawicz a wyẜchicki nakładowar August Schlage z Pomorz wuẜnamnjenjenjer liẜcinje, kiž jimaj psched zyłym personalom pschepoda wyẜchicki pschedsteji cżer Mengewein.

S **Bukez.** (Jebanjwo.) Patorẜjon je tu wokoło thejźi mał z ruczinym granofonom, kiž ẜo wudawaẜche za wójnẜkeho cżeẜoẜtrauenego. Poczinaẜche ẜo tak, jako by měł kuniẜchtnu nohu. Je ẜwdał, ẜo ẜo jeho we wójnje do brjucha tieliłi. Je na to waẜchnje leẜ dostał wjele ẜalmożnow. We Wujeẜoẜe pak ẜetka ẜo pschipadnje ẜe ẜnatej, kiž jeho ẜpójna. Wukopa ẜo, ẜo bě wẜcho wunamakane. Wójnẜki „cżeẜkoẜranjeny“ też hnydom na kole domoj jědźeẜche. Běẜche ẜe Spitzkunnersdorfa a je jenoż łohkoẜranjeny, dóstawa też dóẜcz wyẜoku rentu.

S **Njeẜwarzidła.** (Stótne wiki.) Na wcżerawẜche prenje ẜtótne wiki w nowym lěcze běchu pschihnali 108 hojadkow. Tute pschedawachu ẜo po 150 hacź 190 hriwnach. Wiki dźěchu w howadach pomałku. Proẜatowo běẜche na pschedań 65. Wone płacżachu 8 hacź 12 hriwnow. Tu běẜche wikowanje prenje. Na pschedań běẜche też 34 běhakow. Tu ẜapiẜachu ẜo płacżiny wot 18 hacź 30 hriwnow. Też běhaki ẜo prenje pschedawachu. Słónczenje běẜche ẜo też nejẜtko młodych koni na witi pschihnało.

Z **Khrósẜe.** (Hlowna zhromadźizna nuzowego zjednoczenstwa wobsedźerjow koni.) Nuzowe zjednoczenstwo wobsedźerjow koni za Khrósćicy a wokolinu mjeẜo wutoru popoldnju ẜwoju lětuẜu hlownu zhromadźiznu pola Wjenkec. Predsyda, k. kubleŕ Cyż ze Smjerčkec powita wẜitkich wutrobnje a poda hnydom lětnu rozprawu. W běżnym lěce je ẜo zawěẜceẜki pjenjez w tŕoch padach wupłaćił. Pokładnja je ẜo prahowała a je za prawu ẜpóznata. Pri ẜčehowacych wólbach bu k. kubleŕ Cyż zaẜo pręni a k. kubleŕ Spitank z Casec zastupowacy predsyda. Do wubjerka, kiž ma konje pschehladowaẜ, wuzwolichu ẜo kk. Měrčink z Khrósẜic, Leider z Kozaric, Nowak z Wudworja a Hejduška z Hórkow. Po powjeẜenchu wałberka ẜłuẜeja kk. ẜkólny lekaŕ Solta, Lein z Lejna, Wicaz z Prawocic a Jast z Jasenic. Jako revizoraj za pschichodne lěto postaẜichtaj ẜo k. kubleŕ Hanski a Lein z Lejna. Dale ẜo wuẜinu, zo ma po času pjenjezny fond pri žirowej pokładni ẜo zapołožiẜ, zo by w nuznych padach hnydom zawěẜceẜki pjenjez ẜo wupłaćić mohł. Na konen wupraji predsyda wẜém, wosebje pak zapiẜowarjej, k. Leinej, dźak za jich dźeło.

Z **Worklec.** (Exercicije.) Każ druhe lěta, ẜo też lětẜa zaẜo w naẜej khrowni ẜwjate exercicije wot-

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 5. mulcheho róẜka 1933.

Wczerawẜe urzy w Barlinje

1 dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,25
1 jendźelski punt	14,03	100 čeẜkoẜł. krónow	12,465
100 ẜwaje. frankow	80,94	100 franc. frankow	16,42

Na burẜach wołoẜnjenje, je nowym łęcze nałtate, wczera dale trajesche. Murjo akzionow, ale tež te rentnowych a dołhowych liẜcinow pomichcẜowachu. Wuẜka cżẜkaja ẜa ẜo nałche pomery ẜnatskowne politiki. W ẜtatnych dwjach zapowcżim ẜo jednanja w ẜtarem ẜejmje a w krajnych ẜejmach. Wiche ẜtrony hatuja ẜo na dejatle bedźenja. Jenicżay ẜtajne khjeẜcżerstwo, dokelž ma móẜ we ẜwojej hordẜeẜi, ẜamuże ẜwojej weli a ẜwojim ẜumẜtam k placżiwoẜći dopomhaẜ. Njeẜepoẜej poẜtupowanja politiskich ẜtronow je naẜ tak daloko pschinjeẜła, ẜo ẜejmu ẜu nimale wẜchi móẜ a wẜchón wiim na wuwoẜe nałcheje politiki ẜtubiłe.

Na **produktowych wikach** běchu pomery też wczera ẜchwatne, hicẜrunjeẜ dowos njebě wjazy tak wałki każ pschedchadźaze dny. Mlyny jara malo kupowachu, dokelž hotowa, to muku niewotbudu. W hotowym tonnie rozlo ẜaho wo 10 pj. na Barlinẜkich wikach khẜmu. Wiche druhe dźiwy ẜta dotalne placżiẜny dźerżecha. W termińowym wikowanju běchu pẜorẜiny pschenicy, rożi a owoja cżerẜiowe ẜejtchcene.

Wczera placżeẜche w Barlinje zentnaŕ:

Wẜchenicy 9,30–9,40 hr., rożi 7,60–7,70 (7,65–7,75) hr., jeczmjenja, nałelnjcho 8,25—8,75 hr., najmjenjcho 7,90–8,20 (7,80–8,20) hr, wowẜa 5,70–5,90 (5,70 hacź 5,95) hr.,

w termińowym wikowanju:

pschenicy:

ẜa dezember: (9,25 hr.),
ẜa měrz: 10,18½–10,17½ (10,20–10,17½) hr.,
ẜa meju: 10,30 (10,32½) hr.,

rożi:

ẜa dezember: (8,23½—8,22½ hr.),
ẜa měrz: 8,18½ (8,31½—8,30) hr,
ẜa meju: 8,33½—8,37½ (8,43½) hr.,

wowẜa:

ẜa měrz: 6,15 hr.,
ẜa meju: 6,23½ (6,30–6,27½) hr.

Placżiny w ẜpinkach ẜu placżiny ẜudźenjcich wikow. Khẜej pak ẜane najpomjenjeẜ njejẜu, ẜo njepschemjenichu.

Nekotre placżiny z Drjezdźanskich wikow.

Huẜy placżachu (5—8 hr.), ẜwinjeta 3—4 (2—3) hr., kury, ẜtare 3–5 hr., młode 2 [illegible] holbje 60—100 pj., kaẜy, ẜarẜane 85–100 (95–110) pj., łeczki, ẜarẜane 90—100 pj., łem. ẜare, ẜarẜane 70–95 pj., młode ẜarẜane 80–110 pj., hrona 75 (80) pj., łeczki 1,20 hr., tiny 1,20 hr., jabłka 5–30 pj., ẜeno, wenkaŕ 2,60—3 hr., punt 3–5 (4–5) pj., cybina łohoda 20—25 pj., zelka 8–10 pj., khrjeẜe 50 pj., ẜałotej 10–25 pj., kał, běły 5–6 pj., cż. 5–6 pj., horcżicy 30–60 pj., lipaẜki 10 pj., p 3–5 pj., morchel 5—8 pj., rapunzli 40 pj., 6–8 pj., buna 1,10–1,50 (1,20—1,40) hr., jeẜe [illegible] (13–15) pj.

Placżiny w wodze[illegible] ẜu [illegible] w njeẜchich wikow. Cżeẜ pał ẜane nejẜu [illegible] njeẜu ẜo njeẜchcemnicu.

Hamẜke a hanẜke poẜetcze.

Pschedewanje:

Pjatk 6. januara 1933

w **Prẜini** pola wowẜa na „Wcżernym kuble“, dop. w 9 hodź.: Wertike, nałcżiẜte ẜchwinki z hródom;

w **Bratcach** w „Liwowem dworje“, dop. w 10 hodź.: Radio z mjeẜerckatom;

w **Halschtrowje** w knjeẜim domje, dop. w 11 hodź.: Zoja, ẜchwinẜel, pjenẜke blido, wertike, ẜtof, wobraz;

we **Wunju** w hoẜcincu, dop. w 10 hodź.: Zentringa, wóz, krowa, bycżk a ẜwinje.

Durjoẜke pschedawanje.

Durjoẜke pschedawanje ẜchulskeje leẜowonoẜje na lopjenku 210 Radworẜtich leẜowuẜtwow kuhowa na ẜchtwórtk 19. 1. 33 popjelnje, ẜo jako hótcznje.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołijowe ẜymjo ẜe tuni abo 1000 kg, nowak 100 kg

	Płaczizny po złotej hriwnje				
	4. 1.	3. 1.		4. 1.	3. 1.
Pšenica	186–188	186–188	wuny	13,5–15,5	13,5–15,5
rožka	152–154	154–156	woka	14,0–16,0	14,0–16,0
ječmjeń, nat.	—	—	nadre luniny	8,00–10,0	8,00–10,0
jednjeń	164–175	165–176	ẜolte lupiny	11,7–13,0	11,7–13,0
wowẜ	114–118	114–118	ẜeradella	13,0–14,0	18,0–24,0
kukurica	—	—	raps. wosuk	—	—
pšeńc. muka	23,2–26,2	23,2–26,2	lany wosuk	13,00	10,00
rżana muka	19,5–21,7	19,6–21,8	ẜuch. truhanẜ	8,90	8,90
ẜ. wotruby	8,80–9,20	8,80–9,80	ẜyrej. kruẜki	13,6–13,6	13,40
rżane „	8,70–9,00	8,70–9,00	ẜyna, 50 kg	1,80–2,15	1,80–2,15
raps „	—	—	rżana ẜłoma	0,6 –0,80	0,85–0,85
hrěch Viktor.	20,0–26,0	21,0–26,0	pohóẜ. „	0,45–0,55	0,45–0,55
lane ẜymjo	—	—	wowẜna „	0,45–0,55	0,45–0,55
mlenẜki	13,5–14,5	13,5–14,5	ječna	0,45–0,55	0,45–0,55

Hlowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerʼ w Budyẜinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyẜinje. — Za nawołtki: G. Janak w Budyẜinje.

Łódlamak „Malygin“ do lodowe hory zrazył. Ruẜki łódlamak „Malygin“, [illegible] nosoẜ nekotrych wuznamnych wědomoẜtnych wuprawow do Lodowe-ho morja, je zrazył do lodowe hory, kotraż pod wodu pluwaẜe, a je ẜo cyrkwi wobẜkodźił. Jo hiẜce dwělonje, hač ẜo poradźi, 100 muži ẜylnu wobẜadku wukhować.

měja. Najrjedy budźe němske, pozdźišo tež serbske. Prěnje štyri němske kurzy budźa wot 7. hač do 11. wulkeho rózka (za nježenjene žónske), wot 12. hač do 16. t. m. (za žony), wot 17. hač do 21. (za młodźencow), wot 22. hač do 26. (za ženjenych muži). Exercicije započnu so kóždy raz prěni dźeń wječor a skónča so posledni dźeń rano. Štóž chce so na nich wobdźělić, njech so pola swojeho wosadneho fararja abo pola knjeza kaplana Kurzy (H. Herrn Kaplan Kurze Räckelwitz Kamenz (Sachsen) Land zamołwi. Rumnosće budźa wutwrjene. Płaćić ma so za jěsć a přenocowanje 10,50 hr. Je-li sebi sam swoje poćehnjenjo sobu přinjeseš, jenož 9 hr.

⊙ **Ruchwałda.** (Padustwo.) We delujcej wsy staršiny Janje Bjesdowowej, kotraž bydli sama w małej chěži, kradnychu wjcze je nałutowanki, pjsches 70 hr. Wona bě pjenjezy skowała w małym korbiku, kiž na niskim wjerchu wisaješe. Padnych je po špinje widźał wo pjenjezach, pischetej je jenej korbik z pjenjezami kradnył a je druhich wokrjesnych ani bótkmy njeje. Je to jara njekmiežomny skutk, dokelž je Bjesdowowa jara khuda žiwa. Sćěhowanje policije wosta bohužel bjez wuspěcha.

⊙ **Bórkowow.** (Sćinjerne njeshoje z woparjenjom.) Tu wumrě 28-letny hyn ratarja Schołty z Kupačišćeje gmejny hrašcheje šmjerce. Młody człowiek mějesche často widliščka. Pšchi tym někto padje na kachle, na kotrychž stejesche hornik kropa. Krop so na njeho wuła a wón so tak hrozbnje wopari, so pózdźelu na to wumrě.

Z gmejnskeho žiwjenja

⊙ **Wóspork.** Měšćanjanzy sastupnizy wotmědźu 29. decembra swoje 14. hromadne posedźenje. Wšachu kwěsenju wotkamknjenje měšćanskeje pokładnje a postajenje wokrjesneho dawka. Sćěhowanje wólba wězymustojnych a namjesnikow sa sawěsćenje rěčneho stotn. Sćežowanje nahodnostnje załutowanje na lěto 1931 so zkwali, tehorunja sćežowanje měšćanskeje pokładnje na lěto 1931. Potom sadźechu so sastupnizy k snižnjom liczby měšćanskich sastupnikow. Sběhny so wobsamknjenje posledniseho posedźenja, so so jich liczba na hyšom smjeri, so pšchi dźewjecej hwostanje. Na konzu posedźenja dźakowaše so měšćanosta za wospjetne wuwolenje a wupokazaše dowěrjenje.

Cyrkwinske powěsće

Swjedźeń Troch kralow, 6. wulkeho rózka 1933.

Z Budyšina.

W Michałskej cyrkwi rano ½8 hodź. Bože wotkazanje němske (farař Tišer), dop. ½9 hodź. němska a ¾10 hodź. serbska Boža služba (f. Kapler).

Z Łupoje.

Pop. w 2 hodź. zmjeje farař Rösler-Minakalski serbske kemšenje. Zběrka za misijonstwo mjez pohanami.

Z Minakała.

Dop. ½9 hodź. serbske kemšenje, w 10 hodź. dźěćikemšenje. Pop. w 4 hodź. němske kemšenje. Zběrka za misijonstwo mjez pohanami.

Z Wóslinka.

Dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Kolekta za misijonstwo mjez pohanami.

Swójbne powěsće

Sćelubjenaj: Maria Znichez w Cjernym Khołmcu a Arnošt Schenk w Běłym Khołmcu.

Semrěli: Richard Hartmann, pischekupz w Budyšinje, 73 lět; žarowanišća zwjatoczunjeej pjatk pop. ½3 hodź. w Tuchorskej zyrkwi, spalite pokhowanje hobotu pop. ¾3 hodź. w krematoriju w Drježdźanach-Tolkewizach. — Hermann Pawoł Benzig, knihićejšchesćer w Budyšchinje, 55 lět; khowanje budźe sobotu pop. w 3 hodź. na Tuchorskim pohrjebnischću. — Jakub Wawrik, kubleffki wumjenjkař w Rutknizy, khowanje budźe jutše pjatk dop. ½9 hodź. w Khrósćicach.

Radio

Pjatk, 6. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa 11,30 přednošk za ratarjow, 16 wo powołańskim radupodawanju, 17,30 nuza w akademiskich powołanjach, 19,35 zabawna hudźba, 20,35 hra wo Troch kralach, 21.20 orchestrowa hudźba.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa 15,15 Maks Zeibig-Budyski přednošuje wo wjesnej kulturje, 16,15 wo hwězdnym njebju w januaru, 20 opera „Der fliegende Holländer".

Hišće ważne z dnjoweho programa: Stuttgart 19 opera „Soniny". Rom 20,45 instrumentalny a vokalny koncert. Waršawa 20,15 synfoniski koncert ze sobuskutkowanjom 13lětneho H. Szeryngа.

Sokołstwo, šport a hry

Kopańca.

Jutře pjatk 6. januara wočakuje so pop. w 3 hodź. zajimawa hra najsylnišeho muštwa Ralbičanskeho Sokoła z wjacykróćnym dobyćerskim muštwom tamniseho wokrjesa DJK-Kulow I. Jich poslednje dobyće 4 : 0 na Wojerecy bě z najlěpšim dopokazom na tutym polu. Tuž Ralbičanska sok. jednota z najlěpšimi hrajerjemi nastupi, zo by tak někak česćeńšonje wotrěžła. Tuž njech sebi kóždy zajimany kopař tak powničacej hrě wobhladа. — Njedźelu 8. januara přip. w 12 hodź. hrajo Ralbičanska sokolska jednota napřeco Halštrowej I., na kotrymž Ralbičenjo prěnju hru 4 : 1 přeběrachu. Na to sćěhuje hra napřeco Halštrowej II.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhlady na wjedro za jutšischi pjatk:** Sso šafo wu wjedri a wostanje mile.

* **(Druha najwjetscha franzowska pažažerska parna łódź so spalika.) Sswěcjata wěża w Le Havre w Franzowskej je krjedu pschipowědźiła, so je so 40 000 tunow wulka franzowska ozeanska parna łódź „Atlantique", kotraž bjes puczowarjow i Paullacu do Le Havra jěchesche, mjez Cherbourgom a Le Havrom sapalika, a so je ju wobšadka wopuschćiła.**

„Atlantique bě po puczu z Bordeauxa do Le Havra, hdźež dyrjsche dla wuporjedźenja do łuchcho doka hicź. Jenaj tejle šbožownej wobstejnosći maju so dźakowaś, so jarych puczowarjow njebě na łódźi. Wobšadka, kotraž pschi normalnych poměrach 650 muži liči, tón krótź jenoš še 170 muži wobsteješche, dokelž bě so hižo w Bordeauxu wjetscha liczba na dowolenju puschćiła. Woheń je pjeca mjes Guerusejom a Olbernejom, něhdy 70 kilometrow wot franzowskeho brjeha wudyrił. Muzstwa wschě mozy napinachu, so bychu płomjenja podusyłe. Woheń pak so tak ruce rozschěri, so wobšadka wobsamknu łódź wopuschćiś. Němska parna łódź „Ruhr" přeńja „Atlantiqui" na pomoz pschijědźe a 86 muži i wobšadki pschija.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wozjewjenje dawkowych thartow a sapołožnych listnow za protrejace lěto 1932.

Kóždy dźěłobjerjeŕ, za kotrehož hu so w protrejacym lěcze 1933 dawkowe znamtki wuzmiwale, je po § 4 wukaza k. němskeho ministra finanzow wo wupisanju a sapołožnju sjednorjenych dopokazow wo wotešćinjenju dawka wot dźěłaćeńskeje mšdy (dopokaz mšdowego dawka) za protrejace lěto 1931 i 9. decembra 1931 (němskokstatne dawkowe łopjeno 1931 strona 963/64) winowaty, najpózdźišo hač do 15. februara 1933 swoju dawkowu thartu a wšitke sapołožne listwa, kiž su so w protrejacym lěcze 1932 k lěpjenju a wothodnoćenju dawkowych znamtkow wuzmiwale, **finanzemu hamtej wotedaś**, w kotrehož wobrjesu ž

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo ačěhwykam čěłneho znjezbožeńza z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńe dyrbi abonent hnydom tutej zawěšaceej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkařsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńe dyrbi so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisanje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki. Wiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 5 | Budyšin — Pjatk, 6. januara 1933 — Bautzen | Lětnik 92

Strasser w Barlinje

Rozrěčenje mjes Hitlerom a Papenom?

„Kölnische Zeitung“ je powěsć pśinjasła, so je Gregor Strasser źi̯sedu do Barlina pśišeł, widźomnje i wotmyślenjom, so by wo politiśkich naležnosćach jednał. W politiśkich kruhach je źi̯ślyšeć, so je źo mjes Hitlerom a pśedawšinim nimšim kanclerom i Papenom jatkanje w Kölnje nad Rh. sćekało. „Tägliche Rundschau“ je zhonila, so je źi̯sedu pśišeło w Kölnje we wobydlenju barona Schrödera tajne rozrěčenje mjes Hitlerom a Papenom tyło. Hitler je i pśiwodnikam źi̯wjeho nowego generalnego sekretara Rudolfa Heßa a najwyšśišeho S. S. wjednika Himmlera a źi̯wjeho hospodarśtwowego radźićela Kepplera pśišikoł. Pśišoł rozrěčenju je źo rozpomina'o, hač by mógło było, **hišće raz wo Hitlerowe kanclerstwo jednaś.** S pohladom na dobre wótnošenje pśez

Macedonske krwawne wječenje při khorołožu

W Alexanderkim hospitalu, k universitnej kliniji w Sofiji kluščazym, je jena hospitalowa wothladarka při sčěkanju cyrkwinskeho nadpadnika Christa Trojanowa z tšomi wustrělami z revolwra morila. Christo Trojanow bě při sčěkanju redaktora „Makedonie" z wutrělenimi šmjertnje kranił.

Ssotra praji, so je ju popołdnju njesnaty muž wopytał, kotryž je ji revolwer při schowanku, so by nadpadnika z nim wobchadała. Wumórdarske nadpadnika z nim wobchadała. Wumórdarske nadpadnika z nim wobchadała. Wumórdarske

Też w Jendźelskej počinaja ludowym rejam holdować.

Pękny wobraz wo předwjedźenju ludowych drastow norwegskeje rejwańskeje čerjódki w Londonskej Albertskej hall. Też w Jendźelskej rosće zajim za ludowe reje. Po tysacach khwatachu ludźo do Londonskeje Albertskeje hale, zo bychu sebi wobhladali předwjedźenja wulkeho swjedźenja ludowych drastow. Wšelake rejwańske čerjódki z nječitrych susodnych krajow běchu wosebje na swjedźeń přijěle. Wosebje spodobachu so jednore, ale tola tak powabne norwegske ludowe reje.

Z Ralbic. (Staršiska zhromadźizna.) **Před krótkim** běše tu zhromadźizna staršich wosadnych šulow, Ralbičanskeje, Konječanskeje a Rózećanskeje. Sekretar katolskeje šulskeje organizacije w Sakskej, k wučer Elsner z Drježdźan pokaza staršim **we swojim** přednošku, kajke prawa a winowatosće maja po wšelakich šulskich zakonjach. Pokaza wosebje tež, kak nuzne je, zo staršiske rady a wučerjo přeco hromadźe dźěłaja. K šulski wjednik, wyši wučer Andricki-Radwański sčini staršich na to skedźbnych, kak so hižo zaho, w domje a w šuli zakład k nabožnemu [illegible] kładźe, kak so w dźěćoch hižo zahe skrućа [illegible] duch.

[illegible] W nozy k 4. 1. 33 [illegible] na nalčej horje. Přewšěmi [illegible] hórskeje karcjmy. Dokelž [illegible] nje, dyrbjachu lajny nohle [illegible] nej karcjmje a tam swoje [illegible] jich trumfi. Mjažachu je [illegible] kolady a potom cyknychu. [illegible] (Wěcpisał přewod šmjerjenje Serbowki.)

[illegible] jubilarka, knjeni wudowjena wuměłarka Hana Kubźowa [illegible] we wysokej starobje 80. narodnin. Wušła pola swojeje [illegible] a tam hišće w domjanskej pomhaše. Jako wesoła a prawowitu ma wjele wuměłcow a prawuměłcow. Na jeje narodninu duju so jej wiele poćěšacych wotpowědow. Nadźijeja wjele je šmórna stara Serbowka, kiž leži hišće w herbskej brašce hłodźi.

Z Jenkec. (Njeswjedźenje.) Zjawnoćerjeny Kurjuš Bojeć padže w srjedu z pěsćerom a z hołcom na [illegible] a so tak cyłe hrani, so dyrbjachu jeho na pychłus [illegible] bowjeřej do Shorjelskeje khorownje.

Stóry Wětrowjerje želesnicy?

Wotkrućena želesnica Lubin—Khoćebuz, tak wjeselowna „Wětrowjerja želesnica“ je tež nět hižo wobdźiłeje kriju wohroženu. Jeje dołhodny šin so wo połojcu smjerjechiše. Nazjebacz wjele [illegible] a wotmjelowanje njeby mógło, sdźerżeć [illegible] ramowachu. Dyrbjachu so prosyć wo podpjeru. Želesnica hižo 35 lět wobsteji a mnjechu a na wulki nadawk a wažnosć za Wětrowjerje wobudleršwo. Prošu so nětko tehodła wo rafnu pomoc wuschnosćow, kiž ma [illegible] balansjedźenje přichodnosća.

Z Khrósćic. Rjany dozwuk namaka skhadźowanka, kotraž so srjedu na farje k dokónčenju radostneho jubileja wjeledostojneho kujeza duchoweho rady fararja Sewčika wotmě. Hišće pyša krasne pletwy a wěncy faru a cyrkej, z tak wulkej lubosću zhotowjene wot wjesnych holičow. Bórzy drje so zhubja. Z nimi pak nic myslička na nawjedny swjedźeń, kajkehož je wosadna wjes scežka hdy widźała. K njezaprahnitemu dopomnjeću měješe tež srjedźinša hosćina słužić, kotruž jubilar k česći serbskeho duchownstwa, zastupjerjam wosadneho wučerstwa a cyrkwinskeho předstejićerstwa a kěhětarjow wuhotowa. Nahladna ličba hosći bě so zesła, samo z dalenoje Krimičawy a Cwikawy běchu do serbskeje Łužicy, do swojeje domizny, přikhwatali. Jenož dźewjećo so zamołwichu dla cyrkwinskeho zastojnstwa, khorowatosće a z druhich přičinow. Knjez jubilar witaše wšitkich z wutrobnymi słowami. Znutřkowna radosć nad lubym wopytom bě tež tróšku jeho čelne mocy pozběhnyła a tak njetrjebaše čelna bídnosć radostnu mysl. Chcyše so raz ze swojimi bliže zeńć, hdyž jemu to při składnosći swojeho 25lětneho měšniskeho jubileja možno njebě, přebywawši tehdom w Kamjenicy, hdyž je ze samej lubosću a wopomnjwosću tamnym wosadnym służił a wjele spomožneho wuskutkował. Wo tym swědča mnohe dźakne dopisy runjo z tamneje wokoliny. Tola jěra kapka padny do wina wjesela, spominajo na nahłu smjerć swěrneho dolholětneho kěhětarja, k. kubleńskeho wumjeńkarja Jakub Wawrika w Nuknicy, na kotrehož z čichim paćerjom přitomni spominachu. Za wutrobne powitańske słowa dźakowaše so wysokodostojny knjez šolastikus Hejduška z Budyšina, při tym skrótka wuzběhnjo dźěławosć jubilara wosebje w Khróšćanskej wosadźe, wo kotrymž nowe zwony, staciony, topjenje a spandowanje cyrkwje a druhe nadobne skutki swědča. Z tym je sej njezachodne dopomnjeće we wutrobach wosadnych zwěsćił. Jeho słowa wuklinčachu do harmoniskeje slawy. W mjenje lajkow, zdobom tež za wosadne wučerstwo, porěča k. wyšši wučer Słodeńk, wuzběhnjo wosebje literarnu dźěławosć jubilara, tež jeho žonje njekhabłacu swěru a lubosć napřeco swojemu małomu narodej. Po wobjedźe da so fotograf do dźěła a skrući přitomnych na wobrazu, k dopomnjeću na dozwučny swjedźeńk. Zlaleni sej cyrkwinske topjenje wobhladachu. Potom pleče so rjana zabawa dale. Při wječeri spominaše předsyda cyrkwinskeho wulbjerka, k. kubloř Kokla-Khróšćanski, na přikładownu přezjenosć, kotraž tutu korporaciju nastajanje z kujezom jubilarom wjazowaše. Njech so wšitke přeća, kotrež so k. jubilarej dźiwajo na jeho čełnu strowotu wuprajichu, dopjelnja a jemu hišće mnoho lěta su spožčene w dźěle za cyrkej, wosadu a serbski lud.

Z Kukowa. Njedźelu 8. januara popołdnju w 2 hodź. je zhromadźizna wotnožki Němskeho zwjazka wójnskich zranjenych. Towaš Wrona z Budyšina budźe přitomny. Wosebje so prosy, zo bychu mandźelske wójnskich zranjenych na tutej zhromadźiznje so prawje bohače wobdźělile, dokelž budźe so wo jich zajimach wosebiće ręčeć.

— Radupodawanje za maćerje w Kamjeńskim wokrjesu. Maćerjam w Pančicach podawa so rada pjatk 13. januara 1933 pop. w 2 hodź. w hosćencu. — Pućowańske radupodawanje za maćerje w Konjecach, Ralbicach w Smjerdźaćej budźe srjedu 11. januara 1933 pop. w 2 hodź. w Konjecach, 1/4 hodź. w Ralbicach a w 4 hodź. w Smjerdźaćej.

S Wjetrjećina. (Wobšadna rozprawa.) W jatchym lětsće narodźi so tu 50 dźěći (1931: 63) a to 22 hólcow a 28 holcow. Přichilowědźenych bě 37 (37) porow, z kotrychž so tu 22 (27) swěrowa. Konfirmandow bě 37 (38) a to 15 hólcow a 22 holcow. Wumrě z wošadnych 42 (31) wosobow, tu so pakhmaty 49 (44) wosobow. Spowědnych bě 2269 (2243) wosobow hromadźe z 64 (54), kiž so doma wobstarachu.

Z Łužicy

* **Se Jitawy.** (Sacjišnjene powołanje.) **Jitawšći hamtšti jud běše hujro a często khłoštaneho pjekarja Makša Rudolfa Rindta z Dubna pola Drježdźan k 1 lětu a 7 měsacam khłoštarnje jaždźił, dokelž je wón, runjež běše jako Čech z traja wupokazany, dla swojiteho khłoštanjow w Němskej, wo-pjet bjes paša mjesy pjecekročił a 11. oktobra 1932 w Drježdźanach jedne kolo kradnył a w Hornim Ullersdorfje pjedał.** Pjecerjowo swojemu jaždźenju wón powołanje japołoji, tiž **pał** so sacjišnju.

Radio

Sobotu, 7. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa 18,30 wo wulkich němskich molerjach, 20 mšany wječor z Mnichowa.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa 19 Waltar Niemann hraje ze swojich klawěrnych skladbow, 20 koncert k lóšonim zymskeje pomocy, 21 wjesely wječor.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Wrótslaw 20 walčiki. Köln 20 wjesely wječor. Ljubljana 19 ze krałestwa Zlatoroga. Warša[illegible] 20 zabawna hudźba.

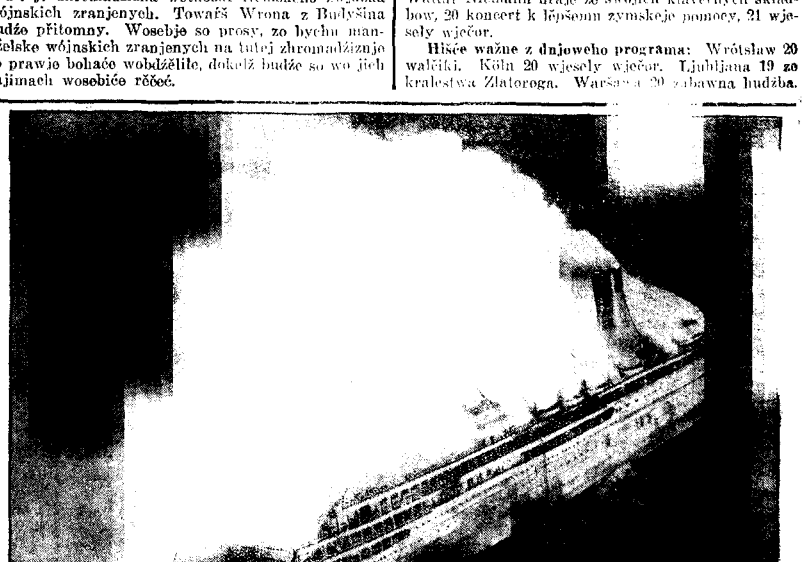

Radiowy wobraz wo wohnju na francowskim hobrskim parniku L'Atlantique“.

Wupalena francowska hobrska łódź „L'Atlantique“, kotraž w kanalu La Manche so palo k mórskemu brjohej piuwa. Při wohnjowej katastrofje na hordym parniku je 18 muži wobsadki swoje žiwjenje přisadźiło. Wobraz je z létadła fotografowany. Lětadło přinjesy wobraz do Londona, wot tam so telegrafiscy do Barlina poda.

Cyrkwinske powěsće

Z Delnjeho Wujezd..

Dop. w 9 hodź. serbska Boža služba (k. farar na wotp. Mailink-Klětnjanski).

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Hainichena.** (Młodostny žamomordar.) We šuđednym Berthelsdorfje da ju Nowe lěto 14lětny schujeć Pawol Claußnitzer cjahej pichejerz. Cjahi schulerja tak cježko rani, jo tutón hnydom wumrě.

Přilopk

* Sobu meteor ł njeđjeju pađje. W Jendželskej tónz saschoło je šestota meteor na ćmju pađje. Nasta nětko žwada mjes najeńkom leżownoscu, hdyž bě meteor dopadnuł a mjes jeje wobhđerjom. Kóždy chcyše mjeń meteor. Najeńt hej žadasche tamjeń, dokelž prjedy tam lićeże njebě był, ale hakle poldźišcho na sem padnył. Wobkedźeże nak tomu njeschichtowasche a rjekny, jo tamjeń słuscha k „kłazej dźiwinje", kotraž po jendželskim rozumje jemu słuscha. Najeńt mochał snapschećiwi, jo lětaze dźiwne dyrbi tola mjeń pjerje a kschidła. Dokelž jo powěsć na hwadźe dale schěrjesche, sjoni też skónčnje wo tom zlowuschko. Pschihđże zlownik a sebra meteor, dokelž bě jo do kraja pschinjesł bjes toho, jo by jo łapałcho zo sa želeso.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Muhłady na wjedro** ja jutišcha sobotu: Malo pschemjenjenja.

* **Woheń na franzowskej 40 000 tunowskej pańskerskej łódźi „Atlantique" haśuje. Wukhoważe parne cjołmy ju „Atlantique" sa wlećejacy powjas swjasałe a pytaju ju pola Portlanda k jendželskemu brjohej scjahnuć. Kapitan Schoofs, wjednik „Atlantiqui" je hromadźe s tśomi offiśěrami na wlećejacej łódźi Cherbourg wopuschćił. Chże spytacj, łaž bórzy horzota nětkaj dowoli, na „Atlantique" sa-kśe a na njej franzowsku khorhoj wupowěsnjeć. S tym dyrbi jo sabjewaći, jo buchu jo i zuśeje strony łódźe jako wešy bjes knjeła smożowali. Někotre haschaze cjołmy wozdu do łódźe klumpaju.**

S **„Atlantiquowoje"** wobhađli je jo 18 muži schubito. **Maju ša to, jo ju jo pak sadnuchli, pak jo tepili. S wukhowanych je 27 franjenych w Cherbourgšej khorownі.**

Druhi łóźjiny kapitan Gaston je jenemu Parišćemu nowinarjej powedał, jo je hromadźe s kapitanom, někotrymi offiśěrami a někotrymi mužemi hischće na łódźi był, hdyž njebě žaneho wukhowazeho cjołma widźeł. Wukhowaje łódźe ju jim pschikiwale, jo buchu do wody słocjili. Swoprědka ju jo łomdźili. So by ludźi sthrobłił, je jo kapitan Gaston prěni do žołmow słocjił. Jemu je jo jara cježko pluwało, dokelž na wodźe łuste mrócjele kura leżachu. Kapitan powěda, jo bě jo skoro sadujył, hdyž je jeho jedyn wukhowazy cjołm s wodu wutjahnył.

* **W jattwje w Sofiji je jo 32lětny Bołhar Konstantinow wobwěsnył. W sawostajenym liśe je jo wuśnał, jo je w lićeże 1925 w Sofiji w Njedźelinej zyrkwi bombowy nadpad sturił, ł kotrymž je ko tehdy 140 ludźi morilo a jo wjacy dyžli 200 sranilo.**

* **Tśi paduchi jo do doma jenoho ratarja w Alteisne dobuchu. Dokelž jich ratarjowaj žynaj pschekapischtaj, jo do cjekanju dachu. Jedyn ł paduchow dwójzy tśeli. S wutśelomaj jo jedyn ł ratarjowoju žynow žmjertnje rani.**

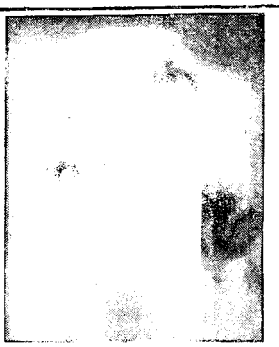

Lilian Harvey,
wobłubjena němska filmowa dźiwadźelnica, nastupi puećowanje do Hollywooda, hdźež ju kontrakt na wjacy lět wjaza.

Směški

* Nadmowł.

„Bychćeł pjenjeje měł, bych tebje na jejkrejzu piwa pscheprošył!"

„Ty šupało! Ja bych tebje na bleschu wina pscheprošył, bychćeł pjenjeje měł."

* Nan: (ju domoj wróćiwschi): „Hdźe dha mać je, Janko?"

Jank: „Mać je psched dwěmaj hodźinomaj na pjecj mjeńšchich k cjecże Hanje schła."

*

* Wučeł: „Schtwo kuježesche w Rušcej sa cjaš Napoleona?"

Schulerka: „Krała synna, kujes wučeł."

*

* Wopyt.

„Janko", wopraschja ju wučeł, „lekcamaš hóńcjaga kotryž jenoho wopyta trjubuje, a wotdźerżujuš-li jeho wot teho, kajti počinj potom wukonjam?"

„Wočini bratrowskeje lubotcje", Juńk skótka wotmolwi.

Swójbne powěsće

Zemrěła: Emilia hord. Bukanowa rodź. Ernstbergerez w Budyšinje, 65 lět; khowanje budźe jutśe ju 1 hodź. wot žarowańskeho domu, Mužakowska dróha 29.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Tow. „Cornobóh" woswjeći sobotu 7. wulkeho rožka hodowny swjedźenik w žurli „Tanz-Institut-Könecke", Zahnsgasse 21. Započatk wječor w 7 hodź. Přećelju a hosćo su lubje witani.

Delni Wujezd. Tow. „Zabrodka" ma njedźelu 8. wulkeho rožka swoju měsačnu zhromadźiznu pop. we 3 hodź. w Hańkec hoseńcu. Dla ważnych wuradźenjow chcyše wšitke schustawy přitomni być.

Předsydstwo.

Lumir. Jenož solistoju sobotu 7. t. m. z dypkom 1/45—6 hodź. Georgstr. 24, III. Bj. Krawc.

Łaz. Njedźelu 8. jan. pop. 1:4 hodź. pola Šołćic we „Bělym Konju" zhromadźizna tow. „Handrij Zejleŕ". Porjad: 1. dowuradźenjo wo zymskim swjedźenju, 2. wopomnjeće towaršа Jana Wirtha, 3. njedźelske łopjeńko „Pomhaj Bóh", towarstwowe naležnosće atd. Naležnje so prosy, zo bychu wšitcy přišli. Hosćo su lubje witani. J. Haješ.

Radwoŕ. Jednota Sokol ma dźensa pjatk wječor 1/28 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Zwučowanje wupadnje. Přednošk je přilubjeny. Wšitkich wěsće a z dypkom wočakuje starosta.

Sokolska župa „Lubin". Zymska kubłarska składźowanka wotmišeja so njedźelu, 8. wulkeho rožka 1932 pop. w 2 hodź. na sali „Serbskeho Domu" w Budyšinje. Přednošk změje hr. hudźbny direktor Bjarnat Krawc. Wšě jednoty njech so zastupjene.

Župny starosta.

Centralne dźiwadło

Wot pjatka hač do póndźele

Prěni němski zynkofilm, w kotrymž jeničcy holcy a žony sobuskutkuja:

„Holčki w uniformje"

Wubjerny zynkofilm po znatej hrě „Wčera a dźensa"

Jako wyška . Emilia Unda Manuela . Hertha Thiele
wučerka . Dorothea Wieck Ilse . Eilen Schwannecke

Zynkofilm, kiž po cyłej Němskej sławu žně ešo.

Palastowe dźiwadło

Wot pjatka hač do póndźele

Kołwrótna šmjatańca, směšne připady.
Film połny žorta a pryzlow!

„Sława, hólčik!"

Zynkofilm po znatej w. eselohrě Arnolda a Bacha z Ralph Arthur Roberts, Lucie Englisch, Lotte Lorring, Georg Alexander, Fritz Schulz, Ida Wüst, Max Adalbert.

Započatk we wobmaj dźiwadłomaj wšědnje 1/25 a 3/49 hodź.
Njedźelu w 5, 7 a 9 hodź.

W lěće 1933

njedyrbjała w žanym serbskim domje pobrachować serbska protyka. — — Płaći tola „Předźenak" lětsa

jenož 50 pjenježkow

Pytam kupić:

Ležownosć

z domskim, hródźemi a bróžnju, 10 hač 25 jutrow, połcju kerćiny a lěsa pł. domskim, po možnosći z běžacej wodu abo hatami.

Rich. Jüttler w Neugersdorfje
Neuebauerstrasse čisło 19

Młoda, strowa wysokosućelna

kruwa

je na předań
w Pěskecach čo. 18

Wosebje přihódne poskicenje
łožowych a kuchińskich šatow
namakaće pola
Paul Korn
w Budyšinje na Hošćanskich hasach 21

Hana
(II Sienkiewič. Přeł. B. Cyž.)
Novelka. 164 str. 2.0 pj.

Měšćanske dźiwadło

Sobota 7. januara we 16 hodź. hodowna balka
Palčik Nós
Płaćizny: 30 pj. hač 1.10 hr.

Wječor 20.15 hodź: operety
Winska krej
Płaćizna skupina I

Njedźelu 8. januara w 16 hodź k poslednemu razej po zniženych płaćiznach
Hdyž kčeja małe fijałki
Płaćizna skupina II

Wječor w 20 hodź. operety
Winska krej
Płaćizna skupina I

Póndźelu 9. januara zawrjene!

Wutoru 10. januara 20.15 hodź.
13. předstajenje za abonement A
k prěnjemu razej klasiska operety
Klanka
Płaćizna skupina I

Srjedu 11. januara 20.15 hodź. krimalna hra
Mordarstwo štwórtk 17. hapreje
Płaćizna skupina II

Štwórtk 12. januara 20.15 hodź.
7. předstajenje za abonement B operety
Klanka
Płaćizna skupina I

Pjatk 6. anuara w 20 hodź.
7. předstajenje za abonement C
kriminalna hra
Mordarstwo štwórtk 17. hapreje
Płaćizna skupina II

Sobotu 14. januara w 20,15 hodź. kriminalna hra
Mordarstwo štwórtk 17. hapreje
Płaćizna skupina II

Spěwarske

serbske a němske we wulkim wubjerku
Serbska kniharnja
na Lawskich hrjebjach

Čitajće serbske knihi!

Serbska kniha runje tak tunja kaž němska! — Wulke zniženje płaćiznow wotnich knihow zmóžni za dźensniše poměry Serbam kupować serbske knihi!

Woteběrajće serb. narodnu zběrku „Dom a swět",

kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa.

Dotal wušło:

1. Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko. **1.00 hr.**
2. Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedźeńska hra. **—.50 hr.**
3. J. Lorenc-Zaleski: **Serbscy rjekowje.** Powědańčko. **1.00 hr.**
4. Adolf Černý: **Serbske wobrazki.** **1.00 hr.**
5. Mato Kósyk: **Pjerada Margrofy Gera.** Dolnoserbska episka pěsń. **—.50 hr.**
6. Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko. **—.50 hr.**
7. Mina Witkojc: **Dolnoserbske pěsńe.** II. wudaće. **—.50 hr.**
8. Marja Kubašec: **Khodojta.** Hra w tśoch jednan ach. **—.50 hr.**
9. J. Bart-Ćišinski: **Nawoženja.** Narodna-episka baseń. **1.00 hr.**
10. Ruke byliny z drjeworězami Měrćina Nowaka. **2.00 hr.**
11. Jan Łajnert: **Wyskow sapy, sylzow kapy.** Basńe. **—.50 hr.**
12. Teréza Nováková: **Na farje.** — **Hańki.** Powědańčka. **1.00 hr.**
13. Pawoł Krječmar: **Raj myslow, sonow z łužiskich honow.** Basńe. **—.50 hr.**
14. Mato Kósyk: **Pěsńe.** I. žel. **1.00 hr.**
15. Mato Kósyk: **Pěsńe.** II. žel. **1.00 hr.**
16. Božena Němcowa: **Baruška.** Powědańčko. **—.50 hr.**
17. Adolf Černý: **Serbske hobrazki.** **—.50 hr.**
18. Božena Němcowa: **Ziwa Bara.** Ze žyweńa pastyńskeho žowća. **—.50 hr.**
19. Romuald Domaška: **Pokiadopytaf. — Le chevalier de saxe.** Sławiznišcy powědańčky. **1.00 hr.**
20. J. Lorenc-Zaleski: **Kupa zabytych.** Roman serbskeje nyłacje duše. **1.00 hr.**
21. Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.** **1.00 hr.**
22. Božena Němcowa: **W groże a pód grodom.** Powědańčko. **—.50 hr.**

Wjazane zwjazki su 50 pj. drózše.

Znajeće zběrku „Słowjanske rozhlady"?

Dotal wušło:

1. T. G. Masaryk: **Słowjenjo po wójnje.** **—.25 hr.**
2. J. Bryl-Serbin: **Serbski Dom w Budyšinje.** **—.50 hr.**
3. Józef Páta: **Sokolstwo a Słowjanstwo.** **—.25 hr.**
4. Ota Wićaz: **Jan Kollař.** **—.25 hr.**
5. Jan Symank: **Přino ki k stawiznam serbskeje rěče a literatury.** **—.50 hr.**
6. Włodź. Změškal: **T. G. Masaryk a Łužiscy Serbja.** **—.25 hr.**
7. Józef Páta: **Z kulturneho žiwjenja Łužiskich Serbow po swětowej wójnje.** (Z 44 wobrazami.) **—.50 hr.**
8. Česław Lěska: **Praha.** Krótki přewodnik. **—.25 hr.**

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow.

Wšě knihi předawa:

Smoler'ec knihićišćerńia a kniharńia, z. dr. z w. r. w Budyšinje w Serbskim Domje.

Blidarskeho
z nješto pjenjezami přistaja
W. Schumann w Hbjelsku

Njekurjak
za 3 dny přez „Nitok" wupłokowacu wodu. Na předań w Hrodowskej haptycy

Wowcyn. zabawki
za pěkne serbske dźěći
(J. Radyserb-Wjele, dr. Muka)
128 str. 80 pj.

Přiloha k čistu 5

SERBSKE NOWINY

Pjatk 6. januara 1933

Swieća Serbja lětsa „Ptači kwas" w Budyšinje?

Kóžde léto sthadźowachu jo Sserbja ſ blišca a dala w Budyšchinje k tradizionelnemu wobſwjeczenju „Ptaczeho kwaſa". Tutón ludowy ſwjedźeń wuhotowa Budyske ſerbſke towarſtwo „Nadźija, kiž je ſebi ſa nadawk ſtajiło, hajicé ſerbſki ſpěw a ſerbſke waſchnja. Kak je tuto towarſtwo ſwój nadawk dopjelnjało, we tom njetrjebamy piſacz, pſchetož „Nadźija" je ſo njeſapomnicze ſapiſała do ſtawy knihi dźěła ſerbſkich towarſtwow. Napomnicz chcemy jenoż jeje ſajeſdy do Delnjeje Łužizy, jeje budźiſke dźěło tam ſ pomozu delnjoſerbſkeho ſtowa, ſpěwa a dźiwadła. Bě ſobu pſrnje ſerbſke towarſtwo, kiž jarjadowaſche trajne kurſy ſerbſkich narodnych rejow a kiž jako jenicźke wotpowi ſerbſkim „Ptaczi kwaſ". Towarſtwo ſtojesche w ſpěwje a dźiwadle na pſrnim meſinje. W pośledniom czaſu pak dyrbjesche wotſtupicz wot ſiweje aktiwnoſcze je wſchelakich pſchicźin a woſebje dla paſiwnoſcze abo roſſchěrjenoſcze Budyſkich Sserbow. W ſaſchłych tydźenjach ſeſtaſe ſo pſchedſydſtwo a wubjerk towarſtwa ſhromadnje ſ pſchedſydom Spěwneho Swjaſka. Poſtaji ſo nowy ſakład towarſtwa. Po tym, ſo ninto katoliſkeho wobſaſneho towarſtwa „Jednoty" bu nětko też ſałożene „towarſtwo ewangelſkich Sserbow", budźe „Nadźija" jenoż ſakładnje ſpěwne towarſtwo, kiž wſchěch jednocza k hajenju ſerbſkeho ſpěwa. Budyſchin njemóżeſche bjes ſerbſkeho ſpěwneho towarſtwa bycz! Dokelž dochołtny a wopornimy dirigent „Nadźije" knjes Guſtaw Wowczer je ſiwoje ſaſtojnſtwo ſtożił a ſo na wotpoczink podał, bu ſa nowego dirigentu wuſwolony knjes wucżer W i n a ć ſ Budyſchina. S wutrobnym dźakom Nadźija ſpomina na ſiwojeho wopornjeweho bywſcheho dirigentu. Pſchedſydſtwo „Nadźije" wobſankuje, **ſo wobſwjeczi towarſtwo leſa 1933 ſwój „Ptaczi kwaſ" a to ſpoczatk februara ſ rjanym ſwjedźeńſkim porjadom.** — Saſchłu wutoru bě pſrnja derje wopytana ſpěwna pruha pod nowym dirigentom, kiž ſaruczi wobſwjeczenje „Ptaczeho kwaſa" też lětſa w Budyſchinje! — Kóżdu dalſchu wutoru, kóżdy raſ wjeczor 1/4 9 hodź., ſu w Sſerbſkim domje ſpěwne hodźiny. Njech pſchindu wſchitzy ſpěwakhmani Budyſzy Sſerbja a Sſerbowki, kaž też cźi ſ bližſcheje wokoliny. Towarſtwo njeſběra **jadyn pſchinoſchk! Wutworimy w Budyſchinje ſiwlne ſpěwne ſerbſke towarſtwo, kiž njech ſo ſtanje dale ſ cźeſtnym ſrjedźiſcheom wſchěch Budyſkich ſpěwaſkhmanych a narodnoſcej w ſſutku lubowazych Sſerbow a Sſerbowkow!**

Cyrkwinske powěśće

1. njedźela po Tŕoch kralach, 8. wulkeho rózka 1933.

Z Budyšina.

W M i c h a l s k e j cyrkwi rano 1/2 8 hodź. Bože wotkazanje ſerbſke (farař Kapler), dop. 1/2 9 hodź. ſerbſka a 3/4 10 hodź. němska Boża ſłužba (farař Tiſeſ). 1/2 12 hodź. dźěćikemšenje, pop. 1/2 3 hodź. Boża ſłužba za młodźinu. — Srjedu wjeczor w 7 hodź. nutrnoſć w Cyżecach.

Krajnocyrkwinske zjednoćenſtwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu dop. 1/2 11 hodź. zwjazk dźěći, wjeczor 1/2 8 hodź. evangelizaciska zhromadźizna, 1/2 8 hodź. tež zhromadźizna na Židowje, póndźelu wjeczor we 8 hodź. zhromadźizna żeleznicarjow, wutoru wjeczor we 8 hodź. zhromadźizna żeleznicarjow, wutoru wjeczor we 8 hodź. zwjazk młodźiny za rozsudź. kŕesćanſtwo za młodźencow a srjedu wjeczor we 8 hodź. tehorunja za młode holcy, ſtwórtk wjeczor we 8 hodź. bibliska nutrnoſć.

Zhromadźizny zwonka Budyšina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Rozwodecach, póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Kumwałdźe, wutoru wjeczor we 8 hodź. w Budeſtecach, srjedu wjeczor we 8 hodź. w Biskopicach a pjatk wjeczor we 8 hodź. w Hornjej Hórcy.

Z Barta.

Dop. w 9 hodź. ſerbſka a 1/2 11 hodź. němſka Boża ſłužba. — Zběrka.

K ſwjedźenej Tŕoch kralow.

Tŕo kralojo čahaju po měśe. Tuta rysowanka Ludwiga Richtera dopomina na ſtary wjeſny nałožk w Delnich Serbach a Němcach. Tutón nałožk je jenož hišćo żiwy w nekotrych bayerſkich hórſkich krajinach.

Z Budeſtec.

Rano 1/2 8 hodź. zmjeſe duchowny Böttger němſku ſpowědź, farař Bóje dop. 1/2 9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemšenje. Pop. w 2 hodź. zmjeſe duchowny Böttger kemšenje za dźěći 5. hač 8. ſulſkeho léta. Pop. w 4 hodź. hodowna ſwjatoćnoſć evang. towarſtwa młodych holcow w młodźinowni.

Póndźelu wjeczor 1/2 8 hodź. zwučowanje ſ pozawnami w młodźinowni. Srjedu wjeczor w 6 hodź. poſedźenje cyrkw. předſtejerſtwa w młodźinowni. Srjedu wjeczor we 8 hodź. bibliske rozrěčowanje evang. towarſtwa młodźencow w młodźinowni. Stwórtk pop. 1/4 hodź. zhromadźizna żónſkeho towarſtwa w młodźinowni. Stwórtk wjeczor we 8 hodź. towarſtwo młodych holcow. Pjatk wjeczor we 8 hodź. bibliska nutrnoſć pola Dučkee w Kózłach.

Z Budyšiaka.

Dop. 1/2 11 hodź. ſerbſke kemšenje (farař Handrik-Porſiski).

Z Bukec.

Dop. w 9 hodź. ſerbſke, 1/2 11 hodź. němſke kemšenje. Pop. 1/2 3 hodź. křećenſke kemšenje.

Wumrěł: Paweł Maks, mandź. ſyn Augusta Hermanna Šuby, lěſneho dźěłaćerja we Wotrowje, 4 léta 5 měſ. a 23 dnjow ſtary.

Z Hodźija.

Rano 1/2 8 hodź. zmjeſe farař V [illegible] němſku ſpowědź, farař Wjeſar dop. 1/2 9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemšenje. Wjeczor we 8 hodź. pozawnowy khór też z pomocu cyrkwinſkeho khóra jako ſwjedźeń ſwojeho lětneho wobſtaća kŕesćanſki ſwójbny wjeczor w Eigenrec hoſćencu wuhotuje.

Z Hrodźišća.

Dop. w 9 hodź. ſerbſka a 1/2 11 hodź. němſka Boża ſłužba.

Z Hućiny.

Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, Dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, 1/2 11 hodź. kemšenje za dźěći.

Z Khwaćic.

Rano 1/2 8 hodź. ſerbſka ſpowědź, dop. 1/2 9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemšenje.

Pohrjebany 31. dec. 1932: Otfried Korla Herrmann, zamkarjowy ſyn we Wulkej Dubrawje, 5 měſ. a 5 dnjow ſtary (wumrěł w Budyſkej khorowni).

Z Kluksa.

Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź z Božim wotkazanjom, w 9 hodź. ſerbſke, 1/2 11 hodź. němſke kemšenje.

Z Kotec.

Dop. 1/2 11 hodź. němſke miſijonſke předowanje, 1/2 12 hodź. němſke miſijonſke dźěćikemšenje (wosalny farař). Miſijonſka kolekta za ev.-luth. miſijonſtwo w Lipsku.

Z Łaza.

Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke a 1/2 11 hodź. ſerbſke kemšenje (farař Riota).

Z Małeśec.

Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſka kemšenje. Kolekta za miſijonſtwo mjez pohanami. 1/2 11 hodź. dźěćikemšenje z miſijonſkim

Kozacy

Wo ruſkich Koſakach ſmy wjele ſłyſcheli, najbóle pak to, ſo běchu to ſobu najſkrobliſchi a najſtrachnjiſchi wojazy *ruſkeho wójſka. Kozazy pak njeſu wěſte dźeźeńe wojaſkow,* kaž to množi mysla, ale je to wożebity ſplah a lud, kiž bydli w połoniſchej Ruſſej po brjohach Czorneho morja. S nich ſu podanſzy kozazy najwuſtrammiſchi. Snajemy jich też jako ſtawnych ſpěwarjow.

Sa czaſ greckiſkeho cźěſora Konſtantina Wołoſchi a Bołharjo wjele Żuhożłowjanow wuhnawachu a tuczi ſo potom ſaſzydlachu w krajach mjez Czornym a Kaſpiſkim morjom. Na nich ſo pŕeni króć mjeno „Kozazy" nałožowaſche. Mjeno „Koſak" je ſtarosrientalſkeho pochoda a wosnamjenja telko kaž dyrdomdejnik, dundak. Kozazy běchu khrobri, ſwobodnje ſmyſleni wupnejowarjo, kiž ſo ſa czaſ tatariſkeho knjeſtwa ſaſzydlachu nad rěku Donom. Njemóżachu jnjeſej nadknjeſtwo ruſkich zarjow a tohodla cźěkachu do pralěſow a ſtepow po brjohach Dona. Tſeći króć Kozazy dóſtachu ſeſyłnjenje w 17. łětſtotku, hdyż zar Aleksej Michajłowicz ſwobodnych burow pſchemjeni do njewólnikow. Tehdy ruſky burja ſ hromadami wupnejowachu do krajow pſchi Czornym morju.

Kozazy kóżdeho nowého cźeſtujenja rady pſchijimachu, njepraſchejo ſo ſa jeho ſaſzdjenoſcźu. Wumnjenje bě jenož, ſo dyrbjeſche kyż prawoſtawneje wěry. Słónczne kozazy ſo też měſchachu ſ powoſtatanimi tatariſkich ſplahow a tak naſta tamny kozakiſki lud, kiž bě ſtawny po zylym ſwěcźe dla ſwojeje khrobloſcze, wojowarſkeho ducha a ſwobodneho ſmyſlenja.

Jednotliwe cźrjódy ſej wuſwolichu ſwojeho wjednika, kotrehoż mjenowachu „ataman". Jenotliwe wotdźělenje ſo „ſtaniza" mjenowaſche po ruſkim mjenje „ſtan" (łĕhwo).

Straſchne ſiwjenje wonka w praſeſach a dźiwich puſczinach wukubluje kozaka k dowcźipnoſczi, ſmuſitoſczi a khrobloſczi. Spochi wón ma wojowacz ſ njepſcheczelemi a ſwěrjatami a tak ſo wunuczuje a bywa najſtrachniſchi ſurjod Tatarjow, wot kotrychž bě pſchewſak konjeſtwo, jěſnoſtwo a też narodnu draſtu.

Rólniſtwo kozazy najprjedy ſpjta njehajachu. S nadpadami na tatariſke wjeſy, ſ wójnami pſchećiwo Turkam pſchiſwojachu ſebi to, ſchtož trjebachu k ſeſiwjenju. Hewak ſo też ſiwjsa ſ hońtwjeſtwom a rybaſtwom. Cźaſ ſiwjenja bywaju na konju, pak na łódźi.

Kozazy ſo roſdźěłachu na dwě ſkupinje. Horni kozazy bydla nad hornim Donom, delni pak nad delnim Donom. Horni kozazy ſu rysły Sſkowjenjo, mjes tym ſo delni ſu ſo jara měſcheli ſ Tatarjemi a Cźerkeſami.

Sa ſwójbne ſiwjenje nimaju kozazy wjele ſrošnjenja. Najradſcho wojowachu a wucźahowachu pſchećiwo druhim narodam. S tym njeſej ruſkeho kraja roſſchěrjachu daloko k rauju hač k brjohoam Wulkeho oceana. Tute cźaſi kozakow budźachu kedźiwoſcźej ruſkich zarjow. Woni dyrbjachu kozakow trjebacź ſa hranicarjow a tohodla ſ nimi jednachu.

W l. 1581 podcźinichu kozakiſki ataman Jermak Sibirſku a ju dobu ſa Ruſku. Hdyż w 11. łětſtotku tatariſke knjeſtwo w Ruſſej ſo ſwoje, ſo też kozazy horſcheli wobdźělachu na natarjenju nowego ruſkeho ſtata. Sadźerjuja kriminſkich Tatarjow a tworja njepowalnu ſtraż k jubu a rauju. W l. 1552 poſtiſcachu podanſzy kozazy zarjej Jwanej Hróſtowe nu ſwoju pomoz pſchećiwo Kazanej. Wot teho czaſa kozazy ſtajnje wojowachu pſchećiwo njewěrjwym. Bě to ſwjata winowatoſcź kóżdeho kozaka. Kozazy běchu ſchkitarjo kſchesćanſkeje kultury k rauju, woni Europu wukhowachu tak pſched nawalom pohanſkich Tatarjow.

Cźyżychu ſej też dołhe wuſtupy k morju a cźaſto napadowachu pſchiſtawne měſto Aſkow. Cźaſto też dóńdże k waſnym konfliktam ſ ruſkimi zarjemi, tola w cźaſu ſtracha poradźi ſo ruſkim zarjam ſtajnje ſnowa, dobyć Kozakow. ſa ſwoje ſaměry. W l. 1642, hdyż běchu Polacy wobſadźili Moſkwu a ruſkemu ſtatej kóńz hrożeſche, Kozazy Moſkwu ſaſo wuſwobodźichu a wot teho czaſa mjeſachu Kozazy pola ruſkich zarjow dobre mjeno a wulku nahladnoſcź.

Hacź do kŕónowanja zarja Aleſzeja Michajłowicza wjedźechu Kozazy ſwobodne ſiwjenje a ſiwjachu ſo jenoż ſ wojowanjom a nadpadami. Najlubſche zaſtrance Kozakow bě też wojowanje. Hdyż kańona ſ wutſtokom da pnamjo, Kozazy ſ zyleje wokoliny ſo ſhromadźichu, jomy a ſtarzy ſtwochu ſtół w rohodźi ſady bahnſchczow, cźełny ſo podnórichu, dwohotne wjeſy ſo ſakopachu.

Hacź do 17. łětſtotka njemjeſachu hiſchcze ani zyrkwjow w kozakiſkim kraju. Pſched kapalu ſwoj. Mikkawſcha ſo Boża ſłužba wotmjewaſche. K roſſwjahnowanju Kozazy wupijachu karan wina abo mjedowiny a potom wucźahowachu won do boja. Hiſchcze ſo roſſwjahnowachu ſe ſwojej rěku, ſ „nankom" Donom.

Najſtaroſtniſchi narodny cźeſt Kozakow je Stjenka Razin. Po zylym ſwěcźe je ſtata ruſka narodna pěſnicźka, kiž wopiſuje, kak je wón ſwoju żonu, perſiſku prynzeſnu, do rěki Wolgi cźiſnył, ſo by ſo zbě wěnował jenoż ſwojim towarſchkam. Stjenka Razin bě drje wſchidźeny ruſkeżiſti hejtman, ale famiſlija luda ſcźini ſ njeho narodneho rjeka, kiž jenoż bohatych wuruhowaſche a khudych ſchkitaſche.

Wſcźele tyſaz Kozakow ſo pſchiſłamkny Stjenkej Razinej. Pſches tři léta wón knjeſcźeſche nad rěku Wołgu a Kaſpiſkim morjom, pſches tři léta wuruhowaſche ruſke a perſiſke měſta. Słónczne wſchak Stjenka Razina lepichu a w l. 1671 ſjarowje wotpraſchowachu. Njeſcźaſu, ſ kotrymi wu ſpytanu, pokazuja ſo dźenja hiſchcze w měſcze Starem Cźerkaſu.

Po ſmjerći Stjenki Razina ſo dźiwje dyrdomdejſke ſiwjenje Kozakow ſtónczi. Zar Pětr wuſti jódny kozakiſku ſamoſtatnoſcź a kozakiſki kraj ſej pſchiſwoji. To najprjedy wuſwali ſaſakſke wojowanja, tola zar Pětr doby. Najſoſwaſche Kozakow, hajicź rólniſtwo a winizarſtwo, ſo hychu byli wobſtejnji a ſo ſdali ſwobodneho dundanja. S wojakow łuchu tatarja. Saſaſa ſo nětko też Kozakam, wojenicź ſo bjes zyrkwinſkeho wěrowanja, ſchtož bě dotal waſnoſcź bylo. Twarja ſo zyrkwje a ſchule. Kozazy ſo jetſtawaju ſ kulturu a ziwiliſaciju. Wajchnja ſo poſtępowa. Naſtawaju pomalku měſta a porjadne wſy. Kozak ſ ludźenja a horliwoſcźu ratari, płahuje wino a konje.

Wuſpěchi ruſkich wójſkow ſwjeticza wotnowiżowachu wot khrobłych ſkutkow Kozakow. Kozak je ja Ruſku dobył nje ſmerne ſibirſke kraje, Kozak mjeſowaſche dźiwje ſplahi w ſtawkach ſo podcźiſnjacz Ruſſej. Kozak pſchewodźeſche hrabju Scheremetjewa do Liwonſka, wón w Finiſkej wojowaſche. Kozazy ataman Eſremowa po Pruſſej cźahachu. Połk Kozakow Serebrjakowa pſhjachu wojakow němſkeho prynza Brunſchwikſkeho pola Wulkich Kajmiłez (Groß Jägersdorf). S generalowmaj Cźernyſchewa a Kraſnoſchczekowa pobychu Kozazy w Barlinje a Podſtupinje. W Napoleonſkich wójnach wokoło 90 000 Kozakow wojo-

darom. — Srjedu wječor ½8 hodź. serbska bibliska nutrnosć na farje. — Štwórtk pop. w 3 hodź. němska bibliska nutrnosć w šuli w Delnjej Hórcy.

Z Njeswačidła.

Dop. w 9 hodź. so serbske a ½11 hodź. němske prědowanje čita.

Z Nosačic.

Dop. w 9 hodź. němska Boža służba, ½11 hodź. serbska Boža służba. Pop. ½3 hodź. towarstwo młodych holcow. — Wutoru wječor ½8 hodź. towarstwo žonow.

Z Poršic.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemšenje. Dźěćikemšenje w Poršicach ½2 hodź. za wjetše dźěći, w Bošecach ½10 hodź. za mjeńše a ½11 hodź. za wjetše dźěći.

Wutoru pop. w 3 hodź. zhromadźizna žónskeho towarstwa pola Handrikec w Poršicach. — Štwórtk wječor ½8 hodź. serbska bibliska nutrnosć na šuli w Bošecach.

Wumrěł: Handrij Mitaš, kněžeŕ w Kubšicach ,77 lět, 8 měs. 1 dźeń.

Z Rakec.

Dop. w 9 hodź. němska, ½11 hodź. serbska Boža służba (stud. theol. Rychtař). — Póndźelu rano ½8 hodź. rańša nutrnosć. — Štwórtk wječor we 8 hodź. bibliska hodźina.

Z Wósporka.

Dop. w 9 hodź. prědowanje (wosadny farař). — Zběrka.

Z Wóslinka.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Kolekta. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći. ½5 hodź. Boža służba w Čisowje.

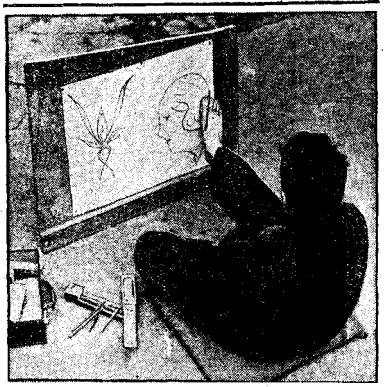

13lětny mištrski rysowaŕ z nohomaj.

Londonski šulef Patrick Greed pječa prawo dawa staremu słowu, zo by Raphael tež bjez rukow wulki molef był. Hižom ručne rysowanki 13lětneho su nimale wumělske dźěła, kiž móže wón skoro ze samsnej dokonjanosćn tež z nohomaj zhotowić.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.
Leżownostny dawk.

4. podležne płaćenje leżownostneho dawka 1932 ma so hač do **15. januara 1933** stać.

W Budyšinje, 3. januara 1933.

Hamtske hejtmanstwo.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 6. wulkeho rožka 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,25
1 jendźelski punt	14,05	100 čěskosł. krónow	12,465
100 šwajc. frankow	81,01	100 franc. frankow	16,44

Bursy běchu wječera pschi spočatku bowěrliweho mjenjenja. W běhu dnja dowěra trochu popnjeschi dla wonbužnych powěrow w naschej finanšowej politiky. Kursy akzijow so sterje sešłabjowachu. Rentowe a dołhe lisćiny běchu pschi spočatku trochu šłabe kursy zapisali, posdźišcho so sašo zhrabachu.

Na produktowych wikach jenjachu so wječera znamjenja znadneho skrućenja. W hotowym sornje drje žito swoje botalne płaćiny sałhowa. W termińowym wikowanju pschenja, rožka a wowsa rjane powyschenja zapisachu. Mlyny drje pschezo hišće mało kupuja. Pschećina sešmórjenja płaćiznow bě porjedźenje žitnych płaćiznow na šwórtowych wikach.

Wječera płaćeschе zentnaŕ w Barlinje:

Pschenicy 9,30—9,40 (9,35—9,45) hr., rožki 7,60—7,70 (7,70—7,80) hr., ječmjenja, naležnjeho 8,25—8,75 hr., nasymkeho 7,90—8,20 hr., wowsa 5,70—5,85 (5,70—5,95) hr.,

w termińowym wikowanju:

pschenicy:

sa bezember: (10 hr.),
sa měrc: 10,25—10,27½ (10,22½) hr.,
sa mej: 10,35 (10,37½) hr.,

rožki:

sa bezember: (8,27½—8,25 hr.),
sa měrc: 8,25 (8,35) hr.,
sa mej: 8,40—8,42½ (8,46¼) hr.,

wowsa:

sa měrc: (6,30—6,32½ hr.),
sa mej: 6,31¼ (6,40—6,45) hr.

Płaćiźny w špinkach su płaćiźny tydźenšćich wikow. Hdyž pak žane najwonniše njeńsu, so njepscheměnichu.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenica płaćeschе 8,90—9 (8,50—9) hr., rožka 7 (6,90—7) hr., ječmjeń, naležni 9 hr., nasymki 7,50 hač 8,25 hr., wowsa 5,50—5,80 hr., muka, pschenična 18,50 hr., rjana (60%) 12,25 hr., (70%) 11,75 hr., wotruby, pschenične 4,80—5,— hr., rjane 5—5,25 (5 hač 5,50) hr., syno 2—2,— hr., słoma, słoma 1,80 hr., k jastwam 1 hr., wo [illegible] 1,80 hr., běrny 2,50—2,50 hr., punt 3 pf., [illegible] 1,10—1,20 (1,20 hač 1,30) hr., jeja 11 (12) pf., [illegible], farbane (punt) 80 (80—85) pf., kał, běły 7 pf., čerwjeny 8 pf., šmidrojty 35—60 pf., jědźna loboda (20—25 pf.), wino w ličkach 45 pf., zgubła 10 pf., tkrěn 60 pf., worjechi, włóšte 35—45 pf., lěkne 35—45 pf., rapunkli 60 pf., morchej 8 pf., jabłuka 10—30 pf., kruchowy 25—45 pf. — Prosata 7—13 hr., běhaki 23 (23—25) hr.

Płaćiźny w špinkach su płaćiźny tydźenšćich wikow. Hdyž pak žane najwonniše njeńsu, so njepscheměnichu.

Wiki w Lubiju.

Pschenica płaćeschе 8,50—9,10 (8,90—9,10) hr., rožka 6,90—7,10 (7—7,20) hr., ječmjeń, naležni 7,50 hač 8,50 hr., wowsa 5,70—6 (5,80—6) hr., běrny 2—2,50 hr., syno 2—2,50 hr., słoma, ſ maschinu młóčzena 1 hač 1,25 hr., muka, pschenična (60%) 15,75 hr., rjana (60%) 12,25 (12,50) hr., wotruby, pschenične 5,20 (5,25) hr., rjane 5,20 (5,25) hr., butra 60—65 (60—70) pf., jeja 12 (10—13) pf., twaroh 20—25 pf., běrny 4 pf., kał, běły 5 pf., čerwjeny 7 (6—7) pf., seleny 10 (15) pf., šmidrojty 20—60 (25—70) pf., kišały 10 pf., karoty 7 (7—10) pf., jědźna loboda 20 (25) pf., kokrabi 12 (5 hač 10) pf., porej 20 pf., kulerdya 7 (5—8) pf., zgubła 10 (9—10) pf., tomaty 50 (25) pf., słodźej 20 pf., radišti 10 pf., cyelkej 5—10 pf., jabłuka 5—20 (4—25) pf., měrnik 10—20 pf., banje 5 pf., tkrěn 80 pf., husy 75 hač 85 pf., karpy 60 pf., liny 70—80 (60—80) pf., schćuki 70—100 (70) pf.

Płaćiźny w špinkach su płaćiźny tydźenšćich wikow. Hdyž pak žane najwonniše njeńsu, so njepscheměnichu.

Wiki w Khornjowsu.

Tu płaćeschе mjasso: howjaze 70—90 pf., cyelace 70 hač 110 pf., słopjaze 90—110 pf., šwinjaze 70—100 pf., hušaze 80—90 pf., kaze 1—1,20 hr., šorniwe 40—100 pf., jelenjaze 40—100 pf., dźiwje šwinjaze 50 hač 120 pf., liny 55—80 pf., schćuki 70 pf., karpy 65 pf., hołbje, młode (schtuka) 50—90 pf., kury, žiwe 1,80—2,50 hr., khapouny, žiwe 2—3,50 hr., sajacy 2,80 hač 4 hr., karnikle 60—120 (60—130) pf., bažanty 1,80—2,50 hr., dźiwje kaćki 1,50—2,30 hr., jeja 11 (11—12) pf., butra 1,05—1,15 (1,10—1,20) hr., twaroh 25 pf., łany wołti 80 pf., kokrabi 5 pf., morchej 7 pf., jědźna loboda 25 pf., kał, šmidrojty 30—40 (35—45) pf., cyelerjowy 10 pf., běły 7½ pf., wirsingowy 15 (15 hač 20) pf., měrnik 15—20 (20—30) pf., tkrěn 25 hač 35 (40—50) pf., radišti 10 pf., zgubła 10 pf., kulerěpa 5 pf., běrny (zentnaŕ) 2,25—2,75 hr., běrny (punt) 3 pf., kruchowy 45—50 (45—60) pf., jabłuka 15—35 (20 hač 40) pf., worjechi 35—50 pf., lěkne worjechi 35—45 pf., wino w ličkach 35—60 (45—60) pf.

Płaćiźny w špinkach su płaćiźny tydźenšćich wikow. Hdyž pak žane najwonniše njeńsu, so njepscheměnichu.

Schwinjace wiki w Khorjelubiu.

Pschiwjedli běchu 711 wprošatow a 175 běhatow. Prosata płaćachu, małe 5—7 hr., tkrěnje 7—9 hr., wulke 9—12 hr. Běhaki, małe 12—30 hr., tkrěnje 30—45 hr., wulke 45—65 hr. Witi běchu tkrěnje a płaćiźny so njepscheměnichu.

Wiki rěznego skotu wječera w Drježdźanach.

Nadźija, so so wiki trochu wožiwja, bě jedniwa. Kupcy njeběch mało twini pschihnali, so tola cyłko pschedawanje; ale płaćiźny so šnadnje porjedźowachu. Witi w cyłkach běchu hišće a [illegible] hač do 1. junga.

Hamtske a šudniske powěsće.

Konkursowe powěsće.

W konkursu nad samokeńcym fabriki domjazeho wobrača „Cetos“ tuni f. mch. ruk. w Budyšinskej wulicy 48, je dołhaŕ Kajži 16. 12. 32 sapodate wumnoženi nanici wuzwo wšak. Tehodła termija t. 11. t. 33 na 18. t. 33 pschepołożena so njewotměwa.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wollowe syndo o tuni abo [illegible] hawk 10 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	5. 1.	4. 1.		5. 1.	4. 1.
Pschenica	176 188	176 188	[illegible]	13,2-15,0	13,5-15
rožka	152-154	152-154	wołsy	14,0-16,	14,0- 0,0
ječmjeń, nal	—	—	małe łupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
ječmjeń	16 -175	165-17	holte łupiny	11,7-13,	11,7-13,5
wows	114-117	114-1 8	seradella	17,5-21,0	18,0-21,0
kukurica	—	—	rans. wosusc	—	—
pšeńč. muka	23 2-26,2	23,2-26,2	rany wósusc	10,10	10,00
ržana muka	19,4-21,7	19 5-21 7	such. truhanš	8,90	8,90
pš. wotruby	8,80 9,20	8,80- 9,2	syrnj. kruški	13,60	13,5 13,6
ržane „	8,70-9,00	8,70-9,00	syno, 50 kg	1,80-2,15	1,80-2,15
raps	—	—	ržana słoma	0,6 -0,80	0,65-0,85
hrôch Viktor	20,0-25 0	20,0-26 0	pšeńč. „	0,45-0,55	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,45-0, 5	0,45 0,55
ojeŭski	13,0-14,5	13,5-14,5	ječna „	0,45-0,55	0,45-0,55

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

5. januara

14 wol, 12 byk, 18 kruw., — jałojc., 397 ćelat, 33 wowc., 286 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. —, 2. 37—42, 3. 30—36, 4. —;
swinje: 1. 42, 2. 40—41, 3. 38—39, 4. 36—37,

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smolef w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za nawdźatk: G. Janak w Budyšinje.

Připowědanje siamskeje wustawy.

President ludoweje strony a kralowy zastojnik předźitataj wopřijeće wustawy. Siamski lud běše so zbožnył přećiwo swojej kralowskej swójbje. Kral pak zbožk bjez krejpřeleća skónči. Wón słubi ludej požadanu wustawu. Tuta wustawa je so nětko swjatočnje připowědała a podawk so po cyłym kraju z wulkimi swjedźenjemi woswjeći.

wajche na rušćich, pruských, rakuských a franjowskich bitwischćach.

W 19. lětstotku so kosakske wójsko cjasto pschekorganiso-wajsche. Dźiwi lud so pscheměni do porjadnych polkow jěchnych. We l. 1875 zawjedźe so pola Kosakow powischitkowna wobowna winowatosć. Kosaŕ dyrbješe słužić 20 lět, wot 18. do 38. léta žiwjenja. Kóždy Kosak měješe nastupić słužbu se swojim konjom a wujstrójenjom, jenoż teŕak a tšélbu dosta. Tute pschedpisy płaćachu sa Kosakow do l. 1917, do ruskeje revolucije. Sa to wschak kóždy Kosak dostawasche wěstu ležownosć a njetrjebaše dawkow płaćeć. Tři léta so młody Kosak doma wojeršy wukubła-[illegible]. Wot 21. do 33. léta poby pola wojakow w aktiwnej słužbje, wot 33. do 48. léta pak běšče w reserwje. 4 léta dyrbješe powjeź w polku, wostatne léta možeše doma wostać. Sa cząs wójny bě pšeches 60 kosakskich polkow k dispozicji.

Poślednje rjekowiše wojowanje Kosakow započa po dobyću Bolschewikow w Ruskej. Kosaŕ wostachu źiwerni staremu knježeństwu a njepschećiwdźechu k cźerwjenemu wójsku. Wojowachu do poślednjeje kapki kreje pschećiwko Bolschewikam. Na jich čole stejachu atamanojo Kaledin, Denikin a Kornilow. 40 kosakskich polkow dyrbješe domisun schkitać wšed cźerwjenej žołmu a wšitke słužbu k załoženju wojowanju pschećiwo cźerwjenym wójskam.

Cźerwjeni ištorcnje wschudże dobywachu a so jadowachu do kosakskeho kraja, iniciachu zyrkwje, wostronjachu stare kosakske wašnja a kosakske mjeno wutupichu je stawiznow nowe Ruskeje. We bolschewikiskej Ruskej wjazy Kosakow nimaju.

Pšeches 25 000 Kosakow wuceknu do wukraja, hdeź ezarują wo ihnutskim domizmu, hdeź so jim ztyka sa Donom, sa žiwatej Ruskej. Tu tyke wjazy žiwata njeje.

Stawiny ruskeho kosakstwa su też idobom trochu stawiny słowjanskeho wuzeństwa a rjekowstwa, słowjanskeho wojowanja sa prawdu a wěru. S wutupjenjom ruskich Kosakow je so wobsamknuł jedyn z najrjeńšich a najkrawnišich jerjow słowjanskeje historije.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na dyrbu so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja wotcje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 6 — Budyšin — Sobotu, 7. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

My so dusymy

We kóždym narodźe naleńdźemy šěroku worštu ludu, kotraž so jeničcy z materialnymi prašenjemi žiwjenja zaběra a kotrejž je kóžda kultura, njech domjacu abo cuzu, prawa. Tale woršta přijima wšitko, štož so jej poskića, bjez kritiki, jenož darmo dyrbi to być a bjez kóždeho wosobinskeho wopora. Wona je narodnje jenož potom spušćomna, hdyž jeničcy domjacu rěč wobknježi a tak přiležnosće njenamaka, cuzu kulturu spóznać a ju sebi nanuzować dać. Ze sebje njebudźe lud nihdy za cuzej kulturu hrabać, dokelž so rad z cuzej rěču njedaji a so lohko z tym spokoja, štož jemu domjacnosć poskića.

Wobknježace ludy pak maju dobry srědk, druhim ludam, kotrež běchu sebi podćisnyli, swoju kulturu nanuzować — to je šula. Doniž Bismarckowy wukaz w sydomdźesatych lětach njebě serbske knihi a serbsku wučbu ze šulow po cyłej pruskej Łužicy wumjetał, běše hišće po cyłym serbskim kraju serbske spěwy a serbska rěč wobknježeše wšo zjawne žiwjenje. Ludźo čitachu jenož serbske časopisy a knihi a pisachu sej swoje listy serbski. Někajke połsta lět běše jenož trěbnych, zo pruske knježerstwo to dopi. štož běše jeho wotpohlad. Wozboži tule šěroku worštu serbskeho luda ze swojej rěču a kulturu a to zdźěła tak dokładnje, zo móže wěsty Karl Peeck w Drježdźanskim Powěstniku (čo. 343) pisać: Drje najwjetši dźěl serbskeje ludoweje skupiny wuraznje wotpokazuje, zo so jako narodnostna mjeńšina wobhladuje. — a dale — Serbja nochcedźa dale ničo być hač němscy krajni přisłušnicy a chcedźa dźěl brać na zobnowanjach a kubłach němskeje kultury. —

Najskěrje sebi pisarjo tajkich nastawkow njejsu wědomi, kotra hodźina je za tón lud bila, kotryž je so dał cuzej kulturje zapisać, kaž je to zdźěła serbski činił. Hewak dyrbjało jim tola trošku zatrach być při mrěču luda. Přetož wón tu tak jednorje njeleži, kaž sebi to mysla. Njerozeznawaja, kajki rozdźěl to je, hdyž cyły lud wotemrěwa abo jenož někajka ludowa třeska w Tirolskej abo Wuherskej. Njewopomnja, kak mało mištrowstwa a rozswětlenosće k tomu słuša, šěroku, za kulturne należnosće so njezajimowacu worštu cuzeho luda z pomocu šulo, zarjadnistwa, wojerstwa atd. dospołnje za sebje dobyć. My pak móhli jim tutu njewědomosć a zaslepjenosć wołać, hdy bychmy chcyli, tež wonu ćeńku worštu podćisnjeneho luda připóznać, kotraž smě so dla swojeho idealneho zmyslenja a swojeho přeswědčeneho dźěła a wustupowanja za swoju narodnosć jako wjednistwo a duša cyłeho luda woznamjenić.

Čujemy so powołani, tutym knježam trošku tupy rozumčk nawótřić. Přetož tak daloko naša khrobłosć njedosaha, zo bychmy směli jich złóšće a slěpcowstwa winować. Přiwołajmy jim a zakłepajmy jim do mozhow słowa: Tale ćeńka woršta w serbskim ludu připóznawa a česći sebi němsku kulturu, ale wona hori so za swoju serbsku kulturu a njemóže připóznać, zo so wona wšěmnemu serbskemu ludej w šuli bjerje a wocuzbnuje a zo so z tym serbska narodnosć zaničuje.

Tale ćeńka woršta w serbskim ludu protestuje z najwjetšim dorazom přećiwo wudawanjam, zo z cuzymi srědkami za wukraj dźěła a zo chce serbski lud k njewěrje za swój wóteny kraj nawabić. Nč, nihdy!

Tale ćeńka woršta njeda so nikomu a z ničim wot swojeho luda wottorhnyć a wuždauje sebi wšć prawa, kóždy čas a wšudźe za swój serbski lud dźělać, za njón wustupować a jón skitać, hdyž so jemu njeprawda stawa. —

Wulka njeprawda na našim ludu stawa so skoro wšěndźe a to wosobje w Pruskej, hdźež němski wučer němsku rěč a kulturu posrědkuje nje jenož swojim dźěćom w šuli a při wulětach, ale też wotrosćenym při swjedźenjach a zjawnych wustupach, hdźež serbska rěč a spěw najmjeńšeho prawa nimatej. Kak je tu možno, serbsku narodnosć zakhować, hdźež so serbska rěč a kultura tak dospołnje zanjechatej a potłóčujetej?

Dokelž so přeco hišće z němskeje powołaneje strony žane naprawy njeńinja, tutym serbsku rěč a kulturu ničacym wobstejenjam kóne činić, dyrbimy skoro wěrić, zo so tu wo wotpohlad jedna, serbskel prašenje dokładnje a na zymne wašnje na wěcne časy wotstronić.

A dokelž smy to dopóznali, njebudźemy mjelčeć, ale wołać zas a zaso: Na pomoc, ludźo, my so dusymy! Za.

Papen wo swojim rozrěčenju z Hitlerom

Přejedawšchi němšći kanzler ſ Papen je jenemu nowinarjej sašumnikej na praschenje sa powedańzu wotmolwił, kotraž je w swišu ſ wčerawšchim rosprajenjom ſ knjesom Hitlerom w Kölnje pšches nowiny schła. Knjes ſ Papen wo tym šćedowaze praji: Do Düsseldorfa k swojej maćeri pućujo, šym so ſ knjesom Hitlerom w Kölnje wo politiſy rosrěčeſał. Kaž je so mi sdźěłiło, je dźeń Barlinſkich nowin tomu rozłoženje pšchihał, kotrež je hola wumyšlenka, kaž wosebje wudawanje, kaž bu by so rosrěčenje ſ knjesom Hitlerom **pšchećiwo němšćemu kanzlerej abo pšchećiwo němšćemu knježerstwu měrilo.** Runje na wopak ma so wěc. S rosprajenjom je so dyrbjało praschenje rosrišaſ, ſ kotrymž je so **knježerstwowe dźěło pošledźeneho połčła** sakrotło, praschenje **zjunjenja nazionalneje sozialistiſeje strony do nazionalneho zhromadneho dźěła w parlamenje.**

Też jedyn sastupnik „Düsseldorfſich nowin" měješe składnosć, ſ prjedawšchim němšćim kanzlerom porěčeć. Na pšchisjomnjenje, so dela nadpadaje, hdyž so Hitler ſ kanzlerom rosrěčuje, pšcheśiwo kotremuž je, zamych mjeńšo njesnaje, prjedy wojował, knjes ſ Papen wotmolwi:

„Knjes Hitler je pšchejo na to pokasował, so jenje pšcheśiwo mojej wošobje njetwojiše,

a wěrju, so dyrbi, hdyž wo wulke narodne sjednoćenje dźe, tójšy po swojich mosach zhubu pomhać, njedźiwajšy na to, ſchtož je prjedy ras było."

Na praschenje, hač by so nazionalny sozializmus dźenża jenož ſ wumělenjemi pšchi knježerstwje wobdźěłał, kaž w nowembrje abo dezembrje, abo hač su so w temle nastupanju žadanja a měnjenja pšcheměnile, prjedawšchi kanzler njeso njewotmolwi.

Frick wo nacionalnó socialistiskej politicy

W Münchowje je pšchedźyła nazionalnosozialistiſeje frakcije w němšćim zhromadnym sydlenju, dr. Frick, wo stejišću zo nazionalnosozialistiſeje strony **k Schleicherowemu kabinetej** rěčał. Rěčnik praji, so su nazionalni sozialistojo Schleicherowy kabinet **powitali,** dokelž je ſ tym skónčenje muž do sjawnosće stupił, kotryž je **samolwity** sa knježerstwowe križe w pošlednimaj lětomaj a sobu samolwity sa politiku pošlednich tśinjace lět sdźěła. Praschenje dowěrjenja sa Schleicherowy kabinett njejsu chcyli hnydom pšchi zwjazatku přenjeho pozdawanja němšćeho zhromadnym porjadu stajići, a wěcznišći zhamenu by lubšcho było, hdy buchu so wuradźenja němšćeho zhromadnym hakle w februarje zapoczałe; pšchetož nješ tym budźiše so pokasa'o, so by Schleicherowe knježerstwo cunje **tak sarjekło,** kaž Brüningowe a Papenowe knježerstwo. Jeli so pak by so němšći zhromadnym 24. januara sešoł, je nazionalnym sozialistam sole prawje, hdy by so hižo w wyšnjej schwórcy hodźinje ſ pšchisjenjom nazionalnosozialistiſeho wuprajenja niedowěrjenja **wo kabinetowym** bóńce rosšudźiło. Hdyž Schleicherowy kabinett powrócja, potom drje so němšći president **rozmyśli,** němšći zhromadnym rospušćeńcu. Dr. Frick skónčenje praji, so by so nazionalnosozialistiſeji kabinett ſ tym wot druhich knježerstwow zoſesnował, so **by bolšcewizmus** ſ prochom a mechom wutupił.

Wo skóncowanym Hentschu

Sobotu a schwórtk su w blišošći Walterſeje dołowe sawjery sa krwawymi śledami pytali. Dale su tśeleli, so by so pšeśo'o, kak daloko su wutśele šlyšeli, dokelž je jedyn wobdźěł w Paulsdorfu tři wutśele w nozy šlyšał, w kotrejž je so mordarstwo stało. Sozialdemokratiſi zhromadnym sapódlanc je w sjawnych zhromadźiznach jeneho sastojnika Drježdźanskeje policije a jeneho sastojnika statneho rěčnistwa winował, so staj so ſ pšchepytanjom mordarstwa **kondźitoj** rucze zapšchimnuli.

Nowe politiske zraženja

We **Wrótšławju** so schtwórtk pšchišłušchizny nazionalno-sozialistiſeho wudwarneho wotdźělenja se zhromadnymi sozialdemokratiſeje dźělaćerſeje mlodźiny swadźachu. 18lětneho dźělaćerja Fritza Hanischa ſ nožom k wutrobje k cehu. W zhorowni je borzy po tym wumrjeł. Nazionalni sozialistojo, kotřiž běchu so pšchi pukach wobdźěliłi, so do ćžkanja dachu. Tśjoch ſ nich su sajeli.

W **Barmbecku** pola Hamburga so nazionalni sozialistojo ſ kommunistami do pukow dachu. Pšchi tym so też tśeleše. Też do policijowy tśelachu, kotřiž chcychu bježkow rešetować. Hač su so bježy franili, njeje so swěsćiło. Borzy po tym policijstwo ezrjadu nazionalnych sozialistow zadźerżachu a sa bróńjemi pšchepytachu. Tśjoch muži, pola kotrychž revolwer, pistolu a bijacu bróń namakachu, sajachu.

W **Erfurtu** su schtwórtk w nozy kommunistojo do cźaba nazionalnych sozialistow a do policijstwa, kotřiž cźah pšchewodźachu, kamjenje mjetali. Policijstwo kommunistow ſ gummijowym klumpachom rosćišnychu. Hdyž bě so nazionalno-sozialistiſi cźah rospuścił, ſ kwawowym zrazenjam bóńše. Kommunistojo jeneho nazionalneho sozialista ſ nožom cźežko sranichu. Policija je někotrych kommunistow sajała.

Ratarstwo na pomoc woła

Porheinski landbund, je němšćemu kanzlerej Schleicherej šćedowazy telegram pósłał:

„Njedźiwajo wjele pšchiležnostnych pomocnych napraworw je němšće knježerstwo wjeczornoněmšće **hospodarstwo połcpšcheho ratarstwa sniženju** pšchewojstajiło. My ratarjo njemóžemy wjazy dawki, dań a sa sozialne cźeže placźeć. Tśmy

ſ wopaczjnej hospodarstwowej a wikowanšcej politiku bjes winy do nuſy a hubjenstwa a k konzej swojeje mozy doschli.

Tohodla njeſmjemy w pšchichodźe maschiny, pšchikupne hnojidła, sylnu pizu a druhe nutne srědki sa ratarske hospodarstwo kupować. Sa katastrofalne sešmyki wrócenja k wutrjebazemu hospodarstwu, kotrež je sa ludowe sežiwjenje jara wobmyślowne, je němšće knježerstwo połnje samolwite. Porheinšcy ratarjo, w porheinskim landbundu **organizowani, so dowěrjenje k kóždemu němšćemu knježerstwu** sdźibili, kotrež sežiwjerstwu němšćeho luda sajeć da.

*

Landbundowi sastupnizy pola němšćeho kanzlera.

Němšći kanzler Schleicher je pjatk presidenta němšćo-statneho landbunda, hrabju Kalckreutha, a direktorow se Sybela a dr. Sieburga pšchijał. Njedźerżiwe wobstejnjesće w němšćim ratarstwje su so do drobna rosponmowale, kotrež su wosebje ſ padanjom butrowych płacźiznow nastałe. Němšćemu kanzlerej je so sdźěliło, so mjes ratarskim wobydlerstwom rosnorjenje a rosnorjenje na hrožaze waschnje pšchibéra.

6000 amnestowanych w Pruskej

Po někte pšchedběžnych hamtiſich cźišćach su na podstatku amnestijowego zakonja wšcho hromadźe 6075 wošobow ſ jatwy wušće šli. Kelko khłostańſich skórzbow je so sostajiło, nješe so hišćeše swěsćiło.

Nasylnosće straikowacych přistawnych dźělaćerjow w Dünkirchenje

Kaž Pariske nowiny ſ Dünkirchena powěźa, su pschitśahowowni dźělaćerjo po njewuspěšnym jednanju ſ dźěłodawarjemi k najbolwjećimaj pšchesholi. W Dünkirchenskim pschedměśe su straikowarjo, kotřiž so je shromadźiwši wróćachu, cźežku automobil sadźerżeli. Wobsypichu automobilowego rjedźenika a jemu hrožachu. Wjednik cźekny, na cźož straikowarjo wes a nakład sapalichu, ſ cźimž rosschadnjenje nasta.

Francowska wójsko při rańšej mjezy posylni

Franzowska je pšchi swojich rańšich mjesach wulkotne wobkhwerdźenja natwarila. Mjetkle je ſ pěšchkami, artillerije, ſ motorizowanej artillerije a lětadłami wobsadźi. Wósom pěšchich regimentow, dwanac cźežkich a sedźicy cźežkich batterijow, schešcź wodźelenjow kitarjow je **k rań-**

ſchej njeſu ſchcjeſkoſi. Na tajke waſchnje chze ſo ſranzowſka pſched nowym nawalom **njepſchecjeſliſich wójſkow** ſchkitacj.

Wólbne wojowanje w Irskej

Wólbna wójna w Irſkej je ſo ſ potaj wozu japoczała. De Valera je w ſhromadſtinje, w kotrejž 20 000 ludźi na njeho poßłuchaſche, wólbny program pſchedpoloſil. Pſchipowedźi, ſo jakoż wo wotſtronjenju pſchiſahi ſwóru ja jenb'elſikeho krala do wozu ſtupi, jeli ſo by won, de Valera, ſo do knjeſerſtwa wróćił. Knjeſerſtwo ſakoń pſchihotuje, po kotrymž ſo wotſchkadzeuje ſa ſtatoki, kotrež maju irſzy ratarjo jendželſkim knjeſam płaceſcj, na płoziſu ſtuji.

Dźełaczerjo w Ameriźy ſo na generalny ſtrajk pſchihotuja.

Pſchedwczora dźełaczerſkeho ſwjatka w Sjednoczenych ſtatach, Green, je woſjewił, ſo ſu ſo organiſowani dźełaczerjo roſhudźili, powſchitkowny ſtrajk pſchipowedźeć, ſo bychu na tajke waſchnje 30hodźinſki dźełaniſki cząſ pſcheczſiſcheli.

Demonſtrazija dźełonjemčerjow pſchećiwo Rooſevveltej.

Pſched ſwarjenjom, w kotrymž w Newyorku nowowwujwoleny preſident ſ wjednikami demokratiſkeje ſtrony radu ſkładowaſche, ſo pjatk wulka hromada njeſaßłuſerjow ſpjeja, kotrąž tam demonſtrowachu. Policiji ſo jenoż ſ wulkej próżu poradźi, demonſtrantow roſchnacj.

Křiki kawkaskich Němcow

Němſkemu kanzlerej generalej Schleicherej w Barlinje ſtaj evangeliſi ſwjatk a wubjerk katoliſkeho zentra wopomnjenjeſki ſpiſ ſ nadpiſmom pſchepodałoj: „Wuthowanjeſe kawkaſkich Němcow!“ Němzy ſu ſa cząß zarow do kawkaſkich krajow wuczahnyli. W ſpiſu ſo ſurowe knjeſſtwo bolſchewikow nad Němcami a druhimi narodami wopiſuje. Jich ſu do **konzentrazijſkich** łěhowow **jako khłoſtańzow** fawrjeli abo do nuczenych ſydliſchczow ſtykali, hdjež na nich bórſy ſmjerć cząka. Loni je w połnuźnych łěhwach wjazy dyžli 150 000 ludźi ſahinyło. Podobna hromada wuhłódnjeneho luda je ſo hjeſ pjenjeſka ſ khorymi dźěćimi a ſonami do ſanjeſenych ſibiriſkich wozow wuthnała. Tam ſu ſo ſwojemu wobſudej pſchewoſtajili. Bydła poh jemuju, w nozy ſe ſadwěſenjom kradnu. Hdyž cząkaju, na nich bolſchewiſka kulka cząka. Zentrumſka ſtrona chze w němſkim hjerlanje pomoz ſa němſkich wuczahanjow w Ruſkej zadacj.

Wojowanje pola Shanhaikwana

Po 24hodźinſkej pſcheſtawzy je ſo po ſdaczu wojowanje na ſapanſke chineſkej fronce ſaßo ſapoczało. Japanzy ſu, kaž jendželſke [illegible] powěda, dale města Shanhaikwana poſtupali a [illegible]eſte ſtejiſchcja nadobłali. Przedy toho ſu japanſke [illegible]a na chineſke ſtejiſchcja bomby mjetałe. Pſched chine[illegible]tejiſchczeni ſu ſebi Japanzy ſtutne hrjebje wuſ[illegible] Chineſke zentralne knjeſerſtwo je po ſtuhnjenja k [illegible]ej fronce pósłało.

Persiscy ruske twory bojkottuja

Perſiſzy pſchekupzy ſu wobſamknyli, wſchě ruſke twory bojkottowacj. S tym chcedźa wuraſowacj, ſo by ſo ruſſo-perſiſke wikowaniſke ſrjeſenje pſcheměniło. Sdobom je ſo nowinſka wójna pſchećiwo Ruſkej japoczała. Ruſki półłanz je ſo pola perſiſkeho knjeſerſtwa wobcjeżował a żadał, ſo by ſo tale agitaziju ſaſtajiła.

Knjeſerſtwo ſo proſuje, ſo by wupraz ſ hoſpodarſkich wobcjeżnoſcjow namakało, kotrež ſu ſ wolowom Ruſkeje na perſiſke należnoſcje naſtale. W Aſerbeidſanje a w kaſpiſkich prowincjach je wokowanje ſkoro bjes wuwjaca do ruſkow ruſkich żidow pſchecjahło, a wulke pſchedawarniſe bawlnjanych tworow ſu polne **bawlnjanych tworow ſ ruſkich fabrikow. Perſiſke twory** ſu ſo ſkoro zyle **wuczijſchcale,** a tohodla wyżaju perſiſkich cjenjeſnikow ſchkodnja. Sſylne **hibanje pſchećiwo** Ruſam a Jendželczanam, kotrež tohorunja Perſiſke wuſtkutaja, pſches perſiſki kraj dje. Perſiſke knjeżerſtwo je tohodła hižo Jendželczanam konzeſſiju w kraju petrolejowych żórłow wupowědźi o. Perſiſka chze ſo ſ wobjimanja wuſkrajanow wuſſwobodźicj, kotrež perſiſki lud do wokhudnjenja a proſcheſſiwa wjedu.

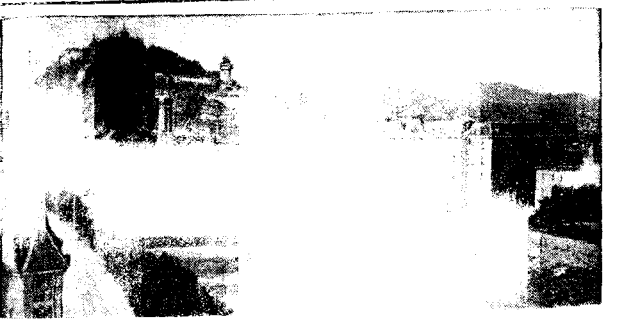

Styrsey ba...

Pohlad na Hrac (Graz), hlowne město Styrskeje. Prědku widźimy rěku Mur a zady na lěwo hród. Styrsey burja su so we swojej wulkej hospodarskej nozy zjednoćili, zo bychu do hlowneho města Hraca ćahnyli. [illegible] z worcelowymi klobukami, ručnymi granatami a plunowymi maskami wobrónjene maja wotmyſlany pokhod na Hrac wotdźerżeć.

Ze Serbow

W **Budyſchinje,** 7. januara 1933.

— **Wo njedźelje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 751, hygrometer -4·1 a thermometer wodnjo -3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer -3 a thermometer w nozy 0. Wšudom ſo mało ſněhowi. Po ſrjedu a po dešczu tuſo je. Z wječora pſchichadźeja wobſchěrne a hłuboke mjetny ſu a dalokim ſwjetom abo pohonja nimo cząhnyli a wjeſom ſo najſchči ſtrachu dałekale, ani wjz jich wuwěſi. Nětko cząkaju ſo tutymi nižinami jako ſtyłne wjeſtowy a rěkaju k jomu wjeſchmy, wupſchestrjene wot Azoriſkich kupow, po całej połnoſchej Europi a ſahazy k wjeſchini nad ranſchej Europu. Tehodła kuwa nam dale wóſtajny, ſuchi, ale najſcherje jara ſtyłny poczaſ. Tutón wobrat we njedźelu pſchipowěduje hižo poſtupowaza ſchčkeja. Stejiſchcje tyżnja poſpodu nimale njehnuta na rjanu poczaſ pokaſuje. Nasch njedźelowſkuju měni, ſo hač do ſrjedu njeſtanu pſchemjenjenja. Potom może wjedro bóle ſcherjaty a pſchemjenjaty raz pſchiwjacz. Jutſche pěcnju njedźelu po Tſjoch kralach ſchkadza ſtuńzo 8,02 a thwoni ſo 4,12 hodź. Mócjacy khwa dźa pſchipołdnju 12,46 a thwoni ſo rano 5,36 hodź.

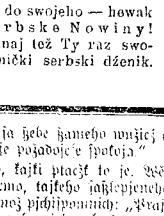

Luby přećelo . . .

je na času, zo přijimaš tež do swojeho — hewak tola serbskeho — domu Serbske Nowiny! Prošu, luby čitarjo, napominaj tež Ty raz swojeho susoda, zo by čitał jenički serbski dźenik.

Prěnja niedźela po swjedźenju „Tšoch kralow“

Hižo dożiwjeſchmy ſwjedźeń Tſjoch kralow. Nětko ſa poczina ſo ſ połnym wotmachnum nowe łěto ſwjeſeho prawa jako łěto Dźa pſchinoſi. Doklinża hodowne ſpominanja wſchudże, dobłujeſcej hodowny ſchtom a wuhaſiny ſwjeżich nad nim. S Bohom ſtojimy w dźele a bdźeſ ſ nowym letom. Tak ſłowata cząſ a ſo pominy wſche hodźiny radoſcje a cjeſcheho wjeſela. Sſurowa pſchitomnoſcj wójnje naſ ja wuka a wjed'e naß dale po do'e ſyſlow w łutej cząſnoſci. Wſchelake budża puczje ſa tóſcheho, ale ſadaju naß w kóżdym połoženju ryſe. Tohodła rěka: Sſtrowy ſo w Bożim domje, we ſwojim domje, we ſwojej ſpódźeje a nij najpoſle dy we ſwojej wutroje. Wětr nakhila ſtrowy ſchtom, a porodźe ſamóże jón ſtenicj, ſtamacj, wukorjenicj. Tak bud, j naml! Budźimy ſtrowi w duchu a pſchi kóżdym ſkutku. Tuto bejſo: Sſtrowy ſo, ſtajmy ſebi ja puczpokaſowaz w łěcje Knjeſa 1933.

— **Dźenſnjſiſche wěſi.** Wutra płaceſche 55—60 ſ jeja 9—11 pj., twaroh 25 pj., huſy 70—80 pj., ſa 70—85 pj., kury 65—75 pj., ſiwe kury 45—55 pj., ponki 85—110 pj., tał, cjerwjeny 6—10 pj., běły 1 pj., hrdroju 25—65 pj., ſajate łóſki 8—15 pj., tał 5—10 pj., marchej 8—10 pj., ſelerij 10—25 pj., jěł ſołata 20—25 pj., jabłuka 8—20 pj., kruſchwy 8 pj., ſérnu, 10 pomow 20—30 pj., ſany woſij 1 hr., w ſchěrjach 1,60—1,70 hr., mes bies ſchkleany 1,40 1,50 hriwnow.

— **Budyſke hażtyki** ſu wſchędne dny hač do **7** ſ wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nózum ſu bu a njedźelu wotewrjene na jenej jena hodźina ſ mjeſ wom wotmenjenjom. W januaru je to Měſchczanſka ...tyka na Hlownym torhoſchczu.

— **Měſchczanſke dźiwadło.** Dnesa ſobotu pop. hodź. pſchedſtaja ſo wulka hodowna bajka „Bałcejſ ſ Mejina płaza 30 pj. hač 1,10 hr., ſa doroſcjenych pj. ſchtrażka. Mali dóſtanu ſaße łłódke pſchetřwap, wot ſtonu „Kuka“. Zſobotu wjeczor 7,30 hodź. hraj ...ſche e ras pěkna Jana Straußowa opereta „Bóle ...trew“. Niedźelu pop. w 4 hodź. pſchedſtaja ſo poſł ...kreſ opereta „Odyż kejża małe fijaſki“ pſchi ſnize... płaczijnach a wjeczor we 8 hodź. opereta „Widenſka ...“. Pónđelu 9 januara je dźiwadło ſamknjene.

Kasandra

Přenjotny roman.

11] (Pokračowanje.)

VI.

S wozu dobywaſche ſo młode nałeżo tež do wulkomeſta. Bydłach w dźeſu měſta, hdjež běchu domy wobdate ſ małymi ſahrodkami. W ſahrodkach pak ſwonjachu ſnjeſowki a witachu ſwjatoczne pſchihadźaze nałeżo. Zołte bółezti a pſkane tuhy wotewrjacha ſwoje telujaſki a hižom pſchiłětowachu ſyncjate pejoſki na wopyt a woſſchewjachu ſo pola nich je ſłódkej brěczku. Pitnje wobſedowachu, kak ſe nowe ſiwjenje wudobywa ſe jenje, kak ſtłowjene mezy pſches cjeſte pruhi ſiwjenja ſbudżene ſo pſchez ſmjerſne rozbudźeja a wuſtutkuja rozroſt ſwórow a ſatcjowanje kerkow. Nowe ſiwjenje w ſtworbje mje ...ſejeli a njemyſlachu na to, ſo mějeja mróży padnywſchi ſnjeżeſi ſcjeni a plodu.

W ſwojim wobſtbadże ſemach ſo wozy ſ młodym nałeſtim, kiž ſo mi pſchedſtaji jako rěczejſnyſnik. Sa rěcz bech ſo pſchez jara ſajimał a taj wobſtbadowach rad ſ wuczejnymi, kiž tutej wědomoſcji ſiwoje mezy wěnowachu. Tutón młody rěczeſke bężnje; nimjki deſe ſ ſajom pſchijimkom, tał ti, franzowſki, jendželſki a ruſy. Sſam ſnajach nětotre ſiwjenjanſke rěcze a taj měſach ja to, ſo je tutón mój nowy pſchećel rodźeny Ruſa. Hdyž jemu to nafjownich, pſchijima to prajiwoſchi: „Sym Ruſa a lubuju Ruſku; pſchetož je to jenički ſtat, kiž trocji ſ wjeſchku cłowjeſtwa. Jadyn druhi ſo jemu pſchiruſnacj njeheđi. Sa krótki cząſ pſchewinje pſchę ſtare nałoži, wobſtbe nabożinu, kiž ſadżewa poſtupej cłowjeſtwa, a ſtwori to, ſchtož cłowjeſ kowje ſabjepjeni hakle po ſmjerſi wocjakża, ta na jemu, njebjeſti raj. Sſym ſo wuſſwobodźił ſ tak njenowanjeje wěry. Wěrju, ſo je cłowjek najdoſtotniſche ſwěrjo, kiž je tu na jemi wěſty cząſ żiwe a potom ſahinje kaž wſchitko druhe. Tutón cząſ pak dyrbi nanajkerje ja ſebe ſamoho wuzjeć a wuzjwacj ſ tym, ſo wſchitke ſiwoje pożadnoſcje ſpołnja.“

Po hiwſdanju ſpójnach nětko, kajſi ptacjk to je. Bě dźaj, ſo je wſchitka pręża podarmo, tajkeho jaſkjepjeneho wot jeho kłepoje wuſtrowjeſ. Jenoż pſchijimowach: „Praji ſo lohzu, ſo jadyn Bóh a bójſka mój njeje, ale ſ tym to njeje hižom dopokłane a ſo jenje njeſhodźi dopokłacj. S wajſnej wuczu pak ſadacje wěru, kotraž boru pſchećeżahuje, njemaju wěrjacj nětčſo jara njerozſomne: ja je nětčſo boſe wſchelje wěmy najſało. Sſ naſtarſich tej najmjenſcheje wěcy ſłuſcha ſwa nałajka naß, kiž japoczatk wuſtutkuje.“

„Z ſiłoſofiju, ſ kotrej wědomoſcju ſo njejſym jaßeral a njeſcham tej“ mi wón wotmołwi.

„Ha njeſpjetace ſe tak wěrnoſcj a naß tej waſcha wopaczna wuczba njebudże a njemóże cłowjekow jenje wobſtojeſ.“

„To ſo ſłuſnje mjetſche, mona ja ſ jom cłowjekow wołoſtła a ſich wojnja. Pódaram ſo ja to, ſo ſo ſam wo tym pſcheſwědczicje.“

Na ſantra dźiſach wot wſcheho ſapółłanja pſcheproſche nje ſ wjeczeri. Spočatka wón ſo na tym, dokelž tutelko ani njemajach. Pózo tuſto porja mi ſwiraſ, ſo deje je mój nowy pſchećel ſ pojačkował. Rozmjſłowach, hač dyrbju tam hiſcj abo nic. Prajach ſebi: „Niedźeli tam, ſta je, ka, tuch ſo boja. a cjkal. Pondu! Wojaſ njeſcha, bdźe ma ſo bitwa japoczeć. Moje ſajadły ſtoja na njej, wobſtaram ja tła...e, dokelž wojom praji, ja Bóh je. Inſipions dixit in corde suo: non est deus — Hłupi praji we ſwojej wutrobje: njeje Boha.“

Wjeſelach ſo, ja tuch ſebi hnydom prenje dom ſwojeho ſjabelwuwanja tu nowoje dražiju ſeſchicj doſ. Sſwjedżach, ja ſo mutje w ruſſim półłanſtwje jara kruče hłada na wobſtbadowanje towaſſichnych wa...hnjow. Njeſchu nje tam jawješe nuts porſchczili, kdy tuch ſchchicho! to ſchereſ pi...ſchu. Dokelž we wſchém dyrbkowniſcj lubuju, ſchchidźech tam jako jedyn ſ najwětſchich. Mój ſnaty, kiž je Aleſſander njenowaſche, nje ſchcjeſtnje powita, mi ſdźelwſchi, ...e tu rjſki półłanſtwje ſchchitajeny. Dowjedże mje hnyd...japółłanz, nje ſchcjeditaji. Tón nje miłoſcjiwje ſchchi...ſaj tał ſłuſchedu poddana. Żónika je ſidźanej pawcjeſ...dła jawdjeta, — wulki dźeł cjeła be nadi — ſedźeſ ...pódła japółłanza. Poſtaji mi łóżeſ jawojich porſtow, ...uch je poniżje wokoſchi. Prajachu mi, ja je tuta ſa...klanzowa żona, ſnajmjenſcjena w tutym cząſu. Sapół...zowy pſchał dowjedże mje do ſale, hdjež ſtojachu na bli...pſchihotowane ſtanje jeſe. Zyła ſala łapaſche ſo w wiſ...nowem ſwetle. Kanzelja ſhotowjene ſpjewżniki ſ drob...keho korca wiſachu wot wjerſcha a pſchi ſcjenach. Pe...toſte pſchećerńnje, w pißanych barbach, ſ najſcjepjeje ...e, pſchitrowanym jódła a ſeſzedachu ſpuſki, tak io kro...ſinſcjeſcj nječe. Swjedrowa a ſłota nadoba błyſcheſcjeſche ſo na ſtołach. Sſwěſcjewu ta ſtebe. Pſchikhadźaju hoſcjo, ma...a ſoſtje ſtupichu ſo ſ ſtudam a jedźachu ſtoja, ſchtož ſwo...dyrjawſke a wójſko pſchećeżeſke. Bě tu wſcho, ſchtož ſłuſne bydu łahuja, wobſeże wutkoſernaty kaviar je bohatej mě...rje. Sſchampanjſki pſchimnoſowachu rufki cjaj, pitjenje ſo...wo, ſ kótre palenzy a wſchelake wina. Sa krótki cząſ ſe ſo na ti ała ſchtwori ſta łudźi ſcjehto, kiž ſebi dachu derje dwe...pſchi jadźi a picju. Wóżyn běchu ſ druthcje rumnoſcje wahnje ſe hnydy ſtajſcjeſ. Tam ſo wobſebje młody łud po da, ja ſo ſebjawjal: rejowaje reje ſ dwich ludow. Běchu pak tu tej mětnoſcje ja hrajczkow a kurjatkow. Do wſchitkich ſwow ſe hižom wopraſowże nałeżo ſaczahnyło, dokelž ſo jachu tu ſchtomy w dejewjanych dóżach ſ najkraſnjſchimi ...cjenjemi. Ale njeběchu tu jenoż rukrajne, ale tež drohotne wukraſne roſtliny każ palmy ſe ſchérokimi łopjenami ſwo...rjachu tu ſkupiny, pſchi kotrychž ſtojachu ſ cjerwjenym ſo...motom poczehnjene ſtólcji ja tych pſchihotowane, kiž chy...chu tu lubośtne hod.inki pſchećeżiwicj abo ſebi potajnoſcj ſtra...dźu do wucha ſchcjepjacj.

(Pokračowanje ſcjěhuje.)

— **Jutrje wjerjor w 6 hodź. hraje Mariana Tunderez w Pětrowskej zyrkwi w 86. duchownej wjeczornej hudźbje** kusłowe sonaty Korle Hoyera a Hendricha Klappara Schmida zhromnodnje z domskim organistom Horstom Schneiderom. Přichodźerowe składby Schiffnera a Raphaela wobsahuja program. S Karga-Elertowej kompozicije kanzona op. 85,3 za pištcholcu, kusłowe a skalenu chór wukliněcy wjeczorna hudźbna swjatočnosć. Njech so sajsa prawje wjele wobstojnarjow nad hudźbu Mariany Tunderez w Pětrowskej zyrkwi wjesela. Programy po 30 pj., za njechałtarjerjow, malorentnarjow a šulerjow po 10 pj., su pjeć zyrkownych durjach dostać.

— **„Holćki we uniformje"** (Centralne dźiwadło) je wo wjele rjeńši a lěpši film, dyžli člowjek pod tutym titulom wočakuje. Karakterizuje „stary dobry čas" ze swojimi woćehnjerskimi methodami. Holćki we uniformje su mjenujcy šulerki pensionata za zemjanki. Emilia Unda nawjednje tutón wustaw a předstaja tak prawje „staroprusku jednorosć". Manuela (Hertha Thiele) pyta stajnje narunanje za maćerinu lubosć, kotruž je jako polsyrota w dźěćatstwje parować dyrbjała a nanaka jeničcy dorozumnjenje pola lubosćiweje wučerki z Bernburg (Dorothea Wieck). Ellen Schwannecke jako Elza hraje dosć temperamentnje sympathisku malu šulerku. — Docyla jara dobry film, kiž dawa dosć přemysłować a kiž z hórkej zatěru šwika přepjate nahlady tak mjenowanych „lěpšich worštow". — Zajimawy je tež kulturny film „Starogrekske rozpadanki". G.

— **Sława — hółćik!** W tutym filmje, kiž so hač **do póndźele w „Palastowym dźiwadle"** pokazuje, skutkuja wuznamni wumělcy sobu, skoro přewuznamni za tajki film. Tutón film njepřewyšuje wšědne němske operetowe filmy, w kotrychž njehorne žorty, złokańca a njezbytne njemandźelske dźěćo hłownu róla hraja. Mamy dreje dobrych filmowych hrajerjow a hrajećki abo wobsah filma bywa zwjetša khuduški a njelepy. Hraja tu slawni wumělcy a wumělki kaž Fritz Schulz, Roberts, Georg, Aleksander, Maks Adalbert, Ida Wüst, Lucija Englisch a Vihrog a jich dobreho hraća dla wopyt filma doporučimy. — Pódla widźimy hišće propagandowy film wo „Mazurach". Wobrazy drje su krasne, ale z teksta někak podhladnje skutkuje, zo so wospjet a přechorliwje wobkrućuje Němskosć tutoho kraja. ***

— **Porjedźenka:** We wčerawšej rozprawje ze Khróšće, nastupajo skhadźowanku na farje, ma w 7. rjadcy rěkać: „Z nimi pak nic myslička na njewšědny (nic nawjedny) swjedźeń ...."

— **Kóń na dróhi pad.** Wčera popołdnju wokoło 3/4 hodź. starschi kóń tónź wóz, kiž běšče do łuce japischejazeny, na Hornječertšej haji. Po wospjetnym postajenju wón padże a hnydom morowy leža wosta. Wobsedźer konja, k. kubler Wanka ze Sstonce Worschcize, běšče pischitomny. Morwe ſkoćo Schneiderez ſiema je zhěhadłom na Steffenej kaſchezojtu wos ſchitnu. Steffenej firma ſkoćo do Jenkez dowjeze. Njebože běšče nic tych ſezrjódu ludźi pschiwabiło.

S **Hornjeho Wujowa.** (Słoty kwaš.) Powschitkownje ſnataj tudomnaj Pötthigez mandźelſtaj ſwjeczitaj dźenja ſwój ſtoty kwaš. Wobaj jubilaraj ſtaj cźežnje a duchownje hischcze cźerſtwaj. Knjes Pötthig ſcej we 80. lécze, jeho mandźelſka w 73. lécze žiwjenja. Kwašna ſwjatočnoſcź a pożohnowanje budźe jutſje njedźelu. S mandźelſtwa wuńdźe 5 dźěći, dwaj ſynaj a ći dźowći. Bohužel ſtaj ſynaj we ſwětowej wójnje padnyłoj. Dźowći ſu wſchě ſe wſy wożenjene. K. Pötthig, kiž je cźěſła, je hacź psched nětkotrymi njedźelemi ſwojeho powołanja hladał. Wažeunymaj mandźelſkimaj ujebudźe na pocźeſcźowanjach pobrachowacź. Njech Bóh luby Knjes k. Pötthigej a jeho mandźelſkej, kiž ſtaj dołholětnaj ſwěrnaj cźitarjej „Sserbſkich Nowin", hischcze prawje dołhi a błonźiny wjecźor žiwjenja ſpożcźi.

Z **Kamjeneje** pola Radworja. Nowe lěto zmahowaše so w powětře spodźiwna khorhoj. Wonkownym je snadź so to dźiwno zdało.. Ale wjesnjanjo wědźachu, zo je 1. januara a zo nětko nowy wjesnjanoſta nastupi. Njedwělujemy, zo budźe nam naš nowy wjesnjanoſta k. Jan Knobloch, kiž je jako ſprawny měrny muž znaty, w tutym ćožkim času dobry radźeř a wjednik a přejemy jemu wjele dobreho wuſpěcha w jeho zastojnſtwje.

S **Maleſchez.** Wulka khołſtańſka komora w Budyſchinje žrudźeſche wčera pjatk ſtrožowarja Maleſchanſkeje nalutowańſke a wupoćcźerńje, kuješa ſchewſkeho miſchtra Sſukoru a pschedźydu tutoho družſtwa, kuješa kantora Schěžu. Cźaſowe, naſche hoſpodarſkiwe podrywaze poměry, běchu też tute družſtwo, kaj ſtoro łoſche pjenjeznje a hoſpodarſke wobſtawy w Němſkej, haj po zuhym ſpěcźe do wuſtoſcźow pſchinjeſte. Wſchědny cźłowjek njepyta winy w tychle hłubokich, ſwjetſcha ſakrytych kuſołach, ale hrěchi ſo na te wobſoby, kotrež maja njeſwoje, ſtacź je tajkich cźaſach jako wjednizy pjenjeznych a hoſpodarſkich družſtwow. Zluty, ſ južnje Němſkeje ſem pſchicźeſnjeny jubilar lekař ke ſ družſtwom dźěłał. Jeho kónto nacźeſche ſwjetſcha dobrowólce je ſapodatymi ſmjentkami. Na kónzu kónzow je wu pukaſa, ſo bě wěſty dźěł ſ nich falſchowany. S tym dóſ ſtwo cźuccźiwje ſchkodu poczerpi. Wězwuſtojny dr. Dönges ſo wuprajł, ſo ſtaj dyrbjałoj wobſkorzenaj falſchowańſki ſpótnacź. Sſud ſaſudźi k. Sſykoru k 6 nježajam a k. Schězu k 4 nježajam jaſtwa a kóždemu po 500 hr. pjenjezneje pokuty. Knjeſ Schěža je léta dołho družſtwu ſ njewſchědnej ſwérnu, ſwědomliwoſcźu a wopornoſcźu nawjedował, kóždy wokomik ſwojeho ſwobodneho cźaſa jemu wěnował a je mět wſcho w najlepſchim rjedźe. Jeho ſtruchły woſtaw, kóždy ſ jeho ſnajomſtwa wobſtarnje. — Pschecźiwo wuſtu dam wulkeje khłoſtańſkeje komory ſaneho powołanja njeſe. Wobſtorkjeni dyrbjachu ſebi też ſe ſwojeje ſtrony ſtareho naſhonitelo wězwuſtojneho wobſtaracź.

Se **Sdźerje.** (Darmotne drjewo.) Na drjewnischczach ludowneho tachantſkeho rewěra kopaja ſebi ludźo pilnje pjeńki. Tute dóſtachu darmotnje pſchewoſtajene ſ dowolnoſcźu hajniſkeho ſarjadniſtwa. - Ssu to ſwjetſcha bjesbźěkni ludźo, a tak maju pſchi nětcźiſchej mitej ſymje bjes ſtaroſcźe dźěło a też wužitk njeje runje znadny.

S **Komorowa** pola Kluſiſcha. (Kedźbu, Sserbja.) Runje błyſchimy ſ programa ſrjedźno-němſkeho ſcźełaka, ſo wuhotuje pſchichodnu njedźelu 15. maleho rózka (januara) herbſke towarſtwo „Sernicźka" w Lichanju, tu w Schuſterez hoſcźenju tradiſionalny herbſki wjecźor ſe ſpěwami, dźiwadłom a rjenu. Je nam te runje witana wěc, ſo wuhotuje ſo tu herbſki žiwjeńcź, kajkehoż dołho wjazy měli njejšmy. Wjedra-wuſtojny wěſchcźi (tohorunja pſches radio) rjane ſymſke wjedro. Tohodła móże ſo łóžny wo mérje na pucź podacź, njech je to pěſchi abo ſ kolešom abo ſamo ſe ſankami. Też ſa ſtrachocźiwych ludźi je hižo poſtarane, naſch luby měſnacź budźe na ſtraži a kóždeho domoj dopſchelowdźa, jeli trjeba, też do najdalſchich končźin, wěſo zyle darmo. Tuž pſchińdźće, wy nanojo a maćerje, knjeſny a knjeſa ſ bliſkeje a dalſcheje wokolinY, ſtaj hiſchcze maće ſajim ſa herbſku rěcź, a zdaćcź ſa troſchku ſawjeſelenjom a wobſchewjenjom w naſchich ſtych a ſrudnych cźaſach. So budźe ſo kóždemu lubicź, ſa to rukuje hižo mjeno „Sernicźka". Teſ ſaſtup budźe, kaž ſo to ſamo roſumi, ſkromny. Potajkim jutſje ſa tydźeń, jeli njedyrbjał nječaſti druhi poſoł k nječkomu dóńcź. Dźerźeje ſebi tohodła tutón dźeń ſwobodny.

S **Drožđija.** (Pſchebadźowanje drjewa.) Sserjedu ſo tu wotnjo pſchebadźowanje drjewa. Bě ſo ſeſchło na 60 ſajnjcow. Pſchebadźowa ſo (20 dołhich hromadow, 1200 ſerdźow a 10 łóžnych metrow drjewa. Sa dołhu hromadu płacźachu hacź 1,30 hr., ſa ſerdź 1 hr. ſa 10—15 kuſow a ſa łóžny metr drjewa 9,50 hr. Wſcho drjewo ſo ſpiſheda.

S **Nodez.** (Wobeſ.) Pjatk wjecźor w 9 hodź. wudyri wobeſ w Urbanez bróžni. Twarjenje ſo hacź na murje wotpali je wjchém, ſchtoż ſo w nim khowaſche. Teſ ſu ſtare huży ſ wohnjom končź wſachu. Pſches cźo je wobeſ naſtał, njeje hiſchcze ſnaite. S pſchitkhwalanych łyſkawow bźiſche Wawiſka prěnja, Pomorſka druha, Butecźanſka tſeca, Koporſka ſchtwórta a Kolwaſka pjata.

S **Koporz.** (Nadpad na holzn.) Na Tijoch kralow nadpadźe njeznaty kotajšdźny 121ětny Nauez holzn ſ Koperz, kotraž ſ němſkich končźinow dźěſche. Holza wo pomoz wołaſche a pſchijedźerjo auto ſaſta, na cźož jłoſtnik cźełaſche po dróhy k Lubijej. Tam jeho polizija ſaja a ſudniſtwu pſchepoda. — (Paduźwo.) W nozy k pjatkej kradnuchu na ſudomnym tinjejim dworje 30 kur ſtalſke je rażu. Sa paduchami hacź dotal njmaju ſleda.

Z **Hórkow.** (Wo naſej ſkale.) W poſlednim času ſu ſkazanki nješto popołdźiłe a nětk cyle zaſtałe, tak zo 135 dźěłaćeri w Haibachez ſkale na ſkład dźěła 1. r. kamjenje (plestr) wostanje tołzo, domiž jón nječkto njekupi. Skalarjo tež kužka dźěłanja. Nadźijomnje ſtat hórcy podpjerajo zaprimuje a ſkazanki pósćele, zo njetrjebaju ſo dźěłaćerjo puśćić. Tam a ſem ſłyſimy tež zaſo rěcź wo twarjo zelenicy, kiž bě kižo tu do wójny projektowana. Kak derje by za naſu wokolinu, wosebje za ſkalow bylo, bychu li ju wotwarili.

Z **Khróšće.** (Cyrkwinska rozprawa.) W minjenym z Božej pomocu dokonjanym lěce narodźi ſo we naſej wosadźe 98 dźěći, 56 hólcow a 42 holćkow. 4 dźěći dóſtachu nuzan křećenu dźěna. Wumrěše ſu 54 wosobow, 29 muſkoho a 25 žónſkeho ſpłaha. 5 wo ſobow běchu z druhich wosadow. Hrjebane bychu na wosadnym kěrchowje 29, na kóſnyrſkim 2, na druhich 3. Sóſć wosobow wumrě nahłeje ſmjerće. We prěnim kóńc žiwjenja zemrěchu 9 dźěći, w ſtarobe hać do 10 lět 2 dźěći, hać do 20 lět 1 wosoba, do 30 lět tři, hać do 50 lět 4 wosoby, hać do 60 lět pjeć, hać do 70 lět dźewjeć, hać do 80 lět ſóſnaće, prez 80 lět běchu jich 4. Najſtarſa wosoba (Sopie wowka z Prawoćic) docpě ſamo 91 lěta. Pripowědani běchu 32, wěrowanjow jenoż 18. Swj. woprawjenjow ſo w farſkej cyrkwi 37 900 wudźěli, w kóſnyrſkej cyrkwi 46 478, we Worklečanſkej kapali 21 057, wſa bohužel dźe 107 455. Domawoſtarjanj bychu to 214, w kóſnyrſe 63, we Worklecach 16, hromadźe 244. Bóh ſpožohnowanjom ſtrowotu, mjedymaj mandźelſkimaj Bo ža zalnowanje, zemrěłym pak mér a pokoj!

Z **Khróšće.** (Nowy lěkař.) Skónčenje je ſo poradźiło, tudomne porjadne lěkařſke mjeſno znowa wobſadźić, hdyž běše lěta dołha wosyrońene. Jo pře wozuje knjez ſanitetny radu dr. Weldo z Lipſka a wukonja ſwoju dźěławoſć wot 6. wukeho rózka. Lěkař je 52 lět ſtary a bydźe w khěži kórčmarja Jurja Dučmana bydlić. Tak je ſo dołholětnje žadanje wjesnjanow a wokolneho wobydlerſtwa dopjelniło. Dokelž nochcyše jedyn lěkař w Pančicach swoje zamóſtnjenſko mjeſtno wopuſćić a ſo tu zaſydlić, je gmejna prózowana bylа, ſej tajki wupuć pytać, ſteź budźe wěſte wſitkich ſpokojnje.

Z **Wudworja.** (Honitwa.) Zańdźenym wutorom běše na naſich honach honitwa. Na njej wobdźěli ſo 18 rěd cow a 12 honjerjow. 33 zajcow, 6 karnikłow a 5 bażantow dyrbješe ſwoje žiwjeńcko wopruwać. Cześ z honitwjerſkim kralom być, mjenowaſtaj tón króć dwaj knjezaj: k. Grofa z Khróšće a k. Nowak z Łěskeje. Wjesola hoſcźina wotnje ſo wjecźor w kupjelach „Strowjo" we Wudworju.

Z **Pančic.** Póndźelu popołdnju (w 4 hodź. za dźěći) a wjecźor (1/8 hodź. za doroſcźenych) předwjedźe ſo w tudomnym hoſcźenju wulkotny film wo afrikanſkich miſionach. Tutón film je znaty „Mtacy" miſionar Schulte, kaž ſo powſitkownje mjenuje, ſam wjeréał a při tym ſwoje žiwjenje na hrańcach ſtajił. Tuto předwjedźenje zarjaduje katolſke filmowe měſtno w Drježdźanach. Móże ſo kóždemu porućić, film ſej wobhladać.

S **Rałez.** (Wobſadna roſprawa.) W naſchej wobſadźe je ſo loni narodźiło 55 dźěći (1931: 51), ſ nich bě 7 (9) njemandźelſkich. Konfirmandow bě 41 (31) dźěći a to 24 hólzow a 17 holzow. Wěrowanjow bě 21 (21). Pachowało je ſo 28 (26) wobſobow. Spowjedźnych bě 2468 (2710), to je 82,6 (90,7) proz. wobſadneho wobydlerſtwa.

Se **Stróže** pola Wulkich Sdźarow, (Woheſ.) Sserjedu popołdnju wudyri nad dźěłarnju błidarſkeho miſchtra Mjerna woheń. Woheń je najſkerje ſawinowała hubjena ſuſcheńja. Tak ſo ſchpundowanje ſapali. Wulkodźarowſka wohnjowa wobora hnydom na pomoz pſchiłwała, toſa běchu ludźo mjeſ ſwm hižo woheń podušćili. — (Mysſcha cźwila.) Nětcźiſche mile ſymje wjedro jara myſchom howi. Wone tu na połach wjele ſchkody nacźinjeje. Tohodła tu jěd wupokojeja.

Sa 2000 hr. twory kradnyli.

We **Lutach** ſa ſo cźežke padušwo. W nozy k ſrjedźe dobychu ſo padniſchi do wobchoda a kradnychu twory za 2000 hr. Padniſchi ſebrachu wjele draſtow, dale zigarety, pſches ſto taſow ſchokolady, wina, ko'baźy a podobne wězy, tónc teho tež hiſchcze 20 hr. hotowych pjenjez. Kradnjene wězy ſu wotnoſyli ſ wohnjom.

S **Hjelſka.** (Honitwa.) Tudyſchi wyſchkubłeſ barom w. Teichmann wołnje wutoru honitwu. Połseli ſo 50 ſajacow, 44 bażantow a ći ſchkrěłkowy.

S **Khołma.** (Wobſadna roſprawa.) W naſchej wobſadźe, do kotrejež ſlušachu tež wſy Khołma a Kamjenina Wótſchinka, narodźi ſo łoni 8 dźěći a zemrě 7 wobſobow. Běchu tu dale 4 wěrowanja.

Cźežke padušwo.

W **Bilej Wodźe** je ſo w nozy k ſchtwórtkej ſtuſcźiło cźežke padušwo. Padaſchi ſu ſo dobuli do bydlenja pokładnika wobchodneho ſjenoſcźenjowa, kotryž bydli pſchi Schorjetſkej dróſy. Sčo tam kradnyli pſches 500 hr. Najſkerje ſu padaſchi lokalne poměry derje znali. Schłóž padnuchwu lepi, doſtanje wužcźe mjeſo.

Pčelińſke mordaſtwo?

W **Kruſchwicy** ſo w nozy k pjatkej w podſlanſkej runwoſci ſonſunowcyho ſtłuka ſchtelerjer Kurt Kuwo je ſtładnikom Schoberjom ſta połitit wadźeſchtaj. Wobaj běſchtaj pjenja pjanaj. Pſchi tym je ſo pjerka, kaž Schober wupraji, Kuwo ſ Schoberjowym rewolwrom ſaſtřelił. Wón je hnydom mrtwy. Strażnizy ſu Schoberja hnydom ſajeli a jeho do Bělowodſanſkeho jaſtwa dowjeźechu. Sſtatny rěcźnik a mordarſka kommiſija pſchijědźeſchtaj na mjeſto njeſtutka. Kuwo je nan tſjoch dźeći.

*

Kóń ma so z Londona zhubić

Policajſke ſarjadnizy w Londonje je ſo rožſudźiło, w bliſchim cźaſu wukaſ wudaći, po kotrymž ma ſo kóń z Londonſkich drohow zhubić. Snaju, cźiſcźa tam, hdyž kuješi ſwój wobſtaw. Zola ſu ſo pſchecźivo tomu hižo wupraſiłe wſchelake waite wobkhodne pſchedewſcźaca, kaž połła a pſchewozowańſke towarſtwa. Poła tutych maju hiſchcze wjele konjazych ſapſchahowcow. Njed dźiwy teho ma ſo ſ tym liſicź, ſo wuda policajſka wuſchnoſcź w bliſchim cźaſu wukaz, po kotrymž maju ſo kóń z wulkich dróhow ſtajicź. Njech

Připóznajće najl. nukupne žórło?

Tunje čěske pjerjo

BENISCH

a mošk. jenoż čiste, pjelnjace kajkoséce. **Punt šěrcho,** dobreho, drjeneho pjerja 50 pj., lěpšeho 80 pj., **poł-běłeho,** moškojteho 1 hr.; **běłeho moškojteho,** drjeneho 1.50, 1.90, 2.50 hr.; najl. drjeneho knježskeho moška (Herren-Daunenschluß) hr. 3.—, 4—, 5.—; **šěreho poł-moška** (Halbdaunen) hr. 1.75, **poł-běły mošk** hr. 3— a 5.— **běle** hr. 6.—; ***naj. mošk z wutrobna*** (Brustdaunen) **hr. 8.50, 10.—.** Připóšćelemy kóždu dźělbu **bjez cła na doběrku.** Wot 10 puntow tež **bjez porta.** Njelubi-li so Wam, zaměnjam abo pjenjezy wróću. — Dokładny zapis a pokazki darmo

S. BENISCH w PRAZY X 1.,

Americka ulice čo. 151. C. S. R.

Rězam deski a drjewa

a rjeholuju deski k špundowanjam na nowych mašinach najtuńšo

Parny rězak a hoblowarnja w Sernjanach

Wobsedźer J. Korjeńk :: Telefon: Kamjenc čo. 86

Mam stajnje na składze: deski za špundowanje, hranite drjewo, laty, deski k wobhwanju atd. Poskićam so k wuwjedźenju wšěch nowotwarow a přetwarjenjow. Rysowanki a wobličenja

Drjewowa awkcija

Pónđźelu 9. jan. 1933 pop. w 2 hodź budu so w **Nowych Bóšicach** při puću do Dobrošće za botowe pjenjezy na přesadźowanje předawać:

66 halozowych hromadow,
23 m pjeńkow,
8 m kuluchow
300 stomowych kolikow (2.50—2.80 m dołhe)
425 šmrěkowych žerdźow (4—15 cm sylne)

Byćeńkubło w Bóšicach pola Njeswačidła

Towarstwo kat. Serbow „Jednota"
w Drježdźanach

54. załoženski swjedźeń

sobotu 11. febr. wječor w 7 h.
w Ballhaus, Bautzner Str. 35

Visitne khartki
zhotuje spěšnje
Družstwo Smolerjec knihićišćerńje

Štóž chce lutować, kupuje nětkle w mojim

inventurskim wupředawanju

wjele niže płaćizny, wšelake dźělby kajkostnych tworow

tkaniny za mantle	metr 3.95, 2.95,	**1.95**
jenobarbna tkanina za wobleki	metr 1.10, 0.90,	**0.65**
tweed za wobleki	metr 0.85, 0.65,	**0.45**
crepe marocain	metr 1.90, 1.65,	**1.25**
płóčliwy somot	metr 1.10, 0.90,	**0.65**
flanel za pyjamy	metr 0.58, 0.38,	**0.28**
barchent za košle	metr 0.38, 0.28,	**0.19**
běły köper. barchent	metr 0.58, 0.48,	**0.33**

dźělba II. wubjerk **damastowych blidnych šatow**

drelowe twjelki	0.28, 0.19,	**0.14**
damastowe twjelki	0.68, 0.50,	**0.38**
trjenja, čisty płat 0.25,	bałmjane 0.18	**0.07**
damastowe blidne ruby	1.95, 1.65,	**1.10**
barchent. ložowe płachty	2.65, 1.95,	**1.35**
wupjerki, 130 šěr. metr 1.40,	80 šěr. metr	**0.85**
tkaniny za košle	metr 0.38, 0.25,	**0.18**

Wulke dźělby zbytkow zdźela za pol płaćizny

wjele niže płaćizny podšiča, trikotaže, wšelake dźělby tkaninow za wobleki atd.

Hans Globisch we Wojerecach

na Dwórniščowej hasy 13

Kołojězdne tow. „Saxonia" w Šunowje

wuhotuje njedźelu 8 januara swój

zymski swjedźeń

Dźiwadło: „Złote hrody" (Hans Klepotař)
Započatk z dypkom 1/28 hodź. :: Po programje **reje**

Přećelnje přeprošuje **towarstwo.**

Wosebity wobkhoo
za
nawočnicy, šćipanje (Klemmen)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Hošic hasy
(Nowotwar khorobneje kasy)

Šulske tornistry

wšitke sedlańske a polstrowane twory, wuporjedźenja

C. Jungmanns, sedlański mišter
w Budyšinje na Jerjowej hasy (prjedy E. Schubert)

Kóždy

z našich wotebjerarjow Serbskich Nowin je přećiwo sćěhwkam čělneho znjezboženja

z 1000 hr.

zawěsćeny!

Při njejasnosćach wobroćće so na wudawarnju Serbskich Nowin.

Herbska grychta we Wudworju

Jutře wot wječor 7 hodź.

50 pjenježkowy bal

Přećelnje přeprošuje tej Jurij Nowak a mandźelska

Za sobustawy powšitkownеje khorobn. pokładnje w Kukowje

sym w sćěhowacym času k rěčam

w Pančicach čo. 2 w domje dr. Rachela
wšědnje wot 8—10 hodź. nimo njedźele

w Khrósćicach čo. 3 pola knj. Hendriehec
wšědnje wot 11—12 hodź. nimo njedźele

Telefon Pančicy čo. 260 **Elly Lange,** prakt. lěkarka a pomocnica při porodach

Serbja kupuja najtuńšo
přešiwaki (Steppdecken), ložowe šaty a gardiny
we wosebitym domje
Paul Korn
w Budyšinje na Hošic hasy 21
Předźełanje a nowozhotowjen e přešiwakow a móškowych přikrywow

Hižo 1910

jako hišće nichtó na najwjacy dźensnišich małych pisańskich mašinow njemysleše, dźěłaše Erika hižo jako pucubar za tutu družinu mašinow.

Žadajće sebi, zo bych Wam přihódny Naumannec wotpłačowański plan připósłał.

Generalny zastupjeř:
Hermann Kulisch w Budyšinje
Telefon 3541 — na Hošic hasy 38

Rězamy

kóždu dźělbu **drjewa**

Wirthec
rězak a hoblowarnja
w Rakecach

Wulki skład wšěch **hudźbnych stronow a notow** / Serbske tačele z tekst. / Wuporjedźenja **Hudźbny dom Otto Haase w Kamjencu** na Połčniskej drózy 2

Towarstwo „Wanderlust" w Rožeńcu

zarjaduje njedźelu 8. 1. 1933 **w hosćencu w Pěskecach**

reje

Wutrobnje přeproš. towarstwo

Wjac swěcy

4—5 króć swětlišće wobswětlenje abo 30 % zaluto wanja swěcy. Hodźi so na kóždu lampu. Njedaje so nješto podobneho narěcć. —.80, 1.30, 1.80. We wulkadnym woknje wustajene

Elektro-Paul w Budyšinje
na Kórjorske drózy 14.

Poručamy našim česćenym čitarjam wubjerk knihow

dra. A. Muki

Słownik dolnoserbskeje rěcy a jeje narěcow. 3 zwjazki	75.— hr.
Serbski zemjepisny słownik	3.— hr.
Přiručny słownik. Serbsko-němski — němsko-serbski	3.50 hr.
Hornjoserbski přiručny słownik	1.— hr.
Přinoški k stawiznam přeněmčenych stroń Delnjeje Łužicy	1.— hr.
Wótčinska modlitwa swěrnych a pobožnych Serbow	—.05 hr.
Zapiski Maćicy Serbskeje 1847—1897	1.— hr.
Zapiski Maćicy Serbskeje po 1. 12. 23	1.— hr.
Přehladna kharta serbskeje narodnosće	1.— hr.
Słovanė ve vojvodstvé Lüneburském	1.50 hr.
Serbske městnostne mjena a jich wuznam I. a II. 1.— hr., III.	—.50 hr.
Serbske ležownostne mjena. I. a II. 1.— hr., III.	—.50 hr.
Die Namen der Ortschaften des Kreises Anklam	—.50 hr.
Handrij Zejler a K. Kocor, serbskej dioskuraj abo zbožnaj dwójnikaj słowjanskeho Parnasa	1.— hr.
Ota Wicaz: **Dr. Arnošt Muka**	1.50 hr.

(za wutrěchadł)

Połuńšenje nawěšťkow

50 pj.

(Podpismo wotebjerarja „Serbskich Nowin")

Tutón wotrězk płaći za nawěšťki hač do 31. januara 1933

Mace-li nješto na předaj? Abo chcece nješto kupić?

Potom wutřihajće tutón wotrězk. Nawěšťk w Serbskich Nowinach, so wam potom **50 pjenježkow tuńšo** wobliči.

KWĚTKI

Čitanka za horni skhodźeńk ludowych šulow — 1 hr

Jalojca

mjez dwěmaj k wuběranju je na předaj w **Kislicy č. 31**

Wučobnik

może hnydom abo jutry wučbu nastupić **w Zschochee pjekarni** na Lubijskej drózy 14

Po wjacećnym wěcywustojnym wuwučenju (w univerzitnej klinicy a wjetšich khorownjach) sym so jako

wěcywustojny lěkarʼ

za žonj. khorosće a porody

w Budyšinje na Dźiwadłowej hasy 4, I. zasydlił.

Rěčne hodźiny: wšědnje dop. 11—1 hodź. pop. 5—6 hodź. (nimo srjedy); nimo toho po dojednanju.

Dr. med. C. Greve

Přiloha k čisłu 6

SERBSKE NOWINY

Sobotu 7. januara 1933

Wšém towarstwam župy „Jan Arnošt Smoler“

Nasche dźěło kiž dokonjachmy, nasche dźěło, kiž dyrbimy wukonjeć w nowym lěče narodneho dźěła 1933.

S Božej pomocu šmy lěto dźěła 1932 dospołnili a hdyž zhladujemy na nje wróćo, naš mnoho rudźi, to a tamne swjeseli. Kapka wjeselca wschał njeje žeuje zyle bjes pschidawka žrjiny a wožebje w towarstwowym žiwjenju je žo pokasało mnoho, schtož naš njeswjeselenje, ani wjednitwo župy, ani pschedsydstwo towarstwa, ani zobustawstwo šamne. Schto pak bě ſ pschičinami njehody, wocžichnjenja, pažiwnosče wožebje starschich towarstwow? Sšu na tom wina lokalne poměry, hospodarska cžeža a wěsta stronitosć zobustawstwa abo pschedsydstwa? To dyrbi žo swjećicej nětko, hdyž žo podawaju w towarstwach lětne rozprawy dźěławosče. Też ma žo kóžda lětna rozprawa towarstwa zapołožaci župnemu wjednistwu, so by tuto sašo rozprawu po wěrnosći mohło podaci „Domowinje“, naschej zentralnej organizaziji. Mnohi budže prajicj, to jich zmorže stara, schto my dźěłamy! To je wopaki! Dyrbimy zentralnje dźěłaci ſa Sserbstwo. Nasche dźěło dyrbi tak jene do druheho pschimaci, kaž pola cžasnika koleska. A hdyž nochze jene dźěłaci, so sapowědža, na žo pschicžina njehody swjećicej. Pschepruhujmy tuž jara sledźenje dźěło w poslednim lěcže. Sšmy ſ nim we žiwojim towarstwje spokojom? By žnadź mohło hischcže lěpje być, hdyž njebychmy we wokolinje tři serbske towarstwa měli město jeneho wulkeho derje dźěłazeho. By žnadź lěpje było, hdy bychu wožadne towarstwa hischcže stali pod jenym nacžolnym wjednistwom, kiž wschě towarstwa w lokalnych, gmejnskich, schulskich, zyrkwinskich praschenjach w prawym wokomiku jednoca. Sdźe žnadź by lěpje było, hdyž by towarstwo nabožneho wjednistwa pódla narodneho měło. Sdźe by žnadź knjes duchownik, knjes wučer był ſ dobrym pomocnikom. Wopomnimy: kak žo ma pomhacj, hdy žo ma pomhacj, so žo dyrbi hnydom pomhacj, hdyž dźěło popschestawa. W tom radšcj, tu sapschimnyc, k tomu žu župy a nacha zentral. organisazija „Domowina“. Bjes sdźělenja pschedsydstwom na zentralu njemóže wuspěschneho dźěła być. Sšiwoje lětne rozprawy po tym zhotujmy, so bychmy móhli lěkownicj, schtož je khore, schcžepicj, schtož žiwje wotnožki tworic, wotkamacj, schtož je žuche a nowu žadźenku žadźicj ſ nowym wutkom. Rozpomnajmy teš, hdže mohło hischcže serbske towarstwo być!

Někotre towarstwa žu je wschej mozu dźěłale w bratrskim a lubosnym duchu. Dźak serbskeho luda tym mužam luda, kiž wožebje w naschich stronach wjedu serbske towarstwa. Dźak wschém žobustawam ſa jich wopórnjwosć a ſ cžichim pacžerjom spominamy na tych, kiž šmy k wěcznemu wotpocžinkej pschewodźeli.

Nowe dźěło stejí psched nami, žada naš a žyle nasche mozy, pschetož wětry měnjenjow howrja tu a tam a tola je a dyrbi być ſa naš žiwjata kaješ „wschitko w lubosći ſa Sserbstwo“. Nochzu dźenża rozwiecj porjad nascheho dźěła ſa žyle lěto 1933, dokelž k temu da najwuk pschichodna naicha generalna ſhromadźizna župy. Ale hacž do jutrow staji pschedsydstwo župy wschém pschedsydstwam towarstwow wulki nadawk: „załkadny skutk k lěpschemu nascheje młodžiny“. Kak žo ma tute dźěło wukonjeć, wopiša žo dźenża w Sserb. Nowinach pod nastawkom jwo nascheje młodžinje. Nasch nadawk je wutworic wschudże młodostne serbske towarstwa abo starym pschidaci młodostne wotrjady, so bychmy naschu schulu wopuschczaza młodžinu serbsku załkowali. Tak mamy mnoho dźěła hacž do jutrow! Bóh daj žožo k tutomu dźěłu! a my naschu wolu, nasche dźěło, naich skutk!

P. Krjeczmar župan.

Nowa kniha

Słowjanska ludowěda (Etnografja Słowiańska). Pod tutym titulom wukhadźa w Lwowju rjada zešiwkow, kiž pojedna wobsěrnje wo słowjanskej ludowědźe. Zrjaduje ju pólski etnograf Adam Fischer. Wudawa ju „Ksiazjnica-Atlas“ we Lwowje. Njedawno bě wušoł prěni zešiwk, kiž nadrobnje jednaše wo Połobjanach, wutupjenych Słowjanach Limborskeje hole. Druhi zešiwk, kiž je runje wušoł, je wěnowany łužiskim Serbam. Na 120 stronach jedna so jara nadrobnje wo materijalnej, towaršnostnej a duchownej kulturje našeho luda. Awtor je na zakładze wuznamnych dźěłach wo Serbach zestajał skrótka wšo ważne wo łužiskoserbskej ludowědźe. Přewažnje so jedna wo delnich Serbach. Dyrbimy drje přiznać, zo pornjo Delnjej Łužicy je Hornja Łužica w nastupanju ludowědnych zajimawosćow khětro khuda a wboha, tola nic w tajkej měrje, kaž to čitaš knižki dyrbi začuwać. Na př. so we wotdźělenju wo narodnej drasće katolskeje drasta scyła zamjelča. Wěsće tu awtor njeje měł dosć materiala. Hewak pak ma so dźěło jenož skhwalić, dźiwaju też na to, zo Polacy tu khwilu scyła mějachu mało knihow wo łužiskich Serbach. Knižka je bohaće ilustrowana z 59 wobrazkami a kartu. Derje by było, hdy bychmy móhli też w serbskej rěči wudać tajku knižku wo serbskej ludowědźe. ***

Nowa lampa

(Wobraz ſe wjsy.)

Nješčko ſ cžasow, hdyž žo petrolejowe lampki powschitkownje na wjach hyšdžachu. Kak rjenje mamy někto še elektrikej šwěcžu! Bě to tola łuſt hubjeneho, grawowcžeho mischkorjenja. Wjele wschał jich tu wajzy njeje, kotrjž žu to dožiwili. A potom dyrbjachu dźěłacj plchi tajkich wolijowych łuklawach. K temu tajki cžorny njerjad ſ někajkeje lanježeneje wjesti. Djenža njewěmy, kak žo mamy. Bjes diwła tuńsche je tuto mischkorjenje było. Tón łuſt wolija njebě rěcže hódny, pawčzik trajesche wěcžne w lampy, jeli trasch ju ſ wólnotcžu nichtó njerošbi. Schužoh dźěłachu žej žanti a zyle lěcže šwěcžu njetrjebachu. Wokolo Rakeczańskeje kermusche stykachu žo wschitke lampy w domje do wulkeho horiuza a žo wuwarichu, so bychu cžiste byle. „Takle, nětko njech šyma pschińdže!“ prajesche nascha mać. Tola gravowcžina šwěca wosta. Nas tejesche šuzoh tak hluboko, to njemóžesche jón ſ porstami wucžahnycž, šamo ſ jehlu niz, potom žo laſy kurjesche kaž ſ Kowarjez wuhenja. To bě want cžiwila a martra, nicžo pschi tym widžecj. Schtó móžesche pomhacj, dźěsche žo khudemu tak kaž bohatemu, wučenemu kaž burej. Sšnadź žo něchtóžkuli dopomni na tamru špěw pola wojatow, hdyž dla cžmy žo wjazy njewidžachu a njeſpólnachu. „Stejach tam we cžmi na straži“, kaž potom dale rěka. Kiž je špěw baſnił, teho lubka je šej wěcže dyrbjała ſ někajkej wolijowej „funzlawu“ pomhacj dyrbjało, hewak we špěwje rětko njeby: „Wschi šwěcže blukej lampki drje někto ſ šiwojeho kóžka dźe.“ Pschi do loža hicžu tajkeje mkodej juschki łuſt cžmicžki nicžo na šrěbi nima, žnadź je ſi tuho.

Najwjetše dźiwadło swěta.

Wobraz přesadźi nas do noweho dźěła města Newyorka, kiž tam cyle wot nowoty twarja. Kuž hižom poslednje dny starcho lěta pisachmy, mjenuje so tutón nowy komplex hobrskich mróčeleškrabakow po najbohatšim mužu swěta Rockefelleru Rockefeller-City. Wosrjedź tuteho błyšcžaceho zawjeseleńskeho města steji hobrske Roxy-dźiwadło. Wono wopřija 6200 městnow k sedźenju. Fantastiske wobswětlenje zhłubšuje zaćišć, kiž njesměrne rozměry dźiwadłoweho runa samo na najwumysleńšich Newyorkskich zawostaja.

P. Krječmař:

Naša serbska młodžina, kiž lětsa ze šule přińdže

Často smy hižo tutón thema naréznyli, často smy hižo chcyli so z należnosću bliže zaběrać, přeco zaso je jenož při předewzaćach wostało. Hišće dlže znađrom popřestawać před wjetšim nadawkom réka: našemu ludej zakładnje zeškodźeć. Kak to?

Hdyž serbska młodžina w nawječornych stronach wustupi ze šule, zastupi hnydom do serbskich towarstwow młodžiny; za to hižo so postara wučer a duchowny, kiž su też z nawjednikami tutych młodostnych cyłkow. Dale so rozwučuja holcy a młodźency w serbskej rěči, we wšém, štož też pokračny čas žada, zeznaja też stawizny našeho luda a su najwuspěšniši hajerjo serbskeho ludoweho spěwa a su žiwi w nabožnej mysli, wo wěrje, kiž je najlěpši zaklad za młodžinu — na přeco. Bjez dźiwa, zo knježi potom, hdyž je młodžina wotrostła a zastupi do khudneho žiwjenja swójby, prawe zakładne žiwjenje też za Serbstwo. Serbske towarstwa w nawječornej stronje srěbaju tohodła přeco nowe mocy a we nich knježi dobre narodne a nabožne žiwjenje.

Čehodla to nimamy w narańšich stronach našeho luda? Dokelž so njeje nichtó wo to starał, ani towarstwa ani zwjazki, ani wučer ani duchowny ani starši. Wo je njewuprajna hańba za wšěch, kiž dyrbi so wuznamnyć ze stawiznow našeje serbskeje młodžiny. Dyrbimy so starać wo našu młodžinu. Zestajach zańdu našich serbskich towarstwow, jich wjednikow, njenowach sydła towarstwow a přida městopředsyda Domowiny rjany zawod, kak tola w nim pišo:

Luby serbski młodźenco, luba serbska knježna!

Hdyž šulu wukhodźiš, najskerje wopuščiš też swój staršiski dom, swojeho nana a swoju maćer, bratrow a sotry, zo by so přihotował na swoje powołanje. Staršej ći njerady cžahnyć dataj, wšak mataj će tak rady, twoji bratřa ći hišće jónu rucy (łóča, sotram so jasne sylzyčki po licomaj wukula, a wot nazdala hišće jim wšém přikiwaš z ruku, z kotrejž chceš zbožo we swěće popadnyć: „W Božim mjenje! So zaso widžimy, hórzy so zaso změjemy! Wšak na wěčne njewotkhadźam.“

Też ja ći zbožo přeju k twojej khrobłej jězbje do swěta. „Z Bohom! budź a wostań dušny, dušna! Njeći swojimaj staršimaj hańby! Njezabudź na Boha Knjeza! Wukń pilnje a přihotuj so derje na swoje powołanje! A njezabudź też na swój staršiski dom, na swoju serbsku domizinu, na swoju maćernu rěč! Z Bohom!“

Njezabudź, zo sy syn, zo sy dźowka serbskeju staršeju. Z wulkej horcej lubosću staj tebje kubłałoj a khowałoj a zo tebje so staralo z najnježnišej starosću swójeje wutroby. To chcył jimaj ty zabyć, a jeju horcu lubosć k tebi ze zymnym njedźakom płaćić? Potom by najdźakowniše, najnjeknižomniše dźěło na swěće był!

Njezabudź na swój serbski dom! Tam bu z tajkej nježnej maćernej lubosću tujany a kołsany. Kak wokolo waše khěžki w naléću tak krasnje kwětki kčžachu, ptački tam rano zalo hižo swoje lubozne spěwčki ze swojimi złotymi harleškami zaniošowachu. Hdyž zmječeš snadź zbožo, zo na swěće druhi nima zbožo nanakaš, štož ći z wutroby přeju, druheho staršiskeho domu njenamakaš.

Njezabudź swojeje maćerneje rěče! Na klinje maćerjom sy ju wuknył z maćerneho crta! Chcył-li tutoju droheje a lubeje maćerneje rěče zapomnić, abo jeje so haňbować, potom njejsy hódny swojeje droheje maćerje, kotraž je će kubłała z tysac staroscémi a dźesa tysac woparami wodnju a w nocy.

Lubuj swój serbski narod! Wšitcy człowjekojo wot Boha pokhadźeja. Bóh je człowjekow stworił. Bóh chce wšelakosć ludow, abo je ju znajmjeńša dopušćił. Božu wolu činiš, hdyž swój lud a narod lubuješ.

Drje je serbski lud mały a njenahładny pornjo druhim mócnym ludam swěta, tola tohodła nimaš hišće prawa, tutoho swojeho serbskeho naroda so wotrjec a jeho so haňbować. Wopomń, kajka hańba by za tebje była, so swojeho serbskeho naroda wotrjec a wěrnosć zapřeć. A byrnjež by twój narod najposledniši mjez wšitkimi narodami swěta był, ty nimaš prawa, so za přisłušnika druheho naroda wudawać, hač ke kotremuž we wěrnosći słušeš.

Swój narod lubować, je twoja **křesćanska winowatosć!** Křesćanstwo je stajnje na to pokazowało a dźensa hišće to čini, zo maja wšitcy człowjekojo před Bohom jenajkehu prawa, zo so nichtó njemóže z wosebitymi nadprawami hordźić.

Mój luby přećelo! Droha přećelnica! Lubuj swój serbski narod! Čim njeńši wón je, čim hóle jón druzy zacpěwaja, čim hóle so samo liwcy Serbja za njón haňbuja, čim hóle jón ty lubuj!

Tón lubuje swój narod, kiž z **nim** začuwa, z **nim** so **wjeseli**, z **nim** znjese **zacpěće**, z **nim** juska, z **nim plaka!** Tón lubuje swój narod, kiž za njón **dźěła!** Njeboj so też dźěła za swój narod.

Tón lubuje swój narod, kiž **swoje powołanska winowatosće najswěrniše** wukonja, tón młodźenc, **ta** knjeżna, kotrajž w njespróchnjiwym dźěle samoj na sebi so prócujetaj wo wutwar a skrućenje **charaktera**. Tón je přeradnik na swojim ludźe a narodźe, kiž swój čas próżdny rozbroji, kiž njepyta za wyšim zdźěłanjom a wukubłanjom. Tajki wostanjo sa-

Ale zhtóž dyrbi pschi tym dźełacź, haj lubi ludźo, to je nješto druhe.

Schewzu a krawzy sej powhachu. Mějachu pschiprawy, so lěpje widźachu. Stajichu sej wulku schklenčanu kulu, we kotrejž bě woda, psched kotruž swoju lampu. Dha wěz dźěsche. Widźachu wjazy. Tola wusche cźumpatych lampow so tajka pschiprawna njehodźeshe.

Tola doczakajeze chwilu, wam žno so swěźka jasnjeshi. We Sserbskich Nowinach, kotrež tehdom lisowy kóždy tydźeń nascheho Jódeoł pschinjeshe, běch nješto cźitał. Jatu pschińdźe, mi so hižo njedźelu po kemschach, ſ ninu k nam. Wo nowej lampje bě tam rěcźe, kiž tak swěcźeshe, kaž sej nichtó myſliſ njemóžeshe. „Budźemy sej jenu kupicź", měnješche nasch nan. Hdyž mach klyschesche, kelko je wokoło tajseje lampy trěbne, pschipomni: „Nó, ta pak teſ tuża njebudźe! Kak so hižo tajfi zilindr ſtaji, potom ballon a pałak, dale wolij, abo petrolej. Kaž rěka — tuto zasse ſtowa ſkoro wumjałokatacź njemóžech — potom wosebity ſtuhaſ a ſcźehnidło (ſchirm) a druhe". Cźehodła lampa nětčiſi zi hdy trjeba, chyschče naſcha mach wědźeć. Tuž ji nan roſtrasi, so ſo tu wo tajfi zilindr njejedna, kotryž sej pschi pohrjebach abo k Bożemu blidu ſtajichu. Ze tym so społoži.

Hnydom najdźra naſtaji so nan do Budyschina, hdyž tón wobkhod ſa tajte lampy bě. Haj, wopraudźe, pschicźampa ſ jenej domoj. Mach so na to njertasche. „Radscho někajku mjeſanku a ſcherſchcźate thoſchcźo ſwobu pschineſeſ ſa te pjenjezy, to bychmy ſčerje trjebacź mohłi!", wrajeſche jemu. Nan daſche ji rěcźeć, khtož je najlepje, hdyž so žony puſola. Počza lampu wumałowacź, połoži tuſchikto ſchitowanje wo cźuku na blido, wza wolij do ballonga — „pschineſeſeſch rjany ſmjerch dó ſtwy", doda njes tym mach —, nacźahny ſnjožh, kluſnu por kapkow wolija na njón, pschiſchrubowa pałak, ſedźe je ſapałta po kožanych kholowach, dźerjeſche ju k ſnjožhej, ſtaji zylindr — pik! — rapał ſo puſny. Nij trajeſch jara wótſche, kaž by — nó kaž by — kak dźa by ſmydom njeſł, kaž by ſtuhu na lawzy pikny. Lěpſcheho pschimnanja nherčm. „Schtoſa to bě?" chyschče mach wědźeć.

„Niczo dale!" daſche ſo hłóſy pschi blidže ſtinſchecź. Derje, ſo bě nan pſches wocźi hladał a hnydom dwaj zilindraj ſobu pschinjeſł. Staji druhi na lampu. „To je tola ſpodźiwna wěz", wocźa wo khwilcźu. Lampa ſo kurjeſche a ſmjerdźeſche, ſmjerdźeſche a ſo kurjeſche, a wón wjerceſche ſnjožh horje a dele. Sedy łuſt wotſche a nadobo — pik!

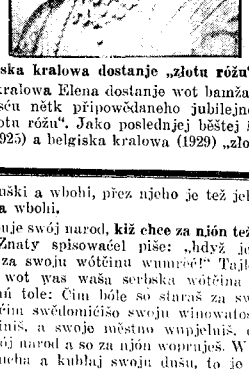

Italska kralowa dostanje „zlotu róžu".

Italska kralowa Elena dostanje wot bamža Pia XI. s přileżnosću nětk připowědaneho jubilejneho léta 1933/34 „zlotu róžu". Jako poslednjej běštej španiska kralowa (1925) a belgiska kralowa (1929) „zlotu róžu" dostałej.

To bě druhi zilindr k cźertu a horje kuſki padźechu jemu na ruzy. Stróſi ſo tak, ſo lampu pomali, padny na ſpinowanje a — kónz běſche wschcze kraſnowjeze, rosbita. „Scherſcheſate khoſchczo njeby ſo pukle, by-li jene ſobu pschinjeſł!" měnješche mach, hdyž cźrjopy pod blidom njeczejesche. Ale nan ſo tehodła wottrałchjeź njebaſche. Sobotu dóńdźe ſej ſaſny do města a pschinjeſe akurat tajſu lampu. Tón khóſcź ſo njepſcheradźi. Hdyž mach do hródže dźěſche, koły dosćeź a pźowacź, pschipraui ſwoju lampu. Kaž pschi ſwěcźiym dnju běſche we ſthot — bě ſej w měſcze rospowědacź dał, kak ma ſ lampu wobkhadźeź. Mach pschińdźe nutſ, wumałeſche wocźi kaž wuroſpachi. „To ſej ſkerje łubźeſ dam!" pschiſpowmni ſmjeſo. Po khwilcźu pschińdźechu ſchcźa a krauz a druhi wjeſnjenjo a wodźiwacźu nowu lampu. Njetrajeſche dołho, běchu we wſchěch domach a ſtatkach tajte lampy. Ale naſchi mějachu ju prěnja. K někajkej njetatwaju abo lchertſchejowemu khoſchczu běſche pſzdźiſcho hiſchcze rada.

Hodowny swjedźeń.

Rjany hodowny swjedźeń je so tak ruče pominył. My dźěći smy so tydźenje dołho wjeselile. Dwě njedźeli do hód khodźeše Rumpodich wokoło. Běše wječor jara pozdźe a my hižo lehnyć dźěchmy. Nadobo so wonka klinkaše a Rumpodich poča z prutom na wokno šwikać. Moja mała sotra měješe najprjedy wulke rózynki we hłowje, ale potom so jara boješe, přimny so maćerje za sukuju a prošeše mać, zo jeho njeby nutř puścźila. Tuž hasnychmy swěcu a pohladachmy přez wokno. Widźachmy, zo bě Boże dźěćo sobu. Tuž so jara hněwachmy.

Hody rano njemóžachmy dočakać, zo by so zaklinkało. Hdyž so zaklinka, my hnydom z łoža wuskakachmy a wjesele po skhodźe dele khwatachmy. Hdyž durje wotewrichmy, blej, to widźachmy krasny wupyšeny štom z wjele swěcźkami. Mojej sotře zdaše so wón přemały być. Wona praješe: „Tajki mały štom!" Ale wona so bórzy změrowa, hdyž te słódke khłóšćeńki horjeka wisaje widźeše. Hdyž běchmy khwilu so na štom wjeselile, so my wokoło njeho zosydałe a smy někotre hodowne kěrluše wuspěwałe. Potom dźěchmy k pódła stejacemu blídej, kiž bě z krasnymi darami nakładźene, kotrež běchu wšitke z přikrywom wodźete. Hdyž nětko te dary wotkrywać počachmy, bě zaso nowe wjesele. A kóždy swoje dary z wjeselošću wobdźiwaše. To běchu rjane hody, ale žadyn sněh!

Leńka Gurec z Rachlowa p. Kuhšic.
(5. lětnik.)

Naša hodowna swjatočnosć.

Kaž kóžde lěto, tak też lětsa zaso smy my dźěći poslednich tšoch šulskich lět prěni dźeń hodow pola Hobrakec we Łuzy spěwałe a hrałe. Hižo njedźele dołho smy wuknyłe a pruhowałe. Naš knjez wučeŕ je měł z nami njekrasnu haru a wjele prócy. Je pak so wěsće też wjeselił, hdyž bě so wšitko derje radźiło. W postajenym času běše Hobrakec žurla kopata połna dźěći a dorosćenych. Po powitanju přitomnych přez naščho kujeza wučerja přednjese měšany khór, kotryž też sobuskutkowaše, tři hodowne spěwy. Mjez tym sym kěrluš: „So z njebjes syła jandźelska" serbski a „So lube hody přibliža" němski přednjesł. Po zhromadnym spěwje „Cicha nóc" smy hrałe hodownu bajku: „Pytarjo hwězdy", kiž sebi najwjacy prócy žadaše. Na to slědowaše wobraz, kiž předstaji naše sobušulerki na hrajnišću, kak wone tam wo wozyčkach swoje klanki čumpajo serbske spěwy spěwachu. My hóley smy je při tym, zady stejo, podjerali. Na kóncu smy brun: „Hodowny hermank" předstajiłe, kiž wulke wjesele zbudźi. Nětko pak slědowaše hakle za nas lówna wěc. njenujcy wobradźenje. Dóstachmy wšě mnoho darow za šulu wšědnu potrjebu a też k jědźi. Tak běchmy wšitke jara spokojene a podachmy so wjesele na domjne

Jurij Grofa z Khasowa.

Kak smy hody hrałe.

Nješto časa do hód praješe naš wučeŕ w šestej rjadowni, zo chcedźa k hodam nješto hrać. Ale štoha to? Dźiwadło namakachu wo Józefu a Marriji. Njetraješe dołho, tuž wšo móžachmy. My w sedmej a wosmej rjadowni snadź budźemy pozdźišo hrać. Najprjedy sebi wšitko rjenje přihotujemy a nawakajmy, zo so přihladowarjam rjenje spodoba. Ale z tym hišće njeje hotowe. Dyrbjachu so programy pisać tu a tam do bližšich wsow roznošować.

Kurt Soka z Rakec.

K nam zyma přikhadźa.

Zymne wětřiki hižo duja. Snadź so hórzy do sněha da! Na to dawno my dźěći so wjeselimy, njemóžemy na sněh dočakać, chcemy so rady na sankach wozyć. Ducy domoj ze šule dźěch z druhimi dźěćimi na łód. Hdyž domoj přińdźech, mach swarješe „Zo mi wjacy na łód njepóńdźeš, njeje wam nan wjele króć w nowinach čitał, zo su dźěći na lodźe so přełamałe a do njezboža přišłe." To chcu sebi spomjatkować. Njemóžemy dočakać na sněh. Njech hórzy přińdźe, zo móžemy skerje lěpje na sankach jězdźić. Wón da nam lětsa tola tak dołho čakać.

Kurt Soka z Rakec.

Po lodźe.

Do rukow huste,
Na nozy brusle!
Z hudźencom po trunach,
Po lodźe na bruslach.
To je ći wjesele.
Janko, mój přećelo!

Świp, Janko so smy,
Prasnychu truny,
Husle so rozbichu,
Tŕčski so smykachu.
Nimo to wjesele,
Janko, mój přećelo!

Z bratkow a skačkow
Wjele su płačkow.
Jank kuski zezběra.
Zrudny dom dočampa.
Haj, to je hubjeństwo,
Janko, mój přećelo!

M. N.

Wupytanje poslednjeje skhowanki. Wobroć wobraz na prawo. Puć mjez hajnikom a štomom twori postawu małeje holčki.

Skhowanka.

Hdźe je druhi hóle, kiž je ze sankow padnył?

món khuduški a wbohi, přez njeho je też jeho narod khuduški a wbohi.

Tón lubuje swój narod, **kiž chce za njón też wopory přinjesć.** Znaty spisowaćel pišo: „hdyž je trjeba, wukú też za swoju wótčinu wumrěć!" Tajkeho wopora sebi wot was waša serbska wótčina nježa, **ale wopomń tole:** Čim hóle so staraš za swoje wukubłanje, čim swědomišo swoju winowatosć w powołanju činiš, a swoje městno wupjelniš, čim hóle lubuješ swój narod a so za njón wopruješ. Wudospołni swojeho ducha a kubłaj swoju dušu, to je wosobna služba za twój serbski narod! tutón wopor služi tebi samomu, ale też narodej!

Tola běda tomu, kotryž w bdźenju wo swoje ideale samłutki steji! Vae soli prajachu stari Romjenjo, běda samotnomu! Hišće wjele hóle płaći to **wo** serbskim młodźeńcu abo serbskej knježnje, kotrajž chcetaj swěrnaj wostać swojemu narodnemu předewzaću, swojemu narodnemu ideałej, swěrnaj swojemu starišćanu domej, swojej ródnej wjesey, swěrnaj mowje a maćerni rěči a wótcenemu nałožkej. Samotneho čłowjeka njepřećel lóžo powali, kaž wicher samotny štom lóžo wukorjeni. Tohodła su też serbscy bratŕa a sotry so skowali do narodnych cyłkow, do towarstwow, zo bychu tak zhromadnje stali, zhromadnje hajili a pěstowali lubosć k serbskej zemi, serbskemu ludźi a narodej.

Tohodła też ty, serbska knježna, serbski młodźeńco, nětkle šulu wukhodźiwši, přizamkń so serbskemu towarstwu!

Te časy njech so skónčenje nimo, hdyž su jepoź dorosćeni Serbja w narodnych towarstwach zjednočeni. Młodźina je wjele nuzniše trjeba. **Najnuzniše trjeba serbska młodźina narodne towarstwa!**

Tute zapisy maja so wurućić młodźinje wot wučerjow a duchownych wšěch šulow młodźinje prjedy hač na přeco šulu wopušći. Wučerjo a duchowni dyrbja radźić młodźinje zastup do serbskeho cyłka. Potom młodźinu njezhubimy w druhich łěhwach, ale sputamy ju na nas. Zapisy towarstwow su darmo wot Domowiny a kóždeho serbsk. towarstwa dóstać.

Sto dyrbimy k tomu připrawić w našich towarstwach. 1. Dyrbimy sebi žadać zapisy towarstwow wot Domowiny a to wudawk „B" za młodźinu. 2. Dyrbimy tute zapisy dać do šulow a prosyć wučerjow a duchownych, je holcam a hólcam podać, kiž jutry šulu wukhudźa. 3. Dyrbimy připrawić na jednore wašnje přiwitanski wječor. 4. Dyrbimy je wosobje w młodostnym wotrjadźe, kiž při starym towarstwje mamy, wukubłać a zhromadźować, kaž to při zawodze naspomnichmy. Zwoprědka njech młodostny wotrjad nawjeduje sobu předsyda starseho cyłka, po času so tak młodźene skubluje za wjednika na kuzu, kiž budźemy kóždołětnje zarjadować. Najlěpje wšak je, hdyž serbski inteligent, wučeŕ a nic najposledy duchowny tute wotrjady nawjeduje a młodźene nawjeduje wulětŕ, k zeznaću dominy.

To budże radosć za młodźinu tajke serbske towarstwa. Tuž pruhujmy možnosće a přizamknimy wšěm serbskim towarstwam młodostne wotrjady ze samsnym zarjadnistwom, přetož młodźi a stari maja we dźele dwoje nahlady a dwoje nadawki — ale w zahawje a wjeselu móža być jena swójba.

Tak budże zawěsće začahnyć też do wšěch našich towarstwow nowe žiwjenje, wjesely pohib, budże wi dźeć zamór a dźeło.

Hdyž to hač do jutrow tutoho łěta dopjelnimy, potom smy wulku ranu na čele našeho naroda zahojili.

Potom je młodźina naša.

Swójbne powěsće

Swěrowanaj: Kurt Bannert ſ Gertrudu rodź. Bormannec w Budyšinje.

Směrći: Hana hwud. Thonigowa rodź. Kubizec w Budyšinje, 73 lět; thowanje budże jutře njedźelu dop. 1/2 12 hodź. na Tuchořičanskim pohrjebnišću. — Wilhelm Jędrich Wendt, bidłaŕ w Kamjencu, 70 lět; thowanje budże jutře njedźelu pop. w 3 hodź. wot žarowanišća domu, Salschtrowska droha 36. — Jurij Krjeźmaŕ, grat mišnjo w Kamjencu, 54 lět; thowanje budże jutře njedźelu pop. w 3 hodź. wot žarowanišćeho domu, Połna droha 3. — Herbert Scholz, molerŕ we Wojerezach, 22 lět; thowanje budże pónđźelu pop. 1/23 hodź. wot žarowanišćeho domu, Dwórnišćowa droha 13.

Swjatočne pokhowanje kubleŕskeho wumjeńkarja Jakuba Wawrika

W Khrósćicach, 6. wulkeho rózka 1933.

Serbske duby padaju. Jedyn po druhim. Na duchownym a hospodaŕskim polu. Tak stejachmy na Třoch kralow při rowje šlachotneho człowjeka, kiž bě pycha ratarskeho stawa w mysli a skutkach. To so njepraji z myslenja, zo ma so wo morwych jenož dobre rěčeć. Štóž je so hłubšo z nim zeznał — na wšě 40 lět měješe spisowarjo přećelne štyki z lubym zemrětym — je dopóznał wulkosć jeho duše, jeho nadobne znutŕkowne zmyslenje, jeho njesebićnosć a darniwosć. Tuž možeš so čežko do mysle zanurić, zo je wot nas šoł w dnjach, hdyž nichtó na smjeŕ sej njemysleše. Nochcemy z Knjezom nad žiwjenjom a smjeŕcu prawować. Boža předwidźiwosć je hinak wobzamkła. Wza swojeho swěrneho służownika k sebi, byrnjež człowjeski rozum to njewobpŕimnył. Chcemy so před njej poninžnje kłonić. Wězo pŕima tak nahły wotkhad jeŕje wutroby pŕiwuznych, je poražacy za wopnjećenu mandźelsku a dźěći a dalších pŕiwuznych,

Kak z nimi pak sta a sta začuwachu minjenje lubeho susoda, wjesnjena a pŕećela, towaŕša a powołańskeho kolegu, wo tym swědčeše tak nimo měry sylne wobdźělenje na poslednim puću zemrětehо. Kěrchow so čornješe ze žarowacymi. Swjatočny kondukt wotměwaše w zastupstwje wosadneho fararja k. kapłan Handrik pod assisteneu fararja Rjedy-Kamjenskeho a kapłana Młynka. Sobustawy „Jednoty“ spěwachu lubemu bratrej posledne harmoniske Božemje do rowa. Byrnjež jeje sobustaw njebył, zjednoćichu jeho z nim z dawna sem zwjazki pŕećelstwa, kotrež wosebje pŕi radostnych podeńdźenjach swój wuraz namaka. Pod błukim zwukom zwonow krócachu njeličomne syły na městno, hdyž hižo pŕiedowniey zemrěteho spja. Tu spěwachu Jednoćenjo wospjet. K. měšćanosta Kral-Nuknićanski położi w mjenje mlokoweho družstwa w Lejnje krasny wěnc na row swojeho nĕhdyšeho předsydy dohladowaŕstwa, tehorunja też k. direktor Döring z Kamjenca za družstwowe organizacije w Drježdźanach. Za swoje wuspěšne dźěło w ratarskich družstwach je tamna organizacija pŕipóznawa a jemu zasłužbnu medalju spožčiła. Běše dźěn w ratarskich kruhach dołho a šeroko znaty. Wojeŕske towaŕstwo w Bačonju, kotrehož čestny sobustaw luby zemrěty bě, běše deputaciju z khorhoju pósłało. Też Pančanske ratarske towaŕstwo bě sylnje zastupjene, w kotrymž bě z dołholětnym aktivnym sobustawom. Wosebite zasłužby pak ma wo wuwiće Khróšćanskeje nalutowarnje, hdyž bě lěta dołho z pŕedsydu dohladowaŕstwa. Tute a jejne pŕedsydstwa wobdźěliłaj so połaličnje.

Hižo tutón zwonkowny wuwoz sobuzelenja a dźěłbraća budźe zrudnym zawostajenym jich čežki dóst wołožić. Z hruzlkom zemje rozžohnowachmy so z drohim pŕećelom. Njech je jemu ródna zemja lohka. Tak je hórzy sćěhował swojeju towaŕšow z młodych lět a budu nětko zhromadnje dźěł brać na njebjeskich hrudach, kotrež je jim Bóh luby Knjez pŕihotował. Wšitcy budu wšěce hišće dołho na lubeho zemrěteho spominać. Nave pia anima!

350 operacijow b'ez łěkaŕskeho wobswědčenja

Tón abo tamny žnadź dopomni so hischcje na dźiwju ławinu wo njebolaku Camillu Lanselotti, kotrehož běchu pŕed někotrymi mĕsaznami sajeli, dokelž bě na 350 łěkaŕskich operacijow we wulkich městach Italskeje pschewjedł, a to bjez toho, so je hdy łěkaŕskeho pruhowanja złožił. Wulke cjehe tehdy spodźiwanje, kotrej swědčenja sboudźichu. Nawiny wěnowachu njebolakej-łěkaŕjej dołhe nastawki. Wšitke bě žityschcej praschenje, hacj dyrbja z tutym mužom, kotryž je na žbožowne waschnje jako žamowuk 350 operacijow k spomóženju nimale runje tolko człowjekow pschewjedł, woprawdźe kaž z wschĕdnym jelakom wobthadźejcy. Mjez tutym bě Lanselotti na pŕed jenemu italskemu łěkaŕskemu wuschkej nowy nóž z cjełazeho mjaza pŕichwatdźił, po tym hacj so tutón pŕichi łěkanju cježko we wobliczu zranił.

Nětko wotnuć so pschecźiwo tutemu njebolakej-łěkaŕskej jednanje, kotrež trajesche nĕkotre dny. Mnoho žwĕckow bě jich pschepróstył, kotrjž běchu też wichitzy pŕichisćli, a woni dyrbjachu njenje abo bóle wschitzy wujnjacz, so njeje jim z łěkowanja wobstorzeneho žanje ischkody narosłło. Nawoznak, pschiłažahachu na tutoho „łěkaŕja“ a pschedstyda dyrbjesche wospjet pożedźenje pschetorhnyć, dokelž nĕhdyschi pacjentojo Lanselottija pschе rańtje sa njeho wustupowachu.

Lĕta 1920 dyrbjesche Camillo Lanselotti do wojakow, ale jednora wojeŕska służba jeho malo wabjesche. Wón wustojesche so na to, žebi z jebanjstwom nĕkajke wuńwĕdźenje wobstaraćz, so je wopytał techniku schulu, a tak poradźi so jemu, so pschiwzachu jeho do wojeŕskeho inżenjeŕskeho wotdźělenja. Tu poradźi so jemu dozpĕć hodnosć centnanta. Hdyž łěkaŕske pak sałżo „wotbrónicź“, bě wón pschijschol za pschijomnosćemi wojeŕskeho žiwjenja jako ojeŕ a rožnđźi so, so chce so dale wěnowacź wojeŕstwu. To njeczinjesche so wĕsto tak jednorje, ale Lanselotti wědźeche sebi też tu sałżo radu. Pschedpołoži swojej wyschnjosći jenoho dnja wuńwĕdźenje wo łěkaŕskich studijach na romiskej wyšokej schuli. Jemu poradźi so, so pschehładźichu jeho te zanitetnemu wotdźělenju. Lanselotti bu z wojeŕskim łěkaŕjom, służesche we wojeŕskim špitalu w Livorno, posdźischo w Pisa, a fajimowasche so pschedewschĕm sa garnisony z łětanischcjom.

Wóŕzy pak niedožahasche jemu žiwoja wojeŕska praksis wjaz. Žedźeche so za wobschĕrnischim a wunoschnischim dźełom. S wójska wustupiwschi sta so z łěkarjom sa žony.

Dowoli němski sejm zastup porej butry a margariny?

Wo znatej naprawje knjeżeŕstwa, kiž je za to, zo by so butra margarinje pŕimĕšeć dyrbjała. Wo tutym wotmyslenju budźe po wšĕm zlaću němski sejm wothłosować dyrbjeć. Je pak hišće dwĕlomne, hač so w sejmje wjetšina za tutón wukaz namaka.

Hacj hódźi so runje wożebje derje wojeŕski łěkaŕ ja tole powołanje, na to njechamy tu wotmolwicź; woprawdźiteje pak je, so njewidźesche Lanselotti žanych pschewulkich sadźĕwkow. K tomu pschinoschowasche hischcje wobstejnosć, jo hłubi so mudry Camillo z dźowku nahladneho měschćanskeho łěkaŕja w Pisa. Jeho pschichodny nan njemóžeše so pschecźiwo njemu, tiž bě z wojeŕstwa łěkaŕjom był, je žanej njedowĕru nożycź, runje tak malo ludźo, pola kotrychž sboudźi žłubjenje z nahladnej dźowku sterje hakle dowĕru k wopaczнemu łěkaŕjej. Po tym hacj běchu pschihoty za pschichodnu praksu za „žonjaze khorosće“ tak daleko skónczene, sćahny so Lanselotti na poł lěta wróćo, njeća, so by so „w studijach wudospołnił“, woprawdźe pak derje, so by so rozhladowaŕ za pschihódnym łydliczcjom za wotmyślene wotpohlady.

Rožładźi so sa wulkomĕsto. A ł tym měješe prawje. Pjeć lět wukonjeschе wón w Milanje swoje łěkaŕske powołanje, bjez teho so by też ani jónkŕótcź najžnadnischi pohlad sboudźił. Wjak hacź sto operacijow je jako łěkaŕ sa žonjaze khorosće wuwjedł. Kajkeho rasu tute powschitkowne běchu, pokaża so pschi składnosći žudnjskeho jednanja — hacźrunjeź njechasche też mnoho žónskich pschedsudom wuprajicź.

To najspodźiwnische pschi zyłym jednanju běsche wobskorzenje sam, jeho sakitowaŕ a samo statny rĕcźnik. Lanselotti powĕdasche z wulkej radosću wo swojich postupach. Jako saběrasche so wobstórźba z jeho žonjazo-łěkaŕskej praksu, winowasche so Lanselotti sam, so je so pschecźiwo wschelakim paragrafam khłostańsko-sakonjeje knihi pschechoł. Pschecźiwo tomu pak protestowasche mnoho žónskich, kotrež bě žud jako žwĕckow pschepróstył. Skónczнje japschijmny statny rĕcźnik prajiwschi: „Skerje wĕrju žwĕckam hacź wobskorzenemu!“ S tym běsche tuta nalożnosć wotbyta a Lanselotti mĕješe so jenoż hischcje dla jeneho pschekrocźenja, cjeńkeho falschowanja licźin, samolwicź. Sšud wocźakowasche pschi tom namjet sakitowarja, so chcył wobskorzeneho pschepytowaćz, hacź je pschi strowym rozumje. S tym žnadź mohło so pożledniemu sadźewkej khłostańsko-sakonjeje knihi z pucźa hicź. Ale sakitowaŕ so njehibny. Skónczнje staji statny rĕcźnik sam tónle namjet, dokelž dwĕlowasche, so je Lanselotti pschi strowym rozumje. Tutomu namjetej pak stupi sakitowaŕ napschecźiwo, dokelž wĕrjesche po położenju wobstejnosćow krucźe, so wobskorzeneho wuwinnja.

Po dołhim wuradźowanju wuńdu wosjewichu. Camillo Lanselotti dosta lĕto a tři mĕsazy jastwa, dokelž bě „pschichodnemu nanej“ nĕkotre tyšaz lirow je sałka wuwabił. Wo wschĕm druhim so nĕtko žyła wjazy njerĕrjeschе . . .

Radio

Njedźelu, 8. januara słyšimy:

Königswusterhausen: *Nimo znateho njedźelskeho programa 9 nutrnosć, 11,15 wustajeńca wo Ranjej Pruskej w Barlinje, 12 wjesely koncert, 14 za starših, 16,30 z Lipska „Struwwelpeter“, 20.30 z Kölna k 25 posmjertninam Wilhelma Buscha.*

Lipsk: Nimo znateho njedźelskeho programa 8.30 piščelowy koncert z universitneje cyrkwje. 10.15 přednošk wo wojowanju wo Everest, 12 pŕipołdnišni koncert, 14,35 ludowe spěwy, 15 „złotodźělaćerjo“, 16,30 „Struwwelpeter“, 20,15 z Mozartowych operetow.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Wrótsław 20 wojeŕski koncert. Waršawa 20 orchestrowy a solistowy koncert.

Póndźelu, 9. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšĕdneho programa 15 za žony, 17,10 Napoleon III. (k jeho 60. posmjertninam), 20,05 wječorny koncert z Frankfurta, 20,40 Hans Reimann powĕda, amerikanske tačele.

Lipsk: Nimo znateho wšĕdneho programa 15,10 za žony, 19,35 ludowa hudźba.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Wrótsław 20 „Zhubjeny syn“. Mnichow 20,05 „Předata njewjesta“. Wiu 20 zynki ze starcho Wina. Praha 19,25 ruske spěwy.

Wutoru, 10. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšĕdneho programa 11,30 přednošk za ratarjow, 16 přednošk za žony, 19 katolicismus a protestantismus, 20 z Hamburga historiska słyšna hra, 20,35 z Wina spěw wo zemi.

Lipsk: Nimo znateho wšĕdneho programa: 19,30 zabawna hudźba, 20,55 z Wina spěw wo zemi.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Wrótsław 19,30 ludowa hudźba z Alpow. Waršawa 20 italska zabawna hudźba. Praha 20 wječorny koncert z Bratisławy.

Zajimawe wo motorowym błuskowym ćahu

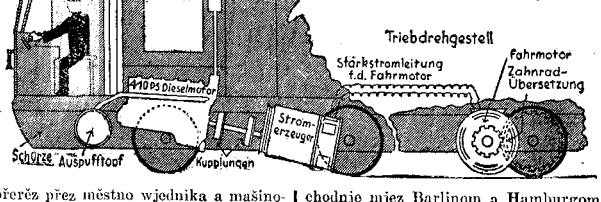

Sematiski přerěz přez městno wjednika a mašinowu připrawu spěšneho ćerjeńskeho woza, kiž ma přimaj motoromaj.

Hłowna mjez Barlinom a Hamburgom narunać PD. spěšny ćah. Wóz ćěri so z dwĕmaj 410 PS-Dieselski

Pŕeni wobraz nutŕkowneho 42 metrow dołheho spěšneho ćerjeńskeho woza, w kotrymž ma 42 puśowacych městna.

Cyrkwinske powěsće

1. njedźela po Třoch kralach, 8. wulk. rózka 1933.

Z Budyšina.

Předowanski tekst: Luk. 2, 41—52.

W Pětrowskej cyrkwi rano ½8 h. farař Schneider předuje, dop. ¼12 hodź. ma farař Siegemund dźěćikemšenje. Pop. w 3 hodź. farař Paul křćenja. Wječor w 6 hodź. 86. duchowna wječorna hudźba. Programy po 30 pj., za njezasłužerjow a małorentnarjow po 10, su při cyrkw. durjach dostać.

W Marijnej-Marćinej cyrkwi ma rano we 8 hodź. farař Siegemund spowědź a Bože wotkazanje, dop. w 9 hodź. farař Paul předuje, dop. w 11 hodź. ma farař Große dźěćikemšenje. Wječor w 6 hodź. farař Schneider předuje.

Zběrka za zwonkowne misijonstwo.

Pónđelu pop. ½4 hodź. wosadne žónske towarstwo w towaršowni na Hornječerskej hasy. Měsačna zhromadźizna ze swětłowobrazow. přednoškom wo dwórnišćowym misijonstwje. Pónđelu pop. w 5 hodź. ma farař Schneider biblisku nutrnosć w jđźeńni našule. — Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi nutrnosć za njedźelniće. — Srjedu pop. w 4 hodź. žónske misijonske towarstwo (zwonk. mis.) w Societät. — Srjedu wječor w 6 hodź. wobej wotrjadaj kola šulerjow w ev. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6. — Srjedu wječor we 8 hodź. ma farař Siegemund młodźinski bibliski wječor w ev. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6. — Štwórtk pop. ¼4 hodź. ev. šićowe towarstwo we wosadnej diakoniji na Seminarskej hasy 19. — Štwórtk wječor we 8 hodź. zhromadźizna Módreho kříža w ev. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6. — Pjatk pop. w 4 hodź. Gustav-Adolfske žónske towarstwo w Societät.

Ev.-luth. zwjazk młodych holcow swj. Pětra na Seminarskej hasy 19: Srjedu pop. wot 5—7 hodź. młodostna syła, srjedu wječor ¼9 hodź. hłowny a młodostny wotrjad.

Wumrěli: 22. dec. Marja Ernestina zwud. Vogtowa rodź. Rabowskee, rentudostawářka, 77 l. 6 m. — 23. Arthura Jana Wenela, płahowarja pjerizny w Khelnje, morwonarodźeny syn. Kurt Alfred Seidel, pjekarski wyšši mištr z Lubija, 50 l. 6 m. (wumrěł tu, přewjezeny do Lubija). — 26. Haniža Henrieta Augusta Reimannowa, wobydlerka domu za brašnych, 84 l. 10 m. — Johanna Hilža Leederowa, malorentnarka, 62 l. 2 m. (wumrěła w Bukecach, pohrjebana na Tuchorju). — 27. Korla Otfried, Korle Richarda Hermanna, zamkarja we Wulkej Dubrawje, syn, 5 m. (wumrěł tu, přewjezeny do Khwačic). — 28. Fryc, Jana Gustava Sibaka, pućowaceho syn, poł hodźiny. — 29. Ernestina Marja Großmannowa rodź. Seidelec, mandź. fabr. dźěłaćerja z Frankenthala, 63 l. (wumrěła tu, přewjezena do Frankenthala). — 30. Alfred Erich Bětnar, wikowar z jězdnymi kolami z Jeńkee, 29 l. 3 m. (wumrěł tu, pohrjebany na Michalskim pohrjebnišću). — 31. Oty Maksa Pětřki, pohonča we Rozwodecach, morwonarodźeny syn. — 1. jan. Mina Haniža zwud. Hešlowa rodź. Försterec, pohonćowa wudowa z Baldrijanec p. Biskopic, 52 l. 4 m. — 2 Arnošt Louis Kempe, privatnik z Wjelećina, 75 l. 9 m. (wumrěł tu, přewjezeny do Wjelećina). — Luiza Pawlina zwud. Voigtowa rodź. Kuttnerec, wobydlerka domu za brašnych, 81 l. 9 m. — 3. Korla August Rich. Hartmann, priv. překupc, 73 l. 9 m. (wumrěł tu, přewjezeny do Drježdźan-Tolkewitz). — Khrystof Wojnar, kamjenjećesar, 68 l. 7 m. — Hermann Pawoł Benzig, knihićišćeŕ, 55 l. 2 m. — 4. Hana Augusta Emilia Bukanowa rodź. Ernstbergerec, rentudostawářka, 65 l. 9 m.

Z Huski.

Dop. w 9 hodź. němske předowanje, ½11 hodź. dźěćikemšenje.

Z Hornjeho Wujezda.

Dop. w 9 hodź. němske předowanje, pop. ½3 hodź. křćenja.

Z Wojerec.

Rano w 7 hodź. němska spowědź (duchowny Nowak), dop. w 9 němske kemšenje a zapokazanje nowowolenych a zasowolenych starších a wosadnych zastupnikow (duchowny Unger), přip. w 12 hodź. serbske křćenja (duchowny Unger), pop. w 2 hodź. němske křćenja (sup. Köhler).

Drježdźanska burza 6. l.

Pšenica 76 kg	181 186	běrniace kružki	14,70-15,00
rožka, 70 kg	144-149	pšeń. wotruby	8,70 9,00
nalětni ječmjeń	172-180	ržane wotruby	8,60 9,60
nazymski ječmjeń	—	pšeńčna muka	35,25-37,25
wows	115-120	ržana muka	24,00-25,00
čerwjeny dźećel	—	woka	—
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	—
suche truh.	8,70 8,90	cokrowe truh.	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wowjes wuwozowe wot 1000 kg, nowaki 100 kg

Płaćizny po złotej hriwna

	6. 1.	5. 1.		6. 1.	5. 1.
Pšenica	183-187	186 186	owy	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	152-154	152-154	wows	14,—16,—	14,0-16,0
ječmjeń, nal.	—	—	pódra lupiny	9,00-10,0	10,00-10,0
janinjeń	16 -175	165-175	rolle lupiny	11,7-13,7	11,7-13,7
wows	114-117	114 117	arudella	17,5-23,5	17,5-24,0
kukurica	—	—	raps, wowsk	—	—
pšeń. muka	23 0-26,1	23,2-26,2	lany wowsk	13,1)	10,10
ržana muka	19,4-21,7	19 4-21,7	buch.truhanč	8,90-9,00	8,90
pš. wotruby	8,80-9,20	8,80-9,20	brjoh. kružki	13,6)	13,60
ržane „	8,70-9,00	8,70-9,00	syno, 50 kg	1,80-2,15	1,80-2,15
raps	—	—	ržana słoma	0,6 -0,80	0,60-0,85
hróch Viktor.	20,0-25 0	23,0-25,0	pšeńć. „	0,45-0,55	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,45-0,55	0,45-0,55
pjeluški	13,5-14,5	13,0-14,5	ječna „	0,45-0,55	0,45-0,55

Hospodarski rozhlad

Sobotu 7. wulkeho rózka 1933.

Wčerawše urzy w Barlinje.

1 dollar	4,209	100 dźisk złotych	47,25
1 jendźelsk. punt	14 05	100 češkosł. krónow	12,465
100 swaje. frankow	81 01	100 franc. frankow	16,44

Na **burjach** wuwoz bu wječora jara žiwiše wikowanje. Mnohe akcijowe fo polepšichowachu. Najžiwišo bě wobrot w rentowych a dołhich liściznach. Kurzy z fhwilowemi wichorowiše poskupowachu.

Prodowanje wiki njepřestajnjachu we zanječerawšich wuměnjenjach, ale jara njejasnje. Płaćiny fo jenož fešłabjowachu. Wšo hotowane forije na Barlinskich wikach jenički pječnja 5 pj. popołdźeli. Tola w termińowym wikowanju fo płaćiny pječnju, rožk a wowja ješłabjowachu. Na Drježdźanskich wikach bychu pječnja porno pónđelu 10 pj. a rožk 5 pj.

Wječera płaćeshe zentnar w Barlinje:

Pječniny 9,25—9,35 (9,40—9,50) hr., rožk 7,60—7,70 (7,75—7,85) hr., ječmjenja, nalětnicho 8,25—8,75 hr., nazymskeho 7,90—8,20 hr., wowsa 5,70—5,85 (5,75 hač 5,90) hr.,

w termińowym wikowanju:

pječnjy:

za dezember: (9,92½—10,05 hr.),
za měrc: 10,22½ (10,27½—10,37½) hr.,
za mej: 10,32½ (10,42½—10,47½) hr.,

rožk:

za dezember: (8,30—8,32½ hr.),
za měrc: 8,22½ (8,37½—8,40) hr.,
za mej: 8,37½ (8,50—8,52½) hr.,

wowsa:

za měrc: (6,10—6,12½ hr.),
za mej: (6,52½ hr.),

w Drježdźanach:

pječniny 9,05—9,30 (9,10—9,35) hr., rožk 7,20 hač 7,45 hr., ječmjenja, nalětnjeho 8,60—9 hr., nazymskeho 7,75—8,55 hr., wowsa 5,75—6 hr.

Płaćiny w špinkach fu płaćiny tydźenskich wikow. Wobjed pak žane napomnjenje njeńu, fo njepředměnidłu.

Wiki fe wótrk w Storjelu.

Tu płaćeshe pječnja, hłoboki 8,10—8,50 hr., ejčka 8,30—9 hr., rožk, hłoboki 6,60 hr., ejčka 6,80 hač 7 hr., ječmjeń, nalětni 7,50—8,50 hr., wowk 5,10 hač 5,50 hr., hutra 2—2,10 (2,20—2,72) hr., jeja 9 hač 12 (9—13) pj.

Płaćiny w špinkach fu płaćiny tydźenskich wikow. Wobjed pak žane napomnjenje njeńu, fo njepředměnidłu.

Wiki fjedom w Kalichrowje.

Pječniny płaćeshe 8,50—9 hr., rožk 6,90—7 hr., ječmjeń, nalětni 7,50—8,25 hr., nazymski 7,40—7,60 hr., wowk 5,60—5,80 (5,70—5,90) hr., hejm 2—2,50 hr., fyno 2—2,25 hr., fłoma, k jastwanju 1,20—1,40 hr., kóma 1,40—1,80 hr., we wotlepjach 1,80—2,30 hr., hutra 60—65 pj., jeja 11—13 (12—15) pj., twaroh 20 pj., łoj, jatrjane 85—95 (80—90) pj., Prošata 8 hač 15 hr., běhaći 18—25 hr.

Płaćiny w špinkach fu płaćiny tydźenskich wikow. Wobjed pak žane napomnjenje njeńu, fo njepředměnidłu.

Před wólbami do sejma w Lippe,Detmold.

Sejmowuja w Detmoldze. Delekach w lěwym rózku: Lippeski krajny president Drake, jenički němski minister, kiž wot lěta 1918 bjez přetorhnjenja w zastojnstwje steji. 15. januara budźa wólby do Lippeskeho sejma. Jedna drje so wo jedyn z najmjeńšich němskich krajow z něhdźe 160 000 wobydlerjemi. Tola přicpiwa so wólbam wulki wuznam, dokelž chcedźa jenotliwe politiske strony wólbny wunosk jako barometer zmyslenosće wuživać, po kotrymž chcedźa swoje stejišćo a zadźerženje na přichodnym posedźenju němskeho sejma 24. januara zložować.

Blowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanˇ w Budyšinje. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Sejdnińke pšichađźowanja.

Wutoru 10. wulkeho rózka 1933:

we **Wrěcach** we hosćeńcu, dop. we 10 hodź.: Schatowy fhamor;

we **Turnowje** we hosćeńcu, dop. we 11 hodź.: Stanowa płachta;

we **Wulkich Sdźarach:** Pišaništi strot z błidłom, Jonjaje koło. Kupay seidon fo dop. we 11 hodź.: na gmejnskim hamcje;

we **Pančicach** we hosćeńcu, pšichp. we 1 hodź.: Gramofon.

Drohnowikowanske płaćizny w Barlinje

7. januara 1933 po hamtskim postajenju

Wše płaćizny so na złotej hriwnje zrozumja

Twara		najnišo płaćizna	najwyše płaćizna
Nowinze mjaso z kosćemi	1 kg	1,40	1,80
Čelace mjaso	1 „	1,40	1,80
Skowjace mjaso	1 „	1,80	2,00
Swinjace mjaso	1 „	1,4	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Pšeńčna muka	1 „	0,42	0,60
Ržana muka	1 „	0,36	0,38
Khlěb	1 „	0,22½	0,25
Jêdźne běrny, nowe	1 „	0,07	0,09
Rajs	1 „	0,32	0,90
Hróch	1 „	0,40	0,80
Soki	1 „	0,40	1,00
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	0,96	1,00
Sušeny połć	1 „	1,80	2,00
Dobre mloko	1 lit.	0,22	0,24
Jêdźna butra	1 kg	2,40	2,60
Jeja	1 štuka	0,10	0,13
Jêdźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor drobny	1 „	—	0,76
Petrolej	1 „	—	0,44
Kamjenjate wuhlo (domj. teplj.)	1 ctr	—	1,90
Brunicowe brikietty	1 „	—	1,20

Wiene płaćizny w Budyšinje.

7. januara 1933

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja

Najlěpše twory so hišće wyše płaćeja.

Předmjet		najnišo płaćizna	najwyše płaćizna
Pšenca,	50 kilo	—	7,50
Rožka	50 „	7,00	7,10
Ječmjeń	50 „	8,00	8,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	5,75	6,00
„ nowy	50 „	—	—
Běrny (we wulkowikowanju) (Wuwožna twora dróžša)	50 „	1,80	1,90
Syno	50 „	2,00	2,20
Słoma z maš. młóć. pras.	50 „	0,70	0,90
„ „ „ k zasł.	50 „	1,30	1,60
„ z cypami młóćena	50 „	—	—
Pšeńčna muka 60%	50 „	—	16,0
Ržana muka 60%	50 „	—	12,00
Pšeńčne wotruby	50 „	—	5,15
Ržane wotruby	50 „	—	5,15
Butra	1 „	2,40	2,60
Jeja	1 štk.	0,10	0,12
Husy	punt	0,75	0,80
Prosata 571 štuk	1 štk	7,00	14,0

Prosace wiki dźěćchu pomałšo.

Płaćizny rěznego skota na Barlinskich skótnych wikach.

6. januara 1933 Płaćizny po centn. a zł. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje

Woły: 380

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	31—32
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	29—30
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	26—28
Mjenje picowane wšěch starobow	22—24

Bykl: 627.

Połnomjasne, wurodźene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	27—28
Połnomjasne, młódše	25—26
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	21—24
Snatne	18—21

Jałojcy a kruwy: 1051

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	23—25
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	19—22
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	16—18
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	10—15
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1292

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	35—40
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca s.)	28—33
Špatne (4.	16—22

Wowcy: 4189

młódše a starše wukormjene (1. družina	32—33
starše wukormjene (2.	29—31
mjenje wukormjene (Marzschafe) (3.	21—22

Swinje 7152.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižnjow, ha do 1½ lět stare	37
Wukormjene	37
Mjasne	35—37
Špatne	33—35
Rancy a kundrosy	24

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wad. a čiśi Smolerjec knihićišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbożenja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbożenje dyrbi abonent knydom tutej zawěšćacej bancy wozwěsć, zranjeny dyrbi knydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkařsku pomoc pytać. Smjertne znjezbożenje dyrbja so bancy knydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěsća.

Čisło (Nr.) 7 — Budyšin — Póndźelu, 9. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Wo čimž staj so Papen a Hitler rozrěčałoj?

Papen a Hitler staj zhromadnje wojerwoj, so staj pśi žywojim rozrěźenju w Kölnje wo możnosći wulkeje nazionalneje politikeje jenotneje fronty w němskim ześe jednałoj a so ju nětčišćeho němskeho kabinetta zjyła njeje-staj dźěrkuwoj.

K tomu ju z Barlina z wobhoniteje strony pisne, so ju **z Papena jako pórěźnika mjes knježerstwom a Hitlerom wuźili. Papen je Hitlerej znowa namjelował, so by pruski ministerski presidium pśewześ a jako namětny kanzler do němskeho knježerstwa zastupił. Hitler pak je tutón namjet wotpokazawšći z nowa němske kanzlerstwo žadał a je zmyślał, Papena za to dobyć, so by jako pórěźnik tole žadanje pola němskeho presidenta zastupował.** Tomu je ju Papen zapowědźił. Nazionalni zjednoćenjo so nadźijeja, so ju tej Schleicherowy kabinet dla swojich znutskownych znapśećiwnosćow do cźěła zaćerpi a so bórzy rozpadnje. Potom by Hitlerowy cźah pśichodł, a to bjez toho, so by ju wón němski ześe rozpuśćeźił. Nazionalni zjednoćenjo źěbi pśeju, so by němski ześe z wuprajenjom njedowěry Schleicherowe knježerstwo powalił. Potom njeby němski president němske kanzlerej polnomóz dał, so by směł němski ześe rozpuśćeć. Sadanje pak cźahu na to wažnje pośmjerowaś, so buchu Schleicherowemu kabinettej i jeho znutskownymi znapśećiwnosćenjemi a z njepórazdźenjom jeho hospodarskich planow rozpadnuś dali. Po tutym pucu buchu ju nowowólbow sminuli. Tak ju też słowa wjednika nazionalnosocialistiskeje fraksije w němskim ześe, dra. Fricka, rozumili, kótaruž je w swojej rěcźi w Lipsku rjekł, so buchu nazionalni zjednoćenjo a nacionalsocialistiska fraksija

Najwješa ruska powětrowa łódź so rozbiła

Pjatk je so najwjetšcha ruska powětrowa łódź V. 2 njedaloko Nowgoroda dospołnje sniczita. Wona bě krótki czaš prydy bód z Moskwy k Leningradej wuleczała, tola bórzy jejne motory porjadnje njedźełachu. Tohodla bě nuzowana, k jemi pschistajicz. Po wuporjedzenju motorow so powětrowa łódź pjatk na dalsche leczenje puschczi, tola hrjmotory znowa pschestacha dźełacz, so wětr nad powětrowej łódźi dobu a ju k Nowgorodej cźerjesche. Skónczinje so někotrych schtomow sahadźi a so snicźi. Jejna wobsadka je so wukhowała.

Po puću k Petrolejowemu měrej

Jednanja Persijskeje z jendźelsko-persiskim petrolejowym towarschwom so na spokojaze waschnje wotmjewaju. Towarschwo je pjeza hižo wulkemu dźělej persiskich zadanjow pschihłosowało. Wone je pjeza sylnisze, persiskemu knjezerstwu k wotlicźenju podźela na dobytku pschi wobsamknjenju noweho zrjecźenja požczonku dweju miljonow pschi swolicź. Jendźelske wójnske łódźe, kotrez běchu najes hodami a nowym létom pola Abadana sakótwjene, su sazo wotjele..

Zběžk pola Sadirna

Rumska powěsczerjenja Stefani se Sadirna w Italskej powě:

Dla swadow wo wězy su 300 wobydlerjow z Monte San Giacano po demonstrazijach psched radnizu do sumažneje wězy Sassano pschicźahnyli. Tam žadarmowo nadpadżechu, do nich kamjenje mjetachu a do nich tšelachu. Jenoho podoffizera a jeneho gandarma sranichu. Žandarmowo běchu nuzowani, do demonstrantow tšelecz. Tjo morwi a schtyrjo sranjeni na městnje lezo wostachu. Porjad je so dospołnje wobnowił a winikow su sajeli.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 9. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer 0 a thermometer w wózu 0. Wjedro swadże dale njewobstajne. Schkleza pokazowasche sobotu na wobstajny wocźah a tola so sobotu popołdnju do deschczowanja da. Njedźelu so tuž z khwilemi žłabje podeschczowa. Pódla teho je wocźah mily a cźichi. Wyschina cźelnje so woi Schpanjeske pisches zuju, frjedźinu a južnu abo połnoschu Europu hacź do Rušcze. Nižiny njejsu so naschim stronam jara pschibližile. S wjeczora pschipławuja pschechrěte a wlěkne powětry z Atlantiskeho oceana. Nad naschimi stronami leschja so se symnymi powětrami, schtož je stajnje z pschicźinu zamrózenja, kurjawy a deschczowanja. So tu horne worschty wosbucha abo losta hižo dosez wustudzene wukhadza a tehdy, so na wyšokich horach so sobotu a wczera šnih dźesche. Horischcza wukhodnych abo ranischich Rudnych horow su hižo pschez 10 cm se šnihom pschikryte. Nadźijamy so, so wustudnjenje wosbucha postupuje a so tež nitzny dalono wocźakanych šnihowych pschinjesu. Syma bjes šnihowa wudaji hosćenzarjam na horach a železnizanu, do hor njedźezdzyn. Po tyhodnjach jesdźachu i městow do horow, to bychu so tam po šnihowych krosnjowali a cźerstwego powětra nadrěbali. Jutje wutoru schtyri hodźa žłónczko 8,01 a khowa so hač 4,15 hodź. Mězačk schtyri hodźa pschipołdnju 2,22 a khowa so rano 7,35 hodź.

— **Budyski měšczanski zastupnicy** seidu so schtwórtk 12. januara 1933 k swojemu 1. posedźenju. Dnjowy porjad wopschija sahajopokazanje nowo- abo zaswolenych zastupnikow, wólby pschedsteherja, po potrjebje 3. wólby schtyrjoch sobustawow pschedsydstwa, wólby wuhjerka ke namjetowanju wólbow, posahanja posedźerskeho dnja, wólby měšczanskeje rady.

— **Měšczanske dźiwadło.** Dźensa pódźelu je měšczanske dźiwadło zamknjene. Wutoru 10. januara pschichadźa so we 14. abonementnym pschedstajenju A prěni króć klažiska opereta wot Edmonda Audrana „Klanka“ z Hertu Marlowiz we hłownej róle. Sobotu wjeczor 7,9 hodź. hraje so wuspěšna kriminalna cźehodra „Mordarjowo schtwórtk 17. hapryleje“. Schtwórtk wjeczor 7,9 hodź. wotpjenje so klažiska opereta „Klanka“ we 14. abonementnym pschedstajenju B.

— **Wobkhadne njedźele.** Sobotu wjeczor wokolo 5,40 hodź. sajedże na Zitnych wikach kolojšiny do wonkowniceje zony, kotraž drohu pschekrocźesche, a ju powali. Wona padże na sadnju hłowu, njewocźerpi pak wjetšcheje schkody. Kolojšiny tehorunja padże, mózesche pak sazo dale jěcź. Wobaj njeběschtaj dołcź sledźbnaj hyloj.

— **Khrobłe paduschstwo pjerštiny.** — **Schtó je paduchow widźał?** 6. januara wjeczor wokolo dźesaczich su pschi Seminarskej haju w Sozietät i kurjenja 8 cźornych kur kradnyli. Wobsedźeć kur je paduchow pschesłapił, na cźoš su woni z kradnjenymi kurymi w mjeze cźekli. Kurjeńj je w Sozietät hnydom pschi kepeleńi. W kepeleńi sa cźaš kradnjenja hišcźe khełe kulachu. Kury su na městnje morjene. Paduchaj staj wjeza 25 hač 30 lět staraj byłoj, jedyn 1,65 m wulki, druhi trochu mjeńšchi. Jedyn z nich je pisches murju na Seminarskim haju, druhi pisches wrota na Seminarskim hoju cźekny. Schtóž je wo tutym paduschstwie něschto wobkedźbował abo może bla paduchow něschto zdźěcź, khětz mohło k jich wuslědźenju dowjesć, so prošu, so by to kriminalnemu wotdźělenju w Budyschinje na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802, abo blischemu žandarmstwu abo policijoi wosjewik. Pschihłubja so, so so w mjenje wosjewjerja mjeldźi.

— **Cźerjeńši paž kradny i.** Se skały na Ssmilnjanskich honach su w cźaju wot 31. decembra 1932 do 3. januara 1933 se sadobywczom kožuny cźerjeńši paž, nězdże 14 metrow dołhi, 45 cm schěroki a 6 mm tołsty, kradnyli. Paž běsche nězdże 600 hriwnow hódny a wažesche połdra hač dwaj zentnarjej. Schtóž może něschto k tutomu padatkowemu dźěłacz, njech to kriminalnemu wotdźělenju w Budyschinje, telefon 2802, abo žandarmstwu w Semjicach wosjewi.

— Dla jakajmsi bólarcza na sjawnych dróhach a naměšach dyrbjesche posledni cźaš policija wołpjet sakroczicź a wonowatych wuschnoscźi wosjewicź.

S **Budyšez.** (Wschednoschk.) Na pjatk wjeczor běsche zyrkwinske pschedstejicźerstwo pscheprožnjo na zwěstowobrazowy pschednoschk do młodźinownje. Sala běsche hač na poslednje městaczko wobsadżena. Knjes wucźer Ssmola z Leisniga, žnn tudomneho kantora Ssmoly, běsche ja pschednoscherja dobyty. Won rozprawjeschе wo swojim puczowanju do połnocznaje Franzowskeje a Belgiskeje a sdobom wopytanju němskich wojerskich rowow pola Lütticha, Brüssela, Yperna, Arraja a Verduna a Vogesach. S mnohimi zwěstowobrazami pokazowachu jomromadne pohrjebnischcza a khromadne rowy. Krasne němske pschiprawy wotměnjachu so z jednorymi, kotrež maju so hišcźeze wudoipołnjecź. Jednorje, tola pasbehujo stutkowachu jednore němske drjewjane tschize, symne a proste pak kichize a pomniti z marmela. Jendźelcźinnow a Franzowsow. Jara pschipoškuchanjow hnu, jako pschednoschcer naspomni, so we Vogesach hišcźeze tyhaźy němskich wojakow leža, kiž hišcźeze khromadnehu pohrjebnischcza nimaju, mjes tym so žu w jich blischkosći Franzowsojo hotele a krasne twarjenja natwarili. Ludowy iwjask sa wothladanje němskich wojerskich rowow trjeba hišcźe wjele krědtow, so by němske rowy do porjada pschinjesł. Knjes farar Bójz porječa tež někotre krótke khłowa a jej khromadnej modlitwu spontinasche jo na padnjenych rjekow. Zyrkwinski chór pschednješe někotre pschimjerjene spěwy.

Z **Radworja.** Tu powšitkownje znatu sotru Brigittu, kotraž je hižo přez léto khorowała, su dyrbjeli do khorownje do Kulowa k operaciji dowjesć. Operacija je so derje poradźiła, tola budże sotra wězo někotre njedźele swjećicź dyrbjeć. Bóh daj jej bórzy

---

Ilfan:

Kasandra

Přenjotny roman.

9] (Pokracowanje.)

Alekjander pschińdże ke mni se swojej pscheczelnizu, kiž jeho za ruku dźerža ziaretku kurjesche, a pschebłtaji mi ju. Jeje swonkowny napohlad bě njeporocźny. Cźorne kudźeze kurjachu jeje žnědźbelu schiju. Rady wobliczja, kiž bě krasnje barbjene, běchu prawidłowe. Pschi žnědźkanju jewjachu so male, běle subički, kiž bě žebi sawěcze sa drobi pjenjes kupila. Schladowasche na mnje, kaj by konika, se selenymaj wóczkomaj. Wótjach sacźišchcź, kaj by kóczka wobkedźbowała žiwój wopor. Sežydachmy so na mjeńše žydačka wokolo blidka, kiž stojesche w sejinje palmowych wulkich łopjenow. Alekjander kiwny žiłužobnikej a poruczi, so by pschinjesłt franzowske schampanjske wino, dobre zigaretki. Skužobnik, drohotnu liwreju se słotym bohacze poschitu wobleczeny, pschinjeze krasne kristalowe schkleńcy a nalivasche do nich pacźerkate franzowske wino. Alekjander rjekny: „Prěnju schkleńcu pijmy na sboje Ruskeje!“

„Pijn, so by rusči lud wuprihotowany pisches bědu wérne sbožo sazo namakał“ prajiwschi wupiš schkleńcu do dna.

„Pschiecźe je žebi hišcźeze wjetsche sbožo, hač ludźenka widźicze a wuživacze? Njesžu tu najbole najšepschi zastupnizy ruskeho ludu?“ rjekny Alekjandrowa towarischka Arina Fejdorowna.

„Widźu, so zastupnizy ruskeho ludu wędża žiwjenje jara derje wuživacź, žebi popischcel, schtož jich cźeło pożada, ale rusči lud, kiž žnm na mojim puczowanju pisches Rusku spóznał, cźerpi cźežko. Haj może być, cźim bóle jeho zastupnizy wuživaja, cźim bóle dyrbi lud tradacź.“

„Njewěrju“, rjekny Alekjander, „jo ma rusči lud hišcźeze wschelake bědy pschetracź. To su leźbi z kujezinstwa ruskich zarow, z kotrychž pośledni dźensa žnowju zastupzenu mdu. — Ale wocźakamy hišcźeze někotre léta, potom sneże zyły lud jenaiku sdźěłanosći, jenaike sežiwjenje, jenaike zawjeselenja. Dopomnju so, so mam hišcźeze něschto wažne wobstaracź. Tuž proschu, sabawjejtaj so žanoj mjes tym, so so wotkazu“ schtož sežini.

„Abo jenak wodźiwi, jenak hłód cźerpi, jenak bědne žiwjenje sčórcźi“ znapschecziwich.

„Njedźiwam so, so tak rěcźeze. Hladacze na Ruskn z cźornymi nawoczeni a tuž widźicze, so je wschitko cźorne“ rjekny Arina Fejdorowna.

„Najmilosczinscha, woczi, mikawczki, brjowki žebi knjezniczki barbja ale niz jaz. Njecham pak tež, so mi druhi něschto nabarbja. Tuž žebi wěz žam najprjedy dakładne wobhladam a potom pschi žiwojim rosžudże wostanu.“

„Njedźekani niczo wo wumjelitwje njerozumja, sdźěłani pak je žebi waża. Kaž je wumjelstwo postawy i pschihodżazymi barbami wobkrašnicź, tak je hišcźeze wjetsche, cźłowjeske cźeło wupyšnicź. Macze hischcze malo smužka za rjanosće žiwjenja. Ale dokelž je je hišcźeze tak njenasphonity, tak je mi lubicze bóle hač druhi. Je mi wotstudło, hdyž mi wschitcźy po hubje rěcźa. Sym wjesoła, hdyž ma něchtó druhe nahlady hač ja. Tak może so tola někak rosnorjecź a to cźini mi wjesele.“

„Njerěcźu tohodła miłosczinwa, so hoch waš rosnorit a z tym waš rozswjesželi, ale wuprajam moje sunnskowne pscheswědczenje.“

„Wschezo bóle so mi wo z tym hibicze. Wy sče prěni, kotrehož žebi wopraudże waju. Na waš hrdu dyrbjeć myslicź wo dnjo a nozu. Niz teź wy wschitko na mnje?“

„Wodasesc, dyrbju ženo to hišcźe jara dołdanje rozmyslicź.“

„Wam wschitko wedam a teź, hdyž mje wotsochicze.“

Stanuwschi praju: „Wino je mje zhrzło, dyrbju na cźerstwy powětr. Waš pak, miłosczinwa, jeli wam lubo, dowjedu ke knjezej Alekjandrej.“ Podkiwschi ji ramjo a dźerżowaj Alekjandra pytaj, kiž pschi hrazdach hdyžesche a wo wuzake pjenjezy hrajeche. Njebě wjesoły, so jemu Arinu Fejdorownu pschinjesu. Prajach Alekjandrej: „Na sazowidzenje.“ pokłonich so psched Arinu Fejdorownu a druhimi a wopuschczich ruske sapósłanstwo i pschedewjacźerjom, so žem wja zu njepschiłudu.

Nasajtra dopołdnja dóstach mału wonjazu liścźk. Jón wotewrinschi a pschecźitawschi pośtrózich so, tak so mi ruzy satschepotaichtej. List bě krótki a rěkasche:

Jara cźesczeny luby pscheczelo!

S waschehu wcźerawschehu, sazuchu wotkhada z pósłanstwa žudźu, so njepschebywacze rady we wulkich towarschnoscźach. Tohodła žebi dowołu Waš wutrobnje dźensa k wjecźeri pscheprožnjeź. Budźemoj dozwła znanoj ani Alekjander tu njebudże. Nadźijam so zyle wěcze, so pschińdźeze. Jeli byschcze žebi swěrił moje pschepróschenje zanjechacź, bych to měła za najwjetsche ranjenje mojeje wobžoby, schtož by so jenaž bodźiło z krewju zarunacź. Mam hišcźeze pschecźelow dosez, kotříž bychu mje wjecźili. Tuž pschińdźeze wěcze, jeli je Wam Waschе žiwjenje lube.

S najwutrobnischim pośtrowom

Waścha Wam zyle podata
Arina Fejdorowna X.

Bydlin: Tel. Konjaze wili 33.

Wschо druhe ikerje, ale tole njeběch wocźakował. Bě mi, kaj by so djabołka potwora z lista na mnje schcźerila. To bě tola njeskłuschena njehanbitosći wot tuteje spontinaceje. Prajach žebi: twojich krozenjow so hišcźeze njestróžu, jeschcźe jka złóstnizu! Spóznach pak, so žym njemudrje jednał, kaj njenasphonity wjesmy bólcź. Myslach wcźeř być z wotwacźej zjawnje a cźestnje pscheczinwo djabołskej wažy. Ale wo djabołach a jeho pomocznizu njewotpja cźestnje, ale ze nje a w tym njejsym jim łroscźerny. Tola tež njeje hanba cźestnje cźekacź. To so we, njepóndu tam. Sabrinjach so byrnjez tej trochu nuzowanje, a prajach: njech žnoju wcźeř žanoj wuzjiwa!

Cźitach wschednje w nowinach wo wschelakich nadpadach tež hnjto je žnjerternym wukónjom. Hačz dotal njeběch we taike nowinki dźiwał, tola wot někta nje sajimach. Wot mnohich žebi, jo wjeczor moje wobydlenje wjazu njewopuschczu. Wschо, schtož mějach žnowka bydlenja wobstaracź, jeźinach to wo dnjo. Na konju wunjeschowach so we swěrinskej wulkej sahrodze hižom rano sahe. Kóždy ras postrownje mje pschi sastupze do njeje maly horbaczk a proschesche po njenje we zalunożnu. Mužik cźinjesche na mnje dobry ja cźichez a dawach jemu jeźdźe. Sa někotre dny, hdyž jemu mój dar do ruki kładżech, kotruž bě ke mni wyšoko posłał myl, pschińdźemy mi popiżanu papjerku a schnukny: „Cźitajce doma, niz tu.“

(Pokracźowanje sćěhuje.)

dospołnu strowotu. W šuli budże ju sotra Klarisa zastupować, kotraž dźeń je to tež w prjedawšich lětach hižo wjacy króć činiła.

S **Adolfskeje Hety.** (Tworuja so jhubjuje.) Torhanje twarjenjow tudomnoje kaolinownje a schamotownje tu nabywa pischo wjetschich rosmérow. Tuthwilu steja tam jenož hischcze tři fabrikšie wuhnje, kiž hischcze pódla wulkich pěšowych hromadow nětkat i dalotka jpóšnacj daju, so je tu byla nětkny tworja. Hdyž pak počinajach blize hladacj, dyrbjach i hróbu pschidacj, so je tu dźěło letdźeštatkow w poihubjenju. Jene twarjenje ja druhim jo wošmronja, jo paminje i cžlowjeczich wocžow. S materiala jo twarja we wschelakich tónczinach naschese jerbiskeje Lužizy newe statoki. Jene jaindże, druhe nastanje!

S **Hrodzischcza.** (Sčeberny kwaš.) Swój šćeberny kwaš wošwjeczi kujes kowarški mischtr Hermann Wičas je swojej mandźelskej. Kujes Wičaš je w l. 1928 kej tupil Wičasej kowačinju w Hrodzischczu, po tym so wón prjedy dołho w Konjezach kowarił. Ma dobre mjeno jako njemjeßlik a tež jako wuitojny pczołař.

Z **Kamjenca.** (Biskop wopyta katolsku wosadu.) Na Tšoch kralow popołdnju w 4 hodź. powita Kamjenska katolska wosada Mišnjanskeho biskopa exc. Pětra Legge do swojeje srjedźiny. Knjez farař witaše jeho na farje w přitomnosći duchownych, cyrkwinskeho předstejićerstwa, cyrkwinskeho wučerja a kěbětarja. Na to wobhlada sebi biskop cyrkej a wustaw swj. Jurja. Dokelž běše so wšudźom wjele wěriwych zešło, wudźěli jeho excelenca w cyrkwi a kapali swj. Jurja po krótkej narěči biskopske požohnowanje.

S **Rakez.** (Wuwinowany.) Běrowy pschedstejeř Wusch i Rakez bě 30 hr. pjenježneho chłostanja abo 3 dny jaftwa dostał. Jeho běchu dla cžělneho sranjenja a dla njekedźbliwoscje wobstorżili. Podawk poczahowasche jo na wobkhadne njeshožo 19. junija 1931 na statnej drohi mjes Rakezami a Schescholowom. Wusch běsche tehdy na swojim motorskim kole do Budyschina jědźo jo drohoweho dźěłaczerja Roberta schmórknył a jeho sranił. Wusch jo pschećiwo swojemu sajudźenju powoła a dosze, so krajny sud jeho wuwinowa.

S **Khrjebje.** (Sjawny dźak.) Na swjedźenju Tšoch kralow předowasche w nalchim Božim domje k. kand. Paleč. Jeho jadrine předowanje je kenscherjow hłuboko nanwarilo. Tehodla jo jemu też na tutym městnje najwutrobnischi dźak wuprajo.

S **Ruchwalda.** (Paduschstwo.) Paduschi pobychu pola šamotneje Hany Schederjoweje a kradnychu tam 60 hr. a półdrukla butry. Paduschi jo dźě lokalne poměry dobje znali. Policija wěs tšěleje.

S **Běleje Wody.** (Schaty kradnuli.) W nozy k pjatkej kradnychu i dwora kupjelow a płókarnje wjele schatowin, tiž běchu jo tam psches nóz powěschale. Najkerje je paduschstwo dohladachu hakle wokoło 11 hodź.

Załoženski swjedźeń towarstwa młodźencow w Khrósćicach

Kaž kóžde lěto woswjeći towarstwo młodźencow na Tšoch kralow swój załoženski swjedźeń. Wjesna žurla bě hižo z časom přepjelnjena. A towarstwo młodźencow móżeše na to horde być, tak wjele nanow a maćerjow na swój swjedźeń witać. Jako zawod zaspěchu sobustawy towarstwa tři spěwy pod nawjedom sobustawa P. Šolty. Posledni spěw wosebje bě so spěwarjam derje poradźił. Předsyda towarstwa J. Měrčink powita wšěch nanajwutrobnišo, wosebje pak wysokodost. k. kaplana Handriku a wyskodost. k. fararja Rjedy z Kamjenca a wjeseleše so, zo běchu hišće tak wjele na jich swjedźeń přikwatali we tak ležkim času a wulkeje krisy. Je to cyle wěsće z dopokazom, zo kóždy rady na swjedźeń towarstwa młodźencow přińdże. Potom přednjeso młodostny sobustaw Kokla baseń wot Čišinskeho z krutym wuczasom a z wótrym hłosom.

Hłowny dźěl wječorneho programa hraješe so slawna hra „Na Wićacez kuble“, přełožena wot P. Wićaza z češkeho a za naše serbsko poměry předźełana. Tuta činohra, wosebje za naš dźensniši čas přimjerjena, so wulkotnje předwjedże a bu z wulkim dźakom a ze spodobanjom přiwzata, hyrjeż by so skutk w lětach 1910 a 1928 w burskej jstwi a w lěsu podał. Jurij Wićaz, syn Wićaza, młody kubleř bě přez swoje lohkomysłne hospodarjenje a swoje pića kubło zadołžił. Młodeho kublerja hraješe P. Rjeka wurjadnje. Kata, jeho mandźelsk, měješe pak cyle druhe njepočinki, bě mjenujcy jara skupa a twjerdeje wutroby. Tutu woprawdźe ležku rólu předstaješe knježna Cyžec z Łuha wubjernje a z cyłym podaćom. Z wosebitej wušiknosću předstaješe P. Knječ starého šewca.

Kaž hižo naspomnjene, hrajachu wšitcy hrajerjo jara wulkotnje a přinošowachu swoje najmóžniše k dobremu wuspěchej, tak zo móże towarstwo młodźencow horde być na swój derje poradźeny swjedźeń. Bohaty přikłesk bě z dopokazom, zo bě so wšem nanajlěpje spodobało. W přestawcy poręča hišće k. farař Rjeda dłóše słowa a poda krótki wobraz wo załoženju towarstwa młodźencow w Khrósćicach a wo jich dźěle w prjedawšich lětach. Štož hru nastupa, mohło so hišće nětkožkuli přeměnić a předźełać. Wosebje posledne jednanje mohło so wo wjele skrótšić.

Z Łužicy

* S **Korjenja.** (Korla August Friesa wumrěł.) 70 lět stary wumrje jaindźenu sobotu wobsedźer fabriki a tyčerskubła Korla August Friesa. Semrěły je firmu Friesez bratrow akc. tow., jnatu dźěławinju tekstilowych tworow Bohuslafožił a jej 41 lět dołho swoje mozy wěnował.

Žórło přećiwo cokrowej khorości před wrotami Wina wusłědźili.

Wobsedźer Bojko před žórłom w piney swojeho doma. Na kubło „Herrenhof“ pola Wina zaprahny njejapecy studźeń. Dha so dopomnichu, zo w piney twarjenja žórło čoče. Wupomhachu sebi, zo pijachu wodu tutoho žórła. Wona wšak wosebje derje njeslodźeše. Po něčim spózna kubleř, kiž čežko na cokrowu khorosć ćerpješe, zo so cokor w jeho krwi ważnje pomjeńšeše. Domjacy lékař za tym słědźeše a wusłědźi při tym hojacu móc Jórła. Wodu tutoho prěnjeho žórła hórkeje wody w Awstriskej scélu nětko do klinikow a woda naruna pječa dospołnje srědk insulin.

Hospodarski rozhlad

Póndźelu 9. mukeho róžka 1933.

Burja běchu jaindźenu sobotu měrne. W akzijach jo kursy mało pscheměniłchu. Rentowe a dołhe liscžiny swježelowachu jo pschedhladźaje duty postupowanych kursow. Pjatk běchu powyschenja samo wichorate. Ssobotu leschenje njebě wobschěrne, ale tola hischcze dosć nahladne. Kursy rentowych a dołhich liscžinow jo byle hacž dotal pomérnje niske. W nowolschim czasu lutowarjo swoje pjenjesy radscho w rentowych a dołhich liscžinach, abo też w dobrych hypothekach salożuja.

Statna wyschnosć je postajenja wo sajudźenjach wudawa. S nich pak jasnje wjeselhadźa, so jo jedna wo sajudźenje burskeho dorosta a to we wulkich czarach na tajkich podłožkach, so móża sajudźeni hebi swoju spokojnu existenzu twaricž.

Produktowe wiki jaindźenu srjedu w Barlinje jewjachu snadne skrjeczenje placžiznow pschinjo. Prěni raz jo poradźi swjeschenje placžiznu pschenicy wo 50 pj. po zentnarju, bjes toho, jo statna žitarnja japschimuwy. Wěsta dźělba pschedachu do wukraja. Natarjo psche wjele pschenicy njepschiwjelechu, schtož na pschedaŋ poskiczichu, lohko kupzow nadeńdże. Wschě druhe druzimy žita dołalne placžiznu wzerżachu.

Ssobotu placžesche w Barlinje zentnar

pschenicy 9,30—9,40 (9,40—9,50) hr., rožki: 7,60 hacž 7,70 (7,75—7,85) hr., jeczmjenja, nalětnjeho: 8,25—8,75 hr., nasymkeho 7,90—8,20 hr., wowsa 5,70—5,85 (5,75—6) hr.,

w terminowym wikowanju:

pschenicy:

sa bezenber: (10,15 hr.),
sa měrc: 10,25—10,26¼ (10,33—10,33¾) hr.,
sa meju: 10,35 (10,50—10,47½) hr.,

rožki:

sa bezenber: (8,32½—8,30 hr.),
sa měrc: 8,26—8,26¼ (8,42½—8,40) hr.,
sa meju: 8,40—8,42½ (8,53¾—8,52½) hr.,

wowsa:

sa měrc: (8,42½—8,40 hr.),
sa meju: 8,32½ (8,53¾—8,52½) hr.,

Placžisny w spinkach su placžisny tydźenischich wikow. Hdyž pak žane nasymnjene njejsu, so njepschemjenichu.

Hamtske a judniske powěsće.

Pschešadźowanja:

Khěža z nimale 1½ kórzom sahrodnistwa, šluscha sahrodnikej Ernstej Pawołej Lehmanej w Budyschinje na Carolaskej drohy. Hódna 44 300 hr., wopalna pokładnja 34 900 hr. Pschešadźowanje budże schtwórtk 9. 3. 33, dop. w 9 hodź. na judnistwje w Budyschinje, jstwa cžo. 141.

Khěža z 8,4 ara (wjacy hacž ¼ kórza) leżownosće w Budyschinje na Mučakowskej drohy, šluscha wikowarjej Reinholdej Hohlfeldej w Habrachczizach. Hódna 24 530 hr., wopalna pokładnja 35 050 hr. Pschešadźowanje budże schtwórtk 9. 3. 33, dop. w 10 hodź. na judnistwje w Budyschinje, jstwa 141.

Khěža, šluscha namrěwzam jemrětcheho Jakuba Czornaka w Łažeńzy a to Hańži jwud. Czornakowej rodź. Schandźi a Marji Czornakez w Wačojnu. Hódna 3 709,50 hr., wopalna pokładnja 6 600 hr. Pschešadźowanje budże schtwórtk 9. 3. 33, dop. w 11 hodź. na judnistwje w Budyschinje, jstwa 141.

Khěža, šluscha klatarjej Janej Ernstej Kenparjej w Dobroschczach pola Delnjeje Hórki. Hódna je 4 200 hr., wopalna pokładnja 3 400 hr. Pschešadźowanje budże schtwórtk 9. 3. 33, dop. w 12 hodź. na judnistwje we Budyschinje, jstwa 141.

Khěža z nětkuž kórzom leżownosće, šluscha Emi Theresi Jokujowej rodź. Sčzynankez w Malejschczach. Hódna je 11 399 hr., wopalna pokładnja 15 300 hr. Pschešadźowanje budże schtwórtk 16. 3. 33, dop. w 9 hodź. na judnistwje w Budyschinje, jstwa 141.

Zimnica z nětkuž 27 kórzami leżownosće, šluscha Curtej Augustej Mütay w Njedachczach. Hódna 15 007,90 hr., wopalna pokładnja 22 380 hr. Pschešadźowanje budże schtwórtk 16. 3. 33, dop. w 10 hodź. na judnistwje w Budyschinje, jstwa 141.

Khěža šluscha Gerrardej Klari swoženjenej Rammanowej rodź. Wjelcz w Rakezach. Je hódna 13 317 hr., wopalna pokładnja 5 050 hr. Pschešadźowanje budże schtwórtk 16. 3. 33, dop. w 11 hodź. na judnistwje w Budyschinje, jstwa 141.

Kuchka 132 jutrow wulke, šlusche Janej Maukitej w Nachlowje pola Kulowa. Pschešadźowanje budże srjedu 1. 3. 33, dop. 1410 hodź. na judnistwje we Wojerezach, jstwa 85.

Khěža w Kulowje, šlusche namrěwzam (herbarń jemrětcheho Kobera. Pschešadźowanje budże 8. 3. 33, dop. w 9 hodź. na judnistwje we Wojerezach, jstwa 85.

Se swobodujece ruki na pschedań.

Khěža z blidarnju a wichćm blidarskim gratom. Dalsche wukasuje konkurlowy jarjadnik Ernst Schmidt we Wojerezach.

Khěža, nowa a stara w Małej Nydej pola Wojerez. Dalsche wukasuja Leschizj namrěwzy we Wojerezach.

Konkurs.

W konkursu nad samoježnjom pschekupza Alwina Schäfera we Wojerezach je sud skónczaju termiju na srjedu 8. 3. 33, pschip. w 12 hodź. na judnistwo do Wojerez, jstwa 85, swołał.

Sud je konkurs wotewrił nad samoježnjom fabrikanty Gottfrieda Wünsche, jenicžkeho mježjelca firmy C. G. Wünsche w Budyschinje, w Drježdźanach a Heidenauje, za jarjadnika prawidnika Heinemanna w Budyschinje postajiwschi. 1. termija budże 1. 2. 33, dop. 1412 hodź. 2. termija pak srjedu 15. 2. 33, dop. w 11 hodź. Wobe w Budyschinje na judnistwje, jstwa 141.

Sud je konkurs nad samoježnjom pjekarskeho mischtra Pawoła Marza w khróšći cžo 13c, skónczaju termiju wordźerżauschi, wobmuł.

Wikowańški japiš.

Do wikowańskeho japiša na judnistwje w Budyschinje su na lopjeno 456 japišali, maćimaju firmu Max Hiller w Budyschinje. Augusta Marija swud. Hillerka rodź. Rautzez je wumrěła. Pschekupz Fritz Wilhelm Döhring w Budyschinje je mježjel.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wollowe symjo wo tunu abo 1000 kg, nowak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje

	7. 1.	6. 1.		7. 1.	6. 1.
Pšenica	186-198	185-187	smar	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	152-164	152-154	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
jačmjeń, nal.	—	—	hórce symy	8,00-10,0	8,00-10,0
jačmjeń	165-175	165-175	holte lupiny	11,7-13,0	11,7-13,0
wows	114-117	114-117	seradella	17,5-23,5	17,5-24,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenič. muka	23,0-26,1	23,0-26,1	lany wósušk	10,10	10,10
rżana muka	19,4-21,7	19,4-21,7	kuch. truhanš	9,0	8,90-9,00
pš. wotruby	8,80-9,20	8,80-9,20	bérnj. kruški	13,6	13,60
rżane „	8,70-9,00	8,70-9,00	syno, 50 kg	1,80-2,15	1,80-2,15
raps	—	—	hrana słoma	0,6 -0,80	0,60-0,85
hróch Viktor	20,0-25 b	20,0-29,0	pósed. „	0,45-0,55	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsa „	0,45-0,55	0,45-0,55
pjeluški	13,5-14,5	13,5-14,5	łosna „	0,45-0,55	0,45-0,55

Sokołstwo, šport a hry

Ralbičanske sokolske I. mužstwo podleża přećiwo Kulowej I. DJK 2 : 9, w połčasu 1 : 0.

Na Tšoch kralow wotmě so w Ralbicach zajimawa kopańca. Črjódy luda běchu so na Ralbičanskim športownišču zešle. Ralbičenjo wědźachu, zo njebudźa hra lohka, ale so dyrbja swoju cylu energiju pokazać, štož so też sta. Kóždy prócowaše so po swojich mocach. Hra bě zajimawa hač do kónca. Njebě so žanomu přihladowarjej wostudźiło. Wosebje w prěnim połčasu mějachu Ralbičenjo jara dobru kombinaciju a třělichu prěnje wrota a tak wosta hač k połčasej. Tamni pak so w započatku prědka tak prawje njeorjentowachu. Tola Ralbičenjo běchu so w prěnim połčasu přejara napinali, tak zo w druhim połčasu mocy stajnje wotebrachu. Nětkle hakle pokazachu Kulowčenjo, što móża. Su při započatku swoje mocy lutowali hač naposledk, dokelž na nimi žana mučnosć pytnyć njebě. Wrota za wrotami padachu. Pokazachu dobru techniku a spěšnosć, kotraž derje hišće Ralbičanam pobrachuje. Na posledku zhubichu Ralbičenjo łóšt k braću, dokelž so jim žane wrota wjacy třělić njeporadźi. Też jich straržnik njedźerżeše wosebje derje. Je hišće njewěsty při łojenju bóla. Tohodla pak njesmědźa Ralbičenjo hłowu pójsnyć, ale móża wjeseli być, zo maja přileżnosć so z khwaliśim mužstwom měrić kaž hač dotal, přetož při tajkich hrach móża wjele nawukanyć. Tuž njedajće sebi žanoje dobreje přileżnosće nimo hić.

Khróšćanske I. přećiwo Radwořskemu II. 3 : 1.

Njedźelu 8. januara přeprosy sebi Radwořsko II. mužstwo Khróšćanow ke kopańcy. Sportowniščo běše njekrasnje błóčane, tak zo so wobemaj mužstwomaj hubjenje hraješe. Scyła njebě hra wosebje zajimawa, dokelž so khětro pomału hraješe. Krótko po započatku hižo mějachu Khróšćenjo zbožo, prěnje

wrota třělić. Krótko po tym třěliehu Radwořčenjo jědnatku, štož pola tamnych khětro rozhorjenje zbudźi, dokelž njebě ruka w runje 16 metrow. Běchu pak to też jenjerke wrota, kotrež so Radwořčanam třělić poradźi. W přenim połčasu njeměješe Khrósćanski straźnik skoro nico za dźělo, dokelž bě hól skoro stajnje před njepřećelskimim wrotami. Hdys a hdys předobychu so Radwořčenjo přez poł sportowniša, tola bjez wusłědka, byrnjež bychu sebi też dawali. Tak steješe hra w połčasu 2 : 1. Też w druhim połčasu so jim njeporadźi, wrota třělić, byrnjež bychu też krućišo wustupowali. Bych Radwořčanam radźił, sebi tola też rjenje słowćko „fair" trochu lěpje wobhladać a so po zmysłu słowa měć, kaž woni to na tute słowćko tak rjenje Worklećanow kedźbnych sćinichu. Płaći to też za Radwořčanow. Hišće jónu poradźi so Khrósćanam wrota třělić. Wulki brach pola Khrósćanow pak je hišće tón, zo njemóža swoje městno wobkedźbować, tak zo běchu husto tři, štyrjo při bóle a swojemu mužej ból pod nosom wotkopnychu. Też Radwořskemu sudnikej bych radźił, swoje zastojnstwo lěpje wukonjeć, dokelž njeje móžno, zo móža při delnich wrotach spóznać, što so při hornich stawa a potom prawje rozsudźić. Hwizdaše drje też husto stronisey. Tak móžachu Khrósćenjo ze sprawnym dobyćom Radwoř wopuśćić.

Nadźijomnje so Radwořćenjo za tydźeń połěpša, hdyž budźa w Khrósćicach kopać, zo njetrjebale tajko wěcki wjacy naspomnić.

Ruska ze stepu wo'u'e

We ruśtich poměrach a podawkach bótstawamy jara wjelelakore powćeże, po tym hač je podawaju prawizaśśe a lewizaśśe nowiny. Jene Ruśku ryśuju jako „helu", druhe jako „raj".

My chcemy so dźenża saberać tu je sajimawym praschenjom, kak bolschewitiska Ruska też pschemjenjuje ras ruśteje krajiny a pschirody. Je to ważne praschenje, pschetož i nim so jodnom też rosrišuje problem, hač ruśti człowjek so hodźi k maschinam abo nic.

Ludźo mjes Wukrajinu a Turkestanom su dźěrli stepy, runje tak kaž běchu starogermanjay rubjejnjay „Wikingojo" dźěrli pobrjoham. Ruśti człowjek je pschemyślawy, sawrjeny, cźejkomyślny. Ale wón njeje žadyn technikar, njeje doprědkar, twarjeć. Ruś drje w duchu so hori za maschinu, je pak wulke praschenje, hač też namaka wusti kontakt i maschinu, so mohł i njej dźěłać a ju wuspěchnje stajić do swojeje słužby. Je praschenje, hač maschinita a technika doba směje móz pschestworić tharakter ruśteho człowjeka, tak jo mohł wotpowědać žadanjam nowocźasnjeje doby. So jo ruśti człowjek a jeho tharakter tak ruśe pschemjenja, kaž ruśay knjezićelio sej to pschaja a myśla, je wusłamijene. Kharakter człowjeka wotwisnje wot krajiny. Tak je też ruska pusta, stepa měła wulki wliw na stworjenje tharaktera ruśteje dusche. Schérota, bjeskónczna stepa je sawinowała cźežkomyślnosć a poddanosć ruśteho człowjeka. Hdy by so stepa pschemjeniła, mohł so też pschemjenić tharakter luda. Jenož i pódy, role móje pschinić krajaze wuwicźe, pschemjenjenje. To su ruśay knjezićelio też jasnje spóznawali a tohodla też telko kedźbnosće wunuja tatarskemu wuwiczu kraja, ćiž je jim ważnische dnźi wuwicźe pschemyślta.

Ruśka je wustajena žahkemu dychej Asiśeje a dobom też sasa šurowej tschěłkanju. Wobě matej wulki wliw na stepu, kotruž stej tworiłej.

Ruśka stepa je šucha łužina, na kotrejž dobre trawy njerozcźejcza. Je to kraj mjes Wuherśtej a Sibirśtej. Pobrachuje tu w stepje rośtlina, ćiž by so hodźała k jenjenjacej piay. Hdy by so tu mohła płahowacź tajka rośtlina, by to wośnamjenjało podobny pschewrót, kaž psched 1000 létami, hdyž sawjedźenje rožti sawinowajsche jcźežowanje ludow w Europje.

Hižo wjele létnyssazow do toho bě po ledowym cźasu sawjedźenje jenčmjenja a krupnika pschinjesło tónja howtwjerśkemu žiwjenju europiśkich narodow. Hospodarśke jadła kamjenitneho wéka běchu so dospołnje pschemjeniłe. W ruzy człowjeka móže nowa kulturna rośtlina měcź wulki stawisnišći wuśnam. Dopominamy na to, so rosschérjenje Islama swižnje i rosschérjenjom módreho dźeczela (łuzerny), ćiž je wubjerna piza sa konje.

Ruśay wucźeni nětko pytaju rośtliny, ćiž snjeżu jenak derje horzotu a tschěłkanju a tola pschi tym wjacy wužitka njeju hač dotalne rośtliny tuteje pusty.

Běrna na pschikład so jazyka sa stepu njehodźi. Wona chce měcź kurjawu a rožu, dokelž potkadźa i hór. Běrna so w ruśtej puśce wjacy njeradźi. Ruśojo su do južneje Ameriki póslali wuprawy, to bychu studowale tamniśche družiny běrnow a wupytali taiku, ćiž so ja stepu hodźi. Tola wuspěch njebě spokojacy.

Nětko chce Ruska stepu icźinicź płódnu a wunoschnu i pomozu 6 nowych družinow rośtlinow. Su to nastupne: bor, włoßanz, komoniza, módry dźeczel a druhe. Su to wjsche rośtliny i hłubokimi korjenjemi. W lěcźe 1931 bě so w stepje 100 000 hektarow i tutnymi rośtlinami wobsuwako. W lěcźe 1936 chce Ruska pjecza 6 mil. hektarow stepy měcź wobsuwanych.

Ssymjo so i zyłeho świeta pschiwožuje, tak naléto 1932 so ja 200 000 stotych rublow w Ameriju kupowachu komoniu. Dyrbimy pschipósnacź, so ruśka katarśka wědomosć steji na jara wyšokim sthodźeńku a je hižo wjele wusłutkowała.

Snojenske praschenje je w Ruśej pschedewšém praschenje dušnya. Tohodla so tam wobeśe plahuja kulschćinowaju, ćiž dušnyt ihromadźaja (na pschi. serabella, łupiny, komoniza). Ruśti tatarśi plan dźiwa jara na geografiśke rosschérjenje jenotliwych rośtlinow. Jahły na pschi. jimy dostali i Asiśeje, jwotkeż so dale dobywachu k wjeczorej do Europy. Rožka potom jim sasa jeschkodźeśche a wožeśe běrny je sasa wschudźe wróćo tłóczachu. Jenož w narańśchich krajach hischće jahły snaja a haja. Ruśka nětko jahlinarśtwo w europiśkej Ruśej zyle potłóczuje a jo wobmjeźuje na asiśku Ruśku.

Hinak to je sasa se seradelu, kotruž jimy dostali i wjeczornych krajow. Płahowanje seradele so w Ruśej jara spěchuje. Dale so zokorowa rěpa płahuje w Atlantiśtich horach a Kirgiśkich pustach, dokelž wona ma rady selojtu pódu. W lěcźe 1932 tam 20 zokorowych fabrikow natwarichu. Ważnu rólu hraja w Ruśej wolijate a tutoźte rośtliny. Tak so jara spěchuje płahowanje žtónczných rožow. Tohorunja ma so kukuriza (majs) bóle płahowacź. —

To je strótka nowy rólniśti plan sowjeriśkeje Ruśeje. Jeho wědomośtne satkady su dobre, nadrobnoścźe su derje pschemyślene, poradźenje pak wotwisnje wot wězow, ćiž so wědomośtnje njedadźa swěśicź a wdźěrśicź. Wotwisnje to też wot toho, hač politiśke krocźele knjezićelow su hospodarśay a duschownje prawe abo nic. Ale to hižo śkuśca na polo politiki.

Kedźbneho činić

dyrbiće swojeho susoda abo přećela na lěpšiny, kotrež wuźiwa z woteběranjom Serbskich Nowin: nizki abonentny pjenjez, zawěsćenje po 10·0 hr. při znjezboženju, potuńšene nawěštki a dr.

Towarstwowske powěstaiki.

Budyšin. Młodostny wotrjad Zjednoćenstwa evang. Serbow w Budyšinje zhromadźi so přichodnu srjedu wječor we 8 hodź. w Serbskim Domje. Přednošk.

Budyšin. „Nadźija" spěwa zaso wutoru we 8 hodź. Njech kóždy zaso přińdźe. Nowi spěwarjo a spěwarki su hišće lubje witani. J. Winař.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje njedźelu 15. 1. 1933 pop. w 4 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu w Henslec hosćencu. Knježa dowěrnicy so proša, to wšém sobustawam wozjewić. Předsydstwo.

Přilopk

*** Zimy w kaschczu a na to se stróżelemi wumrěł.** We Creegeju pola Parija 63lětneho Sembata k rowu njeńeschu. Dokelž běšche wón w žiwjenju był nahladna wołowta, jeho wjele ludźi k rowu pschewodźesche. Nadobo hłuśe so cźełowcho woła někajti ropot žłyschećz. Jako blize sa tym pytachu, spóznachu, so i kaschcza wutkhadźesche. Ruśe wěko wozjinichu a k powschitkownemu spodźiwanju běsche muž, kotrehoj běchu ja morwehho měli, žiwy. Wótzłachu hnydom po lekarja, ale jako tón pschińdźe, możesche jenoj hišće zmjercź swěśicź, ćiž běsche mjes tym wopraudźe pschińdła.

Swójbne powěsće

Sćehnjenaj: Charlotta Haasej w Kamjenzu a Alfred Fischer w Połcźnicy.

Sćěrowanaj: Erich Dietel i Gertrudu rodź. Wustmannez w Kamjenzu.

Zemrěł: Korla August Friese, wobsedźer fabriki a rycźerkubła w Korjehnju, 69 lět; thawanje budźe jutre wutoru pop. 1/2 hodź. wot žarowanskeho domu do Wjeleńina.

Najnowiše z cyłeho świeta

Wuhlady na wjedro sa jutrischu wutoru. Pomrócźene a k dešćej abo šnjehej pokhilene.

*** Na jenej portugalskej rybarskej parnej łódźi je pola Kapa Espichola kotel rosbuchnył. Se 60 muži zhinje wobładli je jo jedyn morit a 16 je so sranito.**

*** Na franzowskej ozeanskej parnej łódźi „France", kotraž je w Le Haverskim pschistawje falotwjena, je w nozy k njedźeli w jenej lukusowe kabinje woheń wudyrił, kotryž so ruńe na zyku lubju prénjeje klaky wupschestrě. Pschistawowa wohnjowa wobora, kotraž hnydom pschikhwata, njemóžesche k wulkodźischću wohnja dóńć a dyrbjesche so an to samjesować, i daloka wohnjej wobarać. Po dwohodźinskim prózowanju, pschi kotrymž so wscha Le Haverska wohnjowa wobora wobdźěli, so skónczńje poradźi, woheń salecź.**

Hlowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawěštki: G. Janak w Budyšinje.

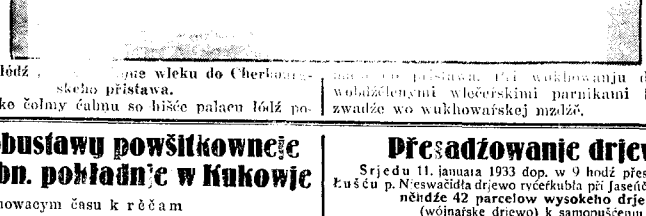

Wupalenu łódź , ze wleku do Cherkas- skeho přistawa.

Wlečeŕske čołmy čahnu so hišće palacu łódź po- [illegible] přistawa. Při wokłowanju dóńdźe mjez wobdźělenymi wlečeŕskimi parnikami k wohidnej zwadźe wo wukhowańskej mazi.

Za sobustawy powšitkownje khorobn. pokładn'e w Kukowje

sym w sćěhowacym času k rěčam

W Pančicach čo. 2 w domje dr. Rachela wšěndźe wot 8—10 hodź. nimo njedźele

W Khrósćicach čo. 3 pola knj. Hendrichec wšěndźe wot 11—12 hodź. nimo njedźele

Telefon Pančicy čo. 260 **Elly Lange,** prakt. lěkarka a pomocnica při porodach

Pratyja

30 pf.

za delnjoluźiskich Serbow

je na předań

W Serbskej kniharni

w Budyšinje

Helatin Twoja woda na włosy!

K wothladanju, napřećo wupadanju a sćěpjenju włosow, šupjznam, swjetbjenju hłowy wuźiwajo jenoj znaty a wupruhowany srědk HELATIN, 1/1 litra 1.20 hr. Błoću prošu sobupřinjeść. W Budyšinje jenoj na předań: w Hrodowskej haptycy (P. Leidler) — Hošic hasy

Přesadźowanje drjewa

Srjedu 11. januara 1933 dop. w 9 hodź přesadźuje so we Łušću p. Nješwačidła drjewo ryćerkubła při Jaseńcanskej mjezy: **nětnje 42 parcelow wysokeho drjewa** (wójnarske drjewo) k samopuščenju, **nětnje 30 rjanych dołhich hromadow** (dub, bŕeza atd.) za hotowe pjenjezy.

Započatk: z dypkom w 9 hodź. při jězdnym puću ryćerkubła.

Zarjadnistwo Łušćanskeho ryćerkubła.

Pytam kupić:

Leżownosć

z domskim, bródźemi a bróžu, 10 hač 25 jutrow, polu kećiny a lěsa př. domskim, po możnosći z běžacej wodu abo hatami.

Rich. Jüttler w Neugersdorfje Neuebauerstrasse číslo 19

Pytam

wšě druźiny tšpich starych listowych znamkow

G. Janak w Budyšinje w Serbskim Domje

Jalojca

mjez dwěmaj k wubŕaniu je na předań w Kisicy č. 31

Rězamy drjewa

kóždu dźělbu

Wirthec

rězak a hrabowarnja

w Rakecach

Meble

a polstrowane twory

porucza po najnižšich płaćiznach

Handrij Strympa

w Budyšinje na Rózowe hasy 15 :: Sym Serb!

Schmidtec wolmu

kupujo je na lóje pola

Otto Oßwald

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 7. Zasopředawarnam (wupokaz) předawam po fabrikskich płaćiznach.

Wučobnik

może hnydom abo jutry wučbu nastupić

w Zschochec pjekarni na Lubijskej drózy 14

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežne so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej živjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhwkam čělneho znjezbožeńza z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas živjenja dospołnje běźny. Kóžde znjezbožeńze dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarska pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńza dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tuteje banki. Wiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 8 — Budyšin — Wutoru, 10. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

W Francowskej žanych zjawnych wotprawjenjow wjacy

W franzowskich nowinach so pschipowěda, so so někotrjšche franzowske khłostaze prawo pscheměni. Wuhnaće ezešćich khłostnikow do samórskich kolonijow so sastaji. Město w ikhłostajej koloniji w Guayane budźa khłostarjy swoje njesłutki w franzowskich jastwach dyrbjeć wotpokutowjeć. Ssamotna jatba so w pschichodźe na wěty czaš wobmjerkuje, a to na tři lěta sa sasudźenych na czaš živjenja a na dwě lěće sa sasudźenych na njewobmjerk. czaš. Smjertne khłostanje so njepruschi, tola wotprawjenje njebudźe so wjecy sjawnje, ale w jastwowym dworje wukonjeć. Jenož dwaj wubjerkowaj zwobstatnaj staj so sa to zawprajiłoj, so by so smjertne khłostanje wotstronilo.

Francowska nowu wulku wó'nsku łódź natwari

Franzowski minister wójnskeho namórnistwa je sobotu wójnske łódźe w Toulonje wopytał. Na łódźi „Lorraina" je prajił, so ma Franzowska we wschich žiwětowych dźelach wulke kolonije a wupschestrjene wobkhadne czary do samórskich krajow. Tohodla dyrbi namórnikam praschenjam stajnu a rosćazu kedźbliwosć pschiwobroćić.

Franzowske namórnistwo je počalo, lódźe po nowym wuraźnym programje twarić. Waschingtonske dojednanje je franzowskemu namórnistwu dowolilo, 175 000 tunow nowych łódźow natwarić. S nowej němskej wójnskej łódźu „Deutschland" so franzowske samórske wobkhadne czary wohrožeja, a tomule strachej dyrbi so wobarać. Knježerstwo je so tehodla rucze rozhudźiło.

26. oktobra 1932 je minister poručił, so ma so wójnska łódź „Dünkirchen", 26.500 tunow wulka, s 33 cm. kanonami wobrónjena, je špěchowšcu 30 župkow a hodźinu natwarić. Łódźnica w Brestu je 26. dezembra 1932 počała tutu łódź twarić.

Belgiska swo'e mjezy wobtwjerdźuje

Nowy belgiski minister krajneho fakitanja Deccja je do rospominanja, kak maju so krajne mjezy schfitać, i nastawkom w Brüsselskich nowinach „Soir" sapschimnył. W nim system wobtwjerdźenjow nałožuje, kotrejž maju so pschi mjezach natwarić. K nim by so měł dźěl wójska, s 12 diwisijow wobstejaza pschepołožić. S 50 milijonow hr., kotrejž je žejm za wobtwjerdźenje pschiswolił, sej hakle dwě tśeśinje wudatej.

Belgiska bomby mjetaje lětadła w Jendźelskej skasala.

Belgiska je wulku liczbu spěchnych wojowazych a bomby mjetajcych lětadłow, kotrychž liczba so hišće potaja, pola jendźelskeje lětadła twarjaceje firmy Fairizy skasała.

Ruska swět z drjewom přepławja

Hajnistwo w Němskej a w druhich europskich krajach njeje wjazy wunoschne. Kommunistiska Ruska z wuwozom tunjeho drjewa na placźišny tłóčzi a europskemu hajnistwu morjazu konkurrrenzu czini. W europskim hajnistwje swobodni dźěłacjerjo sa nisu dźěłaju, ruske knježerstwo pak wjetšiny lud do lěsow honi a jón nusuje, jenož sa schpatnu jědź schtomy puschczeć a je wobdźěłać. W pschichodźe chze ruske knježerstwo wuwoz drjewa hišće powjetschić. W Sibirskej njeschewidźene lěsy na žeker czakaju. Pschi wulkiwje réki Leny w połnócnej Sibirskej so wulka łódźnica załoži. W njej so łódźe za wobkhad na wulkich sibirskich rěkach a na morju natwarja. S nimi dyrbi so drjewo do wschoho swěta wosyć. Też hońtwa sa pjelčzakami a rybami atd. dyrbi so wutworić.

Knježerstwo je sobu wótrli wo roswiću ruskeho hajnistwa a drjewoweje industrije wosjewilo. We l. 1932 je so wjcho hromadze 168 milijonow kubikowych metrow drjewa pschedźěłało pornjo 59 milijonam w lěće 1928. Sa 4 lěta je so 250 milijonow rublow na rosćerjenje drjewowcho wuwoza nałožiło. 110 nowych dźěłarnjow je so natwarilo. Drjewo pschedźěłaze fabriki su 1932 drjewo we hódnoscži 210 milijonow rublow wobdźěłałe, pornjo prodźukciji w hódnoscži 76 milijonow w lěće 1928. Skónčenje so praji, so je ruske drjewo lěpsche dyžli kanadiske, finske a schwedske, a so Ruska w tu khwilu žiwětowe drjewowe wiki wobtknjeji. Jendźelska je 35 proz. swojeje drjewowe potrjeby 1932 z Ruskeje nakupiła. Europske kraje jenož mało drjewa do Jendźelskeje wothwyhnu.

Papen pola Schleichera

Prjedawschi němski kanzler Papen je póndźelu němskeho kanzlera Schleichera wopytał a ' jemu wo swojich rosrěčenjach z Adolfom Hitlerom a z generalnym direktorom Springerumom a dr. Vögelerom z wozrowneho towarstwa rozprajił. Póslednischej staj jemu prajiłoj, so su we wjeczornonémskej industriji se Schleicherowym knježerstwom njespokojom. Schleicherej su ja sło wjali, so je sozialnomusowy wukas a Gereckowy hnydomny plan spuschcził a so reformy němskeje wustawy wsdak.

5000 dollarow deficita za minutu

Njedostatk w finanzach Sjednoczenych statow połnuje Ameriki hrózinje rosće. Statne wudawki su w tu khwilu w kóždej minuce wo 5000 dollarow (20000 hriwnow) wjetsche dyžli dochody. Když so w tym pschichodnje pschemjenjene njestanje, dojdźi w nětčišchim finanzowym lěće kónc januara 2 milijarde dollarow (8½ miliardy hriwnow) wuežini.

Dołeż je sjawny dołh w pósledninm finanzowym lěće wo 2,2 milijardy dollarow pschibył, je po prawom zyle pódlanska wěz, hacž europske kraje swoje raty wójnskeho dołha we wukosći nětčo 25 milijonow dollarow saplaca abo nic. Tale suma w finanzach Sjednoczenych statow žaneje rolle njehraje.

Nowy president Roosevelt z wjednikami demokratiskeje stronty wuradźuje, kak by móžno było, dochody a wudawki do runowahi stajić. Wobsahnje je so, benzinowy dawk a dochodny dawk powjetschiće. Tomu ma so pschiphomnieć, so so wo benzinowym dawku hišće z njeschesenosće dospało. Možno je, so wjetschina demokratow wjetschi dawk wotpokaże. Wšcho dyrbi so spytać, jo by so sakoń wo warenju piwa z 3 proz. alkoholu a parlamenca pschewjetschał, pschetož nowy piwowy dawk dyrbi wulki dźěl deficita wurunać. Knježerstwowe wudawki dyrbja so wo 100 milijonow dollarow skrócić.

Hacž dotal njejsu wołenjeni z dołhodami hacž do 8000 hriwnow trjebali dołhodny dawk zapłacić. Tale njesa so dyrbi na 6400 hriwnow snjižić. Też njewoženjeni, kotrjž 4800 hriwnow zaslužachu, běchu wot dawka wuzwobodźeni. Pschichodne wuzwobodźenje wot dawka jenož hacž do 2400 hriwnow póńdźe. Dochody pśches 12 800 hriwnow njebudźa jenož 4, ale 6 prozentow dołhodneho dawka płacźeć. S piwowcho dawka 120 milijonow dollarow wocakaja. Tola z tym hišćeze njeje defizit wurunany. Něhdźe 500 milijonow dollarow dyrbi so hišće z wotsejeć.

Roosevelt a jeho politizy pschecźelsko su pschecźiwo wuraznemu kongresownemu pohódźenju. Prózuja so wo to, so by hišćeze stary kongreß nowe dawki sawjedł, Hacź pak Hoover do tohole zadanja swoji, njemóže so w tu khwilu z wěsćosću rjec.

Zběžk muhamedanow w Alwar'e

W jendźelsko-indijskim statej Alwarje su muhamedanja maharadźowcho hinduskemu mnohostrowi (wjerchej) postajili. Njedźela je mjez wobkhadnymi a knježerstwowymi wojakami k wojowanju dośchło. Hišo psched dłejschim czasom su muhamedanjo poddanjo z maharadźu njespokojom byli.

1000 muži jendźelskeho wójska je so po pschikazanji maharadźowcho jendźelskeho radźićela z Delhia na puć do Alwara najtajło.

Nihdźe 80 000 Meow je so strajkej pschijamkło. Muhamedanjo su pjecza dla pscheburkich dawkow postanyli. Knježerstwomi wojazy, kotrychž je lědma 1000 muži, su zyle bjes mocy. W nozy z póndźeli bě jich 8000 Meow wobtkało. Hakle cźišo schkodowarschći, su so móhli wuzwowdźić.

Najcźežo je sćežkom hindoju cźerpja. Meoju jich wšy japaleja a wunrubjeja. Wjele snich je žiwjenje zhubiło. Ssrjedźischcźo njemérow je wješ Gowindgarf pola Alwara. Tam su zbožkarjo w temnjach pschibohi rosrawiłi, jenacho muschnika z hłowu dele k schtomej pschiwjasali a też wjele klamow wurubili. Hakle hdyž 8000 muži žywi pschecźiwo knježerstwowemu twarjenju postupowachu, jich statni wojazy wotrajchu. Wjazy dyžli 80 sćežkarjow je so pjecza morilo.

Meoju, jedyn z wójnskich zplahow, pod wjedźenjom prjedawschich indijskich offizjerow jeja a su smjetscha z tśelbami wobrónjeni. Strach so z tym powjetschja, so bjez tyjazy muhamedanow z jendźelskeje Indiskeje cźahnu, so tychu so Meam pschisamknyli.

Spytany kommunistiski přewrót w Španiskej

Po powěrjach z Barcelony su njedźelu wjecźor syndikalistojo a kommunistojo spytali, so knježerstwo smozowacj. Hacź dotal je znate, je su revolucionarosjo kasarny pśechtow a twarjenje policajskeje direkzije dobyli. Pódla toho je jim hłowne dwórnischcźo do rukow padło. Sćežkarjo su na wschelakich městnach bomby kładli a ručne granaty mjetali. Sedym buchot tśelbow bě po zyłym městcźe hłyschcź. Wjele ludźi je morjenych abo ranjenych. Posdźischo je wójsko zbožř porajo'o.

Powjesće wo revolucijiji su sachmjatane, tola spósnacz kahwaju, so su w Barcelonje skoro we wschich dźelach města a też we wokolnosći kommunistojo a syndikalistojo bombowe attentaty sćežili.

Też na justizny hród bě bombowy attentat wotmyšleny. Smitska njeho su dwoju muzow sajeli, kotrajž mjezitaj bomby pschi sebi. Pola někotrych sajatych revolucionarow su wjetsche sumy pjenjes namakali.

W Madridze su so wulke wobhladowinostne naprawy žinile, dokel so bojachu, so kommunistiske a anarchistiske njeméry wodźeja.

Też we **Leridze,** w druhim najwjetschim městcźe katalonskeje provincy, su syndikalistojo spytali, so do kasarnow dobyć. Pschi tym je k žywej tśelenzy dośchło. Pjeć wojakow je so pschi tym morilo. Revolucionarne podawki z wotkryc cźom revolucionarnych planow w Barcelonje w Sylwesterskej nozy zwisuja.

W **Leridze** běchu so sćežkarjo do kasarnow pschikopali dobyli, tola su jich po krótkej tśelenzy sajeli a nich wuczischcźeli. Schtyri wojacy su padnyli. Też nadběh na hród je so z wuspěchom wotrasył. Sćežkarjo dwoju muzow zhubichu. K njemérjenym njeméram je w Oviedu, Saragossy, Tarrasy a Bolbu došchło.

Wjes sajatymi w Barcelonje je snaty anarchist Garcia Oliver. Myšla sebi, so su syndikalistojo revolucionarne hibanje naschkarali, dokelž su dawarjam pjenjes dźiwali dopokasacz, so su so hibali. Polizija mèni, so je so revolucionarne hibanje potlóčiło.

Wo wšy **Ripolletu** su anarchistojo póndźelu rano **„swobodny kommunizmus** wuwołali. Zandarmam su brónje wsali, w radnizy so archiwow smozowali a anarchistiski khorhoj, cźerwjenoczornu, wupowěsnyli. Wšyschnoscje z druhich wšow žandarmow do Ripolleta pósłachu. Zandarmojo do anarchistow tśelcjo, jenacho satřelichu a druheho cźežko sranichu. Też jedyn žandarm so skani. Wostalinschi diwaju khorhojow a jednacze tśelbow, anarchistojo słónczuje cźekachu.

W Barcelonje a Leridze su pola jatych **tśelby** najnowischeje konstrukcije a jara wjele **munizije** namakali. Na někotrych żelesnischich sastanjischcźach su waggony z **hromadami bombow** nadejschli. Bomby, kotrež su kommunistojo nadźělali, po na 100 000 wobličeja. Sdźěłarjo mějachu wjele automobilow, z kotrymiž dyžkuli wobkhad z hłowu. Dróhow do zwonkowneho města pschenjesli. Wusjedźej cźahow dyrbjeschče so z mjetanjom bombow sad čerwacj.

*

Njeměry tež w Madridze

Sdźěłaśske hibanje w Barcelonje je so na někotre druhe schpanjiske města rosschěrio. W Madridze bě knježerstwo z cźahom pschihoty cźiniło, so bychu so móhle njeměry hnydom potłóčzić. Njedźelu wjecźor wopraudźe njeměry wudyrichu. W pósdnich wjecźornych hod inach kommunistojo sjawnje wotrasyk. Sdźěłarjo dwoju muzow zhubichu. K njemérjenym njeméram je w Oviedu, Saragossy, Tarrasy a Bolbu došchło.

Ke kommunistiskemu zbĕžkej w Barcelonje.

W Španiskim měsće Barcelonje je zaso ke krwawnemu kommunistiskemu puśej došło. Z bombami wobrońjeni kommunistojo wobsadźichu ważne dypki we měsće. Při zasakłych wojowanjach na dróhach mori so wósom wosobow a wjele so zrani. Na wobrazu widźimy sudniske twarjenjo w Barcelonje, kiž je hłowne město Španiskeje provincy Katalonieskeje. Tuto a hišće druhe zjawne twarjenja *zbĕžkarjo dobruchu.*

Japancy zaso postupaju

Po japanskich nowinskich powĕsćach chineske wójsko pśichoty cźini, so by Shanhaikwan sajo dobyło. Japanske létadła žu na 16. a 19. chinešku pĕšchu brigadu, kótaraž po japanskim wudawanju k Shanhaikwanej cźehnjetej, bombu mjetałe. S japanskeje wojerskeje strony žu praji, so maju *japanšcy wojacy pravo*, do Djeholskeje provinzy pośtupowaś. Japanske létadła njedźelu nad Djeholskim městom Cźaočanom létachu a létaki wotmjetachu, z kótarymiž žu pśichipowĕź i, so japanske wójsko Djeholsku provinzu wobsadźi.

Japanska žada, zo by so chineske wójsko wróćo scahnyło

Hłownemu roskazowarjej japanskeho wójska w połnócnej Chinje je žo pónd̆ešu telegrafiśky poručiło, so dyrbi z Chinu wo podawku w Shanhaikwanje jednaś. Pśichi tym dyrbi žadaś, so dyrbja žo chinešcy wojacy, po postajenjach „bokserskeho zbĕžka" **dwě mili sady železniskeje cźary wótcźo scahnuś**, so bychtaj žo mĕr a pokój w Shanhaikwanje mohłoj sakwowaś.

Japanska admiralita je wosjewiła, so je w tu khwilu w chinešćich morjach 23 japanskich wójnišćich łódźow k wuhadźenju na kraj. Wójnišćim łódźam je žo poručiło, so dyrbja do Cźinwantao jeź, so bychu žo tam zakitowałe.

Kaž je w Pekingu słyšeś, je pśichi železniskej cźarje ś Kirina do Cźangcźuna 4000 chineskich dobrowólnikow dwaj japanskaj bataillony nadpadło, we wjazyvódostajnim wojowanju śiśiło. Chinesojo žu pjeca 900 muži zhubili.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 10. januara.

— **Wo wjedrje.** Wječora wjeczor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer +4 a thermometer w-dwoju +4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer +2 a thermometer w nozy +1. Sćĕhowarjej nas wjedra žo jara malo pśekmjeńći. W połnocy nimo žo hižo nĕšto dalej njemadźinju wubĕśił wutworjwšch jón hrěź do połnišćeje Franzowskeje wupśeśerśa. Tutón žo k ranju hišće, pśichinješe nam šnadźe dešćowanje. Schkleńca hišćeje pośtupowańcje a pokłonjowańcje na wobstajny počźas. Wječora śpĕchnje wadowańcje, ale njepokłonjowańcje hišćeje ani na njewobstajno. S jeho šmužnym šnadźej, so žo tuchwilny počźas njejewi jako mačźany, ale śterje bóle šnjeżnego raśa. Wot dźenšnišćeho ranja šchleńca sajo pośtupuje. Nad Biskayskim šalinje (morjom mjez Franzowskej a Schpanišku), kaž w šćežkpalcu) je wyšina. Wětšeje hiba žo, sa niźšiu cźehnju, k ranju. Jeje na rjanu počźaš pokłonjowaju kas, je trochu jasnjabjeny, dokalž nad połnišćej abo južnej Italskej ležaca niźina tutón kas trochu wohrožuje. Po wšĕm šdaču žo bórzy sajo wuczĕhnje a budźe symnišćo. Južne śrjedu sthadźa hłonzo we 8 a thjwa žo 4,16 hodź. Mĕśačk sthadźa popołdnju 3,30 a thowa žo popołdnja 8,17 hodź. Južne je połny mĕśačk. Pśichedźenak staja *rjany a mily počźaš.*

— **Mĕśchćenske dźiwadło.** Dźensa wuteru wječor 1/9 hodź. *žo w 14. abonentnym pśichedźenju A pśeni* krótcy tłajiśka opereta „Klanka" hraje. Sorjedu wječor 1/9 hodź. hraje žo hišćeše raz ś napjatośću ześĕhowana kriminalna cźinoba „Morderstwo ichtwörtt 17. haprleje". Schtwörtt wośpjetuje žo w 14. abonentn. pśichedźenju B opereta „Klanka" a pjatk wječor we 8 h. w 7 abonentnym pśichedźenju D kriminalna cźinoba „Morderstwo 17. haprleje". Jako najwjetšcha cźinoba tuteje hrajneje doby hraje žo na nowy tydźeń „Njebjeśkónczna dróha".

— **86. duchowna wječorna hudźba.** (Druhi wječor wumĕłcowskich stwórbow nowocasnjeje cyrkwinskeje hudźby.) Hdyž bĕchmy w hodownику słyšeli a zezwónili stwórby nowocasnych wumĕłcow, dha je domorgan Horst Schneider zaśpĕwanu njedźelu hišće jedyn raz wječor swojim w bohatej lićbje zastupjenym pśi słucharjam w Pětrowskej cyrkwi poskićił. Pśi prědnjach sedźeše zaso Horst Schneider. Znata dobra wólerka Marijana Tunder z Dŕježdźan skutkowaše bu a nĕkotre žónske hłosy komornego chóra spěchu w „sinfoniskej kanzonje" za pišćele, soloso a 4hłósny žónski chór wot Sigfr. Karg-Elerta († 1877). Dokalž bě to najwažńiša wěc tutoho wječora, chcemy ju na prěnje městno stajiś. Tuta wobsahuje na komposicija ma jako podłožk „Wĕru do Boha a wĕcnego žiwjenja". Solosopran spěwaše M. Kühlmann z dobrym zaćućom a luboznym hłosom. Karg-Elert je z tym nĕšto cyle wosebite dobre a zajimawe stworił, štož je też tu dobry zaćišć zawostajiło.

Horst Schneider sedźeše na tutym wječoru nimale połdra hodźiny při pišćelach. Wón je zaso znowa pokazał, kak wulki wumĕłc je a kak rozumi w kóždym přednošku swój wosebity raz pokazaś. My słyšachmy „Introdukciju a passagliu w F-moll wot Rich. Schiffnera (rodź. 1889) a „Fantaziju w C-moll" wot Günter Raphaela (1903). To so pśi prěnim słyšenju njehodźi rjec, hač změje tuta posledniša fantazija wulki rozchod. Naši nowocasni chcedźa rad z jara rjanymi modulacijemi wulki wuspĕch doepśeć, to pak zrĕdka poradźi.

Karl Hoyer (1891) bě zastupjeny ze sonatu husle a pišćele w „D-moll, a wot Heinricha Kasper Schmida słyšachmy tej sonatu za husle a pišćele. Tón króć cheyše so nam zdaś, zo huslerka Marie Tunder ze začućom a dušu njebě tak prawje na rjanišnje, štož smy hewak wot njeje zwučeni słyšeć. Njeje by wona techniku na huslach derje wobkrućała, dha so nam tola jeje přednošk trochu suchi zdał.

Smy nĕtko potajkim na dwĕmaj wječoromaj słyšali stwórby nowocasnych, hišće žiwych wumĕłcow. A štož smy hižo w našej posledniśej rozprawje praśili, to płaći teź zaso za tu mjenowanych: „Wjele je žel

Ilfan:

Kasandra

Pśenjatny roman.

10] (Pokraćowanje.)

Domoj pśischowajšchi pohladach na papjerku, na kótarej stojeshe:

S cźim k śmjerći sažadźeny. Bjeśeše žo na kedźbu! W šwórinskej zahrodze budu Waš ščhitaś, wjacy njemóžu. Njeje mi teź mójno z Wami porěcźeś. To by byla *moja* śmjerć — Njebě tu žanehu podpśima.

Myślach na to, wĕ, štož statnemu strażnikowi pśichepodaś. S tym pak mógach žebi hišće bóle śeśchkodźiś. A śeśchkodźiś mógach deše teź horcźeźej, kaj je sawĕśeše ke mni dowĕrnu mĕć, so to njeśeźinju. Je mi cźuł pombaś a ja dyrbjał jeho za to strachej śmjerće wustajiś? Jeho towaršchowje bychu jeho bjes dwóla ja jeho pśicheradu kaśtoli. Tuž rekach: hišće hišće kedźuniśchi bjeź.

Sajsojuśkich winowatośćow dla śderźach so jómu na wjecźor dlĕźe w měsće. Když so domoj wróćich, bě hižom cźmiczka. Dźech nimo ł leśejatemi kertkami pośadźenej jahrodu, nadobo so ł hušcźiny wutśeli, sajsujśchach kuku hwiźdaś a padnych na wobliczo. Pśichitwatachu nĕkótri nimohłodźaju a śechachu nje. Nabych sajo widomiła, cźujach nĕchto cźopje ł hłowy ł schiji cźej, śjedźech tam ł ruku, bź to krej. Kruka bě pśiches kłobuk sch'a a pśichi tym koju na hłowje trochu wobdrĕła. Když by mje mordaŕ jenoź pol zentimetra bliže k hłowje trjechił, tak njebych jawĕśeše wjazy stanył. Wĕdźach, so je hrajenje słušneje žiwjenje thać *nje menjene.* Teź w tutym pak je njemóžach statne śrażnistwo na pomoc wołaś. Najeźi mordaŕjo bychu mje njejeźdźe jawĕśeše śmjeźili, hač by k śrudnišćemu jednanju pśidjchło. Mógach teź jenoź žhódowaś, ale njeźeku dopokazaś njemóžach. Sdaše so mi teź, so śrudnizy bole wobśtarzenemu pomhaju hač wobśtarżowarjej. Najsatra najpomnišće nĕkótre nowinu podaŕ a ł tym bě to sa śjawnosć wotbyte, dokalž takše wĕzy śtarachu so wśchudnje a tuž malo śrdźi za zjawnostu. Statna śrażnistwa wujchnosći nje pśichetśiwa a praśchesche žo, hač je mi nĕchto podpladany ida. Saprech to. Podawk bě na papjeru napiśany ł pśichipomnjenjom, so žo dyrje tu jedna wo nekaji njesbožowniy pśichpad a tak skónczeny. Po tajkich napomnjenjach chzych najradšcho wotpuczowaś do cźichcje wjeśki, hdźež Hanka bydleshe. Wĕch žebi do źmrpadła saléźł a tu wodźachu bhudniczki cźłowjeka do wśteje śahubu. Srudny bźójach we śwojej śtwe je sajasajej hłowu njewĕdźo, schto sapocźeć. Tu pśichźdze mi myślicźka, so njejśym hižom nĕkótre dny wjazy jĕchał. Myślicźka na konja, wot Kašandry darjeneho, mi pśichpomni, schto je moja winowatosć. Mam dźĕlacź ja lĕpsche cźłowjeshwa a niz žebi derje dacź hyć pśichi tytošći, kótraž nje wopraudźe lubuje. Sbychowach, so by uje jandźel pĕšon šakal w tutym městje potnym strachom ja duchotowe a cźełne žiwjenje.

Spominajo na Kašandru dopomnich so tźe na wšchcźenja, wo kótrymž je mi powjedała, Naśa we mni horja žadošć widźeć měśno, hdźež je žiwy byl Herman Jelenšći, tón wulki wobdarjeny wšchcźeć. Pucź tam njebě dałoki. Polny radošće tam jĕchach a ja krótki cźaš tam bźch. Wšche tu śwjata jemja. Tu žu śkutkowali kĕśitotki dołho mužojo, kiž njeprytachu ani w najmjeńšchim śwojeho wuzitka, ale jenoź cźeśći Boża a lĕpsche śwojeho blišcheho. Sšami bĕchu kholdź, so bychu druhich wobohaćili w jemišćim a nadśenišćim. Sšami so śapśeśwachu, so bychu druhim pśinjeśli ducha śwobody. Sšami bĕchu pośuśchni, so bychu druhich njeje njchmośeje śapokuśili. Nadobni cyrkwjo, bohaći śemjenjo, khudźi njewólnizy bĕchu tu śhromadźeni w bratrowskej łubjeći a ł duchnjej wjeśkowstwu wobdźelowachu ślowa, kiž je k nim rĕcźał śławny mjśchtr duchownego žiwjenja, śwjaty Benedikt praja: „Poškuchaj, mój śynu, na pśhedpśjmja mišchrca a pokłoń wuchu śwojeje wutroby, rad pśichijimaj napominanja lubjeźiwego nana a wukonjej je thunje." Khtunje nawjedowacha mužoja žylneho raju twh, kiž žo jim kamorwólnje podeśijmuche po pśhedpśjmje jakonjeno rjadu benedikthnjeho. Njadźiwaju pak bĕchu źiłerjenjuju, kiž thodźachu w bĕlej dołhej drašje i cźornej navakmišću. Spominachu na śłowa śwjatebe pśjma: „Pśichi wjele powedanju njewohłaje bjes brecha — njejećachu, kaj jich jakoń pśchikajuje: rĕcźeć a wuczĕć pśichśłuchća so mšchtrej, wuczbnikej pak njejećeć a powśuchaj Mužojo, aktoje, polni wĕdomoje e a bohabojeje wuczachu tu, japoźaše wot prenjeho P. Sźbaka lета 1184 hacź do pośledniśeho w lĕcźe 1535, wośebje šakad wšchitkich pózcźiwośći pomnjośći. Wuczobniizy so wśchedźnje w hnej najśeśćejśej wuczbje wumnjeźiwachu a krocźachu tak so napinajo po dwanacźe šthodźenšach, kaźe; je śwjaty Benedikt wopśaje, k njeśećhśći cźinjeśeje dośpoł nośeje. Wo połnozy šłanachu, so bychu žo śhromadźe modlili a pśalmy śpĕwali. Když bĕchu dujdnu tak napjećiśi je śłowom Božim w pobożnym pomnjeńju a rospomnjenju, cźhujechu won do lĕkow a k bahnišćeśam, je žekeru a *motyku*, jo bychu je pśchetwoŕili do płodnych połow a śukow.

Jaušnizy śłujchachu wo tychle śpodźiwnych muža bĕchu wćźpni jich a jich śkutki widźeć. A tak bĕchu j wšaći? Śśwjaty Benedikt dźiu praji: wšchitzy h majo žo pśchiwśaći kaj Khrysthuś žaw, dokalž wón rjetuje: Bĕch zuśnik a jeje mje hośpodowali. — Tuž, b žo pśchikhadźaju bóśej pichijśwej, ma wyśchchi abo br jenu napśchećo hjeź; najprjedy žo śhromadnje pomo potom jeho wokolcźeja k śnamjenju pokoja, na to žo p nja pćhed pśchithadźajmu abo wotkhadźajmu hojcźom na jemju padnu, jo bychu we zutbniku Khrysthuja cź wali." Pśchiidźechu pak mlodźenju a mužoju, kiž ch žo j nimi śłowaśchićej, pśchiwjachu jich jenoź na pr rospowĕdachu jim wśchitko, śchto śmĕja tu dźĕlacź a vjeś, pśchecźśtachu jim za dwaj mĕźazaj wśchitke śakor na to prajachu jim: „To je śakoń, pod kotrymž ch śtujeś; mójejch jón dopjelnieś, śaśtup, njemóžejch pak, w tehdy śwobodnje!" Mužojo je śławnym mjenom, kiž bĕchu w śwojim žiwjenju hižom dokonjeli wulkotne śkutki, ja jimpichu tu jako ponišći bratja a dośtachu nowe mjeno, kiž kotrej bĕchu śwótrej wotemrĕli. Tu njeśnajachu wjazy ž wolu, ale wukonjachu jenoź wolu śwojeho pśchedstojć a ł tym Boju wolu, dokalž poślušchność je lĕpscha wopory. — Pomnjśliš žebi: śchtož cźłowjeka śnaje ł *ł mi nakhilnośćeni*, tak teź tutym tu hydźajmy pśheco lohko bylo, žo dojdźa śwótrej wotrjeś, ale dójdźa hałe mĕr a pokój po cźeśćich wojowanjach pścheźiwo žebi śamemu. Tośe cźahnych tubtowo wotrjeś, njeje najnadobnśi śkutk, njeje cźeśćhi a dopołnjeńći je, jebje jamebo pśhemnjwe a druhemu śtujeź bjes khwalby a mzdy. Goethe praji: jo je jemju hijom pośwjeźena, hdyž na nje śmjeli cźłowjeka *nośa*, dokalž jeho mjeno budźe sa śtoś lĕt tlinjcźej cźeło potomnikam. Schto pak mamy potom tje; wo tutych mužach, kiž žu jemju ł potom śwojich wobtlcźa wopśadźili a ju pśchewobwrócili do płodnych ło now! Kajśi dźał žu dośtali, to dopokazaja roswalinu, ja njeńje tu rĕcźa. Lubośej bratrow njeśahinje, byrnjej rĕcźe cźłowjekow śo pominuje a wśchcźenja pśchestale, wośtane taj wopom pśhes lĕśitotki, kiž žkawi jich mjeno a pokaźuje na wohidnośći tych, kiž k śpokojnym śwojich njeśćwarnych pożadośćejow zuje kukła jebrachu a byrnjej to kralojo bydź taj Joachim II. A hanibue je, je cźi, kiž jim wot mła ćnje žiwi, kotryž žu jim druhy nahromadźili, dźensa ljdja bidu a hanjenja na tych, kiž ł dźĕlom a pśewom jim. śwojim potomnikam, śwórchu śeźiwjeńśu mdź. Tola sa wośeje pśchinidu jajko cźaśy, to budźa tudy źdźijcź ja wer a śprawnje śudźić. Ta mylicźka nje śpokoji.

(Pokraćowanje śćĕhuje.)

Předźenak

njemóžejśche lĕtja dla wyšokeje staroby do Budyšchina pichiśćź, a je tohodla zuku pśchedaŕ łuźeśej Janakej pśchepodał. Njemóže wśchitko pśchedawaś, haćwunjeź je Pśchedźenak śwoju protuku wo 14 pj. *potuńśchik.* Tohodla je kajes Janak žarehu Pśchedźenata proźył, jo by tola pśchiśchoł, dokalž maja k njemu lubjo pśchezo hišćeše wjazy dowĕrу. Tuj tu nĕtko jajso je. — Wśchĕdnje wot 8 hodź. dopołdnja hacź do 7 hodźin wječor w Sserśej kniharni protuki pśchedawa. Tuśchco hacź loni, dokalž wśchitku nuju cźerpimy. Pĕkna knježna staremu dźĕdźej, kij ma wićej we wśchitkich śtawach, pścheźelnje pomha. Tuj pójśe, lubi stari śnaći, a wotkupśe jemu protuku, kotraž lĕtha płaći jenoź 50 pjenježkow.

přišło, ale mało z nich budze wuzwolenych!" — Jenički tu mjenowany je drje Sigfrid Karg-Elert, kiž so z wuspěchom k wyšinam dobyła. Tola mamy so Horst Schneiderej dźakować, zo swojim wopytowarjam hdys a hdys też tutych nowočasnych wumětcow předstaja. G. W.

— **Warnowanje pšed kradnjenjom schulskich hólzow we wobkhodach.** Poźledni czaš su schulscy hólzy w tudomnych wobkhodach mjeńše paduchitwa stuczili. Su w zigarownych, hrajkowych a druhich klamach wo schportske wobrazki, zigarowe a druhe próżne tyki, slamane hrajki a stare batterije dwohaczných lampow propyli a pschi tym w njewobkedźbowanym wokomiku wschelake maliczkocje kradnyli. Druhdy běchu hižo kradnyli, prjedy hač mějiczel abo pschedawar to klamow stupi. Ale też pschi wotklhadze, hdyž běchu pschedawarjo prjedy hač dźěczi klamy wopuschczili, su woni hischcze wězy hobuskasali. So by so zanjerodźenju młodźiny w tutym padze napschecžo stupiło, njech wobkhodniży, pschedawarjo, starschi a wocžehnjerjo kedźbuja.

S **Dobrušche.** (Pschekazy Gustav Beyer wumrěł.) Njedźelu wječor wumrě we 68. lěcze swojeho žiwjenja tudomny pschekazy k. Gustav Beyer po dlěšcej chorosći. S nim shubi Dobruschanska gmejna muža, kiž je ji zylu swoju móz wěnował. Wěsche dołhi czaš gmejnski jastwnik a w najeszkim czašu, wot 1913 hač 1923, lěz wjesnjanosta. W lěcze 1897 běsche sebi Beyer, kiž je rodźeny Dobruschan, tu swój wobkhod kolonialnych twarow załožił a jón k nahladnemu pschedewzaczu zuwuwił.

S **Bronja.** (Wo wotwodźeńtkim dźěle.) Schto móże so pschi milej symje wschitko wuskutkowaca, dopokazuja tuchwilu hona naschcze wězy. Najmu tam wuhladachny hromady żołtych rołkow mjes polemi a łukami, a tam a sem czrjódku pilnych dźěłacejerjow, kiž tu kopachu a ryjachu a so pródowachu wo nětchto. Wěsche to czaš brenérowanja, wotwodźenja. Sbožownje mózachu so dźěła dokónczicź, wschak symna njepostajesche dale żanych kasnjow. Tak mějachu nékto ratarjo hischcze mnoho dźěła z wotwoženjom wumjetanese semje, wožebje z wulkeje hrjebje, kiž wjedże mjes tudomnymi honami wot „mókow" sem. Tuteje běh bu wurunany t wyšoke brjohi z kóždeje strony dopokasowachu jeho rosměry. Wulki dźěł tuteje semje so swoju na městno pschi puczu do Kamjeneje, hdyž tejescheje prjedy kupta scherjanych kérczkow. Nadźijomnje so też wuspěch w pschichodnych létach pytnyczá da.

S **Malešecz.** (Zyrkwinske poměrjecze j Maleschcz j l. 1932.) Liczby j léta 1931 pódla w spinkach. Narodźiło je so 26 dźěczatkow (22), a to jenak wjele symkow a dźiwczicźkow. Mjes tutymi běchu 3 njemandźelske, 2 morwonarodźenej. Swěrowało je so tu 9 (9) parow, pschipowědało wyschce jeho 6. Semrěło a khowało je 17 (11) wosobow j morwonarodźenymaj, a to 13 dorosczenych a 4 dźěczi. K Božemu blidu je było 1334 (1235) spowědnych hosczi, mjenujcy 558 muzkich a 776 żónskich, a wot tutych 77 swonka 33 sjawnych spowědnow, 12 jako pacjentkich, dwě sleczinje (jenož!) na herbstym. Na bobrowalnych darach je so nawdało pschi 22 zyrkwinskich hóerkach 283 (289) hr., wyšche teho pschi zyrkwinskich durjach a do Božeho kaschczika, kaž za stutki zyrkwinskeje lubosce 266 (289) hriwnow.

S **Barta.** (Kowarski mischtr Wacker wumrěł.) Njedźelu popołdnju wumrě po dołhej chorosći tudomny kowarski mischtr k. Jan Wacker. Wón běsche też dołko psches mjesy naschcze wsy znaty a wobluběny wospoda. Je wón tola lětdźesatki w sjawnych jastwjustwach stejał a sebi pola wschitkich cżelczownu nahladnosć dobył. Sa mlode léta pschewza wón Barštu kowarnju a pschinjesły ju je šnadnych sapocżatkow k najwyschchemu rozkwětej. Zyrkwinske pschedstejerstwo shubi z nim jenoho swojich najlepschich. Lětdźesatki dołho je tuto swoje jastwjustwo je šiwdru a šwedomicźiwosću wupjelnił. Też wojerske towarstwo a kowarska jednota shubitej z nim šwérneho sobustawa. W gmejnje pschewza wón léta 1929, runjez hižom we wyšokej starobje, jastwjustwo wjesnjanosty, jako běsche dotal hižom léta dołho z gmejnskim starschim był. Sastwjustwo wjesnjanosty sastawacze wón hač do léta 1931, hdyž jeho chorosć nuzowaschce, tuto jastwjustwo złožicź. Njech wotpocžuje w pokoju!

S **Barta.** (Shromadźizna.) Tudomne wojerske towarstwo serdźe so na Tijoch kralow w Maiwaldez hosczenzu w Barcze k derje wopytanej shromadźiznje sobustawow. Towarsch Neumann-Bukojnjanski jako pschedstejer powita pschitomnych. Někotre stare, šwérne sobustawy towarstwa dostachu pjenjezy jako hodowny dar. Wobjamkny so, so ma so druhu sobotu februara we Müllerez hosczenzu w Barcze šilmowy wječor wotměcź. Pschedwjesczi ma so film wo šwětowej wójnje. So by so wschitkim wobdźelenje smóžnilo, postaji so jastupny pjenjez jenoż na 30 pj. Po wotbyczu dnjoweho porjada pschisamknu so sabawny dźěl a towarischoho wostachu hischcze dołho mjes sobu.

S **Bukez.** (Sašo njekasanstwo.) Na Tijoch kralow popołdnju wokoło 4 hodź. je so na dźěsću murjerja L. j Trjebjenicy njekasanstwo stuczilo. Dźěcko jedźeshe z kolesu j Budyšchina do Trjebjenicy. Mjes Bukezami a „Kluczom" njesnaty j pobocżneho puczja na dróhu pschiběża a so j wupschesstrěnymaj rukomaj psched dźěcko stupi a jo nuzowasche j tola salecź. Snydom na to wón dźěcko shrabny a so njepózdźiwje na nim pschepschimny. Na dźesczowe wokanje a dokelž je auto pschijeł, je slósnik holczku puschcził a po šamknym puczu cżekuny. Zaubarmej so poradzi, jako njekasanza jeneho tudomneho wobydlerja šwesczicź, lotrehoż winuja, so je hischcze dwě druhej njekasanstwje stucził. Wón je so wuznał. Jeho su Lubijitemu hamtitemu šudej pschepodali.

S **Malerjez.** (Rjikjany wunoschk hońtwa.) Njedawno wotmě so tu honćwa. Na njej załožichu 100 tchłuk hižwiny. Sajazow šamych běsche hižom 92. Je wosebje šwjesczelaze, lo su so tu jazdy tak pschiliporile.

S **Trujez.** (Njewěstosć na dróhach.) Sesrjedu rano wokoło šedmich sta so nadpad na Zylenu Barkuschez je skrapowa na dróšu njedaloko Wünschez kubła. Nadpadnik spyta ju wumorzowacź. Nadpadnjena pak so wobarasche, so dyrbjesche nadpadnik ju puschczicź. So je nadpadnik stucził, tukachu na wikowarjez j wokolinu. Posdźischo so też wupokasa, so wón je nadpadnik. Wón je so klóśnistwa winał.

S **Kettiz.** (Pschesadźeny wucżer.) Tudomny 4. statny wucżeł k. Münch je so do Dittersbacha pschesadźił. Na jeho městno pschińdże wot tam wucżerska móz do Kettiz.

Karo je so zabĕžał....

a jemu zwostanje jeničcy nadźija: „Hdy by „knjez" tola mały nawĕstk w „Serbskich Nowinach" wozjewił, tak so wĕsće zaso namakamoj." — Hižo za jenu hriwnu skutkuje jenički serbski dźenik za Was jako stajnje wuspĕšny posrĕdkowaŕ.

Čita Waš susod hižo Serbske Nowiny?

S **Rakez.** (Stoty rjawš.) Swój stoty mandźelski jubilej jśmjeczejsche njedźelu tudomny šobuwjesnjan k. šedlaśki mišchtr Jurij Ladnu je swojej mandźelskej rodź. Weberez. Knjes farař Nicta jubilarowe popołdnju we jeju domje pożohnowa.

S **Wojerez.** Wojerowske burske towarstwo njeje hischcze wušnyło. Hospodarska knija je jenoż do drĕmanja swjele. Hłowna shromadźizna dnja 8. januara jiewi, jo chze tola w lěcze 1935 towarstwo swój 50kitny jubilej šwjeczicź. Tu khailu dyrbi pomału pośmpowacź. Tola budże pschichodnu njedźelu wotmětowacź we Wojerowskej sjeĕrni šałożeńsći šwjedźeń se šnadnym programom.

S **Běleje Wody.** (Srudna staršika.) Loni je w Bělej Wodze jenoż 90 wosobow wumrĕło. S tutych žehi niż njeseje hač 12 žiwjenje nsa. Dwě wosobje šej šmjertnje šnjeżbożilej. Nimo teho możeshe so 18 polizijow šnatym šamomordarśtwu pospytam šadźiwacź. Duchowne cżeršenje najchcho czasa wuhladja i teho, jo dyrbjachu dźewjecź tudomnych wobydlerjow do Wuslawskeje hojeńnje sa duchalhorych dowjezź. S tutej liczbu staju Běla Woda w Pruskej šobu na prĕnim městnje.

S **Běleje Wody.** (Ssamomordarśtwo.) Saúdźenu žobotu je žehi tudomnu knihowny wodźeŕ L. žiwjenje wiał. Wo pschicżinje žamomordarśtwa hischcze njeje niczo nadrobneho znate.

S **Kruschwizy** pola Mužakowa. (Žane mordarśtwo.) Ssmjertna pschicżina potkaduita nemilokolatneje thorhoje Kuba w Kruschwizy je so nětko dopołnje wujasnika. Kaž pisachmy, bĕchu jeho w nozy k pjatlej p škładnischczu Kruschwizkeho komunskeho towarstwa šatšĕlenego namakali. Je so j pschepytowanjom wupokasało, lo so jedna wo žamomordarśtwo. Sajateho škładowego dźĕłacerja Schobera su j jatby puschczili. Kubowe cżelo je ja pohrjeb šwobodne date

*

Z **Drježdżan.** Serbsko towarstwo „Cornoboh" je zaso swĕrnicho sobustawa zhubiło. Wjecor 3. jan. zemrě po dlĕšej khorosći naš swĕrny wurjadny sobustaw k. Bohuwĕr Hanĕka, rodź. 12. 12 1863 w Strózi pola Hućiny. Zemrĕty bě podkhorhojnik a sobuzałožer našeho towarstwa a bĕše jenu tak 13 lĕt swĕrny. 40 lĕt je wón Drježdżanskej mĕšerskej radźe swĕrnje służił, zapomnił pak ženje njeje, zo je jeho kolebka w Serbach stała, pilnje wopytaše wón wšĕ zhromadźizny, zawjeselenja kaž też serbske Bože służby. Tak bĕše wón wšĕmi znaty łož přez swoju přećelnosć, snĕwk so z jeho wohlića ženje zhubił njeje. Po operaciji je wón hišće nĕkotre mĕsacy pola swojej schwy Gustke, bdźež bydleše, ležał, je też tam při njej wumrěł, 7. jan. smy jeho na Janskim pohrjebałišću w Talkewicach pohrjebali. Khorhoj a wulka liczba sobustawow jeho přewodźeše. Tebi, luby Bohuwĕro, budź wutrobny dźak za twoju swĕrnosć! Spi wo mĕrje! L.

Pokiwy pyskej a pjeru

g je w delnjej serbšćinje hišće žiwe, w hornjej pak dawno wotmrĕło. Na jeho městO je stupiło h. Tak bu z golo — hola, z grodu — hród, z groble — hrjebja, z gliny — hlina atd. W słowach „kohlica, šćihlica, šćiglica, nagle. Zwuki z přirody wĕzo g zakhowaja, kaž gigaga, a też požčene słowa: grat, gwalt, figa, gumij atd.

Gott. Wer Gott vertraut, hat wohlgebaut. Bóh najlĕpjo wĕ, što čini. Stóž so Bohu dowĕri, kruty dom soj natwari. Hdyž je Bóh za nas, njech je swĕt na nas.

Mit Gott fang an. Zo by so radźiło, pócni w Božim mjenje wšo. Z Bohom spočatk, z Bohom dočatk.

An Gottes Segen ast alles gelegen. Bjez Boha je zrudoba. Bóh najlĕpje płaći. Wobstaraj poło a poruč jo Bohu. Kohož žert zaklije, toho Bóh žołnuje. Bjez Boha so čežcy hospodari. Što sebi chcesz, hdyž Bóh njechca.

Gott der Herr Bóh knjez. (Kaž Bóh wóte, Bóh syn Bóh duch swjaty.)

Gottes Gericht hoži sud, bože khłostanje

Grad. Ich war bis zu einem gewissen Grad genötigt sie zu begleiten. Běch **do wĕsteje měry** nuzowana ju přewodźeć.

Grammophon też: zwukorój

Grieche Girjek, Gricha (k — ch)

griesgrämig in höchstem Grade wobožny kaž stary črij (wo kotryž nichtó njerodźi)

groß, im großen und ganzen powšitkownje (nic: zwulka a scyła nóżeš spokojom być)

Grauwacke też: wósł(in)a. Wósłink = Grauwackensteinbruch

Grundeis też: srĕš a srĕž f. (dł. srŏš, dial. sřeč, strĕž)

Grube. Wer andern eine Grube gräbt, fällt selbst hinein Stóž druhemu do bahna wjedże, sam pćni

Z gmeinskeho žiwjenja

Z **Kamjeneje** pola Radworja. Tudomni gmejnscy zastupnicy wotmołchu Stwórtk 5. januara wječor 1/8 hodź. swoje posedźenje. Přitomni bĕchu zastupnicy: kk. wobsedźeŕ bošcenar Arnošt Libš, kubleŕ Jurij Handrik, Jurij Wićaz, dźĕławeŕ Hanuš, kubleŕ Jan Knapa, kubleŕ Beno Cyńjéra a dźĕławeŕ Jan Srama. Wjesajanosta k. Jan Knobloch wotewri posedźenje a wšitkich witrobnje witaše. Pokaza też nowowolenych na přisłušnosće w zastupnistwje. Dujowy porjad wopřijasce: 1. Wólby zastupnika wjesajanosty. 2. wjednika gmejnskich zastupnikow. 3. zapisowarja, 4. šulskí wubjerk a sobustawy přeskydstwa. 5. zarjadniski wubjerk financnych a dawkowych prašenjow. 6. wobydleński wubjerk. 7. spomožeński a zastararíski wubjerk. 8. wubjerk za twarjenje puców, 9. wšelczinzy. K mjenowanym dypkam so wolachu: 1. za zastupnika wjesnjanosty so njez dwĕmaj nanjetomaj ze 6 přećiwo 1 hłosej wołeše k. kubleŕ Jan Handrik. 2. Za wjednika gmejnskich zastupnikow so jenohłósnje k. kerčmarski wobsedźeŕ Arnošt Libš wołeše. 3. Za zapisowarja wołeše so k. Jan Knapa, za nanóstnika k. Beno Cyńjera. 4. Do šulskeho wubjerka wołeše so k. Jurij Wićaz, za sobustawa přeskydstwa je k. wjesajanosta Jan Knobloch winowaty. Při 5. dypku wołostaj so kk. Jurij Wićaz a Jan Knapa. Při dypkomaj 6 a 7 wołostaj so kk. Jakub Hanuš a Jan Srama. při 8. dypku kk. kubleŕ Jurij Handrik a hošcenar Arnošt Libš. Pod wšelczinzami so nanjet njezasłužerjow nakhwilnje wołstorči.

Statysacy čekaju z krajiny khinsko-japanskeho wojowanja.

Khinscy čekancy ze swojim snadnym wobsedźenstwom, kiž możachu z khwatkom sobuwzać. Postupowaju Japancow na mjezy Jeholskeje provincy je dowjedło k čekanju wobydlerstwa z wohrożenych krajin. Jeničcy w Shanhaikwanje mori so z granatami japanskeje artillerije a bombami lětadłow za jedyn dźeń 1700 wobydlerjow.

Z Łužicy

* S **Wopalcje.** (Paduschtwo.) W nozy k pośledujcemu schwórtku dobuchu so padušchi do Fórsterez wobydloda tekstilowych twórow w Nowej Wopalcy. Stóžnizy rólowanske jaćinjenje njewužitych klamowych durjow wuběchu, schlekiču durje rozbichu a do twarjenja jałešechu. Tam tójšchto tekstilowych twórow bobukašchu. Rospačichu też pokładnju a kradnychu ſ njeje pjenjesy. Kradnjenje twórjow wotwjeſechu padušchi ſ ručnym rjeńlinkowym nožom, kiž běchu je samknjenieje Bejmiž kólnje kradnyli.

* Se **Salomja** (Sohland) nad Schpr. (Kommunistiski pschedstejer gmejnskich sastupnikow.) W pvénim pośledjenju ućiwego gmejnskego sastupnistwa wolešche so kommunist Hermann ja pschedstejerja. Sa jeho sastupnika wolešche so pschijaſlušnik prawizy, gmejnski sastupnik Lisch.

* S **Ralschiza** pola Halschterowa. (Wobeń.) Schtwórtk wječor mudryi wobeń we Weitzmannez mlynje w Ruſowizy. Wozpali so brózań ſ wjeſchej dźělbu žita a słowy. Nastała schkoda so pjeca je sawěčenjom narmna. Tuła so na sapaleńšwo.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Löbnitzy** w Rudnych horach. (5000 hriwnow pschestrowił.) Schubiony prokurist Vogel ſ Löbnitz je po wjelkim spacu cjelnył. Kaž je so detal swěšilo, je wón pola jenej tudemnje firmy pjeca 5000 hriwnow pschechowił. Vogel mjeńche paß sa wupućowanje do wukraja.

* S **Hirschberga** w Schlesinſkej. (Pucz hrěcha.) We Hirschbergu je so prwowy pohonič D. H. ſ pjenjom ſajedował. Wón mjeńche so psched wutkej thłostańſkej komoru dla njeskasanstwa ſamolwjeſ. Běſche so na schuſtich hołzach njepórjeſ wje pschepschimał.

* **Waldenburga** w Schlesiſkej. (43000 hriwnow zorkowinskich pjenjes pschestrowił.) Pschekupz Waltaŕ Rohloff ſ Waldenburga jako ſaviadnik pok adnje evangelisko-lutherſkeje wołady je 43000 hriwnow pschestrowił. Wón běſche tute pjenjesy do swojeho wobydloda wzał a so nadźijeſche, so budźe je pośdźišcho mózy wotpłaciť. To pak jemu mózno njebeſche.

Přilopk

* Pschi **pjenjeżnym** po.ładze w łazu sy.da wumrěł. W Borschakach pola Wilna w Pólſkej je 70 l.my bar ſ mjenom Michajłow hłodu wumrěł. We łožu, hdźež starz leżeſche, namakachu wałeſk pjenjes ſ nětarnymi ſtotnikowych a dolarowymi bankowkami. Nimo teho namakachu w jeho domje hiſchcze wjelelake hódnotne wěcy.

* **Po 53 lět trajazym ſlubjenju ſo wjeńcu.** S Budapeſta ſo powě: W jene, wuheſitej wſy ſtaj 84letny Pawoł Wig a 80lětna Rosalija Tormannez ſo po 53 lět trajazym ſlubje wožeńkoj. Wig ſe.na ſwoju nětčiſchu mandźelku w lěcze 1879, běſche pak tehdy wožeńcany a njemějeſche pjenjesy ja prozeſ k dźelenju mandźelſtwa. Dyrbjeſche cjatacź, donjž jeho nětčiſcha žona njewumrě, ſo by mohł dźerżeć ſlubjenje mandźelſtwa, kiž je psched 53 lětami wotedał.

* **Ssylne podwinſke ſtorki w Grichiſkej.** W mjeńcu Volo pschi theſalitſkim morſkim brjohu ti ſylne podſeniſke ſtorki ſaćinchu. Pola wjele twarjenjow ſu ſo murje rozſunyłe. We wobydlenjach ſpomała ſo nadoba ſchpihele ſu rozbiche. Wobydlerjow hrózoła ſaja. Njechładajo ſymy wjele ludźi pod holym njebjom nozonaſche.

* **W Jendźelſtej duchowni bół kopachu.** K kěpichemu izmikeje pomozy běſche Portsmouthſki měſchćanoſta kopańzu ſarjadował, kotrejež jene mužſtwo wobſtejeſche ſ ręčnikow a lěkarjow a druhe mužſtwo ſ duchownych. Duchowni, mjes kotrymiž běſche też jedyn rabiner, dobuchu ſ 5 : 1 psched wjele tyſacź pschihladowarjemi.

* **Cjeżka thripa w Jendźelſtej.** We wſchelakich stronach Jendźelſkeje ſakhadźa cjeżka thripa. W Birmingham ſe ſadaſche thripa poſledni tydźeń 87 ſmjertnych woporow. Tydźeń prjedy wumrě 30 wołowow. Londonſke thorownje ſu pschepjelnjene ſ ludźimi, na thripu thorymi.

* **Pod ſajmnjenym twarjenjom pohrjebani.** W dźelu egiptowſkeho města Kaira, hdźež domorodni bydla, ſta ſo cjeżke njeſbože. Tam ſajmny ſo wulke twarjenje ſ dwěmaj poſthodomaj a pohrjeba 20 wołobow pod roſpadankami. Schtyri wołoſty wuhrjebachu morwe a wjeſem cjeżkoſtrańjenych.

Tajki napohlad poskića nětko wupalena francowska łódź „L' Atlantique".

Z wohnjom ćežko potrjecheny francowski parnik „L'Atlantique" su do Cherbourgskeho přistawa dowlekli. Tam nětko stejo šeri. Přednі sćežor je so zhorił a wisa přez łódźny bok do wody.

Swójbne powěsće

Semrěli: Pawoł Jagſchowa w Budyſchinje; chowanje budźe jutſe ſrjedu dop. 1/2 12 hodź. na Tuchoŕſkim pohrjebniſchću. — Guſtaw Beyer, pschekupz w Dobruſchi, 67 lět; chowanje budźe jutſe ſrjedu pop. 1/2 3 hodź. wot ſarowańſkeho domu. — Jan Wacker, kowaŕſki mſchtr w Barcze, 67 lět; chowanje budźe ſchtwórtk pop. w 3 hodź. wot ſarowańſkeho domu. — Auguſta Wilhelmowa rodź. Frenzlez w Rakezach, 68 lět; chowanje budźe ſchtwórtk pop. w 3 hodź. wot ſarowańſkeho domu. — Marja Madlena Krawcźikowa rodź. Kalchez w Kamjenzu, 79 lět; chowanje budźe jutſe ſrjedu pop. 1/4 hodź. na pohrjebniſchću ſwjatcheho Juſta. — Adelbert Meſchſoſ w Lubiju, 72 lět; chowanje budźe jutſe ſrjedu pop. w 2 hodź. — Joſefa Strzyſewkowa we Werminghoffje, 40 lět. — Emilia Müllerowa rodź. Scholeźiz w Małej Nydej pola Wojerez, 69 lět; chowanje je dźenſa wutoru. —

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhladny na wjedro sa jutſchu ſrjedu.** Trochu ſymniſcho, hewak mało pscheměnjenja.

* **Składownik Fritz Schnell, kotryž bě w Barlinje pola zigaretowoje ſabriki von der Linden pschijatajeny, dyrbjeſche pónđźeln 4000 hriwnow do filiale Němſkeje banki donjeſeć. Hdyž ſ pisarnje do wołeże ſtupi, jemu dwaj muzej ſtelejo na pschećiwo ſtupiſchtej, Jena kulla jeho do wutrobna, druha do ſeſenja trjechi. Schnell mjeſche hiſchcze telko duchapschitomnoſće, ſo toſchu ſ pjenjesami ſ wocźinjenymi durjemi do pisarnje wróćo cźišny a ſo potom ſtyny. Rubježnikaj ſtaj mohłoj ſ drožku cźekнyć.**

* **W Sofiji je ſo ſtoło we wołeżnym restaurantu kwałowny podank ſtał. S jenym bidłom widźany rěčnik Apoſtołow ſ ſabrikantom Majorowom ſedźeſche. Někotre minuty po tym ſchi wołdźenja we wójnſkim miniſterſtwje, Pawłow, hromadźe ſ jenej knjejnu do restaurantu ſtupi. Rěčnik nječhto wo tuſeni ſchepny, na cźož ſo wuſtr do njeho da. Wobaj ſo wutr ſowaſchtaj, hač rěčnik ſe ſtołu ſo wuſchka dyri, mjes tym ſo ſabrikant winowu bleſku do aſſijatra cźišny.**

Wuſtrěl na to revolwer wuciſeje a rěčnika ſ wuttřelom mori, mjes tym ſo ſabrikanta ſal cźežko rani, ſo tón tehdomu a nětkole wſtanu ſo bójiſcho wumrje. Potom wuſchi do ſwojeho wobydźenja běžeſche, hdźež bombu ſapali, kotraž roſbuchnyłoſchi jeho roſtorha.

Bróńe ſ Italiſkeje do Madźariſkeje ſo pschemytnjachu.

Winſka „Arbeiter-Zeitung" powě, ſo je ſo do Auſtriſkeje 50 000 tſellow a 200 maſchinitich tſellow ſa Madźarſku na adrešu pantonoweje ſabriki w Hirtenbergu pschimjeſło. W Hirtenbergu ſu ſo bróńe do automobilowych pschekładnje, a ſo do Madźariſkeje dowjeſe. Auſtriſka wyſchnoſć njeje wotwjeſenje do Madźariſkeje jabjeſwała.

Winſki „Morgen" piſche, ſo wotkrnje tejele ſtanowaſoweje nałeżnoſće awſtriſke knjeſtwo do ſwontkownopolitiſkich mjezynarodnoſćow ſaſchwiata, wołebje ſo Franzowſkej ſ wottrnjom tchole pschepſchewanja krónjow roſtſchěnu. Morganowy dopiſowar piſche, ſo w knjemiu hiſchcze 30 000 tſellow w Hirtenbergu leži. Wjele ſu ſo Italiſkeje pschiwjeſłe. Su to ſtare awſtriſke tſelby, kotrež ſu ſa cźaſ ſwětoweje wójny do italiſkich rukow padłe.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sjatkowe dopominanje.

Na ſapłaćenje dawkow, kiž maju ſo někto ſapłaćeć, a to:

wobrotny dawk — napłaćenje ſa dezember 1932 abo 4. protyčne ſchtwórćeńſko 1932 10. 1. 1933.
(Cźaſanſki cźaſ hač do 17. januara 1933),
kŕiwowy dawk — wotſamknjenſke
płaćenje 1931 10. 1. 1[illegible]

ſo ſ tutym wopomina.

Njeſpuſći ſa tydźeń ſaſtate dawki ſapłaćene, ſo wuſa na mudawki dawkuplaćerja ſ pósłu dobjeru.

W Budyſchinje, 7. januara 1933.

Finanzny hamt.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smole' w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmań w Budyšinje — Za nawołtki: O. Janak w Budyšinje.

Radio

Srjedu 11. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa 11.30 přednošk za ratarjow. 17.30 přednošk wo analozinje. 19.35 zabawny koncert z Wrótsławja. 20.30 „wumysleno rozrěčowanje". 21.10 symfoniski koncert.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 10.50 přednošk za hospozy. 19.30 spěwy. 20 symfoniski koncert. 21.10 tragedija „Thomas Münza".

Hišće ważne z dnjoweho programa: Königsberg-Heilsberg: 21.30 europske narodne hymny. Waršawa: 21.05 klawěrny koncert. Praha; 19.20 češke a ruske spěwy.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" spěwa zaso wutoru we 8 hodź. Njech kóždy zaso přińdźe. Nowi spěwarjo a spěwarki su hišće lubje witani. J. Winař.

Budyšin. Młodostny wotrjad Zjednoćenstwa evang. Serbow w Budyšinje zhromadźi so přichodnu srjedu wječor we 8 hodź. w Serbskim Domje. Přednošk.

Drježdźany. „Cornoböh" ma njedźelu 15. wulk. rózka hłownu zhromadźiznu w „Johanneshof", rózk Janoweje dróhi a Jana-Jurjoweje aleje. Započatk pop. w 4 hodź. Přisłušnoſć wšitkich sobustawow je, być přitomni.

Khelno. „Domizna" ma njedźelu 15. jan. wječor 1/2 8 hodź. pola Mjenjec swoju hłownu zhromadźiznu. Winowatoſć kóždeho sobustawa, też z druhich wsow, je, zo so na njej wobdźěli. Předsydstwo.

Ratarski Dorost za Radwoŕ a wokolinu ma njedźelu 22. wulk. rózka pop. hnydom po nešporje pola Kralec swoju hłownu zhromadźiznu, na kotruž na kóždy sobustaw wšěcy přińć. Předsydstwo.

Sokolska župa „Čišinski". Njedźelu 15. wulk. rózka pop. w 4 hodź. zaćeje župa pola Wjenkec w Khrósćecach jara ważnu zhromadźiznu. Związkowy rjadownik hr. wučeŕ Měškank přednošuje. Wšě pola zanknjene jednoty njech po możnosći połnoličnje přińdu. Też hosćo, kotriž maja zajim za dalše wuwiće našeje župy, su nam lubje witani.

Župny starosta.

Towařstwo kat. Serbow „Jednota"
w Drježdźanach
54. założeński swjedźeń
sobotu 11. febr. wječor w 7 h.
w Ballhaus, Bautzner Str. 35

Pratyja
za delnjoluźiskich Serbow
je na předań
30 pf.
w Serbskej knihařni
w Budyšinje

Helatin Twoja woda na włosy!
K wothladanju, napórjo wupadanju a sćěpjenju włosow, šupinam swierbjenju hłowy wužiwaće jenož znaty a wupruhowany srědk HELATIN, 1/1 litra 1.20 hr. Bleču prošu sobuzhłonješ. W Budyšinje jenož na předań: **w Hrodowskej haptycy** (P. Leidler) **na Hošic hasy**

Šulske tornistry
wšitke sedłarske a polstrowane twory wuporjedźenja
C. Junghanns, sedłarski mištr
w Budyšinje na Jerjowej hasy (prjedy E. Schubert)

Rězam deski a drjewa
a přihotuju deski k špundowanjam na nowych maśinach na tuńše
Parny rězak a hóblowarnja w Sernjanach
Wobsedźer J. Korjeńk :: Telefon: Kamjenc čo. 18
Mam stajnje na składźe: deski za špundowanje, hranite drjewolaty, deski k wobbiwanju atd. Poskićam so k wuwjedźenju wšěch nowotwarow a přetwarjenjow. Rysowanki a wobličenja

Hypotheki
kredyty za zastojnikow
pożyčonki přez
E. Reichel w Lubiju
na Albertowej drózy 2

Spokojene žeńenje
do serbske ręče přełožił K. W.
(2 wobrazami)
47 str. 30 pj.

Njekurjak
za 3 dny přez „Nitok" wupłokowcu wodu. Na předań
w Hrodowskej haptycy

Havanna Club	6 pj.	Skat	10 pj.	Herrenabend	15 pj.
Erntewetter 3 št.	20 pj.	Bankverein	12 pj.	Fernando	20 pj.
Lockvogel	8 pj.	Budissa	12 pj.	Strahlstein	20 pj.
Fachmann	10 pj.	Reichentor	15 pj.	Burggeist	20 pj.
Steuerwunder	10 pj.	Doppelkopf	15 pj.	Erntezauber	30 pj.

Albert Lehmann w Budyšinje
na Połnócnej drózy 2 při Bohatych wrotach
na Kěžorskej drózy 11 na Hauensteinskej hasy

Příloha k číslu 8

SERBSKE NOWINY

Wutoru 10. januara 1933

Zymska kubłarska skhadźowanka sokołskeje župy „Lubin"

8. wulkeho rózka w Budyšinje.

Kaž loni, tak bě so tež lětsa zasy zymska kubłarska skhadźowanka sokołskeje župy „Lubin" zwołała do Budyšina. Zhromadźizna běšo tež tón króć derje wopytana, štož ma so dźe přicpić ważnosći programa.

Župny starosta br. Měrćin Nowak-Njechorński powita přitomnych a po zhromadnym wuspěwanju serbskeje sokołskeje hymny rysowaše w dlěsej narěči posledniše podawki a hibanje w serbskim Sokołstwje a stejnišćo sokołskeje župy „Lubin".

Potom so jimaše słowa br. hudźbnoho direktor Bjarnat Krawc, kotrehož bě župne wjednistwo dobyło za ważny přednošk wo „Rytmicy, hudźbje a spěwje w Sokole". Přednošowař na jara zrozumliwe wašnje rysowaše nam zakłady rytmiki a swoje wuwjedźenja z mnohimi přikładami a praktiskimi zwučowanjemi wuswětleše. Potom nam přednošowaše wo sokołskej hudźbje a jara nadrobnje wo sokołskich spěwach. W nastupanju spěwa w Sokole hišće khětro klaca. Hajimy přemało swoje pěsnički. Skónčnje přednošowař hišće napominaše hajić w sokołskich jednotach hišće zaměrnišo ludowe reje. Dobry a wobšerny přednošk, kiž so nanajskerje wozjewi we „Sokołskich Listach" namaka wulke připóznaće a přiklesk.

Přitomnymaj sokołskimaj jubilaromaj br. Markej Smolerjej a Arnoštej Holanej bratřa hrimotacy „Na zdar" wunjesechu. Kaž je znate, swjećeše br. Marko Smoleŕ njedawno swoje 75. narodniny a 12lětne sobustawstwo, br. Arnošt Holan pak swoje 50. narodniny a 10lětne sobustawstwo. Br. Marko Smoleŕ so w dlěsej narěči podźakowa.

Wuwi so potom živa a zajimawa rozmołwa wo přednošku br. Bjarnata Krawca. Na njej so wobdźělichu br. Jakub Šajba, Bjenada, Grojlich, Holan, Smoleŕ, Krupař, župny starosta a přednošowař. Wšitcy wuzběhnychu, zo ma so hajenju spěwa we wobłuku našeje dźěławosće wěnować wjacy kedźbnosće.

Dale so naćina aktuelne prašenje zjenoćenje serbskich wosadnych towarstwow. Wo tutym problemje ŕěčachu br. Jakub Šajba, Pawoł Lubjeński, Arnošt Holan, Herman Bjenada, Maks Měrćin, Marko Smoleŕ, Gustav Janak, Pawoł Krawc a župny starosta. Zwjetša so ŕěčnicy z tutym nowym prašenjom jara kritiscy a skeptiscy zaběrachu. Tu so njemóža a njesmě dźěłać po šablonje, dokelž so poměry na narańšich stronach zakładnje rozeznawaju wot tamnych nawjećornych stron. Skónčnje so někotři ŕěčnicy hišće kritiscy zaběrachu z łoskoćiwym, najaktuelnišim prašenjom w Sokole. Pokaza so kruta wola, hajić dale dotalny směr.

Zhromadźizna, kiž bě trała nimale 3 hodźiny, bě jena z najharmoniskich, kiž je župa hdy wotměla a móže so w tym nastupanju měrić z dostojnej Tyršowej swjatočnosću, kiž bě župa wuhotowała runje před lětom.

Vatikan škita so před přesmykarjemi a paduchami.

Jene z wrotow Vatikanskeho města. Tam je so přikazało, zo ma kóždy, kiž do města zastupi, swój pas pokazać. Bamžowy stat ma so wobarnować před złostnikami a přesmykowarjemi, kotřiž přeco bóle vatikanski stat jako wukhow před policiju sebi wubrachu.

Póstowe hołbje

Hdyž bě po wulkej lijeńu Noachowy łajchcj ju puśiścił na horu Ararat, wozjini Noah wotnjeśchto a puśiścji hołbja. Tón ju wjeczor jażo wróćji ś wolijowym lištom w pyšu. To běśche prěni póstowy hołb, wo kotrymž śmy śłyścheli. Ale hórjn po tym wobžwědčejeja nam pomniti starych Egiptowcjanow, jo hišo ja cźaś Faraonow namóńinzy ś Egiptowśeje, Cyprije a Kandije ś hołbjemi śwojim śwójbam powěźeje śćelechu. A posdźišcho romśli stawiśnar Plinijus powěda, jo Decimus Junius Bentus ś cźaś wobléhowanja Modeny do lěhwa konjulow listy ś cźelechu, kiž běchu pśichwijajane k nóžkam hołbjow. W tym cźaju běchu póstowe hołbje tak jara wobluhowane, jo jim wožebite wěze natwarichu a jich rodźićelśtwo japišowachu. Sa por póstowych hołbjow płacźachu 400 dinarow, to je wokoło 288 lětnych hriwnow. Tehdy jo śłužła jara sajimowachu sa tajte hołbje. Romjan Gladiatorojo (wubědźowarjo) wužiwachu hołbje, hdyž chodźychu ś wójim pśichećelam ześelicź, hač ju we wojowanju dobyli.

Se śpišom Plinija śhonimy dale, jo hišo romśe wójska Julia Ćesara trjebachu listowe hołbje, jo bychu dostałe powěśće ś Galiśeje, hdyž tam njeměrjy wudyrichu. Potajtim, nowinkarśtwo w starych cźasach woprawdźe njebě tak primitivne, ka my ju ześ to cźasto rady pśichedstajamy. Dźeńża wěmy, jo póstowe hołbje ja hodźinu mója 90 km. pścheměrićz, létaju potajtim tak ruće ka najrućišichi śpěśnik. Najwjetśichoje śławy wichat nabu Nourt Eddin mułku ważnośći kładźeśche na śłužbu póstowych hołbjow. Po jeho zmyku kraju, po zmjeŕ Syriśkej, Egiptowśkej, Arabiśkej a dale běchu rospróśćone hołbjaze stajźije. Sśerjedźišćichźo tuteje póstoweje śłužby bě Bagdad. Organizowanje póstoweje śłužby hołbjow Nour-Eddina móže jo khroble měricź ś nadźeńśnišichimi hołbjowymi stajźijemi. Jenož, jo to tehdy mějeśche hišćeje wjazy wujnama dujźi dźeńża. W śmjerći sułtana tuto sarjadowanje bohužeł borzy zhubi.

W lěcźe 1179 jaloji łaiił Abbazi — Achmed — Nasr — Liden — Allah hołbjazu śłužbu we wjelichich rozmérach. Kóždy ś jeho hołbjow mějeśche wožebite mjeno. Tuto mjeno mějachu teź depeśche. Sašo nasta porjadna póstowa śłužba, kotruž śmědźachu teź priwatne wošoby wužiwaćź ja wotpowědne sarunanje. Bu wulka móda, sabaraćź jo ś plahowanjom tajtich hołbjow. Sa por hołbjow płacźachu 100 złotatow. Depeśche jo pśichiwjałachu spodn hołbjaśeho śichidła. Nimo powěśće bě tam hišće napiśane mjeno a cźaś puśiśćenja. Wěstośće dla dwaj hołbjej łétaśchtaj ź tej samnjej powěśću, ka jo to tej dźeńża hišće cźini. Wiśće póstowe hołbje jo hnydom sułtanej donjeśechu, tiž depeśće sam wotwjasa a pśeczitała. Hodźiny dołho sułtan widźeńje tute listy cźitaśe. Kóžda hołbjaza stajźija mějeśće wjednika a dweju nitśheju jaztojnikow. Hłowna stajźija w Bagdadźe je pjećmeła 1000 tajtich hłobjow, mjejnstajźije pak kóžda 200 hołbjow. Teź karawany hołbje jeźbu wjeśechu. S nimi wojjewjachu pichitkad abo wo powoz proženchu, hdyž běchu jo w puśiśinje jabłudźiłe. Hołb potajtim w prastarych cźasach derje sajtupowaśe létadło a telegraf.

W starych kronikach cźitamy, jo ju holandźan nazóńinzy prěni pśchijwjeśli orientalśke hłobje do Europy. Wone jo po mějeśe Bagdadźe mjenow. „Bagdatfi". Po druhich powěśćach ju tichźerjo pśchijwjeśli hołbje ź orienta do Europy. Najśerje je woboje prawe. Na

Něšto wo słowjanskich narodach

Československa.

Wo Čechach pisać je łoskoćiwa wěc. Češa słušeja dźensa runje kaž Polacy k hamtsecy připóznatym „njepřećelam" Němskeje, kiž ma kóždy dobry němski staćan hidźić. Hdyž Němc na Čechow njeswari, maju jeho za podhladneho človjeka bjez patriotiskeho myslenja. Hdyž pak nětko Serb wo Čechach khwalobnje, potajkim wěcownje pisa, maju jeho za krajneho přeradnika. To wšak njesmě nas wottrašić, tu podać wěrny wobraz wo rozwiću a stawiznach československeho naroda.

Dźensniši Čechosłowacy sydlachu najprjedy hromadźe z Polakami a połobskimi Słowjanami, potajkim teź z łužiskimi Serbami njehdže k połnocy sudetskich hór, z wotkelž přičahnychu do nětčišich sydlišćow. Wosud hižo w starych dobach runje kaž Serbow rozdźěli do dweju splahow, do Čechow a Słowakow, kotrajž so pod wšelakimi wliwami wuwiwachu rozdźělnje, hačrunjež po ŕěči a narodopisu tworištaj cyłk. Karpaty wot wšeho spočatka Čechow wot Słowakow dźělichu a to bu teź sobu přičina, zo so w 11. lětstotku teź politiscy dźěliechu. Tola sebjewědomi Češa a Słowacy stajnje hromadu dźeržachu a w časach straćha hromadźe postupowachu přećiwo cuzym splahom, wosebje Němcam a Madźarjam. Tak teź za čas swětoweje wójny so dorozumichu a tworjachu hromadźe dźensnišu československu republiku, na kotrejž čole steji Morawjan, wulki filosof T. G. Masaryk, president republiki.

Dóńt československeho naroda je jara wichority a powučacy. Češa a Słowacy hydlachu najprjedy w połnócnych Čechach, na Morawje a Słowakskej, ale po wobkhadźe cuzych splahow rozšerjachu so daloko k połdnju, wjele dale hač dźensa hišće sydla. Założachu sej swój samostatny stat. Přiwalichu so wšak mongolscy Awarojo a sej kraj a lud podćisnychu. Tola podtłóčowani Češa, Słowacy, Słowjeńcy a zdźěla teź połobscy Słowjenjo so zjenoćachu w 9. lětstotku pod knjejstwom frankowskeho překupca Sama a so wuswobodźichu wot Awarow. Nasta tehdy w srjedźnej Europje wulki wšosłowjanski stat, kiž wšak bohužel *borzy rozpadny a Čechosłowacy so zasy* samostatnje dale wuwiwachu. Wutworichu Wulkomorawski stat a přećiwo rosćacemu němskemu strachej pytachu zwjazkarjow w narańšich krajach, Wjerch Rosćisław zwoła do swojeho kraja słowjanskeju japoštołow Cyrila a Metodźeja, kiž w l. 863 přinjeseštaj do Čech słowjanske pismo a słowjanske knihi. Wjerch bě chcył zadźěwać tomu, zo Němcy so dobudu do kraja wudawajo, zo chcedźa křesćanstwo šěrić. Němski wliw pak tola rosćeše. Wjerch Wjacsław, pomjenowany „Swjaty", bě nuzowany, zwjazać so z Němcami, zo by swój stat wukhował. Tola z tym přiběraše teź nawal němskich kolonistow do českeho kraja. Pozdźiši Češcy wjerchowje kaž na pŕ. Přemyslowcy samo hišće němsku kolonisaciju spěchowachu. Tak prěnjotnje ryzy słowjanski kraj bu po něčim wobdaty z němskim pasmom. Haj, samo srjedź kraja so tu a tam němske kupki tworjachu a hižo w 13. lětstotku bě wobydleŕstwo w Čechach a na Morawje narodnje měšane. Bě to tehdy hižo započatk zasakłych wojowanjow mjez woběmaj narodnosćomaj a češki žiwjoł w Čechach, na Morawje a w Ślezyskej pomałku wotebŕaše a cofaše, runje tak kaž słowakski žiwjoł so drjebješe z wojowanjom přećiwo Madźarjam a teź Němcam. Skónčnje madźarski klin Čechosłowakow wotdźěli wot Juhosłowjanow. Pod wliwom kralowskeho dwora w Prazy Němcowstwo w Čechach so tak mócnje šěrješe, zo słowjanska ŕěč wšudźo hinješe. Němčina bu tak rjec hamtska ŕěč. Tak daloko bě to hižo dóšło, zo započatk 14. lětstotka při krónowanju krala Jana wjetšina češkeho ludu němscy spěwaše. Tehdy Češcy narodowcy so bojachu blizkeje zahuby a kónca češkeje ŕěče a narodnosće.

Ale za čas knjejstwa Korle IV. sta so tu wobrot. Korla IV. stwori mócny stat, tehdy najwjetši stat srjedźneje Europy, w kotrymž zjenoći do kruteho cyłka Čechi, Morawu, Ślezysku, Hornju a Delnju Łužicu. Prócowaše so teź wo cyrkwinske zjenoćenje z *wostatnymi* Słowjanami. Zwoła do Prahi khorwalskich munichow, haješe počahi z Polakami, kiž přikhadźachu do Prahi na nowozałoženu uniwersitu a prócowaše so wo cyrkwinski zwjazk z prawosławnymi Słowjanami. Dopisowaše so ze sławnym juhosłowjanskim carjom Dušanom, kiž bohužel přezahe wumrě. Korla IV. so staraše wo češku ŕěč a ze „Zlotej bullu" zawěści prawo maćerjeje ŕěče teź łužiskim Serbam. Bohužel hižo za čas jeho knjejstwa pokazachu so prěnje zjewy pozdźišeje krizy a nabožnišich wojowanjow, kotrež zawinowaše znjewužiwanje mocy přez duchownych. Nastawaše njespokojnosć w ludźe a wustupi skónčnje wulki předar a češki wótčinc mištr Jan Hus, kiž měješe na swojej stronje nimale wšitkich nadobnych Čechow. Hibanje rosćeše, nasłědnik Korle IV., Wjacsław IV. njemóžeše zwady wujednać. A hdyž přećiwo češkemu hibanju dale bóle wustupowachu češcy Němcy, zjenoći so nabožnisko hibanje z narodnym a po spalenju mistra Jana Husa l. 1415 w Kostnicy wudyrichu husitske wójny, kiž namakachu mócny wothłós po cyłej Europje a dołha hišće za čas knježenja Jurja Poděbradskeho. Běše to najsławnišoa doba češkeho naroda, kotraž wo znamjenješe nawrót k sebi a zasodobywanje mnohich, dawno hižo ponjemócnjenych krajinow. A tola tuta sławna doba borzy so skónči. Wulke wójny běchu kraj zapuśćale, lud so wot swěta wotwobroći, we wuběhu Pětra Chelčickeho pytaše prawy raj w swjatym pismje a wo swojej duši. Z naroda wojowarskich Husytow bu narod pokornych češkich bratrow. Stat spadaše a w l. 1526 přińdźe do mocy habsburgskeje dynastije. Češki narod zhubi samostatnosć. Něm-

Hospodarski rozhlad

Wutoru 10. wulkeho rožka 1933.

tóždy pad ſ cžasow tſchižerjow ßem ßo tu w Europje trjebaſche holß jako poßok lubowazných. Semjanſka knjeżna ßyßaſche ßama na hrobże a ßo jej woſtudżeſche. Na druhim hrobże ßaßo rjany mkody panik hydleſche, kotrehmuż tohorunja woſtudże beſche. Wot starych kwokiarjow ßmy ihonili, ſo ryczerjo a ryczerſke knjeżniczki derje ßo wuſnachu we wumětſtwje lubosże. Luboſczińſke liſty tehdy hižo wulku rólu hrajachu. Skužobniży korby ſ póstowymi holßjemi noſchachu wot hrobu k hrobej a po potrjebnoſczi ßo potom ſpuſchczachu holßje ſ luboſczińſkimi liſtami. Knjeżniczka dżeſche na lubju a tam cžakaſche na ryczerja, runje każ dżenża mkoda ſalubowana hoſża cžaka na liſtnoſcherja abo na ſaſklinkanje telefona. Na tamne liſtowanje ſ holßjemi dopominaju wſchelake naſche ſtare ßerbſke ludowe pěßnicžki. Tam pak ßo město holßja mjenuje „ßokobik, tón drobny ptaczk“.

Nowe nadawſi bożża póſtowy holß, hdyż ludżo jeho ważnoſcź we wójnach ſpóznachu. Sta ßo to prěnt trócź pichi woblěhowanju města Haarlema pſches Bjedrichа Toledowſkeho w lěcże 1572. Tehdy ßo Haarlemikim měſchczanam ſ holßjemi ſdżeli, ſo budża wußwobodżene a ſo maju jenoż hiſchcże thwiltu wutracź. Runje tak ßo ſeidże w ßamknym lěcże měſtu Leyden, kotrež tež holßje wukhowachu. Tute holßje potom na roskas dobyczeſteho wjednika ßo wot ſtata hajachu a wotſhladachu do ßmjercże a ßo potom ſatkowachu. Mózeſch je dżenża hiſchcże widżeć na Leydenſtej radnizy.

K wjetſchim ſpekulazijam na burſy wužiwaſche Rotſchild w lěcże 1815 póſtowe holßje. Sa cżaß Napoleonſkeho nadpada da Rothſchild ßej ſ holßjemi pózłacź roſprawy wo podawkach na bitwiſchczach. Na to waſchnje Londonika wotnoſka Rothſchildoweje banki doſta powěſcź wo Napoleonowej porażży pola Waterloo tſi dny prjedy dyżli jendżelſke wyſchnoſcże a potajkim móżeſche ßo jara wuſpěſchnje ſpekulowacź.

„Dobry“ pſchikład Rothſchilda natykowaſche druhich. Hdyż bě ßo wokolo powědało, kat dobru ſłużbu běchu holßje wopokaſałe Rothſchildej, tež druhe banki wużiwachu holßjowu ſłużbu do ſawjedżenja telegrafije. Hamtika jendżelſka powěſczěnja, Reuterez kenzlija tohorunja ſ holßjemi dżěłaſche. Dokelż telegraf najprjedy jenoż dżeſche do Aachena a halle w Olwiersu w Belgiſkej pokrocżowa, póſtowe holßje mjes tutymaj městomaj wobkhad iſtawachu. Hdyż w lěcże 1870 bu Paris wot Němcow wobklěhany a tuto město bě doſpolnje wot ßwěta a kraja wotſtamknjene, hrajeſche póſtowy holß tu wulku rólu. Po němſko-franzowſkej wójnje wſchě wojeriſke ſtaty buchu na póſtowe holßje kedżbne. We Němſkej ßo prěnje ſtażije ſałożowachu w lěcże 1874 a to w Mohuczu, Mezu a Kolinje.

W lěcże 1900 ßo w Schpandawje ſałoży zentralna a plahowanſka ſtażija ſa wójnſke a póſtowe holßjerſtwo.

Pſcht wudyrjenju ßwětoweje wójny měſachu mnohy ſa to, ſo nowocżaßne ßrědki wobkhada móża połnje nazrunacź holßje. Ale hółke naſhonjenja wójny łajke nahlady bórzy ſniczichu. Też na frończe póſtowy holß bórzy naby ważnoſcże a wuſnama. Wjele wojakow je ßo wukhowało wot tutych holßjow. Cżaſto, hdyż wſchě ßrědki ſaprajachu, holß pomhaſche. Puſchczachu ßo ſ lětadłom, powětrownych łódżow a wójnſkich łódżow a wobßadku wukhowachu.

Holßje ßu dale ſfotografowałe ważne ſteinſchcża njepſchećela. K tomu ßo derje hodża. Tajti holßi doſtawa fotografiſki aparat, kiž je 80—120 gr. cżeżi. Aparat ßo pſched wotleczenjom holßja puſchczi a film ßo ßam wot ßo wotwierczuje. Dokelż holß jenoż nikto lěta, bywaju fotografije jara jaßne. Tak maju holßje też wulke ſaſłużbu wo dobyczu jenotliwych wójſkow.

cowstwo znowa so sčerješe, čomuž tež protestantism mócnje dopomhaše, nabožniske zwady so hóršachu, evangelske čěske stawy so spjećelu přećiwo kralej, wudyri 30lětna wójna a w l. 1620 w bitwje na Běłej horje so zwjeze čěski stat... Běchu to žałostne časy, hdyž čěscy ludźo hinjechu na wotprawišćach, čěske swójby z hromadami wupućowachu do wukraja a cuzbarstwo wšudże so sčerješe po čěskej zemi. Čěski lud bě bjez mocy, bjez prawa a strašnje čerpješe. Čěske zemjanstwo bě nimale wutupjene, lud bě sputany a žałostnje stonaše pod narodnej a hospodarskej nuzu. W tej dobje so jewi najwjetši česki wučeř, wučeř narodow Jan Amos Komenský. Tehdy kóždy hižo za to měješe, zo česki narod zhinje a wumrje. Rěč a narodne wědomje so strašnje přeśěchowaštej. Hišće na kóncu 18. lětstotka dwělowaše horstka čěskich narodnowcow na tym, zo so česki narod hdy zasy zhraba.

A tola njebě hišće wšo zhubjene. Woswětlenska doba přinjese studij zašłosće, romantiska doba złoži kedżbnosć na ludowu swojorazność. Wšoněmske hibanje wuwoła čěske wšoslowjanske hibanje. Nasta doba čěskeho narodneho wozrodżenja zdobom z wozrodżenjom druhich słowjanskich narodow. Postarachu čěscy budźerjo: Józef Dobrovský, Jan Kollár. Narodne žiwjenje mócnje rosćeše, česki lud sej začałaše swoje prawa a sej je wubědżowaše. Wot jazykoweho a narodneho wědomja dóńdże lud bórzy też ke politiskemu, wumělskemu a hospodarskemu wědomju. Narod so prócowaše a ze wšěmi mocami dźěłaše, doniž skónčnje njedocpi swój zaměr: 28. winowca 1918 so wuwoła samostatna čěskosłowakska republika.

Běše to černjopty puć, prjedy hač dóńdże k tutemu dobyću. Běše to puć krwawnych woporow, wulkeho horła. A k dobyću je čěskemu ludej hłownje dopomhało jeho horliwe prócowanje wo zdźělanosć. K husitskemu hesłu: „Prawda dobywa!“ so přida nowocżasne hesło: „Přez zdźělanosć k swobodźe!“ We zmysle tutoho hesła so prócowachu češkosłowakscy narodowcy, basniey, wučeney a wumělcy, kiž we swojich dźěłach zwěčnjachu narodny duch a z tym sobu wobnowjachu narodne žiwjenje. Tući prócowarjo su dźensa hišće slawni po cyłym Słowjanstwje. Su to spisaćelo Božena Němcowa, Jirásek, Baar a z nowišeho časa Medek. Su to pěsnjerjo Nerruda, Čech, Zeyer, Vrchlický, Březina a Pětr Bjezruč. Wulcy wjedniey naroda běchu Palacký, Riegr a Havlíček. Slawnych wumělcow měješe a ma Češka, kaž Mánesa, Aleša, Muchu, Uprku, Švabinskeho, Myslbeka, Stursu, Smjetanu, Dvořáka, Fibicha a druhich. A češki narod da Słowjanstwu a kulturnemu swětej wulkeho filozofa Měrosława Tyrša, załoženja Sokolstwa. A z češkeho naroda je wukhadźał nic mjenje slawny filozof T. G. Masaryk, dźensniša hłowa češkosłowakskeje republiki.

Češkosłowakska je demokratiska republika, kotrejež hłowa je wuzwoleny president. Lud sam knjezstwo wukonja. Woli sejm (Národní shromáždění), kotryż so składa ze zapósłanskeho sejma a senata. Woli so z powšitkownym, runym a tajnym wothłosowanjom. Zapósłanski sejm ma 300, senat 150 sobustawow. Sejm so woli na 6 lět, senat na 8 lět. Statny president so woli wot sejma a senata, nic wot cyłeho ludu kaž w Němskej.

Stat je rozdźełeny na 4 kraje: češki, morawsko-šlezyski, słowakski a podkarpatoruski kraj.

Statna khorhoj ma dwě jenakej poli: horanje běłe, delnje čerwjene, mjez nimaj je módry klin.

W češkosłowakskej republicy je po statistiey z l. 1921 Čechosłowakow: 8 759 186 (65¼ %). Rusow 459 346 (3½ %), Polakow 75 656 (1½ %). Němcow 3 122 390 (23½ %), Madżarjow 745 935 (5½ %), Židow 180 332 (1⅓ %) a druhich 23 235, wšo dohromady potajkim 13 366 080 wobydlerjow. Po poslednjej statistiey z l. 1930 pak ma Češkosłowakska nětko hižo wokoło 14 800 000 wobydlerjow.

Češkosłowakska je ze wšěch słowjanskich statow najbóle wuwity a nowocżasny stat a steji na samsnym skhodźeńku kaž civilisowane staty srjedźneje a nawječorneje Europy. Narodne mjeńšiny w Češkosłowakskej maja swoje prawa. W tym nastupanju móże češkosłowakski stat być druhim statam z přikładom.

Wiki rěznicho ſkotu wczera w Drježdżanach.

Cżelatow a howjadow běchu ſaho wjazy hač tſi pſchihnali. Sa ſwinjemi ſo mało pražachu, tak njewotbudu ani mjaſa ani kołbaſow. Tehodla bě dżiwa, ſo ßo ßwinje cżežko pſchedawachu a płacżiny puſchczołowachu. Też w cżelatach wiki klagachu, płacżachu we wſchěch drużinach ſchlabjowachu. S wikami w wjadach hnydom wot ſpoczatka klagachu, a na poſledku ſtubjenje pſchedawachu. Cżežke howjada malo kupowachu, wobſebje wo byti njerodżachu. Płacżiny powiſchichu popuſchczołowachu. Nječhto ſtoku ſaho wyſche wotſo

Hamtiſke a ſudniſke powěſcże.

Pſchepadżowanja:

Sejrdżu 11. wulkeho rožka 1933

we **Běłej Wodże** w hoſcżenzu „Ke krónje“, dop. w 10 hodź.: Klawěr, radio ſ wótſtrjedżakom, bilard, bjez, walza, muzaze koło, knihowy thamor, pißaniſke blido w ſtołom, kluhowej ſtoław, ſoſa, 4 kożane ſtoły, 8 wa rjeniſkich maſchinow, taſłojty a rólnej wesaj;

we **Wulkich Sdżarach** w Strcubicy hoſcżenzu, dop. w 10 hodź.: Motorſke koło;

we **Wojerzach** w hoſcżenzu „K hoźiżdże“, dop. w 11 hodź.: Sofa, pißaniſke blido, ſtejazy cżaſnik, kuchinſki bjez, klawěr, hłamowy thamor, tkaniny na muzaze dżaka, wurěſne twory, klamowe blido, grocżany płót 2 mi wyſhoki ſe żelenymi wrotami, 50 zementowych płatowych ſtołpow.

Konkurſowe powěſcże.

W konkurſu nad ſamoſnjenjom měſczeſki wotſhadża Marije ſwed. Kubaſchowoje rodż. Hanzij w Budyſchinje we Seminarſkej dróhy 2 je ſud ſłónczażu terminu na ſrjedu 1. 2. 33, dop. 1412 hodź. do Budyſchina na ſudniſtwo, ſtwa 141 ſwokoł.

W konkurſu nad ſamoſnjenjom pichekupza Jana Rob rja, jeniczkeho měſczeſka firmy Pawok Waltar, Żeſ wikowarnja w Budyſchinje na Khěżorſkej dróhy 4, ſud dalſchu terminu na ſrjedu 25. 1. 33, dop. 1412 ho na ſudniſtwo w Budyſchinje, ſtwa 141, ſwokoł.

Płaćizny rěznicho ſkotu na Drježdżańskich ſkótnych wikach.

9. januara

169 wol. 333 byk., 284 kruw. 60 jałoc., 884 ćelat., 727 wowc., 2671 ſwini.

Płaćizny za

woły: 1. 30—33, 2. 26—30; 3. 23—25; 4. 20—22;
byki: 1. 28—30, 2. 25—27, 3. 20—23, 4. —;
kruwy: 1. 26—28, 2. 21—25, 3. 14—20; 4. 10—12;
jałocy: 1. 29—32, 2. 26—28;
wowcy: 1. 32—36, 2. 25—30, 3. 20—24;
ćelata: 1. —, 2. 33—38, 3. 27—32, 4. 22—26,
ſwinje: 1. 40, 2. 38—39, 3. 36—37, 4. 34—35, 5. 32—33. Rancy: 32—35.

Drježdżańska burza 9 1.)

Pšeńca 76 kg	183 188	bórnjace kruški	14,70-15
rožka, 70 kg	145-150	pšenź. wotruby	8,70 9
naležni ječmjeń	172-180	ržane wotruby	8,60 9
nazymſk ječmjeń	—	pšeńčna muka	35,75-37
wows	115-120	ržana muka	24,00-25
čefw eny dźéćeł	—	woka	—
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	—
ſuche truh.	8,70 8,90	cokrowe truh.	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotſiowe ſymje w tonach abo 1000 kg, nowak 10 ſ

Płaćizny po złotej hriwnje

	9. 1.	7. 1.		9. 1.	7
Pšeńca	187-188	186 188	rožy	13,2-13,6	13,2-1
rožka	152-154	152-154	woka	14,0-16,0	14,0
ječmjeń, nal.	—	—	ječne krupy	8,00-10,0	8,00-1
ječmjeń	165-175	165-175	ſotte krupy	11,7-13,0	11,7-1
wows	114-117	114-117	koradella	17,5-23,5	17,5-2
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	23,0-24,1	23,0-24,	lany wosušk	10,20	10,2
ržana muka	19,4-21,7	19 4 21 7	ſuch. truhanš	9,00	8,9
pš. wotruby	8,00 9,1	8,0 9,0	ſ. rn. kruški	13,80	13,6
ržane „	8,70-9,0	8,7 9,0	hyno, 50 kg	1,80-2,15	1,80-2,1
raps	—	—	ržana ſłoma	0,6 -0,90	0,60-0,9
hróch Viktor	20,0-24,0	2 ,0-24	ječné, „	0,45-0,65	0,45-0,6
lane ſymjo	—	—	wowana „	0,45-0, 5	0,45-0,55
pjeluški	13,0-14,5	13,5-14,5	ječna	4 -5,0	4,5-0,55

Dobre rady

Tučne blaki ſ pſchetrěnjow (tepichow) wotſtronjeja ſ benzinom a magnezijun. Sněžkhcże wobeju do tołſteho wuſmuja a namaſajcże ſ nim tučne blaki. Sa nječhto cżaſa pſchetrěn derje wucżeżajcże.

Džiwinofojane rukajzy płokaju ßo w měſchcżizy ſ 6 cżołow wody a 1 dźěła ſchtapawki (Salmiakgeiſt), wutłakaju ßo w ſuwkej wodże a potom ſuſchicżi je na rukawcu. ſo njeſmjerdżiwe.

Pczolazy měd druhdy po cżaſu ſmutni a ſpłaſchi. Schkleńcża ſ njedobym njech ßo potom ſtaji do cżopleje wody a ſa nječhto hodźiny je měd ſaßo rjany jaßny.

Dłożkowe ſchpundowanje (Fließenbeden) njech ßo ſ ſ cżeńſchejſchej ſchtapawku cżiſczi, niż ſe żelenina (Sa jánje), każ ßo to huſto ſtawa. Po cżiſczenju hiſchcże cżiſt ſ wołijowej łapku pſchejcżdżejch a tak ſchpundowanje na paduje ſaßo każ nowe.

Bźle abo jaßnobarbne durje ßo najbóle pichi ruczaj womaſaja. Tute maſane blaki njedyrjołale ßo ſ wodu a mydłom wucżiſcżeć, ale ſ benzinom. Tak ßo lak ſtajnje cżerſtwy a ßwěżaty ſdżerži.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec kniliščišćenja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospolnje běžny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženje dyrbi so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje přihowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny bdyz a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 9 — **Budyšin — Sriedu, 11. januara 1933 — Bautzen** — **Lětnik 92**

Dwě miliardźe deficita

Němski finanzny minister hrabja Schwerin ſ Korsigk je w hospodarskim wubjerku němskeho sejma ſ namjet sapodała, kotryž jada, zo by **Němska diplomatiti a wikowańsko-politiski wobkhad ſ Japanſkej sastajiła,** jeli so Japanska njeby Lyttonowu rosprawu přihłósnała a přichwjedła. Lytton je přichedźbyła internazionalnje komisije *była, kotraž je w Mandźuskej chinesko-japanisku stražu přichepytała.* W swojeje rosprawje komisija k ſpóſnaću dóńdże, zo Mandźuska po wustawkach Swjatka Ludow pod chinesku nadkněžnistwo słuscha. Japanska njeje tónle wuzwud přihłósnawała, ale je Mandźusku jako njewotwisnu stat wuwołała.

W namjecu so jegialdemokratiska frakcija dale prajcha: „Je němske kněžerstwo swólniwe, žiwjenju sastupnikej we tak mjenowanym 19. wubjerku Swjatka Ludow porućiće, so by jadał, so by sa hnydom wurjadna ſhromadźizna Swjatka Ludow ſwołała, w kotrejž bychu so měli wo poćinjenju Japanſkeje wuprajić?"

Bjezdźěłosć w Němskej

Po rosprawje jandźelskeje dźělnjemjerjow je w druhej połojcy dezembra liczba dźělonjemjerjow přibiła, kela mjenje dyžli w prěnjej połojcy. Na kónzu lěta bě pola dźělowych hamtow nětkle 5,773,000 dźělonjemjerjow sapisanych. Přibiwanje wot ſrjedź dezembra je dźěhdże 169 000 wunčinilo.

Hitler w Berlin'e

Adolf Hitler je ſwoje agitaziske dźo w Lippeſkim wólbnym wojowanju ſkónčił a je ſ přichewodom dra. Goebbelsa k nakhwilnemu přichebywanju do Barlina přihjěł. Wón dźe so pjecza ſ presidentom němskeho sejma rozrěčeć. Mózno pak też je, so budźe ſ němskim kanzlerom je Schleicherom jednać.

Bitwa w zali m'ez nacionalnymi socialistami a kommunistami

W unionskich salach na Greifswaldskej dróšy h Barlinje su nazionalni jegialistojo pónźelu wjeczor kommunistiku ſhromadźiznu rosbili. Hdyž bě kommunistiski rěčnik ledma pjecź mjenišchinow porěčał, nazionalny jegialist **bombu ſylnych płunow do sale cźišny.** To bě ſnamjo k njemdrej bitwje, w kotrejž 80 blidow a 270 stołzow rosbichu. Přichećiwniźy je stólzpwynmi a blidowymi nohami do so pjerjechu. Sdobom so schkleńcy sastupnych durjow scherźo rosbichu. Policija, kotraž bě so prjedy warnowała, **někotre mjeńšchiny posdźišco ſ wulkim wotdźělenjom** přichkwata a biežkow rojenha. Pjecź ſ nich saja, mjes nami jeneho kommunista a jeneho wjednika nazionalnosocjalistiskeho wudyrjeneho wotdźělenja. Přichi přchepytanju so swěźeji, so běchu nazionalni jegialistojo po přchemyślenym planje ſhromadźizni rosbili. Sajer.i nazionalni jegialistojo tomu šamźnenu wudyrjenemu wotdźělenju přchišłuscheja, kaž toho runja sajaty wjednik.

Po ſhromadźizuje kommunistojo na dróšy jeneho nazionalneho jegialista poraychu a thětro ſranichu. Policija sběrješe kommunistow saja, kotriž běchu so přchi nadpadże wotdźělili.

Dr. Bennecke wo Hentzschowej należnosći

Ssejuniki sapósłaniz a wjednik Drježdźanskeho nazionalnosocjalistiskeho wudyrjeneho wotdźělenja dr. Bennecke je w tjoch ſjawnych ſhromadźiznach wo Hentſchowej należnośći rěčał. Hač dotal je jenoj znate, so ſu Hentſcha přchi njewujaznjenych wobstejnjesjach ſkónzowali, a so ſu so tjo mužojo wuſyrjeneho wotdźělenja, kotriž ſu ſ nim wobkhadźeli, bórzy po tym ſhubili. Wšcho druhe dyrbi so hišće rosjasnić. Rěčnik praji, so ſu so wšchelake nadrobnosće, kotrež su nowiny wo nim wojſewile, pjecza je tlamanjom hamtskeje potajnosće do nowin dale. Nazionalni jegialistojo roswiće wěsy směrom wozjakuja. Statne rěčnistwo je žadało, so by jakśi jeźm dowolił, so by so jeho sapóſanska njeſtanitliwosć (immunita) ſpuśchiła. Sapósłanzy nazionalnosocjalistiske ſtrony budźa tutomu namjetej přichihsowali, dokeł so wón, dr. Bennecke, njeźeli jneboji. Rěčnik ſakk. knježerſtwu porokowaſche, so njeje žanych kroczelow cźinilo, so by njebyłych kiwizowym nowinam powěsće je ſnidnišiwa podawałe.

Přichedźbyła Drježdźanskeje měſtnoze ſkupiny, Cuno Meyer, teho runja wo Hentſchowej należnośći rěčeſche. Praji, so mataj policija a ſud wěź rosjasnić. Ssamo hdy bychu so je ſnidnišim přchepytowanjom tukanja wo Hentſchowym ſkónzowanju jako wěrne potwjerdźiće, tola dwanaće emitlionſke hibanje nazionalnosocjalistiskeje ſtrony ſakaſuje, so by so toho dla ſtrona ſtrona mordarjow mjenowała.

Strajkowe hibanje w Belgiskej

Naprawy, kotrejž je belgiske knježerſtwo k přchewodjenju ſinanzneje reformy cźinjło, su wes belgiskimi dźěłacerjemi njeſpokojnoſće zbudźile. W zyłym kraju, wošebje pak w Charleroiſkim wuhlowym rewěrje, so přchecźiwniſke, revolucijiſi podobne hibanja, rosćěrjeja. We wſchelakich podłokach hórnizy ſtrajkuja. Kommunistiſiy agitatorojo ſtrajkowarjow k nałožnjejšym nadźerjam. Wobſtejnjesje su tón króć ja knježerſtwo ſtrajchnjiſhe, dokeł sozialdemokratoje ſ kommunistami hromadźe du. Vanderveldeje, wjednik jegialdemokratow, kotryž je so loni ja cźaſ ſtrajka we wuhlowych jamach ſylnje wobco dźerżał, je ſamo knježerſtwu hrošył, so generalny ſtrajk wuwoła.

Kommunistiska revolucija w Španiskej

Kommunistiſka a anarchistiſka revolucija, kotraž je njedźelu wjeczor wudyrila, hišće njeje potłóčena. We wſchelakich ſchpanijſkich měſtach je pónźelu k nałožnjenjam došcho. W Pedralbje su anarchistojo pónźelu do žandarmow tśěłejo, tjoch ſ nich ſatſekli. Policija tji salwy do ludowje cźěrjódy tśěli. Pódła wjetſchiſe kiceny ſranjenych na **dźeſaća morwych na měſtnje leżo wosta.**

Też w Granadze, Sevilli a Valencii je pónźelu nój njeměrna bya. W Sevilli ſu na dwěmaj měſtnomaj policijſtojo a žołźkarjo do so tśěleli. Policija je 21 wołzobow ſajała. W połnozy na někotrych měſtnach wohenj wuſtrě. W jenej ſukelni bomba rosbuchny, tola jenoj malo ſchkodu nacźini. W druhim měſtnowym dźělu kommunistojo ſ pomocu benzina wulku přchedawarnju ſapalichu a jeneho ſtražnika ſ wuſtrělenj ſ revolwra ſranichu.

Wjchě dwórnischcza ſu kruce ſtražuja. W nozy pjekarſcy pomocnicy ſtrajkowacej pječachu. Wšchnoſće ſu wo to ſtara, so by wobyđlerſtwo thěła njetradało. Sa wutoru dźěchny generalny ſtrajk wuwołacź.

W Cadicu a Valencii ſu ſyndikalistojo wutoru wjeczor **generalny ſtrajk** wuwołali, wjetſchi dźěł dźěłacerjow pak ſu njeje jenu přchiſiankłych.

W Sevilli ſu kommunistojo w jenej přchedźerni bomboje rosbuchnyć dali. Twarjenje je ſo ſ tym saſyplo.

*

Ministerſki preſident je nowinarjam prajił, ſo ſu rewolucionarojo w Tabernas, Valdigna a Pedralua (we Valenciſkej provinzy radnizy wobſadźili, ſo pak je porjad wob nowjeni. W Barcelonje ſu ſdźěłarjo brośnyli, ſo je milinat njewo ſmozuja. Hač ſu wſchitkich wjednikow revolucionarneho hibanja ſajeli, wón njewě. Jenoj telko może rjec, ſo ſu w Barcelonje ſajeći ludźo nawjedowacy anarchiſtojo.

Po powěſći ſ Valencie ſu tjoch policiſtow morili, hdyž do Bugary přchicźejechu, hdźež běchu ſdźěłarjo radnizu wobſadźili. W Grao ſu teho runja jeneho policiſta morili.

Po cźěſkich wojowanjach w Valenciſkej provinzy ſu w **Borgerra** přchi nadrośnym wojowanju 2 kommunistow **a** 1 policiſta morili a wjele ludźi ſranili. W **Tabernes de Valdigma** ſo kommunistojo do radnizy dobuchu. Po wótrym wojowanju mózachu **pak** jich ſ njeje wuhnaś. Přchi tym ſu 10 kommunistow morili a wulki dźěł ſajeli. W **Cordźuy** ſu kommunistojo njepřchestawajcy swoju drohowe- ſ żelezniżu nadpadowali, ſo bychu ſ tym wobthad ſastajili. Do wjednikow wojow kamjenje mjetaju, ſu někotrych cźěſko ſranili. W jenym padże dyrbjachu wojazy do nadpadnikow tśěleć. Jedyn kommunista du morjeny, jedyn wojak ſranjeny.

Krwawna irska wólbna zhromadźizna

Přchi wólbnym wojowanju w Irſkej ſu so přchiwiſoważo de Valery a přjedawdźeho přezidenta Cosgrava do pukow dali. Shromadźizu Cosgravowych přchiſtwarjowarjow w Dublinje ſu politiſaj přchećiwniźy rozwili. Sa rewolwrow do powětra tśělachu, so bychu rěcźnikowy přchedniośchi přchetwrhnyli. Přchiſtwarjowarjo wobeju ſtronow do so ſrajuchu a ſ nałožnjośćemi so ſhromadźizna skónči. Też po tym so hišće dale wadźachu. Wjazy dyžli 30 wobeju so ſo ſ dźěła cźěſko ſranili. Też ſhromadźizny Cosgravoweje ſtrony w provinzy ſu so ſ nałožnjośćemi kaiſle.

Přimórska twjerdźizna do powětra zlećała

Finſka přchimórſka twjerdźizna Mac Elliot je wutoru do powětra ſlećała. W twjerdźizuje bě wulki wobeń wudyrił. Płomjenja so na ſklad munizije roſcherćichu, kotraž ſ dołoko ſlyſchacym wurjekom rosbuchny. Hoſchazym a wuchowazym tódźomi ſylny ſnjehowy wjetjer ſadźiwa, so wohenj přchibližeja. Twjerdźizna na kupje, někdźe 30 kilometrow wot Helſingforſa ſdalenej, leży. S kraja ſtajnje wójne wohnjowe trubjele k njebju ſapacź widźa a njepřcheſtawacy hrimot cźěſkich rosbuchnjenjow ſlyſcha. Sšydom kasarnow a wulke dźěle twjerdźiſnowym twarow ſu so pjecza wupuśćile. Boja ſo, so je wjele ludźi žiwjenje ſhubiło.

Zběžk muhamedanow w Alwarskej

Sběžkarjo w Alwarskej w Indiſkej ſu dotal ſchtyri wokrejſy wobſadźili. Maharadźa (indiſki wjerch) dźe hakle ſe ſběžkarjemi wojowaći, hdyž budźe jeho wójſko ſ jendźelſkim pomocnym wójſkom ſ Delhia, je 600 muži pěchkow, 400 jězdnych a ſ dweju panzerowanueju wojow wobſtejazym, pośłuńjene. Sběžkarjo ſu pónźelu ſnowa maharadźchowym wojakam ſcźkdźeli. Dźeſ jeſenſkeho cźaſa, ſ kotrymž ſo wojazy do Alwara wróćichu, je ſo do powětra buchnył. Někotſi wojazy buchu morjeni a ſranjeni. Sběžkarjow 2000 přjedawdźich indiſkich wojakow nawjeduje, kotriž ſu so přchi ſnjehowej wójnje wobd ćelili.

Japanske wójsko dale postupuje

W Shanhaikwanje ſtejace japanſke wójſko je pónźelu dale poſtupuje, mjeſo **Cźimen,** wěſte ſydom kilometrow wot Shanhaikwana ſdalene, wobhađ ilo. Japanzy ſu ſ tym ważne ſtrategiſke měſtno do ſwojeje ruki dośtali, přches kotrejž Chinesojo dotal wojakow do Mandźuſeje ſeſelechu.

Japanzy ſu dale w ranſkej Mandźuſkej měſto Hulin k połnozy wot namjetjeneho měſta Pogranicznaje, wobſadźili a chineſiſch dobrowólniſkow generała Litna přches ruku mjeſu ſeſiſchcźeli. Japanſke hlowne roskaſowarſtwo we Mandźuſkej je ruke wyſchnoſće namołwiło, so bychu jemu chineſiſch dobrowólniſkow, do ruſkeho kraja ſe iſchcźenych, wuća'e. Ruſojo ſu ſo tutomu žadanju ſapowědźili.

Japanſka wjazy wojakow do Chiny ſeſele.

Po ſdźeńcy japanſkeje admirality je někotle w chineſiſch morjach 23 japanſkich łódźow ſ wojakami k wuſadże-

nju na kraj zhromadźenych. Njedźelu je so wo Damjenje (njedaloko Porta Arthura) 4000 japanskich wojakow na kraj wuwadźiło, z kotrymiž dyrbi so wójsko w Shanhaikwanje posylnić.

Wo kommunistiskich njeměrach w Spaniskej.
Civilni gardistojo wotwjedu zajatych zběžkarjow. Kommunistiske zběžkarske pospyty su so po cyłej Spaniskej rozšěrile a hišće njejsu skónčene. Wo ćežkich wojowanjach na dróhach powě so z Barcelony, Madrida, Valencije a Seville. Při tutych wojowanjach je so wjacy hač 40 čłowjekow morilo.

Dźěło za narod

Radwořska sokolska jednota wotmě na Třoch kralow wječor swoju porjadnu měsačnu zhromadźiznu pola Subertec. We 8 hodź. móžeše br. starosta rjanu ličbu bratrow powitać. Ze spěwom „Nětk z mocu lawa, Sokolo“ započa so zhromadźizna. Na to sćěhowaše přednošk br. stud. Maksa Rječki wo jeho přebywanju wo Winje za čas studijow tam. Rozłoži a pokaza rjanosće a zajimawosće Wina a Budapesta. Staj tam pućowałoj wón a jeho towarš z Budyšina. Na dompuću wobhladaštaj sebi hišće Sólnohród (Salzburg). We wšěch městach pokaza cyłu kopicu rjanych wobrazow. Na kóncu namołwi bratrow, zo bychu šli do swěta, sej jón wobhladali a zeznali a tak nawukli swoju domiznu wažić a lubować. Bratrja tutón wuley zajimawy přednošk z dźakom přijachu. Po tym sćěhowachu rozprawy wo hodownym swjedźenju, z kotrehož smy, dźiwajo na dźensniši čas, derje wušli. Naše sportowniško dyrbi so bóle wudospołnić, tu čaka hišće wjele dźěła na bratrow. Po wotbyću tutoho dypka wuradźowaše so wo towarstwowych należnosćach. ½11 hodź. skónči so wuley zajimawa zhromadźizna ze spěwom „Hój horje, serbski Sokole“ a bratrja rozeńdźechu so spokojeni.

Z Wotrowa. („Swjata Katrna.“) Njeje hišće dołho, zo bě naše „nuzowe dźiwadło“ trójcy kopate polne a hižo zaso so trójcy pjelnješe so sylzami luda. Tehdy šulsko dźěći hrajachu. Nětkle naša młodźina: towarstwje kuježnow a młodźencow. A lud přińdźe rady a njezjeba so. Je hóduje sebi tutu „Swjatu Katrnu“ wobhladać, kaž ju Wotrowčenjo hraja. Hraja ju živje a dušinje — haj jara derje. Róle su derjo wudźělene. Powysnje wuzběhuja je wšelakosć narěčow: Delanskeje a Kulowskeje. Krasnje skutkuje rjanosć derje přemyslenych drastow. Jenož dwě wupadnje tej z tutoho wobluka. Jewišćo małe drje. tola cyłkej podrjadowane, jewješe nam mnoho rjanych wustupow a khmanych mocow. Njeznajemy je wšě tute kuježny a tych kujezow, ale zhromadny dźak a klinkuježny a tych kujezow, ale zhromadny dźak a klinkaćatu sławu smy jim wšitcy dołžni. Dźak pak słuša tež na prěnim městnje duchownemu wjednikej hry k. fararjoj Justej. Je cyło wšěch wjele prócy měł, prjedy hač wšitko dźěše. Dobry wuspěch pak je přeco najwjetši dźak. Hišće jenu rjanosć jewješe tutón wjeńčor: rjano deklamowanje. Ad bestias, wulkolnu hałdu našeho njesmjertneho Čišinskeho přednjese jara derje jedyn młodźenc. Kujez farar sam přednjese: „Neronowe swěcy“. Dwě baladźe našeho pola nas wotpočowaceho Čišinskeho, kiž přiměrjenje wječor doppjelnjeješ. — Derje tak, zo našeho basnika njezapomnimy. — Jena kuježna tež hišće baseń přednjese. Ze žiwym wobrazom so hrajerjo rozžołnowachu. Na zasowidźenje k lětu!

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 11. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer +1 a thermometer wodnjo +2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0 a thermometer w nozy —1. Wjedro so mało přeměni. — Schkleiza pokazuje na rjany, hu nimale na wobstajny počas a tola mamy pohromadźenje, i khwilemi mjagke wjedro. Wčera wječor po 9. hodź so so snjehowanje da. Jedyn čas so snjeh tak husto šmješe, zo bě wobkhad swonka městow a wjsow jara wobdźěkny. W Mačhowje je so póndźelu i dołhoćasnu lapowčalo a bóhu pschejdże dołhoćasowanje do snjehowanja. W Rudnych horjschćach, w Krtonohach je so wjele snježa nachlo. Tež nasche luźiske hory te schčěhowanymi hlowami do naschich nižinow zhladuja. Na horach a pod horami deje snjeh lećo mišla, w nižinach so jemu njelubi a rady rospłuwuje. W dołhowječornej Němskej bě so wčera wunjaznje. Se japada abo wječora pschikhadźaza wyschma, hiba so pomałku k ranju. Wjazu snježa bychtaj hola a pola wiatoj. Jutsje schtwórtk schadźa słónco z 7,59 a khowa so 4,18 hodź. Měsačk schadźa popołdnju 4,45 a khowa so dopołdnja 8,47 hodź.

— **Z pohrjebnja měšćanskeje** z dn. 10. januara 1933. (Słužba za jažyłowanje na rańschej kromje.) Za jažyłowanje, kiž w rańschim dźelu města pschi Wurišskim puću nastawa, dowoli so lećownostna słužba (Grunddienstbarkeit) k położenju dweju wonzuchow, kiž powjedźetaj do cyšćerjnje a pschećerjow za powodźenja. — (Towarstwo pschećerjow měšćańskeho muzeja.) Towarstwu, kiž dźiwój nadawk, maći we jeho wobstatkach wobhonjećele pschichodnje žiwischo dopjelnjeć, dowoli so, to smě swoje pohrjebnja w muzeju womakować. Pschi tym spomnješo so i wulkim dźakom na dotalnu dźěławosć towarstwa, kiž je wot swojeho wobstaća sem mnjeje wjele, wjele jara hódnych wumělskich wězow dariło.

— **Měšćanske dźiwadło.** „Klanka“. Wčera wuhrawječor bě premijera operety „Klanka“ wot Maurice Ordonneau. Tu je direkcija měšćanskeho dźiwadła zaso dobru ruku měła a poskići wopytowarstwu pěknu, zajimawu, derje zabawjacu hru, kiž stoji zdala wšědnieje sentimentality. Strowy čiń čehnjo so pře-

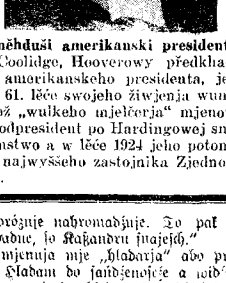

Zemrěty něhdyši amerikanski president Coolidge.
Calvin Coolidge, Hooverowy předchadnik w zastojnstwje amerikanskeho presidenta, je na zajeće wutroby w 61. lěće swojeho žiwjenja wumrěł. Coolidge, kotrehož „wulkeho mjelčerja“ mjenowachu, přeswza jako podpresident po Hardingowej smjerći (1923) tuto zastojnstwo a w lěće 1924 jeho potom amerikanski lud za najwyššeho zastojnika Zjednoćenych Statow wolešе.

Jlja:

Kasandra

Přenjatny roman.

11] (Pokračowanje.)

Nětko wobhladowachu sebi powostanki tutoho hlawneho klóschtra. Krasnje ponowjena je wulka zyrkej wot Wilhelma I., němskeho kejzora, dokelž myšlesche, so by na njeho počahnja hlowa: „Et pastor gregem recipit, Germania regem — dóstanje Němska krala, hdyž pak pastyrja sašo.“ Tola podawki dopokasuja, so je so mylił, dokelž po nim je hakle pschischoł tón, wo kotrymž Herman Jeleńši praji: „Na tónzu dźerži bjerło, kiž budźe pozdźeni splaha.“

Wěch jpražiny a hyduych so na kamjeń rospadankow, so bych rospoznował na hinitosej swěta, kiž so nam wschudy we jewi, kaž pola tłóstych mózmarjow, tak tež pola thudych dźěłaćerjow, dokelž je njepowalny sakoń: wschitko to na jemu je prach a wschitko dyrbi so do procha jaze nawrócić. —

Kóń thodźesche wotoło a schcejpjaschе sebi trawu, kiž rozeschcje i rozwalinow, ja pak poprěch ruzy wo kolenje a sakrych swoje nuzowosće i dłońmaj. Sedźjach a myślach, dóniž mje nětko na ramjo njepodyri prajizy: „Wstań kóń wam cjeka!“ (Pokrač. wjetr.)

Hlowu pospěchowschi-wuhladach starcho muzjetho i dołhej, běłej brodu a pschecjelujmaj wocztomaj, kiž na mnje jadźiwamy thladowaschе. Kóń běłeje so dale wotžałił, sebi dobru ležbnu pizu pytajo. Njeknjez: „Toho so njebojm, jo mi rjekuje, pschindże kóždy rano, hdyž jahnoldam.“

„Je murjandnje rjane skoćo a cjim lepje, hdyž je pschijschne. Kóždy njemóje sebi tajkeho konja kupicz.“

„Tež ja nij, dostach jeho wot wójschcjerki Kassandry. Snajeschi tu?“

„O haj, pschecjelko, snaju ju. Dźiwajch so. Mužlisch, so ju jenoż snaja. Kiž ju na nětkajšej wójschcjej znali pobyli.“

„Ně, ně! Wěm, so nij jenoż schnila cjłowjekam rozwrcjenje pschimožnje, ale jo zjiwjenje hame tudźom wjazy wědomoscje wotcinje hacj to, schtož nětkrjžkuli sebi

kich wojowanjach na dróhach powě so z Barcelony, Madrida, Valencije a Seville. Při tutych wojowanjach je so wjacy hač 40 čłowjekow morilo.

Dźěło za narod

Radwořska sokolska jednota wotmě na Třoch kralow wječor swoju porjadnu měsačnu zhromadźiznu pola Subertec. We 8 hodź. móžeše br. starosta rjanu ličbu bratrow powitać. Ze spěwom „Nětk z mocu lawa, Sokolo“ započa so zhromadźizna. Na to sćěhowaše přednošk br. stud. Maksa Rječki wo jeho přebywanju wo Winje za čas studijow tam. Rozłoži a pokaza rjanosće a zajimawosće Wina a Budapesta. Staj tam pućowałoj wón a jeho towarš z Budyšina. Na dompuću wobhladaštaj sebi hišće Sólnohród (Salzburg). We wšěch městach pokaza cyłu kopicu rjanych wobrazow. Na kóncu namołwi bratrow, zo bychu šli do swěta, sej jón wobhladali a zeznali a tak nawukli swoju domiznu wažić a lubować. Bratrja tutón wuley zajimawy přednošk z dźakom přijachu. Po tym sćěhowachu rozprawy wo hodownym swjedźenju, z kotrehož smy, dźiwajo na dźensniši čas, derje wušli. Naše sportowniško dyrbi so bóle wudospołnić, tu čaka hišće wjele dźěła na bratrow. Po wotbyću tutoho dypka wuradźowaše so wo towarstwowych należnosćach. ½11 hodź. skónči so wuley zajimawa zhromadźizna ze spěwom „Hój horje, serbski Sokole“ a bratrja rozeńdźechu so spokojeni.

Z Wotrowa. („Swjata Katrna.“) Njeje hišće dołho, zo bě naše „nuzowe dźiwadło“ trójcy kopate polne a hižo zaso so trójcy pjelnješe so sylzami luda. Tehdy šulsko dźěći hrajachu. Nětkle naša młodźina: towarstwje kuježnow a młodźencow. A lud přińdźe rady a njezjeba so. Je hóduje sebi tutu „Swjatu Katrnu“ wobhladać, kaž ju Wotrowčenjo hraja. Hraja ju živje a dušinje — haj jara derje. Róle su derjo wudźělene. Powysnje wuzběhuja je wšelakosć narěčow: Delanskeje a Kulowskeje. Krasnje skutkuje rjanosć derje přemyslenych drastow. Jenož dwě wupadnje tej z tutoho wobluka. Jewišćo małe drje. tola cyłkej podrjadowane, jewješe nam mnoho rjanych wustupow a khmanych mocow. Njeznajemy je wšě tute kuježny a tych kujezow, ale zhromadny dźak a klinkaćatu sławu smy jim wšitcy dołžni. Dźak pak słuša tež na prěnim městnje duchownemu wjednikej hry k. fararjoj Justej. Je cyło wšěch wjele prócy měł, prjedy hač wšitko dźěše. Dobry wuspěch pak je přeco najwjetši dźak. Hišće jenu rjanosć jewješe tutón wjeńčor: rjano deklamowanje. Ad bestias, wulkolnu hałdu našeho njesmjertneho Čišinskeho přednjese jara derje jedyn młodźenc. Kujez farar sam přednjese: „Neronowe swěcy“. Dwě baladźe našeho pola nas wotpočowaceho Čišinskeho, kiž přiměrjenje wječor doppjelnjeješ. — Derje tak, zo našeho basnika njezapomnimy. — Jena kuježna tež hišće baseń přednjese. Ze žiwym wobrazom so hrajerjo rozžołnowachu. Na zasowidźenje k lětu!

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 11. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer +1 a thermometer wodnjo +2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0 a thermometer w nozy —1. Wjedro so mało přeměni. — Schkleiza pokazuje na rjany, hu nimale na wobstajny počas a tola mamy pohromadźenje, i khwilemi mjagke wjedro. Wčera wječor po 9. hodź so so snjehowanje da. Jedyn čas so snjeh tak husto šmješe, zo bě wobkhad swonka městow a wjsow jara wobdźěkny. W Mačhowje je so póndźelu i dołhoćasnu lapowčalo a bóhu pschejdże dołhoćasowanje do snjehowanja. W Rudnych horjschćach, w Krtonohach je so wjele snježa nachlo. Tež nasche luźiske hory te schčěhowanymi hlowami do naschich nižinow zhladuja. Na horach a pod horami deje snjeh lećo mišla, w nižinach so jemu njelubi a rady rospłuwuje. W dołhowječornej Němskej bě so wčera wunjaznje. Se japada abo wječora pschikhadźaza wyschma, hiba so pomałku k ranju. Wjazu snježa bychtaj hola a pola wiatoj. Jutsje schtwórtk schadźa słónco z 7,59 a khowa so 4,18 hodź. Měsačk schadźa popołdnju 4,45 a khowa so dopołdnja 8,47 hodź.

— **Z pohrjebnja měšćanskeje** z dn. 10. januara 1933. (Słužba za jažyłowanje na rańschej kromje.) Za jažyłowanje, kiž w rańschim dźelu města pschi Wurišskim puću nastawa, dowoli so lećownostna słužba (Grunddienstbarkeit) k położenju dweju wonzuchow, kiž powjedźetaj do cyšćerjnje a pschećerjow za powodźenja. — (Towarstwo pschećerjow měšćańskeho muzeja.) Towarstwu, kiž dźiwój nadawk, maći we jeho wobstatkach wobhonjećele pschichodnje žiwischo dopjelnjeć, dowoli so, to smě swoje pohrjebnja w muzeju womakować. Pschi tym spomnješo so i wulkim dźakom na dotalnu dźěławosć towarstwa, kiž je wot swojeho wobstaća sem mnjeje wjele, wjele jara hódnych wumělskich wězow dariło.

— **Měšćanske dźiwadło.** „Klanka“. Wčera wuhrawječor bě premijera operety „Klanka“ wot Maurice Ordonneau. Tu je direkcija měšćanskeho dźiwadła zaso dobru ruku měła a poskići wopytowarstwu pěknu, zajimawu, derje zabawjacu hru, kiž stoji zdala wšědnieje sentimentality. Strowy čiń čehnjo so pře-

Kasandra

Přenjatny roman.

11] (Pokračowanje.)

Nětko wobhladowachu sebi powostanki tutoho hlawneho klóschtra. Krasnje ponowjena je wulka zyrkej wot Wilhelma I., němskeho kejzora, dokelž myšlesche, so by na njeho počahnja hlowa: „Et pastor gregem recipit, Germania regem — dóstanje Němska krala, hdyž pak pastyrja sašo.“ Tola podawki dopokasuja, so je so mylił, dokelž po nim je hakle pschischoł tón, wo kotrymž Herman Jeleńši praji: „Na tónzu dźerži bjerło, kiž budźe pozdźeni splaha.“

Wěch jpražiny a hyduych so na kamjeń rospadankow, so bych rospoznował na hinitosej swěta, kiž so nam wschudy we jewi, kaž pola tłóstych mózmarjow, tak tež pola thudych dźěłaćerjow, dokelž je njepowalny sakoń: wschitko to na jemu je prach a wschitko dyrbi so do procha jaze nawrócić. —

Kóń thodźesche wotoło a schcejpjaschе sebi trawu, kiž rozeschcje i rozwalinow, ja pak poprěch ruzy wo kolenje a sakrych swoje nuzowosće i dłońmaj. Sedźjach a myślach, dóniž mje nětko na ramjo njepodyri prajizy: „Wstań kóń wam cjeka!“ (Pokrač. wjetr.)

Hlowu pospěchowschi-wuhladach starcho muzjetho i dołhej, běłej brodu a pschecjelujmaj wocztomaj, kiž na mnje jadźiwamy thladowaschе. Kóń běłeje so dale wotžałił, sebi dobru ležbnu pizu pytajo. Njeknjez: „Toho so njebojm, jo mi rjekuje, pschindże kóždy rano, hdyž jahnoldam.“

„Je murjandnje rjane skoćo a cjim lepje, hdyž je pschijschne. Kóždy njemóje sebi tajkeho konja kupicz.“

„Tež ja nij, dostach jeho wot wójschcjerki Kassandry. Snajeschi tu?“

„O haj, pschecjelko, snaju ju. Dźiwajch so. Mužlisch, so ju jenoż snaja. Kiž ju na nětkajšej wójschcjej znali pobyli.“

„Ně, ně! Wěm, so nij jenoż schnila cjłowjekam rozwrcjenje pschimožnje, ale jo zjiwjenje hame tudźom wjazy wědomoscje wotcinje hacj to, schtož nětkrjžkuli sebi

Zemrěty něhdyši amerikanski president Coolidge.
Calvin Coolidge, Hooverowy předchadnik w zastojnstwje amerikanskeho presidenta, je na zajeće wutroby w 61. lěće swojeho žiwjenja wumrěł. Coolidge, kotrehož „wulkeho mjelčerja“ mjenowachu, přeswza jako podpresident po Hardingowej smjerći (1923) tuto zastojnstwo a w lěće 1924 jeho potom amerikanski lud za najwyššeho zastojnika Zjednoćenych Statow wolešе.

jšeho słowjanskeho ludu. Budź jemu Boži raj.“ — Tu rěcz, cjeschejowny starzo. W twojich žilach běži hischcje krej mojich předowikow, sprawna a wěrna.“

„Twoji předowniźy běchu sawěrno sprawni a wěrni cjžiwi a tola sluschichu stójcz bjes toho, so to spójnachu hdyž sabichu abta P. Siboldа. Mnischa žakoschachu a pla kachu wo žiwjeho wjednika, duchownehe nana. Bóh pa jich pokojesche z tym, so jim da jako narunanje brata Hermana, kiž bě wobdarjeny z darom wschcjehcjenja. Wón mje wo wjele pschetrjechi. Ja widźu jenoż we wobrazach kiž su husto cěnne, tak so sczjeźka spóznawam, schto chcješ wopnamjenjeć. Tamón pak widźesche pschichod klóschtra, luda, kraja a krajnych kujezjerjow tak jažnje, so wopi žaschе jón jako stawiniske podawki, dokelž duch Boži, kiž pschewidźi wschitke lětitoty, jeho wobkrućeschе, kaž Herman to sam wobkruća prajizy:

Wěrnje chza tebi, Lehnino, nětko pak sjewisć twój pschichod. Kaž je mje wuczjit mózny stworjeršel njebjesk a semje. Mnich wschak nětk nadosć tublow a wschcjeho buhatstwa wjele.

Pschindźe pak tola tež cjasu, so budźesch hinaschi zyle.

A njeje so dopjelnilo, so ſ wotemrěczom Ottonowehe spłaha pschindże tej přeni rospad klóschtra Lehnina, kaj to Herman pschedwidź ał? Wón pak pschitjaži:

wschak niesjabinjesch 'jno zyle.“

„Wěm, so sta so hakle Lěta 1535“, snapschecjiwich.

„Nětko kothadźachu tu Luksemburžiy a Durinžiy wojo hrabjejo hórje hacj to samože zane rubjejne zwězja. Kiž pak wulkhadźesche ſ praweje krewje, Henrich, dźesco, tehdy wustworeši ležor ſ tym, so jemu wotrjekny prawo połne Lěmoje c. Schtož Herman praji, deje ſ krótkimi słowami, wo wójnach a podawkach Vranibórskeje w schtyrnatym lětstotku, to dyrbi kóždy pschiwdaeć, so ſu ſo jeho słowa hacj do poslednjeho pizmika dopjelnile. Tež poradźi ſo Korli IV. sejcj, wo kotrejž Herman rěcži, so by schkodź djabolstwu hordosći tjsich bratrow.

Herman widźesche, kak bohaty jemjan dracžnje mischczanow a bachownych wurubi a sta ſo, so pschecjelowschemu prawu pschedchadni cjłowjekow wjele. S mjlkosće ſo poselebny Bjedrich Hohenzollernski, wobsedźer dweju bredow, kiž wjedźesche pschez wójnu, bynjcz po njeje rěkat: pokoj. A tutón spłah mjejesche dołhe knježeństwo, kiž bě to Herman wěschcjił. (Pokrač. jeschnje.)

cylu hru troch jednanjow. Zmysł: Z wěstych přičin ma so br. Lancelot ženiś, zo by dobył wustajeny pjenjez swojeho wuja, z wěstych přičin to njesmě živo stworjenje być, ale klanka. Nó, wobhladajmy sebi hru, zo bychmy sami za tajnosću přišli. Hudźba je cunja a přitulna, bohata we wotměnjenjach. Krasne su reje klankow, wosebje najmjeńšich. Słóńcny błysk wot spočatka hač do kónca. — Hłowna róla měješe w Fred Kittlern jako br. Lancelot přenjotucho zastupjerja, kiž wědźeše čin hrě derje wukristalować. Waltar Frietzsche bě dostojny předstejićer konventa, přijomny w spěwje. Herta Marlow jako Alesia (klanka) jewi so tu wospjet jako wustojna hrajerka nježnych rólow. Alfred Borchert jako baron Chanterelle předstaji so znowa jako dźiwadźelnik swojeho vaza. Albert Grüfe jako přećel barona bě přijomny „kritikus“. Zajimawa typa bě Ewald Kuntze jako wobrótny a překlepany, sebjewědomny fabrikant klankow Hilarius. Truda Conrad jako jeho žona a sebjewědomna „maćerka“, Annemarie Wulff wuskoćny wučobnik. Tež wšě mjeńše róle mějachu dobrych zastupjerjow. Režiju hrě měješe Ewald Kuntze a tuž hjez dźiwa, zo bě poskićenje we cyłku najlepše. Hudźbne wjedniśtwo leżeše w rukach kapalnego mišira J. Kocka. Hudźbu za hru je pedal Edmond Audran. Jara přijomne a wóćko wokrewjace su jewišćowe wobrazy Waltarja Ulbricha, wosobje w zawodże a w posledniu jednanju. Wopytowarstwo mytowaše sprawnje wšu naloženu prócu a dobre předstajenje z jara bohatym přikleskom. Wšěm so hra dołho na dźiwadłowym porjedźe dźerži a přejemy za dobre poskićenje wšěch hrajerjow prawje polny dom při dalšich předwjedźenjach. To je zaso hra, kiž kóždeho najpřijomniśo wokrewi, dokelž njeje to wutwórba, złożena na efekty, ale złożena na dobry čin. -ŕ.

— **Mišaćanske dźiwadło.** Dźensa přeju wjeczor 7.9 hodź. wospjetuje so jimaca kriminalna ćinowha „Mordarstwo schwórtk 17. haprelce“. Předwjedźenje hyšći so do najeršich inżenjerowanjow tuteje hymy a słuša je swojim problemom hyšći sajm posa přichiladowarjow. Tutón schwórtk wjeczor 7.9 hodź. hraje so w 14. abonentnym předstajenju B pěkna klažika opera „Klauka“. Pjatk a sobotu hraje so kriminalna ćinowha „Mordarstwo schwórtk 17. haprelce“, pjatk w 7. abonentnym předstajenju D.

— **Sakska krajna loterija.** 3. rjadowanje 202. jakiejkrajneje loterije počěrpnje so pónjdźelu, wutoru a žrjedu, 16., 17. a 18. januara 1933. 3. rjadowanja wospjetuja sćěhowaze dobyća: 1 po 50 000, 30 000, 20 000 a 10 000 hr., 6 po 5 000, 10 po 3 000, 15 po 2 000, 30 po 1000, 60 po 500, 100 po 400, 500 po 300 a 4775 po 240 hr. Potajkim ma 3. rjadowanja dźěla 5500 dobyćow, kiž 1 596 000 hr. wuńcinjeja. Łoźy maju so hubom, najpóźdźišo do sobotu 14. januara ponowjeć je přichodpołożenjom łožow 2. rjadowanje w loterijowej běrkowni, kiž je na łožu wojnamjenjena. Na łoźy, kiž so w prawym ćasu njeзapłacaćich, so po § 5,1 postajejjow loterijowego plana, njemóže dobyće žadać.

— **Sozialna rentnarska** wuplaćanje so podpěra na měsaz januar sobotu 14. januara 1933 dopołdnja wot 9 11 hodź. w Sejmowni na Hrodowskej haźy 10 delkach we wuplaćeńci.

— **Za dojstawarjow wojerskeje renty.** Přichrańne renty wójnskim ćežkotranjenym a wojerskim sawostajenym wuplaćuja so na měsaz januar pjatk 13. januara popołdnju wot ½4 do ½6 hodź. w Sejmowni na Hrodowskej haźy 10 delekach. W pjatnjatym ćasu wudawaju so w pisarni wupokazy za kupowanje mjasa a wuhla na měsaz januar tym wójnskim ćežkotranjenym a wojerskim sawostajenym, kotrjž su jenož na rentu a přichrańnu rentu po němsko-katolskim zastaranskim zakonju pokazane.

— **Wobšěd.** Na zmejnskim hamcje we Kubšicach hyšći so starše žonjace jěsne koło šmarki „Brennabor“. Wono najšerše i padušćiwa abo podobneho połkadża. Wobšědźeć koła njech so bórzy jamołwi pola kriminalneho wotdźělenja w Budyšinskim abo pola žandarmstwa w Kubšicach.

— **Padušćiwc.** We nocy na 9. 1. 33 kradnychu w Žitawje motorske koło „R.S.U.“ I—28 488, ćežko 1 kroh. 808 977, ćežko motora 165 233, ćorne krošna. Kradnychu hyšćeše tu kožy i mušterani, 100×40 hač 8×20 znt. z lekšikowymi tworami. We wězowne wotdźelenja prošu kriminalne wotdźelenje w Budyšinskim abo Žitawje.

— **Sćehnjće jednanje.** Budyšći lawnišći hudu běšche 19ćětneho wiczneho pomocnika Helmuta Kuschka z Lubija dla ćěłnego franjenja i njedźěłliwosću a přeswjupjenja wobkhadnych přichodpismow je samokhodanu k 100 hriwnam pjenježneho hłokotanja abo 20 dnjam jatwa sahudźić, dokelž běšche jawnowat franjenje wobkhodneho automobila z motorskim kołom w Budyšinskim na rózli Lubijskeje dróhi a Drjewowskich wikow njedźelu 29. meje 1932. Přichi luchoboženim běšche so manjobršlej motorskeho kolesarja Mišbacha je Žadowa nop putnuł a jeje sym so smjatk. Kuschkowe powołanje je přeco krajnym hudom jaćišnyło. Jeho wina wobstoji w přechlownym jědźenju.

З **Nadjanez.** (Njejwoźe.) Wutoru, 10. wulkeho róžka popoł. sta so njeźbože na nalchim łuźnym dworje. Přichi jěsenju padże dźěłaćerka Anka Lehmanec, kiž so na stajowe a jadnej hłowje khěrko ranu. Snjeźboženku, kiž je najprjedy bjez wědomja, dyrbjachu donjesć do hydlenja.

З **Brěžy** pola Hodźija. (Wysoka starosta.) Sobotu smědźeše k. wyšerkluker Erwin Heiber starši nad Brěžu swoje 89. narodniny swjeśeć. Won sym je so hišće njewjerohodnje ćěłnje a duchownje ćerstwuje wojerkelić. Hodźitski posawnowy khór jeho z nekotrymi khwalobnymi a dźakownymi kěrluschemi swjeseli.

З **Měrkowa.** (Sćěhnjk sajedojćenja kwć.) W Lutobudźanskej stale běšche so w minjenym lěće stalać Maks Donat na prawej nohi trochu tranił. Posledńcho so sajedojćenje kwć pschka. W khorowni so dźeje prózowachu, sajedojćenje wostrońcić. Tola bjes wuspěcha. Wobjarnu jomnemu dyrbjachu nětko tola hišćeše nohu hač wyšche kolena wotewjasć. Podawk znowa wućiš, jo tež pschi najznadnischim franjenju njejsmjemy trěbnu kedźomnosć z wojow puschćeć.

З **Kukowa.** (Hłowna zhromadźizna.) Zaśdźenu sobotu wotmě ludowna wotnožka Němskeho zwjazka wójnskich wobškodźenych a zawostajenych swoju hłownu zhromadźiznu pola Natušec. Předsyda kajer Bjarš z Kukowa postrowi wosebje župneho sekretara k. Wronu z Budyšina a předsydu Halšterowskeje wotnožki k. Rosta. Hdyž běchu wšelake dopisy so přečitałe a wo nich wuradźowało, rěkeše župny sekretar wo prašenju: „Sto dyrbi žona wójnskeho wobškodźeneho a wobdźělnika po jeho smjerći wědźeć a kajke prawa ji přisteja?“ Tutón ważny referat so z wulkej napjatosću sćěhowaše. Předsyda so ręčnikej za jasne wuwjedźenja podźakowa. Předsyda a pokładnik podałstaj lětnu rozprawu, z kotrejež přitomni zhonichu, što je so wob lěto wšo w zajimje wotnožki dźěłało. Předsyda wopyta tři wokrjesne posedźenja, jedyn wokrjesny dźeń w Halštrowje, 4 posedźenja wotnožkowych nawjednikow a 3 kurzy za prawidło wo zaradźenja. 143 dopisow bě dóšło a 312 bu wot pósłanych. Přizamkajena wólba wostaji wšitko při starym, hyrnjež so ręčni předsyda spjerowaše, swoje zastejnstwo wospjet přiwzać. Při tym dóńdże k dźěsemu rozrěčowanju. Potom so zastupnicy za župny zjězd 1933 wuzwolichu. Na zhromadźiznje wobsłuželi so 45 sobustawow a hosći. We swobodnej rozmołwje narńcnych so wšelake precizne prašenja, na kotrez kk. Wrona a Bjarš nadrobnje wotmołwištaj. Wokoło 6 hodź. skónći so zhromadźizna a předsyda napominaše přitomnych, kruće k towarstwu dale stać a jenu swěru dźeržeć. Zaradźenja w prawizniskich naležnosćach je kaž hač dotal pola přenjeho předsydy w Kukowje.

З **Pančic.** (Film.) Filmowe zarjadnistwo katolskeho ludoweho towarstwa w Drježdźanach wuhotowa póndźelu we wjesnym hosćencu misijonski film, kiž bě pomerńje derje wopytany a je ćez powšitkowjednu wuraznu wobdźělbu wabjenych a wuspěšny.

Film. dźiwadźelnica Hilža Bergnerec je so woženiła. Woblubjena němska filmowa dźiwadźelnica je so w Londonje z režiserom Czinnerom woženiła. Wón běše jej při tak mnohich wulkich filmowych slawow z wjednikom a přewodźerjom.

Hospodarski rozhlad

Serjedu 11. wulkeho róžka 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 ćěšk. złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,08	100 ćěskosł. krónow	12,465
100 šwajc. frankow	80,99	100 franc. frankow	16,42

Na **kurjach** jewjerawskha hibrićiwosć a dowěrliwe mjenjenje wječera ju z rašej jahoritoćeju njejeasfeschtej. Kurjy ałzijow wostachu wšchak dale strućene. Wuny pschezo hischcze i dowěrni na nalche pomery zhladaju. Dowěrni hubjenschke zpohnadsch, zo mjerschke stajna banka ke kónzej mjesaza a lěta dospjahaje žiwoli, wschi běhne požadanja zpokojći.

Rósrawoj i pschemjenjenja a wótowanja su wschelake. Po jdaću nalche hospodarstwo mimo běhsche krutcheho powschitkowneho podtoka, to mi ofsa tuměrnje a wjesche posu poworaz. Hdyž cżitamy, so tu a tam pokazuja so znamjenja wosterjenja, zhwalomy rjany i druhich strow, jo je tute abo tamne wujnarnje pschemjenjo i dźelom pschestate.

Produktowe wiki wčera sasu wzamnych. Dowoz žita na wiki jara a pschiměrnje. Tuž bě bjes dźiwa, so płacżiny powschehowachu. Pschenża sasu jasnowranska po wyschenku wo 5 pf. pschihnadź. Wowsz bě pomjo pónjdźeli też 5 pf. lunschi. W termińowym wikowanju běhu jenaka płacżiny hnydże cżerstnische. Stotna žitarska jara sy na kedźbu bjerje do wikowanja saplohmowanche, njemóżesche pak žadźowcz, so so płacżiny wotdrjewjachu.

Wčera płacżesche w Barlinje zentnar

pschenicy: 9,30—9,40 hr., rožk: 7,60—7,70 (7,70 hač 7,80) hr., jećmjenja, nalećnjcho: 8,25—8,75 hr., wobsmyslcho: 7,90—8,20 (7,90—8,25) hr., wowsa: 5,65 hač 5,80 (5,70—5,90) hr.,

w termińowym wikowanju:

pschenicy:

sa měrz: 10,25—10,22½ (10,23½—10,20) hr.,
sa meju: 10,35—10,32½ (10,35—10,30) hr.,

rožk:

sa měrz: 8,25—8,23½ (8,28½—8,20) hr.,
sa meju: 8,36½—8,35 (8,38½—8,35) hr.,

wowsu:

sa měrz: 6,17½ (6,20—6,12½) hr.,
sa meju: 6,30 (6,30—6,22½) hr.

Płacżiny w špinkach pu płacżiny tydźenschich wikow. Sodźeja pak jone najpomnjene njejsu, so njepschemenichu.

Sawinjaje wiki a cżerstwe w Barlinje.

(Magerviehhof Friedrichsfelde.)

Pschihnałi běhu 213 běhakow a 458 prosatow. Běhali płacżachu: wulke 22—38 hr., srjedne 16—22 hr., prosata: wulke 14—16 hr., srjedne 12—14 hr., małe 10—12 hr. Wiki běhu swoprědka trochu pschecżelnische, napossledk jasu wjasnuschu.

Hamtske a šudniske powěsće.

Pschesadźowanja:

Schwórtk 12. januara 1933

w **Budyšinje** na šudnistwje, dop. w 10 hodź.: Wschelake meble, 80 wobrazow, a města Budyšinha, kožany thabal, radio, 8 pschišlich strojow, stejaca lampa, bowka, gramojowy, 6 wobrazow, wahi, dalekohladak, muńzny to žuch, klamowe poładnje, 3 tkawčy, klumpa, 36 gramojowych tancżelow, šmoknja, krejzy nawobleka, 9 metrow tkanin a na muńze drasty, pjenježny thamor, schijaca małschina, 25 žonjazych nitkich stupnjow, 14 duzentow schezitkow, jahrjace schezitki, dejmantowcz pjerschczenez, 5 stejazych, 8 muńzazych cżahnikow, lutolje, jtwinski, hłowny a signalny cżahnik, cżahnikowa hólka, Se hwobodnieje ruti.

Wobnacżi na motorske koło po 6 hr., w kamjenzu w kasarnach w tomownim domje małschinskich šelbow, dop. w 10 hodź.: Sołc, tchnórowarnja, dźerżawti, nohajzow, wschelake meble, muńzaze nitke stupnje, tkanowe połzy a blido, schkleńczane thamory, wodowe pónoje, sachtczki, kaschczik z rębarskim gratom;

w **Lubiju** na šudnistwje, dop. w 10 hodź.: Wschelake meble, wuręzne twory, błidarske małchiny, nošcherske drasty, pišaršzej strojaj, cżahnik z recżalkom, kajer, stejaca cżahnik, mały motor;

w **Lubiju** na radnizy, jtwa cżo. 6: Pjerały wóz, nješe 180 zentnarow;

pjatk 13. januara 1933

w **Małym Wjelkowje.** Mnjozy šeidu so pschip. w 1 hodź. na gmejnskim hamcje. 400 zjarowy, rybowanska a jdnatka potrjeba, linki, noże, widliczki, nkohnjahat, tchczetki, pišanska papjera, jtamki, wulkadne kaschczik 20 mir. dołhe.

Konkursowe powěsće.

W konkursu nad jamoržnjom Adolfa Mara Nitsche a zapisa Ericha Bruna Nitsche, mjeńczelej firmy: Bratraj Nitsche, je sud dla wuraunańskeho namjeta dalschu termińu na pónjdźelu 6. 2. dop. w 10 hodź. do Lubija na šudnistwje wuzył.

Płačiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, nowak 100 kg

Płačiny po dotalej hriwnje

	10. 1.	9. 1.		10. 1.	9. 1.
Pšeńca	186-188	187-189	runy	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	152-154	152-154	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
jećmjeń, nal.	—	—	nódra lupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
jećmjeń	163-175	165-175	žolte lupiny	11,7-13,0	11,7-13,0
wowsa	113-116	114-117	coradella	17,5-23,5	17,5-23,5
kukurica	—	—	rapa, wosnik	—	—
pšenź. muka	23,0-26,1	23,0-26,1	rany wosnik	10,80	10,80
rožna muka	19,4-21,7	19,4-21,7	rubana	9,00	9,00
pš. wotruby	8,75-9,00	8,85-9,10	pern. kruśk.	13,80	12,80
rožne „	8,70-9,00	8,70-9,00	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,80-2,10
raps	—	—	rjana sloma	0,55-0,70	0,6 -0,81
hróch Viktor	20,0-24,0	22,0-24,0	jobós. „	0,40-0,50	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,50	0,45-0,55
njeluški	13,0-14,0	13,0-14,5	ječna „	0,4 -0,60	0,45-0,55

Płačiny ręznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

10. januara 1933 Płačiny po centa. a zl hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja

Woły: 212.

Połnomjasne, wukormjane, najwjetšeje ręznaje hódnosće hač do 6 lět	32—33
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjane	29—31
Mjenje wukormjane młode, derje picowane starše	26—28
Mjenje picowane wšěch starobow	22—24

Byki: 462.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje ręznaje hódnosće	27—28
Połnomjasne, młódše	24—26
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	22 24
Spatne	19—21

Jałojcy a kruwy: 718

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje ręznaje hódnosće	22—24
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje ręznaje hódnosće hač do 7 lět	18 21
Starše wukormjane kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	15—17
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	10—14
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2322

Najlepše wukormjene (2. družk.)	38—43
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	27—36
Spatne (4.)	17—25

Wowcy: 4259

Młódše a starše wukormjene (1. družina	31—32
Starše wukormjene (2.)	28—30
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.	20—21

Swinje. 10 772.

Połnomjasne, wosobitych rasow a ich křižanjow, hač do 1½ lět staro	38
Wukormjene	38
Mjasne	37—39
Spatne	36—37
Raney a kundrosy	34—36

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleł w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

ne připóznaće namakał. Popołdnju běše tu na 200 dźěći a wječor rjana syla dorosćenych, kotřiž z wulkej napjatosću a spokojnosću činki na plaćhće sćěhowachu, kotreż nas do „ćmoweje" Afriki wjedźechu, wosebje na polo dźěławosće katolskich misijonarow, kotřiž tu w dźiwinje swoje žiwjenje na hrački stajeja. We wšěm spóznachmy, kak wobćežne a zdźěła strašne tuto dźěło je. Předwjedźe so kulturne žiwjenje čornuchow, kotřiž dyrbja so za křesćansku wěru dobyć. Najwjacy wobćežnosćow čini špatny wobkhad. Njeje tam ani pućow ani dróhow. Misijonarojo dyrbja so zo swojimi zapřahami přez zarosćenu husćinu dobywać. Tuž je družstwo „Miva" (Missions-Verkehrs-Arbeitsgemeinschaft) cyły tamniši wobkhad po nowoćasnym wašnju zarjadowało, mjenujcy motorske čołmy, automobile a lětadła do služby misijonstwa stajiło a tak wuspěch w mnohim powyšiło. Wo to ma najwjetše zasługy wěsty P. Schultz, kotrehož je struchły dóst swojeho přećela k tomu pohnuł. Hunjace běchu spisy, kotreż je tutón do swojeho kónca napisał. — Zarjadnikaj, kk. Fliegel a Peschek staj swoju wće derje přewjedłoj. Posledniši powita wječornych hosći, rozłoži někotre fazy filma a přilubi, zo nazymu wospjet do Pančic přińdźetaj a snadź druhi zynkowy film přewjedźetaj. Najwjacy *dosćěinjenja za njeju by było*, by-li so připosłucharjo za misijonsku ideju dobyli. Tutón film sej wobhladać je hólna a dźakowna wěc.

S **Lubija.** (Lužišcy kantorojo so zhadźowachu.) Tu jeńdźechu so kantorojo z Budyšcheho, Lubijšcheho a Žitawskeho wokrjeża. Kantor Polak-Budyšći zhadowanje nawjedowaše. Namětny pschedźyda jakichoho krajneho swojaka ja zyrkwinišu hudźbu kantor Polenz-Kamjenicanšći rěčeše wo historiskich pschičinach dźensnišcheje liturgije Božich słužbow a jeje wutworjenju w nětčišim čašu. W dźěłnej rosnołowje pichnješe so wjele dobrych potykow. Pokaja so też na zhromadne dźěło mjez kantorom a fararjom.

S **Hrodła.** (Wošepiwy.) Po wotkazu wokrjesneho lěkarja dyrbjachu w Hródłu tři rjadowanje holceje schule a dwě rjadowni hólceje schule jamhujcej, dokelž je położa jenotliwich dźěći na wotpowědnym (Materni) šporcie.

K rozbuchnjenskej katastrofje w finskej twjerdźiznje.

Při wulkim wobnja rozbuchny sklad municije najsylnišeju finskeje přimórskeje twjerdźizny Mac Elliot. Sydom kasarnow a dźele wobtwjerdźenja zlećachu do powětra. Boja so, zo je katastrofa sebi wjele smjertnych woporow žadała. Na khartey widźimy z połodnja finskeho hłowneho města Helsingforsa skupinu kupow Sveaborg. Na kupey, kiž najhlubšo do morja saha, leži zapasćeny fort Mac Elliot.

Z gmeinskeho žiwjenja

S **Wurig.** Pjatk běšche přećiu pohrjebnje nowoho gmejnskeho zastupnistwa. Knjes wjednjanosta Kilian je nawjedowaše. Za namětneho wjednjanosta wolešche so k. Albert Ullmann. Knjes Kschecjo Jan Jurkowicz bu pschedźyda zastupnikow. Za jeho namětnika wolešche so k. Pawol Nowotny. Knjeja Marcina Hörenza wołachu za zapisowarja a k. Korla Fischera za jeho namětnika. To wobydlerskeho wubjerka žłuschcheja wschitzy gmejnscy zastupnizy.

S **Cjornych Noßiz.** Nowe gmejnske zastupnistwo šeńdźe so 6. hrjewjenca přewjenu pohrjebnju pola Hausej. K. wjednjanosta August Kěžor pohrjebnje wotewri a nawjedowaše. Pschećiwo wólbje gmejnskich zastupnikow so njeje nichtó hórschił. Sa pschedsteerja zastupnikow wolachu k. Rościerja, za jeho namětnika k. Pěrku, za zapisowarja k. Pěschku a za jeho namětnika k. Kmocha. Po namjecje gmejnskeho zastupnika Heinricha ma so w industrijowej krajinje tasla za hantiše wojsewjenja pschiprawić. Wubjerki maju so w pschichodnym pohrjebnju wolić.

S **Malschez.** Naschi nowi gmejnscy zastupnizy wotměchu sajdźeny schtwórtk swoje prěnje pohrjebnje. K. wjednjanosta Senda powita a napomnjaše nowych ke spomožnemu hobudźěłu. Za pschedsteerja zastupnikow wolachu jenohłósnje k. wjednjanostu Sendu, za jeho namětnika k. Arnoschta Mikana, kiž bu też gmejnski starschi. Zapisowaš bu k. Hermann Koban, jeho namětnik k. Arnoscht Lorenz II. Do schulskeho pschedsteerstwa zastupcha kk. Arnoscht Lubich, Ota Szykora a Hermann Koban, do schulskeho wubjerka kk. Arnoscht Lorenz II a Erich Domaschk, jako zastupnik starschich k. Hermann Wünscha, do zastarańskeho wubjerka kk. Pawol Klatte, Arnoscht Lorenz I a Jan Nowak, do dróhi- a wodnuwarjeskeho wubjerka kk. Arnoscht Mikan, Pawol Klatte, Ota Szykora a Pawol Bryda a do pschedbydstwa wodźenje kk. Lorenz I a Ota Szykora. K. Mikan jako gmejnski starschi wustupi je zastupnistwa, na jeho město stupi k. Jan Nowak.

Z heju

wozjewjachu w prjedawšich časach nowinki. Heja dźěše z jeneje ruki do druheje, wot jeneho domu k druhemu. — Dźensa čitaju Serbja to najnowiše w „Serbskich Nowinach". Ale kaž heja měše też „Serbske Nowiny" do kóždeho domu přińć. — Luby čitarjo, njemóžeš trochu k tomu dopomhać?

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S Hajnźrina w Sakskej Schwicy. (Sapłchah do hłubinj padnył.) Sobotu wječor w jednej hodźinje sta so pschi Spalnym puću cžežke njesboże. Tam so sapłchaj kriwjenskeho sklada jenoje Drježdźanskeje pruwarnje na smutłej drohi šmarej poča a padže do 50 metrow hłuboke doliny. Jedyn kóń so mort a druhi so cžežko rani. Pohonej wotendże z łožkom sranjenym.

* Se **Struppena.** (Sstužobna so z rěpu sajpyła a jadowyła.) W Naundorfje sta so sobotu njewschědne sunjerne njesboże. 18lětna słužobna pola tkalerja Richtera sjwoje žiwjenje pschijadži. Holza z hromady rěpu brjesnješe. Wšěcze dźěl swotnoženja, jako so njejapzy sežena, kiž běšche jeho wosłała, sajpyny. Rěpa a semja sajpya holzu, kotraž so zadusy.

* S **Erfurta.** (7 twarjenjow so wotpalilo.) W Drawinskim pola Ohrdruha w nozy z póndźelu wjeń zychnowasche. Jene domike a schěsć brózinjow so wotpali. Wokolne domike su so z wohnjom abo wodu tak wobschkodźile, so na najstwi nichtó wjazy bydlicź njemóže. Schkoda so hišcze njeda pschewidźeć. Tuka so, so je šlósnika ruka woheń załožiła.

Radio

Stwórtk 12. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 15 hudźba za dźěći. 20.05 swjedźeński koncert filharmoniskeho orchestra. 21.10 z Wina „z Winskich operetow".

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 19.30 prof. Bertram Roth braje Beethovena. 20 z Wrótslawja: słyšna hra „Boykott". 21.15 wječorny koncert.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Frankfurt: 19.30 mandolinowy koncert. Köln: 20.05 spěwy a reje w Rokoko. Mnichow: 19.10 cytrowy koncert. Stuttgart: 20 „Hudźbny wopor" wot Bacha. Waršawa: 20 zabawna hudźba.

Přilopk

* Wjele šuchła w Mnichowje. Sobotu Mnichow poskći wuboru rano dospołnje hynjsi napohlad. Pónđźelu běšche so zyły dźeń hyjnje dešćowało. Krótko po połnozy počza šnih padacz a to hač do rana. Rano měješe Mnichow dotal najhlubšich šneh tuteje hymy. Też i hór powě so wo nowym šnihu.

* **Cježke sabłyńnjenje na kupje Korsizy.** W druhim połthodźe jeneho dnja wotnić so žarowanika žwjatoczesnej. Wěsche pšches to ludźi pschitomnych. Njejapzy pschelama so podloha tuteho postkhoda. Wschitzy žarowazy padźechu do hłubiny. Dwě žonje morjewej ležo wostaschtej. 17 wosobow so tak cježko srani, so dyrbjachu je do khorownje donjesć.

* **Slon (elefant) mori přez policistow.** Na policistkim stacionerju pola Campura w Indiskej wodźiwjeny słon přez policistow mori. Wón potorhny lěhowny słon, přez sołojnikow zatepła a wjele druhich wosobow srani.

* **Cježke wubuchanje wohenhlumazych horow w Chilejskej.** We Andenskich horach Južnje Ameriki wohenhlumazowe hory sajo sylnje dźělaju. Vulkany Lonquimay, Calbuco a Llaima w Chilejskej hlumaju tam a wustorkuja sylne mróčele popjela a kura. Sdatka su hižom wjacz ležo wohnjowe płomjenja, kiž z horow k njebju šapoja. Na wokolne postawiznješa je husty popjel napadał a jim jara šeschkodźał. Pschi hlumanju vulkanow phtnychu wohnjedźerjo też sylne podsemske storti a w powětrje elektriske wichory.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhłady na wjedro sa jutrischi schtwórtk:** Wostanje symne a so sajo wuwjedri.

* **W Sprózje pola Delitzscha je žyn katarja Hermanna dla žwójbnych šwadow w brózni žwojeho nana woheń załožił. S wohnjom so brózeń a hród sniežischtej. Sapalej, kotryž je žam wohnjowy woborník, bě žwjedźeń wohnjowe je wobory wuził a runje sa cžaš žwjedźenja sapalił, so by špěšnje haschenje snjemóžnił. Posłužischo jeho na Lipscjansko-Bitterfeldskej železniskej cjarje rosmjecženeho namakachu. Wěsche so železniskemu cžahej pschejcź dał.**

* **W Fulde su nazionalni sozialistojo póndźelu jeneho komunnista z nožom skalali a jeneho žydowdźěłacžiskeho rabbina z semi porahli a na dwórnischcu a w cžakarni někotre wokowe schklenjy rozbili.**

* **Nětšaŕ Mennicka w Halli, wulki lubowaŕ honitwy, chyšche žwojeho žyna jako honitwjerja wukublacź a bě hótzej dał tselbu wuzijecź. Sobotu bě so pozdże wjecžor z honitwy wrócžił a bě žynej sajo tselbu pschepodał, soby ju wurjedźił. Nadobo so wutrěł strzelci, kotryž nana Mennicku trjechi. Sabywschi bě Mennicke hišcze schrotowu patronu w tselbje wosajił. Jeho rana bě tak cježka, so kórsy po tym wumrje.**

* **W fabrizy barbowoje industrije w Premnizach je so snowa cježke njesboże z rosbuchnjenjom wjeršcheje roły stało. Rosleżiwschi so tschěki rosbuchnjeneje roły wulke spušcenje nacžinile. Kelko ludźi je pschi tym bo njeboża pschischło, njeje hišcz je znate.**

Swójbne powěsće

Zemrěli: Olga Lanjna rodź. Zierodez w Budyšcheju, 62 lět. — Korla Arno Schegeł, fahrodnik w Kamjencu, 50 lět; thowanje budźe jutre schtwórtk pop. ½3 hodź. na pohrjebnišcžanskim šwj. Justa. — Helena Lina Stórzowa rodź. Pawlikez w Kamjencu, 45 lět; thowanje budźe pjatk pop. w 3 hodź. na pohrjebnischcžu šwj. Justa. — Erich Liebloŕ w Běłej Wodźe.

Towaŕstwowske powěstniki.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmjeje njedźelu 15. 1. 1933 pop. w 4 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu w Henslec hosćencu. Knjeża dowěrnicy so prošu, to wšěm sobustawam wozjewić. Předsydstwo.

Sowrjecy. Towaŕstwo „Podćornohóh" zmjeje njedźelu 15. wulk. rózka pop. w 3 hodź. posedźenje pola sobustawa Palerja w Sowrjecach. Přednošk je knjez dr. Cyž přilubił. Wo bohaty wopyt so prosy.

Lichań. „Zernička" spěwa stwórtk 12. wulk. rózka pola Bukanec w Klukšu. Přińdźće wšitcy!

Rakecy. Towaŕstwo „Lipa" ma njedźelu 15. wulkeho rózka pop. w 2 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu. Dla nowowólbow dyrbi kóždy sobustaw přitomny być. **Předsydstwo.**

Wysokosnošena, čehniwa
kruwa
je na předań
w Jasenicy čo. 6 p Njeswačidła

Wysokosnošena, čehniwa
kruwa
kotraž za tydźeń čeli, je na před
w Hlinje čo. 5 pola Hućiny.

Pytam kupić:
Ležownosć
z domskim, bróžemi a bróžnju, 10 hač 25 jutrow, połoženu kerčiny a lěsa při domskim, po možnosći z běžacej wodu abo hatami.
Rich. Jüttler w Neugersdorfje
Neueibauerstrasse čisło 19

Konkursowe wupředawanje
Paul Walther
wikowarnja ze železom na Kěžorskej drózy 4 (zadnje twarjenje)
Wšě krótke twory, šruby, nyty, wóski
atd. smětnje tunjo

Drjewowa awkcija

na Zdźěrjanskim revěrje wutoru 17. januara 1933. Za hotowe pjenjezy budu so na přesadźow. předawać:

500 rm kuluchow
500 rm hałozow

Zeńdźenje dop. w 9 hodź. w Zdźěrjanskim hosćencu. Dobre wotwoženje. Hajniske zarjadnistwo.

Šołčic hosćenc we Wotrowje

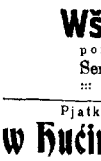

ma štwórtk 12. januara
swinjorězanje
a njedźelu 15. januara
bjesadny wječor
z khartyhraćom (Doppelkopfturnier).
Započatk ½6 hodź. Rjane myto móžeš tu dobyć!
Wutrobnje přeprošujetaj **Pawol Šołta a mandź.**

Wšě šulske knihi

poruča we wulkim wubjerku
Serbska kniharnja w Budyšinje
::: na Lawskich hrjebjach :::

Pjatk 20. januara t. l. dopołdnja w 10 hodź. budźe so

w Hućinjanskim hosćencu

131 rm twjerdych palnych kuluchow,
41 rm mjekich palnych kuluchow,
199 twjerdych dołhich hromadow,
174 rm mjekich hałozow
za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.
Drjewo je přihotowane w Hlinjanskej holi, w Hućinjanskich kerčkach, w rudłach, při móskowskim a drózným hace pola Malešec.
Hajniske zarjadnistwo hrabje Schall-Riaucour w Huscy

W lěče 1933

njedyrbjała w žanym serbskim domje pobrachowaŕ serbska pratyka. — — Płaći tola „Předźenak" lětsa

jenoż 50 pjenježkow

Sadowa zahroda

Rozwucenje wo płahowanju sadowych stomow a kerkow.
128 str. 80 pf.

Sym so w **Khróšćicach** jako
lěkaŕ
zasydlił.
Dr. med. n. w. Welde

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće z pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo ščěhwkam čělneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospolnje běcny. Kóžde znjezbožene dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezboženja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 10 — Budyšin — Štwórtk, 12. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Bennecke so sudniskej wyšnosći přewostaji

Prawny wubjerk sakskeho ćejma je wutoru po nanjesenje generalu. statneho rěčnika wobsamknył, polnemu ćejmej porućeć, so by **imunitu Drjezdźanskeho wjednika nazionalnosozialistiskeho wudyrneho wotdźělenja dr. Bennecki spuščeźi**, dokelž je tón morddarjam pśiśišćiwuchnika wudyrneho wotdźělenja Hentscha polkował a dokelž na njeho tukanu, so je so pśichi mordaźiwje wobdźělił.

Rospravnik, fobustaw hospodarskej strony, **dr. Wilhelm**, so w śwojej rospravje wo Bennecowej należnosći we hłownym dźělu na akty statneho rěčnistwa zakładowaśe. S tych je widźeć, so staj schkrizkarjej **Schenk** a sajaty **Baher** w Bennecowym byrowje dźełałoj. Na Schenka dla mordarstwa tukaju, a Bayera su sajeli, dokelž je pjecza morddarjam polěkował. S Italskeje su mordarjo někotre listy do Němskeje pósłali. Jedyn list mordarja **Fränkela** z Bozena, kotryž bě so pśichiśušnikej wudyrneho wotdźělenja Lorenzej pósłał, mjes druhim śledowaze śłowa wopśichija:

„Někto k hłownej wěży dóndu. Hdyž ćekuch, je mi H. słubił, so so wo moju ženu postara. Někto hody pśichinu, a śym bjes pjenjes. Je tola NS„pomoc".

Fränkel potom Lorenza proša, so by k H. a westernu Bückej śchot, so by pola wobeju nješćto pjenjes wuprožył. Jeho listej běśćitej dwě prośnje wo podpjeru pśichipołożenej, z kotrejuž ma jene napiśmo: „Luby wujśichi wjednik!"

Generalny statny rěčnik z Fränkelowcho lista źiwdźi, so **je H. wujśichi wjednik dr. Bennecke**, kotryž z pśichodnejšnom Hendrich rěka. Jeli so by tomu tak było, by z tobu a z jedne, jonu pósłaneje, śpósłaś było, so je wo njeskutku wědźał, jenu pokelkował a teź ćekenjeju pśichiśłuchnikow wudyrneho wotdźělenja spomožił.

Bennecku su pśechśłucheli, koka njeje wo niczim wědźał a prajił, so njeje žanych powěźićow je stronu ćekenjeju dostał. Je pak rjekł, so žu ći tśi ćekenjeje bjes pjenjez byli. Ćekanja a pichelwanje morddarjow we wukraju pak trjebi po ménjeniu generalu. statneho rěčnika pjenjezy žadaś, wośeže dokelž je Schenk w jenym wotpóśłuchanym telefonowym rozrěčenju prajił, so je žamo 130 hriwn. za telefonowe rozrěčenja a telegrammy spudawał. Stónčnje je z aktow wo Hentschowej należnosći hišće spóznaś, so staj so statnemu rěčnistwu **dwě pišmje bjes podpišma pókłałej, w kotrymaj so praji, so je so dr. Bennecke pśichi mordarstwje wobdźělił.**

Rospravnik dr. Withelm na to pokasa, so prawny wubjerk a ćejm nimataj Hentschowu należnosć pśechpytaś, ale jenož dopruhowaś, haś je namjet na chłostaje pśechpytanje tak zakoženy, so móże so zapóśłanzowa njeźaźiwana dźeławosć spušćeźeć. Sajmi śjawnosće a z tym i bohom ćejnowny sajim na tym, so by so Hentschowa należnosć wujaśniła, ma pak tak wulku pśichwahu, so so pśechpytanju njeźmě sadźiwk do puća kłaś. Tohodla nanjetnje, so by so immunita zapóśłanza dr. Bennecki spušćeźiła. **Tónle namjet so jenobłosnje pśichija.** Kommunistojo so pśichi wothłosowanju njewobźěliju.

Nazionalni sozialistojo pśiśedy wothłosowanja prajichu, so su toho mnja za to, so by so immunita spušćeźita, so pak njechaja do trajazeho pśechpytowanja zapśichinnyeź. Tohodla so wostaja, so wo Hentschowej należnosći wěźnje wuprajeć.

Němscy nowi wojeŕscy attašejojo

Jako wojeŕscy atajchejojo su so wubrali:

Za **Paris** generalny wajor Knehlenthal, w tu chwilu śtabowy schef kommanda śtupiny 2.

Za **Moskwu** wyschkowski leutnant Hartmann. penburga.

Za **London** wyschi śwobodny kuješ se Schweppenburga.

Za **Washington** generalny major ś Bötticher.

Francowso'o přećiwo němskim wojeŕskim attašejam protestuja

Sdźěleńka, so je němske kněžerstwo žebi wotmyślilo, wot 1. haprcje wojeŕskich a namórniskich attajchejow pśinjeswowaś, je w Pariśu njeźuboje pśechśłapiło. Mjenja, so Němska z tymle wotmyślenjom **„runoprawnosć do prědka bjerje"**.

W nastawku, po śdaću ś kněžerstwa podatym, „Petit Parisien" praji, so tajki projekt 179. stawej Versaillekeho měrowego frěćenja napśeciwo rěcźi, po kotrymž je so Němska śwjasała, so wot wokomika, w kotrymž frěćenja do mozy stupja, w žanym kraju wojeŕsku, namórnisku abo ławśku misiju njeakkredźituje a so teź njeda žanu tajku misiju do wukraja pósłaś abo jej do wukraja wotpuśeśowaś. Barlinska depescha, „Petit Parisien" pśichispomni, spyta mjes „pontjenowanjom wojeŕskeho attajcheja" a „wotpółanjom mojeŕskeje misije" rozdźěl cźinicź. 179. śiaw Versaillestkeho frěćenja pak wuras „akkreditowaś" trjeba.

S tyla, „„Petit Parisien" dale praji, bychu wukrajne kněžerstwa dyrbjałe najprjódy śwoju ławolnosć daś. W tymle wokomiku bychu pak podpśarjo měrowych frěćenjow teź hišće śmóle chwile wo tejle trochu ś pśichkhwatanjom nakoćenej runoprawnosći hišće ś śłowjeso rjeź.

K tomu njech je pśichispomnjene, so w Londonje němskeho wojeŕskeho attajcheja njewotpokaża.

Jendźelska pśichiłoženje.

Wobsamknjenje němskeho kněžerstwa, so sajko wojeŕskeho a namórniskeho attajcheja do Londona pósjesle, je so w jendźelskim kněžerstwje powitało, dokelž w tym dopokas widźa, so so poćajki mjes wobłomaj krajomaj normalnje rozwijeja. Někajke pśechećiwjenja pśechećiwo wotmyślenju němskeho kněžerstwa njejsu ś Londona wozkazali.

Zastupnicy němskeho statneho landbunda pola němskeho kanclera

Zastupnicy němskostatneho landbunda su frjedu němskemu kanclerej śwoje wulke starośće wo położenju katarstwa wuśorjili a śwoje mćenjenje wo nuźnych wotpomhazych napravach pśichedźenjeśe. W rozrěćenju su pokasa, so je so ź napravi, kotrejž su so hižo stałe a kotrejž je kněžerstwo hišće wotmyślilo, na pśechća landbundowych wotpósłanzowo hižo tak dałeko dźiwa'o, ta je možno było.

Po pśichijimanju pola němskeho kanclera šmonicu, so bź landbundowe pśichedźydstwo hižo pśiedy wobzamknjenje pśichijałe a do nowin dało, w kotrymž so na wokrudnjenje katarstwa, wośebje na katarske połěpśchaze hospodarenje ź **„cźerpjenjom nětźišćeho kněžerstwa sforži kotrejž so žamo pod cźiśe marksistiskim kněžerstwom njedy ša możne měźo, a so so katarstwo k łśišćenju wschomóžnych zazinow pjenjeźneje móchnje internazionalnje složeneje wirtwesneje industrije a jejnych trabantow dale kluka".**

Italske wójnske přihoty

Powěźi, so je so do Hirtenberga w Delnjej Schtyrskej zelezniskim ćahom **50 000 wojeŕskich tśělow a 200 nowych maschinskich tśelow** pśichwjeźło a so so ź Hirtenberga **tele bróńje ź automobilemi do Madźarskeje woza** je ź nowym warnowanjom za Jugosłowjanju, Rumunisku, teź Cźěskoslowakisku a Pólsku, so so pśećiwo nim wójna pśichitowaje. Po měrowe. frěćenju njeźmě Madźarska ź wukraja žanych bróńjow dostaś. Tola měrowe frěćenja njeźmu so dale, so bychu so ćišale, ale so bychu so łamale. Italska, kiž je tele měrowe frěćenje sobu podpisała, je hižo wośpjet hromadu tśělbow a druhego wójnskeho materiala do Madźarskeje pósłała. A Awstrika, pśeco kotrejž kraj su so bróńje ź Italskeje woziłe, njeje tomu sadźiwa a. Teź wulkomocy, kotrejž su měrowe frěćenja podpisałe, njejsu pśećiwo tomu [illegible] italskich bróńjow do Madźarskeje protestowale.

Niź jenoź tśělby, ale teź **wojeŕske létadła Italska za Madźarsku podawa.** Tele dny je nébdźe dźeśaś wulkich wojeŕskich létadłow ź Italskeje do Madźarskeje pśichileźało, hdyž wostanu. Italska ma so do śpěcha, so by Madźarska sa wójnu pśichitowała była, hdyž śmjeje cźas ja nju pśichódny.

W Francowskej wobkedźa tón krótki italskim wójnskim pśichijotam śmérom pśichiładowaś. Sapósłaniz **Louguet**, kotryž je w njenje sozialistiskej w deputérskej komoru portcźił, so by Francowska rukowanje za awstriske požeźonku pśehwa'a, kněžerstwo namoluja, so by sa to rukowało, so by so w Awstriskej demokratiske kněžerstwo sathowało. Hač na dalsche njeźmě so internazionalna požeźonka za Awstrisku wowjeźeła. Dla pocźinjenja awstriskeho kněžerstwa je tale naprawa nutna.

Łśibanje mjes schtyrskimi katarjemi.

Radikalne łśibanje mjes hornjoschtyrskimi katarjemi njeje so hišće sastajiło. Pónźelu dyrbješe so dźeń wobsedźenstwa jenoho katarja we Weißeneggu na mjeźne waschnje na pśedsedowanje pśechedowaś. Hišće je w nozy je so w katarskej shromadźiznje wobsamknło, so mjeźenemu pśechedowanju ź śtelbami a kołami w ruzy napśeciwo słajeź. Hrožazeho wujmupowanja ludoweje cźrjódy so nabojałoschi, ekstremistojo zosadyn, a pśechedowanje dyrbješe so na njewěsty cźaś wotstorcźeć. Spomnjnja hódne je, so so katarjo nje jenoź pśećiwnu mjeźenemu pśechedowanju katarskich statokow ale teź pśećiwo mjeźenemu pśechedowanju skotu atd. wobarachu.

Pola Winśtich Hitlerow rosbuchadła namakali.

Winśka policija je we wobsedźenju hakenkreuzlera Barišana we Winje 86 puntow rosbuchadła ammonita wuśłidźiła. Rosbuchadło je so ź rosbuchadłowoje fabriki w Blumenawje ź wupokasom falschowaneje legitimazije kupiłe. Barišano su sajeli.

Japanske wójsko přećiwo Chinje dale postupuje

S japanskeho kněžerstwa je so powěźało, so su so wutoru operazije japanskeho wójska pśećiwo chinieskemu wójsku pśichi mjeźy Dźeholskeje provinzy sapoćałe, hdyž bź so dopołdnja cźaś minył, kotryž bź stab japanskeho wójska chinieskim generalam ša to postajił, so bychu transport wojakow do Dźeholskeje provinzy sastajili. Japanske wójsko na stronu ź hłownemu městu Cźaojanej cźehnje, Japanskemu wójsku je so roskałało, so dyrbi chinieske namjeśne města na kóždy pad wobsadźeć a kóžde chinieske pśechećiwjenje poranjeć. Japanske létadła su poćałe, na hłowne dróhi a żelesniske bomby mjetaś.

Wobstwerdźaje dźěła wokoło Shanhaikwana su so nětk skónčile. Japanska garnisona a pionérozo su do połnóžneje strony wućahnyli, so by so wobstupjowaźemu manjewrej chinieskeho wójska sadźiwało.

W kabinettowej radźe, kotraž je so wutoru ź pśichedźydstwom ministerskeho presidenta Saita wotměła, je wójnski minister Araki kněžerstwu wo wojeŕskim położenju pola Shanhaikwana rosprajił a so wośebje z jendźelskim pazbrědnistwom k wurunanju chinesko-japanskeho konflikta jabźěrał. Wójnski minister praji, so je so ź njedopśelenjenjom japanskeho ultimata politiske położenje w rańšej Asiskej rohubjenjschidło a so japanske wojeŕske wyschnośće na tym wobśleja, so chineske wójsko njeby dale postupowało.

Swonkowny minister Uźida rospravnu wo diplomatiskej stronje chinesko-japanskeho konflikta poda a na to pokaża, **so žana wulkomóc njeje pśećiwo postupowanju pola Shanhaikwana protestowała.**

Jenotna fronta chinskich generalow

Marschall Chiangkschekiang je telegrammy generalow Fenga a Janšiczanga dostał, ź kotrymiž jemu taj jdźełitaj, so staj, hač wuzi staj hinašeho ménjenja dujźi Cźangkschekiang a knježerstwo w Nankingu, hotowaj, je śwojim wójskom pśećiwo Japanskej wojowaś a śwojich wojakow do Dźeholskeje provinzy dowjeźeś.

Japanska offensiva na Dźehol

S Pekinga **je 11. januara powě:** Japanske hłowne roskazowarstwo je wežera wubrane regimenty k pśechłapjazemu nadbźěhu na jene ź najwažnišich strategiskich městnow pśichi wulkej chinejskej muri, na Cźjomenkuo, nastajiło. S tym je so **schércko** zakoženo offensiwa za dospołne wobsadźenje Dźeholskeje provinzy sapoćała. Bitwa je zyły dźeń sathadźała. **Chinejzy prawidłowni wojazy ź wurjadnej khrobkosću wojowachu a nadběh po nadběhu wotrajnychu. Japanzy běchu śwój nadběh ź dołhotrajazym bombardementom ź cźeźkich kalibrow pśichitowali, na cźaś pěchzy, ź khwilemi ź wupadami jěźdnych so podpjerajo, k naddźěhej postupachu.** Wojowanje je na tkwilku sastaji, kaž dołho létaśe cikadrille na chinešte śtešišćeja bomby mjetachu. Hłowne naddźěhi so nětk je 10 mil k dołhemu wjecźorej wot Shanhaikwana cźinjachu.

W chinejskej rospravje, kotraž je so wutoru wjecźor wudała, so praji, so je chinešte wójsko hišće wutoru wjecźor mohło Cźjomenkuo dźerźeć, so pak bitwa ź njepomjeńšchenej śmołnosću dale dźe. Cinešte wójsko je so derje zahrjebało, praji so w rospravje na marschalla Cźangkschekianga, roskazowarja zyłeho satitazeho wójska w połnóžnej Chinje, a je rosśudźene, hač do posledźnjeho muža śtejišćeźo sakitaś. Pśichi rańšim świtanju su Japanzy nadběhnuli frontu pódlu wulkeje chinejskeje murje hač do Schimentai, to rěka hač ke „pśichodnej dźesaćej wrotow" wupśechestrěli. Posdźišćo je so powěźo, so wulke wotdźělenja Japanzow ź dołhemu wjecźorej ź městnu cźahnu, hdyž rěka Lan pśeco wullu murju we wulkim wobluku wiź.

Po powěsćach, kotrejž su wuteru do Shanghaia dóšłe, Chinesojo z pokonja žylne wojeśte wotbźelenja z cźahom abo pěški do dźeholsteje provinzy sćelu. Tam žo bliźiše dny krute wojowanje wocźakuje.

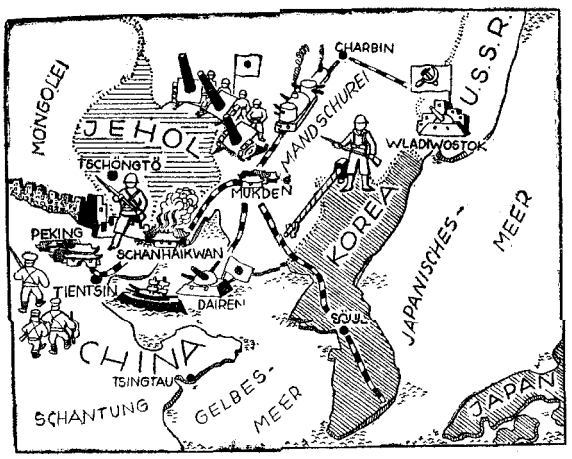

Nowa japanska offensiva přećiwo Jeholskej proviney.

Kharta wo połnócnej Khinjo a provincy Jehol, wo kotruž so nětko wojuje. Po dobyću Shanhaikwana Japanscy započachu wobsórne nadběhi na rańše njezy Jeholskeje proviney. Woni wudawaju, zo je tuta provinca dźěl stata Mandźuskeje, kiž je pod jich protektoratom nastał. Khina je wozjewiła, zo hudźe ze wšěmi srědkami spytać zadźěwać tomu, zo bychu Japancy provincu sebi přiswojili. Tohodla so za bliźši čas w Jeholskej proviney a při mandźusko-khinskich mjezach ćežke wojowanja wočakuja.

Ze Serbow

W **Budyšinje,** 12. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer 0 a thermometer wodnjo +4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0 a thermometer w nozy —2. Wjedro wostajne kajke je. — Hdyž tute rynčki pišmy, so wuczahuje. W połnocy so nimoh-baze niźiny pśichwjeśechu nam śmjerk a śłabe maczenje. Hinak je w južnischich, to rěka połnóčnych krajnach. W fryjerowej abo połnóčnej Rumunskej zahadźeja strašne śnjehowe mjezańce. We michelańkich stronach śnih tśi metry wysoko leži. Wschón wobhlad na dróhach a żelezniźach je wjahnjł. Telefonowe a telegrafiske groty su rozstorhane. Też w Bayerskej je so znešnami wjele śnjeha najšło. W fryjerowej Němskej je turjawa tak husta, so su dyrbjeli na Lobju pichetać, z lódźemi jěchaś. Wot wjeczora sem cźehuje so pśches zyłu fryjedźnu Europu, hač do wuttrohowje abo rańšcheje Europy zyma. Tehodla jźimuje tśi bóle wobstajnišich počźasnjow. Jutrje pjatk stśehuja jitrjenje 7,59 a zhowa so 4,19 hodź. Měsačk stśehuja wjeczor 6,01 a zhowa so dop. 9,09 hodź.

Hdy přińdże sněh?

Měsačny rjany zymski japoczałk pschaj hadami a wutrobu z tich pśichodnych połnoc radosće. Tola měsačny „śelene hody". Nětko po hodownym žnjowjerju cźakamy wospjet podarmo na śneh. Jenoja dwje abo druhdy pokaški, tola njeje to nicźo prawcho, nicźo wósebne. Niemóžemy ani wužiwaś zymskeho wjesela, nitkomu a staršej njeje možno skokowaś, je śnjehakami po dlu a pśeź kral pschepuśćowaś. Njedospołnitja so naše žadosće, njepschiwdu kražne hodźinki w tuttu běłych horow. Wjedro je wjazy hač njepschichódne, njeśrowe a dyrbimy na dźeśi a na žeńbje derje kedźbowaś, so njeby tworjeśi z njeluźbym towaršichom była. Wěmy też, so tyma bjes śnjeha hynam se jśkodźi. Ale to bywa jenoj połom, hdyž mamy pikotaty zmjerk, pschetoż žmy często śwjeśeni mócnje po bjesśnjeżnej milej zymje bohaty a mózny rosrost žywow w nadeću.

Schto po prawom naš myśl na tutej zymje? Dyrbimy parowaś hajenje strowego sporta! Setkamy so wschudźe hdźeź pohladamy z njewobkedźbowanym wobrazom prostoty, wuhladamy zahajnjene kwětki, kopjezkow wurubjene kśerźi a kaž trajchidła so wupschesśeśerace halosły nahich jichtomow! Wschitko to naš dopomina pśiheźiwje a richemózanje na jadrownosć! A zachadnosć njechamy zajnje pśched wóczkom měś, ně, jenož hdyž a hdyž chcemy na nju spomnieś!

Sźerźi so wschitko rjenje pschikrjuje a kśitałe zajerśta tak kražnje wóczko wjesela a zyma kłasni naš je žywojimi hodźinkami wjeźeta. A to wschitko chcemy! Nadźemy wopravdźitosći, ale z kuśkom wobdatu pschitomnosći. Nó, žnadź bud emy w tutom śerźe podarmo na „hymn" cźakaći! Sserb wjchak też radšcho pišo „hymiczka" mjesto „hyma", a bohužel też zyma jehojspata boka, wobi hodźa a nóš kapa. Je to žnadź też wupuć trochu, kiž Sserb hajnje namaka a naloži w najeźejšich hod mach wobjeźe? Abo je to wobras cźaš, kiž rad wschu njschežuje a bytnjej jenicźki wobras hrómbuje a žnadź ešće był?!

*

— **Mějšćanske dźiwadło.** Dźenja ichtwórtk wjeczor 149 hodź. wospjetuje so w 14. abonentnym pschedstajenju B pśeni krótkej klasyiła operety „Klanka". Wona běše pschi swojim pśenim pschedstajenju wulke pschipóznace namakała. Hłowny rólu hraje Herta Marlow. Pjatk wjeczor we 8 hodź. hraje so w 7. abonentnym pschedstajenju D kriminalna cźinohra „Mordanschlag ichtwórtk 17. haprileje". Pschedwjedźenje šłuchała do nalěpšich inšcenérowanjow tuteje hymy a šłudźa je jim problemom žylny šćin pola pschihładowarja Ssobotu wjeczor 149 hodź. so tuta kriminalna cźinohra wospjetuje.

— **Dobroćelski konzert Budyšeho komorneho** chóra. Njedźelu 29. januara wjeczor wot schesćich do hodź. wospjetuje komorny chór Kurta Thomaßowy hudźbny oratorij ja schesćchłosny chór a capella. Pschedwjedźenje tuteho dźła w dezembru běšche dješe wšcheho najwušeho nišchi chórowy šćitk tuteje konzertneje hymy. Na žadosć mnohich so tuta wjeczorna hudźba wospjetuje, a njeje nichtó šłyšaceź tuto nadobne dźeło. Cźišty wumóšk koncerta pschiwobroći so wschón zyrkwinskej bonogu ja jasłužerjow. Sastup płaći 30 pj., mało- a zozialni najnarjo płaća 10 pj. Wšchitzy njeješasłužerjo móža je swojimi pschiwuznymi, je-li pschedpokłasaju wupokaz, dowjesć jastupiś. Program płaći jako jasłužny łisćik a je hižo nětko dostaś w hudźbnym domje Budora a Co. na Srjedzinskej hasy 8.

— **Mjasowe jśći (Fleischbank) w Budyšinje.** Zo bom 14. januara 1933 wotedawa so dopołonja wot 8 do 10 hodź. na cźišła 4451 hač 4750 syre howjaze mjaso, punt po 35 pj. a syre swinjaze mjaso, punt po 40 pjenježkach.

— **Djenjunjske domjaze hospodarstwo** žada sebi wo hospoju wjele. Pschetož tutowanjski program zkutkuje tej hač do kuchiny. Też tu reka bóle hač hdy pśedy „hospodarcź je śrědkami, tiž **majch**", Jako woprawdźiwy pschecźelejo wupokazuja je nětko wupruhowane Maggi-wudźełki (korjenje, poliwti a kóšti j mjasowej julcha). Hospoša, kotraž je trjeba, tutuje pjenjezy, cźaš a dźeło.

— **Wospjetneho jebanjtwa dla** měješche so jamtaŕ Wilhelm Bender z Budyšina pśched sudom jamolwicy. Po dostaću 12 hr. podpjery běšche pjenjezy pschepił a stónczuje so w jenym hosćenzu wotšałił, ani so by worcźinu zaplaćił. Budyšti kamuśtj zud běšche jeho 10. novembra 1932 k najnišchemu thłostanju wo 3 mjezazow jastwa sadźuźił. Benderowe powołanje so nětko łaćiźuje. Ssud pak jemu wupruhowanych cźaš pschiwoli, jeli wón schkodu naruna.

— **Kradnyli** su z pśedawschcho kupcorskeho kramowy mjeora za wjercźary pśed jamki „Sachsenwerk", cźišło 91 987. Schtóž móže wo kradnjenym motorje abo wo padnjche nětchto sdźeliś, so prošu, so by to kriminalnemu wotdźełenju w Budyšinje abo bliźšej policijnej wosterzi.

S **Lejna pola Budeśez.** (Powołanje jednanje.) Pschi pschercźenju 27. měrza 1932 běschtej so tudomnaj dźełaczerjej Maks Frenzel a Franz Christ, kiž běschtaj w njepschecźelskim wjaz zjawaj, na drohi z kamjenjemi mjetałoj. Frenzel bu pschi tym trjechemu a zranjenu. Wón Christa wobskorži. Tutomu Budyšti hamtiši žud k 10 dnjam jastwa sajudźi. Christ je pschećiwo wyšokemu thłostanju powdał. Krajny žud jemu na to 30 hr. pjenježneho thłostanja napołoži. Khóšty powołaniskeho jednanja ma nětko Frenzel njesć.

S **Hornjeja Wujezda.** (Slepy wuzej.) Khěžel Hanbrij Arnoscht Wóthy w Hornim Wujezdu swojeczkich nje dźelu je swojej mandźelskej Hanu Marsju rodź. Pohlej z kamjenicy Hory wuaj. Wonaj buchtaj 7 januara 1883 w Hodźiju swěrowanaj a staj potom 40 lět na Hornim Wujezdu khěžel dwór na dźeło thodźiłoj. Mandźelstwo je tej cźełnistwe namakanyl. Jimaj narodźi so 6 dźeći, tśi synojo a tśi dźowki. Jedyn syn kamuze zydom za stary a tamnaj, z kotrejž běsche starschi — Pawoł — w Wjelkowje wożenjeny a młodschi — Korla — gmejer

Kasandra

Pśekupotny roman.

12] (Pokračowanje.)

A tak derje wopišuje Herman Hurtlow, kiž kraje niczaschu, prajizy:

Doniž jesspadachu, kiž nětko su cźeśeni jara.

Měšta wschak śnicźeja a njedadźa kupcejskam kupcźicź.

Schtó samože pśeco, so so njeje jene kłoncźko njedospjelnitko na jenem knjeźiczerjim, kiž jeśchuja hač do poślednjeho Wilhelma II., kotrehož lud wotšadźi. Když je so 95 rjadkow Hermannowych wótschcejenjow słowo po słowje dospjelniło, tak njedwěrliwym, so so też poślednje zydom dopjelnja, z kotrychž je najwažnjischa za bliźšu cźaš: Zydowšti stanu słóńcź lud, kiž może žnjerca jenicźka wotmyć. Ssmjerśe wyšokich letach, ale cźiłu, so dožiwuju dopschichnjenje tutych słowow."

„Maśch prawje, luby starjo, też ja myślu, jo richinidze potom cźaš, łoduž je žnjerca njeschtichanu słóńcź wotmyła, wo kotrymž Herman praji: „Chorina a Lehmina sašo twarjy postawi nowa."

„Moja duscha budźe so radowaś, hdyž wona tute twary wuhlada a tebje jako jich wobydlerja."

„Mje, ně, to so myślich, luby starjo!"

„Dźi wo Bożim mjenje pucź, kiž maśch bicź. Jeli je Boża wola, so sašo wobhladamy."

Pomałku wotendźe spodźiwny muž; ja pak jahwijdach konja, kiž spěšnje pśibźeła. W myślach pomjerjach, wo čehoje poślednje starzowe słowa rosponmnjajo jechach sašo wrócźo do wulkomesta.

VIII.

Sahe bě tuto lěto nałećźo do kraja sacźahnyło a mózne a krucźe so sajmyli. Bě lědana žnjerdź nałetnika a hižom wobrěvaše kłoncźko tak žylnje kaž druhdy hakle kónc rožownika. Ludźo so wjeselachu, so je so tyma je žywojej

Digitized by Google

wuja. tak kwas, mimoja.. Kak mnohi nan a wjedźałowy jejchowasche ja dźełom. Nałećźo pschinješe wjesołu nadźiju, so so hospodarstwo sasa pozběhnje, so budźe so twaricź a tak namakaja statyżazy žeźiwjenje. Knjeźerstwo lubjesche podpjeru wschitkim, kiž by lubej dźeło wobstaral a foradźił.

Bě rjane kłoncźne njedźelske popołdnje. S cźerjódami thwatajshe lud won z duschazeho powětra małych wobydlenjow do wokolinu města, so by so nałrěbał wožiwjazeho, cźerstwego žiwjoła. Też ja Dundach po dróhach. Wytach pschihódne město, hdźež bych so mohł žnjedź młodeje pschirody wotchcźewicź. Tajku pschiležnjosć — połno ludu na drohach — dowjchni stojnizy z žywojemu lépschemu. Njejmamy nuzy tykny mi do ruki zedulku a zhubi so spěšnje mjes wulkoh owazymi. Wotewrich ju, bć to pschepróschje nje na dźiwadło nahich hraferjow a hrajerkow. Sćehowje wobroćich so na muzom, tej je sebi zadrił, mi tute zedźi pschinjetnuł, ale storcźich pschi tym troschku žnjetje do derje žnajerscheneho muzjeho, kiž bě zete blizko za nami schol. Sejmach ł obuł a so samotwjach a proschach wo wodaće. Tutón so poźmowny praje: „To wschak może so kóždemu hacź, když je tak romurjenc, do tajkeho fajimawego pśima. Znajn tute pschepróschenja. Sen daje wot wyschnjosće sakajane, ale schto ziara so tutón wupluśi cźłowjekowa wo sakajnje! Najrudnische pak je, so jim njewobrachnje na wopytarjach jich njechanbitych krow."

„To by nje jara ranilo, jeli žebi myślicźe, so nje tute njeschwarne pśima fajima. Sidźu słojcź w kóždej po dobje. Rosbhorich je da schkamałosće, ni nejchto tajke po ličiźcź, a tuž je spěšnje wobroćich a pschi tym do waš śterźich. Chżech rosdawarjej tajkich pśimow moje mjenjenje prajeć."

„Njesłoji za to, so tohodla rosharicź. Że so mi — a hižo wjazy króć — runje tak stało kaž wam. Tucźi łakonni žnaja ludźi, pokśkuja najnižšim cźłowjeczim nawalnosćam, wschudźe stajeja žiwoje prudła a cźinja dobre popady. — Widźu, so sće, schtož tutu wěš najnpa, žamžneho měnjenja kaž ja. Jeli dowolicźe, bych waš rad pschewodźał, so wuchli, so rosmuwjecź. „Wasch pśimow je mi jara luby. Swjdźinjemuj so we swěrinnišej jahrodze do cźichcho kuc ika, hdźej mójemoj njemyślenaj so wupraśicź wo srudnuch wobstejnosćach naschcho cźaża."

Tak tam dźěchmoj. Bě cźejčko žamotny kut namakaci. Ludu bě tu nadosć. Skoro wschitzy so wjeselachu a žnjecźachu, khwinych wobliczow tu skoro žanych njebě. Sdasche žo mi, ně sta žo wopravdźe, so mójeschke žo lud po wuzjoze slareho romiseho póhana Horaca: Carpe diem — wuzjwaj dźeń! Nicźoho dźe z nich njemyślesche, so žu dny blizke, wo kotrychž rjekaš: „Te žu mi njelubja."

Słónczuje namakachmoj próżdnu łavku w ždalenym kónju jahroda. Tu žo posajedźechmoj. Mój nowy pschecźel so pschedstajiš: „Moje mjeno: Mlynk, wěrno, mi jara lubowaś mudrosće — filozof pschiljepomnilosći: „Tak nje so nekotrymžkuli njemaje bjes toho, so by to byl."

Mój nowy pschecźel so mje wopraschа: „A ś cźim so wožeše jaberaće?"

„Putam ja žiedkom, kak bych mohł cźłowjekow wa žwoood icź i bidy, jim jaschcźepicź lubosći a tak jich wojsożicź."

„Jaschch wojbożerjow cźłowjeswa je hižom wjele wjeczje pobylo. Ale žu schto dóspěli? Haj, lud wo to ani rjerodźi. Cźuje dźeń so žbožowny. Slejeje tute žyla. cźuja so wone njeschbożowne?"

„To je te najbórschche njeschboże, so je lud tak jaschcźepeny, se swoje njeschboże wjazy njepómawa. Je kaž žiadko wowzu, kiž leži ja boranom. A hdyž tutón j wyšokeje jskry do hłubiny jkozi, tak wschitke bjes rosmyślenja za nim to jeźinja, byrnjej pschi tym namakale bédnu žnjercź."

„A wy chcecźe tute běžaze wowzy sadźerzeć? Ně, luby pschecźelo, te we žwojej roshorjenjosći podstorcźa a potepłuja waš. Njedźiwaja na to, hacź žebi pschi tym žwoje hłowy rostschěskuja."

(Pokračowanje jeschuje.)

njezenjeny, buschtaj i wopornu nóžny. Jubilaraj buschtaj, wobdataj wot swojich dźěći, dźěćizóžći, pchiwuinych a pchećelelow, w swojim bydlenju wot k. farara Voigta-Hodzijskeho swjatoćenje pożehnowanaj, kiž jimaj hišće bohužpchejmny list krajneho konsistorium pschepoda. Jubilaraj so wobšedje radowaschtaj, jo bźe hač Hodzijski połnowotny khór pchihchol a pschi swjatoćenjoći ćerkusche pschewodźesche a hišće někotre khwalobne a dźakne ćerkusche pschednjoše. Też hnuwk so dostojnjemaj jubilaromaj mnoho poćesćowanjow dosta. Jubilar jeje we 80., jubilatka we 73. lěće žiwjenja. Wobaj staj hišće je pomerańe ćerstwaj. Njech je jimaj hišće prawje dołhi słónčny wječor žiwjenja swjećeny!

S **Khwaciij.** (Nowy serbski wuczeŕ.) Kaj kžychimy, pschińdże do nascheje wsy nowy serbski wuczeŕ, k. Nejdo z Klukscha. Smějemy tu tsoch wuczerjow, i kotrehož je jedyn Němc. — Njerad smy słyšeli wo wotkhodźe wuczeŕi knj. Domaschkej. S dźakom budźemy ſsajsje spomnjeć na jeje spomožne serbske skutkowanje pschi naschej schuli.

S **Khworzij.** (Khwona zhromadźizna.) Tudomne wojerske towarstwo wotmě njedźelu swojon khwonu zhromadźiznu. Wobsy bźeše dobry. Kniez Kulchka poda pschehlad wo towarstwowym žiwjenju. Sapjelował Zur poda ćenu rozprawu wo sanidźenym lěće. Wotmě so jakožeństi ſswjećenj a wopyta so Komorow. Zhromadźizny bźechu malo wopytane. Rozprawa połkduje namaka wołożenje. Pokładuja sapitja lěta wjelkich dobytk. Do wotrjada thćerjow so nowaj hospodarjaj sapjelowachtaj, do towarstwa sastupi jedyn nowy hospodar. Wólby nje-pschinjeschenu žanchu pschemjenjenja. 35. jałożeństi ſswjećenj budźe 15. februara.

S **Mjećjoffa.** (Dwaj žnjerćnaj padaj na jenym dnju.) Pśches žnjerć shubi gmejna sa jedyn dźeń sałužbnoju wjeśnjanow. 7Aětny wunjeńkał August Wićjas so nahle se žnjerću pschekhwata. Wón bźeše na Cźerwjenowoślowskim łěsnym rewěrje drjewo pschećehał. Jako pschipoldnju domoj dźeše, jeho na Zakowiskich honach Boża ruczka w mochach saja. S nim shubi gmejna wjeśnjana, kiž je wot lěta 1897 w gmejnstej radźe a wot 1899 hač 1920 jako gmejnski pschedsitejeŕ w cźežkim wójnskim a powójnskim cźasu za lěpsche gmejny woprował a kótremu wjeśnjanej z radu a skutkom pomhał. Hač do lěta 1923 wón w gmejnje bischeše jako sastupnik skutkowasche a hač do lěta 1930 jako wjeśny rychtaŕ. — Někotre hodźiny pośdźischo wumrě po dołhej cźežkej khorośći drohowy mischtr a žiwnośćeŕ August Seber 76 lět stary. Też wón je so za lěpsche gmejny woprował, wot 1889 hač 1923 jako gmejnski rada, wot 1895 hač 1921 jako schulski pschedsitejeŕ a wot 1895 hač do kónca swojich wuzow jako drohowy mischtr. Jako spomkowne znamjo dźaka dari gmejna k jeju cźesći wjerch je šekl. Dokelž bźechu wobaj dołholetnaj ſwěrnaj sobustawaj Huśećanskeho wojerskeho towarstwa, towarstwo woběmaj nimale połnowuźerjenje z khorhoju a hudźbu na pschewodźenje dźesće. Też hyšće wobdźelenje wjeśnjanow na pschewodźenju ſswědźeńcow we wulkej cźełownosći napschećeje semrětnymaj.

S **Bremjenja.** (Sanjerćk.) Pódźelu wjećora ſsnjedźeli swojej wóčzu k wěčnemu sparej mandźelski ſsynk Jurja Holgeńa tu. Dźećo stejeńce hišće je w nejnej starobje a njeschyłe hišće lěto swojeho žiwjeńća. Wono bźeše psched nješchto cźasom khorito na wospjenzy (Masern), a po lěkarjowej radźe bu podate do Badyńskeje khorownje, hdźež swojej khorośći podleža.

Se **Sdźerje.** (Domišlny wopuschćeŕ.) Sanidźenu póndźelu a wutoru na tudomnym dwórnischćowym pschekładowachu na Zelešnizu inwentar a nadobu Jurja Wjeńcha z Bremjenja. Tutón wuczahny do dalokeje zuhy, do Pomorskeje hač blisko Schneidemühła na hydleńske mésno, a wopuschći tak swoju domiznu; swój serbski kraj. Mjenowane město budźe dnje mnohim wójnskim wobdźělnikam 1914/18 derje znate. Pschejemny naschemu lubemu pschećeŕeju wjele sboża na dalschi puć.

S **Klukscha.** (80. narodninu.) Knjez Arnoscht Julius Buschjemann, dawkowy dohladowaŕ na wotp. móże pschi dobrej ſtrowośći 19. t. m. swoje 80. narodniny ſswjećiś. Wón je we wśej a wokolinje wobluběna wosoba a dołholetny pschedsitejeŕ wojerskeho towarstwa a stary wojak 103. polka. Też my pschejemy jemu ſzhonowany wječor žiwjenja.

Se **Żarkow.** (Spytane padustwo.) Ssrjedu 4. wulk. rózka wječor je tu paduch pobył pola ſwud. Bajerjoweje. Hdyž Bajerjowa w tym cźasu z hrodźe pschińdże do lěkarńje, nadeńdże tam paducha, kiž so hnydom jasno pśches wokno shubi. Wonka paduch hišće zakazowaschi wo młodeho pachola. Poradźi pak so jemu cźekнуć.

Cežke padustwo we Łazu

W nozu k wutorje su paduschi so jadobyli do dwórnischćowje korczmy. Woni su wokno sattóczili a so pśches njo dobyli do sadneje jitwy korczmarki. Kradnychu tam pjenjezy, zigary, zigarety, schokoladu, plazi a podobne pschedmjety. Tudyschi wyschschi strażnik nalezność sćehuje. Padustwo je so najsterje stuczało ja cźasz srjadowanja natkadneho cźasa.

S **Turjoho.** (Ssléborny kwaš.) Dźenża 12. 1. 1933 ſswjećji ratař Arnoscht Waschnik je swojej žonu rodź. Juratez swój ſléborny kwaš. Jubilaraj staj tu jara woblubjenaj.

S **Klétnoho.** (Wožadna rosprawa.) Loni so tu wuschćeli 43 dźećzi (1931: 38) a to 30 hólzow a 13 holzow. Konfirmowanych bě 22 a to 11 hólzow a 11 holzow. Wěrowanjow bě 14 (22). Pokhowa so 12 (23) wožobow. K Bożemu blidu dźěše 1526 spowědnych a to 1151 němskich a 375 serbskich. Zyrkwinske ſbérki wunjeśechu 571,60 hr., domjace ſbérki 151 hr. hromadźe potajtim 22,60 hr.

S **Mužakowa.** (Ssmjertne njeschoźo.) Wutoru sta so tu pschi měschćańskej nalutowańi wobthadne njeschoźo i zyhelemi. Nakładźene auto i pschiwosom pocza so po nahłej dróży wrócźo ſzuwaś. Po dwacźu ſpinadło wjazy njedźełałasche, tohodla ſpyta wobšedjeŕ i podpołożenjom zyhelow wojaj sajtajicź. Wschi tym pschiwós so prěki stajt a wobšedjeŕ so mjes wojomaj tak śmjecze, jo jenoż hišće jeho cźěło wuthowaćą mózachu. Wobšedjeŕ je wěsty Sejleŕ z Dubrawki.

Hobrsku prócu

płaći wšędnje wudaće „Serbskich Nowin“. (W příchodnych dnjach přinjesemy někotre dopokazy!) — Prosymy našich lubych čitarjow, zo bychu nam při tutym hobrskim dźěle trochu k pomocy byli a so wo rozšerjenje „Serb. Nowin“ sobu postarali.

Čita Waš susod „Serbske Nowiny“?

Z gmejnskeho žiwjenja

S **Biskopiz.** W konstituowanym posedźenju nowego měschćańskeho sastupnistwa, na kotrymž prěni króć žónska sastupnitka komunistiskeje strony do sastupnistwa sarěcźny a nazionalni ſocialistojo w uniformje pschińdźechu, wolesche so za pschedsitejerja měschćańskich sastupnikow prozesor dr. Hüttner (frakcije sa porjad a prawo) a za 1. naměstnika měschćanoty nazionalny ſocialist rěcźaŕ dr. Constantin Stroza za porjad a prawo, nazionalni ſocialistojo a kommunistojo a šćitachu po 2 měschćanskich radow. Mjes posedźenjom bźeše so nědźe 200 njezasłužerjow psched radnizu zhromadźiło. Tuchi žadachu, so buchu so do hišćow pschewjedźenjeze posedźerje puschćeźili abo so bu so posedźenje do hinego lokala

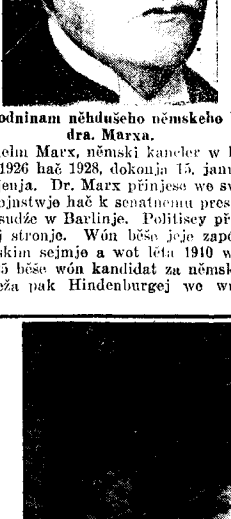

K 70. narodninam němdušeho němskeho kanclera dra. Marxa.

Dr. Wilhelm Marx, němski kanclerz w lětach 1923 hač 1924 a 1926 hač 1928, dokonja 15. januara swoje 70. lěto žiwjenja. Dr. Marx přinjese we swojim sudniskim zastojnstwje hač k senatnemu presidentej při komornym sudźe w Barlinje. Politisey přisłuša wón centrumskej stronje. Wón běše jeje zapóslane wot 1899 w pruskim sejmje a wot lěta 1910 w němskim sejmje. 1925 běše wón kandidat za němskeho presidenta, podleža pak Hindenburgej we wukalnskej wólbje.

Z Łužicy

* S **Hodźichowa.** (85 lět stary.) Přejedawschi tudomny měschćan a krawčki mischtr Arnoscht Bětmar ſswjećeše wutoru pschi hišćeje dobrej ſtrowośći swoje 85. narodniny. Bětmarjowi bydli po swojim pschećeju w Jěžowstim wotkrjepnym wustawje. Tam chze swój wječor žiwjenja wuživaś. Njech je jemu to hišće prawje dołho ſpožćene!

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Rožwejna.** (Dóš; so w hromadźe p'iwow sadużyl.) W ſsusodnej Grunawje 9-lětny ſyn kubleŕja Bauma na ſpodźiwne waschnje wo žiwjenje pschińdże. Wón padże w bróžni do wulkeje hromady pliwow a saduży so, pschedy hač běchu so na podawk dohladali.

Přilopk

* Sejwjate wrota so wotewrja. Barlinske nowiny „Vossische Zeitung“ pišu z Roma, so je so hanjz hižčitlujasy z tym hajatnych napinanjow rosshudźił, so sa jutry pschihpowědźene ſwjatoćenjoć wotwmknjenja ſwjatych durjow Pětrowiśeje zyrkwje. Wón je w narěcźi pschihlubił, so budźe wot njeho prěni króć zawjedźeny jubilej zkhrystusowego ſmjertnych lět a najwuraźniśich jubilej wschitkich wurjadnych jubilejow. Wamkajsa bułła wo tom so ja pschihchodne dny worźakuje. Shoni so, so so wotmk hrěchow łóntrócź jenoć tym dostanje, liž wopraudźe do Roma puśnja a so na pschedpismnych wobrjadach wobdźěla. Se hospodarskowanjom italskich statnych żelesnizow ma je-sba za pominkow do Roma brěć tak tuniu kaž nětak mózno.

* **Kózde 7 lět ſyła khriya?** Nětkole sajo je khriya dźěł Europy potrjechiła. Pschi tutej ſkładnosći pokasuja nowiny na Winiskeho psychologa prozesora Hermanna Swobodu. Tutón mań sastupnje wuczbu, so so w cźłowjeskim žiwjenju sakoń ſyła wot lět wuskutkuje. Mjenowany wuczeny je hižom pschi sprozatku łońskeho lěta na nětcźischu jemu wjetsche wustupowanje khriyy wótcźił. Dopominamy so hišće na cźežku khripu lěta 1918. Znate je też, je tuta khroroći, kotraž so tehdy influenza mjenowasche, wosobje ſyłnje w lěcze 1890/91 wustupowasche. Khripowe lěta běchu też 1911/12 a 1925/26.

Hindenburg dostanje jedyn cent

Rockefeller dari Němśkej swój pjenjezk sboża.

Wo někotrych sajimawośćach dnja lědy ſhoniny, wjele mjenje hišćeje wo jich wěrjej ważnośći. Kóždy cźłowjek drje wě, schtó je John D. Rockefeller, tamny ameritanski niezmérny bohaćik, prěni cźłowjek na jemi, kotryž je wopraudźe miljardu sajšłužił, kotryž móześche wjazy hač 3000 miljonow hriwnow w běhu dołheho žiwjenja za ſpomožne a nadomostne zaměry dariez, bjes toho jo by wothudnik, haj, wo kotrymž móześche ſo rjeź, jo bywa hobatschi, cźim wjazy wón dari.

Kóždy tutoho muża znaje, a tola ſnjě ſo rjeź, jo je němski president i Hindenburg nimale runje tak znata wosoba. W afrikanskim lěku, w najhlubschej Indiskej abo Khinskej, w Alajzo, wschudźe, hdźež ſu ludźo, znaja mjeno Hindenburg, njech mnoży też njewědźa, schtó wón je, ale to njewědźa mnoży też wo Rockefellerju.

Tónle Rockefeller potajtim je nětkole sajo jónu nješchto darik, nješchto, schtož bźeše jemu hódnišche hač wschě miljardy, a runje to je wón darił Hindenburgej, je jemu dał pschepodacź i pschewodnym pišmom, a kujes i Hindenburg je so podjakował, dokelž wě ſebi dar wot Rockefellera wažiś. Snadź budźe so tón abo druhi prašećeź, hač ſnjě president nemiteje republiki dozyła dary wot ameritaniskeho pjenjezsnika pschijimaćź. Może-

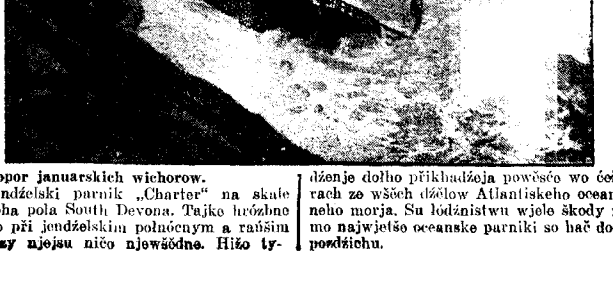

Wopor januarskich wichorow.

Rozbity jendźelski parnik „Charter“ na skale mórskeho brjoha pola South Devona. Tajke hrózbne wobrazy nětko při jendźelskim połnócnym a raušim mórskim brjoży njejsu ničo njewšódne. Hižo tydźenje dołho přikhadźeja powěśe o cźežkich wicharach ze wšěch dźělow Atlantiskeho oceana a Połnóčneho morja. Su łódźnistwu wjele škody načiniłe. Samo najwjetšo oceanske parniki so hač do 2 dnjow zapoždźichu.

my bucej bjes starosće, dar njeběšće wjelewinojty: jenoj jedyn zent, a zent je najmjeńšchi amerikaństi pjenjes.

Ale tónle zent ma žwoje stawišny. Pšched 82 lětami, potajtim ša cžaš, na kotrymž móje žo najmjenje cžłowjekow hišće dopomnicj, namaka rostorhany, wuhłobnjeny pucher John Davison Rockefeller, žyn thudeju starscheju, kotrajž njemóžeschtaj jemu niczo k jědži dawacj, na hromadže wotpadankow a žmjeczjow jedyn zent, woprawdźity zent. Pjenjes nima dźensa žanerje płacžiwoscže. wjaz, kotryž je John Davison tehdy zběrnył, a wón dhžnjche jón wšo wudacj, ale jako spratmny žyn dobéża wón thejże domoj, so by jón k starschimaj donjesł. Sa jedyn zent mózachu žebi zyłu wjeczeř kupicj.

Ale hlej tu: nan běšche tutón dźeń dźełko namakał, a tak pšchińdże nětchto pjenjes do domu, a wot toho cžasa j jednaczełtnym pachołom štajnje postupowaschе, tak so žebi zent wobthowa a jón 82 łět dotho we žwojej tarbje jako pjenjeżł žboża pšchi žebi noschesche. A nětkole, hdyž pjenjeżł žboża wjazu njetrjeba, kaj pšche, je jón póštał Hindenburgej i pschipomnjenjom, so pschinjeże žnadły wón jemu a zyłemu němčkemu ludej žbožo. tj.

Radio

Pjatk 13. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 11.30 přednošk za ratarjow. 19.35 orchestrowy koncert z Frankfurta. 20.20 hra „Magdalena". 21.50 europski koncert z Turina.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 15.15 přednošk za wjesne žony. 19.40 operety. 21.50 europski koncert z Turina.

Hišće ważne z dnjowcho programa: Wrótsław: 19.30 wječorna hudźba. Stuttgart: 20.30 stara hudźba. Praha: 19.55 zabawna hudźba.

Najnowiše z cyłeho swěta

Wuhłady za wjedro za jutrjischi pjatk: Rětzjischе wjedro žo mało pschemjeni.

*** We Wilkawje w Sakskej je člonjemějerjo k drukowanu měschczanskeje a k pschedstejicjerjej gmejnskich sastupnikow pschińdźechu, žadajo, so by žo hnydom poswjećenje gmejnskich sastupnikow zwolało. Demonstrantojo potom k radnizy cjahnychu a poswjećenju w drukim poschodže wobhładźachu. S wokna cžerwjenu khorhoj wupowěsnychu. Policija dyrbjeschе nawalnikow z mozu wuhnać.**

*** Dwaj pachołaj z rohatymi žankami do Módreho Dola pola Trutnowa jedźeschtaj. Dokelž měješchtaj jenoj domjace stupnje na nohomaj, měj nad žankami shubischtaj a k jaßlam pschihnaschtaj. Wusticjazy kolik žo pschi tym jenemu z pachołow, kotryž je z Barlina, do brjucha dobu a pschi thribjerje sajo wujeżże. Pachoł bě hnydom mortwy.**

*** W Rumunskej staj njedawno Bukarestskeho dwórnischcžerja wulom rano jedyn żelesniski spěschny cjah a jedyn wožkobowy cjah do žo srasyłoj. Wožy wožkobowcho cjaha su žo z kolijow cžiłe. Pjeć wołow je žo do cjista rozbilo. S rozpadankow su žacj dotal 10 mortwych a 25 cjeżko ranjenych wuczahnyli.**

Towarstwowski powěstnik.

Budestecy. Towarstwo „Lubin" ma njedźelu 15. wulkeho rózka pop. 1/4 hodź. pola Rösikec swoju zhromadźiznu. Rěčeć budże k. wučeř Sěca-Rachlowski wo jara zajimawych wěcach. Wšitke sobustawy z přiwuznymi a hosćo su wutrobnje přeprošeni. Bohaty wopyt wočakuje **předsydstwo.**

Drježdźany. „Čornobóh" ma njedźelu 15. wulk. rózka hłownu zhromadźiznu w „Johannesshof", rózk Jannoweje dróhi a Jana-Jurjoweje aleje. Započatk pop. w 4 hodź. Přisłušnosć wšitkich sobustawow je, być přitomni.

Lichań. „Zernička" spěwa štwórtk 12. wulk. rózka pola Bukanec w Klukšu. Přińdźće wšitcy!

Pančicy. „Lipa Serbska" spěwa pjatk wječor we 8 h. pola Natušec. Wšitcy spěwarjo so wočakuja.

Sowrjecy. Towarstwo „Podčornobóh" změje njedźelu 15. wulk. rózka pop. w 3 hodź. posedźenje pola sobustawa Palerja w Sowrjecach. Přednošk je knjez dr. Cyž přilubił. Wo bohaty wopyt so prosy.

Sokolska župa „Čišinski". Njedźelu 15. wulk. rózka pop. w 4 hodź. změje župa pola Wjenkec w Khrósćecach jara ważnu zhromadźiznu. Zwjazkowy rjadčownik br. wučeř Měškank přednošuje. Wšě tam zamknjene jednoty njech po možnosći połnoličnje přińdu. Też hosćo, kotřiž maja zajim za dalše wuwiće našeje župy, su nam lubje witani.

Žunny starosta.

Rakecy. Towarstwo „Lipa" ma njedźelu 15. wulkeho rózka pop. w 2 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu. Dla nowowólbow dyrbi kóždy sobustaw přitomny być. **Předsydstwo.**

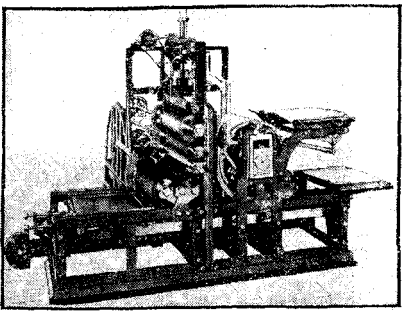

Před 100 lětami wumrě wunamakaŕ spěšnje čišćaceje mašiny.

Bjedrich König, kiž prěnju spěšnje čišćacu mašinu twarješe, wumrě před 100 lětami, 17. jan. 1833. Wón je założeŕ světastawneje mašinoweje fabriki König & Bauer we Würzburgu, kotraž hišće dźensa kčeje. Na prawiěnym wobrazu widźimy prěnju spěšnje čišćacu mašinu swěta, kotruž König 1811 wunamaka a kotraž měješe njesměrny wuznam za wuwiće newinarstwa.

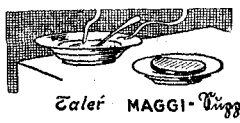

Talerˇ MAGGI-Tüpfli
a butrowa pomazka,
to je tunja
a sytna wječeř

Składnostna kup!

Kucheń, kaž nowa
ložo z matracu, sofa,
drastowy khamor a druhe
meble su tunjo na předań
na Neugasse čo. 4

Młoda wysokosućelna
podsobna kruwa
a 3 rjane kozy blizko ke
kózlatam su na předań
w Dalicach čo. 5

Havanna Club	6 pj.	Skat	10 pj.	Herrenabend	15 pj.
Erntewetter 3 št.	20 pj.	Bankverein	12 pj.	Fernando	20 pj.
Lockvogel	8 pj.	Budissa	12 pj.	Strahlstein	20 pj.
Facamann	10 pj.	Reichentor	15 pj.	Burggeist	20 pj.
Steuerwunder	10 pj.	Doppelkopf	15 pj.	Erntezauber	30 pj.

Albert Lehmann w Budyšinie
na Połnocnej drózy 2 — při Bohatych wrotach
na Kěžorskej drózy 11 — na Hauensteinskej hasy

Powědančka
za serbski lud
(J. Libš) II. rjad. 111 str. 30 pj.

Schmidtec wolmu
kupuje najlěpje pola
Otto Oßwald
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 7. Zasopředawam (wuposkaz) předawam po fabrikskich płatach.

Serbja čitajće
na dothcen zymskich wječorach narodne, wedomostne abo zabawne
serbske knihi

Njekurjak
za wobny proz „Nitok" wuplozowacu wodu. Na předań w Hrodowskej haptycy

Připowědźenje! Sobotu 21., njedźelu 22. a pónjedźelu 23. januara
so kózłopiwo toči
Poskićam wot pjatka 13. januara
najl. młode kormne howjaze mjaso pt. **55** pj.
(při 10 puntach 50 pj.) tež wšě druzyny **kolbasy** pt. wot **60** pj.
M. Jakubetz — **Herbska gryčhta w Kon'ecach**

Cehnjenje 3. rjadowanje
202. sakskeje krajn. loterije
pónjedźelu, wutoru a srjedu, 16., 17. a 18. januara 1933
Hłowne dobyće: 50 000 hr.
Losy prošu hnydom zamjenić!
Losy mózeće bisce ku sebi:
1/10 — 1/5 — 1/2 — 1/1
15.— 30.— 75.— 150 hr.
Budyska běrcaj statnje loterije
Friedrich Rother — na Kěžorskej drózy 22
Ernst Lehmann — na Kamjentnej hasy 45

W lěče 1933
njedyrbjała w žanym serbskim domje pobrachować serbska protyka. — — Płaći tola „Předźenak" lětsa
jenoj 50 pjenježkow

Kóždy por

1.90 hr. **1.90**

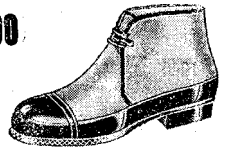

wulkosć 27—34 — model 3651-37
Čopte Melton-stupnje z gumijowej podešu a gumijowym wobsadkom.

1.90

model 1315-03
Pumps abo ze spinku z cloth. Přihódne zwjerśne stupnje.

1.90

wulkosć 23-34 — model 2861-01
Dźěćace zwjerśne stupnje cyle z gumija, čople — praktiske — płaćizny hódne.

1.90

model 1845-05
Wosobje přihódne samocane stupnje z gumijowej podešu a nizkimaj pjetkomaj.

model 1865-03
Žonjace zwjerśne stupnje, cyle z gumija, čople podšite

1.90

1.90

wulkosć 23— 6 — model 9891-50
Dźěćace črije cyle z gumija do sněha a dešcjoteho wjedra. 3-N.

DEUTSCHE SCHUH A.G.
OTTMUTH, bei Oppeln.

Bata

Předawarnja: w Budyšinje na Bohatej hasy 16

Přiloha k čisłu 10

SERBSKE NOWINY

Stwórtk 12. januara 1933

Dźěło za narod

Hłowna zhromadźizna Khwaćanskeho Serbskeho towarstwa.

Na Tśjoch kralow wotmě Khwaćanske serbske towarstwo swoju hłownu zhromadźiznu. Towarstwna stliwa w „Lipowym dworje" běše z wophytom pschepytelnjena. Pschedsyda k. P. Rjeźka nawjedowaše zhromadźiznu, kiž běše z nowoćinym pschećom wotewrił. Po wuspěwanju „Hdźe statok mój?" so porjad sapoća. Sapěšowaŕ k. Jurc poda ćetnu rozprawu. Wotmě so loni wósom zhromadźiznow, pschedsydstwo seńdźe so tśi króć k pohromadźenju. Sarjadowa so „ćetny swjedźeń" a wopytaschtrej so wobě zhromadźiznje „Domowiny". Wobdźělichny so tež hišće na druhe waschnje na narodnym prózowanju. S Khwaćanskeho towarstwa je do Pohmjertnje pokladnje sapisanych 27 mužskich a 15 žónskich zobustawow. Na konzu ľěta měrješe towarstwo 39 zobustawow, mjes nimi staj hišće dwaj zobustałožerjej. Towarstwowy sdonk tworja swjetscha stare zobustawy. Tola tež młode zobustawstwo pschima do skutka. S minjenym ľětom stónći towarstwo 40. ľěto swojeho wobstaća. Pětša so zobustawow žadyn njewumrje. Na to poda so spokojaca rosprawa pokładnje. Sa 25ćetne zobustawstwo pschedsyda k. wyschischeho farara Sarjeńka z cześtnym znamjeschkom wusnamjeni. Zhromadźizna pschi tutym wokomiku k jeho cześći postany. Knjes wyschischi farař so hnuty podźakowa a rosprawu wo swojim zobustawstwje poda. Na ľěto 1933 woleschtaj so jako pruhowarjej pokładnje kk. Guda a Kiban. Pschistupi so ke krućišchemu sběranju pschinoschkow w pschichodnje. Njedźelu 29. januara dhe towarstwo swoje 40ćetne wobstaće woswjećiś, ale jenož jako zwójbny wjeczor. Pschisłuži so wjetschi pjenjez k tutomu samérej. S radosću słyschachmy stónćnje wo pschikhadźe nowoho serbskeho wutśerja do Khwaćańšć. Wotkhadźaj wućerjej pak pschejemy sbožo na puć do dalscheho žiwjenja.

Khwalbny spěw na ľěwicu

Ty sy ta ponijna. Stejiśch daloko sa twojej towarschku, sa prawizu, kotraž je so, njebojasna kaž je, k woprawdźitej knježerju sćinika. Haj, wona je knježerstwo dospołnje na so storhnyła, ty dobra, ty luba pak to ponižnje cźerpiśch. Ty njestawasch ženje pschećiwo twojemu wośudej, so dyrbiśch hrać druhu rólu, gdyž so podała do twojeho wośuda mohrjej pośměwkujo, jako bychu njebjesa to chzyłe a cźerpasch i toho hišćcze złódkosće.

Bywasch troschku ľěnikojta — a i tym masch wschu moju pchihłonosć. Pschetož też ja nimam so do khwatka a njejsym cźesćelakomny, runja tebi. Smój sebi w tkharakteru podobnaj, luba ľěwiza, tohodla chcemoj hajiś dobre pschećelstwo. Luba ľěwiza, chcemoj jedyn druhemu khwaliwschi sebi tute spodźiwne a prajchomne žiwjenje na pschećelśe waschnje wołožiś.

Prawiza, knježiwa, stajnje pilna a pschihotowana, je woprawdźita scźełeśicźosć skutka. Wona dokonja po prawom wschitko a najwjazy mohrjej w spizy. Chcu-li durje wocźinicź, hižo leži moja prawiza na durinej ruccźizy, postrowju-li jnatelo, hižo wuhibuje so wona dopredka, chcu-li zwój klobuk smahowaś, hižo je wona pschihotowana. Wona wodźi teśak, dźerži pschedsedźicźnik schitkajo nad hłowu, a chce-li cźłowjek zwoju njeześwérnu lubowanu słonzowaś, potom hrabnje prawiza krótko rosgudźena sa mjechom a storći jón z njeskykschanym wotmachom do wukroby žónikeje, kotruž je nehdy pschewschcho lubował. Wona je stajnje tu, hdyž je nješchto dokonjeź, ty pak, luba ľěwiza, mjelczawschi pschihładujesch a podpjerasch w najwažnischim padźe jeje wukonje z małymi, sterje póbłanitimi, pschewodnymi pohibami.

S khwilemi bywa twoje sastojnistwo też wažne. Husśeć wuwabi drje tuśto błosow je smykom, kotryž prawiza wodźi, je zwojeho nastroja, ale ty, ľěwiza, pomhasch tute błoky tworiś, słoźiwschi sacźuwajo twoje porsty na trunu. Ssu wumětły, pschede wschemi śławny molet Menzel, kotryž wusterjejacy so z ľěwizu runje tak derje molowaź a treśliś kaž z prawizu. Snajemy mužow, kotryž we wójnje prawizu zhubiwschi nětko z ľěwizu wězy dokonjeja, kotrež cźłowjek njeby chcył wěricź.

Ale to bywaju wusnamy. Powschitkownje bywasch ty tamna, kotraž pokojnje, měrnje, pschećelnje pschihładuje. Ssy ľedy cźłowjeka franika, njejsy jenje njeschyschany list napisała, njejsy janeje wopaczneje pschisłała słožiła, ty sy ta njewoblakowana a tohodla lubuju cźe. Schto nima sa to prawiza wschitko na swedomju! Wona je mnoho hłuposcźow swprała, dokeľ njemóže so wobknjeźiś, je mnoho naczinila, schtoż by cźłowjek radscho widźał, so njeby so stało, je swprała nješchtožkuli njewobmyślene a druhdy też ske. Wěso, je też dokonjała nješchtožkuli njeśtónćnje ważne, i khwilemi wěsy, kotrež by cźłowjek ľedy wocźakował; druhdy zhym wuklu cźeśeźcźownosć psched njej sacźuwaŕ, a druhdy zhym ju wobdźiwaŕ. Ale sa tebje, ľěwiza, sacźuwam cźopku pschecźelnosć a lubomilosć.

kz.

Wona so zamołwi: „Sym muž"

Do półzajskeje pišańnje litwinskeho města Tauroggen sastupi bojasliwje litwinska burska holza. Durje wobkładnuwje wocźinitschi, po tym hacź bě prjedy ponižnje sakklepała, wosta wona potom sćeachoćiwje pschi durjach kotrež bě mjelcźo sa sacźinika, stejo a cźakajcźe sćerpliwje, dóniž njeje so jeje słužbu wukonjaŋy sastojnik dodhadał. Tutón tykajcźe sebi runje zwoju tobakownu trubku, sajeli sebi ju, potom pachawschi kus do powětra. „Schto chcześ?" so holzu skónćnje wopraschа. Stwućeneho

Tu wubědźuje su wo němske mištrstwo na sněhakach. Skakaniśco we württembergskich hórskich kupjelach Freudenstadta w Cornym Lěsu. Tu ľětušu zymu swalski sněhakarski zwjazk němske mištrstwo na sněhakach přewjedźe.

nahłeho półzajskeho hłoża so holza nastroja. Ale njedźiwajcy keho stupi wona k dźiwnjanemu wobłožeju, kotrež pišańske błido półzajskeho sastojnika wot jsetnje rumnośće dźělesche. „Nó, potajkim schto chcześ", so półzaj wospjet wopraschа.

Hłowa śrósnje burskeje holzy žuny so nad wobłoženje, a potom rjekny wona, pschećo hižo dosć strachocźiwje: „Někam Linka Pudźimaitej, a chzu policiji wośiwerić, so žym muž."

Półzaj, wsawschi sebi pomału swoju trubku z hubu, pohlada na holzu najprjedy z pośměwkom, potom z wěsym spodźiwanjom. „Pokaj twój paś", wón woschcerjaju porucźi. Wona wucźeje paś se schantka, do kotrehoż mějesche jón sawalený, a poda jón sastojnikej. Tu stojesche cźerne na běłym, z hantikim pjerćatom wobkrucźene: Linka Pudźimaitej, dźowka Katonaźa P. Narodźita so 31. julija 1909 we wsy Bolstas. — „Ty sy Ondina, dam cź jasjeć!" półzaj na nju sawoła. „Ssy holza, tak śeji tu ze swojim paśu. Dźi domoj k twojej macźeri a njehraj z nami ślepeho." — Ale półzaj bě so mózne smyli. Linka Pudźimaitej wosta pschi tym, so je mužki, žadasche žebi, so by so napisał protokol.

Tu njebě po sakonju potajkim niczo cźinicź, a wupraŋenja Linki Pudźimaites sapisachu so do półzajskeho protokola. A tak so wukopa, so je ji jeje macź wot młodosće sem saschcźipiła, so je wona holza. Dźiwajo na to njejsy i njej hinak wobkhadźowali, a wona je stajnje jenoź w drasće žónskeje khodźiła. Jenje njeje smała rozdźěla mjes žónskej a mužskim, dóniž njespóśina psched nětkrymi dnjemi jaŋuje, so njemóže być holza ale hólz. A nětko za dasche žebi, so bychu ju pschedstajiłi wojeńskej komunižiji, kotraž ma ju měricź, dokeľ chze do wojaków. Policija je mjes tym pola macźerje so dopraschaŋu, swjeźiła, so je wprawdźe werne, a dokeľ běchu tej wsyche heiwaśe dopokazy mužskosće pola Linki Pudźimaitej namakaći, je wona wot nětka muž, a to hišćcze łyhły a stónty, kotreho litwinska wojeńska komišija hnydom k jśidnuŋu wuzwěhny.

kw.

Z karawanami do srjedźneje Afriki

Je na torhoschću w Daressalamje, hłowym měsće prjedawschcze Němsko-Rańschcje Afriki, nětkole pod britiskim schćitom. Pśišana łokaŋza wschudźe koło wokoła. Wikowanska karawana, kotraž dyrbi do srjedźneje Afriki cźahnyś, so k wotjězdej pschihotuje.

Schto je karawana? Słowo karawana pschińdźe wot wersišeho słowa karwan abo prawiśko kirwn, ichtož sebi wjele kaž „wobkhadny schfit" wosnamjenja. S toho pomjenowanja spósnajemy hišćcze prjedawschi wotpohład a wosnam karawany. W tychle rańschich krajach, hdyž nje hišćcze pisches móżne policajske knježerstwo dosć sa wěstotu na wikowanskich dróhach postarane, zhromadźa so wschitko, kotrež chcedźa so na daloke puće nastajiś, we wulkich cźahach, so bychu sebi wsajomnje schkit sa cźeło a žiwjenje, samoženje a wobsedźeństwo swěśiłi. Snajemy tři druźiny karawanow: puczowanske karawany, kiž chcedźa do zuŋych kónćin wupuczowaś; putniste karawany k wopytej wulkich zwjatnizow a wikowanske karawany k transportej twarow. Wobsebje sajimawe su posledniske.

Nastacźe tajkeje wikowanskeje karawany ma někotre podobnosće i nastacźom wikowanskeho města. Haj, wikowanska karawana hodźi so derje jako trocźowanske wikowanske město pomjenowaś. Jako nawjedowaŕ je wěsty wulkowikowaŕ, kotryž dyrbi so ja porjad staraś a ma w cźasu puczowanja samo móz nad žiwjenjom a smjerću tóźdeho wobdźělnika.

Jemu podwólni su cźłowjekowjo wschelakeje druźiny, kotiž so jemu jako słužobnizy abo jako samostatni zobuwikowarjo pschińsamknu. Husto dosć je jich někotre sta ludźi, kotiž so wobdźěla: wikowarjo, rjemjeślnizy, honjerjo wjelbłudow, nosćerjo cźežow, samo prosćerjo a dźiwy-ľekarjo.

Swěrjata, kotrej so pschi karawanje trjebaja, su wjelbłudy, konje a mule. Jako najthmańšche stoźo wusnamjenja so wjelbłud, „łódź puśćiny" mjenowany. Dźe drje wo połoju pomałscho kaž łoń a wóślik, njeje pak ja to schtyri króć wjazy cźeje a njetrjeba so tak jara ja nim hladaś. Njetrjeba tej wjele piju a picja a wobsedźi wulku wutrajnosć, kajtuž my srédka hdy namakamy. Tak wulka je druhdy cźeja, kotruž dyrbi njesć, so ľedma stanje. Hdyž pak jónu śeji, hiba je schtyri hacź pjeć hodźin pospochi i tej wulkej cźeju pisches pěśk, bjes toho, so by muczny był.

Pschihotowanje karawany traje tydźenje, haj samo měsazy dotho, doniž njeje wschitko tak daloko k pucźowanju hotowe. Najprjedy dyrbja so cźłowjekowjo a swěrjata zhromadźiś, potom twory, kotrež so na thribjet swěrjatow pschiwjasaja. Tak rucźe hacź jich dźěła hotowe a cźaś wotpucźowanja so bliži, jich wschitkich wobdźělnizy we woprawdźitym napjecźe. Tydźenje a měsazy dotho wutraja orientalcźenjo w měrje, bjes toho so bychu nětkaŕ s kolijow pschińchli. Orientalcźan holduje pschi dźěle sajdźe: „Božedla žadyn ihwatt! Khwatt je cźertowy!"

Je rano sahe. Połnoź je ľedma nimo. Prědźu jedna wjednik karawany. Dotoło wokoła so wsyche hiba. Swěrjata so pisches wotre wolanje pohonja. Pschi welanju a ſatrowanju, pschi dźiwnym tam a zomjećkanju, pschi tiwanju a pschi dźělenju hiba so dołhi cźah pisches wuzke ſasti i města won. Wonka so hišćcze so połhodźinstim pucźowanje sastanje. Karawana dyrbi so najprjedy wot „Mullah" (mohamedanskich kaźni wucźenych) pożegnowaś (kaž pola naschich jutrownych tschijerjow). Bórzja nješchto modlitwow wo schtit sa jśbu. Potom dźe dale. Kaž dołha nitka cźehnje karawana pisches dolinu. Knježi hłuboka cźisćina. Jcharjo, kotiž su dla rańschich thlóstoty do cźopkych rubow sawodźerji, žedźa pol spizy a dopredka slehnjeni w žedle.

Sstyhdźich hišćcze wrjećot kopytow w śuchim pśe abo na twjerdej jemi. Rańscha cźisćina pschetorhnje so jenoź hišćcze pisches cźežke bicźe jwona „kotryž w stajnych periodach cźaj pokajuje, kotryž je hižo wotběžał.

Rańsche jerja sthadźeja. Na rańschim njebju jewja so pruhi rańschich jerjow kaž žchliwe błyski. Swěźdy jółdnu. Nadobo jatlincźi błoś „Mecczina" (wumołaŕ k modlitwje) sruduo-žwjałocźnje pisches rauje: „Hedschna es salat! Hedschna es salat! — Postaućze k modlitwje! Postaućze k modlitwje!" Jcharjo połběhnu hłowu, swěrjata sajtanu, kaž bychu też błoś sześumili. Wschitcy sakleu dele a so mija. Nastanje dołhi rjecźas modlerjow, kotrychi dołho brodaty Imam (měschnik) nawjeduje. Puczowarjo pschesterja swoje modlerske rjepichi, pollatnu so na nje a poklonja so k pokornej modlitwje. Hdyž so zlónczo k prénjemu rajeź dospołnje na njebju pokaza, jatlincźi błoś: „Allahu Akbar! Bóh je wulki!" A i połběhnjenymi rukami sanješe na kolenach leżaza cźrjóda wérinych: „Allahu Akbar!"

Potom wschitcy sajo postanu. Nětko nastanje wjazy sinjenja w karawani. Kaž taiki dołhi rjecźas cźehnje puczowaŋy hajar do traja. Prjedy, pódla a zady cźahu jechaju pschewodźerjo, kotiž na to tedźbuja, haź hišćcze su jich twory tu. Wotalu, ſatkuja, kaž doma jadu tlanowego blida. Tak to dźe hacź prénjemu sastanišchcu. Karawany sastanu najradscho w blišcźeći, niz pak nutsła w městach a wjesćach. Ľedma pschicźahnuwschi podaju so puczowaŋy pschetupaŋy do města, so bychu twory, kotrež su sobu pschiwjedli, wumenjeli. Jyle městarjo abo wjesća je na nohach. Najwiazy pschindźu, so bychu wudźěrali, wjele pak podleża rjanym rěcźam pschetorhnjow. Tajke wumenjenje twerow stanje so na tuto waschnje: twory wumenjeja so ja tworu, niz pak ja pjecźom. Tajke wumenjenje je pak po naturje tuteje wězy jara njeprawne a cźežke.

Wulkožranje w Zeithainu

W połobšćich městach namakaju šo tu a tam w domjnišćich muješach brune drjewjane taleršje ſ wupalenym napišnom jako bopomnjeńki na podawk, kiž šo sta pšeds 200 létami. Bě to wulke žranje a žłokańa we Zeithainu w Sakſkej w l. 1730. Tehdy w Sakſkej kujeſesche August Ssylny a tón dže tajke heſbowanje rady měſesche. Wón je cłaß žiwjenja wiele wrótnych wězow worał, ale najwróćnišćne bě tola Zeithainſke wulkožranje. Pšeds zyły ſmahnik l. 1730, schtyri njedźele dołho wotmě šo tehdy hoſeźina, na kotrejž šo wobdźěli 20 000 pšišćich wojakow a 10 000 jězdnych. Bě tehdy też pšichtomny pruſki kral Bjedrich Wilhelm, kiž bě wumyslany dla ſwojeje ſkupoſeze a rady darmaczkow hladaſche.

Sabawne lěhwo wobſahowaſche runje tři niſe. Běſche to kaž hobrſti hermank abo kermniſha. Wšitcho tam bě boſeć: budow, ſawjeſelenjow, korczmow, kelleriow, žónſtich, wohnjoſtrojow a hudźby. Ludźo běchu dźeń a wjeſelſchi. Jene ſawjeſelenje druhe honjeſche. Najwuſnamnišći dźeń pak běſche 26. ſmoźnika. To August Ssylny ſławnje hoſćinowaſche ſe wſchěmi 30 000 wojakami. Hobrike hudby šo pſchiwjeſechu. Zyłe woły šo na rożenjach pjeczechu. W niewměrnych dołhich ſchikach žebźachu wojazy w lěſkje. Hałke wječor dóńdźechu k dotykowanju. Ke tomu šo tak hobrike tykanzy podawachu, ſo dyrbjachu je ſ wulkimi teſakami roskracź.

A potom pſchińdźe hkowne wjeſele.

K takej hoſeźinje bě šo 30 000 nowych taleršow pſchiprawiło. Běchu ſ drjewa ſ wupalenym napišom. Prjedy hač šo hoſeźina ſkónči, poruči kral, wſchě taleršje na ras ſmjetać do Lobja. Tak je nichtó wopſkedź njetrjebaſche. Ninc teho dyrbjeſche na to waſchnje ſwět ſhonicź wo kralowſkej hoſeźinje a wo ſwjedźenju, kiž ſakſkemu ſtatej pſches miljon ſtotkow płaceſesche.

Tutemu miliionej mózemy šo nětko dźakowacź ſa Zeithainſke taleršje. A to je ſnajmjeńſcha něſchto. Taleršje po Lobju bołe pſkuwachu a na to waſchnje šo dóſtawachu do wołoſtkich měſtačkow, hdźež je nětko hišo pſches 200 lět chowaju w muſejach.

Widźimy, ſo prjedawſchi kralojo mějachu tola dosć [illegible] k roſpraſkanju. A lud też tehdy hižo cźeſko ſtoſ[illegible] woh dawkami a šo wuklukaſche.

Nawoči, kiž ze slepych widźacych ſcinja.
Teleſkopiske nawoči, kiž Newyorkſki lěkar dr. William Feinbloom po ſydomlětnym pócowanju zeſtaja. Tute nawoči zmóžnja ſamo pši 2 procentomaj widźnoze zamóžnoſce widźenje. 2 procentaj widźnoze zamóžnoſce płaći pola woěnych lěkarjow za dospołnu ſlepoſć.

Wjacy zwʼazanoſce z přirodu

Swjeſelenje a radoſcej bywaſej dweje. Cźim wjazy maſch ſwjeſelenjow, cźim mjenje radoſcej. Swjeſelenja ſadajeja radoſcej. Najwjetſchu, najzjelſchu radoſcej ſpožčnje nutrny wobſtah a ſwjaſanje ſ pſchirodu. Wopaczny je nahlad, ſo wobſtah ſ pſchirodu ſawjeduje k ſnědźiwoſći. Schto poſtajnje cźiſćijſchu radoſcej hač wobſtah ſ Bożej ſtwórbu? W njej njeje niczo kunſchtneho, falſchneho, niczo njecźiſteho, wſcho w njej je wěrne a prawe, rjane a dobre, ſamo — jeź, kotruž wona wutwarja, njech też njewěſcedomnym a njekedźomym cźłowjekam žiwjenje ſmjeja.

Pſchiroda je dobrocźiwa wulka wucźerka. Bohužel we wukhbanju ludźi hiſchcze njehraje tu rólu, kotraž jej po icje wuſnamnje poprawom ſłuſcha, wołebje niż w měſtach. Kak khodźe ſo tam dźeći, też dźeći bohatych! Ale też pola naß na wſach lud nima wjazy tón kontakt ſ Bożej ſtwórbu kaž naſchi prjedowniži a wótcojo. Tu ma ſchkula, ſkdowny wječer, wulki nadawk, w dźěſću jadnoſcź a hajicź lubosć k pſchirodźe a frojmjenje wjeſelcź ja podawki a jewy w Bożej ſtwórbje.

Rozpominanʼa hódna anekdota

Wěſtny ſtorjeſche muſſki Rothſchildej ſwoju nuju, jo njemóže wot jenoho dołſnika ſwoje 1000 hriwnow ſajo wrócźo dóſtacź. Hdyž jemu tutón radjeſche, muja tola wobkorjeźi, wuſna ſo wón, jo nima wot dołſnika ſanſcho pišmonſcho podłožka. „Napiſcheze jemu“, wulki pjenježnik rjetny, „ſo dyrbi Wam hnydom 1500 hriwnow wrócźo płaciźcź.“ — „Ale běchu tola jenoż 1000 hriwnow“, inapiſchecźiwi druhi. „Sawěźcze“, Rothſchild rjekny. „Wón budźe Wam wotmołkiwiſchći napiſaczź, jo běchu to jenoż 1000 hriwnow a potom maſce wěź hnydom piſmomje a móżecze pſchecźiwo njemu ſudniſtwu ſakroczźicź.“

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Směſki

Zahalza ſa młode wožaha . . .

W Amiterdamje ſaſtupi ſchćeſćlětny pucheŕ, kotrehož nóž ſedma na blido doſahaſche, do jeneje knihaŕnje.

„Macźe wy „Skotu knihu“?“ ſo wón mějicźela njekojaſliwje wopraſcha.

„Mamy“, tutón měnjeſche, „a . . . ?“

„Kelko wone płaczi?“

„Pjeczź ſchćěžnalow!“

„Możu ju ja ja pol płaczijny doſtacź?“

„Cźehodła runje ty?“

„Nó, dokelž dźe tola hiſchcze cźitacź njemóžu! Cźu ſebi jenoż wobraźy wobhladacź!“

Zane pjenjeźy.

Jedyn moleŕ woteda ſwój wobras, kotryž bě na ſklanje ſhotowił. Skaſaŕ wobhladujo ſebi wobras rjetnje pichpóſnawajo: „Jara derje. Woprawdźe. Wy nětko móżecze. Jenoż jene je, ſchtoż njemóżecze . . .

„A to by bylo?“ ſo moleŕ troſchku dźiwajo wopraſcha.

„Njemóżecze dźeńa ſanych pjenjes doſtacź!“

Hospodarſki rozhlad

Schtwórtk 12. wulkeho róžka 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	4,209	100 polſk złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,11	100 čěſkoſl. krónow	12,465
100 ſwajc. frankow	81,00	100 franc. frankow	16,425

Burſy wostachu wčera poměrnje cźiſche. Kurcy akzijow ſo dźeržachu. Hinak bě na wikach ſ dołhimi a rentowymi liſtcźinami. Tych kurſy jaſo ſ thcźelemi ſkakajo poſtupowachu. Smuſtkonopolitiſke Žiwjenje njepokoja poſtajdnje dny ſamych wobſebitych ſkamjenjow ważnych tamměrow. Skutny ſejm, najſſerje tak ruče ſo k ſjawnym wuradźowanjam njeſeźe, ſchto też by tam wutſchny był. W nim ſo jenoż wadźa a ſkónčnje morſtaja.

Swjatk ratarjow je wo nuły ratarſtwa jakſchiknył, ſo by jewił ſjawnje w ratarſtwje ſo pſchedobbywaju ſadźełowanje.

Wo poměrach ratarſtwa jena Drježdźańſka wikowańſka nowina takle pitche:

Roſpadowanje ſkotarſtwa ſo jewjaze w populcźeżowanych płaczijnach ſa wołmu a rěſny ſkót, ſa mloko, butru a wſchě druhe wuſkody mlokarſtwa je natchemu burſtwu załoſtnje ſwadźiło. Sahubne ſcźěſkowki nuły ratarſtwa njeſu dowidźeć, hdyž wobmyſlimy, ſo je bur najlěpſchi woteběraŕ rjemjeſlnika a pſchemyſlnika. Bur njeſamóže wjazy ſwoje dawki k poſtajenym termińam wotwjeſeć. W połnoźnych ſtronach Němſkeje ſu ſinanzne hamty Lužo ſpokojom, hdyž bur ſwoje dawki po něcźim wotpłaczinje, jeli to ſyła hiſchcze ſamóže. W rańſchej Pruſkej dawki woteźahaja wot ſtatnje pſchipomnožy, pſchiſwoleneje ja ſdźerżeńje burſtwa.

W rańſchich kónčinach Němſkeje dyrbjeſe pſcheſadźowanja pſchiběrać. Nanjeſu na wotewrjenje wurnanſkeho jednanja njemóża wjeſtcha wjazy pſchijimnacź, dokelž ſu ſtatoſi hižo pſchejara ładołźene.

Konje budźa najſſerje bórzy žadne. Kowi ſu poſtajdnje léta malo płahowali, dokelž ſo płahowanje njewutpłaczi.

Dójne a rěſne howjada njeraſtejšimu niz najmjeńſchemu wuſtka.

Płaczijny bérnow ſu tak njepokojaze, ſo ſo płahowanje njewupłaczi. W pſchiſtrelnitich krajinach bérny pſchezo derje płaczachu. Tżenża je ſam po 1,50—2,00 hr. po zentnarju pſchedawaja.

Sa mloko bur jenoż 7—8 pj. dóſtawa a hdyž dyrbja ſo po tukhwilnych butrowych płaczijnach ſkóſcź, kleſnje płaczijna bórzy na 6½ pj.

W drjewarſtwje puſchczźane drjewo jenoż jako palne wotbudu. Sa drjewo k tſcźenju dźe ſo prajcheja, ale ładźeja zyłe niepokojaze płaczijny.

Tutkhwilny mikły počaſk ſmě dźe płahowanju jeleniny. Dowoſ na wiki ſe hobrſti, ale płaczijny ſu ſahubne nijſe.

Sčadu je na wikach hiſchcze njeſe. Jón tehodła tak malo kupuja, dokelž domjazenu ſadej wadźi pſchipławu južnego ładu, kaž bananow, ſłotych jabłuczkow, winowych kiſkow. Tehodła wukěrany najlěpſchi tukrajny ſad mało kupnja.

Rybarſtwo ſkorži, ſo pſcht pſchenitich płaczijnach, rybow njeraſtejšmu. Zentnar karpow płaczi 38—40 hr.

Na produktowych wikach ſo wčera žitne płaczijny we ſtotowym jednu ſyła njepſchemenichu. W termińowym wikowanju bě jenoż ſmadne ſtrowcźenje płaczijnow [illegible] ſmacź. Dowoſ žita na wiki dre njeběſ woteběrak. [illegible] krajne wiki mějachu ſkoje jenjunjene płaczijny, ſchoſ [illegible] ſ ſkownej pichcźenu, ſo ſo měſta kwaſcej płaczijnow [illegible] wiſcze.

Wčera ſa płaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenicźy: 9,30—9,40 hr., rožki: 7,60—7,70 hr., [illegible] mjenja, naležnjeho: 8,25—8,75 hr., najwuſnamnjeho: [illegible] hač 8,20 hr., wowſa: 5,65—5,80 (5,70—5,90)

w termińowym wikowanju

pſchenicźy:

ſa měrź: 10,27½—10,25 (10,18¾) hr.,

ſa mjeń: 10,37¼—10,36¼ (10,30) hr.,

rožki:

ſa měrź: 8,28¾—8,26¼ (8,18¾) hr.,

ſa mjeń: 8,38¾—8,36¼ (8,33¾—8,37½) hr.

wowſa:

ſa měrź: (6,15 hr.),

ſa mjeń: 6,32½ (6,23¾) hr..

Płaczijny w ſwinkach ſu płaczijny tydźeńſchich [illegible] Hdyž pak žane napomnjenje njeſtu, ſo njewěſcemiſchu.

Někotre płaczijny z Drježdźańſkich wikow.

Tu płaczachu kaczata 3—4 hr., kury, ſtare 3—5 hr., młode 2—3 hr., ſtare, ſarčane 70—95 pj., młode, ſarčane 80—110 pj., hołbje 60—100 pj., huſy, ſarčane 85—100 pj., ćeſki, ſarčane 90—100 pj., karpy 70 pj., ſcźeżuki 1,20 hr., linu 1,20 hr., jabłka 5—30 pj., běrny, zentnar 2,60—3 hr., pinť 3—5 pj., jědźmu loboda 15 hač 20 (20—25) pj., zyłu 8—10 pj., khěrń 50—70 pj., ſołotej 10—25 pj., ſal, běły 4—6 pj., cźerwjenu 5 hač 6 pj., ſydrojty 30—60 pj., tšiły 10 pj., pětrſchiłła 3—5 pj., merčel 5—8 pj., rapuzki 40 pj., kuleŕpa 5—8 pj., butru 1,10—1,50 hr., jaja 12—14 pj.

Hamiſke a ſudniſke powěźe.

Pſchepadźowanja:

Pjatk 13. wulkeho róžka 1933

w Běłym Klimcźu w Grundmanez hoſeźenzu, dop. we 9 hodź.: Mjeńſka lawka;

we Łaſu w Schołeſiz hoſeźenzu, dop. w 10 hodź.: Hołzowaiſa;

w Radźej w hoſeźenzu, dop. w 11 hodź.: Aſwinſke mjeńe, krowa ſwinjo;

w Bórku pola Wojerez w hoſeźenzu, pop. w 3 hodź.: Ssylny rólny wós.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymje o tunu abo 1000 kg, nowak 10 kg.

	11. 1.	10. 1.	Płaćizny po złotej hriwnje	11. 1.	10. 1.
Pšeńca	186-188	186-188	[illegible]	13,2-13,6	13,2-13,6
rožka	152-154	152-154	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nat.	—	—	módre lupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
ječmjeń	16-175	165-175	žołte lupiny	11,5-13,5	11,5-13,5
wows	113-116	113-116	koradella	17,5-23,5	17,5-23,5
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńć. muka	22 7-26,0	23,0-26,0	lany wosuſk	10,20	10,20
rjana muka	19,1-21,7	19 4 21 7	ſam. truhanſ	9,00	9,00
pš. wotruby	3,75 9,00	3,75-9,00	ſ. rjan. ſkruſk	13,80	13,80
rjane „	3,70-9,0	8,7-9,00	ſyno, 50 kg	1,75-2,15	1,80-2,15
grahi	—	—	rjana ſłoma	0,55-0,70	0,6 [illegible]
hróch Viktor	20,0-24 0	2 ,0-24 0	[illegible] „	0,40-0,50	0,45-0,55
lane ſymjo	—	—	wowſna „	0,40-0, 0	0,45-0,55
pſeńica	13,0-14,5	13,0-14,5	[illegible]	0 4 -0,5	0,45-0,55

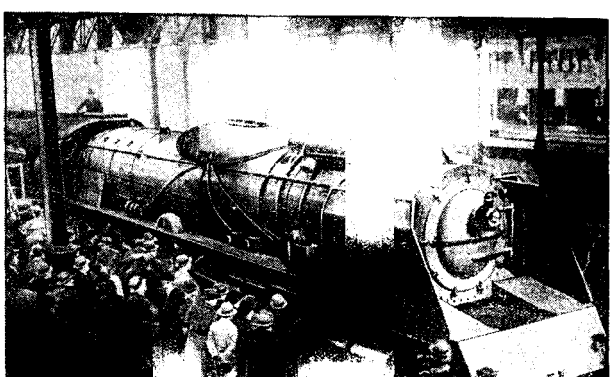

To je najwjetša lokomotiva ſwěta.
27 metrow dołha hórſka lokomotiva na dwórniſcu Saint Lazare w Parizu. Tam hobra najprjedy wuſtajichu. Potom hakle ſo poda na ſwoju ſłužbu do Alpow.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1.51 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćerња, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čěłneho znjezbožeња z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeње dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozwěsć, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń łěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeња dyrbja so baney hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přinjesć. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumjenjenja tutele banki, wiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěsća.

Čisło (Nr.) 11 — Budyšin — Piatk, 13. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Konflikt mjez knježerstwom a landbundom

Landbund je ſ wojſewjerjom ſwojeho rěſiwa knježerſtwu najeſćiſe poroki činił. Wobſtoječe knježerſtwo, ſo poſtupuje ratarſke hoſpodarjenje, wobſćežne barowe wiki, na dožahaje waſchnje piſhed wutrabanym dowołenjom njeſchkita. Němſke knježerſtwo je dla tych wobſtóžbow we woſebje wótrej jornje landbundej pſcheſełſtwu wotpowědźiło. Minuje landbund njeſprawnoſće a ſo ſepſnuje, ſ nim dale wobſtejeć. Knježerſtwo pyta ſo ſ wojſewjenjom w ſtawnoſći pſched landbundowymi powołanki ſakitać. Po tymle wojſewjenju je **němſki preſident** ſrjedu popołdnju pſchedſtejkowe němſkoſtatneho landbunda w pſchitomnoſći němſkeho kanzlera a němſkeju miniſtrow Warmobda a ſwobodneho knjeża ſ Brauna pſchijał.

Saſtupnizy němſkoſtatneho landbunda ſwoje ſtaroſće w połoženju ratarſtwa a ſwoje nahladny wo pomozn. napraſowali pſchedſtejkowi, kotrejž maju ſo wunjeſć. W roſprajenju ſo pokaſa, ſo je ſo ſ napraſowanji, kotrejž ſu ſo hižo ſtale a kotrejž je knježerſtwo hiſche wotmyſlilo, na pſchecże landbundowych wotpołožkow po możnoſći dźiwało. Halle po poſledženju ſhonichu, ſo je pſchedſtejkowe němſkoſtatneho landbunda roſſudženje pſchijało, a nowinam pſchepoda'a, kotrejž w demagogiſkej formje wěnje njeſłożene nadpady na němſke knježerſtwo wopſchija. Roſſudženje njeje ſo ani němſkemu preſidentej, ani němſkemu knježerſtwu priſedy roſprajena ſdźelło. Hdy budźiſche ſo to ſtało, njebudźiſche tnjeſ němſki preſident pſchedſtejkowſtwo němſkoſtatneho landbunda pſchijał."

W reſolucji němſkoſtatneho landbunda ſo njes druhim praji, ſo je ſo **„ſbernjenje ratarſtwa, woſebje rotarſkeho połěpſchazeho hoſpodarjenja, ſ czerpjenjom němſkeho knježerſtwa tak roſrołiło, kaž to ſamo pod marksiſtiſkim knježerſtwom njeby možno było. Ratarſtwo ſo k lěpſchemu wichchowanych ſajmow pjenježnje möſchnje internationalnje ſloženeje wuwoſneje induſtrije a jeznych trabantow dale kluka."**

Na konju poſledženja je landbundowe pſchedſtejkowſtwo proſyło, ſo by je němſki preſident pſchijał. Tole pſchijimanje je ſo hnydom pſchiſwoliło. Němſki preſident je porucził, ſo dyrbi ſo ſrjedu wjeſor ſhromadne roſprajenje landbundowcho pſchedſtejkowſtwa ſ němſkim kanzlerjom a tež pſchiſłuſchnymi miniſtrami wotměć.

*

Pſchi pſchijimanju pola němſkeho preſidenta ſu ſo mjeſ druhimi preſident hrabja Kalckreuth, kniſ ſ Rohr, nazionalnoſozialiſtiſki ſapódźaŕ ſjemja ſe Sybel a knjes Willikins wobdźelili. Roſprajenje ſo na wſchě žadanja a ſtaroſće ratarſtwa poćahowałoſche, pſchedewſchem ſo wo ſlowjnſkych praſchenjach rěčeſche. Pſchi tym je po ſdźěłanym němſkeho knježerſtwa landbundowe pſchedſtejkowſtwo profumjeje ſa pſchiſłuſny pokaſało, kotrychž dla knježerſtwo hižo wotmyſlene naprawy we wokomiku hiſchoże njewuwjedże. To ſo woſebje na ſamoſtatne zła poćahuje, kotrejž landbund ſada. Na konju roſprajenja němſki preſident a kanzlej nětjeſchtaj, ſo je ſo ſhromadny podłožk za dalſche ſpomoženje poćahi mjeſ knježerſtwom a ſaſtupnikami ratarſtwa namakał. Na zyle pſchećelne waſchnje ſo roſeidźechu. Cžim wjetſche bě naſaſtra wotſtróbnjenje. Kaž roſbuchnjenje bomby reſolucija pſchedſtejkowſtwa němſkoſtatneho landbunda ſkutkowaſche. S hněwom ſo pyrjaze němſke knježerſtwo wſchě poćahi ſ němſkoſtatnemu landbundej ſaſtaji.

Nowe naprawy němſkeho knježerſtwa ſa ratarſtwo.

Němſke knježerſtwo ſ ewojjewiło, ſo ſe ſaſtupnikami druhich ratarſkich organiſacijow ſ wſamkniſenjom němſkoſtatneho landbunda dale jedna. S zyleje politiki němſkeho knježerſtwa je ſpóſnać, **ſo ma ſyzne ſroſumjenje ſa potrěbnoſće a muſy ratarſtwa.** To praſchenja dopokaſuja, i kotrymiž ſo nětkole ſ woſebitej ſedźiwoſću ſaſtera. Pſcheże praſchenje je **wukas wo margarinje.** Hódnoſć tehole wukaſa ſnadź w tym leži, ſo ſnadź ſo kontigentowanje produkcije w pſchichodże namakaći da, ſo by ſo ſadźewało, ſo by ſo ſadźewało, w by ſo hiſchće ſemjenje tuka pſchełrjebało. W knježerſtwje mjenja, ſo je margarinowa induſtrija, kotruž hač do 70 prozentow wukrajny kapital wobſtupi, hiſchće pſchezo ſtěrko wjele ſabłužila, ſ čehoż może ſo ſ nětkom nješchto ſ lěpſchemu němſkeho ratarſtwa wotſchěſtpuwjeć.

Druhe naczaſne ratarſke hłowne praſchenje je ſłowne praſchenje. Sawjerazy naprawy druhich krajow ſu tež Němſku nuſowale, w tymle naſtupanju poſtupować a tak ſamſne ratarſtwo ſchkitaći. Hdyž ſo pomyſli, ſo ſkótne płacžiſny ſ dźěła na ſkhodźenk léta 1866, haj ſnano 1800 leža, ſo indeks induſtrije 114, indeks ſkota pak 62 wuczinja, ſo ſnano roſnini, ſo dyrbi ſo ſtotarſtwo pſchi wſchěch wobſtejnoſcach ſchkitać.

Dale ſo wo ſchkitanje pſchecżiwo ſrudnjenju czaſanju dje. To budże jadro nowcho wukaſa. Tak kaž dyrbi ſo ſchkitanje pſcherżiwo ſrudnjenju czaſanju wupſcheſtrjewać, wono po ſdaczu zyłu Němſku wobſahuje, tola tež ſajimy wěrjeſelow bjes kedźby njewoſtaji a budże niczenju ſadźewać pytać. Nutowy wukaſ wo ſchkitanju ratarſkeho pſcheżiwo ſrudnjenju czaſanju ſo ſnaći ſrjedź pſchihodneho tydźenja wojſewi.

Wothłosowanje w socialnopolitiskim wubjerku

W ſozialnopolitiſkim wubjerku němſkeho ſejma ſu ſo ſrjedu wjazore namjety pſchijałe. Kommuniſtojo namjetowachu, ſo bychu ſo ſa **nuſowe dźěła tarifne mjezy** płaćiſy. Tónle namjet je ſo ſ hłoſami kommuniſtow, ſozialdemokratow a nazionalnych ſozialiſtow pſchijał. Dale ſo kommuniſtiſki namjet pſchija, ſo dyrbja ſo w ſtawnym ſajimje ležaze dźěła ſa tarifnu mjezu a ſe ſejſlnym ſawěſćenjom o dźeſerjow wunjeſć.

Pſcheżiwo ſozialdemokratam a kommuniſtam ſo ſhromadny namjet kſcheſćijanſko-ſozialnje luczowje ſłužby, centrumiſcje a bayerſkeje ludowje ſtrony pſchija, ſobuchu ſo pſchi ſaradźenju dźěła tež ſakonjzy pſchipóſnate njepſchemjenjowe ſaradźenje dźěła pódła dźěłowych hamtow jako runowoprawnjenje pſchipóſnate.

S wuſſej wjetſchinu ſo tež namjet tutych ſtronow pſchija, ſo ſo dawkowe dobrowopſitmа njeſmjeża ſa pſchiſtajenje wjazy dźěłacżerjow pſchedewſchim dawacz, kotrymž ſu ſo dźěła ſaradźacżego programowa pſchepodate.

Hohencollernscy so Hitlera zdalu'a

S derje **wobhoniteje ſtrony ſo ſćěłuje:** Pruſki princ **August Wilhelm, hobuſtaw nazionalnoſozialiſtiſkeje ſtratzje w pruſkim ſejmje, je ſo hnydom po ſpočatku hodownych proſtninow na dźěſi czaſ do Italſkeje podał, a to dla ſlědowazeje pſchicziny: Ryſbiſchi Kčer a jeho ſwójba ſtej wočakałej, ſo budża nazionalni ſozialiſtojo planj na wobnowjenje monarchije podpjerać. Dokelž ſo tele nadzije njedopjelniču, je ſ koho nětkle chi kčorſki dom ſe chiłi wotwobćewał. Kčor je roſkaſ ſa wſchě hoſpodarſtwy hohenzollernſkeho doma wudał, kotryž jim łakaſuje, ſo pſchi nazionalnoſozialiſtiſkej ſtronje wobdźěli. Prnyz August Wilhelm je wofebitu wupokaſanje doſtał, o by Němſku hnydom na někotre měſiacy wopuſchćił. Najprjedzy dyrbi ſo na Palearſke kuły podaċ. Tónle roſkaſ je hač dotal jenoż dźěła wuwjedł, dokelž je ſo naſtkwiuje do Roma po-*

dał. Oſſizielnje hiſche'e njeje ſ nazionalnoſozialiſtiſkeje ſtrony wuſtupił.

Wo tym ſo ſ Barkina piſche, ſo powdźej njeje wěrna, ſo je prynz do Roma wotpućował. Pſchi pohrjebje ſkónzowanego Hitlerſkeho bata Wagnitza w Barlinje je ſo won wobdźělił a w tu ćhwili jako nazionalnoſozialiſtiſki agitator ſa ſejmſke wólby w Lippe-Detmoldſkej dźěla. Wěrno je pak pjerja, ſo ma prynz dla ſwojeho pſchiſłuſchenja k nazionalnoſozialiſtiſkej ſtronje khětre wobeſejenje ſe ſwojej ſwójbu.

*

Barliniſki „Vorwärts" powě, ſo je ſo wjednik němſkonazionalneje ſtrony, Hugenberg, ſ proteſtowaniſkim liſtom pola prjedſedaſkeho kronprynza dla rěcże wobeſejował, kotruž je prynz w poſledniim wólbnym wojowanju w ſportſkim palaſu měł. Hugenberg je ſadał, ſo by kčor ſakrocził, ſo njeby monarchiſtiſku wěſ ſ poczinjenjom nazionalnoſozialiſtiſkeho ſyzna ſchkodowała. Na to je kčor prynza namo'wił, ſo by ſwoje agitazijſke dźěło zamjeſował, tola ſo njeły ſe ſtrony wuſtupił.

Straßer je pola Hindenburga pobył.

S knježerſtwoweje ſtrony ſe ſo poſkednje dny woſpjet ſapěło, ſo je němſki preſident ſ Gregorom Straßerom roſrěcżenje měł. Měł ko ſlónczu pſchiſłuſchała, ſo je němſki preſident Gregora Straßera tola pſchijał. Roſrěcżenje je pjeża cżiſće woſobiniſki charakter měło a je ſo politiſkich pſchicżinow dla dyrbjało najpriedy ſamjelcżeć.

Nowa powětrowa łódź za francowske namófnistwo

Franzowſke wójnſke namófniſtwo je wutorn prěni króć ſaſo po někotrych lětach **połprołtu powětrownu łódź** pſchewjſało, kotraž je ſo w Franzowſkej ſamej natwarila a łónź dezembra ſ wuſpěchom na pruhu lětała. Powětrowa łódź mjerka 10 000 kubikowych metrow wopſchija, je 80 metrow dołha, w najwjetſchim pſcherěſku 16 metrow ſcheroka a ſo ſ dwěmaj motoromaj po 350 konjazych mocach cżeri. Wobſadka wósom muži liježi.

Pſche wujitnej cżeſi 800 kilogrammow może powětrowa łódź 2000 kilometrow bjes wobnowjenja cżerdła Pſchecżeczeczej.

Nowa powětrowa łódź je druha druzina tſjoch powětrownych łódźow, kotrež je wojſtwo namórniſtwo natwarjeć dało. Prěnja je ſo pſchi lětanju na pruhu doſpołnje inicżiſła, tſeża njeje hiſchće dotwarjena.

Nowe n'emëry w Španiskej

W jaſtwje měſtaſka Ocoma blizko Toleda ſu ſo jeċi ſpjerali. Płatnacże w jaſtwje ſamoſćeżnych anarchiſtow je po poliſajſkej roſprawje druhich jatych narěżałe, ſo bychu ſo ſpjeċżnjeju pſchijimankli. Jeċi ſwojich jaſtnikow nadpadżeċu a ſpytachu ċekwjeċ. Pſched jaſtwom ſtejazym

Konferenca wo 40-hodźinskim dźěłańskim tydżenju w Genfu

Na konferenzy wo 40-hodźinſkim dźěłańſkim tydżenju w Genfu je ſo ſrjedu powſchitkowna debatta wotewrika. Wjednik franzowſkich dźěłacżerſkich wotpółožkow Jouhaux pſchiczinu roſkaſi, kaſkich pſchiczinow dla dyrbi ſo 40-hodźinſki tydżeń ſawjeſeċ. Najprjedy ſu pytali, ſe ſnižењom produkcijſkich ſkotow pſchi mſdach hoſpodarſku kriſu ſamjeſowaċ. Wopraſwdże pak je ſo ſ tym hoſpodarſke położenje ſhórſchilo. Dźěłacżerjo njebudża cżerpjeċ, ſo by ſ pſchikhodſchenym dźěłańſtwom cżaſom ſejowjenje dźěłacżerjow poſubjeſchi. Nětżiſcha niſda je najnjeſtiſcha měra ſa ſejowjenje, kotrejež ſo njeſmjedża dótknyċ, jeli ſo ſo njeſmjeł kupowańſka muża poſłabjeċ. 40-hodźinſki tydżeń je niż jenoż ſozialne, ale tež induſtrijalne a hoſpodarſke žadanje. Wſchě dotal naložene ſrědki ſu ſapraſjile.

Jouhaux ſ liczbami dźěłowjemjerjow w jenotliwych krajach dopokaſa, ſo **wjazy dyžli ſchesżina dźěłacżerjow na ſwěcże nima dźěła.** Bjes kataſtrofy ſo njehodżi ſnowa dwanaċe 30 miljonow ludźi ſ bjeſdźěłoſću ſaſtupjeċ abo jim ſ wobcżežnoſcjemi druhim ludźom być daċ. S techniſkimi roſwiczom, woſebje ſ nowymi maſchinami ſo wulke dźěle dźěłacżerjow na pſchezo ſ dźěła ſtaja, runje tak je ſ najwiaċu

dźěłacżerjemi pſches 40 hač 50 lět. Wjele pſchiczinow dla dyrbi ſo potajſtni dźěłańſki cżaſ pſchikrótcżeċ.

Němſka a Schwedſka ſa 40-hodźinski tydżeń.

S hłoſami němſkich a ſchwedſkich knježerſtwowych zaſtupjerjow je ſo mw Genfſkej konferenzy dojednanje wo ſawjedżenju 40-hodźinſkeho tydżenja ſtało. Jenoż ſozialdemokratiſke ſchwedſke knježerſtwo je bjes wumócżenja ja dojednanja wo 40-hodźinſkim tydżenju wuprajiło. S dobrom je pſchipowědźiło, ſo jenoż dojednanja potwjerdi, hdyž pſchi nětżiſchej nuſje wołtanje. Schpanſka je ſa dojednanje, jeli ſo ſo druhe druhe induſtrijowe kraje ſobu wobdźěla. Franzowſka dyże najprjedy ſtejiſchoże druhich krajow wocżakała. Sſawnje pſcherżiwo dojednanju ſo zaſtupniky jendźelſkeho knježerſtwa wuprajichu. Po jich mjenjenju 40 hodźinſki tydżeń połěpſchenje njeſchinjebje, ale ſnižењe nuſy.

Sſyzne dopokaſanja ſa wojowanje němſkich dźěłacżerjow ſa pſchikrócżenje dźěłańſkeho cżaſa zaſtupnik němſkeho knježerſtwa poda. Němſke knježerſtwo je 40-hodźinſkim tydżenju niż jenoż praſchenje praſdoſće, ale tež nadreje hoſpodarſkeje a ſozialneje politiki wid i. Hdyž ſo wona nadrje naſoži, może ſo k wubjernemu

strašnikam pak so poradźi, spjeczowych jatych sadźerjecy a jim njedarj cekneć. Hdyž bě policija dóšchła, so po policajskim instinkt wojowanju poradźi, porjad w jastwje wobnowić. Pjatnacje najchudykatkow spjeczeńzy su do khłostanskich komorow sankcionyli.

Kommunistiski puć w Schpanjelej so porazył.

Hačzinujež je so frjedru wjeczor a w nozy w Schpanjelej na wschelakich městnach wojowalo, ma knježerstwo revoluciju nětko za porazenu. Ministerski president Asan praji, so su wězerawiske wojowanja poslednje schkrě revolucijiskeho hibanja byłe.

Po powěsćach z zyłeje Schpanjelseje je so pschi njemerach 39 ludźi morilo, 86 wobzołowanych je sajatych, kotrejż su so pschi sbězku wobdźělili.

Wojowanje poslednjeje nozy je jasno tjoch morwych zadało. W Mira Cunte kommunistojo spytachu k dźělu swólnowych dźěłacerjow z moju wotdźerjecz, do fabrikow dźěłacy hicz. Hdyž policija dóńdże, so by k dźělu swólnowych schkitała, kommunistojo do njeje tšelachu. Dwaj policistaj buschtej sranjenaj. Pschi pléwowanju nadwótnym wojowaju jeneho kommunista morichu a tśjoch sranichu.

W Cases Viejas khěžu wobtehnychu, w kotrejž bychu so někotři kommunistiscy wjednizy zaracili. Hdyž pschi nadběhu běchu dweju policistow morili, so wojazy wrócźo sesjedechu, hač pomoz dostachu.

Japanska se Swjatka Ludow wustupi.

Po powěsćach amerikanskich nowin je so wojerskim zobudstawam japanskeho wotpósłanstwa pschi Swjatku Ludow frjedu poruczyło, so dyrbja so hnydom na wotpuczowanje pschihotowacź. Tutón rozkaz pjeca z wotmyslenjom wustupjenjow Japanskeje se Swjatka Ludow swizuje.

Ze Serbow

W Budyschinje, 13.januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wjeczera wjeczor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer —4 a thermometer wodnjo 0. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer —6 a thermometer w nozy —5. Wjedro budźe symnische. Duhi pschibiwaja a zdobom pschibéra symna. Wyschina nad wulkohodnej abo rańschej Europu je so k zjewjenu abo k połnozy wupschestrěła a haka hač k zewjerneniu ludowemu morjej. Wot tam pschiplakowja symne powětry studźo nasch wosduch abo loft. Pomałku wupschestrěwa so žołma symy k japadej abo k wjeczoru. Na horach leži drje šněh wyšoko a smóžni, jo so dešćarja tam kroßnuja. W naschich nižinach su pola a horka z nim jenož popróšchene, hdyž so klóńczko pleschi mróčzno plchedrě, jónschene, hdyž so klóńczko pleschi mróčzno plchedrě, jónschene, hdyž so błuboty a kałuže pokazuja. Wot kupy Island cźehnje so k juhu, so sjednoczuje z nižimi nad Biskayajskim sakiwom. Jeli pscheš nalche strony poczehnje, móže nam sman nowy šněh pschinjeść. Wosduch je dosć wustudźeny a šněhom woonja. Jutrje hobotu schadźa klóńcz 7,58 a so khowa 4,21 hodź. Mšacźt schadźa wjeczor 7,23 a so khowa dopołnja 9,26 hodź.

Přičiny miłeho wjedra

W frjedźnej Europje knježachu w poslednim czasu temperatury, kiž měsačnym hewak w měrzu abo sapoczatk haprleje, niz pak we wulkim rózku. Tschskaczu šmy měli jenož nakhwilnje a jenož w nětkotrych krajinach, ja to pak bě wosebje w nanjeczornej Němskej do hóh khłodno czopło, hacź do 17° czopłoty a w nozach jenož mało mjerznjelsche. We Barlinje na pšch. w tej symje tyła hišće nje njemjerachu wjaz hacź 4° symy a šněh w nižinach tyła hišće pódal njeje a w horach jenož mało. Na wjeczich hach němskich hór mějachu do 14° czopłoty.

Pschiczina tuteho niewschědneho „tymskeho“ wjedra je njeměrna stabilnosć powětrowego cźišcźa, kiž hižo 4

Redakcija

ma hižo wot zažneho ranja nuzne, přijimać najnowiše powěsće a rozprawy. — Też Ty, luby čitarjo, mózeš pomhać redakciji „Serbsk. Nowin“ z tym, zo zdźěliš nam nowinki, kiž so w Twojej wokolinje stanu

Čita Waš susod hižo „Serbske Nowiny“?

K zwadze mjez němskim knježerstwom a Landbundom.

Mjez němsk. president a knježerstwom na jenej stronje a předsydstw. němsk. Landbunda na druhej stronje je ćežki konflikt wudyrił. Němske knježerstwo so zapowě, z předsydstwom Landbunda dale jednać, dokelž je wono z dočasnym zdźělenjom nowinam nje-

zakońcsy jednało. Wobrazaj předstajetaj (na lěwo) hrabju Kalekreutha, presidenta němskeho Landbunda, kiž choc pječa wot swojeho zastojnstwa wotstupić; wosoba druheho wobraza (na prawo) je von Sybel, sobustaw předsydstwa němskeho Landbunda.

Ilsan:

Kasandra

Přenjotny roman.

13] (Pokračowanje.)

„Wěm, to wěm, ale lózbe pschirunanje khromi. Mužłu, so ješcze tola wschitkżo žiwoseho rosuma posthubili njejesce. Hdy by tuh wědźał, schto na njeho czaka, tu běšł po wocźišnym puću, kiž wjedźe wschitkich do sahuby, kaž to wobswědcźa mudri a bohabojasni muzjo, by sajtał běžeć, haj žo wrócźił a tak namakał cźahne a też wěcźne trajace žiwjenjo.“

„A kak chcjeze to dozpěć?“

„Ssym spisał knižki, w kotrejž je dopokazane, so tuh, kiž je połnuhł wschu žadosć za wyschschymi duchownemi kubłani a so pomnił jenoż do cźahnych, njemóże wobstacź, ale dyrbi zahinyć. Tutu knižku chzu zyle tunjo, takrjez darmo, kóždemu do ruki podawacź. Też powuczuju nowinu „Nasch pschichod“ chzu wudawacź a ſ tym tuhej rosom wótřej a wolu pobudźejcej, so žo njepoda tym schkodnym nawalnoscam.“

„Wasch wotpohlad zaßtuji žebi khwalbu. Ale žinajeze tola skažanku. Kaž jej, tak też wam tuh njebudźe wěrcź a kaž ju mějachu za b'ašnu, tak sueja za błazna też waß. Sčinichaju stronje, kiž chze, kaž wy ludźej pombhaci, ale ſ druhimi ſrědkami a druhemu sameru. Sčitajcy tuh žiwobodny; nasch tuh budźe najnahladnischi a tak so jeho knježtwo rosmnoži. S tym pschińdże samožeńze do naschcho kraja a te nam spomoże, jo budźemy žiwjenje, dóńdź kraje, wužiwacź w radoscach.“

„Tak pytajcze jenoż jenu?“

„Ně, njeßmy holi mac-sinarju. Schule budźeja wn- dospołnjecz techniku a tak žej žiwobyeje porjeńschimy. Też nabožne cźuca spokojniny, cźeßcźiny dźeń Wodana, žnajmjeńscha wschědny tuh. My ßdźelani pak pójmawamy w kóždej wěcy Boha, ßami pak ßmy najdospołnischi bohoje.“

„Techniki“, znapschecziwich, „mam wjazy hacź dosć. To dopokasuja nam wulke cźinjódy ludźi bjes dźela. Ssamoho sebje pak ßa Boha mječ, je nadutosć a hordosć, kiž rośeße ſ blasnoscu na ßamóznem schtomje.“

„Tak, wy wobsanjecze naschu stronu! Je wulka a mózna dosć, so tajkich, kiž ßo jej pschecźiwjeja, wotstrioni a šnicji schłodne pschekaßanzy. Bjerźce ßo na kóždym psched nami. Nasche wudyrne wotdźele njesmaja zaneje mitoje! Pola naß placji łajada: schtóż njeje ſ nami, je pschecźiwo nam!“

„Hacź jeße pschecźiwo mi abo nij, wo to ße njeßaram. Niemóju niežo cźinici, schtož je pschecźiwo rosumej a mojej wěrze!“

„Tak, wy macje hischcze wěru. Tajkich trjebaja njemóżeny. Wěra ße ja naßch techniki cźaß wjacy njebudźi. Wěra schłodźi žiwobadze.“

„Wěra nawopak wuswobod i cźłowjeka, jadźiwa roswujdźenoscji a wólnoscji, kotrejž pschetworitej rośomneho cźłowjeka do njerośomneho zwěrjeca.“

„Njeßanbuju ße zwěrjeca. Ssym pschecźiwdźeny, so wot wopisy wulkadßam.“

„Njedwěłuju nad tym, wo cźim ße ßami pschecźiwdźejeny“, prajach, ßtaruch a woteńdźech.

Domoj pschischedschi dźełach na žiwojej nowinje, kotrejž dźiwh wudawacź. Wojßewich w nowinje wschelake wósche- nja, kotrejž wupraja, schto na tud pschińdże, jeli žiwobanje ßaßakij we ßwojich ßtójecych. Nadźijach ße, so ludźe ße ßatorhim pschi cźitanju tuhich wojßewjenjow, ßapocźnu rospominacź ßwoje žiwjenje a ße wobroca zaße k Bohu. Napißach tohodla zdźela, schtož je wěcźcźił bur Jasper, kiž bě žiwy na kónzu ßedmnateho lětßtotka na kubłe hrabje Pletteuberga blizo Hukardy we wjeßcu blizo Dortmunda. Hdyž ße tutón muż ßami pola ßwojich wowzow abo też w njedźele nad Europu wotpocźnje, dale też możne ßtuklowanje atlantiskich powětrow. To wschko ßawinuje, so ßajetßcha wětry duha ſ połonja a nam pschinoßcheja cźopły powětr ſ morskich a tropiskich ßtron. Tutón łóßchi cźopły powětr ßmoa ße na nižßich symnuj powětr, tak ße tam ßach bywa cźoplische dyßt w ruminach.

Możne hibanje atlantiskich wětrow je ßapocźatk wulkeho rózka ßawinowało zyline wichory. Wone ßu raßchbale cźopły powětr, kiž nětko nad frjedźnej Europu wotpocźuje a je powoßtatki symneho powětra wotßtronili a też dołhu ßuchotu ßtóncził. Dokelž nad narańschej a ßrótkarańschej Europu zyły cźißchcź powětra dale traje a atlantiske wichory wostanu k wjeczoru europiskich pobrjehow, ße wjedro hischcze jałkadnje njepschemjenił. Pschemjenjenje mózemy wocźakacź hakle potom, hdyž ße powětr dośpołnje pschewortschinje a k nam ße pschidobywaju wětry wot połnoczy a ſ dołheho ranja. A potom też ßmějemy wosprawdźiu symu.

*

— **Potuńschena jězba na ßtatnych autobußownych cźahach.** Wot ßoboty 14. januara 1933 budźa pola wotnoßtej Krajnoßtawßteje Banki na Zitnych witach 4 potuńschene jězdne liśtiki na ważniße ßastanißcha ſ Budyßchina jězdźazych ßtatnych autobußow dostacź. Pschi wužiwanju tutych jězdnych liśtikow płacźi jednora jězba do Kamjenza 1,35 hr., do Biśkopiz 0,65 hr., do Nowego Mésta 1,10 hr., do Wjaßońzy 0,55 hr., do Drježdźan 1,85 hr., jězba tam a ßem do Kamjenza 2,70 hr., do Biśkopiz 1,30 hr., do Nowego Mésta 2,20 hr., do Wjaßońzy 1,10 hr., do Drježdźan 3,60 hr.

— **Mésćzanßke dźiwadło.** Dźeńßa pjatk wjeczor we 8 hodź. wośpjetuje ße w 7. abonementnym pschedßtajenju D jimaza kriminalna cźinohra „Mordaßtwo ßchtwórtk 17. haprleje“. Srjedźa je cźinohra w naßchim dźiwadle tajke ßahorjene pschipóßnacje namakała. Tuto wulke inßcenérowanje, w kotrymż nimale wßchón personal cźinohry ßobußtutkuje, złuschca w nětcźißchim hrajnym planje do kruchow, kiž ßu najbóle widźenja hódne. Ssamßmy kruch wośpjetuje ße ßobotu wjeczor 1/49 hodź. jako cźeßny wjeczor ßa Hedu Larßenej, kotraž tu tak miśtrißtej hłownu rólu hraje. Njedźelu pop. 1/44 hodź. hraje ße poßledni krócź pékna hodowna bajka „Palcźik Nóß“. Njedźelu wjeczor we 8 hodź. wośpjetuje ße klapßa opereta „Klanta“.

— **Wobßtatk ßwini w Saßkej 1. dezembra 1932.** S poßledneho ßtótliczenja 1. dezembra 1932 buchu nětko ßnate liczby wo wobßtatku ßwini. Mjenowany dźeń naliczichu w Saßkej dozyła 823 160 ßwini. To je 1,52 proz. mjenje hacź 1. ßeptembra 1932 a 4,09 proz. mjenje hacź 1. dezembra 1931 W zyłej Němskej pak je ße liczba ßwini wot 1. ßeptembra 1932 ßnißiła wo 5,64 proz. a wot 1. dezembra 1931 wo 4,18 proz. Prožata a łehaki ßu lehnuja khětro wotebérane.

— **Wopalna ßchkoda w dezembru 1932.** Po natschińanym wobliczenju ßchkody ßa mějaz dezember 1932 pola ßaßkeje krajneje wopalneje ßawjeßcźenje, wotdźělenja ßawjeßcźenje twarjenjow, je w tutym mějaßu 307 wohnjow było, pschi kotrychż ßchkoda naßta. W dezembru łeto pschecźe wjeße 269 wohnjow. Pjenjezna ßchkoda wuczinja w dezembru 1932 nětko 351 000 hriwnow (w dezembru 1931 pak 362 000 hriwnow). K tomu pschińdże hischcze 25 procentow pschiraźka drohoty (pschedy 50 procentow).

— **Pola kriminalneho wotdźělenja w Budyßchinje** telefon 2802, **na Ortenburgßtim hrodze khowa ße natkribjetnik, ßchćerołeneŋ ſ brunymi kożanymi pańcami, jaßnobrunymi kożanymi kromami, naßchitej zwjacźnitej toßchu a cźjemnobrunu na krokodylowu kożu podobnu aktowu toßchu ſ kożanym noßchadkom, dwěmaj ßamkonaj a lneßlomaj. Natkribjetnik a aktowu toßchu je pschi ißptanym ßadobyczu w Budyßchinje njeßnaty ßkuczeł teło wośtaźił. Możoby, kiž mója nječhto wo wobjedźerju tuteju wężow ßdźěliću, ße proßcha, ßo buchu ße pola kriminalneho wotdźělenja ßamokwile.**

S **Dobrusche.** (Wutwinowany.) Na jeśbje ſ Budyſchina do Ztawy 16. ſeptembra 1932 wječor bješchtaj ſwětkomjetakaj jenu napiſchecžopſchijebžazeho natkadneho automobila ſlepikoj ſamkarja Korlu Guſtava Mitka ſ Dobrunſche na jeho motorſkim kole. Prjedy hač možeſche kolo ſaſtajeć, bješche ſa Großhennersdorfom na prawym boku dróhi do 16tneje holzy a diweju dźěćžom ſajeć a je ſranił. Pſchiſtuſchny hamtſki ſud bješche jeho dla cžełneho ſranjenja ſ njewobhladniwoſcžu a pſchestupjenja wobkhadnych pſchedpiſmow k 50 hriwnam pjenježneho khłoſtanja abo 10 dnjam jaſtwa ſaſudźił. Na jeho powołanje Budyſki krajny ſud wuſud ſběhny a Mikla wutwinowa.

S **Běłych Noßlic.** (11tnjy hólz jako wukhowaŕ žiwjenja.) Sſrjedu dop. ſo 10tna dźowcžiczka fabrikſkeho ſtražnika Foerſtera na tudyſchim khěrko hłubokim wjeſnym hacže pſchepadże. Jeje 11tny bratr jej na pomoc pſchikhwała a ju ſ wody wuczahnu.

S **Małeho Wjelkowa.** (Balon ſo na ſenju puſchcził.) Sſrjedu pop. po 1 hodź. puſchczi ſo tu na ſenju balon, kiž bě ſo dop. pola Nješ do powětra ſběhnył. W balonje běchu ſchtyrjo wobſadnizy. Balon bě wjele ludźi pſchiwabił.

Wojowanje wo Rachlowsku powołansku šulu

Na 11. januara powoła wotrjeſny ſchuliſki hamt poſhedźenje ſchulſkeho pſchedſtejicžerſtwa Rachlowſkeje ſchulſkeje gmejny. Tež wuczerjo běchu pſcheproſcheni. Jako ſaſtupnik miniſterſtwa bješche pſchitomny k. pſchemſtſtowſki wyſchſchi ſchuliſki rada Burckhardt a jako ſaſtupnik hamtſkeho hejtmanſtwa k. knježerſtwowy rada ſ Carlowitz. Jednałſche ſo wo ſakhowanje ſchulſkeho ſwjaſka ſ Bukezami. K. knježerſtw. rada ſ Carlowitz wotewri poſhedźenje a roskoži dokkadnje plan ſchulſkeje wyſchnoſcže. Potom rěcžeſche k. wyſchſchi ſchulſti rada Burckhardt, kiž najprjedy na to pokaſa, ſo ſam ſ kataſtſtwa pothadża a ma tohodła potne ſrosumjenje ſa wjeſne naležnoſcže. Tola poměry ſu hinaſche hač prjedy. Djenża je trěbne dokkadne powołanſke dźěło. Potom wopiſowaſche khěſchiny Bukecžanſkeje powołanſkeje ſchule.

Ssobuſtawy ſchulſkeho pſchedſtejicžerſtwa mějachu wjchelake woprawnjene wobmyſlenja. Mjes druhim pokaſachu też na praſchenje wudawkow. Knjes diplomowny powołanſki wučeŕ Keŕk ſnapiſcheżiwi na to, ſo wudawki ſa Nachlowſku ſchulſku gmejnu njebychu tak wyſoke byte, dokelž měła wona pſchede wſchim jenož tejenje, ſwěžu, papjeru a podobnu potrjebu ſapkacžicź.

Na to roskoži k. wotrjeſny ſchuliſki rada Burckhardt možnoſcže wulutowanja ſa ſtat. Potom rosprawjeſche k. dipl. powołanſki wučeŕ Keŕk nadrobnje wo lěpſchinach dokkadneho powołanſkeho wukublanja w Bukecžanſkej ſchuli, kotraž je zyle bliſko ſtatnej ſpytańi w Pomorzach. S tym ſpyta wón napiſcheżiwne mėnjenja roſjehnacź, kiž pospochi ſ rjadom ſobuſtawow ſchulſkeho pſchedſtejicžerſtwa wukhadżachu.

K. Stónczuje pokaſa k. knježerſtwowy rada ſ Carlowitz hiſchcže wuraſnje na to, ſo ſo jedna jenož wo powołanſku ſchulu ſa hólzow. Swopředka ma ſo wobhonicź wó wudawkach, potom ma ſo we wojpjetnym poſedźenju ſchulſkeho pſchedſtejicžerſtwa poſledni roſtud wupraſicź.

Njedźiwajo na praſchenje wudawkow ſwoſtanu pſchežo hiſchcže mėnjenja ſa ſchulu a pſcheciwo njej. Schulſke pſchedſtejicžerſtwo ma na kóždy pad ratarjow, kotſiž maju do powołanſkeje ſchule winowate mozy w dźele, nimale jenohlóżnje ſa ſobu. Wěſte pak też je, ſo ſ wotpadom powołanſkeje ſchule Nachlowſka ſchula něſchto na hódnoſci ſhubi. Je pak też možno, ſo ratarjo žanych powołanſkeje ſchule winowatych wjazy njepſchiſtajeja, dokelž ſo ſ tym na kóždy pad dźěłanſki cžaż ihubi. To płaci wobežbe ja cžaż nałětnjeho a najwjſkeho dźěła.

Na druhej ſtronje pak ſo njemóże doſcź pohódnoſcžicź pedagogiſka hódnoſcź. Wona rěcži na kóždy pad ſa pſchepokoženje, dokelž to woſnamjenja poſtup. Hoſpodarſke pokoženje w ratařſtwje je nětkle tak hubjene, ſo wjele ratarjow njemóże wjazy ſwojich ſynow na ratařſku ſchulu ſtacź. W tutym padże pak je Bukecžanſka ſchula jenicžke prawe narunanje.

Woſtanje dwojake mėnjenje. Nadźijomnje ſo poradźi, ſloty ſrjedźny pucź namatacź, kiž wobaj dźělej pokoje ſpotoji.

S **Měrkowa.** (Wo twarjenju.) Saŕdźenu naſtymu je ſo w naſchej wſy wjele twarikło. Pſchihódne wjedro howjeſche a tak ſo dwoje domſke dotwarjichtej, ſo mójachu wobydlerjo ſaczahnycź. To bješche też cžim trěbniſche, dokelž bješche ſo woběmaj bydlenje wupowědźiło. Jedyn ſ noweju wobſhedźerjow je dotholetny pſchiſtajeny A. Fuhrmann pola tudomneje Kempeż firmy; dotal mėjeſche bydlenje w dźełarni. Fuhrmann kupi ſebi wot kublerja a wjeſnjanoſty Krawza twarſtu leżownoſcź pſchi jeho priwatnym pucžu do Hornjeho Měrkowa, hdżeż nětko pyſchna khěžka ſteji. Knjes Laraſ bydleſche 10 lět wo wſy. Jemu wobſhedźeŕ też wupowědźi. Gmejna dopomha k. Laraſej k ſwójſtwowemu domej ſ poſčzenjom nuſneho bydlenja. Knjes Laraſ natwari ſebi jenož malu khěžu, poſdźiſcho, hdyž budża lěpſche cžaſy, dhe ſebi wjetſchu khěžu twaricź. W naſchich kónczinach wottorhanje Adolfſkeje Hěty twarjerjam wjele pomha.

S **Bóſchij.** (Paduſtwo.) Paduſchi pobychu w nozy w Reinholdez klamarni a kradnychu tam wjele tojlow, cžiſlow, zigarow, zigaretow, wónidłow, mydłow, ſchokolady atd. Najſkerje ſu paduſchi wujiwali paſkacź, dokelž njeſhu ſo namakale ſlědy namóżneho ſadobywanja.

S **Barta.** (Njeſbožo.) Wječera ſchtwórtk pſchewodjachmy k poſlednjemu wotpocžinkej kowarſkeho miſchtra Jana Wačkera, kiž bješche w 67. lěcže ſwojeho žiwjenja wumrěł. Jako ſo wjeczor někotſi pſchewodjerjo ſ privatnym autom do Budyſchina a Lubija wrócžachu,, nowy ſněh wo wſy wjednika tak ſlepjeſche, ſo pucź pſchehlada a ſajeźże na mójt, kiž pſches kanal wjedże. Jako ſo toho dohlada, tak ſynje ſaſpina, ſo ſo wóſ wſerhacź pocza a ſ mošta do kanala padże. Ruczże pſchikhwatazy mužojo ludźi w aucže wuſwobodźichu. Dobrowólny dźěłowy kommando dyrbjeſche auto ſ kanala wucžahnycź, ſchtož ſo ſ wulkim napinanjom pod wjedniſtwom k. Dittricha ſta. Myło ja dźěłowy kommando by tu na prawym měſtnje było. Nimo ſchkody na woſu ludźo bjes ſranjenja wotejdźechu.

S **Wóſporta.** (Wożadna roſprawa.) W l. 1932 je ſo w naſchej wożadze narodźiło 12 dźěći, konfirmandow bě 8, a to 5 hólzow a 3 holzy. Wěrowanjow bě 6. Wumrěło je 20 wożobow. K Božemu bliżu dźeſche 644 wożobow a to 258 muži a 386 žonow. Zyrkwiniſke ſběrki wuniješechu 564,54 hr. S zyrkwje wuſtupi 7 wożobow a to 4 muſiſy, jena žona a 2 hólzaj.

Z **Baćonja.** (Wosadna roſprawa.) W lěcze 1932 narodźi ſo tu 17 dźěći a to 12 hólcow a 5 holcow. 9 dźěći dźeſe prěni króć k ſwj. woprawjenju. Wěrowanja běchu ſtyri. Doma woprawjenych 24, w cyrkwi 7947 a w Smochćanſkej kapale 6629. hromadże potajkim 14 576. Jutrownych woprawjenych bě w Baćonju 310, w Smochćicach 62. Dwójcy ſo tu naliči liċba kemſerjow. Naléto bě jich 382 w Baćonju a 105 w Smochćicach, nazymu pak 452 a 93.

Z **Ralbic.** (Wosadna roſprawa.) W lěcze 1932 ſo tu wukřći 19 hólcow a 23 holcow. Wěrowanjow bě 14. Na pohrjebnišćn ſo pokhowa 30 wosobow. Mjez zemrětymi bě 11 dźěći niže 4 lět. K ſwj. woprawjenju dźěšo tu 23 385 wosobow, w Sunowſkej kapale pak 1277, při Božich ſłužbach w Rakecžanſkim wuſtawje ſlepych 38 a w Różońco 12 460, hromadże potajkim 37 100. Doma woprawjenych bě 132.

Z **Kulowa.** (Lětuſe hermanki a wiki.) Za lěto 1933 ſu ſo za Kulow hermanki a ſkótne wiki takle poſtajile: Hermank z konjacymi, howjadowymi a ſwinjacymi wikami na 10. haprieje, 8. junija, 7. auguſta, 9. oktobra a 11. decembra, měſačne ſkótne wiki na 13. februara a 6. novembra.

Se Sserpeſo. (Zyrkwiniſke powješcže ſ lěta 1932.) We ſaſidźenym lěcže je ſo w naſchej wożadże narodźiło 92 dźěći. Wulicžichło 95, 50 hólzow a 45 holzow; 2 ſtej ſo morwej narodźiłoj. — Mjez jenikimi ſłub je wobnowiło 12 dźěći, 21 hólzow a 18 holzow. — Wěrowanych je 44 porow. — Wumrěło a to 8 nożadźiznych potrjebnišćnych pokhowanych je 56 wożobow, mjes nimi 21 pſches 70 lět ſtarych. — K Božemu bliżu je pobyło 4470 ſpowědnych, 1752 muſiſkich a 2718 žonſkich, na ſerbſkim běſche jich 3402, na němſkim 1068. Doma je woprawjenych 91 parſch. dz.

Z Łužicy

* S **Dürrhennersdorfa.** (Saczišnjene powołanje.) Schofer Marcžin Arnoſcht Sahrodnik ſ Ruchbacha běſche w Dürrhennersdorfje ſ wobkhadnym autom do pjekarja Krała ſe Saſonja ſajeł, jako běſche tón dyžl ſwoje motorſke kolo na dróhy ſajwrócžicź. Kral běſche ſo pſchi tym ſranił. Hamtſki ſud w Nowoſalzu-Spreutbergu bješche tohodła Sahrodnikej 60 hriwnow pjenježneho khłoſtanja abo 10 dnjow jaſtwa napołażił. Jeho powołanje pſchecžiwo tutomu wuſudej pak krajny ſud w Budyſchinje ſaczišnył.

S **Hornich Renarjez.** (Saſudźeny.) Hamtſki ſud w Habracheczigach bješche dotal njekhłoſtaneho kowarſkeho miſchtra Arnoſchta Richarda Seeligera ſ Hornich Renarjez dla cžełneho ſranjenja ſ njewobhladniwoſcžu a pſchestupjenja wobkhadnych pſchedpiſmow k 50 hriwnam pjenježneho khłoſtanja abo 5 dnjam jaſtwa ſaſudźił. Druhi dźeń ſwjatkow bješche wón w Habracheczigach ſ torhoſchcžowe do Torhoſchcžowoje haſy jėdżo do 10lětneje holzy ſajeł a ju cžežko ſranił. Holza je ſo mjes tym ſaſo ſhrabała. Seeliger ſo pſchecžiwo wuſudej powoła. Tola Budyſki krajny ſud powołanje ſaczišnu, ſo pſchi khłoſtanju woſta.

Němska ſcéle wojerſkich atašejow do wukrajnych hlownych městow.

Prěni króć po dowójnſkim času ſcéle Němska nětko zaſo wojerſkich atašejow do hlownych městow wojerſcy najwažnišich krajow. To ſo ſtawa po tym, jako běchu cuzo staty němſku runoprawoſć na wotbronjenje připóznałe. Löwiny wobraz: Wyſk Fiſer budże němſki wojerſki atašej w Romje; ſrjedźni wobraz (horjekach): wyſk Geyer von Schweppendorf, atašej za London; (delekach): generalny major Bjedrich z Bötticher, atašej za Washington; prawiny wobraz: general. major Kuehlenthal, atašej za Pariz.

Pohlad na město Gdansk (Danzig).

Na wobrazu widźimy ſrjedźni dźěl města Gdanska ze ſławnej Marijnej cyrkwju. Tuta cyrkej je tſeći najwjetši Boži dom ſwěta. Gdansk je ſo nětko před 13 lětami, 10. januara 1920, wot Němskeje wotdźělił.

Że Sakskeje a dalšich kralow

* S Krumhermsdorfa. (Kradnjenja drjewa dla kłostany.) Hižom kłostowny kwětkowy dźěłacźer Zacher se Krumhermsdorfa bźěše w Langburkersdorfskim statnym lěsu a w Krumhermsdorfskim lubjenym lěsu trajnje drjewo kradnył. Awgusta 1932 běchu jeho lapili. Hamtši sudnik w Nowem Měsće jeho k 2 njedźelomaj jatwy sudźi. Zacher so pischcej wo wusudej powoła. Na to so kłostarje na 10 hriwnow abo 5 dnjow jatwy sudźi.

Radio

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 16 přednošk wo dobrowólnej dźěłowej słužbje. 19 přednošk „nabožina a žiwjenje". 20 wjesely wječor z Kölna.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 18 přednošk wo wupowědźenju wotnajerjow. 19 khórowy koncert z Dessawy. 19.30 přednošk wo tuberkulosy. 20 ludowa zabawa. 20.30 z Barlina „mikrofon so wukhodźuje".

Hišće ważne z dnjoweho programa: Königsberg-Heilsberg: 20 słyšna hra wo walčikowym kralu Janje Straußu. Mnichow: 20 opereta „Luxemburgski hrabja". Stuttgart: 20 pěkny Winski wječor. Ljubljana: 20 ruska hudźba. Waršawa: 20 zabawna hudźba.

Najnowiše z cyłeho swěta

—Wuhladaj na wjedro za jutrišnu sobotu: Budźe jow nijcho.

* **We wólbnej shromadźiznje nazionalnosocialistiskeje strony w Hohenhausenje wyrbješe Adolf Hitler swoju rěč pschedwołanu.** S jeneje wozwučowarki bě so njenadźijny pschichodny wołeč na swět wudobył, cźehodla derbješe so **shromadźizna na 10 minutow pschedwołanu. Potom pschi-**
chodźi wołeč Adolf Hitler štyri, so pschichodnu njedźelu ke khórjerjam dźe.

* **Wutoru popołdnju dwaj rubježnjej do filiale wokrjesneje nalutowarnje w Fürstenfelde w Nowej Marxy pschindźeschtaj, dweju sastojnikow z pistolu satraschischtaj a z pjenjezny khamora něhdźe 4700 hriwnow rubischtaj. S jedynym kolomaj mužeschtaj twórnje.**

Sakski kejm je wčera z 80 hłosami po namjerje generalneho statneho rěčnika wobsamknył, imunitu wyschschego wjednika Drjezdźanskeho nazionalnosozialistiskeho wudyrnego wotkłonjenja zrušić. Na dra. Bennewitz nakaju, so je nordarjam skónzowaneho nazionalneho jozialista Henricha pomerju dał. Pschejrěwanje njemu so nětko hudnje pschepytowanje zawjedźe.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Jako namakane wozjewite abo namakankowemu hamtej wotedate su so wot 1. oktobra 1932 je dźěwacy wěcy: 6 mójchnjowy z pjenjezami, papjerjany pjenjez, błujowa jehła, najchijiny rjeczaik, 3 pjerschćenje, ruczna toschca, zlatowa schkleńcka, 2 cźašnikaj, 7 jědnych kłowc, aktowa toschca, album listowych znamkow, par sparnjow, zlatane rubiźdźo a kapesniczany mantl.

Schkodowarjo wjech so na radnizy w 2. poschodźe wó zlitwje cźišło 16 samolwja.

W Budyschinje, 10. januara 1933.

Mišchtarska rada, policajski hamt.

Towarstwowske powěstniki.

Budestecy. Towarstwo „Lubin" ma njedźelu 15. wulkeho rózka pop. ¼4 hodź. pola Rösikec swoju zhromadźiznu. Rěčeć budźe k. wučeŕ Sěca-Rachlowski wo jara zajimawych wěcach. Wšitke sobustawy z priwuznymi a hosćo su wutrobnje pscheproschene. Bohaty wopyt wočakuje **předsydstwo.**

Pančicy. „Lipa Serbska" spěwa pjatk wječor we 8 h. pola Natnšec. Wšitcy spěwarjo so wočakuja.

Rakecy. Towarstwo „Lipa" ma njedźelu 15. wulkeho rózka pop. w 2 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu. Dla nowowólbow dyrbi kóždy sobustaw přitomny być. **Předsydstwo.**

Sowrjecy. Towarstwo „Podčornobóh" zmjeje njedźelu 15. wulk. rózka pop. w 3 hodź. posedźenje pola sobustawa Pelerja w Sowrjecach. Přednošk je knjez dr. Cyž přilubił. Wo bohaty wopyt so prosy.

Zemrił: Jindrich Werlisch w Běłej Wodźe, 66 lět. Pohrjeb budźe wutoru pop. 3 hodź.

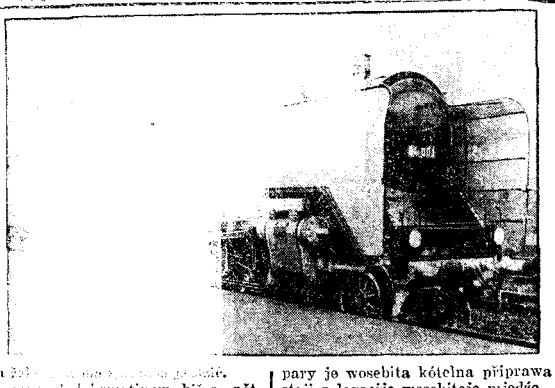

Němskosta[illegible]

Jena z nowych parnych lokomotivow, kiž so nětko na wšelakich čarach němskostatneje železnicy trjebaju. K dóstatu a wodźenju k horcoće zhrěteje pary je wosebita kótelna připrawa trěbna, kiž wobsteji z legacija wosebiteje mjedźe. Lokomotiva docpěje hač do 145 kilometrow hodźinskeje spěšnosće.

Niekuriak
za 3 dny přez „Nitok" wutłokowacu wodu. Na předań w Hrodowskej haptycy

K swinjorězanju
poskićam
wšě družiny črjewow
najlěpje zwuběrane.
Korjeniny,
mlěte a cyle
Reidušku, wšu
rězn. potrjebu
Paul Schulz
w Budyšinje
na Zadnjej Bohatej hasy
Telefon 3385
Kupuju kože

Nowomotewrjenje!
Porclin, kamjenina, skleńca
Česćenemu wobydleństwu Budyšina a wokoliny wozjewjam, zo sym wobkhod firmy Hermann Gläsel přewzał.
Namakaće pola mje wulki wubjerk wšědneje potrjeby a darow. Budu so prócować, dobre mjeno stareje firmy přez solidne a kedźbliwe posłužowanje dale zakhować
Poskićam po njewšědnje nizkich płaćiznach zbytne dźělby porclina najlěpšich znamkow. Wužiwajće tež Wy prošu tutu přihódnu składnosć k nakupowanju.
Z počesćowanjom
Paul Gläsel w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4
Nowosće! Časej přiměrjene nizke płaćizny!

Twarožk
Limburgski
połnotučny
Limburgski
połtučny
harcerski
rózaty
pjasćowy
twarožk
Płaćizny su
sylnje zniżene!
Butrowa wikowafnja
Künella

Wjac swěcy
4—5 króć swětliše wobswětlenje abo ⅗ zaluzowanja swěcy. Hodźi so na kóždu lampu. Njedaje so něšto podobneho narěčeć. —,30, 1.35, 1.80. We wukładnym woknje wustajene.
Elektro-Paul w Budyšinje
na Kóžorske drózy 14.

Wšě knihi
za nizku poćisku tunje
Smolerjec Kniharnja
na Lawskich hrjebjach

Hosćenc w Nowoslicach
ma sobotu 14. januara
swinjorězanje
a njedźelu 15. januara
bjesadny wječor
z khartyhračom.
Za młodźinu wot ½8 hodź. **reje.**
Wutrob. přeproszuje Mich. Schäfer a mandź.

Leopoldec korčma we Worklecach
Njedźelu 15. januara **hrajerski bal**
Wo dobrowcy wopyt prosyta Jurij Brankačk a mandźelska

Kupjele „Heil" w Smječkecach
Sobotu a njedźelu 14. a 15. januara **swinjorčzanje**
K tomu přećelnje přeproše etaj Chr. Krleger a mandź.

Motor za wjerćaty prud (2 PS)
dołhu pilu a wjerćelnu (Drehbank)
předawa nanajtuńso
Kurt Pfeiffer w Budyšinje
na Hłownym torhošću (w Kupnicy)

W swojich hródźach na Hórnčerskej hasy 40 mam nowy wulki transport najlěpšich rańšonoruskich-hollandskich
plahowańsk. kruwow a jałowcow
kaž tež dwaj młodej dobrej konjaj **do dźěła** najtuńso na předań. Přijimam skazanki na bayerske čehniwe woły.
Gustav Gueuss, skótny wikowař. Telefon 2106

Centralne dźiwadło
Wot pjatka hač do póndźele
Elisabeth Bergner
„Sonjaca huba"
Zynkofilm po motivach H. Bernsteinowje hry „Melo".
W dalšich rólach: Anton Edthofer, Rudolf Forster, Jaro Fürth, Ernst Stahl-Nachbauer.

Palastowe dźiwadło
Wot pjatka hač do póndźele
„Podružnik Šolta přećiwo wšitkim"
(Podawki wulkoměšćanskeho domu)
We hłownych rólach: Paul Kemp, Ida Wüst, Trude Hesterberg, Hermine Sterler, Paul Henkels.
Młodostni maju přistup.
Sulerlo płaca k prěnjemu předstajenju połoju.
Započatk we woběmaj dźiwadłomaj wšědnje ½7 a ¾9 hodź. Njedźelu w 5, 7 a 9 hodź.

Předešćnikowy Pfeiffer
nětkle na
Hłownym torhošću (w Kupnicy)

na Lubijskej drózy 17 **Wustajeńca mediow** Telefon 3149
Poskićam po najnižšich płaćiznach staje to najnowiše
Španske jstwy | Jenotl we meble
Kuchnje | Podawam z autom darmo do domu!
Jědźne jstwy | Skhowam meble darmo!
Kurt Kämchen, barb. mišt.

Žonjacu a mužacu drastu
čišći a barbi
po nanižšich płaćiznach
barbjerski mišt. **FRITZ RIEL** na Wilhelmskej drózy 19

Přesadźowanje palm. dr'ewa
na Kupjauskim rěwěrje.
Póndźelu 23. januara 1933 buda so na wosyku 19. wotdźělenja njedaloko Mužakowskeje dróhi
30 twjerdych dołhich khromadow
24 khójnowych dołhich khromadow
16 rm twjerdych šćěpow a kulachow
204 rm khójnow. kulachow (1 a 2 m dołhe)
524 rm khójnowych łalozow
za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Wumjenjenja so před tym wozjewja. Zeńdzenje dopołdnja w 9 hodź. w Komorowskim hosćencu.
Kupjanske hajnske zarjadnistwo.

Maće hižo Předźenak ???

Přiloha k čisłu 11

SERBSKE NOWINY

Pjatk 13. januara 1933

„Kopjenikady"

Kaž je snate, bě jo pjched nječhto cžasom wupokojalu so wjelejšalwjeny „pošledni nemšti wójnšti jaty" Daubmann bě jednory hižo pothłostany wobschudžeŕ Hummel. Zyły šwět je jo tehdy ſ zyleje wutroby šmjał nad łohkowěrliwosću nemšteje sjawnosteje a nemšticy wyschnosćom, kiž jo tak šmadnje dadža truhnyć a sjebaći šamo wot najnjelepšichich wobschudžerjow. Nemšta je kraj tak mjenowanych „kopjenikadow", a Hummelowe wobschudženstwo je hižo pjata kopjenikada w běhu pošlednich 25 lět.

Dopředkaŕ na tutym polu jebanja běše schemy Wilhelm Voigt, snaty w šławjanach jako „Kopjeništi hejtman". Jemu bě jo hubjenje sjechło a njemóžesche jo nihdy do předka dobywaś. Snajesche wschak derje duch pruskeho militarizma a tuž wumyšli sej kěrko chrobły plan. Dnja 16. winowca 1906 wupožči sej uniformu hejtmana, jo ju woblecže. Na hały setka schtyrjoch wojakow, wša jich šobu do města Kopjenika a tam w radnizy schra měšchćanšku pokładniu a nichtó jo jemu njespjecowasche — wschak běsche w uniformje hejtmana. Nječhto hodžin posdžišcho jo wěz wukopa a wón dyrbjesche do kłłody. —

Schóńcz lět posdžišcho sta jo w Němtej druha „kopjenikada". Sarjadowa ju wěšty korporal Iwonka Žłužby w Straßburgu. Chzyše jo wjec ieć na swojich pschedstajenych a komandantej twjerdźišnu Straßburga telefonizy pschiporuczi „na najwyschichi roskaz" daći najtrjpicj najšajtra w 5 hodź. zetu wobšadku na namjeśu, dokelž pschiješče jeho majestotej". Komandant poslucha, da garnisona nastupi a cžakasche do pólneho wjecžora, dyž wojazy hižo poczachu ſ mučnjosću do pomocy hodaś.

Też powójnska Němska měsjesche swoje „kopjenikady". Tak na pjch. nasynu 1924 jewjesche jo we wschelakich porynskich městach „Jeje wyšokosć wjerchowka Margareta Prusa", kotraž bu wot jemjanow a druhich wožebnych ludźi ſ wulkimi počesćowanjemi powitana. Wona pschijimowasche ludźi a běsche jara hnadna. Hatle po dwěmaj njedźelomaj so wukopa, so běsche to duchakhora wot hładowarka, kotrež njejsu ani [illegible] njemóžachu.

Proces přećiwo wopačnemu Daubmannej so wotmě.

Christian Hummel, kiž so za 16 lět zhubjeneho wójnskeho jatelo Oskara Daubmanna z badenskeho městačka Endingena wudawaše a so přez tři měsacy jako martraŕ česćić dawaše. Hummel ma hižo wot prjedawšcho wšelake njekhmanosće na swědomju. 12. januara započa so před Freiburgskim sudom jednanje přećiwo njemu a skónči so wjecor ½10 hodź. z wusudom. Daubmanna zasudžichu k 2½ lěta jastwa a wotrjeknychu jemu čestne prawa na 5 lět.

Ludźo jo tomu jara šmjejachu, ale ſ toho niczo njenawitknychu. Cjesćowanosć psched kralemi a ferschtami derje teži prawemu Němzej šamo republikanej w kreji a kosći. W l. 1926 jewjesche jo pola jenjanskich šwójbow w Durinskej „najstarschi šyn nemšteho kronprynza", kiž bě tam pjeza pschijěł, so by jo sejnał ſ njamym krajom. Duringa knježkoju chzychu ſ radosću ſ koże wujeć a hokdowachu potomnikej nemšteho kěžora. „Prynz" wschak bě wschednu dźełaćeŕ ſ zyhelnizy Hendrich Domula. Bě wešty cžaš był šlužobnik na kěrsnim dworje a tam bě dóšł jej wotkładał a pschijimował prynzowske waschnja. Po wukopanju tuteje „kopjenikady" snowa zyły šwět jo ſ wutroby šmjejesche lohkowěrliwosći nemšticy knješkow.

Tuchwilu je najnowischa kopjenikada jebanstwo krawca Hummela, kiž jako pošledni wójnšti jaty Daubmann šławjeny pucžowasche po nemšticy kraju a wjele pjenjes šałužowasche ſ pschedwoschtanti a nastawtami, w kotrychž wobjkowasche, kak běchu Franzowsojo jeho kjudewali. Sšamo nemšte knjeżerstwo bě jo dało truhnyć wot jebanskeho krawca a pola franzowskeho knjeżerstwa rajnje šakrocži w naležnosći „pošledniejho wójnskeho jateho" Daubmanna.

Je to pjata nemska kopjenikada w běhu pošlednich 25 lět, ale zyle wěrce niż pošlednja. W šamym druhim kraju wobschudžerju, kiž schpekuluja na „patriotizm" ludźi, nimaju telko sboja, kaž runje w Němtej.

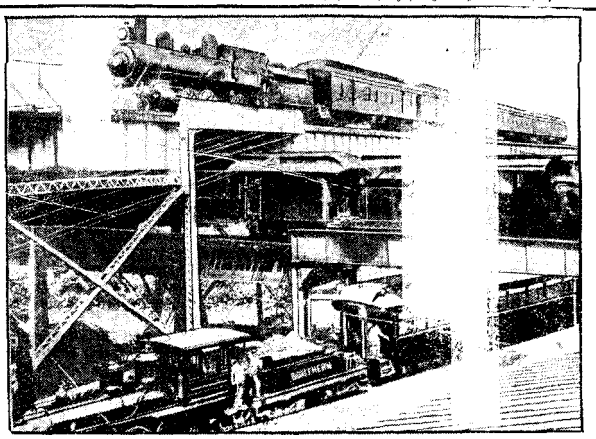

Křižnišče železnicow z třomi poskhodami.

Zajimawy wobraz amerikanskeho železniskeho křižnišča w Richmondze w staće Virginia. Tu křižuja so tři železnicy w poskhodach. Runje tak, kaž njedostatk městna architektow amerikanskich wulkomeštow k twarjenju mróčeleškrabakow nuzuje, tak nuzowaše jich wón tu k tutomu spodźiwnemu „poskhodowemu křižnišću".

Cyrkwinske powěsće

2. njedźela po Třoch kralach, 15. wulk. rózka 1933.

Z Budyšina.

W Michalskej cyrkwi zmjeje farař Tišer rano ½8 hodź. němske Božo wotkazanje, farař Kapler ½9 h. němsku a ¾10 hodź. serbsku Božu službu.

Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6. Njedźelu dop. ½10 hodź. zwjazk dźěći, wot ½11 do ½1 hodź. a pop. wot 2 do 5 hodź. bibliski kurzus. Njedźelu, wutoru, srjedu a Stwórtk su wjecor we 8 hodź. zhromadźizny k zhłubjenju žiwjenja wěry. Njedźelska zhromadźizna započina so tón króć hakle we 8 hodź.

Zhromadźizny zwonka Budyšina: Wutoru w Zemjacach (sotra Emma), srjedu we Wulkej Hartawje (br. Brückner), pjatk w Cokowje (H.).

Kurzus za zhłubsenske hodźiny wotměwa k. insp. Brück z Plawna a k tomu so wosebje přeprošuje. Wšitcy, kiž maju zajim, su wutrobnje witani.

Z Barta.

Dop. w 9 hodź. so serbske předowanje čita. — Srjedu pop. ½5 hodź. posedźenje cyrkwinskeho předstejidowarstwa. — Stwórtk pop. ½3 hodź. zeúdźenje serbskich wowkow w paćerskej łstwje.

Z Budestec.

Rano ½8 hodź. zmjeje farař Bóje serbsku spowědź, duchowny Böttger dop. ½9 hodź. serbske a w 10 h. němsko kemšenje. Pop. w 2 hodź. zmjeje farař Bóje kemšenje za dźěći 1. hać 4. sulkeho léta. — Póndźelu wjecor ½8 hodź. zwučowanje z pozawnami w młodźinowni. — Wutoru wjecor ½8 hodź. ma farař Bóje biblisku nutrnosć w młodźinowni. — Srjedu wjecor we 8 hodź. bibliske rozrěčowanje evang. towarstwa młodźenceow w młodźinowni. — Stwórtk wjecor we 8 hodź. towarstwo młodych holcow. — Sobotu 14. jan. piskanje pozawnoweho khóra z wóze.

Z Bukec.

Dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. serbske kemšenje — Wumrěła: Madlena zwud. Henćowa rodź Bębrachec, wumjenkarka w Bukecach, 68 l. 7 m. 26 d.

Z Budyšinka.

Rano we 8 hodź. serbske kemšenje (farař Handrik Porišk). Dop. w 9 hodź. je dźěćikemšenje za mjeńše dźěći w cyrkwi.

Přičiny japansko-khinskeho konflikta

Krótki cžaš běšche měr w narańskej Asiji. Ale běsche to měr pjched njewjedrom. Nadobo ju japanšy wojazy nadpadnyli khiniške město Schanhikwan a ſ tym dostali do šwojeje mozy šćidźowniščeho železniskeje cžary Pekingskeho. W narańskej Asiji je jo sapocžało nowe šajakle wojowanje mjes Japanami a Khinjanami.

Mandžušta, kotruž ju Japanojo jej loni pschiswojili, je tak wulka kaž Němska a Franzowska hromadje. W l. 1905 tam bydleschе wokolo 5 milijonow ludźi. Japanska tam nadeidże dosć želesa a wuhla ſa swoje pschemysło. Mimo toho dyzyšche tež tam sajzydlecź swojich zbytnych ludźi. Tola najebacź wjsće napominanja wyschnosćow njedyschе jo japanšim ratarjam do khłodnieje Mandžusteje. Nětko hischcze w Mandžuskej wyli lehdy 70 000 Japanow a tej tuchi swjetscha jenoż w južnej Mandžuskej. Potajkim Japanojo jo w Mandžu tej njesajzydlachu ale Khinjenjo. Cžim hóriche běchu poměrny w Khinje, cžim wjazy Khinjanow w posledních lětach sjachtach do Mandžuskeje wupuczowasche. Běsche to najwjetsche pucžowanje ludow wschěch cžasow. W l. 1905 měsesche Mandžuska jenoż 5 mil. wobydlerjow, nětko ma 29 mil. a ſ tych je jnajmjenjscha 20 milijonow Khinjanow. Kraj potajkim je po narodnoscži wjsy khinjti a tola Japanojo wobkrućeja, so jim ſłuschа.

Prjedy hischcze, hacž japanšy wojerźy roskazowarjo so šaberachu ſ mandžuskim prašenjom, běchu hižo železniske direkzije japocžate wojowanje pschećiwo „potkhuschenju" Mandžuskeje. Wšej ma so takle. W Mandžuskej maju schtwore železnizy. Je tam japanska „Južnomandžuska železniza", kotraž swjazuje pschistaw w Dalnym ſ Mukdenom a dale k połnocy wjedże do Cžangčuna, hdjež so pschisamknje pódlanskej cžarje „Nauschojbirskeje železnizy", kotraž pola Charbina sahe ho sjenoczi ſ hlownej cžaru. Dalscha železniza je „Khinjska železniza". Ta wschak je tež natwarjena ſ japanskimi pjenjesami a ſłuscha tohodla k „Južnomandžuskej železnizy". Potom pak je tu hischcze rjsy khinska železniza a wo tu so jedna. Khinjenjo ju njeswjazuja wot l. 1925 sem spytali, natwarjcź sej swoju šamnu železnizu, kiž ma konkurenzu cžinicź „Južnomandžuskej železnizy". Poprawom to njeschło, pschetož w l. 1905 je so trěcženje mjes Khinu a Japanskej wobšamknyło, po kotrymž Khinjenjo njesmědźa twarjcź železniz, kotraž by wjedła porno „Južnomandžuskej (japanskej) železnizy". Ale Khinjenjo ju to tola cžinili.

Możemy nětko ſrozumnjeć hidu, šawjsecź a pschehe wschěm stronach Japanow a możemy tež ſrozumnjeć, cžehodla woni wojerźy japšychmachu. Najprjedy Mukden wobšadchu, potom Taonan, šwotkelž khinska železniza wjedże k połnocy ſ ruskej hranizy, na to — Cžangčun a skónczy nje Charbin.

Wšo to tjebachu Japanojo k tajkim krocželam šwonkownu pschicžinu a ta ſo jim posłuschi 18. šnjenja 1931, hdyž bu šarażeny japanski wyschi Nakamura, kiž be poprawom japanski wobkonjer. Tuto mordarstwo so Japanam witana pomałka a pschicžina k šakrocženju w Mandžuskej. Woni nětko zyłu Mandžusku wobšadchu a ſ njeje jeničnu „šamostatny" kraj Mandžuku. Tajki plan wschak hižo prjedy eksistowasche, kaž nam to dožiwdźeja wschelake dokumenty.

Mamy tu potajkim dobry pschikład, kak wojerśta wulkomóc (w tym padźe Japanska) je žedźenjom łaka na najšnadniscu pschicžinu, so małka šamolwicź dawno hižo pschihotowany nadpad. A dokelž druhe wulke kraje je wschelakich pschicžin maju ſa takle nječhto dorozumjenje, so nichtó nje hóła, so by wobrozenej Khinje pomhał. Woprawdźe ani wulkomocy ani „swjatk narodow" njesłuschenje Japanam sadźiwkow do pucža tkadle. Wschě wobšamknjenja Swjatka narodow" ju jenoż dopokaj njerošsudźenjosće a wulkosć'ow a potajkim Japansku jenoż pohonjeja k dalschim krocželam. Jendželska a Franzowska ani nimatej wotpohlad, Japanam sadźiwacź. Franzowska šama ma wulki dźeł wot Khinjanow wobšadzeneho kraja a boji so potajkim nótjeje Khjiny. Jendželska pak chze šwoje šulne kład šwoj radscho šej wobkhowacź ſa šwoje hospodarske šajmy. Nimo toho boji so Jendželka też, so pschešłuschny khinšti šat wohrožuje jeje šajmy w Khinje. Dale też Franzowska a Jendželska matej so to, so japanska Mandžuska wohrožuje Rusku, schtož nowej jenoż witatej. Potajkim tu khwilu jenoż hischcze šjewjesce šaty połnóżeje Amerikti wostanu ważništi pschecžiwnik japanskeje politiki w narańskej Asiji. Tola też wone dyrbjeja njebudźa so dać nawabicź ſ wojerśkemu dyrdomdejej. Budźa nawopak spokojeny, hdyž so jim w Khinje pschipóšnaja šamknu prawa kaž druhim šatam

Když Japanska dotal hischcze njemóžesche wschě swoje wotpohlady do ſłutka ſłajicź, nje to wina „Swjatka narodow", ani khinskeho knjeżerstwa, ale jenoż šałakle a rjekownje wojowanje khinskeho naroda Japanskej to šnjemóżni.

Z Delnjcho Wujezda.

Dop. w 9 hodź. němske kemšenje (farař Nay-Klětnjanski), ½11 hodź. so serbske předowanje čita.

Z Hodźija.

Rano ⅛8 hodź. zmječe farař Wjczař serbsku spowědź, farař Voigt dop. ½9 h. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje.

Z Hrodźišća.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. — Stwórtk 19. wulk. rózka wječor we 8 hodź. Gustav-Adolfska hodźina w paćerskej jstwi.

Z Hućiny.

Dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boža słužba. Zběrka za zymsku pomoc.

Z Khwaćic.

Dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšenje, ¼12 hodź. dźěćikemšenje.

Z Klukša.

Dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Pop. ½3 hodź. towaŕstwo młodych holcow.

Z Klětnoho.

Dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. serbske kemšenje (k. farař na wotpočinku Malink).

Z Łupoje.

Dop. w 9 hodź. so serbske předowanje čita.

Z Łaza.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 h. němske kemšenje (k. farař Rösler-Minakalski).

Z Malešec.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź serbske a ½11 hodź. němske kemšenje.

Z Minakała.

Dop. ½9 hodź. so serbske předowanje čita (farař Rösler předuje we Łazu).

Z Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemšenje. Zběrka za nuzu we wosadze. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći (k farař Rjenč z Barta). — Sejedu pop. w 3 hodź. žónske towaŕstwo. — Stwórtk wječor we 8 hodź. towaŕstwo młodych holcow (delni wotrjad) na farje. — Pokhowana: Marja zwud. Haasyna rodź. Kahree, wumjeńkařka ze Zarěča, 91 l. 3 m. 18 dnjow.

Z Nosačic.

Dop. w 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. němska Boža słužba.

Z Poršic.

Dop. w 9 hodź. serbske a ¾11 hodź. němske kemšenje, dźěćikemšenje w Poršicach w 10 hodź. za mjeńše dźěći. Pop. ½3 hodź. tow. młodźencow w Poršicach. — Knjez zjednoč. wothladaŕ Křižan změje biblisku nutrnosć póndźelu wječor we 8 hodź. w Nowych Poršicach a wutoru ⅛8 hodź. w Bošecach. — Stwórtk wječor ⅛8 hodź. je serbska biblisku nutrnosć w Poršicach w nowej šulskej jstwje. — Wumrěła: Marja zwud. Engellhardtowa rodź. Granichec, wohydleŕka w Konjecach, 75 l. 9 m. 2 dnjej.

Z Rakec.

Rano we 8 hodź. serbske Boże wotkazanje, dop. w 9 hodź. serbskn a ½11 hodź. němska Boža słužba. — Póndźelu rano ⅛8 h. raňša nutrnosć — Stwórtk wječor we 8 hodź. biblisku hodźinu.

Ze Slepoho.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom, dop. ½10 hodź. serbska a w 11 hodź. němska Boža słužba. Zběrka za centralny wuhjerk zmužkowneho misijonstwa. — Zemrěloj: Madlena Sprejcejc ze Slepoho, 51 l. 6 m. 25 dn. Marja zwud. Synkowa, wumjeńkařka w Brězowcy, rodź. Zajsichoje.

Z Wóslinka.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemšenje. Zběrka. Pop. ¼4 hodź. Boža słužba w Lěskej. — Wutoru 17. wulk. rózka wječor ½8 hodź. žónske towaŕstwo p. Haškec.

Z Wjelećina.

Dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža słužba. — Stwórtk wječor we 8 h. biblisku nutrnosć.

Za němskeho atašeja namóŕniskeho wójska za London pomjenowany. Kapitan Wassner, dotalny komandant křižaka „Karlsruhe". Z přiležnosću postajenja němskich wojerskich atašejow we wukrajnych hłownych městach pomjenowa so za atašeja namóŕniskeho wójska (marine) w Londonje.

Z gmejnskeho žiwjenja

S **Raschowa.** (Schtwórtk tydźenja wotmě so prěnje pohrjebjenje noweho gmejnskeho sastupnistwa. Knjes wjeršnjanowša Ssorsch najprjedy sastupnikow do sastojnstwa japokaso. Wažne jednanje tuteho pohrjebjenja běše wutworjenje jenotliwych wuhjerkow. Za pschedstejerja gmejnskich sastupnikow wolachu wjeršnjanowšu Ssorscha, kiž je hižom někotre lěta tuto sastojnstwo sastawał. Za prěnjeho naměstnika wolesche so k. Löbert, za druheho k. Glaser, za tśeśeho k. Löbert. Za prěnjeho japizowarja wolesche so k. Zuckerriedel, za druheho k. Löbert. Potom wolachu so jenotliwe wuhjerki. Na kónzu rěčeschе wjeršnjanowša wo finanzowym połoženju gmejny. Spomožerskich njesastužerjow je w gmejnje někotre 47. W dejembru trjebasche so 2088 hriwnow k wupłaćenju podpjerow.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerc w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawódstki: G. Jansk w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 13. wulkeho rózka 1933.

Wčerawše kurzy w Berlinje.

1 Dollar	4,209	100 polsk złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,11	100 čěskosl. krónow	12,465
100 šwajc. frankow	80,67	100 franc. frankow	16,42

Burzy zapadowachu wječera jako do cźichosće. Atzije radźachu pschedewachu hacź kupowachu, hdyž bě jim pschicźinu schłabjenja kursow. Kurzy rentowych a dołżnych listćinow běchu wschelake. Njedorozumjenje mjes statnej wyšchnosću a łyzarskim ratarjow budu trošku rozsudźi a pokmarni. Wjednistwo łyzarja ratarjow mudrje wunamóžnje jadnorěwanje w ratarskim stawje. Wone tu je, to je njehodźi prěcź, ale wony leža hłuboko, mjenujzy w słužbowej wóbłuce a w rolczogej mozy lemjanstwa a łuśeńcźkow.

Wječera wotmě swjatk ratarjow w Khorzebuzu wulku zhromadźiznu. Tam pschijachu jenohłósnje rozsudźenje, složene jako žadanje na statsku wyschnosć. Płacźenje dawkow, cźełow a podobnych statnych winowatosćiznow měło so hacź do pschichodnych žnjow łuśatej, runje tak ma so sastojaca płacźenja danje do šamecho cźasa, khibaš so dostawaŕ danje šam nuju cźełvi. Dale ma so wyschnosć pschiskłuschnje wuprajeć, hacź je to wěrno, so wjeza na to njedawna, hacź so pschichodne žně radźa. Pschikupne hnoje maja być pschimjerjene płacźenam ratarskich produktow, cźasy sa namjetu hódźenjskich jednanjow měł so podsćichcź.

Sad wobsebnej hibicźowanje hnjatka ratarjow khowa so šamoŕ, jeli so njemylimy, jeschtemu kanzlerjej Papenej sadu so šedła dopomhacź. Tutkwilmy kanzler se Schleicher jow wschelake frontowanja za wótschelake potrjebujoce dźělazeło lude, bo tołrec ni tej tśeśeke wotschadny burshwa hłuschcźa. Tute derjemcźujoce prohnjenje so wótschelakim měšnam njelpodobaja. Schłeda, to nasche burshwa nima tajkich wjednikow, kaž banerjay burja pschi nas!

Produkowe wiki wječera jara cźišće wojachu. Dowoz pšenicy a rožki njeběše pschewulki, ale dołżnosće doshałośće. Sa hotowe torno so dotalne płacźiny zdźerjachu. W termińowym wikowanju so wschak płacźiny wotdrjebowachu. Wonuša njeběchu pschenjese pschiwjelu, ale tola so wschě napraschowanja połnje spokojichu. Płacźiny za hotowe torno we 5 pj. popuschczichu. Termińowe płacźiny běchu, so wě, tej mjeńše.

Wječera płacźesche w Barlinje zentnaŕ

pšenicy: 9,30—9,40 hr., rožki: 7,60—7,70 hr., jecze njenje, nałtwjcho: 8,25—8,75 hr., nałwjšeho: 7,90 hacź 8,20 hr., wowsy: 5,60—5,80 (5,70—5,85) hr.,

w termińowym wikowanju:

pšenicy:

sa měrź: 10,23⅝ (10,25—10,27½) hr.,
sa mejn: 10,35 hr.,

rožki:

sa měrź: 8,25—8,23⅝ (8,25) hr.,
sa mejn: 8,35 (8,40 - 8,42½) hr.,

wowsa:

sa měrź: 6,17½ hr.,
sa mejn: 6,33⅛ (6,31¼) hr.

Płacźiny w špinkach su płacźiny tydźenjschich wikow. Když pak žane najpomjenjene njejsu, so njepschemjenichu.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenica płacźesche 9,10 (8,90—9) hr., rožka 7,10 hacź 7,20 (7) hr., jecźmjeń, nałtwi 8,75—9 (9) hr., najwjetši 7,50—8,25 hr., wowsa 5,60—5,80 (5,50 hacź 5,80) hr., muka, pschenicźna 18,50 hr., rjana (60%) 12,25 hr., (70%) 11,75 hr., wotruby, pschenicźne 4,80 hacź 5,10 (4,80—5,25) hr., rjane 5—5,50 (5) hr., syno 2—2,25 hr., słoma, złota 1,30 hr., k łašłanju 1 hr., we wotkłapach 1,80 hr., běrny 2,30—2,50 hr., běrny, punt 3 pj., butra 1—1,10 (1,10—1,20) hr., jeja 9—10 (11) pj., łał, pawłany 30 pj., běły 8 (7) pj., cźežiwjeny 10 (8) pj., łydrowjny 35—60 pj., jedźna łoboda 25 pj., wjóšli łał 10 pj., zgbła 10 pj., krutchwy (25—45 pj.), tśeśi 60 pj., jabłuka 10—30 pj., worjechi, wlóšte 35 hacź 45 pj., lěšne 35—45 pj., morchej 8 pj., kołtej 35 pj., rapunzli 60 pj., wino w kitkach 45 pj., huby, jatšane 80 pj. Prošata 7—14 (7—13) hr., kózki 23 hacź 25 (23) hr.

Płacźiny w špinkach su płacźiny tydźenjschich wikow. Když pak žane najpomjenjene njejsu, so njepschemjenichu.

Wiki w Lubiju.

Pschenica płacźesche 8,80—9,10 (8,50—9,10) hr., rožka 6,90—7,10 hr., nałtwi jecźmjeń 7,50—8,50 hr., wowsy 5,60—5,70 (5,70—6) hr., běrny 2—2,50 hr., hrochu 2—2,50 hr., słoma ſ małohinu mlaćena 1—1,25 hr., muka, pschenicźna (60%) 15,75 hr., rjana (60%) 12 (12,25) hr., wotruby, pschenicźne 5,15 (5,20) hr., rjane 5,15 (5,20) hr., butra 55—63 (60—65) pj., jeja 10—11 (12) pj., twaroh 25 (20—25) pj., běrny 3 pj., łaroty 10—12 (7) pj., łał, pawłany 5—6 (5) pj., cźežiwjeny 6—8 (7) pj., ječmy 15 (10) pj., kijały 10 pj., łydrowjny 30—45 (20—60) pj., jedźna łoboda 20 pj., kołrabi 5 hacź 8 (12) pj., porej 20 pj., banje 5—6 (5) pj., zgbła radišći 10 pj., rjetkej 8—10 (5—10) pj., jabłuka 5—20 pj., měrnik 10—15 (10—20) pj., wino w kitkach 40 (45 hacź 50) pj., huby, šarłane 80—85 (75—85) pj., karpy 80 (60) pj., tiny 70—80 pj., šćežuki 80 (70—100) pj.

Płacźiny w špinkach su płacźiny tydźenjschich wikow. Když pak žane najpomjenjene njejsu, so njepschemjenichu.

Wiki w Khorzebuzu.

Tu płacźesche mjaso, howjaze 70—90 pj., cźelaze 70 hacź 110 pj., khowjaze 90—110 pj., swinjaze 70—100 pj., hušaze 90 (80—90) pj., kaźlaze 1—1,20 hr., karniłaze 60—120 pj., formłaze 40—100 pj., jelenjaze 40—100 pj., dźiwje swinjaze 50—120 pj., dźiwje kaźlaze 1,50—2,50 hr., bažanty 1,80—2,50 hr., jatšaty 2,80 hacź 4 hr., młode hołbje 50—90 pj., žiwe kury 1,80—2,50 hr., žiwe khapony 2—3,50 hr., tiny (punt) 55—80 pj., šćežuki 70 pj., karpy 65 pj., jeja 10—11 (11) pj., butra 1—1,10 (1,05—1,15) hr., twaroh 25 pj., łany wolij 80 pj., kołrabi 5 pj., morchej 7 pj., jedźna łoboda 25 pj., łał, łydrowjny 30—40 pj., cźežiwjeny 10 pj., běły 7½ pj., wirsingowy 10—15 (15) pj., ječmy 10 pj., wino w kitkach (35—60 pj.), měrnik 15—20 pj., tśeśi 25—35 pj., radišći 10 pj., zgbła 10 pj., łukejowa 5 pj., běrny, zentnaŕ 2,25—2,75 hr., punt 3—4 pj., krušiwy 40—50 (45—50) pj., jabłuka 15—40 (15—35) pj., worjechi, wlóšte 35—50 pj., lěšne 35—45 pj., tomaty 50 pj.

Płacźiny w špinkach su płacźiny tydźenjschich wikow. Když pak žane najpomjenjene njejsu, so njepschemjenichu.

Swinjaze wiki w Khorzebuzu.

Prošata płacźachu, małe 6—8 (5—7) hr., śrjenje 8—10 (7—9) hr., wulke 10—13 (9—12) hr., běhaći, małe 13—30 (12—30) hr., śrjenje 30—45 hr., wulke 45—65 hr. Wiki běchu měrne, płacźiny su porjedźowachu.

Płacźiny w špinkach su płacźiny tydźenjschich wikow. Když pak žane najpomjenjene njejsu, so njepschemjenichu.

Wiki wužitkowcho stotu wječera w Khorzebuzu.

Tute prěnje w nowym lěcźe najšćipše njeběchu. Skotu njeběchu pschewjele pschihnali. Na pschedań pschihnachu 70 koni a 12 śrjebjatow. Pornjo pošłednim wikam so płacźišu žiwadnje pschemjenichu. S howjadzow běchu pschihnali 17 wołow, 6 bykow, 119 krutwow, 102 prósdnikow a 21 cźełatow. Woły pschedawachu po 22—32 hr., bykł po 18—28 hr., krutwy 15—20 hr., prósdniki 16—30 hr., cźelata 16—40 hr. Wschitko po zentnaŕu. Sa dobre dóńi žadźachu wokoło 350 hriwnow.

Wik rěmeho stotu wječera w Drjezdźanach.

Dokeł běchu świnjt mało pschihnjeli, běchu świnjaze witi wot wschoho łpaćatka pschecźełnitśe. Płacźiny so porjedźowachu. Cźelata połnje dožahnychu. Pschedawachu je po dotalnych płacźinach, hacźrunjeź so trochu cźěrpe wotbuchu.

Hamtske a šudnitske powěźeze.

Wikowa ńjeł šapiš.

Do wikowańskeho šapiša na šudnitstwje w Budyšinje su šapiśali na łopjeno 1022 firmu: Palastowa khospodarska zjednoćenja tow. ſ wobm. ruk. w Budyšinje je jschła.

Konkurjowe powěźeze.

Šend je konkurs nad samoježnym rjeźerkubleńskeho maloŕa Pětra Pawoła Šmoły we Schwosdorfje pola Kamjenza, durbiwšće wurunanje, wobkruźiwschi jběžnyk.

Dyrbjejšće pschedawanje.

Twarjenja z wěźdže kórzom leżownosće a wěźdže 2½ kórza wulka pěskowa jama, wschitko hłuschcźe pschekupnej Marej Emilej Schönt w Kamjenzu. Wopalna pokładna na twarjenjach 30 500 hr. Hódnosć pěskoweje jamy 400 hr. Pschedawanje budźe wutoru 28. 2. 33, dop. w 9 hodź. na šudnitstwje w Kamjenzu.

Płaćizny rěznego skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

12. januara

9 wol, 26 byk., 19 kruw., — łaloje, 543 ćelat, 66 wowc., 292 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. —, 2. 33—38, 3. 27—32, 4. —;
swinje: 1. 41—42, 2. 39—41, 3. 38—39, 4. 35—37.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołjowe symy w rjadu abo 1000 kg, nowak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje

	12. 1.	11. 1.		12. 1.	11. 1.
Pšeńca	186-188	186-188	rjany	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	152-154	152-154	roka	14,0-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nal.	—	—	nadra lupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
ječmjeń	165-175	165-175	holte lupiny	11,7-12,7	11,5-12,5
wowsa	112-116	113-116	rorsdella	17,5-23,5	17,5-23,5
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšeńč. muka	22,7-26,0	23,7-26,0	lany wosušk	10,20	10,20
rjana muka	19,3-21,6	19,4-21,7	such. truhanč	9,00	9,00
pš. wotruby	3,70-9,00	3,75-9,00	b. rnj. krušk	13,80	13,80
rjane „	8,70-9,00	8,70-9,00	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,80-2,10
raps	—	—	rjana sloma	0,55-0,70	0,60-0,70
hróch Viktor.	20,0-23,0	20,0-24,0	pšeńč. „	0,40-0,50	0,45-0,50
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,50	0,45-0,50
pjeluški	13,0-14,5	13,0-14,5	ječna „	0,40-0,50	0,45-0,50

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnik. 1,51 hr. pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawčišći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płać 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo ześěhwkam čěrneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje běrny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent hnydom lutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnia nadrobnje wuměnjenia tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 12 — **Budyšin — Sobotu, 14. januara 1933 — Bautzen** — **Lětnik 92**

Zasudźeny lud

Tydźenja pisachmy wo ćeńkej worśće našeho ludu, kotraž so z horliwcow a běduerjow za serbsku narodnosć a domjacu kulturu twori a tak rjec wjednistwo a dušu našeho ludu předstaja a wo wonej šěrokej a jara mócnej worśće, kajkuž ju skoro we kóždym podćisnjenym a też knjeżacym ludźe nadeńdźemy a kotrejž je kóžda cuza kultura hódź a prawa, hdyž so jenož darmo a bjez prócy přiswojić hodźi. Tale narodnje docyłnje njespušćomna worśta pokazuje so wšudźom tam we zjawnosći, hdźež so politiske akcije wobknježerjow přewjeduja, při kotrychž tući k poradźenju swojich zaměrow tunich pomocnikow a swědkow potrjebuja a pola tuteje worśty lohko namakaja. Z pomocu tuteje pokupneje worśty hodźi so kóžda politika, kotraž so přećiwo narodnostnym mjeńšinam w kraju měri, zastupować a hač do poslednich konsekwencow přewjesć. Njech běchu to sakskoswěrni Serbja při serbskim hibanju po swětowej wójnje, pruskoswěrni Polacy při wothłosowanjach abo francowskoswěrni Němcy we wobsadźenym kraju při separatistiskim hibanju, wšitcy móžachu sebi ruku zawdać. Jim njeńdźeše wo česć a derjemšo cyłka jich ludu, ale woni pytaja za sobje pomoc a wukhow pola cuzeho ludu, hdźež jim lěpšiny kjwaja a wužitk a k tomu hišće wulke myto za njeswěru na jich ludźe.

Dokelž stej pak tutej worśće, — ćeńka a tolsta, — mjez ludom padorunje (vertikalnje) khětro do so zaplećenej a so tak wodorunje (horieontalnje) ze žanej runej čaru dźělić njehodźitej, je kóžde spočinanje cyle njelepe, hdy by chcył něchtó wšite stawy do teje abo tamneje worśty zarjadować, kaž na přikład duchownych a wučerjow do přeniśeje a burow abo dźěłaćerjow do posledniśeje. Ně, namakamy tu najspodźiwniśu pisanosć stawow we kóždym lěhwje. Swěra a lubosć k swojej ludnosći njeje tu nihdy privileg inteligency kaž tež nic stupidnosć a přerada na swojim ludźe samownosć wšědneho, dźěłaceho ludu. Smy na našich wulkich serbskich zjězdach posledních lětow wonych mužow a žony zeznali, kotriž njenowanu ćeńku worštu we serbskim ludźe tworja, kotriž serbsku khorhoj do pródka njesu a kotriž so nihdy a z ničim pokupić njedadźa. Tam kroči česćehódny farař a swérny serbski wučeŕ ramjo při ramjenju ze wšědnym serbskim mužom, kubleŕ při kłóčkarju, hospodaŕ při wotroćku. Tale ćeńka worśta je spodźiwnje ze wšěch stawow hromadźe stykana a njehodźi so z ludu w někajkim cyłku wutorhnyć abo z někajkeje ličby wumazać. Tale worśta słuša cyłemu ludej, je cyły lud, cyły narod. Stož wona praji, je cyły narod rěčał. Z jednym słowom, wona njeda so nihdy napřećiwnikam na stronu šmórnyć.

Tak je a wostanje najwjetša njeprawda na mjeńšinje a na podćisnjenym a wosłabjenym małym narodźe, hdyž so jeho přewinjerjo prócuja přeco zaso dopokazać, zo smě so wona hakle potom jako lud abo mjeńšina připóznać, hdyž so wulka wjetšina tuteje ludnosće sama za to wupraji. Tajke wumocowanje sebi sebjewědoma ćeńka worśta w serbskim narodźe a też druhdźe nic, njeda nihdy lubić. Wšelke pospyty su so našim napřećiwnikam hižo njeporadźile. Hdyž běchu Serbja při wólbach na swojich kandidatow jenož 14 000 hłosow zwjedli, dha hrajachu woni, zo je so wjetšina Serbow přećiwo swojim mužam wobročiła a so za němskich kandidatow wuprajiła. Z toho wotwodźowachu, zo Serbja wo swoje Serbstwo njerodźa a zo chcedźa Němcy być. Kóždy, kotryž poměry w našim kraju znaje, wě, zo je to hłuposć. Wólby njeplaća pola našeho ludu za wuznaće k wěstej narodnosći, ale su srědk za hospodarske spomožeństwo.

Tak su też wištke wułožowanja Khorle Peecka we Drježdźanskim powěstniku (11. 12. 1932 čo. 343) nimo tróšile, kotryž tam po słowje praji: Jako prěnje wuměnjenje za připóznaće narodneje mjeńšiny ma so wot njeje dopokaz sylnosće jeje narodneje wole žadać. Tole wuměnjenje Serbja docyła njedopjelnjeja, z Polakow pak jenož drjebjenčko tych, kotrychž Pólski Zwjazk za swoje narodne styki wutrjebuje.

Widźimy, zo smy k smjerći wotsudźeny lud a zo nas naši sudniey priedy za swojorazny narod njepřipóznaja, doniž naš lud 99 procentowcy njepostanje a z krutosću a njekhabłacej wolu wšitcy kaž jedyn muž praja:

Wšitcy smy přišli, młodźi a stari, čésne dźěći a kipri a starcy. Smy Serbja. Njeprosymy wo wodaće, zo tu smy. Ně, žadamy sebi, zo nas připóznaješe! —

Wěmy, zo k tomu ženje njedóńdże, dokelž budże potom kóždy, kotryž so za Serba wudawać njecha, wopismo přinjesć dyrbjeć, zo woprawdźe Serb nje. A to budże za mnohich we Łužicy jara ćežka wěc. Tychle Težserbow budże pak potom tajka přewaha, zo nihdy požadane procenty našeje narodneje wole njezwjedźemy. A běda nam, jeli je tola zwjedźemy! Bychu nas z hołkom a tołkom wobdali, zo bychmy sebi žiwjeje rady njewědźeli a njebychmy wjacy měra na swěće měli.

Tuž mózemy spočinać, štož a kaž chcemy. Připóznaća sebi při khorowatosći zmyslenja ludow njedočakamy. Wustrowjenje móża jenož cyle nowe časy přinjesć, hdyž je narodna přepjatosć popušćila. Móžo być, zo budże potom za mnohich a też za nas hižo přepozdźe. Hdyž dale ničo, smy wšak sebi měr za nas a naše dźěći wobkhowali. Jeli smy sebi z tym sudny dźeń dočakali, pak tak a tak ničo njezhubimy.

Ale zo tu potom hišće budźemy a byrnjeć też jenož mała wubrana črjódka, to njech je naš swjaty nadawk a stajmy našu najwyššu ćesć na to, zo by tale črjódka z najdospolnišich človjekow wobstała a wšitke druhe ludy na wulkosći a nadobnosći zmyslenja přetrjechiła.

Za.

Němska budże jenož płaćić, hdyž budże móc twory do wukraja wuwožować

Schwórnik wjeczor je prezident němskostatneje banki, dr. Luther, we Wrótšławju w shromadźiznje univerzitneho swjazka a industrijowoje a wikowańskeje komory wo hospodarskich prašenjach pichtomnosće rěčał. W přichodnosći praji: Němski lud je hižo najbóle kritisku hodźinu přeżiwał. Wěry ju so trochu wujasnjuje. Nam dje dźenja wjenje **wo mocny dźěl wo kredity.** Němske knježerstwo a němskostatna banka staj hospodarstwu po możnosći wjele kredityow zawałej. Tola w dawanju kredityow ju njesu, kotrychž dyrbimy so kruče derjeć. Němska je wot cząsa najwjetšeho sadołženja we wukraju něhdże 25 hród 1930 tacz do dźensnjišeho dnja sydom miljardow hrivnow požeżonkow wróćo płaciła. Jeli so by so mohło zaswěrić, **diskont nije 4 procentow znijsć,** njebudże so němskostatna banka ani wokomika kondźer, to cjinić. Němskostatna banka so pschego prajo, je by wukrajne kredity dostawała a so by so kredytne linije dźerżała, dokelž by hewak z devisami schudowała. Jedyn z najhłownischich nadawkow němskostatneje banki a němskeho knježerstwa je, dać za wukrajne požeżonki porjadnje saplacjeć a, kaž bórzy ma trěbnu hromadu devisow, tež dołh saplacić. **Mjes tym je tež zwěst sapschijsć, so móże Němska jenož potom swoje winowatosće dopjelnić, hdyż móże swoje twory do wukraja wuwožować a so nje pjenjezy z wukraja dostawać.**

Landbund chce so z knježerstwom zdobrić

S wobhoniteje strony je so jhonito, je je pschedstejdnjowo němskostatneho landbunda z němskim prezidentej list wutrobneho wopschijerjeja pósłał. W lisće je so pschedstejdnjowo němskostatneho landbunda **za to džakuje, so je němski prezident pschi stładnosći wotpyta za nusu a cžerpjenja němskich ratarjow frosumnje pokasał.** W lisće je so hischće raz stejsnjeho němskostatneho landbunda z politizy Schleicherowe kabinetu rosjasnja a je praji, so je němske knježerstwo němskostatnemu landbundej bjes pschicžiny poroki cjini'o.

Němske knježerstwo njebudże wjesoło kóstka wojasać, hdyż budże je landbund z nim sjednacz chcyć. Barlinski ratarski organ „Deutsche Tageszeitung" praji, je wójnskich njepschecelnoscžjow mjes němskim knježerstwom a nawjedowacej ratarskej organisaziju njebudź być.

Kaj je sda, njejsu w landbundu dla nahle nastateho konflikta runje swjeżeleni. Konflikt je je jenicžki z wobstejnkeho njedorozumjenja rozwił.

Zastupnicy němskeje industrije so wobaraju

Swjazk sakskich industrijelnych je pschiwzjenja je stronu němskostatneho landbunda z pohórschenjom wotpokasał. S wótrymi fjerowani landbundowe wupady wotpokasuje, wobžarujo, so najstarschi a najwjetschi němski staw pschecžiwo drubenum stawej, kotryj je z wobnowjenjom źiwotnoweje placžiwosće z Němskeje njerozdźelnje swjazany, takle wupady cjini. Industrialni Sakscy, pschedstejdnjeneho kraja, kotryj ma mało ratarskwa, hižo z dawnych cząsow za wukraj dźěłaju, jo by nasch cžerpjenj a na tradanje swuczeny lud němskemu ratarjej klěb mógł wotkupjeć. Sćmy **tež hordy** a **fyrowni** kaj němski ratar. Cžerpimy jeho musju a myslimy a dźěłamy tak němski kaj wón. Hdy bychmy wschehomózni byli, by so jemu a nam lepje schło.

Hitler a Straser

S powěsći, so je **němski prezident Gregora Strażera pschijał,** je so Adolf Hitler hłuboko roshněwał. S nazionalnosocjalistiskeje strony je žityschcerj, so Strażera je strony wusamkuu. Strażer je pjecża też z prjedawschim kanzlerom Brüningom rozwjerjenje měł.

12 lět chłostarnje za Stubenrauscha.

W prozeżu pschecžiwo tijom pschijhłuschnikam nazionalnosocjalistiskeho wordźelenja w Frankfurtu n. M. Stubenrauchej, Arztej a Eichej ju Stubenrauscha dla jatajenja ke chłostarni na 12 lět zajudźili a jemu cjesne prawa na 8 lět wotrjeknyli. Ssobuwobtrjerjenju Arzta a Eicha ju wuwinowali. Statny wjeżnik bě pschecžiwo Stubenrauchej žitjerne chłostanje, pschecžiwo Arztej jatwo na 10 lět a pschecžiwo Eichej na 1 lěto namjetnył.

Nadpad na policiu

Schwórnik wjeczor je w **Cjisnje** cyrjóda kommunistow jeneho policajskeho sastojnika nadpadła, jemu hrónje sebrała a jeho z semi porahyła. Druhi policist, kotryj bě nasdała hołk žitychał, pschicžeża. Dokelž ju też do njeho dachu, z pistolu sterkesche. Nadpadnity pak ju njedachu wottrakschicj a dale do njeho bijachu. Policist tohodla hischcze dwaj wutčelaj spuschcži, z kotrymajž ju jedyn dźěłaceŕ cjekło frani. Dweju nadpadnikow sajachu.

Wobstatk skotu w Němskej

Po dźěłenjy němskeje statistiskeje wyschnoscje ju so z ličenjom skota 1. decembra 1932 porno ličenju 1. decembra 1921 žiwowace wobstatki dwěsćicze: Konjow 3 300 000 (3 450 000 w lěcje 1931), howjadow 19 120 000 (w lěcje 1931: 19120000), mjes nimi dojnych kuzow 7 790 000 (9 660 000), žwinj 22 810 000 (23 810 000), wowcow pak 3 400 000 (3 500 000), kozow 2 550 000 (2 520 000), huž 5 780 000 (5 690 000), kaczkow 3 520 000 (3 540 000), kołcjow z pjerjanami 1 900 000 (1 870 000).

Francowske wulkołětadło na přeleczenje oceana wulecało

Francowske tjimotorjste wulkołětadło „Tuczel" je w Marseilu na dalokě leczenje wuleczało. Létadłowy wjednik, znaty rekordowy létak Mermoz, je žiwi wotmyślił, njeslušawschi hač do Buenos Aires w połodnjowej Ameriki leczeć. W tukhwilu pak je fran owsće létarske ministerstwo jenoż dowolilo, hač do Dakara we wjeczornej Afrizy doleczeć. Jeli so by wjedno hač k dołeczenju do Dakara p'chibdne było, by Mermozej dowolilo, dale do Ameriki leczeć. Na kładle su pódła wjednika dwaj mechanikaj, jedyn schkriczkowaŕ, dwaj pomocnaj wjednikaj a kładkowy twarz Goupinet.

S **Parija** so pjatk 13. januara powě, je franzowske letadło „Tuczel", kotrež bě schtwórtk dopołdnja 1:11 hodź. z Marseille wuleczało, pjatk rano 36 minutow po 2 hodźinomaj pschi afrikanskim wjeczornym brjohu k połnocy wot Dakara hładło a semi pschistajiło.

W Španiskej so dale krej preliwa

W połodnjowschej Schpaniskej je so schtwórtk w jenym městaczku pola Cadiza na dróhach njemdrje wojowało. Wschcho hromadźe ju 28 wožowone morili a 35 framili. We wjele domach ju hrónje a bomby namakali. Morwi stoja wschitzy anarchistiskej stronje pschihłuschnychu.

Ruske pjenjezy za španisku revoluciju

Schpanijske knjeżeršivo ma wschě dopokasy, so je ruske knjeżeršivo snajnjeršeho 1 miliion puntom sterlingow (20 miliionow hriwnow) do Schpanijskeje pósłało, so by so nětčišcha revolucija sdušiła. Sděłarjo su móhli revolwery a maschinske tšelby nakupić a mjes kommunistow a anarchistow pjenjezy rozdźělić. Też za bomby je so wjele pjenjez wudało. Ssamo z drohimi automobilemi su so revolucionarjo móhli sastarać.

W **Leridze** jemjes revolucionarenti a wojakami w kasarnach k pschimatšiny dóschło, a hdyž so revolucionarjo njeschu móhli twarjenja smrozować, ma so to jenitšiny sastarkanemu wobaranju wojakow pschipisać.

W **Barcelonje** policija hischcze pschez bomby namakuje, kotrejž su so na drohi cžišče. Dwoju wojakow, kotrajž staj so pschi sbožu wobdźěliłoj, su sajeli. W **Valencii** so nět hischcze pschez nje wobwnowił. Do twarjenja jenych nowin su bomby mjetali a pschedawarjow nowin su tak morili. W **Sevilli** su anarchistojo někotrym policistam bróńe sebrali

Wulke puschczenje dźělacžerjow z ruskich italuskich fabrikow.

Ruske knjeżeršivo je wobsamknyło, 20 hacź 25 procentow dźělacžerjow je italuskich fabrikow puschczić. W nanjesnych krajinach liczba puschczenych samo 33 procentow wjazy wuczinja.

Přesmykanje italskich bróńow do Madźarskeje

Czěskosłowakski pósłaŕ we Winje, Fierlinger, je 11. januara do awstriskeho swonkowneho ministerstwa pschischoł a žehi w mjenje swojeho knjeżerstwa rostajnjenje wo bróńach žadał, kotrejž su so z Italskeje do Hirtenberga w Schtyrskej w Awstriskej pschiwjesłe. Awstriske knjeżerstwo praji, so bróńe njejdu za Madźarsku postajene. Wone maju so w Awstriskej jenož porjedźić. S druheje strony pak so praji, so so ani w Hirtenbergu ani nihdźe druhdźe w Schtyrskej njehodźa bróńe wuporjedźić.

Też to finanzowym wubjerku czěskosłowakskeho sejma je so italska pożyčka bróńow do Awstriskeje rospominała. Sapósłaŕ **Teplanski** sieśischcžo sastupowasche, so tu pożbłednje swonkownopolitiske podawki Czěskosłowakskej i napominajom, so dyrbi so hladacź. Awtorita, z kotrejž je Czěskosłowakska pschecžiwje wobkhadała, so ja to z tym wotrumuje, so pschez swo tonu njeskrewi, hdyž so wulke transporty bróńow pschez jenu kraj do Madźarskeje woja. Wšitke staty so z wosebitimi a z wonkownymi zmyslami tutych pschecžiwnych mjes sobu bitkuja a so sajimaja. W šuflowanych statach so wudawki za wójsko powjetšeja, a z tym je tež Czěskosłowakska nuzowana, swoje wójsko le wichěmi potrjebnostjemi sastarać. Trěbi po sałazach Mirosława Tyrše mógnosći wjele brónicznych nurtš z materiali wuderstami za sakitanje kraja wutworować. Budawki za wójsko so wopraudźe wo 245 miliionow krónow sniža. Budawki za bróńe so wobsebje ja nakupjenje municije a cželdła znjeschiše. Letatšnstwu so jenož 71 miliionow pschipokaja. Nětučka lehtyri krótcy, Francowska pjecy krótcy wjazy ja to wudawa.

Knjeżerstwowa krisa w Rumunskej.

Rumunske knjeżerstwo je wróčo stupiło. Kral je Waschu Wojewoda namokwił, so by nowe knjeżerstwo sestajał. Tutón z wjednikami politiskich stron jedna.

Grichiske knježeŕstwo so powaliło

Grichiski **jeżim je Tsaldarisowe knjeżerstwo** z 109 pschecžiwo 91 hłosami powalił. Pożedźenje je hacź do 5 hodźin rano trało.

Jendźelska kročel w Tokiu

Jendźelski pósłaŕ w Tokiu je pjatk swonkowneho ministra wopytał a je na to pokasał, so žu jendźelske wiwowanske sajimy w połnotnej Chinje z wójnskimi podawkami wobrožene.

Kaž Reuterc powjedźenja powěsć, žu so chinesiy a japanjsy sastupnizy w pschitomnosći z jenejo jendźelskeho nadmórniskeho oficžera w Czingwangtan setkali a wo formje wuradźeli, z kotrejž by so mohło wo pschimjerje w Shanhaikwanskim pažnje jednacź.

Tole jednanje njeje wuspěcha mało. Japanski wožebity wotpósłaŕ general Muto je schwórkt sastupnikam japanskich nowin rjekł, so je rosćerjenje mjes chinesiskimi a japanskimi wojerskimi wyschnosćemi dźes wuspěcha wostało. China nochze so Shanhaikwana wzdacź. **Shanhaikwan wjazy Chinje njepschisłuschca, ale Mandźuska a so w blížschim czasu mandźuskemu wójsku pschepoda.**

Nowowobsadzenje wysokich pruskich knježeŕstwowych zastojnstwow.

1. Herbert z Bismarck, němskonacionalny zapósłanc w němskim sejmje a prjedawši krajny radźićel, přewozmje statne sekretarstwo pruskeho znutrkowneho ministerstwa, kiž běše wot wotkhada statneho sekretara Abegeja wosyroćene. — 2. Ministerialny direktor Klausener, dołholětny wjednik policajskeho referata w pruskim znutrkownym ministerstwje, přesadźi so do němskeho wobkhadneho ministerstwa. — 3. Ministerialny direktor dr. Edgar Loehrs budże Klausenerowy naslědnik jako wjednik policajskeho wotdźělenja.

Chinesko-japanska wójna

S wojowanišćeja žo powě, so žo k połnozy wot Wschkeje murje a pódla njeju Dźeholskeje provinzy kruče wojuje. Wčera je k sražanjam mjes chinesiskimi předwuhonjerjemi a japanskimi wotdźělenjemi dóschło. Chineske wotdźělenja k wjeczorej wot Liczjapao pschi cžinu žu na mandźuske wójsko narasće. Na wobeh stronomaj běchu morowi a granjeni. Po chinesiskich powěsćach Japanzy na sirom blišo města Linzinani k połnoc wot Cžiomenkwa 6000 japanskich a mandźuskich wojakow cžinjachu. W najbliščim czasu ho nadpad Japanzow na hłowne město Dźeholskeje provinzy, Cžantekafu, wočakuje.

Ze Serbow

W Budyschinje, 14. januara 1933.

— **Wo njedźelu.** Wčera njeczor we 7 hodź. barometer 750, hygrometer —5 a thermometer wodnjo —3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 751, hygrometer —[illegible] thermometer w nozy —10. Sčežkuje hischcze kmuska, was wjedra. Njemdźe je so hyma do kraja nawalichu tykajcy dźensa rano swoju schdźiwu brodu pschez wokno. Wot dźensnišcheho ranja pschelětuje šnih, naisterje sa dźiwjna pada, tola hyzdy a dora někak wodźěwa. Z Atlantiskeho oceana pschihladuja pschez Schpanisku a Francowsku nowa wulchina z Pyrenejow jo, pschez Srjedźnu Europu schiju, z nimowerny hyšnej wyschkim rad wokhodnej abo rańšnjej Europu. Dokelž tuta wulchina sa do Swjerjenoho a połnóznoho wodneho morja sahuje, pschiwinja wot tam hyzne powětry dale a bóle nasch wokhodu abo sojt sudźo. W hornich wosrschkach wosahuje je tež srjedźnje wuski. Na wšelkich Schwarzkowjez hory mějachu njedźe 10 stop. hnuj powjerchnoscheho. Dźensa w nozy je wjeršk dósahł k 20 stop. stupiła. Symna zymna wola so wot wokhoda k zapadej ta rěka wot ranja k wjeczorej. Sasnim nižkim mamy pola kupy Zakarb. Lepši wjetr hrě k nam njedosahaja, teohdla nasche wjedra orje tež dale swój symnu a šnih ras kalhowa. Na [illegible] nikoho 10 stop. hnuj powjerchnoscheho. Sesjedu a schwórkt wočakuje pak dołchcžit pak šnih a kótro wětřik. Pjatk so po jeho mjenjenju lóc wjeczernje a wostanje też sobotu rjenje. Jutrje dru njedźelu **po Tsjoch kralach** khłodźa hłónzy 7,58 a khłowa so 4,22 hodź. Mjezyk sthadźa wjecžor 8.12 a khłowa so popołdnja 9.40 hodź.

— **Budyske haptyki** su wschědne dny hacź do 7 hodź. wjecžor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nazym su hu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena haptyka z mjeńšanym wotmučenjom. W januaru je to Mjeršcejanska haptyka na Hłownym torhoschcžu.

Mjeršcejanske dźiwadło. Dźensa sobotu njeczor [illegible] hodź. wopisnje so poslednji króć jimaca kriminalna cinstwa „Mordarjowa schkwórkt 17. hapriele.“ Hra Lawrence ma sobotu swój krutši cžasny njeczor. Nadźeń pop. [illegible] hodź. wschědstaja so poslednji króć pó hodowna hajka „Nalcit Rój.“ Placžizny městnow a niske a wuczinja 30 pj. hacź 1,10 hr., za dorozcženych pj. pschirazka. Njedźelu wjecžor we 8 hodź. hraje so klatzka opereta „Klanka“. Pónděłu wjeczor 7.30 hodź. wschědstaja so w lawrjenym wschědstajenju za „Stahlhelm“ prěni króć wulki wójnski kruch „Njekónčena dróha“.

— **Centralne dźiwadło** poskića hač do pónděłu zynkofilm „Sonjaca huba“ po motiwach H. Bernsteinowje hry „Melo“. Hižo Elisabeth Bergnerce, nětša najlepša němska hrajerka, zaruča, zo je to wurjadny film.

Jlsan:

Kasandra

Přenjetny roman.

14] (Pokročowanje.)

Pschipomnich też, schtož je kapuzinski mnich z Düsseldorfa wěschčił: Po cžežkej wójnje budźe běženje mjes bohatymi a khudymi. Wscha wera, wscha zwera sandže. Na jeju městno stupja: nadutosć, hordosć, próndnosć, njeczistota, sawjedźiwstwo a druhe cžežke hrěchi. Tohodla budźe Bóh zwěr schwikacź, dokelž wulka wójna wudyri a rosčeri so wot ranja a poknozy pschez wschitke kraje. Dźiwje cžrjódy kaž wulke wody powodża kraje a pschiwdu hacź k rězy Rynej. S dźiwjej wjeskokosću budźa morjecź a palicź, tak so budźeja macžerje je sadźiwkowanjom widźo wschitkom žnjercz psched twocženjom do wody skakacź. Hdyž pak budźe nasa najwjetscha, pósćele Bóh wunnoznika z poduja. Napisach też, so mamy hischcze wjele druhich dopokasow za wulke chłostanje ludu, kaž wšitke enje Germanja i Lehnina, abta Verdina, Hieronyma Botina, kardinała z Rilly, Jana Witjuka, biskopa w Rénac, Pětra Turrela, Richarda Ronisata, Theodata, Filipa Olivoria, Lorenza Burswaldy a Jakuba Piora, Amodeja, Jana Watlicha, Lutzelburga, Bartromja Holzhausera a hischcze wjele druhich, kotrejž wschitcy rěcža wo tutym bohatstwu cžasu, kij so pschiwdze wschěmi druhimi wuznamjenja je swojej bidu pschecžiwo Bohu. Tuta stójesć su stnežili zioda w Rimje, ju rozschěrjeli we wschitkich krajach a su mnoho pschiwižnikow namatali. Tuta stójesć móże Bóh jenož ze krewju njewěrnych wotmyć, dokelž jich sastarkanosć je tak wulka, so je njeje nadźije na pokjanschenje wjazy njeje. Tuž njech kóždy cžini pokutu, dónž je hischcze mózno.

Najwjazy nowinow njespomnichu ani je zjewowzkom wo mojej nowinje a wo tym, schtož bě tam wosjewjenje. Mjenjsche nowiny blawkachu na nutje kaž pjuczki a skonczichu swoju mudrosć z napinanjom: so je najwjetschi cžasy, nje do khudnizy jawjerjeli. So su to jenož kapnicki a hole wumyślenki, njetrjebaja jich nowiny dopokazacź, wschak to w naschim rosswětlenym cžasu tola kóždy hnydom sam spóznawa. Ale su, też bojaschliwzy, kotřiž mója pschez takje kolwótnosće do njemjera pschinjeć. Tuž ma stat winowatosć na cžłowjeka, kij je strowemu rozumu pósłuchał, kedźbowacź, so njeby nikomu jeschčo šk. Nowina, kotraž sebi swěri takje nješchto pišacź, ma so hnydom sakłasacź. Jich nowiny maja wulku sabłudu, so su na strach, kotrejž pschesze nutje mjenym wobydlerjam města hrozy, pokasałe. Tuž njech strašnišnu cžini swoju winowatosć.

Hdyž to docžitach, pschichmych so na hłowu a zawołach krutnje: Kaźandra, Kaźandra, ty masch prawje! Ssamu wogub potrjechi mje kaž tebje. Kak mógu ludźej pomhacź, hdyž je sasljepjeny! Kaž mózno njeje, zlepenu rjanosć barbow wopisacź, runje tak njemóżne je njewěrnemu wo duchu a jeho skutkowanju rozumnje rěcžecź. Nječtó, kotrejž wěricź njecha, je podobny cžłowjekej, kotrejž na błónczinym dnju wóczy sasłudźeli a rjekuje: njeje błónja, dokelž je njewidźu.

Wojowanje sapoca so pschecžiwo mi. Dosłach wschędnje telko mje hanjacych listow, je žebi rady njewědźach. Moje cžinny njedóchu srosčene tutemu nawalej pschecžiwnych. Hrožachu mi, so nje saraja, jelt žebi jomu hischcze swěrju sjawnje nješchto takje abo podobne pišacź. To njebych sadwołowak, dyrbjach cžekacź, hdyž nanukam sažo měr a pokoj.

IX.

Cžłowjeka njemóże rosdrawacź najrjeńschi sjew pschirody, kaž to bě nětkole kčejaze nałčcžo, hdyž tomu njewědomje wulkowna truma wjeselego sanjklenja. Wjese wschitkeho sajima ja krajnosć błónczineho, nałčitscheho ratnja, ja wotnu ja swórbu, ja duschne wobkuschlaja spěw ptaczinu, ja cžełu wokhodnwsaju cžinu powětr, w kotrymž so tak lohko dycha, jale hinak hacź we wulkomócže, jechach, do studenych mužłow pomjerjeny pomałku po dróhy. Pschindżech k małej thwjy pschi dróhy. Psched njej stejeche muž i małym, ichtyrcikłanym pachołkom, a zhladowasche na muje a mojeho konja. Hdyž pschindżech pomjo k nimaj, zawoła mały pjerach: „Nana, hdyh rad tej jachał!“ Zajach praschije: „Tuto wjsele móju cži jezinicj. Njech cže nan ke mni hońe da a mójemoj thwj zuja hromadże jechacz a potom ho jaho k nanej wróczimoj.“ Wjesele płanu małki i ruczkomaj ho po zymym wobliczu šmějschy. Nan jeho ke mi posbże, pschinamych a žadźich jeho psched ho a dach je trošchku ja wutdu cžahacź, ale ja mojimaj rukomaj, njeby kóń to wopacznje frosumił. Na radosći, kajšuj hół i jěchanjom mjeńsche, ho rosnoseželi moja wutroba tak, wschitke krutne myślę kaj masany proch je žebje sčschaje. Maly hółcžk justaschke wjesele, wołasche na konja hi hijo! małkaschke jeho schpitu, tak so kóń njetwóržesche, je ma to wětacź. A hdyž hakle skok pośchchachmoj, njesnajdźešowa radosć žanych njesow. Wróczichmoj ho a pjedach nanej małeho jěcharja, kij cžinjesche jara kiwobliczo, ju dybti z konja. Tutón ma'y podawk, jo bdźešcu a tej nanej mału radosć pschijhotował a ho wopraudźity wutrowny dźak dostał, pschinješe mje na zyła druhe myśle. Spójnach, kak malo jednery, dobry cžwjerk trjeba, jo on jo wěrnje zawjeselił. Njeje trjeba cžanego žantoženja, drohotnych darow abo wulkich fojerjenjow, ale jenož kuš wopraudźiteje luboscje, dokelž luboscj je sczerpliwa, je dobrocžiwa; luboscj njeje sawistna, njeje žamołkwalna, njenadmna jo. Njeje cžesczelakonna, njeje puta swojeho wuzitka, njeda so rosnjewacź, njemysli jesko. Njewjeselí jo nad njespraunoscju, wjeselí pak ho nad prawdu. Wschitko snjese, wschitko wěri, wschohonadźija, wschitko pschecžerpi. Tak pische žwjaty Pawol luboscj. Luboscj je tohodla najwyschichi khodźenk dolnjoscje. Najmjeńschi skutk z luboscje dokonjany wosa najwetschi pak bjez luboscje njejwokoji cžłowjeczne wutrot. Kaj samo swérju cžinje, hacź z nim z luboscju abo bez luboscje wobkhadźujemy. Tuž we wschěch cžerpjenjach a bolescjach a zyłtach tu na jemi luboscj wschitko wokrak a pschekrasnu. Dokelž njeje luboscje, je dźensa wschudy bubjenjowo, njespokojnosć a stójesć na jemi, kaj praje kaž je to wósche il Bartrjom Holzhauser prajisy: je w tych bóžnych cžasach wusjundnje luboscj mnohich.“

Luboscj wokhowjeja toho, kij ja wudźela a toho, kom jo wopotaze. Tuž proschach: „O, Bożo, napschi mje i bosce tu, to bychu wschitkich i luboscju napjelnił. Zo wschoze luboscje pak je Bóh, kaj praji jyzaty japoch Jan, tutón wucžobnik wěrneje luboscje: „Bóh je luboscj a jchtož zrostawa w luboscji, w Bohu zwostalwa a Bóh w nim.“

(Pokrac. sčežnje.)

ny film. Anton Edthofer hraje wulkotnje zbožownego a bjezstarostneho mandželskeho. Rudolf Forster wupjelni swoju rólu tohorunja wubjernje. Je to film bjez šlagerow, ale z dobrej koncertnej hudźbu. — Pokazuje so też zajimawy kulturny film: Wulki Swj. Bjarnat".

— Podružnik Šolta přeciwo wšém. Tutón film, kiž so wuswětluje w „Palastowym dźiwadle", móže so jenož khwalić. Je to zaso raz jara dobry film. Čin je wzaty ze žiwjenja. Jedna wo tym, kaž kleski a małičkostne zwady mjez wobydlerjemi jeneho domu wjedu k wohlidnemu procesej a nimale ke křiwej přisazy zalubowaneho šulerja, kiž swoju lubosć jara na krute bjerje. Čin je jara přetkany ze strowymi žortami a lohkej satiru. Po teiko zelharnych filmach ze žlokacymi prózniakarjemi skutkuje tutón film kaž wokřewjenje a wumoženje. Sprawneho podružnika Šoltu hraje wubjernje Pawol Kemp, jeho mać wšak předstaji derje Wüstenec. Dalše róle su też zbožownje wobsadźene z Trudu Hesterbergec, Steckelom, Sterlerec, Grautoffec atd. — W pódlanskim programje widźimy překrasny film wo *Dalmatiskej*, kiž budźi žedźenje za Splitom, Hwarom, Dubrownikom, Kotarom a módrym Jadranom, kiž so tu pokazuja w bajkojtych wobraznach. Sympatiscy też skutkuje, zo so wšudźe mjenuja prawe słowjanske mjena (na př. Dubrownik a nic Raguza), štož hewak němske waśnio njeje. Mózemy tutón program jara naležnje doporučić. Nichtó so kać njebudże! ***

— Dźiwnjiske wili. Butra płaćejcheje 45, 50 a 60 pj., jeja 9—10 pj., twaroh 20—25 pj., hušy 75—85 pj., kaćki 75—85 pj., kury 65—75 pj., kury, jardźane 40—55 pj., khapouti 85—110 pj., kał. cjerwjeny 6—10 pj., běły 4—8 pj., šydrožty 25—65 pj., kolrabi 5—10 pj., kišale kórki 8—15 pj., morchej 8—10 pj., selerij 10—25 pj., jedźna łoboda 20—25 pj., jabłuka 8—20 pj., kruchwy 8—15 pj., běrny, 10 puntow 20—28 pj., łany wołij 1 hr., měd w schkleńzy 1,60—1,70 hr., měd bjes schkleńzy 1,40—1,50 hr.

— Wobthadne njeboże sta so wježera wjeczor mjes kolejźidnymaj na Sserbskej haśy rózk Žitneje haśy, jako do so srajschtaj, dokelž bě tón, kotryž wot Žitneje haśy šem pischijěše, pischeskoku sawinył. Wobaj padnyschtaj do śrjedź dróhi. Jedyn ſ njeju, młody schuler, wotešnje ſ lohkim wobschkodźenjom kolena, tamny pak žebi khěro koło wobdrě.

— Pšichodne mandźelske a sexualne radupodawanjenowotnječje k. prof. dr. med. Fetischer ſ Drjedźan pjatk 20. januara wot ½5 do ½7 hodźin w domje wokrjesneho swjazka na Tźankjej dróhi 5. Radupodawanje je sa wschitkich wobydlerjow města a wokrjeja darmo.

— Sadowsnje do dźěłarnje. We nozy ſ 13. 1. 1933 sta so padusnwo w tudomnej tlampnarni. Paduschi tradnychu 4 trjebane benzinowe lejtowanske mošańe lampy. Tři tutych 6—7 zm. wulkich a nětdźe 8 zm. šćerokich lampow maju napisnmo „Patent Siewert" a jena „Patent Barthel". — Wo wězowne dźěłenja proša kriminalne wotdźělenje w Budyšinje, telefon 2802.

S Wulkich a Małych Debšez. Podpjerańske towarstwo sa Lejn a wokolnosć wuhotowa njedźelu 8. januara 1933 w Rachlizej hoscenzu we Wulkich Debšezach a w Małych Debšezach w Pawlez hoscenzu swój hodowny śwjedźeń sa dźěći swojich šobustawow, kotrež běchu so hižo dawno na to wjeselile. Někotre śpěwy so saspěwachu pod hodownym tšomom, kotreż 11lětna Rachlizeje holćka na klawěrje pischewodźeše. Potom powitasche prěni pischedsyda, k. Korla Barnert wschitkich starschich a dźěći. Na to dostasche dźěći kofej a pampuchi, też kołbaški a zolty ſ wudźělichu, na domjucz dosta hišće kóžde dźěć o patcźik se wschelakimi ćjanymi wěcami a wožuschk. Też 18 starschich invalidow dosta swój hodowny dar. S pokładnje njetrjebaše so nicžo wjacy, dokelž běchu so dobrowólne dary naběrale. Tak so wschitkim daricelam a prózowarjam też na tutym městnje wutrowny dźak wuprajł. — Jutrje njedźelu popoldnju w 3 hodź. budźe w Lejnje pola šobustawa Marschnerja hłowna schromadźizna.

S Delnjeje Hórki. (Njeboże.) Tu sta so njedawno njeboże, kiž móhło lóhaj mjez cješćne leśejwki. Dźěłaršćeńka staji na blido horniz ſ horcym kofejom. Nadobo 2ĺětna dźowka za nim pschimny a hornjz rosła. Pschi tym so na schijt wupari. Psched nješchto létami sta so podobne njeboże pola Rakez. Tam je tehdy dźěćo na woparjenje wumrěło.

S Jokowa. (Wobjeń.) Schtwórtk wjeczor w 7 hodź. wudyri w naschej wšěj woheń. Paleche so walka brózeń k ubjerja Korle Wirtja w Jokowje. Brózeń bě stykowane zwarjene a so dospolnje spali. W brózni bě hišćeje 13 bórzow pschenjzy, kiž běchu jenož zdźěła wumłócjene. Też młóćarska a druhi ratarski grat so spali. Schkoda je ginc měry wulka, dokelž k. Wirtej ješće też hišćeze swoje lawěrjenje da sunjeć. Wohnadźak so porađuje druhe twarjenja wulkowacj, dokelž pschihladuju wětr wjelche. Mjeno Jokowskeje wotnjnjowje wobory běchu pschihotowake wobory ſ Mjedźnjc, Kuśic, Dražic, Domjcu, Smaschcz, Semiz, Spytez, Smschowa, Nowoje Wjcy a Brězy. Njezostawši wody pschi hašenju jara wadźesche. Tuta so na njepschiwjno, dokelž wotrjni wudyri na rózku hwonka dwora. Kóžden bě daloko widźerć, na pich. też ſ Budyschina.

Z Radworja. Znaty film „Zawostajeństwo misijonara" pokaza Drježdźanske hudowne towarstwo srjedu też w Herbskej gryschće a to popołdnju dźěćom a wječor dorosćenym. Předstajeni běštej derje wopytanej. Kóždy běše zahorjeny za dźěło a prócy bjezchěbnych mužow, kotříž pod skoro njeczłowjeskimi žoženi wěru do Khrystusa njesu cuzym ludam. Kóždy pak też zrozumi, zo nowočasne srědki, kaž su to žełdła, auta atd., su jara nuzne za dźěło w misijonach. Njech so tuto dorozumjenje też pokaza při běrkach za misijony a jich naležnosće.

Se Sźerje. (Wo hońtwje.) Pschi hońtwje, kiž je so tu schtwórtk na lachauttšinu revěrje wotmělo, potjeli so 5 sajacjow, 15 kuniclow a jedyn bažant. Na hońtwje wobdźěli so 10 hońtwjerjow a 12 honjerjow.

S Kupoje. (Lětwo dźěłowych dobrowólnikow.) Też na tudomnym ryčerčtuhle tujeja Hermsdorfa wobsteji hižo dźešchi cjaśe lětwo dźěłowych dobrowólnikow. Dźěłaja tam na połepschenju hatew. Kupjanske ryby su tola znate po cyłej Němskej, wobsebje pjches dobre wuplahowanja a rjane wuspěchi na polu rybarstwa. So je tuto rybarstwo přenjorjadne a wunoschne, je hižo ſ toho spóznać, jo w běhu jeneho lěta wopuschczi tudomne haty na 3000 zentnarjow rybow. Nětkuje połoja ſ toho pischetrjebaja so ſ jědźi, tamne pak so we wschelakich fónćijnach dale plahuja.

S Wimaŕa. (Njeboże.) Nach knježi pohrjebnej tu njedawno snjesboži. Won w lěhu drjewo wotwalesće a ſ tej pschi tym nohu słama. Bětše sam a tuž dyrbjesche dołho wo pomoz wołać, prjedy hač domoj dóšła. Přenju lěkařšu pomoz poskići k. dr. Brink ſ Dubrawy.

S Lichanja. Tuto prěni dypk dźěławosće w nowym lěcze towarstwa „Sernicki" budze jutrje „Sserbski wječor" w Komorowje. Ssmy sebi runje Komorow zwolkli, a to ſ połnym prawom, dokelž drje je to najwjetšo jomnische městno k temu. Pschetož w Komorowje maju potom naschi Sserbja ſ tamnischeje wokoliny też raz pschileżnosć, wopytacj šerbšće swjedźeń. Tuž lubi starschi, pschihódźće jutrje schromadnje ſ waschej dorosćenej młodźinu do Komorowa k Schusterjezom. Wobžakujemy waš zyle wěsće. Kaćj bo njebudźeće!

S Lichanja. (Sbožo w loterriji.) Sanđčenu sbožu je dźešche tudomny knježeli pohonć do Budyšin na a pschihódże pschipadnje pjmo muša, kiž loterijowe łoży pschedawasche. Tuž kupi sebi jedyn ta 50 pj. K swojemu najwjetšemu sbožowanju spóźnu, jo je dobył 500 hr. Pjenjezy dosta hnydom we wobchodźe tymsamym pomozy wupłaćene. Pschi podawku lóša je mnoho kuda a jenož ſ wulkej prózu możesche so jeho wobrócj.

S Kamjenje pola Rakez. (Hońtwinska naležnosć.) Tudomne hońtwinske družstwo wotsche we swojej schromadźiznje wjesnjanosći Hermanna ja północno cźeła. Sa hońtwinskeho pschedstejerja wotsche so Arnošt Nowak. Wobaj wotcnaj wólbu pschinjatschtaj. Sa hońtwinski revěr Kamjenowskeje gmejny ma hońtwinske družstwo swojeho šamkneho hajnika.

Z Njebjelčic. (Wosadna rozprawa.) W našej wosadźe narodźi so w zańdźenym lěće 16 dźěćatkow, 9 hólčatkow a 7 holčatkow. Wukřćiło je so 18 dźěći, mjez nimi 2 z cuzby a 1 njem. Zemrěło je 9 wosobow, 8 doroscenych a 1 dźěćo. Wěrowanjow běše 4 porow. Swj. woprawnjenjow běše 10 100, domawobstaranjow běše 35.

S Hjbjelšca. (Njeboże.) Njedawno snjeboži tu k. dr. Wěleć ſ Wósporka. Won je swojim autom do schkoma sajeđże a auto so wobschkodźi. Wěleršej šamemu so niczo njesta. Pschicżina njeboże bě było saprajenje wodźidła.

S Khrjebje. (Wosadna rosprawa.) W l. 1932 je so tu pohrjebnje 31 dźěći. Wěrowanjow bě 15 a 15 hudźi wumrě, mjez nimi 3 dźěći. Tjo ſ zyrkwje wuzmjenjchu, jena woboha pschestupi do katolskeje zyrkwje. Konfirmandow bějše 13 a to 8 hólcow a 5 holcow. W l. 1932 wotmě so 60 němskich a 52 serbskich Božich słužbow. Němske Boże słužby wopyta w pschercźiku 85, serbske pak 66 kemscherjow. Boże wotkazanje bo wotmě 15 króć, 8 króć po němsku a 7 króć po serbsku. Wobdźěli so na nim 370 muži a 482 žonow. Sběrki njesu tak wjele wunjesše kaž hewak, njemuży hromadźe jenož 541,88 hr.

Se Sprjowjow. (Sawrjenje pjow.) Dokelž je so tu jwěrčzi stajeny pos, tu wyschnjnoje wosjewnje jawjerannej pjow sa Sprjowje, Wochoń, Mikoras a Krnuhelezo.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wobkładź na wjedro sa jutřišchu njedźelu.** Wopytanje lyma a budźe rjenje.

*** W Lóšnjach w Rudnych horach je 30letna žona zigaretnika Maia w nozy 17. dezembra stradźu njemandźelske dźěćo porodźiła. Huydom su porodje je dźěćo do papjery zawalika a w khachlach spalika.**

*** Rusta parna łódź „Sachalin" je schtwórtk se schtrićzłowanjom na pomoz wołkała. Wona je bjes pomozy ſ wulkimi lodownymi schtrutomi wobdata. Wot toho cjaśa njejsu ničzo wo nej słyschełi, a wo jejnym dóńcze šu zyle w njewěstym. Boja so, jo je so łódź, kotraž ſ 250 puczowarjemi ſ Nikolajewska do Saachalina jěchjesche, mjes tym se schtrutami sniczita.**

Ličba amnestowanych w Sakisej.

Na podłožu amnestijowego zakonja je so 761 jatym w jałkich jastwach tłyšćanje spuschčiło.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Cornobóh" ma njedźelu 15. wulk. rózka hłownu zhromadźiznu w „Johanneshof", rózk Janowoje dróhi a Jana-Jurjowoje aleje. Započatk pop. w 4 hodź. Přisłušnosć wšitkich sobustawow je, być přitomni.

Khelno. „Domizna" ma njedźelu 15. jan. wječor ½8 hodź. pola Mjenjce swoju hłownu zhromadźiznu. Winowatosć kóždeho sobustawa; też z druhich wsow, je, zo so na njej wobdźěli. Předsydstwo.

Ralbicy. Jednota Sokoł ma wutoru 17. wulk. rózka wječor wo 8 hodź. pola Waldźije swoju hłownu zhromadźiznu. Porjad: 1. Rozprawy. 2. Wotlicenje. 3. Wólby. 4. Namjety. Dla nowowólbow dyrbi kóždy sobustaw přitomny być. **Předsydstwo.**

Sokolska župa „Cšinski". Njedźelu 15. wulk. rózka pop. w 4 hodź. zmjeo župa pola Wjenkec w Khrósćecach jara ważnu zhromadźiznu. Zwjazkowy r... čolnik hr. wuńcef Męškank prědnjeje. Wšě... zamknjene jednoty njech po możnosći połnoličnje

Předźenak

derje wě, kajka wulka je nuza. A wón ſam je ſwojej žonu a ſ dźěćimi najbóle pod nuju cźerpi. Pomyślicje ſebi, kak tunjo to je: 50 pj. za protyku i telko wobrazami a papjeru! — Pschedźenak ſwoju protyku lubuje. Myśli, ſo je wona se ſnamjenjom ſwěrnosće a ſprawnosće. Hižo se ſwojej rjanej módrej barbu to je! — Schtóž ma hischcze — haj schkriczi — šwěry a ſprawnosće we ſebi, njemóže bjes njeje być, kotraž jeho pschewodźuje pisches zyłe lěto, kaž šwěrne mandźelska! Porjad dyrbi w žiwjenju być. Bjes porjada sanjerodźiich. Protyka ſtuschcza k porjadej. Tuž kup ſebi jenu sa 50 pj.

přińdu. Też hosćo, kotřiž maja zajim za dalše wuwiće našeje župy, su nam lubje witani.

Župny starosta.

Zemrěli: Mila Kordinez w Budyšinje; khowanje budźe póndźelu pop. w 2 hodź. wot Tuchofšeje zyrkwje. — Amalija Iwud. Höhlina rodź. Gębanez w Budyšinje, 79 lět; khowanje budźe póndźelu dop. w 11 hodź. na Tuchofšim pohrjebnišću. — Marja Hesterowa rodź. Schołćiz we Wojerezach, 50 lět; khowanje je dźenja sobotu.

Wične płaćizny w Budyšinje.

14. januara 1933

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja
Najlepše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenca,	50 kilo	—	9,00
Rožka	50 „	7,00	7.10
Ječmjeń	50 „	8,00	8.50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	5.75	6.00
„ nowy	50 „	—	—
Běrny (we wulkowikowanju) (Wuwožna twora dróžša)	50 „	1.80	1.90
Syno	50 „	2.00	2.20
Sloma z maš. młóć. pras.	50 „	0.70	0.90
„ „ „ k zasł.	50 „	1.30	1.60
„ z cypami młóćena	50 „	—	—
Pšeńčna muka 60%	50 „	—	16.00
Rožna muka 60%	50 „	—	12.00
Pšeńčne wotruby	50 „	—	5.00
Rožne wotruby	50 „	—	5.00
Butra	1 „	2.20	2.40
Jeja	1 štk.	—	0.10
Husy	punt	0.75	0.80
Prosata 568 štuk	1 štk	6.00	13.00

Prosace wiki dźěćom pomałso.

Dobrowólna wohnj. wobora w Njebjelčicach
woswjeći **njedźelu 15. I. 1933 w Njebjelčičanskim hosćencu** swój
22. założeński swjedźeń
z rjanym dźiwadłom a rejemi.
Nizki zastup! Započatk w 7 hodź.
Wšitkich wutrobnje přeprošuje **wjednistwo.**

Jónkróćne **wosebite poskićenje**
danjow za serbske drasty
čorne, čisła žida, 22 cm šěroke 1.40, 27 cm šěroke 1.60
při wotewzaću cyłeho kusa (10 m)
R. Fritzsche w Drježdźanach, Schlüterstraße 42

Wjedra'krute
murjerske cykle a klinkarje
šamotowy material za kachle a pjecaki
wohnjokrute klinjane cykle atd.
tunjo
Šamotowa twornja we Wětrowje
pola Njeswačidła. Telefon Budyšin 2800

Přesadźowanje paln. drjewa
Póndźelu 16. januara pop. w 2 hodź. budźe so w Njebjelčanskim farskim lěsu něhdźe
30 dołhich brězowych hromadow,
4 rm rjanych kuluchow
za hotowe njenjezy na přesadźowanje předawać.
Dobry wotjězd. **Cyrkw. předsjedźerstwo.**

Drjewowa awkcija
na Zdźěrjanskim revěrje wutoru 17. januara 1933.
Za hotowe pjenjezy budu so na přesadźow. předawać:
500 rm kuluchow
500 rm halozow
Zeńdźenje dop. w 9 hodź. w Zdźěrjanskim hosćencu.
Dobre wotwoženje. Hajnisko zarjadnistwo.

Rězam deski a drjewa
a přihotuju desku k špundowanjam na nowych mašinach najtuńšo
Parny rězak a hoblowarnja w Sernjanach
Wobsedźeć J. Korjeńk :: Telefon: Kamjenc čo. 560
Mam stajnjo na składže: deski za špundowanje, hranite drjewo, laty, deski k wobšiwanju atd. Poskićam so k wuwjedźenju wšěch nowotwarow a přetwarjenjow. Rysowanki a wobličenja

Inventurske wupředawanje

wot 16. hač do 28. januara

Mužace a hólčace wobleki sportiska hotowa drasta, mantle

Płaćizny su sylnje znižene, zdźěla niže nakupowańskeje płaćizny!

Šatow, wuběrnych a wolmjanych tworow

namakaće pola mje wulki wubjerk po wosebje zniženych płaćiznach!

Reinhardt Löffler

na Budyskej drózy W Kamjencu na Budyskej drózy

Wotewrjenje wobkhoda!

Česćenemu wobydlerstwu w Budyšinje a wokolinje z tutym wozjewjamoj, zo smój **dźensa sobotu** na

Bohatej hasy 29

wobkhod mjasowych a kołbasow. tworow z jědźerniu

wotewriłoj. Budźemoj so stajnje prócować, zo česćene woteběrarstwo z jenož dobrymi tworami sprawnje a tunjo posłužujemoj a prosymoj naju nowe předewzaće přećelnje podpjerować.

Z počesćowanjom

rězniski mištr Theodor Stephan a mandźelska

na Pauliskej drózy 1 — na Bohatej hasy 29

Wulki skład wšěch **hudźbnych strojow a notow** / Serbske tačele z tekst. / Wuporjedźenja **Hudźbny dom Otto Haase w Kamjencu** na Połčniskej drózy 2

Hypothcki

kredity za zastojnikow požtonki přez

E. Reichel w Lubiju

na Albertowej drózy 2

Přesadźowanje paln. drjewa

na Kupjanskim rěvěrje.

Póndźelu 23. januara 1933 budu so na wosyku 19. wotdźělenja njedaloko Mužakowskeje dróhi

30 twjerdych dołhich hromadow
24 khójnowych dołhich hromadow
16 rm twjerdych šćěpow a kuluchow
204 rm khójnow. kuluchow (1 a 2 m dołhe)
524 rm khójnowych hałozow

za wołowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Wuměnjenja so před tym wozjewja. Zeńdźenje dopołdnja w 9 hodź. **w Komorowskim hoscencu.**

Kupjanske hajniske zariadnistwo

Wot póndźele 16. januara

inventurske wupředawanje

po jara zniženych płaćiznach

prěnjorjadnych platowych a balmjanych tworow

Hilger na Lotzeskej hasy 20

žane klamy!

---

fotowe
projekcijowe
nowiščešenske
domjakinowe
} **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richard Hutha

měješći Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy číslo 18

Wuwiwanje filmow a płatow kaž tež wotcpi wěcywustoinje a najspěšniso

---

Pisański tabulator

je najnowiši čas a dźěło zalutowacy element Erika. Při pisanju lisćinow, zličbowanjow atd. je **połnohódny** pisański tabulator wulke wołóženje.

NAUMANN **Erika**

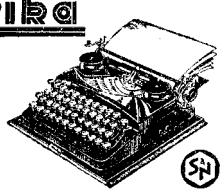

Generalny zastupjeŕ:

Hermann Kulisch w Budyšinje

Telefon 3541 — na Hošic hasy 38

Wosebity wobkhoo za

nawočnicy, šćipare (kleine meyi) **dalokowidy atd.**

Specialist nowočasneje woćneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Hošic hasy

(Nowotwar khorobneje kasy)

Wuspěšna

pjekarnja a wobkhod kolonialnych tworow

ze štyri jutram ratarskeje ležownosće, event. ze 7 jutram wotnajeneho pola, je we wulkej cyrkwinskej wsy Rózbórkskeho wokrjesa

na předań.

Na ležownosći wotpočuja 3100.— hr. hypothekow. Pjekarnja kaž tež wobkhod kolonialnych tworow hišće dźěłaju. Pjekarnja wopřija staroněmsku pěc a elektrisku čěstowu mašinu. Nimo toho je tu kóń, dospołny wóz, wunotowanje wobkhodu atd. Wobstatki tworow a žnjow dyrbja so sobu přewzać. Tute předewzaće je wěsta eksistenca. K přewzaću a k dalewjedźenju je 10000.— hr. třěbnych. Poskićenja pod **B 505** na wudawarnju Serbskich Nowin.

---

fotowe
projekcijowe
nowiščešenske
domjakinowe
} **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richard Hutha

měješći Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy číslo 18

Wuwiwanje filmow a płatow kaž tež wotcpi wěcywustoinje a najspěšniso

---

für 13666 deutsche und österreichische Eigenheime. Auch Dir hilft die größte deutsche Bausparkasse

Gemeinschaft der Freunde

Wüstenrot

in Ludwigsburg durch Bausparen zu unkündbarem Darlehen und sicherster Geldanlage. Prospekt kostenlos.

Připóznate naj. nakupne žórło!

Tunje češke pjerjo

a mošk. lenož čiste, pjelnjace kakosće Punt šěreho, dobreho, drjeneho pjerja 50 pj., lěpšeho 80 pj., **poł-běłeho,** moškojeteho 1 hr.; **běłeho moškojeteho,** drjeneho 1.50, 1.90, 2.50 hr.; **najl. drjeneho** knježskeho moška (Herren-Daunenschluß) hr. 3.—, 4.—, 5.—; **šěreho poł-moška** (Halbdaunen) hr. 1.75, **poł-běły mošk** hr. 3.— a 5.— **běłe** hr. 6.—; **naj. mošk z wutrobna** (Brustdaunen) hr. 8.50, 10.—. Připósćelemy kóždu dźělbu **bjez cła na doběrku.** Wot 10 puntow tež **bjez porta.** Njelubi-li so Wam, zaměnjam abo pjenjezy **wróću.** — Dokładny zapis a pokazki darmo

S. BENISCH w PRAZY X I.,

Americká ulica čo. 151. C. S. R.

---

4 hrjebane, dospołnje zwupořjedźane mužace a žonjace

jěźdne kola

ma na předań

Franc Ryćeŕ w Sernjanach

wikowarnja z jězdnymi kołami.

Das ärztlich empfohlene Müllern des Haares mit Dr. Müllers Haarwuchs-Elixier beseitigt zuverlässig Haarschwund sowie Haarausfall u. verhindert frühzeitig. Ergrauen. Nervenstärkend. Mit od. ohne Fett. Packung jetzt RM 3.35 und 1.90 in allen einschlägigen Geschäften zu haben, sonst Apotheker Dietz & Co., Berlin W 57

Sicher zu haben:
O. Engert, Drogerie, Lauensir.;
Kaiser-Drogerie, Kaiserstrasse 10;
A. Graf, Parf., Reichenstr. 4;
Strauch & Kolde, Drog., Schiessg. 30/1;
Engros-Niederlage:
Einkaufsgenossenschaft der Friseure, Steinstrasse 9.

Přirodohojenski masaž. institut Grundmann

na Bohatej hasy 29, II

poruča so k hladanju wšěch znutřkowych, kožowych a čuwowych khorosćow, wosebje žołdkowe a črjewowe khorosće cyle a połjačne masaže, přepytanje moče. 15ćine kliniske nazhonjenje. Sym k rěčam: wšědne wot 9—2, 3—5, sonotu wot 1/2 9—2 hodź.

Měšćanske dźiwadło

Sobotu 14. januara 20,15 hodź. k posledn. razej kriminalna hra

Mordarstwo štwórtk 17. hapriele

Płaćiznowa skupina II

Njedźelu 15. jan. 15.30 hodź k posledn razej hodowna hajka

Palčak Nós

Płaćizny: 30 pj. hač 1.10 hr.

Wječor w 20 hodź. opereta

Klanka

Płaćiznowa skupina I

Póndźelu 16. januara 20.15 hodź. zawrjene předstajenje za „Stahlhelm"

Njeskónčna dróha

Wutoru 17. januara 20.15 hodź. k prěnjemu razej, 15. předstajenje za abonem A wójnskeje hry

Njeskónčna dróha

Płaćiznowa skupina II

Srjedu 18. januara 20.15 hodź. 8 předstajenje za abonement E operety

Klanka

Płaćiznowa skupina I

Štwórtk 19. januara 20.15 hodź. 15. předstajenje za abonement B wójnskeje hry

Njeskónčna dróha

Płaćiznowa skupina II

Pjatk 20. januara w 20 hodź. 8. předstajenje za abonement C operety

Klanka

Płaćiznowa skupina I

Sobotu 21. januara w 16 hodź. předstajenje za šulerjow za poł płaćizny

Njeskónčna dróha

Wječor 20.15 hodź. k posledn. razej opereta

Winska krej

Płaćiznowa skupina I

Schmidtec wolmu

kupnjo-še naš-še pola

Otto Oßwald

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 7. Zasopředawarjam (wupokaz) předawam po fabrikskich płaćiznach.

Wysokosnjesena

kruwa

mjez dwěmaj může so wolić, je **na předań w Delnjej Hórcy čo. 7**

Wysokosnjesena młoda

kruwa

je na předań **w Stroži čo. 40** pola Wulkich Zdźarow

So přenaja:

Hosćenc „K pósće" w Měrkowje

korčma, rejwańska łubja, towaršne jstwy, asfaltowa kehelerńja, wulke klamy za materialne twory a wšědnu potrjebu, sadowa a zeleninowa zahroda. Poskićenja prošu na

Oskar Raußendorf

tuknwilu **w Njeswačidle.**

Nowy juchowy sud

dwojopřežny je tunjo na předań **w Ralbicach 39**

Pytam

wšě družiny lěpšeu starych lutowych znamkow

G. Janak
w Budyšinje w Serbskim Domje

Bo Božej njewusłyšomnej radźe zemrě pjatk rano 1/2 6 hodź. po dołhej čežkej, z wulkej ćerpnosću znjesenej khorosći, wjacy króć ze swjatymi sakramentami na puć do wěčnosće derje wobstarany w 60. lěće žiwjenja naš horco lubowany staroscziwy a njezapomnity mandźelski, nan, přichodny nan, syn, bratr, swak a wuj

žiwnosćeŕ a skótny wikowaŕ

Jakub Nowak w Sernjanach

Pohrjeb budźe póndźelu dop. 1/2 9 h. w Ralbicach.

W wulkej žrudobje

Hana zwud. Nowakowa
Hana Wowćerkowa rodź. Nowakec
Michał Wowćerk.

Přiloha k čisłu 12

SERSKE NOWINY

Sobotu 14. Januara 1933

Njedźelske myslički

Woporniwosćej.

Schto je woporniwosćej? — Pod woporniwosću pschedstajam žebi skutk, kiž wuwjedu ſ lubosće k bliščenemu, ſ tym, so žo ſa njeho wopruju, so jemu nětkajku žiwžbu wopokasam.

Wschak hižom w Sswjatym Pißmje ſtoji: „Lubuj ſwojeho bliščeheho, kaž ſebje ſamoho!“ a hišće dale: „Hdyž je twój bratr w nuſy, tak pomhaj jemu ſ tuteje!“ Tuto njewosnamjenja niježo druhe, hač ſo nětkajši wopor pschinjeßemy, ſa někoho žo woprujemy. Woporniwosći je dobry žrědł k skrućenju a wudospołnjenju kharaktera. Tola wjedže jenož jenički puć woporniwosće te kharaktere? Njemóžli my tež bjes woporniwosće tutón puć kročić?

„Schtóž ſwój kschiž na žo njewza a mje njeſledźuje, tón njeje mje hódny!“ praji Khrystuß. Schtóž chce ſ Bohom we wěčnoſći być, njeßmě jeho tež na czernoſtym puću wopuſchćić.

Tohodla dyrbimy dźełacz, žo prózowacz a woprowacz, jo bychmy naſche najwjetſche kubło, naſch kharakter, wutworili. Tež kharakter je wulkotk někajkeho boja abo napſchemoſwojſowanja. Bjes woporniwoſće a prózy njedoſćahnjemy tež žadyn nahladny wuſpěch we ſwěcze. Mamy pschikładow doſć, kiž nam we woporniwoſći ſwědcźa. Też ſa naß je hižo někotry wopor pschinjeßeny. A schtó je tón, kiž je žo ſa naß tak wjele woprował a žo hišće je wopruje? To je macź, kiž dźeń wote dnja ſwoje mozy ſa naß nałožuje. Hižo wot naſcheho narodźenja ſtara je wona ſa naß. S lubosće je naß porodźiła, njemyßlo tych boloſćow a hodźinow ſtracha, kiž je tehdy wustała. Někotru nóz ſtej milej macźernej wócźaſ ſtrażowa'ej nad ſóſkom jeje lubuſchkom, njeſadajcy ſa ſparom ſ lubosće k ſwojim dźećom. A schto njeczini macź potom, hdyž je ſwoje dźeći wocźahnyła, hdyž je wotroſtłe? — Też potom ſtara ſo hiſchće ſa nje, ſtara ſo wo jich žiwjenſke ſbožo a woſtanje k nim ſ dobrej radźićelku. Tak wopruje ſo wona hač do poſledźujeje hodźinki, do hodźiny ſmjerće, hdyž jejnej ſpróznej wócźy ſo ſaſdźelitej k wěcznemu měrej, wocźakitjy ſaßtrjeßeny mjdu wot Boha.

Tola niż jenož macź, ale też nan wopruje ſo ſa ſwoju ßwójbu. Wot ſaßnjeho ranja hač do pózdnjeho wjeczora wobdźěła nan, kiž je bur, ſwoje pola, ſo bychu dobry wunoſchł ſlubiłe, ſo by kubło ſcełło a ſwójba ſeźiwjenja měła.

Dopomnimy ſo tola jómu na dny ſwětoweje wójny. Sserbſći nan, bratr a wuj roßſohnowachu ſo wot ſwojich lubych pschiwuſnych, ſo bychu wótcźinu napſchećo njepſchećelej ſakitali. Kak cźeſće běſche dźěłenje! Njewědźiſty, kak dołho budźe dźełenje tracź, hač ſo hdy ſaßwobdźa, cźełnjechu naſchi ſerbſcźy nanjo a bratſja do pola. A schto ßu woni tam pschećrałi? Kajke wopory ßu woni ſa wótcźinu pschinjeßli? Někotry je tam rjekowku ſmjerć poćerpił, druhi je ſo ſaßo ſ pobrachowanymi ſtawami domoj wróćił. A to wſcho je woporniwoſć ſ lubosće k wótcźinje.

A schto ßu naſchi wótcźinſcy Sſmoleć, Hórnik, Cźiſchinſki, Andrizki, Muka a druſy do woporow ſa ſwoje lube Sserbſtwo pschinjeßli! Njeſapomnita woſtanje jich próza! Tuć'i rjekoju njech ßu najkmanſchi pschikład ſa někotreho liwkeho Sserba, kiž nima ſmužitoſće, też najmjeńſchi wopor ſa ſwoje Sserbſtwo pschinjeść.

Wo dźěle, próży a lubosći k bliščenemu kruty być, to je woporniwoſć. -ešch-.

Jenički syn

(Wobras ſe wžn.)

Na ſwěcźe ma wſcho ſwoje prawa, moji lubi ludźička. A to ſ kóždej wězu. Hdyž ßo na pschikład praji, ſo dyrbiſchi pschi wólbje ſwojich ſtarſchich wobhładniwy być. To dźeń je te lube hubjenſtwo, hakle hdyž je pschepodźe, potom ßo pjecźa domapaſch.

Khóſtš jene wjetſko, njemjenicze, wy moji lubi ßobuczerpjerjo ſ pjer, ſchećej a wjazy bratrami a ſotrami, njemjenicze, ſo ßmy wulke cźełata byli? Pukow ßmy hódni ſa ßwoju ſlupoſć a njelchoſć, jo niebychmy wědźeli, hdźe ßo ßyßmej pschi taſtich módrjenźach!

Dajcze ßej tola być! Schto dha ßmy wot kuſk žiwjenja hač dotal měli? Haj, ſchto dha?

Pukow a pliſtow je ßydało wot maloſće dźeń wote dnja! Pschejo ſa wuſchi abo pisches hłowy. Wot wowki a macźerje, wot bźeda a nana! A hdyž tuźi do naß njepjerzechu, miłoćachmy ßo mjes ßobu, ſo jenož tak ſchkrć a włoßy ſtkachu. S dźerjwanjanzami a ſchkórnjemi, dóniż ſaßo nźchto bombawow a módrjenźow hotowych njeběſe. A kreſ běźeſche po liſach a rukach, tak běchmy ßo ſaßo roßdrapali.

A ſchto dyrbjachmy ßo wobſtkać? Pschejo ſaßo tholowy a cźrije wot wjetſchich bratrow, kotriż běchu je wěcźnje a tři duły hižo wotnoßyli a běchu jim nětko wurośłe. Pschejo tajki ſaplatany a hromadźe ſeſchity „zajc“, jenże nětkajke nowe drabły. Ssamo drjewojanzy, kiž też nihdźe njedoßahachu.

Tajkile wulki kruch ſajeczeho khłeba ſ hermanka! Ale hdyž dyrbi ßo ſa tu ßy'u cźrijódu roßkraſć, potom je ſkoro ſchćeda, ſo hakle hubu wocźiſnjeſch dla maleho kuſka.

Njewěrno, tak je pschi wſchěch wěcach było. Też podźiſchło. Tajka hromada potom wot doma wjele „herbowacź“ njemóže, to dyrbi ßo kóždy ßam ſa ßo ſtaracź, kak ßo potom pisches ßwět pjerje. Każ hižo praſach, pukow ßmy hódni, ſo njeſjmy pschi wólbje ſwojich ſtarſchich wobhładniwiſchi a kóždźiwiſchi bychu! Ale njeßmémy pschewótſje wolacź, mamy dźeń ßami hižo ßyłu cźrijódku tajkich pjerachow. To mohłe tute ſaßo nam poroki cźinicź!

Wobhładaje ßej nawonſ naſcheho ßuſeda. Jene łéto, dwě łéce wożenjenu. Nadobo pschinidźe hółz. Dwaj a dwanaceźi łét do ſkłóbornetho kwaßa hišće jedyn hółz.

Ludźo ßej muſłachu, nó to pschibrinźi ßo hišće ze holza! Abo ſaßo jedyn hółz! Skónczuje ſuły porik a wjazy. Sboże da dyrbiły dołho na ßo cźakacź. Hdyž pak ßo boczina pschiſyerjeſ, potom tak ſpěſchnje njeſaſtanje.

Ale tu ßboże koła liſmy. Ssandże jene łéto, ſaſdźeſchtej dwě, ſaſdźechu tři, ſandże pjec' a dźeſaćej łét, wſchudże bě lac'on ſaßo pokut, jenož niż pola naſcheho ßuſeda. Wołta pschi jenym łółczeju.

A mjtko pschinide pjecźa wóz. Jenicźki prynz, każ ßuſedźiy Dźiźiław je, ménju, to je ßwe wěſte, teho ſapleńcźa ſe wſchich rózkow, ſady a prędku. Ma ßwoju wolu a ßej ju wunuſuje. Tajkeho pachołka njeßmějch plazać, każ druhe njeßmane hołczißka, tajſi je ſ ßokora abo ſ marzipana, tón ßo hižo dreſe a trózſa, hdyž wot pukow a mjtkow njeſłyſi jenoż ſłyſchi. Haj wſchak, kruty dyrbiſch być napſchećo tajſemu pjerachej. Jenož tohodla, dokelj ma wſchitko ßwoje mjeſy a dyrbiſch po cźaſu ſaßo k dobremu rjeſeć a hladacź, ſo „wobołeho pachołka“ pjecźa ſmerujeſch. Njemóżeſch wědźeć, hač ßej k wutrobje njewoſmje, to moſi cźi hółczk cźeſay ſkhorjeć a dyrbiſat potom ſćete kurjatko na kerchow donjeſeć nékajkeje khwaje pljuje dla, kotraż je ßo jemu w roßhorjenſkoſći pſchiłubiła. Tuż je wołe najſepje, dźeſch k njemu, majkaſch „wobołe kurjatko“, wotpreſchujeſch hłuboko ßo tudźo a łłubiſch jemu taſku ſchokołady. Na to waſchnje knjeſa prynza najwjeſelſcheho ſmerujeſch.

Tajſi plenczak ma ßo kraſnje na ßwěcźe. Je pschećo rjany ſhotowany a wupikany a pschetrjechi tak wſchitkich druhich we wſchěch wěcach.

Chże Tjißławeſk nécź ßanje, dóſtanje hjeſe wſcheho ßanje. Ssanki ßu jeho a Bożo pomhaj tomu, kiž ßo na nich ſcheſcźinuje a kuſeſa ſłynka wo dowolnoſći njepraſcha. A tamle wonka rola a pola a domſke a bróżnja a

Stalinowa rozprawa

Wukóńz „pjećjilětki“. — Schto Stalin praji a schto njepraji.

Wulki pjećilětny plan ruſkich kommunistow wukóńcźi w poſlednich dnjach hodownika 1932 ſ roſprawnej rěcźu diktatora Stalina. Saßadne nadawki pjećilětneho plana běchu, tak Stalin praji, pschetworjenje ſeſtarjeneje, ſrjedźnowěkoweje ruſkeje techniki do moderneje industrije, pschemėnjenje ratarſkeho ſtata do industrijoweho ſtata, wutworjenje jenicźkeho ßmėra kjanicźenju wſchěch kłaßowych roſdźělow, pschemėnjenje małeho ratarſtwa do wulkich kolektiwnych hoſpodarſtwow a najdoſpołnjſche wutworjenje jakitańſkeje móżnoſcze ruſkeho kraja. Tele nadawki ßu wuroſtłe ſ dopóſnjacźa, ſo bjes moderneje, wſchitko pschećahowazeje techniki ho njeby ſamoht ſowjetſki ſtat dołho ſo'erjeł.

W poměrje ſhromadnje produkcźije kraja ßu industrijalne wuſtki wot 48 ſe ſta w lěce 1928 na 70 ſe ſta w l. 1932 poſtupiłe. Sso ſo potajkim napſchećo dowóźinſemu cźaſej potſojite a tak pjećilětny plan ſ 93 projentami dopjelnite, w cźeſkej industriji ſamo ſe 108 proz. Też woſtatne prozenty hychu ho dozpiłe, hdyž njetrjebałe ho wichełake dźěłarnje ſchtyri měſaz dołho dla wójnſkeho ſtracha w dalokim ranju na produkcźiju wójnſkeje potrjeby pſchećahacź. My hychmy, praji Stalin, nėhdźe 1½ miliona ſa wſchědnu potrjebu natożicź mohli, ale potom hychmy dźenża tak ſtali każ China, kotraż ho njeſamóże ſakitacź.

Stalin konſtatuje, jo je wyſchina ſakitaſkeje mozy doſcźehnjena a tak njeje wjazy trjeba, w druhim pjećilětnym planje ſamſnu ſpěſchnoſcź wobkhowacź.

Też w najnapanju ratarſtwa wě Stalin wo wuſpěchach roſprawjeć. Pschećiwnikoho wndawaja, ſo je ße hoſpodarſka politika ſowjetow błyb'a. Tonu pak pjecźa tak njeje. Mėſto někotrych miliſonow małych ratarſkich hoſpodarſtwow ma Ruſka 5000 ſowjetſkich kublow a 200000 ſhromadnych hoſpodarſtwow. Rola pod pluwom je wo 21 miliſonow hektarow pſchibyła. 70 prozentow ratarſkeje ſemje je dźeſana ſozialiſowane.

Polěſyſchenje w ſtawje dźěłacźerſtwa Stalin ſ tym dopokaſuje, ſo je bjesbźěłnoſcź doſpołnje likwidźerowana. Liczba dźěłacźerjow je ſo wo 57 proz. pornje l. 1928 roſmnożiła, mjeda je wo 67 proz. poſtupiła.

Praji ßo, Stalin pokracźuje, ſo ma ßo najprjedy mėnowa hódnota ſkruczeńcz a wuſtrowjeć. Tajzy lud'o pak runje telko wo ludowym hoſpodarſtwje roſumja każ arzybiſtop ſ Canterbury wo bjesbóżnej propaganźe. Twory w rukomaj ſtata ßu najſpěſchi ſaklad ſa pjenjeżnu hódnotu, wone ßu łéſche dyßi ſłotowe reſerwy. Sso dha naſche twornje ſe ſłonu natwarjene? prašcha ho Stalin ſ poſběhnjenym hłoſom.

Stónczuje ſaćera ho Stalin hiſchće ſ wuſpėdkami wojowanja napſchećo ſdytkam „njepjećeſelſkeje kłaßy“. Pschećejwniſzy kommunißmus ßu drje hódnje na hłowu dyrjeni, tola pak ßu roſumili, ho wożeße wonka na kraju mjes dźěłacźerjemi a burami woblubjeni ſćinicź a tam ſpytaju někto ſtare ſacźuwcze ſa pribatne ßwójſtwo ſuowa wubudźicź.

Sawěſće njeje hiſchće wſchitko doſpołne, wukóńczi Stalin ſwoju narěcź. Dobycze je ho wubėdźiło ſe ſahorjenjom ludowych maßow. Wuſpėchi pjećilětneho plana ßu jaßnje dopokaſałe, ſo „pjatilětka“ njeběſe żana fantaſija a ſo ſamóże dźěłacźerſka worſchta niż jenož ſaniczicź, ale też natwaricź a ſo kommunißtiſki ſyſtem ho njehodźi pſchewinyć, hdyž jenož we wſchelakim cźaſam wuſpėſchnje nakhćerſkow ſtupicź.

*

Pjećilětny plan ſowjetſkeje unije, hobrſki natwarjowazy programm ſozialiſtiſkeho ſtata, je ho dokóncził. Mėſto wjeſo'ych ludowych ſwjedźenjow, kotreż bychu ho po tajkim nadeſłowjeſkim napinanju hjeſe wſcheho wocźakowałe, je wſchehomóżny diktator Stalin w najwuſſchim kruhu centralneho komiteja wo wuſpėchach pjećilětneho plana roſprawjał.

Stalin wojewi jako najwažniſchi wuſpėch pjećilětneho plana to, wo cźimż ho hač dotal jenož malo rėcźeſche, njemuſy ſo bė wobkruczeżaza muſi wulkeho natwariazeho programa ſeſłyſenje jakitańſkeje mozy ruſkeho kraja, roſwiėcze wójnſkeje industrije a roſmnożenje wojerſtwa. Nadawki pschemėnjenja ſtarjeneje techniki do moderneje industrije, pschemėnjenje ratarſkeho ſtata do industrijoweho ſtata, pschetworjenje małeho ratarſtwa do ſhromadnych hoſpodarſtwow — praji Stalin — ßu ho jenož pſchewjedle w ißpitanju, ſo ho hewak ſowjetſki ſtat njeby ſo'erjeł ſamohł. Pſchihotowa ſa hrożazu wójnu ßu ho hacź do poſledźenjeje konſekwencźu dyrkjale pschemėnjeſcź. Nėtko je doßahaza ſakitaſka móz ſaweſcźena.

W tym'e ſmyßle je ho pjećilětny plan doſpołnje dopjelnił, ale jenož w tymle. A wſchitke hrajkanje ſ liczbami a zyka nutrnoſnoſci Stalinoweje rėcźe njeměże tola ſabyć dacź, ſo je pjećilětny plan ſebi pschi ſwojim ſpocźatku wſchelake hoſpodarſke nadawki ſtajił. Wone ho njeſu dopjelnił, każ na pſaitlad ſniżenje wudźělkowych płacźiznow, powyſchenje kwalitnych hódnoſcźow, roſmnożenje produkcźije mechaniſowaneho a ſozialiſowaneho ratarſtwa, powyſchenje mėdeſ a poſpėſchenje żiwjenſkeje potrjeby. Stalinowe pokaſanje na „ſpro-

ſtot a ſwinjaze korto — wſchitko, wſchitko budże nĕhdy jeho. Džiſławk njetrjeba tež k ſuſym ludźom, hdyž je ſe ſchule. Hdźeha tež to, to jemu trjeba njeje! Woſtanje doma a wopraſuje trjebaja jeho doma, wſchudże hižo poruczuje a hraje wulkeho knjeza. Hdyž Džiſławčk nochże, ſo ſmĕ ſo cźelo pſchedacź, to ſo njepſcheda, a byrnjež rĕſnik hodźiny dołho pſched hrĕſnymi durjenji ſtał a ſej i kſejchkom do dołhich ſchĕrni bĕ. A hdyž luby ſynk ſej žada, ſo ma ſrjedu k wobjedu ſwinjaze pjecźeń a kiſzyłk bźeź, dha je mamiuka hólcźej k woli a pjecźe a wari, ſo ſy dom wonja.

A hdyž budże ſo naſch ſynk cźuwſi wojenicź, to ſej hižo dźeſaci a wiacy ſa nim poršy liſaja. Wotbudże ſo kaž cźerſtwe zaſty abo zigaretowe wobrazki. Wo njeho ſo torhaja. A hdyž ſtatok a zyſe wobſtejenſtwo pſchelwojuje, njetrjeba ſej ſamych ſtarościow dla wuplacźenja bratrow a ſotrow cźinicź. Ze dźeń ſtaw.

Njewĕrno, meji ſobuczerpjacy bratſja, ſchto dha ſynk do wobchich kaſſaczinjerjow napſchecźo tajkemu jenicźkemu ſynkej!

Ale nĕ, byrnjež tež tajkemu iawidźeli, nĕmjecź ſo ſ nim na žadyn pad njechcźe. Skĕrje chcźemy ſ nim ſobuzeſnoſć mĕcź, ſ tajkim wobſhim rawſkom. Mŷ ſmy ſwuczeni, nĕkak pſches ſwinjenje ſo bicź, dźe kaž dźe. Samy ſwuczeni, jedym ſ druhim ſo injeſcź. Nam to tak k wutrobje njeidźe, hdyž ſo nam wſchitko njeporadźi. Cźim cźeſcźho je ſa tajkeho ſapleſcźeneho ſynka.

Wbohi Džiſławko! Sſy dyrbjał pſchezo k druhim dźeſcźom do wojny hicź abo ſej je k ſebi ſkakaſ, jeli ſy ju jara woſamoſcźeny cźuł. My mĕjachmy to wſchitko doma. Mĕjachmy ſo w kožbej hodźinje ſchcźipaci, drapaci, bicź a na ſo pluwaci, abo wodu na ſo ſidacź a pikeſche wutkepacź po ſwojej wólnoſći. Bola naj bź naiſtajnje ſiwjenje w budże! Wobrazdźty paradiż, najrjeſchi raj bź nasch cźaſ k dźeſcźatſtwu! S tobu hiſchcźe ſo dźenſa njeměnjamy. A ty ſ nami tež niz? Nó, tak hižom pódźe. Tuj drje je prawje, kaž je to bacźon na ſwĕcźe ſarjadował.

Cyrkwinske powĕſće

2. njedźela po Třoch kralach, 15. wulkeho rožka 1933.

Z Budyšina.

Prědowański tekst: Jan. 2, 1—11.

W Pětrowskej cyrkwi prěduje rano ½8 hodź. far. Berg a přip. w 12 hodź. farar Große. Pop. ¼5 hodź. wospjetuje so koncert khora krajnoſtawskeje nadšule: wospjetuje so Mozartowa C-moll-mša, k lĕpšemu sakskeje zymskeje pomocy.

W Marijnej a Marćinej cyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Paul spowĕdź a Bože wotkazanje, dop. we 9 hodź. prěduje farar Große, pop. w 3 hodź. ma farar Berg křćenja a wječor w 6 hodź. prěduje farar Siegemund.

Zběrka za wobstaranje wĕrowańskich biblijow.

Póndźelu pop. w 3 hodź. konferenca duchownych. Farar Rösler-Minakański prědnošuje: „Jezusowe myſle wo modlitwje.“ — Póndźelu pop. w 5 hodź. ma farar Schneider biblisku hodźinu w jĕdźerni nadšule. — Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi ſ mnoſć za njedźelniće. — Srjedu wječor we 8 hodź. ma farar Berg biblisku wječor w Tuchoſkej cyrkwi. — Štwórtk pop. w 4 hodź. towaſtwo wowkow w towarſkownji na Hornjerſkej hasy. — Stwórtk wječor we 8 hodź. mataj fararjej Große a Siegemund přihotowanjo na dźĕćikemšenje w evang. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6.

Ev.-luth. zwjazk młodych holcow swj. Pětra na Seminarskej hasy 19: Srjedu pop. wot 5 do 7 hodź młodostna syła, srjedu wječor ¼9 hodź. hłowny a młodostny wotrjad.

Wumrĕli: 4. jan.: Jurij. Korla Holana, fabrikſkeho dźĕłaćerja w Drježdźanach, syn, 2 lĕće 11 mĕs. — 5. jan.: Hana Thonigowa bywša zwud. Rjekowa rodź. Kubicee, rentnarka, 72 lĕt 11 mĕs. — 7. jan.: Berta Hopina, bywša zwud. Bannertowa rodź. Schönfeldee, mandźelska khachlestajerja w Trjebjeńcy we Slezyskej, 51 lĕt 10 mĕs. (wumrĕła tu, přewjezena do Trjebjeńcy). — 8. jan.: Gustav Hermann Beyer, překupc z Dobruše, 67 lĕt 10 mĕs. (wumrĕł tu, přewjezeny do Frankenthala). — 9. jan. Bjedrich Alwin Weidlich, skałař z Frankenthala, 58 lĕt 7 mĕs. (wumrĕł tu, přewjezeny do Frankenthala). — 10. jan.: Olga Helena Lanzyna rodź. Zieroldee, mandźelska hamtmana na wotp., 62 lĕt 2 mĕs. — 11. jan.: Jan August Groša, privatnik, 79 lĕt 6 mĕs. (bibiju přepytowaŕ, pohrjebany na Tuchorju).

Z Hornjeho Wujezda.

Dop. w 9 hodź. němske prědowanje. Zběrka. Srjedu wječor ½8 hodź. bibliska nutrnosć na farje. — Pjatk towaſtwo młodych holcow.

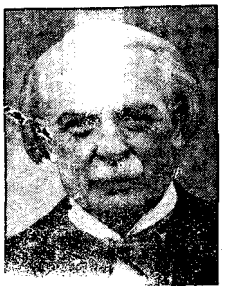

K 70. narodninam Lloyda George.

David Lloyd George, w poſlednich lĕtdźesatkach husto mjenowany jendźelski politikaŕ, dopjelni 17. januara swoje 70. lĕto žiwjenja. Na wyšinje swojeho skutkowanja steješe Lloyd George w lĕtach wot 1916 hač 1922, jako bĕše wón ministerski president jendźelskeho swětowcho kralestwa. Jako tajki so wón na rozsudźace waśnje wołdźěli na jednanjach wo Versailleskim zrĕčenju. Přećiwo dźĕłam tuteho zrĕčenja pak je w poslednich lĕtach zaso sam wótrje wojował. Lloyd George je wjednik jendźelskeje liberalneje strony. Jeje spadowanju a šćěpjenju we poslednich lĕtach pak wón njemóžoše zadźĕwać.

Pokhowana: Marja Augusta Warnačowa, mandźelska wjesnjanosty Korle Augusta Warnača w Panjecach, 72 lĕt, 8 mĕs. a 28 dnjow stara.

Z Huski.

Rano wo 8 hodź. němska spowĕdź, dop. w 9 hodź. němske kemšenje.

Z Wojerec.

Rano w 7 hodź. ma sup. Köhler němsku spowĕdź, dop. w 9 hodź. duchowny Nowak němske kemšenje a dop. ¼11 hodź. serbske kemšenje, na to spowĕdź. Přip. w 12 hodź. ma duchowny Nowak serbske křćenja a pop. w 2 hodź. duchowny Unger němske křćenja.

Radio

Njedźelu 15. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho njedźelskeho programa: 8 ratarski přednošk. 9 raňša nutrnosć 11.30 Bachowa kantata z Lipska. 13 koncert z Wina 16.35 orchestrowy koncert z Barlina. 17.50 ludowe spĕwy. 20 trio. 21.10 wječorny koncert z Wrótslawja.

Lipsk: Nimo znateho njedźelskeho programa: 8 ratarski přednošk. 9 raňša nutrnosć. 11.30 Bachowa kantata. 16 dujerski koncert z Londona. 18 „orchester“. 19.30 časowe powĕsće. 20.30 orchestr. koncert.

Hišće ważne z njedźelskeho programa: Frankfurt: 20 koncert. Köln: 20 smjeće w pozadku. Budapest: 21.30 lobka hudźba. Ljubljana: 20 operetowa hudźba.

Póndźelu 16. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšĕdneho programa: 19.35 zabawny koncert. 20.35 vicepresident němskeho sejma Löbe a zapósłanc prof. dr. swoh. knjez ze Freytag-Loringhoven „autoritarne abo parlamentariske wjednistwo stata“.

Lipsk: Nimo znateho wšĕdneho programa: 15.10 za žony. 18.50 radiowe wjednistwo rĕči. 19.05 wuhlady w twarstwje. 19.25 mjezynarodna mandolinowa hudźba. 20 synfoniski koncert.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Wrótslaw: 19 přednošk wo wuslĕdźenju elektriskich žołmow. Mnichow: 21.30 komorna hudźba. Win: 19.45 nĕtčiši Winski spĕw. Praha: 20.05 wječorny koncert.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźĕl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawĕſtki: G. Janak w Budyšinje.

Kuka.

Pela rjaneje kupy so łódź zastaji. Kapitan rjekny, zo może na kraj stupić, kmuž so chce, ale zo ma kóždy so nawróćić, hdyž słónčko so skhowa. Tehdy łódźiny zwón zakliniči a potom so kotwica zběhnje a łódź popluwa dale po swojim puću. Ludźo so dźělachu na pjeć skupinow.

Prěnja skupina wosta na łódźnej łubi, přetož bojachu so wotcźnć, zo bychu móhli skomdźić čas a bychu potom dyrbjeli wostać sami na kupje. Tući bojazliwi ludźo so mi njelubjachu.

Druzy so rozběhowachu po lĕsach, wobhladowachu sej rjane kwĕtki, jĕdźechu słódke płody a wróćichu so zbožownl a wokrjewjeni. Mějachu zdźerživość a wĕdźachu, hdy maju přestać.

Třeći so přejara zdalowachu a wróćichu so runje, hdyž namórniey na łódźi hižo kótwicu zběhnychu. Dyrbjachu wustać strach, zo přińdu přepozdźe na łódź.

Ći we štwórtej skupinje zasy so dlijachu. Słyšachu drje zwuk zwona ale tež potom sej prajachu: „Nježe trjeba khwatać! Kapitan bjez nas njewujĕdže.“ Łódź wšak započa so pohibować a hłupi ludźo dyrbjachu bredźić přez wodu a so mjez sobu čahachu, hdyž so na pluwacu łódź borje drapachu.

Ći w pjatej skupinje pak pjachu, jĕdźachu a njewjedźachu, hdy přestać. Skónčnje wusnychu, zo słyšachu zwuk zwona. Njewjedźachu, zo łódź wotpluwa a přepozdźe skorźachu, hdyž wosrjedź nocy wotućichu wopuščeni na samotnej kupje.

Drjewo puščamy.

Na wsach je stajnje dźĕło. Tež w zymje dosaha. Lĕtdy je wumłócone, khodźi so do lĕsa. We wulkim a malym rózku so drjewo puša. Naš nan mojemu bratrej rjekny, zo dyrbi w khójnach puć wuporjadźować a pytam sanje drjewo rĕdźić. Ja wzach sokora a dźěch soka. Hižo twórnje k wobjedu hwizdachu, cźehnuli dom. Popołdnju dźěchnuj zasy wu. Wzach wóz soka, sanoj drjewo nakładnoj a domoj do wałkow k rozsahaju.

Kurt Soka z Rakec.

Kak bu cygan wot swojeho wukhowany.

Bĕše raz cygan. Tón [illegible] drjewa njemóžeše a wjacy warić [illegible]. Dyrbješe so najdźo do lesa po drjewo. W lesu [illegible] wulki łuk. Zbožo na njón, sydźe so [illegible] a [illegible]. Dĕše sej mo někajki [illegible] a jemu rjekny: „A cygano, ty dele radnješ?“ A cygan rjekny: „Kaka to wěs? Sy ći snadź wósrjel?“ [illegible] jemu z ruku mačiny a dźo so dale. A cygan dale ruba... Narac prask! Hałoza so zlomi, cygan padźe na zemju a so khětro wobodrě. Hdyž bě so zasy zhrabał, běžeše za člowjekom a z cyleje šije wołaše: „Knježe, stójće! Dočakajće!“ Člowjek wosta stejo. „Što chceš, cygano?“ „Njehnĕwajće so, wĕšćerjo! Je so tak stało, kaž wy prajišće sym dele padnył. Wĕšće wšitko wĕšće. Prošu Was prajće mi, hdy wumru?“ Člowjek so zasmja a rjekny: „Wumrĕješ, hdyž ći budźe na khribjet zyma!“

Cygan sej słowa derje sponjatkowaše a často se na khribjet masaše, hač njeje zymny. W lĕću so smjerće njeboješe. Ale přińdźe zyma. Cygan mĕješe wjetki woblek, bě jemu zyma na khribjeće. „Ow běda, wumru! Dyrbju so ze žiwjenjom rozžohnować!“ mysli sej cygan. Lehny so na puć a čaka na smjerć. A tu po puću knjez přijědźe ze štyrimi konjemi. Hižo su blizko cygana, zo bychu jeho přejěle. Cygan zapomni na smjerć, poskoči a konje so splóšichu. Splóšichu a po puću hanjachu, doniž ludźo je njezadźerżachu.

Knjez so jara rozzłobi a da cyganej khribjet mĕrić z retłom, zo njeby wjacy konje splóšił. Cygan reješe, ale hdyž stany, pomasa sej na khribjet a přesta žałosćić. Nu naraz wjesoły, so knjezej pokłoni a so jemu dźakowaše.

„Milosćiwy knježe, daj wam Bóh luby knjez wšĕ nu strowosć, zo sće wboheho cygana wot smjerće wukhował. Mi na khribjet wjacy zyma njeje.“

Ruska bajka.

Wupytanje poslednjeje skhowanki.

Wobrnć wobraz. Kerk a štom při khĕžcy tworitaj hólca, kiž je ze sankow do sněha padnył.

Skhowanka.

Hdźe je kemšerka?

kowy system a zjewnu politiku pschemenicz, potom su farmarja se swojim strajkom dospili to, schtoż chcychu, potom njejsu jenoż sebi ale zylemu ludej wubědźili wulke lepschiny.

Wuhódanje křižowki

Poslednju křižowku z čisla 301 Serbskich Nowin je prawje wuhódało pjeć čitarjow. Lós padże na k. kantora Bena Cyža we Wotrowje, kiž też dostanje postajene myto, serbsku knižku. Nowe hódanćko wozjewimy za tydźeń. Prosymy wuhódanje pósłać we začinjenej wobalcy! Wuhódanje křižowki je takle: Wodoruna: 1. Kruwa. 5. Paw. 7. Forma. 8. Trama. 10. Ród. 12. Okular. 14. Spar. 16. Gaza. 17. Kalawa. 19. Oka. 20. Snaki. 23. Włada. 24. Ara. 25. Karta. — Padoruna: 1. Kat. 2. Ufa. 3. Womora. 4. Arak. 5. Parla. 6. Wudra. 9. Rapak. 11. Oazak. 13. Uganda. 14. Skora. 15. Alawa. 18. Wšak. 21. Aar. 22. Ida.

Hans Klepotař w Šunowje

Kolojězdne towařstwo „Saxonia" wotměwaše tu we Wowčerkce „fabrikskej" korčmje, kaž kóžde lěto bórzy po zastupje do noweho lěta swój załoženski swjedźeń a ma tu hižo přez dwaceći lět swoje sydlišćo. Hačrunjež běchu sobustawy drje bjez wuwzaća stajnje jenož Serbja, tola towařstwo w prjedawšich lětach khětro cuzbarješe a swoje swjedźenje cyle němski zarjadowa, tola dźensa je so to khwalobnje přeměniło a steji w duchu a skutku na pódle našeje serbskeje domizny; bjez dwěla je to zasługa předsydstwa a starších sobustawow, kotřiž su zdobom też sobustawy druhich šerbskich wosadnych towařstwow. Na programje steješe tón raz wobšérna hra njeboh fararja Dučmana „Złote hrody" abo „Hans Klepotař na dań njese". Lětdźesatki dołho njeje so hra wjacy na našich jewišćach hrała a tak je nimale cyle zapomnjena, škoda to, je dźe w tak dobrej ludowej rěči pisana a połna žorta a rysuje jara raznje podawki ze žiwjenja, kaž běchu a kaž je podobnje dźensa też hišće nadeńdźeš, wězo w trochu hinašich wobstejnosćach našeho časa a tak poskićuje hra pódla woprawdźe rjaneje zabawy też mnoho dobreho jadra. Z nuzu zwjedźechu dwě knižey čišćaneje hry a tak běše ličma možno slawneho „Hansa Klepotarja" zaso jónu k žiwjenju zbudźić. Spodźiwnje, zo je so hra takle ze swěta zhubiła! Předsyda Pawoł Langa-Šunowski witaše z putrnymi a wutrobnymi słowami wulku sylu hosći, mjez nimi też wjacy starších, kotřiž běchu za młode lěta hru widźeli a tuž jich to zaso wabješe. Žurla, kotruž je předsyda loni tak cyle swojoraznije po serbsku z pismom a z wobrazom wumolował, běše napjelnjena hač do zady z dźałknymi připoslucharjemi. Běžnje z jeno krótkimi přestawkami— štož je khwalobne — so hra nětko žiwje pleśeše wot khłódneho městačka pod krušwinku na Klepotarjec zahrodźe hač k zrudnemu kóncej na twjerdym Drježdźanskim plestrje. Naš znaty Delanski hrajeŕ, Kralec Jan, dospołnje zažiwjeny do swojeje wobšérneje róle nam předstaji Hansa, kaž je nětdy we Woneecach žiwy był a do Drježdźan na wysoku dań njesł — swoje 600 tolerjow, tři sta žonine nahromadźene we maćernej štrympicy a swoje tři sta wuworane, ale jebakojo jeho njesmilnje wuklukachu. Jeho Hana — Marja Grosec — běše razna žona, žana mjedowa na lénje mužisko, hdyž so samo z kachlowymi widliecami do muža da. Ale běše też zaso jara luboćiwa a nježna a sama dobrota, hdyž te klinkotate tolerje wobdźiwaše a měšeše a swojeho muža na puć hotowaše — haj to wšě žily z wjeselom sobu hrajachu, to běše woprawdźe njenaćeny wustup, kaž jón runje pola nas hišće dołho njeby zabyli. Wjesoły Hansowy Jurij — Jakub Bjedrich — je swoju rólu tež derje wuknył a ju z wjeselom hrał. Tež wón je so z wjeselom do hry dał a jeho wjesołe wuskoki a wjesołe hibanje wjeselo wuzwichny. Wjesoły Jurij je tež wjesoły hrajeŕ. Tak je tež Hansowa mandželska — Hanka — Hana Wowčerkowa derje hrała. Jeje hłós je so tež derje hodźił a jeje hra je so derje wobličiła

Hospodarski rozhlad

Sobotu 14. wulkeho rožla 1933.

Wčerawše hurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,08	100 čěskosl. krónow	12,465
100 šwajc. frankow	80,97	100 franc. frankow	16,42

Burzy wožera je wšchelakim měnjenjom do wschědneho *wikowanja* sastupichu. Po wčerajšim lu měnjenje dowěrliwische. Je bylinjesche rěcź statneho hołpodarskeho ministra profesora Warmbolda, so hinu w najnižšich dale hołpodarstweje cźěžnosće, haj, so hinu hižo pschi počatkach postupowanja z jenym złowom: horje, hacź je tuto wjazy možne njeje. President statneje banki dr. Luther je so teź z dowěru wo pschichodze w hajpodarstwje wuprajił. Kuzy statneje požčonki ho jaźo njeje pschemjenowachu.

Produktowe wiki wožera sboro žanehu pschemjenjenja płaćizinow njepschinjeschu. Dowos žita na witi je minjale jenajki wostał. Mjeny drje je žitom bylinje jastrane njeju. Tuž je možno, so płaćizny trochu posunuja, je-li kruta zyma dale traje, pschetoź potom žitowe cyłonky na rěkach a kanalach leźo wostanu a dowos na witi popuschezi. Na Drježdźanskich wikach ho płaćizny tehorunja njepscheměnichu.

Wožera *płaćesche w Barlinje zentnar*

pschenicy: 9,30—9,40 (9,25—9,35) hr., rožki: 7,60 hacź 7,70 hr., ječmjenja, nalětnjeho: 8,25—8,75 hr., nasymskeho: 7,90—8,20 hr., wowsa: 5,60—5,80 (5,70 hacź 5,85) hr.,

w termijnowym wikowanju:

pschenicy:

za měrź: 10,23¾—10,22¼ (10,22½) hr.,
za meju: 10,36¼—10,33¾ (10,32½) hr.,

rožki:

za měrź: 8,23¾—8,21¼ (8,22½) hr.,
za mejn: 8,36¼—8,33¾ (8,37½) hr.,

wowsa:

za měrź: 6,15 hr.,
za mejn: 6,32½—6,30 hr.,

w Drježdźanach:

pschenicy: 9,15—9,40 (9,05—9,30) hr., *rožki*: 7,25 hacź 7,50 (7,20—7,45) hr., ječmjenja, nalětnjeho: 8,60—9 hr., nasymskeho 7,75—8,55 hr., wowsa: 5,75 hacź 6 hriwnow.

Płaćizny w spunkach su płaćizny tydźenšichich wikow. Hdyž pak žane naspomnjene njeju, so njepscheměnichu.

Wiki *rjezow* w Hatschtrowje.

Tu płaćesche pschenja 8,80—9,30 (8,50—9) hr., rožka 6,90—7 hr., ječmjen, nalětni 7,50—8,25 hr., nasymski 7,40—7,60 hr., wowsk 5,50—5,70 (5,60—5,80) hr., běrny 2—2,50 hr., hyno 2—2,25 hr., *hloma, k šaklanju 1,20* hacź 1,40 hr., *sěna* 1,40—1,80 hr., we wolkejach 1,80 hacź 2,30 hr. Butra 60—70 pj., jeja 12—14 (11—13) pj., běrny 3 pj., twaroh 20 pj., šarčane husy 80—90 (85—95) pj. Prošata 7—14 (8—15) hr., běhaki 15 hacź 25 (18—25) hr.

Płaćizny w spunkach su płaćizny tydźenšichich wikow. Hdyž pak žane naspomnjene njeju, so njepscheměnichu.

Wiki schwórtk w Scharjetzu.

Pschenica płaćesche, hłabšcha 8,10—8,50 hr., cźežscha 8,80—9 hr., rožka, hłabšcha 6,60 hr., cźežscha 6,80—7 hr., ječmjenh, nalětni 7,50—8,50 hr., wowsk 5,10 hacź 5,50 hr. Butra 2—2,52 (2—2,40) hr., jeja 8—12 (9 hacź 12) pj.

Hamtske a šudnište powěsće.

Pschešadźowanja:

Wutoru 17. wulkeho rožla 1933

we Wojerezach w hoscźencu „K warjotej", dop. w 10 hodź.: Pschichowy łoža a stołaj;

w Tornowje w hoscźencu, dop. w 11 hodź.: Pissanske blido, gramofon;

w Lubinju w hoscźencu, pschip. ½1 hodź.: Krowa;

w Pschecźach w hoscźencu, pschip. w 1 hodź.: Gramofon;

w Nowej Luzy w hoscźencu, pop. w 3 hodź.: Krowa.

Samožeńšti japiš.

Do japiška samožeńskeho prawa na šudnišcze we Kamjenzu su japišali, to pjekarski mišchr Alfred Ehrhardt Manke w Kamjenzu nima prawa na wukšiwanju a farjadowanju tamonjenja šwjesje mandźelskeje Hanny Hilbbjeru rodź. Pjekarcz.

Wikowa ujźi japiš.

To wikowańskeho japiša na šudnišcze w Lubinju su na lopjenu 461 japišali: Werkha und Balliska Bertriebsgesellschaft Förster w Lubinju. Towarschichuzy su wobsydźerka fabriki Marhata hwod. Försterka rodź. Brüchnerez a Manfred Förster wobaj w Lubinju. Firma pschedawa wukšelki Förstercez fabriki pianow.

Konkursowe powěsće.

Sud je wurunanišče jednanje nad tamonjenjom rytmišchtra wu hł. swobodneho kupca f Weschwitz, wurunanišči nanjec 12. 1. 33 wobzamknjenši hdyžnh.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wollowe wlona w mjenje abo hromadźe nowak 10 kg

Płaćizny po złoti hriwnje

	13. 1.	12. 1.		13. 1.	12. 1.
Pšeńca	186-188	186-188	wowsa	13,5-15,0	13,5-15,0
rožka	152-154	152-154	rožka	14,-16,	14,0-16,0
ječmjeń, nal.	—	—	ječmjenja hrubeho	5,00-10,0	5,00-10,0
ječmjeń	16,-175	165-67	ječmjenja	11,5-12,7	11,7-12,7
wowsa	112-116	112 1 6	ječadźela	17,5-23,5	17,5-23,5
kukuricu	—	—	jano, wowsk	—	—
pšeńč. muka	22,7-23,5	22,7-23,5	jany wowsk	10,5-10,5	10,25
rěana muka	19,3-21,6	19,3-21,6	suchi truhanč	9,00	9,00
pš. wotruby	5,70 9,00	5,7 - 0,0	rny. kruik	13,80	13,80
rěana	5,70-9,00	5,7 -9,00	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,80-2,15
rapa	—	—	rěana słoma	0,65-0,70	0,6 -0,8
hróch Viktor	24,0-23,0	23,0-23,5	o. sěnć, „	0,40-0,60	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,60	0,45-0,55
pjeluški	13,0-14,5	13,0-14,5	ječna „	0,4 -0,60	0,45-0,55

Drježdźanska hurza 13 1.)

Pšeńca 76 kg	183 188	běrnjace kružki	14,70-15,00
rožka, 70 kg	145-150	pšeńč. wotruby	8,70 9,00
nalětni ječmjeń	172-180	rěane wotruby	8,60 9,60
nazymsk. ječmjeń	—	pšeńčna muka	35,75-37,75
wows	115-120	rěana muka	24,00-25,00
šefw eny dźećel	—	wolka	—
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	—
suche truh.	8,70 8,90	cokrowe truh.	—

Płaćizny rěznecko skotu na Barlinskich skótnych wikach.

13. januara 1933 Płaćizny po centn. a zł. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje

Wotw: 483

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće had do 6 lět	32
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	29 30
Mjenje wukormjene młode, dorje picowane starše	26 28
Mjenje picowane wšich starobow	22 24

Bykl: 476.

Połnomjasne, wurostene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	27
Połnomjasne, młódše	24 26
Mjenje wukormjene młódše a dorje picowane starše	22 - 3
Špatne	19 21

Jałojcy a kruwy: 1344

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	22 25
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnosće had do 7 lět	19 21
Starše wukormjene kruwy a dorje wuwite młódše kruwy a jałojcy	15 17
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	10 14
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1585

Najlěpše wukormjene (2. druh.)	35 41
Mjenje wukormjene a tajke wot cyła 3.)	25 35
Špatne (4.)	17 23

Wowcy: 4916

młódše a starše wukormjene (1 družina	31—32
Starše wukormjene 2.)	29—30
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.	28 -28

Swinje 9517.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiženjow ha do 11½ lět stare	—
Wukormjene	36—37
Mjasne	35 - 36
Špatne	33—36
Ranzy a kundrowy	33 - 34

Probnowikowanske płaćizny w Barlinje

13. januara 1933 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny su w złotej hriwnje zrozemjene

Twora	najmjeńša płaćizna hr	najwyša płaćizna hr
Howjaze mjaso z kosćemi . 1 kg	1,40	1,80
Čołace mjaso . 1 „	1,40	1,80
Skopjace mjaso . 1 „	1,60	2,00
Swiniace mjaso . 1 „	1,4	1,8
Tukrajny swiniacy šmalc . 1 „	1,80	2,00
Pšeńčna muka . 1 „	0,42	0,60
Rěana muka . 1 „	0,36	0,3
Khlěb . 1 „	0,22½	0,25
Jědźne běrny, nowe . 1 „	0,07	0,09
Rais . 1 „	0,3	0,4
Hróch . 1 „	0,40	8
Soki . 1 „	0,40	1,0
Amerik. swinjacy šmalc . 1 „	0,96	1,0
Sušeny połd . 1 „	1,80	2,00
Dobre mloko . 1 lit.	0,22	0,24
Jědźna but.a . 1 kg	2,20	2,60
Jeja . štuka	0,10	0,11
Jědźne wuny . 1 kg	0,40	0,6
Cokor drobny . 1 „	—	0,76
Petrole . 1 „	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr	—	1,90
Brunicowe brikelty . 1 „	—	1,20

Hdyž ratarjo strajkuja . . .

Amerikanskemu ratarjej ho lěpje njeźiše hacź najchemu. Cźerpi pod šamsnymi njedostatkami kaž naši. Płaćizny za ratarske wuploды su tež w Ameriki tak niske, so ratarjenje wjazy njedaši. Amerikanski farmar wschak njeje tak sjeserpliwy kaž naši barik. Wón strajkuje.

Ratarjo wulkeho dźela Sjednoćenych statow potajkim su sjeserpliwosć sgubili. Płaćizny spadnja. Njejpadnja pak dołh, dyrbja a dawki.

Ratarjo so prózowachu, wobmjerjowacz wudawki, prózowachu so na druhowowym sałkadźe wotbyć žiwoje twory na wikach, pschez čimu wyschnjosće namołwjachu, proschachu — wšcho podarmo. Wěrichelso a finanzne hamty sapoczachu cźasacz ratarske majchemy a statoki pschedawacz. Tu so ratarjam sjeserpliwosć pschitorze. W dźesatkach wulkich statach, potajkim w kraju, jónkrótcz wjetschim hacź zyła Němska, farmarjo strajkuja.

Strajk so sapocza w małym městaczku stata Jowa, w Sioux City. Niz, dokelž so tam ratarjam wobjedze fle dźesche. Ale banki, kiž ratarjow stajnje trapjachu, běchu dale *dobry pschikład, tak masch* so sadźerjeć w mihi. Hdyž mjenujy kupowarjo ho bojo wo žiwoje pjenjezy poczachu pjenjezy domoj bracź, jaczinichu bankowni y žiwoje pokładnje na 10 dnjow a bankowi pschińdźenjezy po kraju puczowachu a ludźi wobrěczachu, so bychu žiwoje pjenjezy na banzy wostajili. A to teź pomhasche.

Pjecź měsacow posdźischo, sapoczatk žnjenja, pschipowědźachu farmarjo na hobrišej zhromadźiznje, so najprjedy 30 dnjow chcedźa strajkowacź, so potajkim wjazy twarow na wiki njedadźa a so so wobaraju płaćezjowe dyrbjesćim pschežadźowanjam. Hdyž pak sa měsacow hischće płaćizny njeběchu postupile, bychu dale strajkowali.

Hižo sa tydźeń bě so strajk jara rozscherił. Wjele tysacow ratarjow so strajkowankemu hibanju pschisamknu. Jich strajkowańska manifestazija rěkasche: „Ssamopomoz je najwyschschi zakoń pschirody. Wobjamkamy, wschě žiwoje produkty zdźerzecz na statoku, dóniž njepschińdźe cźaš, so ja nje telko dostanjemy, so ho nasche wudawki kryja. Swizamy so, hej wsajomnje schkitacz žiwoje wobhospodźarjenje twarjenjow, polow, skotu a maschiny pschećiwo wschitkim zadanjam." Tutón manifest podpisachu ratarjo 6 wulkich statow.

Strajkowi wjednizy po kraju jěźdźachu a ratarjow napominachu, pschisamknuchu so strajkowemu hibanju. Pschi dróhach po namałkanu stanowe lehwa, w kotrychž bydli strajkowi strožerjo. Woni sadźerjachu ratarjow a wšitkich, kiž chcedźa ratarske wuploды, pschede wschnm mloko a žiwinje wožyez do města. Swjetscha pomha pschećiwne namołwjenje. Hdyž pak to njepomha, potom awtowe wobruče z widłami pschekłaćaju a žmjetana po do pschěrowa wulewa. Strajkowarjo su jara samo hižo zesełniłe cźahi sadźerželi, kiž z wojcu brali a sajo farmarjam domoj dohnali. W někotrych městach zbrauju rano strajkowarjo psched durjemi wschě mlokowe blesche, kiž su mlekarjo tam wotedali. Jo a tam su mlekarske druhowa wobjamknyle sdźerżenje z wikowarjemi, w kotrymž wikowarjo so sdźerżeju, litr mloka 5 pj. drózšcho pschedawacz k lěpschinje farmarjow. Hdyž klamarjo mloko tunischo pschedawaju, strajkarjo klamy wurubja. Druhdy so strajkowarjo wobroczeja njepospředne na pschetrjebjerjow a nic bjes wuspěcha. Direktorio mlekařskich druhstwow khodźa domi wot domu a prošcha hospodarjow njekupowacz wot wikowarjow, kiž płaćiznowe sdźerżenje njepschipósnawaju. W někotrych městach žu ratarjo zakoji mlokowe jitwy, hdyž njesaſužinjerjam, dźećzom a invalidam darmo mloko porjedźeja.

A schto policija?

Wona srédka hdy japichima. Swjetscha niczo njewidi i abo runje tu njeje. Wona sympatisuje z ratarjemi tak tež druhy wobydlerjo. Wikowarjo a wobchodnizy prošcha wyschnosće zakroczeć. Wschedy jastwami, w kotrychž strajkowarjo w klěźe hedźa, ratarjo so z hromadami zbožja a demonstruja. Mnohy sajatych wukupuja. Tež wyschnosće tu a tam z farmarjemi sympatisuja. Tak gouverneur stata Minnesoty napomni, so by po pschipadźe wuprachny staw wojsewik a z narodnej gardu dał schkitacz strajkowazych ratarjow.

Sympatije wobydlerstwa *krucza* disziplinu strajkowarjow a su jim z wulkej pomozu. Strajk je niemér pschećiwo měschczańskim wotebzarjam, ani pschećiwo małym wikowarjam, ale w prěnim rjedźe pschećiwo wulkobankam a kapitalistam, kotrež so samowite cźinja sa danje a dawki a srjedź płaćizinow.

Strajk bě po něcźim nabył tajkich rozměrow, so dyrbjachu wyschnosće so z nim Wažnje sabrać. Gouverneurjo djelnjeja statow so jeden cźehu a so strajkowarjemi jednachu. Hłowne žadanja ratarjow běchu: wyschše za, pschez organizowanje pjenjezneho wotrěta k ratarskich požčonkow a *łakonjše trjadowanje produkcije.* Ratarjo hej hischće dale žadachu, so bychu wyschnosće zamo łakomale podacz produkty a potajkim ratarski strajk łakonjcy schkitałe. Tole wschak wyschnosće wotpokazachu, ale na jara kahodne waschnje. Wyschnosće njemuzjn prajachu, so dyž strajkowarjo tež hjes statnoje podpjery swój zamér doszuja. Byli rola naš mózno bylo tajke kahodne salkadźenje wyschnosće se strajkowarjemi?

Wschitzy hospodarjo a ratarjo wědźa derje, so strajk jnm njedowdźe k rošsudnemu powyschenju płaćizinow. Dyrbi so tež na to dźiwacz, so wulki dźel farmarjow hischće njestrajkuje. Njech tež strajk tu a tam wuskutkuje nakhwilne stupanje płaćizinow, tak dyrbjałe so to tola hnydom jasno spschemjeniecz po skónczenju strajka, hdyž ratarjo swoje produkty sasa na wiki dodawaju. To njeby so hodźało wobeńcz. Po wobličenju wčzywustojnych expertow płaćizny produktow buchu poprawom tři abo schtyri krócz wyschše dyšli nětko su. Ale mimale połoja amerikanskich dźesatkow je hjes dźela, druha połoja tež njejsu sakhwilnje dyšli pschedy. Swotłki dyrbja bracź pjenjezy? Nimaju ani telko, so mohli doscź hej nakupowacz pschi tak wulkich płaćizinach.

Wusnam ratarskeho strajka wotpocznje w tym, so je to demonstrazija, kiž dyrbi ludźi pokazacź, kak wohrožene je ratarstwo. Wjelscki dźel strajkowazych farmarjow tež bludniczkow njetoji a ma strajk jenoz za tajku demonstrazija. Ratarjo žanu wojsewichu, so je strajk posledni pozdyt, wyschnosćam pokazacz, kak katastrofalne je połoženje ratarstwa a so je tu trjeba spěchneje a skutkowneje pomozy. Ratarski strajk pak może mócź wulki wusnam. Kuzeršstwo a banki bo dotal mało starachu wo to, kwotkel ratar pjenjez hjerje, so by płaćił wyšše danje a dawki. Mnohe danje a dawki su jenicźka „twora", kotraž so hischće njeje smjšila.

Hdyž so politizy a bankowniczy i ratarskim strajkom *hnuc a, ratarske poženkarstwo, gyle pjenjezniwow, dalo-*

K wotstupjenju rumunskeho knježerstwa.

Dr. Maniu, rumunski ministerski president je so cyłym swojim knježerstwom wotstupił.

SERBSKE DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawańi 1.15 hr., na pósće a pola dowérnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihičišćerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čěłneho znjezbožeńa z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde zajezbožeńe dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej banzy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerine znjezbožeńa dyrbja so banzy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin płanje připowěźić. Prawa a winowatstwa abonentow wujasna nadrobnje wumjenjenja tutych banki wź „serbske Nowiny" hdyž z nich wozjewa.

Čisło (Nr.) 13 — Budyšin — Póndźelu, 16. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Landbund přećiwo Schleicherowemu knježerstwu

Minchnjanski wokrjesny landbund je sobotu w Minchnje lětnu hłownu shromadźiznu měł. W njej je president němskostatneho landbunda hrabja Kalckreuth wo themacje: „Landbund we wojowanju" rěčał. Hnydom w spočatku so wo podawkach połsednich dnjow wuprajі, kotrejž su němske knježerstwo mózne rosharile. Derje by było, hdyž by knježerstwo runje tak temperamentne pschi skutkach było, hdyž wo praktiske skutki za wukhowanje katarstwa dźe.

Nječuć najprjódy na katastrofalnu materielnu a duchownu nuzu katarstwa pokazowasche. Wosobje je nuza w stronach wulka, hdźež ma katarstwo (w Bayerskej a połodnischej Holsteinskej) pschewahu.

Cerpjeć so njeje, so njewinowatych ludźi w połsednim wokomiku, prjedy hač so dźěłaćelkne wopačne hospodarstwo stónči, je statoka wuczerpa. Njeje njeje je ja stat, hdyž katarstwu jerjerpnosej wuhe, ja to pak móže so pschezo hischcze snjesć, hdyž němskemu knježerstwu ras jerjerpnosej wuhe.

Dźakuje dyrbi so pschipósnać, so je němski president polne rozumjenje pokazał.

Pschedstejazy nusowy zakoń je wujpěch, za kotrejž ma so komule rozumjenju a bjeswohladnemu landbundowemu zjischczenju dźakowacz.

Blizsche njedźele wo wikowańskich srěčenjach blizschich kłow rosšudźa. Wikowańske srěčenja s Hollandskej, Juhosłowjanskej a Schwedskej su wobdźałe.

Dokelž njeje možno, katarske rozwicje na zwětkowych wikach pschewidźeć, dyrbi so žadacz, so so w notrnych srěčenjach zlowne tarify twjerdze njepostaja, ale zyle w knježerstwowej mozy wostanu.

Potom znjemy so nadźeja, so so katarjam kěpje pónidźe, hewak su woni w Němskej zhubjeni. Dźiwanje na druhe hospodarske wotnoški njesmě tak daloko hić, so so wot wukraja wotwisni cźiminy. Dobrowólne nam wukraj, kotryž ma pschejbhk katarskich wupodobow, niczo njepschisiwoli. Sajmy němskich katarjow njesmědźa so na žadyn pad wuwonej industriji wuprowacz. Wuwos wo bjesdźěłoscźi njerosšudźi, wot 1927 hač 1931 je liczba sa domisnu dźěłazych ludźi wo 3 miljony wotběrała, kupowaza mózy katarstwa je sa tónle cźas wo 3 miliardy schkodowała. Tam schpak teji. Natak njeje wjazy mohł němskemu dźěłacerjej dźěło dacz.

Někotre wuwoshi zyła wjazy Němskej njewunoscheja.

Rusla na pschiklad może jenoz s tworami saplacźicz, kotrychž mamy zamy pschesbhk (drjewo); s tym wjazy ludźi dźěło zhubi, hač może so dźěłacerjam we wuwonej industriji za Rusku dźěło dacz. Taki wuwos nima smyzła! To zamo we rosbrojazym wuwoshi płacźi.

Natarska produkcźija kěła w Němskej na nastróżaze waschnje wróco pónidźe, dokelž nimamy cźisteho wuwoscha a so nowy kapital w katarstwje njesałoži. To rěka, so budże wjazy dźěłowjemerjerjow, a so budże so zyroba dyrbjecz s wukraja kupowacz. Sa to pak budża sazo debizy pobrachowacz, byrnjez bychu płacźiny hischcze „tuńsche" byle. We wokomiku, hdźež budże katarstwo sazo wunoschne, budże katar sazo kupowacz a industriji dźěło dawacz. Dukrajowa kupowaza móz je jenicźka možnosć, bjesdźěłoscźi kónz cźinicz. W pschichodźe njeje na to myslicz, so wuwos wupschestrjemy, khiba w stronach, hdźež mamy monopol.

Njeje žaneje druheje možnosće, dźeli tych rosshnjewacz, kotrejž chcedża swoje katarske wupłody do Němskeje wuwoscz.

Natarske płacźiny njesmědźa so po „płacźisnach zwětowych wikow" stajowacz, ale po khóstach za dźěło. Dźensa zinne płacźiny 68 hač 70 procentow pschedwójnischich płacźinow wuczinjeja. Wěste je, so dźěłonjemerjerjo s wulkeho dźěła jako pschetrjebarjo katarskich wupodow wuwostawaju; pódła toho trjebaju, kotrejž maju hischcze dźěło, dźensa sa swoju žiwnosć njenje nałožcz, dyžli psched wójnu.

Konkurrenza margariny

dyrbi so na smjesnu měru wrócźo sejischczecz, jelne pschetrjebanje je so piecźkrócźnje powjetschiło; 60 procentow tuka, kotryž so sa margarim trjeba, s wukraja pschikhadza.

*

Skónczńje so źledowaze rosšudźenje jenohłósnje pschija:

„My Minchnjanjzy burjo w starej zwérje sady němskostatneho landbunda stejimy. Po puczu, na kotryž je so wón nastajił, njech so k skónczńemu dobyczu dale krocźi, a lubimy swojim wjednikam połnischnosć.

Wunošk wólbow w Lippe-Detmoldskej

Pschi wólbje do krajneho zejma je w Lippe-Detmoldskej wjezera s 120 593 wólbne prawo mějazych 98 451 jenoz 98 451 hłosow wotedało. S nich su dostali nazionalni sozialistojo 38 844 (6. novembra 1932: 33 053), sozialdemokratojo 29 735 (25 782), Kommunistojo 14 926 (14 604), němskonazionalni 5923 (9377), němska ludowa strona 4352 (3613), katolska ludowa strona 2531 (2479), statna strona 830 (538), wjezny lud 700 (509), evangelska lud. służba 4510 (4064).

Nazionalnym sozialistam pschipadnje 9 mandatow, sozialdemokratam 7, kommunistam 2, němskonazionalnym 1, evangelskej ludowej służbje 1, němskej ludowej stronje 1.

K njeméram je doschło w Brake, hdźež su so sobotu w nozy nazionalni sozialistojo a pschiš'uschnizy němskostatneje chorhoje do pukow dali. Pschi tym je so tež cźeło. Tjoch pschiš'uschnikow němskostatneje chorhoje a jenoho nazionalneho sozialista su franili. W Salzuflenskich kupjelach, hdźež je Hitler sobotu wjeczor rěčał, je njedźelu k pukam mjes kommunistami a nazionalnymi sozialistami doschło. Pschi tym su dweju nazionalnej sozialistow a někotrych kommunistow franili.

Gmejnske wólby w Brühlu

W Brühlu pola Kólna su njedźelu gmejnske wólby było. Pschi tym su dostali: zentrum 4158 (6. nov. 1932: 5191 hłosow), sozialdemokratojo 1478 (2065), kommunistojo 2496 (2262), sozialistiska dźěłacerska strona 253 (37), nazionalni sozialistojo 1204 (909), rjemjeslo, pschemysło a dźěło 75 (8), hjeslstronite ludowe shromadźenstwo 309.

Lutowańske možnosće při dokhodnym dawku

W nětcźischim cźasu je kóžda hriwna, kotraž może so na dawkach zalutowacz, ważnischa dyžli hdy prjedy. Tohodla budże runje nětkole sa kóždeho dawkidawarja zajimawe, so so hischcze ras na smjenjenje dokhodneho dawka pokazuje, kotrejž stat tym stačanam pschisiwoli, kotrejž dźěło swojich dochodow na sawěsćenje žiwjenja nałožeja. Po płacźowych postajenjach hač

njewoženjenemu hač do	600	hriwnow
mandźelski bjez dźěći hač do	850	"
mandźelski s dźěćom hač do	1100	"
mandźelski s 2 dźěćimaj hač do	1350	"
mandźelski s 3 dźěćimi hač do	1600	"
mandźelski se 4 dźěćimi hač do	1850	"
mandźelski s 5 dźěćimi hač do	2100	"

wot dokhodnych dawkow wotcźahnyeź, kaž daloko wón tele sumy za wěste „wosebite płacźenja", w § 17 w jakonju wo dochodnym dawku njenowane, widawa; k tymle wosebitym płacźenjam premija sa sawěsćenje žiwjenja słuschа.

Drobni wikowarjo Francowskeje hroža z dawkowym strajkom

Pola franzowskeho finanzneho ministra Cherona je wotpósłanstwo jenjakow wójnskich wobdźělnikow pschecźiwo knježerstwowemu wotmyslenju protestowało, na wójnske renty dawk położcz. Też wotpósłanstwo drobnych wikowarjow pschinjesze a žadosche, so by so knježerstwo pschesichenja wobrotoweho dawka a dźěłacźprocentskeho powjetschenja dawkow tych dawkidawarjow wspałko, kotrejž swoje dawki hač do 4. februara njesapłacźa. Wotpósłanstwo, kotrež nětkle 400 000 drobnych wikowarjow zastupuje, je pjeji rozrěcźenjach hrožiło, so drobni wikowarjo dawkowy strajk pschipowjedźa a swoje hlamy jawnu. Sastojnizy so pschecźiwo pjecź procentskemu skrócźenju mjeny wobarachu. — Cheron smjeje je swojim dawkowym programom cźejże stejischczo.

Wulke rozhorjenje w Parizu přećiwo Hooverej

Hdyž je loni franzowski ministerski president Laval we Washingtonje pola presidenta Hoovera pschebywał, je so mjes woběmaj muczinilo, so so po němskim moratoriju też wójnski dołh snjiżcz. Hoover je w nowinach „Newyork Times" wojewił, so so pschi wopjerje priedawczeho franzowskeho presidenta Lavala we Washingtonje njeje we wězy swjatkarskeho dołha w swizu moratoria sa němske reparazije na jane klubjenja swjatak. Tole wojewjenje je w Franzowskej wulke pohorschenje shudźiło. Konserwatiwny „Figaro" praji, so by Hoover, kotryž chze kniha wo wójnskim dołhy wudacz, lepje cźinił, hdy by mjelczał a hdy by so swojich smykłow winjał, kotrejž su mjesnicy Sejdnoczenych statow pschi połsednich presidentiskich wólbach pokazyli.

Pschedawschi ministerski president Laval je redaktorej „Petit Parisiena" rjekł, so nastawk, w „Newyork Times" wojewjeny, tak kłylnje knježerstwowej rozprawje, kotruž sej pschi jeho wopjerje w Sjednoczenych statach wón, Laval a Hoover podpisałoj, napschecźiwo rěcźi, so njeje trjeba wotmowcź a so žeby sónczńje myśli, so njeje možno, so je Hoover w mjenowanym nastawku swoje nahlady wuprajił.

Parizški „Matin" je spomnjenu knježerstwowu rozprawu, wo Washingtonskich wuradźenjach wojewjenu, wocźischczał, a Laval je k tomu wuložnje pschidał. Tutón w tym najwažnische wězy naspomina: 1. Swizowanje dołha s reparazijemi, 2. Hooverowe klubjenje, so so dołh w cźasu hospodarskeje cźežna wuprawi a 3. so so Youngowy plan wróći. Na kónzu „Matin" praji, so je charakteristiske snamjo politikarjow, kotrejž su swoju mózy shubili, so też hłowu shubja. Pschedawschi ministerski pschedsydża Laval so nadrobnje na wschě wobstejnosće dopomina a ma dopokazy wo charakteru a wotwěźenju Washingtonskich wuradźenjow. Jeli so budże trjeba, je wojjewi.

Zeleznicarjo na čole španiskich njemérow

Pożlednje kwawne wojowanja w Schpanjskej a strajki, kotrejž so na jenotliwych městach stajnje wospjetuja, maju swoju shromadnu pschicźinu, schpanjskemu knježerstwu dawno snatu njespokojnosć mjes żelesnizarjemi. Hižo wot nowembra sańdźeneho lěta su syndikalistiske żelesnizarjo pschihoty sa strajk po nowym lěcze cźinili. Wschitkich schpanjskich żelesnizarjow je 140 000, snajmjeńscha 25 000 su syndikalistojo.

Knježerstwo so psched strajkom na żelesnizach je wschěmi mozami wobara. To by najkatastrofalnischi strajk wot założenja schpanjskeje republiki był. Schpanske żelesnizy su privatne wobwjedźenstwo wjele towarstwow, mjes kotrejž je żelesnizka zwězka kraja zyleho kraja rosdźělena. Wot zwětowej wójny pak stat wschě tele towarstwa bohacze podpjeruje. Statny wliw i tym stajnje rosce, a dźěłowy minister Indźabacio Prieto je i cźasom do dohladowarskich radow żelesnizkich towarstwow sastupnikow stata pósłał, kotrejž pak su dotal mało płacźili.

Schpanijzy żelesnizarjo su byli a su hischcze dźensa pomerjnje hubjenje płacźeni. Hižo wjele lět wo lěpschu mzdu wojnja a su wojnjo so hižo sa cźasy monarchije k republikanskemu hibanju pschisamknyli, wot kotrehoż wocźakachu, so jich žadanja dopjelni. Se swojej nadźiju pak su so zlebali. Jenoż najnjelepe mjdy su so powjetschili.

Mysl sa strajk mjes żelesnizarjemi hižo wot lěta 1930 knježi. Po wuwolanju republiki so pschihotowane strajki na bul położchu; pschetoż mjenjachu, so republika mzdu kórsy powjetschi. Wot konza sańdźeneho lěta pak su mysle tak napjate, so dźěłowy minister psched někotrymi njedźelemi w revolucionarnym strajkowym hibanju żelesnizarjow rěcźeše. Pschecźiwo tomule porokej żelesnizarske organizacije protestowachu, mjes nimi tež organizacija syndikalistow. Syndikalistojo prajachu, so strajk, kotryž dźensa wuwokaz, ma cźisće hospodarski charakter.

Napołsed su żelesnizarjo w Schpanjskej w lěcze 1917 strajkowali. Tehdy je knježerstwo strajk z pschihotowanym wobkhowanjskeho stawa potłóczło.

Rad bychu so z Ruskeje wrócili, ale niemóža

Do Prahi je psched nékotrymi dujemi z Ruskeje list cžéskeje dźélacžerskeje zwójzby doschol, w kotrymż so praji: Nékotre sta cžéskich dźélacžerskich zwójzbow, kotrež su psched nékotrymi lětami do Ruskeje wucžahnyle, su w sadwelnych wobstejnosćach. Wumjenjenja sa dźélo su so w europiskej a aziskej Ruskej jaidźene lěto njewschédnje zbórzdzile. Sdrowny porjad w kommunistiskich fabrikach je za cžéskeho dźélacžerja cžiwila. Krute khłostanje so kóždemu dźélacžerjej napokoja, jeli so so někajki wudźélk abo maschina wo maliczkosć wobschkodźi. Taske pschipady so husto stawaju, pschetož wjetschina ruskich dźélacžerjow njerozumi z nowozapśinjenymi maschinami zpla wobkhadźeja. Sa kóżde wobschkodźenje maschiny, kotrež je so z techniskej njesnatosću sawinowało, so w prénim rjedźe winkrajni dźélacžerjo samolowiczi cžinja, a mnohich so sa sawinjenu schkodu pokhłostali. W tejle atmosferje k ludźom z wukraja demunizujzije tyja, kotrychż wopory so njewotdźeło też cžéskeju dźélacžerju cžinja. Wjetschina z nich njemóże so zyla na nitki źiwjenjoweho ithodźenk swjeżżej, kotrejż je nétkole w kommunistiskej Ruskej zawjedźeny. Najhórje maju so cži, kotrjż su do kommunistiskeje Ruskeje z swojimi swójbami wschiczahnyli. Jich, kotrać so jim pschidźełuje, jim k jeźiwjenju njedośaha, a tohodla dyrbja jich z wósy źiwjenjowe potrjeby na swobodnych wikach sa nimo méru wulku placźizmu kupowaez. S tym so też kóżda nadźija na wumlutowanki zhubijuje a zyły zurjsk dźéła w Ruskej je jenoż na wubjerjenje naheho źiwjenja złożeny. Wjetschina cžéskich dźélacžerjow budźiske ho hižo do Cźéskoslowakskeje wróczila, hdy by dosez pjenjes na domoprijecźowanje mélá. Taski je wunoschi dźéła nékotrych lět cžéskich dźélacžerjow, kotrjż su wérili, so w kommunistiskej Ruskej lépsche źiwjenjowe wuměnjenja nadeńdu.

Wino dyrbi so w Amerizy wot alkoholoweho

Prawny wubjerk w jenacje Sjednoczenych statow połnózneje Ameriki je wobjasnknył, so dyrbi so też 3½prozentike wino jako napink dowolene. Na to so poczahowazy pschistawk so sakonjowemu nacźiskej pschiha, kotryż je so 21. dezembra w representantskim hjemje pschijał a 3,2 % wino dowoli.

Kalifornizy winizarjo pak pscheczivo wobmjerowanju alkoholoweho wopschijecża we winje protestuja, dokeż so tak lohke wino bórzy kwasy.

Żołta wójna

Na dalokim wanju hraje so jedyn z mnohich aktow wulkeho wosrodźenja. Pak tu, pak tam zasapnje woheń a mjézenty rjez, so je poprawom wschno jene, ichtó ma prawo a ichtó nic a kak so wowaje wojowanje. Wschno to nima dźenża wjetschego wuznama ani praschenje nic, schtó z wobeju stron ma prawo. Hobrschi ratschowaschi kraj je ikónczne wotwrócił a so hiba. Pjecź stow milijonow ludźi trébi hjej spać z worzow po tuźazłenym spanju. Schto budże, tódże so mérja wotmolacże ludy dalokeho wanja? Wo-to poprawom dźe. Je to jenicźke ważne praschenje naschcho cźasa.

Japanska dże swój pucź. Zu jadżerjecź móże jenoż móz, kiż je runje tak łykna każ wona, tola niz argumenty. W l. 1868, hdyż bé Japanska so modernizowała, mjészesche lédy 30 milijonow wobydlerjow. Sa cźasy khinsko-japanskeje wójny w l. 1894 mjészesche Japanska hižo 40 mil. ludźi. Dźensa ma Japanska hromadze z Formoza a Koreju wokoło 90 mil. wobydlerjow. Gdyż so hischcze Mandźuska formalnje pschijamnje k Japanskej, by tam hižo było 120 milijonow japanskich starjanow a tajka móz mohła so hižo derje mérieć se sjednoczenymi statami połnózneje Ameriki.

Khina so też hiba. Tuto morjo wjele stow milijonow ludźi so zołmuje, njesmérnje a z brjohow muliwa. Khinski kołaż je runje każ Rusa njewuczerpanu a njepschedwobytnu hižo po swojej geografiskej njesmérnosći. Wobaj hobraj, Japanska każ też Khina, kiż nutkowitu hłódcze zasakle njes hobu wojujetaj, budźetaj dyrbjeć jónu na nékajke waschnje swoje poměrow njes sobu sriadowaś a wurunaś. Tuchwilu dże zo Mandźuriju.

Nastawa prawjenje, schto budże z Maudźuskej po nutej wójnje. Budźe li to kraj, debety wot Japanskeje a takle zakład dalschego politiskego wosrjadowanja abo budźe to pola, na kotrejż je pschewjedze mérne pschimérjenje Japanskich zodankow a pos ewantjam Khiny. Kaj je tola wjele žyłnitcha kaczej Zapanska? Na żadyn pad Japanska njepóndże z teho kraja, w kotrymż je ho zahnesóżila. Nastanje praschenje, kajke budże wunicże poměrow njes wobźmaj dosez mózmymaj narodomaj żołeje raży. Hacź so Japanjkej poradź, sorganizowaez kraj po swojich planach a samérach abo hacź njebudże żyłnitcha kicźbna pschewaha khinskeho naroda, tak so po nécźim Japanojo so zsubja njes Khinjanami?

Japanojo dżensa hižo wo hrozcja Pekin. Ale Pekin dawno wojazy njeje hłowne mésto Khiny. Je to jenoż histscze pomjesne mésto nowoje Khiny a hraje jenoż hischcze tu rólu każ Leningrad w Ruskej. To też w Tokiju wjedźa. Wjedźa tam też, so wotchadżenje Pekina njebu mélo wjetschego wuznama. Ale Japanojo żonja wo druhej wécży. Cźezdża powjetschicź Mandźusku a Pekin mét dyez potom hłomne mésto nowoju wulkomandżujskeho stata, na kotrehoż cźele bé wécso stał Pu-Ji, pożledni potomnik mandźuskeje dynastije, klanka Japanow. Pu-Ji, nétcźischi knjezicźet nad Mandźuskej, mohł takle być porjadny kéżor Khiny, by wobnowił staru Khinu a wujednał mér njes wobźmaj mózmymaj statomaj pod dyktatom z Tokija. Je to wulki a khrobły plan.

Njech je każ cże, Khina wojazy njewuschnje, ale budże dale dopredkavicź. Żołta wójna dyrbi po nécźim wjetsch k tonu, so zyła żołta rasa ha wuzwobodźi wot europiskeho dohłada, so tam nad pobrjohami Wulkeho oseana nastanje nowy pschеorganizowany mózny stat so'eje rasy.

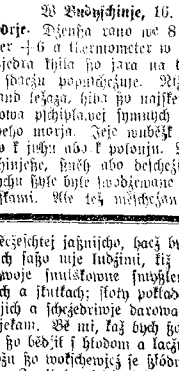

Zapósłane němskeho sejma w Barlinje z autom přejedźeny a morjeny.

Martin Loibl, zapósłanc bayerskeje ludoweje stronY w němskim sejmje, sobustaw predsydstwa Kylhäuserskeho zwjazka, so w Barlinje z autom přejedźo a tak ćežko zrani, zo za někotre hodźiny w khorowni wumrje.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 16. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźensa rano we 8 hodź. barometer 737, hygrometer + 6 a thermometer w nozu —7. Sćežkowozy nas wjedra hišće hišo jara na dośćežowanje. — Symjelka po sdźelu popołdnjerjuje. Mjezina, hacź dotal pola kupy Island leżaza, hišo hišo najsterje k ranju. Tak zahradnežuje luotwa pschipłaczej symnych powětrow z połnózneho łodowego morja. Jeje wubéžk wupschestejcźera ho najsterje dałoko k jugu ako k połnocu. Nétko sa praktka, schto nam pschinjese, symły abo dośćežik. Natarj proshy wo symły, to bychu symły tyle łuźdźerjow a lćhkitare pschedwobytnych snjezerkami. Ale też mésćanjan by witał symły, hižo po swojej geografiskej njesmérnosći. Wobaj hobraj, Japanska każ też Khina, kiż nutkowitu hłódcze zasakle njes hobu wojujetaj, budźetaj dyrbjeć jónu na nékajke waschnje swoje poměrow njes sobu sriadowaś a wurunaś. Tuchwilu dże zo Mandźuriju.

Nastawa praschenje, schto budże z Maudźuskej po nutej wójnje. Budźe li to kraj, debety wot Japanskeje a takle zakład dalschego politiskego wosrjadowanja abo budźe to pola, na kotrejż je pschewjedze mérne pschimérjenje Japanskich zodankow a pos ewantjam Khiny. Kaj je tola wjele žyłnitcha kaczej Zapanska? Na żadyn pad Japanska njepóndże z teho kraja, w kotrymż je ho zahnesóżila. Nastanje praschenje, kajke budże wunicże poměrow njes sobu sriadowaś a wurunaś. Tuchwilu dże zo Mandźuriju.

Japanojo dżensa hižo wo hrozcja Pekin. Ale Pekin dawno wojazy njeje hłowne mésto Khiny. Je to jenoż histscze pomjesne mésto nowoje Khiny a hraje jenoż hischcze tu rólu każ Leningrad w Ruskej. To też w Tokiju wjedźa. Wjedźa tam też, so wotchadżenje Pekina njebu mélo wjetschego wuznama. Ale Japanojo żonja wo druhej wécży. Cźezdża powjetschicź Mandźusku a Pekin mét dyez potom hłomne mésto nowoju wulkomandżujskeho stata, na kotrehoż cźele bé wécso stał Pu-Ji, pożledni potomnik mandźuskeje dynastije, klanka Japanow. Pu-Ji, nétcźischi knjezicźet nad Mandźuskej, mohł takle być porjadny kéżor Khiny, by wobnowił staru Khinu a wujednał mér njes wobźmaj mózmymaj statomaj pod dyktatom z Tokija. Je to wulki a khrobły plan.

Njech je każ cże, Khina wojazy njewuschnje, ale budże dale dopredkavicź. Żołta wójna dyrbi po nécźim wjetsch k tonu, so zyła żołta rasa ha wuzwobodźi wot europiskeho dohłada, so tam nad pobrjohami Wulkeho oseana nastanje nowy pschеorganizowany mózny stat so'eje rasy.

Předźenak

je lětša 10. krócź zyłu protyka nimale ham pisa. Kelko je to pisanja a mysłenja, prózy, ale też — lubosće. — Pschedźenak njechoda žebi ja to žana dźaka, jenoż to dyrbi dochadźaś, so by serbski lud p tuku pschijał do wschitkich swojich domow. — Pschedźenak radu žełi sa kachlenu a žebi powoda na serbskich wósach. Ke komu smé lětša hischcze pschedźe pschijsć? — Sstano k swojemu staremu pschecźelej Arnoschej w Rakodach? — Wósoe tuźe wón ta njeho tro tchwile, dokeż so ho njelo lét znajetaj. — Sstano k swojemu wujej do Khunschiz, kiż jemu wósce nje schto wotkupi. — Sstano do Bukez. — S Bukez ma tola hischcze pschepowjedźenje! — Wschudże by radu pschilichoł. Jenoż, so budźecze jemu pomhaś, protyka tak ruce hacź mózno pschedawaez a

jenoż 50 pjenjezkow!

— Měšćanske dźiwadło. (Mordarstwo 17. hapr... Jako čestny wjeśor za Hedu Larsence po... schotu w měšćanskim dźiwadle zajimawu a ji... bru „Mordarstwo, 17. hapreje". Wo hódnosći tute... jo činohry hižom rozprawachmy. Hodźi so wosebje jako čestne předstajenjo za Hedu Larsence, dokeż poskići dźiwadźelnicy we wobšérnej mérje, swoju wumjelsku wustojnosć dopokazać. Wobdarjena hrajerka je sobi w Budyšinje hižom přez swoje žiwjenjapołne předstajenja wšelakich wulkich rólow hłuboku sympatiju dobyła. To dopokazachu woschje bohate dary a kwětki, kotrež so jej k jeje čestnemu wjeśeraj darichu. Też z předstajenjom „Boronki Keller" zawostaji hłuboki začišć. Wosebjo w posledniwaj dwěmaj wobrazomaj wurosće z hordeje damy woprawdźe hnujace postawa — wo swoje dźéćo so strachowaca maś! Přejemy waženej hrajercy wjele wuspěcha we dalšim dźělo. — Powšitkownje stojšo cyła předstajenjo na znatej wyšinje. Wopytać tutu kriminalnu hru je jara radźomno! —n—

— Měšćanske dźiwadło. Dźeńa póndźelu je w salwerjenym pschedstajenju za Stahlhelm přeni krócź wulki wójniski kruch „Njekónczna dróha" hraje. Tuto pschedwjedźenje, pschi kotrymż wschitkón personal knjezich zabjelituje, budźe drje najwjetschca cźinowna lětuschcze hrajneje doby. Režiju ma dr. Adolf Rott, jewišćerjowe wobraz je wot Waltarja Ulbrika. Sjawne pschedstajenje tuteho kruchu je přeni krócź wutoru ½9 hodź. w 15. abonentnym pschedstajenju A. Sćerjedu je we 8. abonentnym pschedstajenju E hischcze raz pékna klažiska opereta „Klonta" hraje. Schtwórtk je w 15. abonentnym pschedstajenju „Njekónczna dróha" wotpjetuje. Sa schule rjow pschedstaja je tutón kruch žobotu pop. w 4 hodź.

— Spomožetski koncert komorneho chóra. K lepschemu zurdwinskeje pomocy je njejsamostejnjow wotpjetuje lo morny khór njedźelu 29. januara wjeczor w 6 hodź. w pschirunnajomnje rjany hodowny oratorij Kurta Thomasa, kiż pschi swojim přenim pschedwjedźenju njedźelskeje pódpołnjace namaka. Komponist sam budże pschitomny.

Ilsan:

Kasandra

Přeńjotny roman.

15] (Pokračowanje.)

S lubosću k Bohu a k cźłowjekam roswjeselemy hladach na mozy pschirody z druhimaj wocźomnaj hacź pryedy. Widźach, kak ględźeźe je swojimi słotnymi pruhami postoca pola a luki, schtomy a kerczti. Wjesele hladowach na spschinje klaze mjetele, kotrychż cźitta bélosć ho klyschcźeschce w jaznym powětrje. Wjeselach ho nad kóżdej wocźku, nad kóżdej mtódnej kwétku a jelenej trawku, kotruż zuni wetsiik pokrjebowasche a kolebasche każ maeź swojeho lubuschka, pschi kotrymż jeźdźi, na kotrehoż hlada a je njemóże z lubosću sajata na njeho nahladaś.

Lacźnosćź ia wérnej lubosću mje pschewja, tuź wotmyślich sej tam jěchacź, hdyż wona hischcze je, a z jeje zórka so dospolnje nadźi. Wérno, njepotajenu lubosć móżu ja hischcze w nékotrych žerstkich swójbach namakacź — žebi prajach — a tuź chżu so tam podacź, kóń dźensche tam każ by pucź śnat a njetrjebach jeho jenje wusdźiesć.

Najsajtra wobrocźi so wetsiik a wjedro pocza bwéj njelubosne, wobźeże na wjeczor sadumasche kuźaty symny wetsiik wot połnocy. Wšch wjeźoły, so pschichodźech pod tśechu a to k tuhym znatym do Jurjowcho statoka. Hdyż pschijechach hacź ke khéżoju, pschiléża Jurij je swoje wolaja: „To je żadny wopyt, prjedy bych so žurjercze nadźał hacź tajkeho nécźeho. Jona, Hanka, pójtej witacź žadneho hościa!"

Sdyż z konja slésech, poźicźi mi wobe ruzy. Widźach, kak be hnuty. To mi wutrobu khré tak, so bych jeho najradscho wobjał, byli to tu waschnje było. Też Jonźej pschitkowataschtej a witaschtej mje pschecźelnje. Bé widźecź, so žym jim witany hójeź. Hanka prózowaschtse swoje radośći potajicź, ale ujebé ji to nóżno. Wolliczo žaczerwjesene a žapazej wécźzy wéczejchtej jaźnjischo, hacź bychu to słowa samołte. Tak béch sajšo nje ludźimi, kiż zanebo tajeństwa njesnajachu, swoje smutkowne smyślenje jewjachu we žiwjich słowach a skutkach; słoty poklad wérneje lubosće wobohacźejche jich a schcźedrivje darowachu ł njeho žiwjim žohnuźłowjekam. Bé mi, każ bych so wrócźił z puśeźiny, hdyż žym so bédźił z hłodom a lacźnosću, wrócźił do raja, hdyż móżu so wokschewjecź se błódnatymi płodami a cźerstwej wodu. Jurij dowjedże sajšo konja k žuźodej a jastara jeho, ja pak bydlach w žwojej stwiczźaj każ pryedy.

Borzy bé cźaś k wjeczeri. Dźech do jitwy. Jurij wrócźi so wot žuźoda a witaschce mje znowa nuts po starym žerbsćim waschnju. Też żónjej politicźejchtej mi kóżda ruku. Potom wydźechny so za bidło a dachmy žebi mlokowu polnoku derje hladacź. Na to pschinjeże Marusćha hischcze ponóż i pschitrjewanymi jemjakami. To mi łépje hłodźesche hacź drohotne jédże na žwjedźenju w rustim pożlanźiwje. Pschi wjeczeri so po starym nalożku wjele njepowédźachu. Jenoż Jurij ménjesche: „Dźenża je łepje pod tśechu hacź wonka. Cźehnje tam žylnje wot połnocy. W nozu dostanjemy mróź. Hdy jenoż njeżwi tam kruce pschinjo!"

„Że by wulka jehkota była", prajach, hižom wschu łcźeje, po hadże by było. To je ipodźivne, wczera ta tajši rjany, cźopły dźeń a dźenża zyle hinasche wjedro. Schtó by jej to mysłił!"

„Schto pak móżemy pschecźiwo tomu cźinicź", rjekny Marusćha, barbinty to snjezej, hdyż to Bóh Knjez dawa. Wjedro je w jeho žwjatej ruzy. S tym won cźłowjekam najbole pokasa, kak njemóżni fu, kiż so tak hordźa. Dźenża wjchat wschelazy mysłu, so Boha wjazy njetrjebaja. Mysłu, so pschindu sajšo cźasy, so ludźo spójnaja: bjes Boha niczo njesamóża. Tajke to tola wostacź njemóże, kajteź nétko je."

„Ssym tolo žamłuneho nénjenja. Njemóżu wuwrajicź, kajka njewéra a słósć w tajkich wulkomnéstach kuježitej. Njemóżach wjazy wutracź w tutym Babylonje. Tuj ... k wam wucźekuch."

„To wschak mje jara wjeseli, so žy k nam pschi... Njeje tu też wjazy wschitko tak każ sa cźaš naschich wó... kiż z Bohom stawachu a z Bohom so lehachu. Zusće... go do naš dźeże, te njepschinoscha nam niczo do... Wschelazy so wodża sa tutym błépzaćikim nowotarst... Teptaja z nohowaj swoje drohotne, narodne kubła... naložźi, swoju žerbsku macźernu réć a z tym pohr... swoje nabożne smyślenje."

„A to je to spodźivne, so tajzy błépzy błépzowsku ... pschiwoźnu dobre poczinki druhego ludu, ale sle. Widźimy to w Serbach hustu dosez, so tajzy wotpadnizy ho runaz... czerwinowym płodam. Każ we tute nichtó njerodźi, tak žebi tež zuši renegatow njewaja. Wutrjeba jich drje sa swoje jamerty a tuczi daja so trjebacź, dokeż ho bjes powoh... bjes kruteje wole, nohy lisarjo, bjeseczetni. Sdu to Juda schojo, kiż sa někajki jenički wuzitk, sa tsiłcze błéhowotkow, pscheradża swoje narodne wědomje a swój lud a swojeho Boha. Abo hladajze do wožadow, kak tam z nabożnym žiwjenjom stoji, hdyż je wjele tajkich pschenjenjekow! ... wacź so cźłowjek dyrbi, hdyż hischcze so tele judaschow... stwo wot zyrkwinskeje strony spěchuje. Sdu tuczi ... iszy kłužobnizy tak błépi, so njewidźa, so wotpadnu wo... roda wjedże też najbole k wotpadej wot wéry. Abo je ... jich němska narodnosć wjazy hódna hacź wéra? Je ... je, tak njedyrbjeli so tajzy kłužobnizy Boži mjenowa...

„Haj", rjekny Jurij, „naschi jedyn ko druhemu sa... braba praja: Wolfel tute sabludźenje? Hdyż pak ... pravwje rosmyślliich, bórzy spóznajesch, so niczo druhe ... hacź nadutosć a hordosć, staru hrěch, kiż so sta w... bjeschacź a kiż zkuježiichtaj prénjej starschej w raju. ... hłuboku chcedźa néschto wjazy bycź hacź druhy a myśl... te žu, hdyż praja, so wjazy žerbizy njemóża a žwan... w zusej réći tak, so cźłowjeka tuhi, so cźłowjeka boli."

(Pokračowanje sćežuje.)

Wobstarajece sebi z cząstom jastupne liječik w hudźbnym domje Gudera a Co. na Seminarskej haźy 8. Sastup je programowe płaćei 30 pj., za małe a sozialnych rentnarjow 10 pj. Nieźaběrjerjo maju pichi pschedpokazanju swojeho wupokaza pichi zyrkwinych durjach (we wěži) barmotny sastup.

— **Druhdy wobkhodnizu jubuda samknjeć.** Patrolowazu policajźy sastojnizy su w nozy wotpjet kwešćicej dyrbjeli, to wobkhodnizu durje swojich klamow njesamknychu. Tak sasto we nozy k 13. januarej policajski sastojnik na swojim służbnym puću konfekcijowy wobkhod na Zitnej haźy wotamknjeny namaka. We wschitkich tajkich padach policija měšćańela wobkhoda knubidź.

— **Dla njedowolenoho pschekroczenja mi.ow** haja policija czěskosłowakskeju stacjanow, kotraž so tu a we wokolinje z proschesławom znajeschtaj.

— **Budyške kommunalne wotdźelenje** sam sdźeli, so je motorike kolo „MSU" I—28 488, kiž so 11. t. m. 33 jako kradzene wosjewi, so kwelicej wothło. Tuž so njeriepeha wjacy za nim sljedźeć.

— **Paduch z paklučemi.** 11. januara popołdnju wokoło pjećich je w jenym domje na Bismarckowej drózy paduch z paklučom pobył. Wobkradnjene, korczmařska pichitajenza, je w mjenowanym czasu do swojeje jitwy w druhim posthodże schla. Na sthodże je setkała muża, kiž měsjeche kofr pichi sebi a běsche w brunym swjerschnik u a sajnej mjehkej czapzy. Wón pschińdże po sthodże dele, wopraschа so za żonu, kotraž w domje bydli a potom khěžu wopuschći. Jako chyzyche pschitajenża do swojeje jitwy sastupiće, pytny, so běchu durje wočinjene, nutska běsche drasta rosmjetana a běsche 82 hriwnow kradnjenych. Wona wojewi to hnydom policajskej straji na dwórnischczu a potom je sastojnikom w czakarnjomaj njesnateho pytasche. Nješchto posdźischo namakachu w jenej czakarni pichi bliźe bruny kofr bjez kujesa z napisjmom „Uranius", 16×38×16 ztrm. wulki, a paket. Po wuprajenju pinczinka běsche paduch po wuprajenju hoźy pichi wopuschćenju naspomnjeneho doma byk. Wón je z cząstom pytnył, so so na nim sljedźi a je wostajiwschi swojich wězow do sthubik. Nimo druhich wězow běchu we wažokomaj hischcze po sdaczu nowa bruna żonjaza kožuchowa jaka, w powěschdanje z mjenom „Herbert Bettermann, Sprottau", schćerobruny mujazy gabardinowy mantl z firmowym znamjenjom „Paul Gude, Sagan", bruna kožana żonjaza móschnicka ze kneflom, 4 rabattowe znamki wo 20 pj. wikowanskeho a pschemyślkowcho towarstwa w Radebergu, najsterje kradnjene wězy. Njesnaty je nětkoże 35 hacź 38 lět stary, 1,65 hacź 1,70 mtr. wulki, schwižny, ma huste na prawy bok schćesane włozy, cźemne wócźo, kónczoste znacze zapanite wobliczo, drasta njeje znata.

— **Ruczny wós z měchomaj zita kradnyli.** W nozy k 14. januarej su na Wjelkowskej dróhy psched pjekarskej leżownosću 2 měchaj rożki, 180 puntow cźeśkej a schtyrikotaty rěblisnowy ruczny wós z runymi spizami, na żołcz barbjeny, kradnyli. Po kolijach so sda, so je so wós do nutskowneho města abo na Stonoborschćanskim dróhu wotwjesł. Wo wězowne zdźelenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje na Ortenburgskim hrodźe, tel. 2802.

— **Wokotonosćer,** kiž njemějesche wujwědźenja za pschemyślo w wokolocźahanju, a z pjanosću na Lawšich hrjebjach napohlad sdźeleschе, dyrbjesche so do thawanskeje jatby zadźicź.

— **Wabkhodny auto a wozowny auto** sobotu dopołdnja wokoło ¾10 hodź. na Ischijnischczu Kěžorskeje dróhi a Zitnych wikow do so fratyschtaj. Pichi tym so wozowny auto khěrko wobschkodźi, możesche pak je swojej mozu dale jěź. Ludźo njejsu do schkody pschijschli. — Sobotu pschipołdnju wokoło napoł dwanaczich su hischcze na Ischijnischczu Lubijskeje dróhi a Swonkownych Wotnych wrotow samokhodaj lohko fratyschtaj. Wotcźinje je jinadnej schkodu na wězach.

— **Wczera rano wokoło 6 hodź.** je so njekajucy na Zitnych wikach napischeczo żonam na njejhorne waschnje pokazał. Jako widźesche, so je policija jemu na pjatach, wón cźekny. Wón je nětkoże 20 lět stary, běsche w cźemnym wobleku, cźornym mantli a brunym klobuku.

S **Khrośćiz.** (Zyrkwinske powěsće na lěto 1932.) Swjatu hischczenizu dosta 32 dźěći, z to 13 hólcźkow a 19 holcźkow, 27 mandźelskich a 5 njemandźelskich dźěći. (Lěto prjedy wschu hromadźe 38 wuschczenych dźěći.) Swježi hischczeńki sjub wobnowi 17 paczelskich dźěći, to su 4 mjenje hacź lěto prjedy (21). Wěrowanjow bě 11, to je 5 mjenje hacź lěto prjedy (16); nimo toho je so tu sobu pschipowědało 5 porow, kiž su so potom we druhich zyrkwjach swěrowale. Pohrjebowo na tudomnej Wosei roli bě 18, to je 3 mjenje hacź lěto prjedy (21). Mjes pohrjebanymi běchu borosczeni jemrěcźi 12, dźěći hacź do 1 lěta stare 5 a jene morwonarodźene dźěćo. Tři jemrěcźi běchu psches 80 lět stari abo nimale 90 lět, tři psches 70 lět, dwě psches 60 lět, tři psches 50 lět a jedyn 34 lět. Dwaj z nich běschtaj hrěb samoj žiwjenje wotaloj. Spowědnych je so naliczilo 1056 (lěto prjedy 1090), mjes nimi 34 doma wopraschenych abo tajkich, kiž doma wuschischich lět abo thorotcze dla Boże wotkazanje wuhladachu. W Božim domje składowane zyrkwinske zběrki wunjeschu wschu hromadźe 444 hr. 56 pj. S mošchnicźku a se schtliczkami pichi spowědźi, hischczenjach, wěrowanjach atd. je so nawdało wschu hromadźe 430,39 hr. Druhich jenotliwych darow na pisch. za misijonstwo bě 10 hr.

Z Radworja. (Budźe zaso dźěło!) W Preiserec skale we „mózkach" počina so zaso hibać. Skała leži hižo někotre lěta pusta, a je z wodu napjelnjena. Też maśiny a trěbny elektriski powod su w njeporjedźe. Tute brachi maju so najprjedy wostronić, zo mohło so potom nadźijomaje dźěłać započeć. Tute přihotowanske dźěła su so hižo započałe. Tuž maju naši skalarjo, kiž su tam prjedy hižo dźěłali, też zaso trósku nadźije do přichoda, zo budźa tam snano směć sebi swój wšědny khlěb zasłužić.

Z Kamjenje pola Radworja. (Zhromadźizna.) Dźensa wječor je tu zhromadźizna wokrjesneho landbunda. Rěčnik Henker wot sakskeho landbunda budźe rěčeć wo themje „Sto skutkuje landbund?" Přistup maju wobydlerjo z Kamjenej, Radworja, Měrkowa a Lutobča.

S **Měrkowa.** (Njesbože.) Sandźeny pjatk popołdnju 1/2 11 hodź. sjesbožu tu w Lanischej skale k. Mikławšch Schmarander. Tutón nakładowasche twarjske kamjenje za k. Knoreka a sčama sebi pichi tym nohu. Sjesboženeho dowjeze knjes wjesnjanosta Schneider je sajschahom do jeho bydlenja, hdźež jemu lěkař dr. med. Liebe prěnju pomoz poskicji.

S **Barta.** (Zyrkwinska rospraša Bautzkeje wokrjesby.) Liczby w spinkach wotnamjenjeja podaski w lěcze 1931. Narodźiło je so 46 (36) dźěći, 22 hólcźow a 24 holcźow, konfirmowanych bě 24, 16 hólcźow a 8 holcźow. Pschipowědało je so 21 (11) porow, wěrowanjow bě 12 (8). Wumrěło je 25 (20) wosobow, tu pothwanych 23, dale 1 w Klukschu a 1 w Hrodźischczu, mjes jich najstarschi bohdan Wobjedk z Jan Krawc 1 , liž bu 88 lět 4 měsacy a 14 dnjow stary. Spowědnych bě sche 1637 (1450) mjes nimi 69 jenotliwje wopraschenych. Sběrki wunjeschu za samery krajneje zyrkwje 754,86 hr., za nalchu zyrkej 454,50 hr., za wosebite samery naschcje wosady 267,61 hr.

Z Khrośćic. (Nowy kěbětař.) Na město zemrěteho Jakuba Wawrika z Nuknic bu wjesnjanosta a kubleř Jakub Leider ze Kozaric jako kěbětař namjetowany a wot tachantstwa też wobknéeny. Wón njedźelu prěni raz swoju zastojnstwa wukonja.

Z Worklec. (Hońtwa.) Pjatk wotmě so hońtwa na knježich a gmejnskich honach. Zešło bě so 14 hajnikow a 20 honjerjow. Zatřělichu 39 zajacow, 1 barnikla, 4 bažanty, 2 kačey a 2 škrěkawje. Hońtwu staj Drježdźanskej knjezaj wotnajałoj.

S **Miłoraja.** (Dźiwje hwinje falšelić.) Sejrjedu 11. januara w 186. rewěrje hrabinskeje Arnimskeje hole k. rewěrši hajnik Pobritz dźiwje hwinje falšeli. Běsche to hwine prózne wěrjo a nětkoże polora zeńnarja cźežke.

S **Hór pola Wojerez.** (Khrobše padnuschiwo.) Paduschi pobychu pola rataja Mateja Nenza. Kradnychu jemu tři haluby a běhaka. Dokelž durje a wokna běchu njewobschkodźene, je paduch po najsterje hižo wjecźor kradnył do statka a so tam nětkoże skrywał. Wobhladźerjej pha njemějeschе. Po tutym pódnitkownje su paduchi tuchwa spytali so sadobnyć do Nenzez statka. Spytachu w hrózi wokno wupacźicź. Ssuńsod wschat to pytny a tak dyrbjachu paduschi bjez wuspěcha cźekнyć.

*

* S **Kumwalda.** (We cźeśkich myślach do śmjercze.) **Tudomny twariti dźěłacźer Wilhelm Hennig je so nad śmjercźu swojeje mandźelskeje tak rudźił, so je w cźeśkich myślach ruku na so złožił. Posparty z łaskowoźiwenju wbohego njemějachu žaneho wuspěcha.**

Naši dopisowarjo

sledźa stajnje za nowinkami. Puéuja samo po wšém swěce, zo bychu podawali prawe zajimawe puéowańske nastawki do Serbskich Nowin. — Luby čitarjo, snadź by někotryžkuli Twojich přećelow a znatych rad też tute nastawki čitał?

Čita Waš susod hižo Serbske Nowiny?

Z gmejnskeho žiwjenja

Z Jawory. Z wěstymi zadźewkami wotmě so zašły tydźeń gmejnska zhromadźizna. Prěnja njebě so w prawym času powolała, tuž bě druha nuzna, ke kotrejž pjatk dóndże. Zaběrase so zwjetša z wólbami. Wolić mějachu so předsyda gmejnskich zastupnikow, gmejnski starši a zapisowař. Z wólby wuńdźechu z wjetšim hłosow po předstajenym rjedźe kk. kubleř Wawrik-kubleř Gorlich a wjesnjanosta Krawc. Wšitcy wólbu přijachu. Při prěnim dyrbješe so dwójcy wolić, dokelž měještaj kk. Wawri a khěžkař Knebl při jenym njedaćiwym hłosu kóždy tři hłosy. do gmejnskeje zhromadźizny słušeja kk. Krawčik, Wawri, Rjenčka, Suster, Haješ, Šołta a Knebl. We dalšim rěčeše so wo wudospołnjenju wustawkow. Postaji so jenoklósnje, zo ma so při gmejnskich zhromadźiznach w serbskej rěči jednać, dokelž su wšitcy zastupcy Serbja. Za zastupnika předsydy wuzwoli so k. kubleř Krawčik.

Radio

Wutoru 17. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 11.30 ratařski přednošk, 16 za 3ony. 18 wobličo němskeho hospodarstwa. 20 z Wrótslawja „ludowy dóht na krótkim ranje". 21 z Hamburga: němski wječor ludoweje hudźby.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 16 studenca wo swojim studowanju. 19.30 stare a nowe reje

Hišće ważne z dujoweho programa: Mnichow: 19.30 wječorna zabawa. Stuttgart: 21 ruska hudźba. Waršawa: 20 orchestrowy koncert. Stockholm: 20 wječorny koncert. Praha: 19.20 spěwy. 21 koncert.

Hospodarski rozhlad

Póndźelu 16. wulkeho rožla 1933.

Burzy jatschu sobotu sandźeny tydźeń z jara pschecźelnym měnjenjom skónczichu. To je cźim podźiwnischo, dokelž je sobota za burzy wojetscha wurjadnje cźicha. Tež politiske położenje njeje spěchowało. Na polu sandźelowanje politiki spóniwatowny horze bědźenje. Strona wenjazkow, wulkopjenježnistwa a wulkopschemysła so jatsale prózne ja wotezi stata jasno połnje do hortheze dostacź. Wědźimy, kak so jasno hesła „pschejwjatym nazionalistiskim hibanjom, kak je jasno spěchowa. Nakhwilnje běchu so wodźenja jatta smjezowali, tehdy z jich nébudnischim pomocnikami jara pschecźelisce njewobhladźachu.

Tukwaitre statne knjezerstwo so swěru prózne žadanja wschich wortchow luda, tak daloko spokojicź, hacź je możno, hdyž sebi cźasto sola wschelake tajuny cźuńcowan napschecźo steja. Wobsedźe lěpschemu jenez worschcze hamo spolschcźicź njemože, schtož mohło skónczenje powschitkownosći jatunbuje pwadźicź.

Produktowe mili sandźeny sobotu so jasno jara měrnje wotměchu. W potowanym jornje so placźiny tyrla njepschemeńichu. Jenoź w termińowym wikowanju bě jinadne skrjeczenje spóniwacź. Dotowa njepschekroczi mjeny dotalneho posticźowanja. Mjenje kaž dotal wobhladowace kupowachu.

Sobotu placźeschе w Barlinje zentnar

pschenicźny: 9,30 9,10 (9,35—9,45) hr., rożki: 7,60 hacź 7,70 hr., jenjowjenja, nalčnjeho: 8,25—8,75 hr., najmjenscheho: 7,90 8,20 hr., wowsa: 5,60—5,80 (5,70 hacź 5,85) hr.,

w termińowym wikowanju:

pschenicźny:

za měrc: 10,25—10,23¾ (10,32½) hr.,
za mejn: 10,43¼ (10,42½) hr.,

rożki:

za měrc: 8,22½—8,23¼ (8,32½) hr.,
za mejn: 8,33¾ (8,45) hr.,

wowsa:

za měrc: (6,25 hr.).

Hamtske a hudźiske powěsće.

Konkursowe powěsće.

W konkursu nad samoježnym rucźerkubleřki Hany Rothowcje bywschej hund. Mnichařki rodź. Neumannez we Zarkach, je hud dalšeju terminu na pónđźelu 6. 2. 33, dop. 9.10 hodź. do Ludźa na hudźiske swokal.

Swěrcźenske jednanje.

Swěrcźenske jednanje nad starokom kubleřki Hany Brúckwarti rodź. Kerzenkez w Pěsčanych cźo. 22 je po pschewjedźenju wotdołżenja zběhnjene.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje so rucźi abo 1000 kg, nowak 100 kg

	Płaćizny po Rolej hriwnje				
	14. 1.	13. 1.		14. 1.	13. 1.
Pšenica	186-188	186 188	bany	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	152-154	152-154	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
jačmjeń, nal.	—	—	wódre lupiny	6,00-10,0	6,00-10,0
jačmjeń	165-175	165-175	kolte lupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wows	112-116	112-116	serradella	17,0-25,0	17,0-25,0
kukurica	—	—	rapa. wosuk	—	—
pšeńć. muka	28 7-36,1	28,7-36,1	kasy wosuk	10,0-10,8	10,2-10,3
rżana muka	19,8-21,6	19,8-21,6	such.truhawe	9,00	9,00
pš. wotruby	5,75 9,00	5,75-9,00	bžnj. kruški	13,80	13,80
rżane „	5,70-9,00	5,70-9,00	syno, 50 kg	1,75-2,13	1,80-2,1b
raps	—	—	rżana słoma	0,55-0,70	0,6 -0,63
hróch Viktor	20,0-23,0	20,0-23,(	pšeńć. „	0,40-0,50	0,45-0,55
lane symje	—	—	wowsa „	0,40-0,50	0,45-0,55
pjeluški	18,0-14,5	18,0-14,5	jačm. „	0,4 -0,50	,45-0,55

Nostradamus — lěkaŕ, hwězdaŕ a inženěr

Mudry je žrěnjeho wěka.

Žiwjiche hacź hdy prjedy je nětkole po schinri sta lětach dopomnječe na wulkeho lěkarja a idealista, na hwězdarja Nostradama, kotrehož woprawdźite mjeno bě sche Michel Notre Dame. Jeho mjeno pak bu skaźanje schežene, kaź bywasche tehdy powschitkownje waschnje. Wón pothadźeše je žwójby lěkarjow, kotiž saběrachu žo tehdy po nakožku cźaša teź j hwězdarstwom.

Nostradamuš narodźi žo w južno-franzowskim městaćku St. Remy léta 1503. Jeho dźědaj wšaschtaj dźeso hodu, hdyž khorych wopytaschtaj, a tak njemóžemy žo dźiwaź, so wobroćzi žo wón k lěkarskemu powołanju. Studowasche na hławnej universiźe w Montpellier a pućowasche potom pěschi jako lěkaŕ léta dołho po južnej Franzowskej. To běsche sa tamny cźaš, jako žadasche žedź mór wschudźe mnoho woporow. Małane wusche hałi starych městow běchu sa rosscherjenje móra jara dobra póda. Nostradamuš thodźeše thěźu wot thěźi, powuči, kaby cźiste dźerżeź, puschcźeśche cźerstwy powětr do bydlenjow, da jstwy j kišałom wumnjeź a cźinjeśche nječo, so by strowotnischtwu puće rubał.

Stónčnje sajndli žo wón w městaćku Salonje a słužowasche hwězdarstwo. Tu spitża wón žwoju hławnu knihu „Centuris", kotraž je jeho mjeno psches lětstotki hławne sčinika. Dźěło wobstejeśche z dwanacźe spěwow po sto hronach je schtyrimi rjadkami. Nostradamuš wschcźeśche w tutym dźěle wožudy mnohich wjerchow, ludow a krajow, a to sa daloki pschichod. Dokelž bojeśche žo hanjenja, wuda wón tutu žwoju knihu hakle wjele lět po dźišchu. Hacź dotal bě jenož mjeńsche spitky wojsewiš, a to wo strowotnischtwe, wo pschithotowanju schminki a nakładowanju ładu, dale wo namakanju wodowych žilow w semi. Mětko wuzitupi wón jako hwězdaŕ, a hacźrunjeź běchu jeho wěschczenja cźemne, njedwělowachu jeho towaršchojo tola na tym. Jako pschińdźe kralej Hendrichej III. jene wudacźe „Centuries" do rukow, poruči wón Nostradama k žebi do Parisa. W 35. hrońe prěnjeho spěwa stejeśche mjenujzy: Młody law dohudźe nad starym na wojownischću w dwuboju. Wón jemu skote runo rosbiwschi wócźuj sawjasa a pschinjeśe jemu hróšnu šmjerć. Dokelž bě kralej Hendrichej II. hižo psched někotrymi lětami druhi hwězdaŕ (Gauric) wukoło jeho 41. žiwjenskeho léta na dwuboju žo wobdźělicź wotradźak, woprascha žo wón teź Nostradama dla žwojeho woźuda, a Nostradamuš pschepoda jemu horka naspomnjeny spěw. Léta 1559 storcźi Montgomeriši wójwoda pschi składnoscźi turnéra krala j hlebiju do wóčka. Wóčko wubéža, kral wumrě, 40 a pol léta staŕy. Namołwjenje krala na Nostradama, do Parisa pschińcź, namakamy w Salonitkim archiwje. Wona pokhadża ſ léta 1556, potajtim tři léta psched dopolnjenjom wěschczenja.

Sa cźaš Nostradamoweho pschebywanja w Parisu nadběchowachu jeho mnohe wušnanne woložby, so by jim wožud wěschcził, a powě žo wo wjele wěschczenjach, kotrejž žo dopolnichu.

Semjan pschi dworje krala wopraschа žo, kak wupaduje pućowanje, kotrež je žebi wotmysłił. Nostradamuš jemu wotmołwi: „Wumrěješch wot picja." Semjan pućowanje nastupiwschi padny do réki Rhone a zatrje žo.

Katrna j Medici wopraschа žo ja wožudom žwojich cźoch žynow. Nostradamuš staji jej blyschcźate hladadło j metala tak, so padasche mężaźk na jaźnu stronu hladadła. Tu wuhlada kralowa najprjedy žwojeho najstarschcźeho žyna Franza ſ krónu na hłowje; wón pokasa žo jenož jónkrócź. Na to sjewi žo šatyrnacźe krócź jeje druhi žyn Korla, a stónčnje pjatnacźe krócź jeje třeći žyn Hendrich. Nostradamuš wujašni jej sjew tatle: wichitky jeje žynowje budu jónu ſ krałom Franzowskeje, Franz jenož jene léto, Korla 14 a Hendrich 15 lět.

Nostradamuš wróći žo potom do Salona a słutkowasche sašo jako lěkaŕ. Dokelž pak běchu žo runje naboženske wojowanja mjes hugenottami a katolikami sapoczałe, tuhasche žo na njeho, so je błudnowěriti, ale Nostradamuš rjekny, so njeje jenje pschecźiwo sašadam katolšeje zyrkwje jednak a je pschestupił.

Jedyn ſ jeho najsałužnischich słutkow je, so sastara žhromadnje ſ jenym inženěrom město Salon ſ wodu, dokelž tam žaneje njemějachu. Tak sta žo, so bu wokolina wokoło Salona jena ſ najpłódnischich krajin zyleje Franzowskeje.

Wón wumrě léta 1566, a jeho pschecźiwniwy mějachu najprjedy žwoju radošcź, dokelž prajachu, so je sa žebje starobu 115 lět wěschcził a so wumrěje hakle léta 1618. Tomu pak tak njeběsche, wjele bóle namakachu w jeho protyzy pola dinjow 1. a 21. julija 1566 rukopisne pschipomnjenje wot njeho: „Tu je mi šmjerć bliško." Tole bě 24. junija sapiśał, hacźrunjeź njebě ani kuska thory. Dnja 1. julija pschińdźe k njemu pschecźel, ke kotremuž Nostradamuš rjekny: „Jutje pschi ithadźenju štónčźa namakasch mje mertwymi." Woprawdźe wumrě wón w nozy k 2. julijej.

Po jeho šmjerćźi powědachu žebi ludźo wo nim najspodźiwnische a husto satraschaze stawišny. Jena ſ najhórichich je, so běsche wón wěschcził, město Pouišion we južnej Franzowskej šmiczi žo we wětšym lěcze ſ wohnjom, a dokelž njechtasche žo tole wěschczenje dopolnicź, je wón město žam sapalił. Pschi sakoženju wohnja je jeho ryczeź Saint Luc pschebłapiwschi zarasnył. Woprawdźe pak wotpali žo město Pouišion hakle wožomdźesacź lět po Nostradamuśowej šmjerći.

Wschitke spitky Nostradamuša žu žo po jeho šmjerći šnowa nakładowale, tola pschidawschu knihicźišćerjo dyes wobmyšlenja wěchelake wěcźi, kotrež njepokhadźeja dosta wot Nostradamuša.

Na rownitu w Salonitkej zyrkwi stejі sjeńhowaze: „Tu wotpoczuje popjeł Michela Nostradamuša, kotrehož namaka Bóh sa hódneho, wšchem cźłowjekam šemje wo wliwje hwězdow a wo pschichodźe prědowacź. Wón wumrě w lěcze hnady 1566, dnja 2. julija, w starobje 62 lět 6 měsacow a 17 dnjow. Ow potomnizy! Njemylcźe jeho pokoj a popjeschcźe jemu měr!" tj.

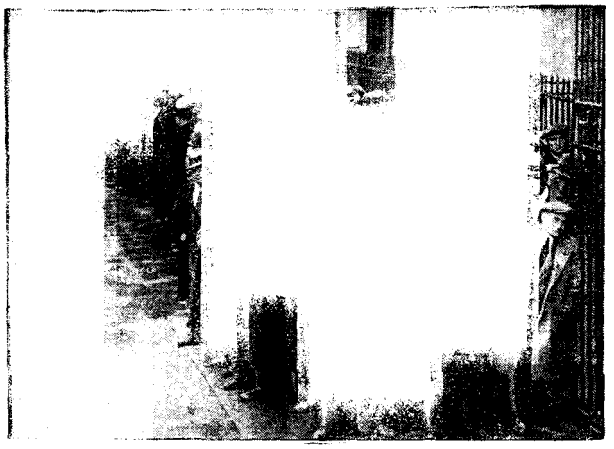

Hodźiny dołho čakaju tysacy amerikanskich njezasłužerjow na trošku čopleje jědźe. Tutón wobraz dopokazuje dosć brózbuje, kak wulka je nuza teź we Newyorku, tutym hłownym měsće amerikanskeho wikowarstwa. W njeskónčnych rjadach tu tysacy njezasłužerjow před asylom čakaju doniž jich nan njepuśca, zo bychu na krótku khwilu čopleho wobstačka a suchego wobjeda poměli.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhladу na wjedro sa julijschu wutoru:** Milischo, ſ žnějšej pothiłcźe.

* **W Barlinje je policija tři bohatstwy łoźma podrajowarjow dwěhrinowskich ſlěbornych pjenjes sajała. Paźmowy wjeduik, 27-lětny inżeńer Urban, je cźeknył. Falschowarjo žu twrdnali, so žu wjazy dwaj 2000 podrajowanych dwěhrinowskich pjenjes w třjoch wulkich konserwowych bikšach pola Stehnsdorfa a pola Kópenica w lěsu sahrjebali. Tutón pokład podrajowarjow pjenjes je policija wuhrjebała a sebrała.**

* **Njedźelu rano ½3 hodźin je pola Stendała je schěsć wožebami wobhadźenu sapschahu wobžwjerkletu sawjeru železnischeho pschekhoda pschekamał. Lokomotiwa sapschahu sbrachny a rozbychnowa. Pschi tym žu žiwjenje šhubili kubleŕ Schwaba a manželstej žonje Albrechtowa a Nieckowa. Pjeć teho je žo hišcźe jena wožoka tranila.**

* **W połnóčnej Rumunskej šyma tschesta a šnchowe mjeńzele zwuknuja. Wšche puće žu wuzołoła sawěte. Wobkhad po želesnizach je žo sastajił, a telefonowe a telegrafowe swjasanje je žo pschetergało. Schtyrnacźo ratarjo, kotříž chcychu žo k wólbnemu wothkhowanju do łukodneje wožy podacź, njeješe žo mógli pschez tři metry wušeli šnědy pschedobyć. Wusetwschi žu w šnědowych herbach šmjerśnyli. Pjeć tychle 14 ratarjow žu hišcźe na nětkotrych druhich městnach schinri cźeka šmjerśnjennych namakali.**

* **Kaž je žo poslědnjeho šhonilo, je w Cźichim ozeanje njedaleko rańchoſibirskeho brjoha na ruškej łódźi „Seachalinje" wožeń wudyrił. Łódź je je schtrickowanjom na pomoz wołała. Łódź, kotrejž su jej na pomoz wotjěle, njeješe pak sa njej žaneho śleda namakale. Na łódźi je 200 pućowarjow a 54 muži wobsadki było. Woja ſo, so žu žo tepili.**

Přilopk

* Wjele šnčha w Grichiskej. W połnóčnej Grichiskej je žo wjele šnčha nescho. W Mazedonskej maju ſ městami hacź do 10 stopjeńkow šymy.

Wendische

Volkssagen und Gebräuche aus dem Spreewald

Nowy nakład

Wilibald ze Schulenburg

z rysowankami po žiwjenju

Nětk město 5.50 **2.— hr.**

Na předań w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Předešćnikowy Pfeiffer

nětkle na

Hłownym torhošću (w Kupnicy)

Wjedra'crute

murjerske cylele a klinkarje

šamotowy material za kuchle a pjecaki

wohnjokrute klinjane cyhele atd.

tunjo

Šamotowa twornja we Wětrowje

pola Njeswačidła. Telefon Budyšin 2:00

Potep'eny lěs w Baltiskim mor'u

Nowiny njedawno wjele p'ěchu wo „lěsu města Winety." Ludźo žu njemjezy ſ połnozy łupy Rujany we Baltiskim morju wušłědźili na dnje morja ſlědy potepjeneho lěsa a to 35—40 mtr. hłuboko. Hižo prjedy žu tajše powostatki namakali mjes łupu Borupholmam a južnej Schwedišku. To tohodla dopokazuje, so Baltiske morjo w lodownym cźasu hišcźe wjele tak wulke, kaž dźensa, so žo dźensajšnje pobrjoch tworjachu hakle psched 7000 létami. Tehdy žo ſ krajom teź pedunkrichu wobschérne lěsy. Pola Kiela žamo wulke ſydliščźa žo ſlabu mjeńzu. Na pomórskich pobrjohach móžemy dźensa hišcźe na mórskich tharjach šwěžeźej ras sałepjeneho kraja hacź do 30 mtr. hłubokosće.

Towaršwowske powěstnikl.

Budyšin. „Nadźija" spěwa wutoru hišće w Serbskim Domje. Studije za Płaći kwas. Nowe mocy su hišće witani. Započatk z dypkom we 8 hodź. Prošu, přińdźće prawje dypkownje! G. W.

Budyšin. „Zjednoćenstwo evangelskich Serbow" změ je so srjedu, 25. wulkeho rózka wječor we 8 hodź. swoju prěnju porjadnu zhromadźiznu w nowym lěcze w sali „Serbskeho Domu". Prosymy wšě naše sabustawy, zo bychu so po móžnosći połnoličnje wobdźělile. Też hosćo su nam lubje witani.

Předsydstwo.

Łuž.-Serbski Sokolski Zwjazk. Posedźenje předsydstwa a wubjerka je njedźelu 22. januara dop. ½11 hodź. w Serbskim Domje. — Předsydstwo w 10 hodź. Starosta.

Swójbne powěsće

Sšlubjenaj: Frieda Förstereź w Luisku a Willy Krawz w Dźěžach.

Semrěli: Emmelina Bräuerowa rodź. Płažnikez, wudowa po hrónjowym mišchtru w Budyschinje, 81 lět; khowanje budźe jutje wutoru pop. w 2 hodź. na Tuchorskim pohrjebnischću. — Alexander Kunz w Budyschinje; khowanje je dźensa pódźelu. — Maks Bjarnat Alwin Freudenberg, wobhdźeźer młyna w Halschtrowje, 56 lět; khowanje je dźensa pódźelu.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje — Za nawěrtki: G. Janak w Budyšinje

4 trjebane, dospołnje zwupordjeżane mužace a žonjace **jězdne kola**

ma na předań

Franc Ryčeŕ w Sernjanach

wikowarnja z jězdnymi kołami.

na Lubijskej dróży 17 **Wustajćenca mobłow** Telefon 3649

Poskićam po najnižšich płaćiznach staršne to najnowiše

Špańske jstwy | Jenotliwe meble

Kuchnje | Podawam z autom darmo do domu!

Jědźne jstwy | Sknowam meble darmo!

Kurt Lindner, bldl. mišlr

Visitne khartki

zhotuje spěšnje

Družstwo Smolerjec knihićišćerńje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čěłneho znjezbožeња z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeње dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeња dyrbja so banzy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wuńasnia nadrobnje wuměnjenja tutoje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Cisło (Nr.) 14 — Budyšin — Wutoru, 17. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Němski sejm snadź so zazo rozpušći

Němske knježerstwo je, za tym z wjednikami nazionalno-socialistiskeje, němskonazionalneje a centrumskeje strony jednaju, zhladuje swěsćicej, hač budźe možno, za w kónc wuprajenja njedowěrjenja zminyć. Němskonazionalni a centrumska strona běchu swólniwi, knježerstwowu politiku podpěrać. Stejišćo nazionalnych socialistow njewěsće wosta. Opposicije pschećiwo Schleicherowemu kabinetej chcychu so jenoź wostajeć, hdy by jim strach hrozył, so bychu pschi nowowólbach wjele mandatow zhubili. Tutoho strocha za to so njedźelskej wólbje do lippe-detmoldskeho sejma nazionalni socialistojo po zdaću njetrjebaju wojny bojeć. S wurjadnje žiwnej wólbnej agitaziju su dospěli, so su pornjo poslednjej wólbje do němskeho sejma 6. nowembra 1932 hischće nětko 5800 hłosow pschidobyli. To wo jich stejišću pschi pschichodnym wothłosowanju na nadźeje na wuprajenje njedowěrjenja pschećiwo němskemu knježerstwu rozšudźi. Nazionalni socialistojo budźa za wuprajenje njedowěrjenja hłosować. K tomu němske knježerstwo pak dóńcź njeda. Wono pryđy woth'wobwanja němšći sejm rozpuśće i. 24. januara so němšći sejm zhromadźi, jeli so starschiska rada tule terminu njerozstorći. Mjes tym němske knježerstwo dale jedna. Wjeršca so wotpr. **prelata Kaaja,** wjednika zentrumskeje frakzije, pola němskeho kanclera woćahowaše, dźensa chyšće so Schleicher z němskonazionalnym wjednikom Hugenbergom a Adolfom Hitlerom rozprajeć. S nim je snadź Schleicher wo nowym sestajenju knježerstwa jednał.

Wólby w Lippe-Detmoldskej

Pschi wólbje w Lippe-Detmoldskej su němsko-nazionalni cźežke poražene poćerpili. Wulki dźěl jich wuliwokrejow je k nazionalnym socialistam pscheběžał. Za swoje dobyće maju so nazionalni socialistojo z hłownego dźěla tuthym pscheběžerjam dźakować. 3500 z nich je so Hitlerej pschiwobrocźiło. Nazionalni socialistojo su dźe pornjo wólbje 6. nowembra 1932 nětko 5000 hłosow wjacy pod swoju chorhoj zhromadźili, tola k wunoschej wólbu 31. julija 1932 jim hischće nětko 4000 hłosow pobrachuje. Nazionalni socialistojo njejsu też samobli socialdemokratiju poražabliwe. Na wopak liježa socialdemokratow je so pornjo wólbje 6. nowembra 1932 wo nětko 4000 hłosow powjetschiła. Mjes nimi je nětko 3000 dotalnych kommunistow, 1000 muži je so socialdemokratam z druhich stronow pschidało.

Za šmutskownu politiku lippe-detmoldskeho krajika je njedźelska wólba wažna, dokelž je so z njej **socialdemokratiske knježerstwo powalilo,** kotrež wschak na hłabymaj nohomaj stejeshe. Njedźiwajcy toho pak socialdemokratojo dosć pylne stejišćo wobchowaju.

*

Nazionalno-socialistiska strona njeje mohła pschi wólbje absolutnu wjetschinu, to je jedyn hłós pschez połojzn wschěch wotedatych hłosow, dosahnyć. Hitler žam je we 18 zhromadźiznach wolerjow za nazionalno-socialistisku ideju saptomnjenicź pytał. Pódła njeho dr. Goebbels a druzy hłowni wjednizy z wobniwej rěčnjenjowosću wolerjam słóžne žiwjenje pod nazionalno-socialistiskim knježerstwom wumnožowachu. Wuspěch wuwosta. Nazionalni socialistojo móža jenoź z pomocu němskonazionalnych a evangelskeje ludoweje stužby knježerstwo w Lippe-Detmoldskej sestajeć.

Należnosć Wrótsławskeje university

Rosšěrjeny senat Wrótsławskeje university, kotremuž wschitzy porjadni profesorojo a sastupnizy wurjadnych profesorow a dozentow pschisłuschejo, je sobotu z wobschěrnym wosjewjenjom należnosć profesora Cohna wurunał, kaž daloko to wuczerstwo wyšokeje schule nastupa. We wosjewjenju so praji, so senat je spokojenjom na wědomje bjerje, so staj rektor a senat z wosjewjenjom z 23. decembra 1932 bjeswumělnite sakhowanje wuczbneje swobody sastupowarja a so njesłuschaj mohłoj **politiske zwobodnoće měnjenja sanjesowaćj.** Senat pak je na druhej stronje z profesorom Cohnom w tym sjena, so akademiske sastojnstwo profesorej niz jenoź prawa dawa, ale so dyrbi też na sadźiny zwoscie universitu wuhlić. Rosšerjeny senat wot studentstwa wosčakuje, so bjes wuměnjenja akademisku dissziplinu dopóstnacje sakhowa, so tózdy kazenje měra a porjada nahladnoscji universitu schkodźi.

W pohowdenju je profesor Cohn też sam słowa jimał a prajił, so je žebi swojich winowatosćow k wyšokej schuli w tymle kritiskim połoženju polnje wědomy. Profesor Cohn pschisna, so je njepschekładźenje było, so njeje wo naprašenju Barlinskich nowin wo žiwotnim stejišću k asylnemu prawu za Trozkeho městnam university na wědomje dał, kotrež za jemu dotal z radu a skutkom k bokej stałe. S dobom je senat sa studentow namołwjenje twdał, w kotrymž so mjes druhim praji:

„Wyšoka schula z brónjemi ducha wojuje, dokelž žadyn lud bjes tychle brónjow njeje k žiwjenju thmany, a tózdy kommilitona, njech je student abo profesor, so pschećiwo tutej hordej tradiziji němskich universitow pschehrěschi, hdyž chce wojowanje wo zuse zaměry na naschej universicje wuteldźeć.."

Profesor Cohn je chżył pónđźelu žiwoje pschednoschki sałso započeć. Wobschěrne wobkładniwostne naprawy su so stałe.

Wrótsławska wyšoka schula budźe strajkować.

Studentstwo technikeje wyšokeje schule je w žiwojej połnej zhromadźiznje sledowaje rosšudźenje wobjamknło: Studentstwo technikeje wyšokeje schule pónđźelu 16. januara hač najpozdźej do 8 hodźin wjecor do generalneho strajka sastupi. Generalny strajk so pschećiwo profesoram technikeje wyšokeje schule njeměri, ale pschećiwo wobjamknjenju ministerstwa, so dyrbi so technika wyšoka schula z universitu hromadu położeć.

Niedźžłam politiku bo'o^ce

Benešch wo cźežko-němskich poćahach.

Swonkowny minister dr. Benešch je w finanzijnym wubjerku cźežkosłowakskeho žeńma cźežkosłowaksku swonkownu politiku nadrobnje rozłožił. Najprjedy w prózowanjach Madźarskeje wo pschemjenjenje Trianonskeho měrowego sprjećenja rjekny. Praji, so su tele prózowanja wo pschemjenjenje „strašchne", a wuraznje na to pokaza, so je tónle strach **tak** wulki, so może k wójnje dowjesć. Pod ahi Cźežkosłowakskeje k žiwotnym statam su zyle pschećiwelne, a pschećiwe **žebi pschećiwelne poměry k** wichžm. „Pomyslcze žebi", wón po žłowje praji, so njeńkmy w hrošnej pustej množenzy powojnskeho cźasa pódła swadby wo zlownu mišu žanoho khutnoho konflikta je žiwojimi žuđodami měli a so su **pac ahi k wschitkim žuđodam powschitkownje dobre.**

Sskowami sapóšłanza dr. Petra, je bojosej psched Němskej cźežkosłowaksku swonkownu politiku diklnje, dr. Benešch **wotmolwi: Nimam tole łaćnje a njecźinju zamj** politiku ł tutoho łaćnjca. Ssym hlubko pscheswědčeny, so žu njetrjebamy žaneje wójny ł Němskej bojeć. S Němskej njesmědemy žaneje wójny.

Dyrbimy so, kaž wschitzy druhi, powschitkowneje europiskeje katastrofy bojeć, ale jenje konflikta ł Němskej.

To możemy žebi wchitzu ł hłowy stajić. Wěrno je, so so wo tym wěrći, so może europiski konflikt nastaćź, tola my k tomu žaneje pschicźiny njedamy.

Wikowański konflikt ze Šwedskej

Jednanje wo nowym němskoschwedskim wikowańskim sprjećenju je so sastajło. Schwedzjo sastupnizy su so z Barlina do Stockholma wróć ili. Schwedske nowiny je jara žiwje z tymle podawkom saběrali. Sawodny nastawk nowin „Svenska Dagbladet" na napišmo:

„Chże Němska wikowańsku wójnu?"

W nastawku so praji: Dźiwać dyrbimy so njedostatkej napschećiwopschiwdźenja, kotrež je so pschi tychle jednanjach ł němskeje strony pokazało. Kedźbliwe je na to cźini, so je wuwos ł Němskeje do Schwedskeje wjetschi był dźeli wuwos Schwedskeje do Němskeje, a so su Schwedska, Norwegika a Danika propagand e wustajene, kotraž dyše wikowański wobłhad tychle krajow ł Jendźelskej na schodu Němskeje pozwólnicź.

Schwedski wikowański minister **Ekman** je sastupnikej danskich nowin „Politiken" rosrěčenje pschisłowił. Na prašenje, hač budźa so jednanja móh bórzy sałso sapoćeć, je minister wotmolwił: „Jeli so bychu so sałso sapoćale, by so to dyrbjało bórzy stać, dokelž stare wikowańske sprjećenje 15. februara wotběži.

Kaž hač su so poměry wutworile, dyrbimy ł mózna- sć u ležiś, so budźemy 15. februara bjez wikowańskeho sprjećenja ł Němskej.

To by jara wobžarujomne połoženje było, tola žadanja Němskeje su tajke, so po schwedskim měnjenju žaneje możnosće njeje, nowe wikowańske sprjećenje dojednać.

Pódła němsko-schwedskeho **(dobom němsko-danske wikowańske sprjećenje** wotběži. **Nowe zlowne žadyby za Danšu** tychu so, hdy by so 15. februara nowe němsko-schwedske wikowanje njeswobjamkło, runje tak za **rěsny skot, rěsarske wotkładanki kaž za tworaźt** powjetschi'e. Němska najwjetschi dźěl danskeho tworaźta wuteběra. Wjcho hromadze so w Danšej 6500 tunow łětnje nadběłuje, ł kotrychž Němska sama 5700 wuteběra. Danska dale 6000 horjadow i zlownej žadźbu po 16 hrivnach za dwójny zentnać, runje kaž Schwedska dotal, do Němskeje wuwożuje. Normalna zlowna žadźba pak 27 hrivnow za dwójny zentnać wuczinja.

Francowska a Italska

Franzowski nowy pósłanz w Romje, Henry de Jouvenel, tele dny žiwoje sastupnstwo nastupi. Hižo w Pariju je so ł nowinstwni sastupnikami wo franzowsko-italskim dorozumjenju rosrěčeźał. Hać jeho namjety tak daloko du, so bychu so wschě poćahi mjes Italskej a Franzowskej na nowy pod'ožł stajile, na tym so w Romje dźiwuje. Myšla sebi wjele bóle, so budźe so Jouvenel prózowaćź, so by wulke europiske prašenja, kaž na pschikład wotbronjenje, revizija měrowych sprjećenjow, k wěstej pschesłuschnosći dowjedł a rosprajenje kolkoćiwych, wosebje franzowsko-italskich swadow, kaž tunisti statut a praschenje italskeho mandata za jenu afrikansku koloniju, z boka wostaji.

Njedźiwajcy pschećelnych słowow pschi rosrěčenjach, i kotrymiž je sebi Jouvenel pytał sympathije Italjanow dobyć, italiske nowiny jeho pschikhab pschećelpole njerwitaju. Nowinske nadpady na Franzowsku su dźe trochu wujetske, so ta to cźim **žylnische nadběhi na Južnołowjansku cźinja.** Tele nadběhi so njepósrednje też pschećelstwo Franzowskej wćrja. Franzowske nowiny Jouvenela na to dopominaju, so je franzowsko-južnołowjanski swjasć na žane waschnje njesmě dorozumjenju ł Romom wopruwacź. Dorozumjenje może so jenoź na podłožku wobsteječych sprjećenjow stać. Franzowska je swólniwa hospodarske sajmy Italskeje w srjedźnej Europje a na Balkanje špehowacź. S politiskim wumněnjenjom pak je, so krajne mjesy, kotrež su so ł Versailleskim sprjećenjom postajile, njepscheměnjene wostanu. Staty Małeje ententy su so rosšudźile, so budźa tele mjesy pschi wschěch wumněnjenjach sakitowacź. To je też ł wjeranschcze rěče cźežkosłowakskeho swonkowneho ministra dr. Beneschа spóznacź.

Franzowska so połojtnim sapowědnje, swój swjazkarski system, na srjedźenu a wujetske konwenzije sakoženy, k woli krajowobhódnoje Italskeje pscheměnicź.

Španiscy čekni'eńcy so do Portugalskeje priw'ezłe

Psched tydźenjom su schpanišzy zenjenjo, kotrychž běchu dla zpytanje monarchistiskeje revolucije do schpanskeje afrikanskeje kolonije wuhnali, wot tam cźekłyli. Ssobotu su so ł łódź do Portugalskeje pschinjesli.

Sastupnik Havajskeje powěsćerstwa w Lissabonje je njedźelu zkadnosć mět, je schpanišzkimi cźekńcźanami ł afrikanskeje kolonije porěčeć a so wosebje z bourbonsko-orleanskim pryncom Alfonsom, wujom krala Alfonsa, rosrěčeć. Pryncz je prajił, so je so ihšće mjenje za monarchiju hać pschećiwo nětcźišnemu knježerstwu měrił, kotrež je Schpanišzku k kromje hjsdna dowjedło. Pschećiwo tutomu knježerstwu budźe so hać na nóż wojowacź. Wubnaczi su cźekyli, dokelž běchu słyšili, so so w blišćhim cźasu psched wójništ žud stoja. Jeho towarschojo a wón bychu so snadź dyrbjeli haišbe podcźinnć, so bychu jich ł łódźu za wozenje ikota wjelił. Hać w Portugalskej wostanu, njeje wěste. Wujamknjene pak njeje, so so do Franzowskeje podadźa.

Pryncz Alfons praji, so je jim jenoź možno było, cźekanje, dokelž su stajnje ł pschecźelelemi wobkhadźeli. We wuhnjanskeje su so w zaóstnych wobhnjesnjesach žiwi byli. Jedź je hubjena a woda jara žadna była. Cźekyli su, dokelž jim jich pschecźelio prajichu, so maju jenoź mało wuhladow psched wójnišnim žudom. Łódź, kotraž je jich wuthowała, je schpanišzkemu pschecźelej słuschała, kotryž je ł jich bydlenjach we Villa Cisneros po nich pschišichol. Jenoź ł wulkimi wobcźežnoscźenjemi je so jim poradźiło, so łodźelowoće straźnikow šminuć a w uczu k městnu dóńcź, hdyž rybaška parna łódź na nich cźakaschc. Pryncz Alfons so na hrube wobkhadźenje hórscheschc, kotrež su dyrbjeli na wjesnje je Schpanišzkeje do khłostaseje kolonije sujesć.

Rockefellerowy porunik

W Newyorku sajachu starza, kotryž je nimo měry podobny na 93lětneho bohačža Johna D. Rockefellera a kotryž je tule wulku podobnosć k tomu znjewužił, skuczliwschi wschelake jebanstwa. Sslepy, 90letny nehdusch thkostanz, kotryž nieje mjenje dyžli 60 lět zwojeho žiwjenja w amerikanskich a wutrajnych jastwach pschecžinik, wumyžli žebi zyle pschellepany pucz, kajtiž njedy jón cžwjsel wot tat stareho muža ant wocžakowat. Wón žnduy žo nehdže do jeneje wulkeje kofejownje, a tam też njewuwosta, so mějachu jeho hnydom ša stareho petrolejowego krala, kotrehož wobliczo je fójdemu dźesću ſ njeliczomnych wobrazow w nowina ch derje znate. Tuž njetrajeschе dolho, so žo tón abo tamny ſ nim do rěczow da.

Wón proschesche potom jeneho ſ knjejow, jeho do jeneho wobthoda pschewodzecź, so by jemu tam pichi tuposowanju k pomozy byk. Do tak poczesczowazeho napominanja žo wěso radlubje zwoli. Dźiwajo na jeho napohlad a, dokelž jemu jeho pschewodnik Mr. Rockefeller rěkaschе, myslachu žebi pschedawarjo, so maju sławneho starza wožobinžan psched sobu, kotremuž je so nadobo wusdalo, žebi wožobinžay to a tamne nakupicź. Wchudze mějachu wěso bjeze wcheho sa to, so stary knjes žnydom njesapłacži, a žadyn njeswaži žebi, žo sa wušmědczeniom wožobn wopraschecź.

Schdžiwemu žlěrcej poradźi žo, někotre njedźele dolho na takle hanibne waschnje dźełacź a žebi wjele nahromadźicź, doniž jeho wožud stónczuje tola hischcze njedosczeje. Jedyn wobthod bě, po tym hacž dolho žaneho pjenjezka wohladat njebě, sliczbowanje zyle jednorje do Rockefellerez domu pósłał, swotkelž žo jemu sdźeli, so žebi stary Rockefeller jenje na to pomyslił njeje, nješcho w Newyorku žam kupowacź. Někto žo naležnosć wěso policijt pschepoda, kotrejž žo bórzy porabźi, stareho ślepza sajecź. Dźiwajo na jeho wyšoku starobu ma žo wocžakowacź, so njepolěpschomneho njepothkostaju, ale jeho ša sbyt žiwjenja w jenej doživjeći ni samětnja. jw.

Nawěštkař

ma stajnje połnej rucy dźěła. Zaběra so z inventurskimi wupředawanjemi, čehniwymi kruwami žeńtwami atd. — Potuńši čitarjam nawěšk wo 50 pf., hdyž přinjesu podpisany hódnostny wotrězk

Čita Waš susod hižo „Serbsko Nowiny"?

Ze Serbow

W **Budyšchinje**, 17. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer +4 a thermometer wodnjo —1. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer 0 a thermometer we nozy —4. Wjedro so mało pscheměni. — Rěkna pola kupy Island je njewšadnjaze žiwy wubjeł wupołkała pšches Jendźelsku, Francozsku hacž do Sćrjedźnoseńskeho morja, wyschinu nad srjedźnej Europu so wupschestrěhacź dwěju połojcow rospołożiwschi. Wyschina nad wukhodnej abo rańschej Europu so jenjelicžnje k wukhodej wotžaluje. Sa njej cžehnje niżina. Jeje kubanje pšches nasche strony pschipowědasche nam też sćrjedowaza schkleiza. Pokajowaschе tola na njewobstajny poczaš. Wot dźensnišcheho ranja dže sabo postupowacź. Wečera wjeczor mějachmy cžeńku kurjawu, dźensa rano sněžk pschestrowschе, nasche hona žlabje poprošchezo. Se strony Azorskich kupow je pschikhad noweje wyschiny spóznacź. — Sesyla, žobotu nastawaza shma poklabje jesory a hatu ruche z'lodom. W Barlinje měrjachu njedźelu rano 14 stop. Celsija. Jehory we wokolinje Barlina su ſ tolstym lodom pschikruchu. Start a nłodži žo na sněžkatych jězdźo na nich zawjeselowachu. Shma tak nalěta pschimny, to kolnje na jehorach pkiwajo samjerschnychu a tak w lodze tczisu wostachu. Wshnjowi wobornizy je lodba wurubachu. W šnjobnej Cžeškej žo wečera šnjehowasche. W Francozskej žo hworedła deschczowasche a nowobsedk deschczit do šnčha pschenđże. Kak dołko je wjerna niżina nasche wjedro hischcze wohrozy, njebohdy žo šwětłoczu prajicź. Jutsne srjedu shdźa žlónzo 7,5 a thowa žo 4,27 hodź. Měsacź schadźa w połnozy žo khowa dopołonja 10,18 hodź.

— **Plakatowe wubědźowenje sa tyšazlětny šwjedźeń.** (Wunoschk mytoweho wupiśania.) So by dostała cžehnjowe pschiwabne plakaty sa bliški tyšazlětny šwjedźeń, beschе měschčanita rada ša šobuštawy Dźakowoho šjednoczenjstwa Łužiskich wobłanych wumělzow a Sjednoczenstwa Budyšich wumělzow sjawne ideowe wubědowanje wupiśała. Pschejeschе žo wobrazowy plakat, kiž mějeschе sa srjedźišcžo wobrazowi motiw. Wulkosć plakata ma 53×75 zm. wucžinicź. Plakat ma žo najwušcze ſ łjomi barbami cžišcžecź. Cžaš k samokwjenju běschе žo 9. januara štónczik a hischcze w minjenym tydźenju šeschе žo mytowanski šud. Wěsche to dźelowy wubjerk ša tyšazlětny šwjedźeń pod pschešydźtwom k. wschischeho měschčanoseńy Niednera. Wubjerk běschе hischcze ſ nekotrymi sastupnikami Budyšich wumělzow wudospołnjeny. Dospła běschе žo 23 nacžiskow japobato. Wone pschedstajeja wožebje dostojne znamja Budyschina, staru wodarnju ſ Michalskej zyrkwju. Po wjazyhodźinskich posbdnoscžowanskim dźele dóndźechu k sčehowazemu wuhodnej: 1. myto (100 hr.) k. Pawol Sintwitz-Hejrawčti (stara wodarnja ſ módrym njebjom a žołtym nom). 2. myto (50 hr.) k. diplomowy inżeńer Kornelius Kurth-Budyšti (Ortenburgski hród, žołte njebjo pschi jasnomódrym tonje). 3. myto (30 hr.) k. architekt Jurij Kuhn-Zitawšti (wodarnja ſ rycžerjowej hlowu). 4. myto k. Pawol Benzig-Budyšti (stara wodarnja ſ pschikhadnjenym woponom). S mytowanych nacžiskow žo najwušcze prěnjej dwaj wužijetaj, Sinkwitzowy bóle jenowotnowny a Kurthowy bóle jako nutskowny plakat. Wot mnohich je też, tute nacžiski wužicź za dopisnizy, listowe hłowy a listowe sacžinjenske znamki. Nacžišti žu we wulkich sajerni měschčanskeho muzeja wustajene.

— **Wěsć cžasnika dźiwadła.** Dźensa wutoru wjeczor w 7 hodź. w 15. abonementnym pschedstajenju A hraje so prěnja krócź sjawnje wobjišti kruch „Wjeskowčzka dróha". W tutej jimaczi cžinowne wschitzy knjeza měschčanskeho dźiwadła pod režiju dra. Adolfa Mortza Jobnuskutkuja. Tute dźełko rostschaje duschu, je wuhnjeze k wěcznemu duchej němišcheho bałnišnika. Sdrjedu hraje žo we 8 abonementnym pschedstajenju E klašika opereta „Kalinka". Schkhótle wobjawjeluje žo we 15. abonementnym pschedstajenju A „Wjeskowčzka dróha". Pjatk we 8 hodź. pschedstaja so opera

Zynkofilm jako srědk propagandy w iriskim wólbnym wojowanju.

Za specialneho auta poskića so Cosgravowa rěc w zynkofilmje. Cosgrave je wulki přećiwnik iriskeho wjednika do Valery. Cosgrave, nětuši iriski statny president, dawa nekotrym tajkim autam po iriskich městach jězdźić a tak k ludej rěči, kotremuž wón hnydom zniženje dawkow a wotstronjenje zwady z Jendźelskej lubi.

Přełožk:

Kasandra

Prěnjotny roman

16] (Pokračowanje.)

„To žnm jómu tajkeho jednorje powucził. Pschindże mi Serb a počza němiški rěczecj prajo, jo może němiški lepje hacž šerbšti a tuž rěczi němiški. Rěczeche wschak ſ němišcimi słowami, ale bě mi skoro sle na tajku němczinu posłuchacź. Sapoczach šerbšti rěczecj prajo: „Njemóžu thmanje němšlt a tuž rěcžu šerbšti. Wotrodźenz špósna žwoju hłuposcź, sapocza hnydom šerbšti rěczecj a je też pozdźišcho pschi thm pschecžo wostał."

„Leži to też na thm", nětnjesche Maruscha, „dokelž žebi husto wojnu němške žony a te w žwójbje knjeza. Někta drje, so lubosczi njemóže nichtó porucžecź, — nó, ta też druhdy na hnojowu hromadu padnje, kaž žo praji."

„To žu najbóle tak njenowani „dźěłani". Hdyž sundja, hu jim šerbške njenjesły jara lube. Hdyž žu hotowi, potom jim šerbške krej wjazy hódź njeje. Druhe leżnjische hacž Sserbowki loja jich do žiwjich hjerzi, dokelž chcedza žo sastaracź. Abo kelko je jich, kotrejž žu ſ lubosczje k žwojemu mandželskemu šerbški nawukłe! Ja šnaju ti, jenicžke ti! — Tola wostajmy to. Wěz žo njechodźi dźenża abo jutsje pscheměnicź. Pójmy lehnjcej radšchi, dokelž žu sawěsczje mucžny wot dolheho jechanja."

„Haj masch prawje. Se skorjenjom njemóžemy niczo pomhacź, ale chcemy žo prósowacź, naschej młodosczi lubosczi k žwojej macžeršczinje sdschěrjicź, so by jej też w pozdźischim žiwjenju sturkowanje šwérma swostała a niz jenoż w młodosczi pschi piwnym karanczku spěwała: Sławjan žym a Sstowjan budu . . . ja hladam jenoż Sserbowku. — A tak spisče wschitzy derje!"

„Też ty spi derje a daj žebi nješchto rjanscho dźecź."

„Ně, jow žo mi njetrjeba niczo rjaneho dźecź, dokelž tu widžu wopraudże rjanoscže", rjeknyk a pohladach na Hanku. Ta žo sačerwjeni hacž ša wuschomaj a sehlada žo na ſirom, niz pak na mnje.

Marnscha rjeknu šmějisy: „Je widźecź, so njetšy podarmo we wulkomešcže byt, ale naschа Hanka njeje pschezena na tajku měschčanšku idźowskiwosć."

Lehnych žo wuspěwajuschi paczerje.

Spach njeměrnje. Wschelake žony mje cžehnjachu. Wozebje jedyn žon mje ſ hróbu napjelni. Kaßandra stojeschе nadobo pschi mni a nje napominaschе, so mam wotjěchacź. Wona pak mějeschе lubosne wobliczo kaž Hanka. A hlej, schwikmy žo na mojeho konja a wotjěcha še spěschnoscžu wětra. Ja wupschestrěwach žwojej ruzy sa njej, chcyh wołacź, ale njemóžach. Tu pschiběža k mni kóń zyły žehlinvy, kłoczich na njebo a jěchach sa Hankn, ale wona žo šhubi w mróczelach. Na mnje pak žo walichu ſ mróczelow cžerczi, dozyła cžerwjeni je žehlinvymi jazykami, ſ rohatymi hłowami a ſ žehlinvymi widlami. Tola wulke cžrjódy muzi w běłych drastach thwatachu mi na pomoz. Cžerczi pak žo na nich walichu ſ króttkimi, šchinvymi mjeczemi a žwotnabachu mojim pomocznikam spěschnje hłowy, to tute šlětowachu kaž žołty schtórzow. Mi pak nět pichikhwata Kaßandra na pomoz a sacžeri djaboliske wójska. — Wotucžich. Bě mi zyle iwsko wokolo wutrobh. Potom wuzjnych jasno a šnach mčrnje hacž do pósdneho ranja, hdyž hižom Boże błónczko jasnje do mojeje komorki šwjecžeschе.

Po šnědani dźech ſ Furjom ischcžuki łójicź. Cžinjeschе mi to wjele wjeselа ſ ruki žehlinv rybu spěschnje ſ wody cžinjacź. Nadobo pak mi pschindże myšlicžka: Cžowjek je tola najwjetschi rubježnik. Hdyž wón pschindże, tam też pschinjeseje njeměr a šmjecź; žada, so by kóžde šwojenje jemu šnježilo šamo še šwojim žiwjenjom, wón pak njecha nikomu w šwojej hordosczi pożluchacź, ani Bohu šwojemu šiworicželej, kaž to Bóh šam praji: wol šnaje šwojeho knjeza a wołoł žlob šwojeho knjeza; ale Israel mje njesnaje a mój lud mje njerozumi. Tak bu mi tuto morjenje šwérčatow napischeczwne a tuž wróczichmy žo domoj.

Pjeczene rybu pak hłedźachu wschitkim jara derja a też mi. Běchmy wjeselі; powědach, kak jara žo raduju, so móžu tu měr a pokoj w połnej měrje wužiwacź. Běch wschón šbóžny. A moje šbožowne sacžuca pschenjeseschu žo też na druhich, możebje na Hanku. Bě widźecź, so žo jeje wobliczo błyschczeschе ſ nutskownej ipokojnosczu. Tuž prajach: „Hdy by jene pschezo takle w měrje šwojowni byli, kaž dźensa."

„Wschitko žo šměrnje", rjeknu Furij, „łda žo, so nam kiwaja dobre czasy. Kłobodźta wójnu, hłodu a mora je naš dołho dosez dušnyła. Kaž pschedwczerawschim w gmejnskej radże błyschach, žu žo wojazy, kiž hranizu strażowachu, wróczili. Tuž budże samožcze wětko łkónczenje měr."

„To budźemy wjeselе jutry móz šwjeczicź," měnješeche Hanka a pschida schibale, „dawno sa thm jódźu, so bych potom mohła naschemu hościa prawje ſ jutrownej wodu poleczź."

„Może być, so žo mi poradźi, tebje prjedy polecź, tola budźeschi kaž wodžana mjsch. Tola njechcam, so by pschi thm najmnjša."

„Polecžo ſ jutrownej wodu nikomu njeješchkoli!" rjeknu Marnscha, dopomnja žo derje, kaž by to dźensa było. kak je mój šlary, tehdom wschak młodu „polał ſ łódžynu wodu — běchu šahe jutry — so běch hacž na kožu mokry. Ale njeje mi to najmjenje šeschkodziło. Może być, so to tajšu měščeczanšku pipleńku hischkało a dyrbjała šo letnjej do cžopleho loża a lipowe łczenje picź, ale my šmy hischcze ſ druhehu drjewa rěkani. Wěrno, nano a Hanka „Tak wschak je. Chcemy pak prajicź: Bohu dźakowano. pokračowaschе Furij „to mamy kruczischu kožu hacž we schcženjo, kotrejž žo kóždeho iymnischeho wětška boja. Mesta a wožebje wulkomešta, jahubja cžłowjekow na duschi a cžle. Smjecź by žo jemu dyzło, hdyž njebychu wšzy ha thutne byle, so to hischcze njemnja kulturu! A we šwojej łaklepjenosczi myšla šebi, so wonі šwět wustrowja. Nekerje łnicža."

„Masch prawje, luby pschecželo. Wulke mešta šu nadarjke jamy. Wuzwuja krej a jeżeru tuk šwojim wobydlerjam a potom šame sahinu, kaž Babylon, Jerusalem, Rom a Karthago."

Tak žebi nasche wutroby wołóżachmy ſ tym, so we wšem, pschecželnym towaršstwje, šwoje sacžuca druhim pożlowachmy. —

Minu žo rjany jutrowny cžaš ſ šwojimi sastarschimi wobrjadami a nałożkami. Wš žo mi poradźiło, Hanku hdyž ſ jutrownej wodu poleczź. Ta to pak mi wona pschinje še jutrowniczku sana kraſyne, molowane, pišane jutrowne jejka še šerbškimi napiśmami, ſ kotrychž žo mi dwě najbohdobnischej a rěkaschtej:

Bohu budź thwala!
Kryštuš ſ rowa stawa.
Kryštuš stanu ſ rowa.
Sserbšiwe sakežej šnowa!

(Pokračowanje sležehuje.)

rela „Klanka". Ssobotu pop. w 4 hodź. pschedstaja so „Mjeńčnčna hród'a" ja schulerjow.

— **Dobrocelski koncert komorneho khóra.** K lépsemu cyrkwinskeje pomocy za njezasłužerow wospjetuje komorny khór njedźelu 29. januara wječor w 6 hodź. Kurta Thomasowy njepřirunajomnje rjany hodowny oratorij, kiž při swojim prěnim předwjedźenju njedźělene připóznaće namaka. Komponist sam budźe přitomny. Wolstarajće so z časom ze zastupnymi lisćikami w hudźbnym domje Gudera a Co. na Seminarskej hasy 8. Zastup z programom płaći 30 pj., za mało- a socialnych rentnarjow 10 pj. Njezasłužerjo smědźa po předpokazanju swojeho wupokaza při cyrkwinych durjach darmo zastupić (ze wěžnymi durjemi).

— **Rosprawa polizije.** Wječera popołdnju wokoło ¼4 hodź. je so pola wonkownoho automobila psched tudomnej Komunerzkej banku rosplunjak wupalił. Dokelž žeby wjednik mytłesche, so mohł pschi tym benzinowy tank roshuchnyć, sawoła wón s wojsejwakom pschi Lessingowej schuli wohnjowu wodoru. Tuta hnydom s motorikej ſtukawu pschichwata, njetrjebajsche pak sapschimnyć, dokelž běchu mjes tym płomjenja s pschikrywkom podbuźnyli. Hacž na spalenu łabł njeje žaneje schkody nastało. Rosplunjak je so najskerje se sabapnjenjenje milíny sapalił.

— **Do kowanjskeje jatby sadjenu.** Mějićel Hornjołužiskeho straźnistkeho a jamkańskeho towarstwa k. direktor Giersch běsche pschi swojim nóžnym revisionym khodźenju na Kěžorskej dróhy w leżownosći cło. 22 bydlenja a zamjećejsche mjesoweho człowjeka sasłapił, kiž běsche tam na podstadne wosćinje pschebywnał. Wón pschepoda so do policajskeje khowańskeje jatby.

— **Wobstrodźer so pyta.** Wandrowskemu žu psched někotrymi dnjemi staru slébornu brošku, jatwiece formy, s kwětkami a kopjenami pychenu, wotewsali. Wón swidawa, so je brošku 5. januara 1933 w Budyschinje na Hłownym abo Mjasowym torhošću namakał. Njeje njemóžne, so so tu wo kradnjenu wěc jedna. Brošku móže so wobhladaćej pola kriminalneho wotdźělenja w Budyschinje na Ortenburgskim hrodźe, dełekach na lěwo.

S **Bosanku.** (Wo lěhwje dźěłacerskich dobrowólnikow.) Wotdźělenje „Albrechtowka" dobrowólnje dźěłacerskeje słužby, kiž bě 21. hodownika pschestała dźěłacy, je sajschlu póndźelu sašło dźěła s dźěłom sapočało. Najprjedy je so 45 muži sašło do dźěła swolkło. S nich 30 ludźi je sapočało wtarcz dróhu mjes Budyschinkom a Pluźnitzanami. Tu thwilu so hakle kamjenje bija, sahe s nałećzom ma so potom tři kilometry dołha dróha dotwarcz. Pschi Albrechtowym sapočza dźenża wutoru 15 muži drjewo pulsche'cz. Zbłe wotdźělenje dźe hrjedy měrza, najpodsdźišcho sapočzatk hapreje sašło s dźełom sapočnje.

Se **Sdźerje.** (Wo njehodże wodowsda.) Sa dźenu póndźelu rano tłóčeschе so s hłownego kótła tudomneho wodowoda s wotmachom nahromadźena woda. Wina na tym bě, so je so wubłyt wyschcaje wody do wjesneho korta zatykał. Dokelž w nóžnych hodźinach wjeje pschetrjebanje wody tak wulke a žórło stajnje swoju měru pobawa, wustupi woda s kótła a běsche po wjesnym puću. Dohladowarstwo hnydom sapschimny, tak so njeporadźi bórzy wuruna. Wjeńna sjwej pod tym njeczełom pjesche.

S **Bukojny.** (Ssadarski kurtus.) Sserjedu so tu wotmě praktiske roswuczowanje wobrěźanja sadowych schtomow. K tomu bě pschichod s města k. ratarskí rada Umhauer. 18 kursistow so wobdźěli. Pokaza so wobrěźanje młodźich schtomow a wotstronjenje hallow pola starschich. Tajke praktiske roswuczowanje jarjaduje Barlske sadarske towarstwo tež hischcze w Barcze, Rakojdach a Skanezach.

S **Kusty.** (Padulschtwo.) W nozy k hodowce sta so tu khrobłe padulschtwo. Padulchi pobychu najprjedy pola swud. Komalowcje, hdźež durje kšélowoh rospaczichu a wschě nutře a kury kradnychu. Potom tež hischcze dźěłaczerjej Dejzy kury kradnychu. Patosnizy chyžchu hischcze pola dźěłaczerja Běrika kosu a kury kradnyć. Pschi tym pak jich mylachu. Wobnjeli so njeporadźi paduchow hischcze lepicz.

S **Ketliz.** (Wobadna rosprawa.) W l. 1932 so tu narodźi 80 dźěći (1931: 86) a to 39 hólsow a 41 holzow. Konfirmandow bě 39 (55), wěrowanjow bě 38. Wumrěłych je 51 wosobow. K Božemu blidu dźěche 1937 (2075) spowjednych a to 772 muži a 1165 žonow. Na šerbstkim Božim blidže so wobdźěli 170 (192) ludźi a to 87 muži a 83 žonow. Sběrki wunjesechu 632,80 hr. S zyrkwje wustupi jena wosoba a jena sastupi.

S **Wóšlinka.** (Zyrkwinska rosprawa na léto 1932.) W naschej wosadze narodźi so w lańskim jenym lěcze 38 (1931: 52) dźěći, mjes nimi 2 morwonarodźenej a 5 jemandźelskich. 20 hólcžkow a 18 holcžkow. 37 dźěći su tu kschcenych. Pacjerskich dźěći běche tu 39 (30). Pschipowědanjow wjeńcznych 25, wěrowanjow 20 (25). Mjes 29 (24) zemrětymi běchu 3 dźěći w prěnim lěcze; najstarscha zemrěta běsche nimale 86 lět stara. 26 zemrětych bu tu khowanych. Spowědnych hosći běsche 1739 (1695); mjes nim dosta 70 doma žiwjacych. Wunoschk sběrkow běsche 300 hr. Bóh žonhuj też dale naschu wosadu.

S **Blunja.** (Padulschtwo.) Padulschi pobychu w Schenkej korcznje a kradnychu tam w nozy paleńz, wina a kolbasy. Sa padachanmi sćěda nimaju.

S **Jablonza.** (Mjelboże.) Hdyž schkleńcjer Gustav Nazorka dźiwjche po rěblu horje slěźeć, so tutón sapoca žuwacz. Nazorka padże tak njeschłomnje, so sej nohu sčemi.

Z gmejnskeho žiwjenja

S **Warnotcźicy.** Ssobotu wotměchu tudomni gmejnjzy sastupnizy wurjadne pobjedźenje. Wotměchu wólby za sastupnikow do wschelakich wubjerkow. Sa pschedsteńerja sastupnikow wolesche so wjesnjanjota, ta naměstnika k. Krjeczmar, ta sapisžowarja k. Emil Sahrodnik, ta naměstnika k. Willy Sahrodnik. Do finanzneho a wustawineho wubjerka wolachu so kk. Barchmann, Spank, Heidrich, do lěsneho a twarkeho wubjerka kk. Preschr, Heidrich a W. Sahrodnik, do spomožerskeho wubjerka kk. Garbar, Preschcr, Spank, do wobwdlerskeho wubjerka kk. W. Sahrodnik a Barchmann. Na to wosjewichu so dóschke wězy. Potom wotmě so dlěsche tajne pobjedźenje.

Wohnjowobornistwo

S **Bóschiz.** Ssobotu tydźenja wotmě tudomna dobrowólna wohnjowa wobora swoju 56. hłownu zhromadźiznu, kotruž wopalny mischtr nawjedowaschе. Po lětnej rosprawje je wobora wotměła 12 dyrbjenskich swučowanjow, jene hłowne alarmowe swučowanje a nózny swučowanšći pohod. K wohnjej wobora jónu thwalaschе a 1. myto dosta. Mězaczných zhromadźiznow je so 12 wotmělo. Běchu pschcjo jara derje wopytane. Wobora wobdźěli so na wschitkich zkhadźowanjach wobornych hejtmanow, swučowanjach signalistow a jamaritow, też na swjatkowym sjedźe w Bóschopizach. Smjertnu njedźelu spominaschе wobora na swojich wójnskich padnjenych, 2. dźeń hodow wuhotowa swój 56. załoženski swjedźeń, kiž běsche derje wopytany. Nowowólby niczo njepscheměnichu. W rosprawnym lěcze wusnamjeni so za 30lětne njepschetorhnjenu słužbu w hasscherstwje 1. cźahowy wjednik Jan Korla Czech, za 20lětne sastawnik Hermann Hanczka, za 10lětne 2. cźahowy wjednik Pawoł Kubiza a stupań a signalist Jurij Langa. Samaritske wusnamjenjenje dosta kanitelnik a stupań Pawoł Wětnar. Na tónzu zhromadźišny dźakowasche so wopalny mischtr wschitkim sa dopjelnjenje winowatosćow a rozwudźenje.

Z **Marijneje Hwězdy.** Zašły tydźeń wotmě tudomna dobrowólna wohnjowa wobora swoju hłownu lětnu zhromadźiznu w Pančanskim hosćencu, kiž bě jara derje wopytana. Najprjódcy přečita so zapis poslednjeje zhromadźizny. So skhwali. Rozprawa wo dokhodach a wudawkach poda spokojacy wobraz, pokładnik so wuswobodźi. Wo lětnej dźěławosći rozprawješe stotnik Bejma. Z njeje zhonichmy, zo ma wobora tukhwilu 40 aktivnych a 5 starych sobustawow a jeneho čestneho. Jedyn towaš, Jurij Nowak z Kukowa, bě w běhu léta zemrěł. Na njeho so sćicha spominaše. Zwučowanjow wotmě so 12, je we přerězku 31 muži wopytachu. Tehorunja bě telko zhromadźiznow. Wyše teho zeńdźešta so kommando a wubjerk dwójcy. Pjeć króć so wobora k wohnju zawoła, jenož dwójcy trjebaše zaprinmyć a za to dósta jenu prěnju premiju. 13 towaršow bě kóžde zwučowanje a kóždu zhromadźiznu wopytało, 5 bóše jenož jenu zapasło. Za to jich sykawski zwjazk pokhwali a z małym darom zwjeseli. W Kamjencu a Halstrowje wotměwašej so posedźeni za stotnikow. Z přileżnosću swójbneho wječora — 17. jatrownika — bu 1 towaš za 30, 1 towaš za 15 a 3 towarjo za 10 lětne sobustawstwo a službu wuznamjenjeni. Nowy sylny wóz za mužskich při motorskej sykawje so do służby wasa. Z pomocu wopalneje zwěsćenje k motory a sykawskeho zwjazka so kup zmóžni. Tutón wóz přewza wobora 6. augusta a 15. augusta jón kujez propst swjatočnjo poswjeći. Bórzy wotmětwachu so wuježdy na pruhu. Při tym so też sobustawy sykawskeho zwjazka wołdźělichu. Wóz je swoju pruhu derje wobstał. Prěni króć wujéždżechu sej bižo 17. augusta k wolmcj w Njehjelčicach. W dalšim jednaše so wo wšelakich dopisach. Potom rěčeše so wo lětušim założeńskim swjedźenju, kiž budźo so po zwučenym wasaju z dźiwadłom a rejemi 29. januara wotměć. Z tym skónči so jara zajimawa zhromadźizna.

Bratr něhdušeho awstriskeho zwjazkoweho kanclera Schobera skući samomordarstwo.

Blidarski mištr a wunamakař Konrad Schober, bratr loni zemrěteho něhdušeho awstriskeho zwjazkoweho kanclera a zwonkowneho ministra dra. Schobera je so hospodarskeje nuzy dla zatřělił.

Z Łužicy

* S **Bitkopiz.** (Duchownа njeczorna hudźba.) W tudomnej evangelskej hłownej zyrkwi politcźi Budyšli komorny khór pod nawjedowanjom domšeho organista Horsta Schneidera jasčhi njedźelu popołdnju duchownu njeczornu hudźbu. Toccata w Ď-dur wot Bacha a Thomasowy hodowny oratorij so tak wulkotnje pschedwjedźeschtej, so posłuchjerje wěsće wschitkim dołho w lubym bowomnjerju wostanje.

* S **Bitkopiz.** (Dźěczo so pschepadnyło.) Wutoru so schulske dźěći na wulkim mětschećanskim hrjebi hrajachu. Dokelž běsche jena tudomna firma tód rubacej dela, běsche dźěl haja jenoj cźežko zamjerznjeny. Tam so 9lětny hólz pschepadny a we wodze sjubi. Na zboże pak 21lětny blidarski pomocnik pschiskoči a hólza hischcze žiwoho wuczahny.

* S **Großhennersdorfa.** (Dźěczo so tepilo.) Pjećlětneho synka tudomneho knježeho pohonca běchu pásali ke klamarjej. Dźěczo pschihlźe nimo todu a poda so na njom. Na hrjebi běchu hakle wjedrowo tód rubali a tehodla běsche tutón hischcze cźežki. Dźěczo pschelama so a so tepi, prjedy hač so někto teho dohlada.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Freiberga.** (Pschestki wjenje pola khrobnoje kasy.) Na khrobnej kasy w Großhicirnu sy pschestchowanja wušłědźili. Pschestchowało je so pjeczа 21 000 hr. Winowatu wobsahu sy stalenu wótčinstwu wosjewili. Njeporadnosće sy so pjeczy hižom w lěcze 1931 japoczałe.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhłady na wjedro sa jutjischu žrjedu:** Wobłohowany trochu symne a njewěste wjedro.

* **Sajtojnika Maha djełowjeho hamta w Opladenje, kotryž mějesche mjes djełonjemějerjemi sa stražu djełazymi sledźeć, je pola Diepenthalskeje doloweje sawjery stónzowaneho namakali. Jenu z jeho rukajzow běchu jemu do rta tykhnyli. Kaž wobsetnosće spóznaćej dawaju, je so May, kotryž bě žiwy muž, se wschej mozu wobarał.**

* **Se wěże Schcepčanskeje zyrkwje we Winje je muž do hłubiny skočił a je s rosdrobjenymi stawami ležo wostał. Na pismje, w šamomordarjowej drasce namakanym, je wón 31lětny schulski domownik gymnasija w Zelowzu w Korutanskej. Wón je pjeczа 2500 schillingow sjubił, cźehoždla je do žmjerce schoł.**

* **Kaž Havasej telegrafowarnja je St. Louis w Senegalskej powź, je franzowske wulkoletadło „Tucjer" póndźelu rano ¾5 hodźin na dalšne leczenje do potodnišcheje Ameriki wuleczało. Jeho prěnje wulecźenje ¼4 hodźin njebe so poradźiło. Leładło ma 8300 litrow benzina sobu. Prěnje 760 kilometrow je leładło se spěchnosću 240 kilometrow sa hodźinu pschelecźało.**

Towafstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija" spěwa wutoru hišće w Serbskim Domje. Studije za Ptači kwas. Nowe mocy su hišće witani. Započatk z dypkom we 8 hodź. Prošu, přiduźće prawje dypkownje! J. Winar.

Pančicy. Jednota „Sokol" na pjatk, 20. 1. 1933 popołdnju ¼4 hodź. we Wudworju swoju porjadnu zhromadźiznu. Wšitcy bratša so cyle wěsće wočakuja. Starosta.

Swójbne powěsće

Zemrěli: Hanža swud. Kindermannowa rodź. Kerkec w Budyschinje, 77 lět; khowanje budźe schtwórtk pop. w 2 hodź. wot žarowańskeho domu na Mittelwjchk. — Jan August Rabowšk, wuchichi pótrowy rjadowar na wotp. w Budyschinje, 79 lět; khowanje je dźenża wutoru. — Cecilia Margareta j Jeschki w Budyschinje, 70 lět; khowanje budźe jutře žrjedu pop. w 2 hodź. na Mittelwjchk. — Hana Hildebrandtowa rodź. Mičkez w Budyschinje, 51 lět; khowanje budźe schtwórtk pop. w 3 hodź. wot Tuchofskeje zyrkwje. — Wilhelm Arnst, graniticharstwo w Budyschinje, 46 lět; khowanje budźe jutře žrjedu pop. ½2 hodź. wot Tuchofskeje zyrkwje. — Madlena swud. Helgestowa rodź. Mužikez w Hualchezach, 82 lět; khowanje je dźenża wutoru. — Marja Albertowa rodź. Wibrachej w Lejkej pola Wóšlinka. — Emilia Emma Lorenzowa w Cyrnowje pola Kamjenca, 47 lět; khowanje budźe jutře žrjedu pop. ½3 hodź. wot žarowańskeho domu. — Gustav Adolf Kobliž we Wósparku; khowanje budźe jutře žrjedu pop. w 2 hodź. wot žarowańskeho domu. — Lina Burgerowa rodź. Hartmannez w Starym Lubiju, 27 lět; khowanje budźe jutře žrjedu pop. w 2 hodź. — Pawoł Kramer, mólcr w Cźisowje pola Wojerez, 19 lět; khowanje je dźenża wutoru. — Jan Pjech w Koblizach pola Wuzkich Sdźarow; khowanje je dźenża wutoru.

Ssudnizy na pschesahadowanje.

Schwórtk 19. wulkeho rožka 1933

w **Budyschinje** na sudnišcu, dop. w 10 hodź.: Wschelake meble, hustle, khidło, Mježbowak, 7 pisanišćich strojow, syłkawa barby, 21 žonjazych khołowjerkow, 31 dźěćazych drasćejckow, wschelake tkaniny, hygienitke pschedmjety, mužaze kožuch, pjenježny kamor, wobrazy, próchčerbak, 40 bitkow ananasow, gramofonu, radia, 175 schezjenčkow melatowych nićzow, 10 rubow, 13 schezjenčkow wschelakeje wolmy, wulchwane trajiny, tolche sa motorske kola, wschelake kože, tajke s kožmami, wolmjane, bawlnjane, trikotowe a kožuze twory, klawer, zentrifugu, butrobaj, wohrěwak a studźak mloka, 40 puntow čornoho mlěčkoho papiera, klamowe pokładnje, 25 porow nitkich žonjazych kunpunow, 16 stejazych, 3 wišate a lětne cźapjanki, regulatory, cźapjnik na pisanišće blido, kletka sa krejazy cźapjnik.

Dobre rady

Wělowolmjane tkaniny mójeju na jednowe wosćinje wuczišćejcz. W politym bowje hymnece wody rospuschćitych punt žele. W kutej wodże wostajitych něko tkaninu pschez nóz leżo. Nasajtra rano ju potom w čistej wodże wulmkasch. Wolmjanu tkaninu njeswědźi jenje wuzimacz, ale ju hnydom mokru k fryschcenju powěsćejcz. Hischcze trochu wložmu ju potom na rubym boku wobstajnicach.

Kamjenc

Inventurske předawanje
we
wobućowym domje Mann
wot 16. hač do 28. januara
na Wallstr. 25-27 **na Wallstr. 25-27**

Stóž radio słyši
žiwjenje wužiwa!
Mende 148, dospołny, z dynamiskim wótřerčakom . . . . . jenož 148.— hr.
anodowe baterije, 100 volt. . . . 6.50 hr.
baterije dybzačnych lampkow . 0.25 hr.
Radio-Scholz
w Kamjencu **na Wallstrasse**
prěnjorjadny wosebity wobkhod

Inventurske předawanje
muzacych a hólčacych woblekow, mantlow, kholowow wšěch dnižin.
Hobrski wubjerk! Hobrski wubjerk!
Kašmosine twory
po płaćiznach, kiž Wam najwjetše lěpšiny poskićeja.
HERMANN MÜLLER
na Pfortenstraße 1 (blizko »Złote je hwězdy«)

Wšě šulske knihi
poruča we wulkim wubjerku
Serbska knihařnja w Budyšinje
::: na Lawskich hrjebjach :::

Lubi čitarjo prošu rjekńce stajnje při swojich nakupowanjach: „Čitach Waš nawěšćik w Serb. Nowin."

Strumpf-Meissner
w Kamjencu
na Budyskej drózy 30
Nowy tuni wosebity wobkhod wołmjanych tworow a nohajcow poskića Wam wulke lěpšiny w płaćiznach

žonjace nohajcy por **19** pj.
stopy k přišiću por **8** pj.
čistowołmj. předźeno k wušiwanju 50 gramow **22** pj.
ceiir-wołma w 100 barbach 10 gramow **11** pj.

Pospyt Was wšće přeswědči!
Wulki wubjerk wołóži kupowanje!

Inventurske předawanje mužaceje a hólčaceje hotoweje drasty
šatow a wołmjanych tworow, črijow a škórnjow
Wšitke twory směšnje tunjo!
H. Marschke w Kamjencu Oskar-Müller-Straße 8

20lětna holca
kiž móže dojić so pyta
w Khelnje čo. 25.

2 kozy
blizko kózlatam, dobrej dójcy stej na předań
we Worklecach čo. 37.

Wendische
Volkssagen und Gebräuche
aus dem Spreewald
Nowy nakład
Wilibald ze Schulenburg
z rysowankami po žiwjenju
Nětk město 5.50 **2.— hr.**
Na předań w Serbskej knihařni w Budyšinje

Stwórtk 19. januara, rano we 8 hodź.
započnje so naše wulke
inventur. předawanje
Njesměrne zniženje płaćiznow!
Potuńšenje zdźela hač do 75%
Na wšitke twory, kiž njejsu wosebje potuńšene (nimo B.eyle-tworow) dawamy **10%** pokładnjoweho rabata
Dom hotowe je drasty
Hellwig & Schönbohm
w Budyšinje na Bohatej hasy 19

Čitajće serbske knihi!
Serbska kniha runje tak tunja kaž němska! — Wulke zniženje płaćiznow našich knihow zmóžni za dźensniše poměry Serbam kupować serbske knihi!

Woteběrajće serb. narodnu zběrku „Dom a swět",
kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa.
Dotal wušło:

1. Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko. 1.00 hr.
2. Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedźeńska hra. —.50 hr.
3. J. Lorenc-Zaleski: **Serbscy rjekowje.** Powědańčko. 1.00 hr.
4. Adolf Černý: **Serbske wobrazki.** 1.00 hr.
5. Mato Kósyk: **Pšerada Margrofy Gera.** Dolnoserbska episka pěseń. —.50 hr.
6. Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko. —.50 hr.
7. Mina Witkojc: **Dolnoserbske pěsńe.** II. wudaće. —.50 hr.
8. Mar a Kubašec: **Khodojta.** Hra w tśoch jednanjach. —.50 hr.
9. J. Bart-Ćišinski: **Nawoźenja.** Narodna-episka basń. 1.00 hr.
10. **Ruske byliny** z dwjeworćami Měrćina Nowaka. 2.00 hr.
11. Jan Lajnert: **Wyskow sapy, sylzow kapy.** Basnje. —.50 hr.
12. Teréza Nováková: **Na farje.** — **Hańžki.** Powědańčka. 1.00 hr.
13. Pawoł Krječmar: **Raj myslow, sonow z łužiskich honow.** Basnje. —.50 hr.
14. Mato Kósyk: **Pěsńe.** I. žeł. 1.00 hr.
15. Mato Kósyk: **Pěsńe.** II. žeł. 1.00 hr.
16. Božena Němcová: **Baruška.** Powědańčko. —.50 hr.
17. Adolf Černý: **Serbske hobrazki.** —.50 hr.
18. Božena Němcová: **Ziwa Bara.** Ze žywjeńa pastyrskego žowća. —.50 hr.
19. Romuald Domaška: **Pokładopytař.** — **Le chevalier de saxe.** Stawizniske nowědančcy. 1.00 hr.
20. J. Lorenc-Zaleski: **Kupa zabytych.** Roman serbskeje pytaceje duše. 1.00 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.** 1.00 hr.
22. Božena Němcowa **W groze a pód grodom.** Powědańčko. —.50 hr.

Wjazane zwjazki su 50 pj. drózše.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow.
Wšě knihi předawa:
Smoler'ec knihićišćerńa a knihařnja, z. dr. z w. r.
w Budyšinje w Serbskim Domje.

Přiloha k čisłu 14

SERBSKE NOWINY

Wutoru 17. januara 1933

Wurjadna zhromadźizna sokołskeje župy „Čišinski“

W Khróšćicach, 15. wulkeho rožka 1933.

Z wulkim wočakowanjom dźěchu Sokoljo a hosćo na wurjadnu zhromadźiznu we Wjenkec žurli. Dobra kopa bratrow bě so zešła. Z narodnej hymnu zahaji so zhromadźizna. Starosta, k. wučer Jakubaš, powita wšitkich z wutrobnym „Na zdar“. Po poldralětnej přestawcy so zasy zeńdźechmy, nawjedowar rozłoži přičiny dołheho čakanja. katolske jednoty maju so z wosebitymi wobstejnosćemi bědźić. Loušo jednanje z duchownej wyšnosću njedóńdźe k wočakowanemu wuspěchej. Wšelake předsudki hrajachu tehdom hišće wulku rólu. Dokelž maja so w katolskich jednotach zasadne přemjenjenja stać, bě so *zhromadźizna powołała.*

Wo nich rěčeše nimale ¾ hodźiny k. wučer Měšk a nk, ze swojeho pohnuwanja a też po woli župneho předsydstwa. Cheyše so z tutej maćiznu cyłe zymnje a wěcownje zaběrać. Njerad je to njelubje dźěło na so wzał, tola je so dołhi čas z wěcu zaběrał, zo by někajki wupuć zo znatych přećiwjenjow namakał. Jeho postupowanje je so wšelako posudźowało. Po swojim wuznaću je lubosć k narodej jeho pohnuła a też dopóznaće, zo tak dale hić njemóže (!) Njeby-li snadź so něšto stało, by so dale přećiwo Sokołej dźěłało. A njeby napřećiwne dźěło hnydom wočakowany wuspěch mělo, tehodła njebychu přećiwnicy mjelčeli, kaž je so jedyn wuznał: „Bych čakał, doniž njebych mocy měł!“ Rěčnik zaběraše so potom ze zańdźenosću, přitomnosću a přichodom Serbskeho Sokoła abo kaž dyrbi přichodnje w katolskich kruhach rěkać „ćłozwučowace towarstwo“. Dokelž so tu zwjetša wo młodźinu jedna, chcedźa serbscy duchowni sobu dźěłać. To pak so hač dotal njehodźeše dla hišće njerozrisaneho stejišća duchowneje wyšnosće. Pokaza na šćuwanću, kajkaž bě přez němske nowinarstwo šła dla sokołskeho zjězda we Prazy, na kotrymž běchu so serbscy Sokoljo wobdźělili. Wšelacy nowinarjo mjenowachu to krajnu přeradu. Dyrbimy na to zhladować, kak so naše dźěło w serbskim ludźe, pola duchownych a wyšnosćow posudźuje. Mjenowaše też wšelake wosoby, kotrež za přemjenjenje na katolskej stronje dźěłaja. Rěčnik wuzběhny wšelake materialne lěpšiny, kotrež z tuteho přemjenjenja nastanu, pokaza na přećiwnosće, kotrež mjez organizacijemi na wšelakich městnach mjez katolskimi Serbami wobstoja tak w Kulowje, Khróšćicach, Workleccach a Pawlicach. Sokołske jednoty njeběchu hač dotal žane wosebne towarstwo a wot cyrkwje njepřipóznate (kak dha steji z turnarskimi, spěwanskimi, ratarskimi, wojerskimi a druhimi? — přisp. dop.) W dalšim dótkny so rozprawjeř wšelakich zawšćeńskich prašenjow, też pomérow, kajkež so to po přemjenjenju ze Zwjazkom, dalšimi sokolskimi jednotami a z druhimi organizacijemi w přichodźe wuwija.

Zo njeběchu jeho słowa na płódnu rólu padnyłe, dopokaza womorna ćišina, kotraž po přednošku mjez přitomnymi knježeše. Ani jena ruka so k přikleskej njepozběhny a žane připóznawace słowa so w rozmołwje njewupraji, kiž so jeho wuwjedźenjam přizamkny. Wšitcy rěčnicy běchu teho mjenjenja, zo tu wěste egoistiske mocy dźěłaja a tutej njewidźomnej mocy mamy so podćisnyć. Wšo je nimale tak daloko hotowe, serbskeho Sokoła rozbić. Katolska cyrkej so na tutym słowje njepostorka. Hewak njeby bamž pólskemu Sokołej při jeho 25lětnym wobstaću swoje zbožepřeco wuprajił a też požohnowanje připósłał. Katolscy Sokoljo njejsu za čas swojeho 12lětneho wobstaća ničo zleho a wopačneho činili, su přeco swěrne sobustawy swojeje cyrkwje byli, *byrnjež so na nich bóle z krutiskim* wóčkom zhladowało. Njejsu na nyšporje kopali a rejo so na sportnišću wokoło honili, kaž je to wuwołany katolski DJK mjez Serbami wjacy króć činił. Zwjetša běchu wšitcy přezjeni, zo tajkeho přemjenjenja trjeba njeje. Kruće so přećiwo temu protestowaše, kaž njeby Sokoł hač dotal něšto docpěł. Napřećiwne dopokazuja jeho wulkotne zlěty, zhromadźizny, zwučowanja, kurzy a druhe. Přichod nas powuči, hač budźemy za 12 lět kročele dale hač dźensa. Jenož mocy so podćisnjemy. Tuta jěra mysl budźe so dale žrać w něhdušich Sokołach. Zasy smy jenu kročel dale w rozbiću našeje tak nuznje jednoty. Jedyn

Radio

Srjedu 18. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 11.30 ratarski přednošk, 16 „600 lět wobydlerskak ulutra“. 20 swjedźenj wo załoženju Němskeje.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 10.50 za žony. 16 za młodźinu. 19.05 pać k hospodarskej jenoće Němskeje. 20 swjedźenj wo załoženju Němskeje. 21 koncert.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Königsberg: Heilsberg: 19.25 hólči khór. Win: 19.35 oratorij „Klirystus“. Waršawa: 20 pólska zabawna hudźba. Praha: 19.05 dujerski hudźba.

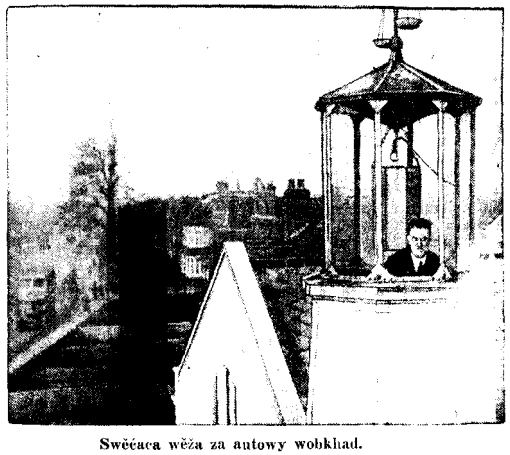

Swěćaca wěža za autowy wobkhad.

Při automobilnej drózy z Catforda do Londona su někotre swěćace wěže k wołóženju autoweho wobkhada w nocy postajili. Wěže steja tak, zo je automobilistoju hižom wot nazdala widźa. W nocy so jich swětło wjerći. Na wobrazu widźimy jenu z tutych swěćacych wěžow.

Něšto wo słowjanskich narodach

Juhosłowjanska.

Ze wšěch słowjanskich krajow je Juhosłowjanska najmjenje znata. Wšědny Němc, samo *zdźěłany* ničo niewě wo eksistency juhosłowjanskeho kralestwa. Štož člowjek njeznaje, njemóže hidźić. Tuž je Juhosłowjanska nimo Bołharskeje jenički słowjanski kraj, na kotryž Němcy njeswarja.

Bohužel tež my Serbja wo Juhosłowjanach jara mało wěmy, hačrunjež jedyn z juhosłowjanskich splahow so runje tak mjenuje kaž my, mjenujcy Serbja.

Dźensniša Juhosłowjanska nasta po světowym přewróće ze zjenoćenjom třoch juhosłowjanskich krajow — Serbije, Khorwatskeje a Słowjeńskeje. Přisłušnicy tutych třoch splahow tworjachu w połnócnej radomiznje za Karpatami zhromadny cyłk. Při powšitkownym pućowanju słowjanskich narodow dobywachu so pomałku do krajow, hdźež nětko bydla. Běchu tehdy drje hižo po narěčach dźěleni. Jich wosud so njejenak rozwi. Słowjeńcy do 7. lětstotka wobsydlachu kraje mjez Dunajom a Jadranskim morjom, Serbokhorwaća bydlachu w krajinach při Drawje, Sawje a dale na Balkanje. Najhóle běchu strachej wustajeni Słowjeńcy, kotříž kraj zwjetša jenož rědko wobydlachu. Jenož w Korutanskej (Kärnten) bydlachu w zhromadnym cyłku. Tohodła też Słowjeńcy hnydom při spočatku buchu podćisnjeni wot Awarow. Lědy zo běchu so z pomocu Sama wuswobodźili wot tuteje ćwile, wałachu so do jich kraja baworscy Němcy. K němskemu nadběhej přińdźo hórzy hišće madźarski a skónčnje też italski. Němc, Madźar a Italčan hromadźe kopachu row Słowjeńcam, kiž běchu nimo toho hišće rozkuskowani po wšelakich krajach. Tak ženje pola nich njedóńdźe k samostatnemu politiskemu žiwjenju, hačrunjež woni so čnsto wo to prócowachu a pomocy hladachu pola mócnišich słowjanskich bratrow, přede wšěm pola Serbokhorwatow a Čechosłowakow, z kotrymiž chcychu so kulturnje zjenoćić. Hakle swětowa wójna dopomha jim k swobodźe, tola nic wšitkim. Wulki dźěł Słowjeńcow wosta hišće pod němskej a italskej namocu w Korutanskej a Istriskej.

Zajimawe je, zo Němcy Słowjeńcow mjenuja „Wenden“ abo „Winden“, runje kaž nas łužiskich Serbow.

Serbokhorwaća zasydlichu so tohorunja rozprošeni po dalokim a šerokim kraju a hač hórzy zhubichu mjez sobu kontakt, tak zo nasta na dołhim wječorje samostatny khorwatski lud a na krótkim ranju samostatny serbski lud. Tuto wuwiće wšak njeběše jenajke. Khorwaća na př. při přihódnych wumjenjenjach bydlo nad morjom wutworichu do 9. lětstotka wjetšu politisku móc a běchu žiwi we swojim samostatnym staće. Južne a narańše splahi pak, kiž bydlachu w njepřistupnych horach, dołhichu politisku samostatnosć hakle pozdźišo a při tym běchu hač do světoweho přewróta rozprošeni po wšelakich mjenje bóle wotznamknjenych krajach w Serbiji, w Banaće, w Bosnje a Hercegowinje, kaž też na Čornej Horje. Tak wot wšeho spočatka nasta skódne dwojenje, kiž so hišće zhórši z tym, zo na prozy 12. lětstotka khorwatske kralestwo bu přizamknjene k Wuherskej a z njej w lěće 1526 k Rakuskej. Při tym Khorwaća sej zakhowachu swoju narodnu swojorazność a mějachu poměrnje dosć prawow. Jich „ban“ bě hotowy knježićel. Khorwatam so přizwolichu samo wosebite university a Khorwaća scyła wuznamnu rólu hrajachu w narodnym a europskim žiwjenju. Hórje běše, zo so ze Serbami rozdwojichu też po wěrje. Runje kaž Słowjeńcy tak też Khorwaća podležachu wliwej nawječorneje cyrkwje a buchu romsey katolikojo, mjez tym zo Serbja dostachu křesćanstwo wot ranja a buchu prawosławni. Tuto rozdwojenje po wěrywuznaću zawinowa też rozdwojenje po pismje: Khorwaća započachu wot 14. lětstotka pisać z łaćanskimi pismikami, Serbja pak z cyrilskimi. A rozdwojenje po wěrju a pismje da pozdźišo často nastork k wšelakim zwadam. Skónčnje so husto samo dwěłowasche na tym, hač su Serbja a Khorwaća jedyn splah po kreji a rěči. To pak je zmylk: serbska a khorwatska rěč je ta samsna, jenož zo so naložuje hinaše pismo. Rozdwojenje mjez Khorwatami a Serbami su cuzy často wužiwali k škaranju a to dźensa hišće činja.

Serbja mějachu krwawny wosud. Jich stat, kiž bě skrućił wulki župan Sćěpan Nemanija, rozkšć wulkotnje pod slawnym carjom Dušanom Sylnym, přećelom českeho kraja Korle IV. Tola mócny serbski stat bu wohroženy wot nadběhow Turkow. Serbska cyrkej, *kotruž bě założił swj. Sawa*, a *serbski stat* zwjezoštaj so w surowej bitwje na Kosowym polu 28. smažnika lěta 1389. Cyła Serbija přińdźe pod turkowsko nadkjeżestwo. Přińdźe zrudna doba wotročstwa balkanskich Słowjanow, doba podarmnych zběžkow, doba skeržacych żelospěwow a też spěwa wo rjekowskich skutkach kralowca Marka, z kotrymiž so žiwješe nadźija na lěpši přichod. Serbja njemóžachu so zjenoćić ze swojimi khorwatskimi bratrami, ale mocy njezhubichu. Nawopak, tak ruče hač pod wliwom nowych europskich směrow zadu na Balkanje čerstwši powětr, zbrahachu so Serbja prěni, přimachu za bróń a so wuswobodźichu z turkowskeje kwakle, wobnowichu swoju samostatnosć a takle běchu doprědkarjo samostatnosće druhich balkanskich ludow. Ani druzy Juhosłowjenjo we wotročstwje njeswstawachu w dźěle. Wot doby reformacije sem so prócowachu wo zjenoćenje. Wosebje w dobje napoleonskich wójnow bě syłne hibanje, kiž zaměri zjenoćenje wšitkich Juhosłowjanow (też Bołharjow) do jeneho cyłka. Běše to tak mjenowane „illirske“ hibanje. Bě wšak podarmne. Traješe hišće sto lět, prjedy hač so juhosłowjanska myslička možeše stajić do skutka. A kelko weporow je so we swětowej wójnje přinjesło tutomu zamérej. Što dyrbjachu přećerpić wšelcy Serbja w zymje 1915/16! Dźensniša Juhosłowjanska bě ze wšěch słowjanskich krajow najbóle rozkuskowana. Bjez dźiwa, dźensa hišće w młodym stadu dosć zadźewkow a rozkosćow a budźe hišće trać dołho, prjedy hač so wotstronja zahubne sćěhi stalećeho wotročstwa a rozkuskowanja.

Ale najbać wšě zadźewki, najbać stalétne sćěnjenje a skaranje njeprećelow, móža so juhosłowjanscy bratrja widźeć dać ze swojej wysokej kulturu. Cyły swět dźensa hišće wohromadźuje překrasne juhosłowjanske pěsnički a rjekospěwy, za kotrež so samo zahori najwjetši němski basnik Goethe. Tute pěsnički běchu kwětki najčežšeje doby wotročstwa, wukhow

Naše pismowstwo

Sokolske Listy, časopis serbskeho Sokolstwa. 9. čisło 8. lětnika je wušło. Potajkim trochu zapozdźene, runja wšelakim druhim serbskim časopisam. Tola pohladajmy, što nam swojorazny měsačnik přinjese. Smy překwapjeni, zo so tón raz zaběra z dotal hišće mało wobkedźbowanym prašenjom serbskeje žony w pomjerje k Sokolstwu. Zawod za tónle ważny předmjet je podał br. Krječmař w basni „Sotry!" Pseudonym Wóhnjoš, kotryž sebi w swojim času hižo wotewrjene słowčko zwaži w nastawku „Samson a Delila" znowa rozebjerje prašenje „My a serbska žona". Jeho měnjenje budźe tež zwonka Sokoła zajimować. We možnosćach wobdźělenja serbskeje žony na sokolskich pócowanjach, wosebje tež w nastupanju čełozwučowanja zaběraja so w positiwnym zmysle nastawki „wo žónskim čełozwučowanju w Serbach", „Wuznam žónskeho čełozwučowanja" a „Wuwiće žónskeho sokolskeho čełozwučowanja". Tež dwaj pokhodaj za Sokołki nadeńdźemy. Wosebje zalubić budźa pak so někotre krasne wobrazy wo žónskich zwučowanjach. — Wo najwuznamnišej sokolskej sotře rozprawja nastawk „Sotra Renata Tyršowa". Je wudowa po załožerju Sokolstwa Měrosławje Tyršu. Tež Serbja maja so hižo mnoho tutej nadobnej Sokoley dźakować. — Pod stajnej rubriku „Ze sokolskeho žiwjenja" nadeńdźemy wobraz br. dr. Muki we čornym wobluku. Bolostne to spominanje na jeho wotkhad do raja wěčnosće. — Wobšerne čisło dokónči z mnoho rozprawami w zajimawych podawkach w sokolskim žiwjenju. jš.

Kekli'a krawca Homole

Hdy by Kopjenitš hejtman dźenża hišćeje žiwy był, wón by dyrbjał pichinacź, so njeje stojćenu krawcej Homoli, wopačnemu wójnjstemu jatemu Daubmannej. Wichał kary drjechliwy schewa Wołgt trjebaše uniformu k tomu, so by dozpěł nahladnosće pola wyšnosćow. Krawc Jgnaz Homola wichał trjebaše jenož rjeź, so je měł uniformu a hižo jemu wěrjachu. Wuniformje ju dźe mnoho khodźił a cźi žmědża dźenża sa to po prošenju khodźicź. Krawc Homola wschał hišćeje pichipomni, so je poslednji wójnikl jaty a so ju ††† ili Franzowsojo jeho tak cźiwolowali a krjudowali. A to hordom naša wołoko njeho wulka hara a žiwjenje j wojeršćimi towarśtwami, cźeśtnymi a druhimi knježnami, i narěcźemi, žbožopschecźemi, kwětnymi, jedźnymi a klinczajomi darami. Haj, žamo prynzowski rjad dosta wbohi poslednji wójnsti jaty „Daubmann" — krawc Jgnaz Homola. Potom pak wbohemu krawcźikej žadko rozcźešće a by so radu ſ procha měł, ale to so jemu njeporadźi, dokelž njemóžeše wotbyć duchow, kiž bě žbudźił. A poslednji akt tuteje keklije wothra so pśched nješto dnjemi w Freiburgu pśched žudom. Bě to jara wješeke žudniske jednanje, pśchi kotrymž niż jenož pśchihladowaŕśtwo so ſ zgleje schije wośchcźerja, ale žamo statny rěcźnik njemóžeše khutny wostacź a rosprawu wo tutym jednanju klinczachu kaž póstniske žorty. Nětkli žu sa to měli, so je tajka keklija jenož w Němsej móžno. Ale tomu tak njeje. Je to móžno wschudźe, dokelž ſ dobrym wótcźinitim smyślenjom hodźi so dźenża jara wjele wuwikowacź a patriotismuš dźenża jara nješto wunješe. Ale tóždy dźeń so cźi njepośpicźi itladnosćź nałmjecź so tak do žyteje wole, kaž nad krawcom, kiž prynzow nawabi ſ wótcźinikej horliwośćí.

w čerpjenju a horju, žedźenje za swobodu a jew słowjanskeje kulturneje mocy.

Juhosłowjanska je měła a ma sławnych basnikow a narodnych pócowarjow, ze Słowjeńcow n. př. Trubara, Stanka, Oraza, Prešerna, Župančiča a Cankora, z Khorwatow Preradowića, biskopa Strossmayera, Vojnovića. Serbja móža so hordźić z Vukom Karadźićom, Skerlićom a druhimi. Khorwatski rězbar Městrowić je swětaslawny, sławni juhosłowjanscy wučeni su Kopitar, Miklošič, Murko, Jagić, Bulić, Daničić atd.

Juhosłowjanska je herbne kralestwo. Kral je Aleksander I. z dynastije Karadźordźevićow. Dźensniša wustawa pokhadźa z 3. póžnjeńca lěta 1931. Narodne zastupjerstwo wobsteji ze senata a sejma (skupština). Połoženi senata kral pomjenuje, połoja so na 6 lět woli. Zapósłancy so na 4 lěta wola. Wólbne prawo maju jenož mužoje wot 21. lěta. Po 13. paragrafie statneje wustawy su w Juhosłowjanskej zakazane towaŕśtwa a oragnisacije konfesionalneho a politiskeho raza. Kralestwo Juhosłowjanska je rozdźělona na 9 bancowinow. Juhosłowjanska ma 13 930 918 wobydlerjow. Z nich je po narodnosći 74,4 proc. Serbokhorwatow, 8,5 proc. Słowjeńcow a druhich Słowjanow 1,50 proc. Němcow je 4 30 proc., Madźarjow 3,90 proc. Arnautow 3,70 proc., Rumunow 1,90 proc., Halčanow 0,16 proc. a druhich 1,70 proc. Po wuznaću je 43,6 proc. prawosławnych, 39,4 proc. romskokatolskich, 11,1 proc. muslimanskich, 1,8 proc. protestantskich. Wostatni su grekskokatolscy a židźa. Statne barby su: módra, běła, čerwjena.

Juhosłowjanska je najbóle słowjanski stat a tež hajo słowjansku politiku. Je z Čechosłowakskej zwězana z wójeńskim zwjazkom. Z Bołharskej so hišće tak prawje njezwjese. Wina je škaranje macedonskich wótcźinikow a šćuwanje pranjepśeśela Juhosłowjanskeje, Italskeje. Mjez Juhosłowjanskej a Italskej knježi stajnje wulka napjatosć. Italska juhosłowjanska mjeńšinu surowje potłóčuje a chce Juhosłowjanskej Dalmatisku rubić. Tohodla spyta tež šćuwać na Juhosłowjansku Albansku, Wuherśku a Bołharsku. Wobsteji wulki strach, zo jako płód tajkeje šćuwańcy nastanje raz nowa europska wójna.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 17. wulkeho rožka 1933.

Wčerawše urzy w Barlinje.

1 dollar	4,209	100 złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,11	100 českosł. krónow	12,463
100 šwajc. frankow	80,97	100 franc. frankow	16,42

Bursowe wikowanje wčera wjahny. Polttiske njebjo ho počahuje. Pśiśeńenja nźijow, dołhich a rentowych liśeńnow na burzy pychiběraja, ſ tym ho wź, ho kupy ſeźłabjuja. W małym Lippeskim stacje ſ nětkeje 115 000 wolerjemi ſandźenu njedźelu, jamochu naźonalsozialiśeźi na swoju liśeńnu někotre tyśaźi głosow pomjo pośledneho wólbam wjazy sjednoćeźi. Jich wjednizy ſ nowej nadźiju na posup stronu napjeńenjemi, rasnicho wusmupja, wosebje pśheźiwo tuthwilnej wytchnoćeźi. Najśerje ho stany hejm hižo na nowy tydźeń jeźdźe. Wocźakowacź je, so wschelake strony namjetnu, tuthwilnej wytchnosći njedowěru wuprajicź. Je-li ho tole stanje, wyschnoćeź kupdom hejm rozpuśćeźi a nowe wólby na źrjedź abo kónc maleho rožka wupiśche.

Sso wě tajka politiska napjatosć śeruźenju nascheho hospodarstwa njeśpi. Najpśeśiśa a najwažniśa staroźeź tohodla kněźerstwa ma być tajke pomjery pychitowacź, so ho nasche hospodarstwo samoźe brjoha pichimuješ. Njech tež na cźole tuthwilnje wuychodźeće general steji, jewi tola frojmjenje, so statna móź ma měcź na starosći niż jenož někotre, ale wiśe worschty luda. Nochcemy ho pśichi nascheh hospodarskich rospomnunanjach tyčacź bo politiskeje kupdy, ale namołnjeceź chcemy, so tóždy w pozie kupdy wobliczа dźěłaju, njech kupdu kedźbuje na jewy politiskeje bódźeńcy. Stajnje njech ho prascha, cźejim kajmam kluźi ta abo tamna strona.

Prasnikowe wiki w płacźijnach ja hotowe sorno žane pśichemeńenja njepychipśeśechu. Mlyny a wikowarjo jara mało kupuja. Wocźakuja tola kupdy, dokelž dowóź na wiki. Pśichi tak kupdźim wjedrje katarjo sapocźnu jaźo mlócźicź. Tehodla mjenja, so wjazy žita na wiki pichitu-dźe a płacźijny snowa popułcźeźa. W termińowym wikowanju ju płacźijny kerje jeźlabjene. Teź w Drjezdźanskich wikach ho płacźijny pomjo sandźenemu tydźenjej njepśemeńenichu.

Wcźera płacźeśche w Barlinje zentnar

pścheńcy: 9,30—9,40 (9,35—9,45) hr., rožki: 7,60 hacź 7,70 hr., jeczmjenja, nalětnjeho: 8,25—8,75 hr., nasymkeho: 8,20—8,20 hr., wowsa: 5,60—5,75 hr.,

w termińowym wikowanju:

pścheńcy:

sa měrz: 10,17½ (10,32½) hr.,
sa meju: 10,30 (10,42½) hr.,

rožki:

sa měrz: 8,18¾—8,17½ (8,32½) hr.,
sa meju: 8,30—8,28¾ (8,45) hr.,

wowsa:

sa měrz: 6,13¾ (6,25) hr.,
sa meju: 6,30—6,28¾ hr.,

w Drjezdźanach:

pścheńcy: 9,15—9,40 hr., rožki: 7,25—7,50 hr., jeczmjenja, n alětnjeho: 8,60—9 hr., nasymkeho: 7,75 hacź 8,55 hr., wowsa: 5,75—6 hr.

Płacźijny w spinkach ju płacźijny tydźeńskich wikow. Hdyž pak žane nasomnjerke njejsu, ho njepśemeńechu.

Śświnjace wiki we Wojerezach.

Sobotu 14. januara pśchiwjeźechu na wiki 262 prašatow. Běchakow njebě žanych. Prošata płacźachu, 4—6 tydźeńske 7—9 hr., 6—8 tydźeńske 9—11 hr. Wobkhod bě žiwy, wjerwośta wjele sykta.

Wiki rěznego skotu wcźera w Drjezdźanach.

Howjadow a świnow běchu wjazy hacź nadoćź pśchihnali. Tehodla běchu świnjace wiki jara schwatne. Płacźijny cźuźiwje kleśnychu, wosebje ja śrjenje a tołste. Cźelata ho cźežko pśchedawachu, njedospźeło tydźeńske płacźijny. Ssamo najrjeńiše cźelata běchu w płacźijny stśicźene. Jara łubjene běchu jatso wiki w howjadach. Byli, kaž teź tucźne młode krowy ho hišćeje derje dołcź pśchedawachu, ale tola płacźijny popułcźeźowachu, najbóle we wšelkich druhich druźinach. Žuhych kupzow njebě wiele pśichitało. Nětko ho skoru jatso wyše wosta.

Hamtske a žudniske powěsće.

Pśchesłuchowanja:

Sćrjedu 18. wulkeho rožka 1933

w **Starym Ľubiju** w korcźmje „Žałny wuhlad", dop. w 9 hodź.: Ssornikaze a jelenjaze rožki;

w **Dažinje** w Kalicźej hoscźenzu, dop. w 10 hodź.: Khamor, schkleńcźany;

w **Kolmaju** w hoscźenzu, dop. w 10 hodź.: Najcźišći cźažnik a wschelake meble;

we **Wulkich Sdźarach** w Strcźuble hoscźenzu, dop. w 10 hodź.: Motorske kolo;

w **Běłej Wodze** w hoscźenzu „Ke kronje", dop. w 10 hodź.: 21 partikow (kjaśli), radio, gramofonowy khamor, klawěr, wannowy wóśeł, toilety ze schpihlikami, kantorowe kortko, klubowej stołaj, radio ſ wótśjerćźakom, wschelake wartenske róle, dubowy bufet, waha, brankha, stejacy cźažnik, schijaca maschina, pjenjeźny khamor, pleczene meble, 5 žełesnych kachli, bufet;

w **Sekcźenjy** w hoscźenzu, dop. w 11 hodź.: Radio ze wótśjerćźakom.

Konkursowe.

Ssud je konkurs nad samoźenjom rěmjeślskeho mišterja Jana Güntbera w Budyšinje na Schulskej haju 5. pśiwcźaju termiju wodkjerźawskeje sćrjemy.

Drjezdźanska burza 16. 1.)

Pšeńca 76 kg	183 188	bárniace krušk:	14,70-15,00
rožka, 70 kg	145-150	pšeńć. wotruby	8 70 9,00
nalětni jeńmjeń	172-180	ržane wotruby	8,60 9,60
nazymsk. jeńmjeń	—	pšeńična muka	35,75-37,75
wows	115-120	ržana muka	24,00-25,00
čerwjeny dźećel	—	woka	—
raps	—	pieluški	—
kukurica (Mais)	-	hróch	—
suche truh.	8,70 8,90	cokrowe truh.	—

Płaćizny rězneho skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

16. januara

150 wol., 413 byk., 311 kruw., 69 alo:e., 852 ćelat, 820 wowc., 3570 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 28—32, 2. 24—27; 3. 21—23; 4. 18—20;
byki: 1. 26—29 2. 23—25, 3. 18—21, 4. —;
kruwy: 1. 25—28, 2. 20—24, 3. 13—18; 4. 10—12;
jałowcy: 1. 28—31, 2. 24—26;
wowcy: 1. 33—36, 2. 27—31, 3. 20—25;
ćelata: 1. —, 2. 32—37, 3. 25—31, 4. 20—24;
swinje: 1. 37, 2. 35—36, 3. 34—35, 4. 32—33, 5. 30—31. Rancy: 30—33.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotłowe symjo o tonu abo 1000 kg nowak 100 kg

	Płaćizny po złotej hriwnje				
	16. 1.	14. 1.		16. 1.	14. 1.
Pšeńca	186-188	186 188	muny	13,2-16,0	13,2-15,0
rožka	152-154	152-154	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
jeńmjeń	165-175	165-175	łołte łupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wowa	112-115	112 1 6	ceradella	17,0-18,0	17,0-20,0
kukurica	—		raps, wosušk	—	—
pšeńc. muka	22 7-35,5	22 7 35,	lany wosušk	10,30	10,2-10,3
ržana muka	19,3-21,6	19 3-21 0	auch.truhanč	9,00	9,0
pš. wotruby	8,75 9,00	8,75 9,00	b rnj. krušk	13,80	13,80
ržane „	8,70-9,00	8,70-9,00	syno, 50 kg	1,75-2,17	1,80-2,15
raps	—	—	ržana słoma	0,5-0,70	0,8 -0,85
hróch Viktor	20,0-23 0	2 .0-23 0	owowa „	0,40-0,50	0,45-0,55
lane symjo	—	—	lešna „	0,40-0, 0	0,45-0,55
pieluški	13,0-14,5	13,0-14 5	lešna	4	4,5-0,55

Hlowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

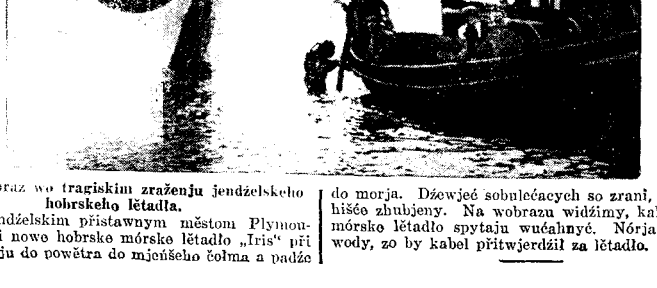

Prěni wobraz wo **tragiskim zraženju jendźelskeho hohrskeho lětadła.**

Před jendźelskim přistawnym městom Plymouthom storči nowe hohrske mórske lětadło „Iris" při pozběhnjenju do powětra do mjeńšeho čołma a padźe do morja. Dźewjeć sobulećacych so zrani, jedyn je hišće zhubjeny. Na wobrazu widźimy, kak hohrske mórske lětadło spytaju wućahnyć. Nórjak lěze do wody, zo by kabel přitwjerdźił za lětadło.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěnikow. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. z čišći Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwnjerje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přeciwo sćěhwkam čelneho znjezbožeња z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je za čas žiwenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbożenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń tłukarsku pomoc pytać. Smjerne znjezbożenja dyrbja so hnaw hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisanje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnia nadrobnje wuměnjenja tutele banki, kiž serbske Nowiny hdys a hdys wozjewi.

Čisło (Nr.) 15 — Budyšin — Srjedu, 18. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Sakski landbund němskemu presidentej

Sastupnika zhromadźizna sakskeho landbunda je wobsamkła, zo němskemu presidentej z telegrammom za to dźakowacź, zo **chce se skutkom ratarstwu pomhacź.** We telegramje zo dale praji, zo je nuzne, zo zo hnydom wukas wo sastajenju cźasanja w ratarskich hospodarstwach wuda. S hospodarskej a duschownej nuzu nastate sadwělowanje tóžbu měru pschekroča. „Sakske ratarstwo, ma k Wam, knjes němski presidento, krute dowěrjenje, zo budźece kaž prjedy tež pschichodnje ratarstwu pomhacź a zo swoju pomoznišwu wolu na němske knježerstwo pschenjesźece."

Sastupnika zhromadźizna je dale **wo konfliktu němskostatneho landbunda** z němskim knježerstwom wobsamknjenje pschijała, w kotrymž zo postupanju němskostatneho landbunda pschihłokuje a zo jako wuzwobodźacy skutk powita. Schtóž měni, so klin do ratarskeje fronty sabije, zo myli. Fronta steji a budźe cźim krućišcho stejeć, cźim rasnischo wjednistwo wojowanja wo sakhowanje ratarstwa k rosćahowanju dowjedźe. W tejle kronce je w dowěrjenja hódnym pschewodnistwje sakski landbund, hotowy k poslednjemu sastajenju we wojowanju wo existenzu, kotrež je zo ratarskemu powokanju nanujowała.

Zentrumska strona so z němskonacionalnymi n'ezwiaza

Němski kanzler je Schleicher je pondźelu pschedbydu zentrumskeje strony, prelata Kaasa, pschijał. Rosprajenje, kotrež nadpadnje dołho traješe, je zo z prajschenjom pschetwarjenja knježerstwa saběrało.

Pospyty wo pschetworjenje knježerstwa, po kotrychž dyrbjachu zo němskonacionalni a kschesćijanske dźěłacerske towarstwa do knježerstwa pschijeć, njeńdu pak pola kschesćijanskich dźěłacerskich towarstwow pschihłosowanje namakałe. „Der Deutsche", dźenik kschesćijanskich dźěłacerskich towarstwow pisše:

„Hdyž je wěrno, zo chce němski kanzler rad Stegerwalda za sastojnstwo němskeho dźěłoweho ministra dobyć, so by w zentrumskej stronje a w kschesćijanskich dźěłacerskich swjazkach serjeru namałak, je njemóžne, so by zo z **Hugenbergowym kursom nakładował.** Cźrjódy dźěłacerjow njemóža Hugenbergowy kurs snjesć, a Stegerwald njemóže pódła Hugenberga w kabinetu sedźeć.

Göring wo Straßerowym stejišću k Schleicherej.

Kaž nazionalnosozialistiske nowiny „Nazionalzeitung" pischu, je president němskeho rejma, Göring, zjawnje prajił, **so woprawdźe nichtó njemóže knjesa se Schleichera bóle fanatizy hidźicź, dyžli Gregor Straßer.** Straßer je jemu, Göringej, wołobinjzy pisched krótkim cźasom rjekł, so žebi sa wołebitu cźesć pschičiła, zo je wón, Straßer, Hitlera wot jeho dobreho měnjenja wo Schleicherju wuhonił. Schleichera bidźi a wě, zo zo sa městno němskeho kanzlera njepschihodźi. Schleicher zo jeničzy wo to prózuje, zo by nazionalnosozialistiske hibanje rozbił.

Pomoc so za mlokarstwo žada

Pondźelu dopołdnja je němski kanzler je Schleicher, prjedy hač je zo kabinettowe pozbudźenje saporožało, zentrumskeju sapósłanzow němskeho rejma Farinya a Dürrena z württembergskeho Allgäua a direktora bayerskeje krajneje ... ory, dr. Michała Horlachera z Minichowa, k rosprajenju pschijał, wo kotrejž běchu prosyli. **Kanzlerej wo jara wobmysłenym rozwizu mlokarstwa a wo wobstejnosćach w kraju paswischeźow a tworožkarnjow rosprawjachu, kotrejž katastrofje napischeźiwo du. Kanzler porućenym hnydomnym naprawam pschihłosowasche a bě hotowy, wschě trěbne naprawy za mlokarstwo do skutka stajicź.** Spósna zo, so buchu namjetowane naprawy za powschitkowne zajimy němskeho mlokarstwa a wozbeje za wołojenje mlokarstwowych wikow wuzitne byle. Pschi tym je zo na to pokasało, so je se sasadnym wumjenjenjom, so zo wikowanišcha-politiike położenje w mlokarstwje pschemeni. Kanzler je zdubił, so w kabinettowym pozbudźenju, kotrež zo hnydom pschisamknu, sa to wustupi, so buchu zo pschednjesene pschecza hnydom pschewjedźe.

Prjedy toho bě rosprajenje pola němskeho sežiwjenskeho ministra a pola pschisłuschnych wotrjadnych rosprawnikow było, pschi kotrymž je zo syndikus pschijšlnschneho industrijowego swjazka, dr. Schlobacher z Kemptena, wobdźělił.

Rosrěčenje mjes Hitlerom a Straßerom.

Adolf Hitler je wutoru pschipołdnju z automobilom z Weimara do Barlina **wotjěł,** hdźež zo z wjednikom němskonacionalneje strony, tajnym radźicźelom Hugenbergom, setka.

Skitanje přeciwo cazaniu na ratarskich statokach hač do pozn'eńskeho časa płaći

Němske knježerstwo je nacźisk noweho wukasa wo rosschérjenym schkitanju ratarskich hospodarstwow pschecźiwo cźasanju dowuradźiło. Schkitanje pschecźiwo cźasanju dyrbi zo hač do cźasa po žnjach wupschestrěcź. Schkitanje, nětkole sa njehibicźiwe wobsedźenstwo płacźace, chcedźa pschichodnje na hibicźiwe wobsedźenstwo wupschestrěcź.

Wčera je němski kabinet tež wo rukowanju němskeho stata sa wuporjedźenje wobydlenjow a sa dźělenje wobydlenjow wobsamknył. Po wosjewjenju dźělojaradźazeho ministra zo sa tole rukowanje snowa 50 miljonow hriwnow pschisłuschi.

K dźělowej słužbje zo nichtó njenuca.

Němšti komišar za dobrowólnu dźělowu słužbu je po pohórschenju republikanskeje wobcežowarnje wuraśnje postajił, so zo nichtó njesmě z hrožnjom, so zo jemu hewak spomožerska podpjera wotmje, nusować, so by zo pschi dobrowólnej dźělowej słužbje wobdźělił.

Prawa podružnikow so dale skitaju

Nětcźischi němski jakoń wo podružnistwje a jakoń wo schkitanju podružnikow lětša jenož hač do 1. haprele płacźitej. Podružnizy zo tohodla bojachu, zo budża wot toho cźasa na sozialnje zyle njedobałabaje postajenja stacźanskeho sakonnika pokasani. W nusowym wukasu z 8. dezembra 1931 je drje zo postajiło, so zo sakonjej wo schkitanju podružnikow jenož z mozy stajitaj, hdyž su zo postajenja stacźanskeho sakonnika wo podružnistwje po sozialnych nahladach wudospołnili. Praschesche pak zo jara, hač budże zo nětcźischi knježerstwo tychle wumjenjenjow dźerżeć, a hač budże němski rejm hač do 1. haprele mózy tajki jakoń wobsamknyć.

Sozialdemokratiska fraktzija w němskim rejmje bě tohodla loni sapowčałk dezembra nawjet podała, so by zo płacźiwosć sakonjow wo njedobałanju wobydlenjow, wo němskim podružnistwje a schkitanju podružnikow hač do 31. nožca 1935 podešchila. Na to je němski justizny minister 11. januara wotmolwił, so podružnikow schkitaje sakonje płacźiwosć njeschubja, prjedy hač zo njejsu postajenja stacźanskeho sakonnika wo podružnistwje po sozialnych nahladach wudospołnile.

Puki w pruskim sejm'e

Wutoru popołdnju je zo pruski rejm do prěnjeho pozbudźenja žiwjeho januarskeho pohłowanja zhromadźił. Pschi tym zu zo **kommunistojo a nazionalni sozialistojo do puknu dali.** Pschi debace komunnist **Fr.enken** nazionalnym sozialistam pschiwoła, zo žebi njeswěrja, do kommunistiskich ratarskich zhromadźiznow we wjeserjowych Němcach pschinjeć. Hdyž pschistajи: **Bojasnischeho praka, hač Wy seze, syhła njeje!"** pohórschowaze wolanje pola nazionalnych sozialistow nasta. **Nětkle 30 nazionalnych sozialistow k rěcźnistej tribunje cźerjesche.** S druheje strony runje telko kommunistiskich sapósłanzow pschihna. Jedyn nazionalny sozialist z **pjasću do sapóstanza Fr.enkena dyri,** tola zo druhim zobuzstawam kommunistiskeje runje kaž nazionalnosozialistiskeje strony poradźi, **swadnikow dźělicź,** z prjedy hač zo puki dale rozschěrichu. Hdyž president **Kerrl** sapósłanza **Freenkena** a nazionalneho sozialista **Bleia** z dalschego wobdźělenja pschi posedźenju **wusamknu** a chyzhe pschistupomnjenja k wobdźělodnemu porjadej cźiniz, nazionalni sozialistojo Horst-Wesselski sebe sanjesechu, ... president je swojeho hydła stanywschi posedźenje pschetorhny.

Ruske knježerstwo tyhazy ludźi z městow wupokasuje.

Swojoju prjedawschich kublerjow, kotrymž zu zo kubła sebrałe, hu pytali, zo w městach sezjiwcź. Ruske knježerstwo tele swojoju prjedawschich kublerjow z městow honi. Po woli kommunistiskeje strony dyrbja zo wone wuttupicź. Tež duchownych, mnichow a mnischki z městow jako pschecźiwnikow kommunistiskeho knježerstwa ... wupokasuja.

Vatikan w Sofii protestuje

Pschecźiwo prawosławnej kschesćijanzy prěnjeje dźowoti bołharskeju kralowskeju mandźelskeju je njedźelu popołdnju bamžowy japoschtolski wotpósłanz za Bołharsku, biskop **Ronkalli,** pola bołharskeho ministerskeho presidenta Wołobinzy protestował. S tejle kschesćijanzu zu zo swjasanja, pschi wobsamknjenju mandźelstwa wuczinjene, kaniše, po kotrychž maju z mandźelstwa wukhadźaze dźeći katolskej wěrje pschisłuschecź.

Ministerski president je bamžowemu sastupnikej wotmolwił, so je zo dźowka kralowskeju mandźelskeju po kralowym a knježerstwowym wobsamknjenju prawosławnje wutschcźiła, dokelž žebi to wustawine postajenja žadaju a žebi bołharski lud pscheje, so by jeho kralowski dom jeho nabožinje pschichłukschał. Monsignore Ronkalli je tón samy protest kralej we wołobitej audijenzy wuprajił.

Smiertne wusudy w Pólskej

W Gdyni zu zo pónđelu tři smjertne wuskudy wuprajile. Wojerski sud je jenoho podoffizjera pólskeho letałstwa a ziwilny nahły sud mlynka Priebu a Gdańskeho (Danzigskeho) pschekupza Kocha k smjerći sasudźił. Sasudźeni běchu wobkorjenj, so zu zo pschi shromadnej spionažnej nałeżnosći wobdźělili.

„Tučel" do połodnišeje Ameriki přilećała

Franzowske wulkołećadło „Tučel", kotrejž bě j Marseilla do St. Louisa w Senegalskej (w połodnischej Afrizy) pschileczało, je pónđelu rano ¾5 hodźin na dalsche leczenje do Ameriki wuleczało. Nad Atlantiskim ozeanom pschelećawschi je pschipołdnju w Natalu (w połodnischej Ameriz) pschistajiło. Létadło je k pschelećenju nad morjom 14 hodźin 27 minutow trjebało a je sa hodźinu 235 kilometrow pschelećało. Létadło je wutoru dale do Rio de Janeira leczało.

Mzdowy konflikt w Siegerskim kraju

W jwižu je mjdowej swadu w metallowej industriji w Siegerskim kraju je 8000 muži dźělo złožiło.

Swjazk dźěłodawarjow bě rosrižaży wušud wurunazeho wubjerka, po kotrymž dyrbjesche zo mjsda wo pjenjezk powjetschicź, wotpokasał a bě wschěm dźěłacerjam w podkopach a hćach k 14. jan. dźěło wupowědźił. Dokelž wurunar njebě, kaž dźěłacerske swjazki zadachu, rosrižaży wušud za wjazaży wojewił, bychu dźěłacerjo dyrbjeli po newyh wuměnjenjach dźěłodawarskeho swjazka dźěłacź. Tehodła je zo strajk wobsamknył. Metallowa industrija w Siegerskim kraju je hižo po starym tarifu najnišchu mzdu płacźika.

W Čechach wóznicy automobilow straikuja

Automobilowe wósnistwo w Czjesłoskowakskej je dla powjetschjenja dawkow a druhich cźežow strajk pschipowědźiło. Do Prahi je nětkle 10 000 wósnikow je swojimi automobilami z cyłeho kraja, zamo z najdalschich stron, pschijěło. Na Eskowjanzkej kupje je zo njemérna protestowaja zhromadźizna wotmětła. Automobile we dołhich rjadach na wschěch dróhach stej. Wósnizy automobilow policiju wušmérchuja. Njekotrych straikowych straźnikow zu sajeli. Na Wjazaślawskim namjeście zu wósnizy do policije srasyli. Ludowa cźrjódła z wulkim hołkom omnibus se Slina na Wjazaślawske namjesto pschiwjese. Policija z nahim tešakom sakrocźi.

Zeleznicarski strajk w Spaniskej

Schpanjelti dźělacerjo swjask je żeleznizarjow wschěch schpanjelkich provinzow namołwił, so bychu so pschi generalnym żeleznizarskim strajku wobdźělili. We wschelakich dźělach Schpanjelskeje je so pjeza strajk hižo saporzačał. Knježerstwo je wójsko a żandarmeriste mozy mobilisowało. Powdźesće, so komunnistojo snowa zdobzi pytuja, su wulke njesmérowanje zbudźiłe. W Barcelonje je snowa k srażenjam doschło, pschi kotrychž zu dwě wožobje morili.

Nowe grichiske knježerstwo zo wutworiło.

Wenizelos budże sașo z ministerskim presidentom. Jomu je po poradźiło, nowe knježerstwo wutworicź. Wuda zo

moz na 126 zapósłanzow sejmu; pscheczíwo 95 pschiwolowarjam ludowoje strony (monarchistow) a 20 antiwezielistam.

Amerika jenoż šamžne twory pschetrjebuje.

Representantniši dom je widžonnje pod šacžischkom apitozije nowin je 154 pschecžíwo 18 hłoßam šakoń pschija, kotryż postaja, so **šmedža wschě amerikanske knježerstwo městna jenoż amerikanske twory kupowaz.** S tym so mjez druhim też stasanka potrjechi, kotraż bě so do **Němskeje** podała. Jedna so wo podaczu turbinow za haczenja. Sakonjowy nacžist so někto senatej pschedpołoži.

Shankhaikwan so wot Chiny wotdźěli

Wo dóńcze města Shanhaikwana je so rosrißało. Kaž so ſ Tokia powě, so město, hdyž japanske wójsko ſ njeho wuciehnje, mandžuiskemu sarjadnistwu pschepda.

Amerikanske knježerstwo je swojim diplomatiskim zastupnikam porucžiło, so dyrbja na wschě naprascheња wotmołwicz, so by so Sjednoczene staty stejischcho djerża, so pschiswojenje zuscho kraja ſ mozu bróńcjow njepschipósnaju. Tale krocžel je so stała, dokelž so w Europe powěsče rosschérjeja, so je Hooverowe knježerstwo w mandžuskim prascheњu zasało. — Kaž dotcha Amerika, Jendželska, Ruska a druhe staty so njesmuja, ſ bróńjowej mozu Japanzam w rańschej Aziji na pschecžiwo stupicz, jich protesty na Japaniku malo zaczischcheja cžinja.

Nap'schecžiwny stork Chinesow pschecžiwo Japanzam.

S Charbina so powě, so 30 000 chinesskich wojakow na Tunglias postupuje. Chcedza Mukden wobhadžicz. W Mandžuskej roswiczu wobstejnosczow ſ wulkimi starosczemi napschecžo hladaju.

Zapalna kwětka

Po cžichich holinach a błónczných stroninach, we žwětkych hajach rosce najradscho drěwda, tutón spodžiwny kerasch, kiž so cžasto w sahrodže namaka jako wosdobna rostlina tak so mnoży ani njechadża wěricz, so je to poprawom „dźiwja" rostlina. Mjenuje so hewak też hischcze jaßlonka, hojidko abo drěwcžko. Němske mjeno teje rostliny „Diptam" swißuje ſ łacžanskim „dictamnus alba" a to rěka telko kaž „terczk ſ hory Dicke". Wo drěwdze žez lud wschelake potajne bajki powěda, so dypornak jeje korjeń w pyscu njeße a so dyrbschi jeho scherickz, dyžeschi dóstacz tutón korjeń, ſ kotrymž mózesch potom wschě sanki wotankacz.

Hdyž wuczeni so saběrachu ſ tutym potajnym kerascham, wußledžichu też woni hischcze wschelake sajtmawe wězy. Drěwdowa kwětka wonja sa zitronami a so na jara spodžiwne waschnje wupkodži. Najsajimawische pak je, so tu kwětki sapalne, to rěka poprawom wón, kiž ſ nich wustupa. Lud bě žez dawno hižo wo tym powědak a rostlinu pomjenowachu „palaty kerasch" ale wuczeni naiprjedy do toho wěricz njechachu. Zyła rostlina ma na kwětkach a stolpikach wjele drobnych wolijatych zaßopczkow, kiž schitaju psched schlinkami a też je žwojej wónju pschekaßanzu nawabjeja. Hdyž někto ßtónzo jara pali a wolijate zaßopczki dale bóle sacžekuja, potom mózesch drěwdu słohka sapalicz, wobežbje wjeczor a hdyž wětr njeduje. Najlepje so sapaluja tajke rostliny, hdyž su někotre kwětki hižo swjadle. Mjódne kwětki so njesapaleja, wobežbje hdyž nje ßtónczko swjeczi. Někotre druzziny so saßy lepje sapaleja hacž druhe. Snajemy dže 13 poddruzinow europskeje drěwdy.

Drěwda so prjedy jara trjebasche jako lěkarske ßelo. Hižo Albertus Magnus a ßwj. Hiłda ju jako tajke trjebaschtaj. Drěwda bě jara wobluboważne zokdobne lěkarstwo. Trjebaju so korjeń a liscze. W Ssibirskej ſ mjódnych kopjeschkow cžaj pschipraważa. Dżenża so drěwda w lěkarstwje hižo mało trjeba, znadź ſ njeprawom. Ssnadź so hojace mozy tuteje rostliny ras dokładnje pschepytuja, so mohłe so saßy staricz ſ błużbu luda.

Ledowe schkruty na Sprjewi w Barlinje.
Widžimy na wobrazu Sprjewju w Barlinje. Tam je hižom thětro nahladna rěka. Tu běži hižom pomałku po runinach.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 18. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wežera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer 0 a thermometer wodnjo 0. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer 0 a thermometer w nozy —4. Sczěhuje saßo pschemjenjaty ras wjedra. Schkleńza pokazuje nimale njehnuta na njewobstajny poczaß. Wežera drje so wuczahuje a też symiczka trochu popuschczi, na wjeczor pak saßo thětro pschimasche. Psches nóz so njebjo saßo poczyßuje a je někto trochu sowjerjojto. Wežera rano so wot Schlesyskeje ßemi hacž k Hamburgej ßuchowasche. W Barlinje bě w nozy k wintori woschkrot padał. Dróhi běchu tak pschikle, so bě straschno po nich khodzicz a jědzicz. Najkrucžischu symu měrjachu wežera w rańschej Prußkej ſ 15 stopjenkami. Cžim bóle k japadej abo k wjeczorn, cžim łahodniischa bě zyma. W płachrjenskich krajach njebě ani stopjenka zymy ani cžopłoty. S wschěch stron Europy mamy nižinu, ſ jadrom nad Biskayaskim zaliwom. Wot tam cžehnje so k ßewjeru abo k połnocy. Psches Jendželsku ßahaja, hižnje se ßylnej nižinu pola kupy Island. Po měnjenju wjedrarjow tute nižiny rasche wjedro njewohroża tak dołho hacž wětry duja ſ mułhoda abo ranja. Najkrucže někto symiczki poczaß zymy, jeli by so hischcze ßnieha naschło, měli thěrno symiczku. Julije schwórk khłada na ßłonzo 7,54 a khowa so 4,28 hodź. Měsaczk khłada we połnocy 12,43 a ty wa so dopołdnja 10,23 hodź.

— **Firma A. Bockmann nazł.** w Budyschinje na Zitnych wikach (wóz Komjenitneje haßy) japoczina jutrje schwórkt swoje **inventurne pschedawanje**, kotrež traje hacž do 1. februara. Tutón wobkhad schatow, wosmjatych a krótkich twarow je swoje płaczińy jara nizki. Na twory, kotrež njejsu w płaczińje swižene, dawa 10 procentow rabata (nimo niczojtych twarow). Proschu wobkhadźowje nawdźicznje w dżensnischim czasu a rjekńcze pschi nakupowanju: „Pschijdu na Wachowa rańscheki" w „Sserbskich Nowinach".

— **Měschczańske dźiwadło.** Dżensa ßrjedu wotpjelcuje so we 8. abonementnym pschedstajenju C klasyska operetka „Klonka", kotraż je se swojimi mnohimi melodijemi we wschitkich dotalnych pschedstajenjach pschihlado.arjow ja-

Ilfan:

Kasandra

Přenjotny roman.

17] (Pokračowanje.)

Tu a tam wopytach też druhich wjeßnjanow, haj też do ßußodnych wßow so podach, so bych kraj a ludźi ßpóznał. Ludźo běchu wschelazy ta tym hacž běchu ßwojemu narodej ßwěrni ßwoštali abo niz. Wotpadnuzy holdowachu zußarstwu, kiž ßebi ważi ßtoro jenoż materiju a duchowne žiwjenje ßamo preże a ßaßniwa. Tajke schkodne wlinwy běchu duschine mozy też tatarskeho ludu ßpózerale a wutupi'e. Kiž pak mějachu ßylny rjap a ßebi ßwoje narodne kubła wažachu a pěstowachu, běchu nadobnje ßmyßleni mużzy a žonki, pózerjwi w ßwojim žiwjenju; jewjachu niz ſ rjanymi ßwami, ale ſ mikoježnymi ßkutkami lubjeże k ßwojemu błižschemu. Tak wid ach saßo wobkruczene stare naihonjenje, so cžłowjek ſ narodnoticzu posłubjuje cžasto też dobre ßmyßlenje a ßamo ßwoju wěru.

X.

Jónu rano nastatschmoj ßo ſ Jurjom na wopyt k jeho pschecželej, kiž bydlesche thětro zdalenj wot njeho. Boże ßłónczko wohrewajsche pschijomnje a wobjesche pupki ßchtomow ßo rosynkacz a pekasacz ßwoju kraßnjoß. Na polach a łukach dźełachu ludźe pilnje: pak pchihotowachu k kalcžinym wußywam, pak wußuwachu a ßadżachu kulki abo roshrabowachu na łukach kmotwiscža, so njebychu žyczenje hacžile. S honow ßłyschachmoj wjeßołu rosmołwu a hołzow kichotanje a hdyž ninn dźełazych dźěchmoj, tak namaj po postrowjenju zorinje pschiwołachu abo ßo naju we ißnje praschachu, hdže nóßkujemoj. Tajki puez pisches kraj, hdyž je pschecželnoscž a luboscž ſ domom, ßo, byrnjez byl też dałoki, tola jara ßpěschnje minje. Jurjowy pschecžel bě na polu ale jeho žona a dźěcži naju tak wutrobnje powitachu, so ßo tu hnydom kaž doma cžijach, hyrnjez tu prěni krócz byl. Njebě tu kaž ßym to naschoł hußło we wulkomějeße; na jaßyku měd, we wutrobje jěd. Kaž tu ménja, tak praja biese wschedno tajeńßtwa. Wjeßołu nowinku, so je dałoki wopyt pschischoł, donjeßechu dźěcži hnydom k nanej na polo, byrnjez jim to bóle wobaraloj. Ale macž rjekny: „To hischcze by było! To ßo ßłuscha, hdyž wuj dałokeho puczja tuiował njeje. To wschak naßch rady domoj pschińdże."

Bě tu bórzy. S toho, kak namaj mołoßtej ruzy napschecže tykasche, bě widżecz, so ßo nad naju wopytom woprawdże wjeßeli. Krutwiczky ßmipchachu dźěci a dowjedżechu jej do hrúdże, dokelž nan wónowasche ßo jenoż hoßcžomaj prajo: „Njepschihłoji ßo, so tu na dworje ßiejmy. Pójtaj jenoż nuts, so byschtaj ßo pohrdłoj a ßebi kuit popowědali. Kak dha ßo wam wjedże? See wschitcžy ßtrowi, Jurjo? Cžłowjek wo wami tak malo ßłyschi, hdyž ßmy tak ßdaleni."

„Dżakowano Bohu; njemózemy na nicžo ßkorjicz. Ssym hoßcža bohu pschiwjedł, tłi je pola naß na wopyce. Je Sserb."

„Kohoż ty do mojeho domu pschińdżejeßch, je mi pschcže lubje witany. Tuż witaj k nam, nowy pschecželo. Bóh dał, so by ßo cži pola naß lubiło. Sserb je Sserbej bratr."

„Bóh ći njech ßaplacž twoje ßerdźite ßmißlenje! Nicžo žiwjenje tak njeporjeńßi hacž ßwérna bratrßa lubosczi. Na honich wßchat, so je ßo pola mnohich ſ waż ßwérna luboscž pominyła, wobežbje pola tich, kiž ßwój narod ßańcz njemaja, ale wiże ſ radoscžu, so hischcze njeje tu wotewrěła, tak we wulkomeßchczańskich njeßkutkach w nowinach cžitam. Morderßtwo, ßamomordarßtwo, wopilßtwo, wojnaßtwo, jebanßtwo ße wschémi możnymi ßredkami, mandżeßtwolamaßtwo a druhe ßłóże zßawaja ßo tam wschedne. Tam njechaf byez ani morwy, cžim njeenje jako ßiwy. „Alle ßu wobßtejnoßcže", ßnayßcheczíwich, „kiż cžłowjeka ßuja tam pschebywaczą. A tež tam może ßo cžłowjek ßwoje žiwicz. To ßo wě, k tomu ßłuscha kruta, zeleßna wola, so cž owjek ßwój puez ßam dże a niz, so ſ cžeßdu hobu ßi. Lud je tam jara njewobstajny; dżenża běži ja wuswoli ßebi jeho ja wjednika a jutrje pschiwyßkanu henn, dokelž ma tón wjetßchu hubu hacž prěnich ßam ninna ßtoro zaneje rosßudnoßcže wjazy. To wo nowiny a ſ rěczow kożdeho ßpójnajsch, kajßu nowin dokelž rěcži kaj jeho nowina. Je nowina dobra, tak bischcže hicz, ale hdyž je ßta, ßaßlepi cžłowjeka, tak w njewidżi, so bożi do ßwojeje jahuby. Tuż dyrbja zeßtwo jad dlaci, so ßebi ludźo kożdy dżeń ſ dnjom jawdawaju. Ale dżenża mnohy wjazy jěd ja

„Wostajmy jěd, lepiche je jeßcz!" rjekny hoßpoda. „Tuż ßyditaj ßo ja blido a ßpokojtaj ßo ſ tym, schtowanaj polticzcž. Schtoż mam, rad dam. Bóh Knjech poßełowane dary, kotrež bjerjemy ſ jeho milo ruki. Dżeło a próza ßej najlepßchej ßredżaj, so nam dži. Tuż jeßtaj a njehladajtaj wulkeho kajanja."

„Ssmój ßo wuschłoj a tuż zada cžełko ßa poßzu ſ prawom" naipomnich. Jedż bě jara jednora, ale nam ryschkim lepje hacž bychu byle drohotne khłóßki.

Po wobjed'e wobkładachmy ßebi hrúdże a jół. Na dżelemy won do pola, so bychmy widżeli, kak naßnume hy wy ßtoja. Po puczu ßetkachmy někotrych ßobow, kiż ßiłnicžce dołho ßchulu wulhodźili. Woni naß njepoßtrowichu, hwatachu na hranißchczo, hdyż wotmětkowachu cžełowanße hry.

„To je naßcha młodźina a naich pschichod praji Jan, „wona wjazy ja trěbne nimo ßtarßchich ludźi ßtrowicz. Ja ßumi ß dn wscho lepje hacž my ßtari. Tajke rósnuli jej nje ko w ßchuli do prózdnoje hłowy ßadżeja. Wscho ßo jej podałaßka wěz byzł, jenoż cžełowanße je wschedne wßcheje bohpolnoßcže. Ja njewożm haj, na cžo to pokazuje."

(Pokračowanje ßeželuje.)

hdyž „wola, wěra a ſwěra w ludźe“ domiſnu maju. Wuſtupy hrě najmutniſcha ſadoſć k wſchěch ſjednoćazemu zuſku — ſ Bohom do lěpſcheho pſchichoda. Wobraſy pſchedwidźechu ſo jara derje, prajmy lěpje wumjelſzy derje, tak ſo hra ſimaſche hacź do poſledneho ſymka a ſo ſta ſ mózným napominanjom a — khwalobnykom baſnikej. — Wojeſka kapala ſahrima ſtare pochody, kiž „do koſcžow“ dźěchu, mile ſallinca hiſcheje ſolo: „Jónu kčejachu róže pſchi Rynje“, a pſchijonna bě wěſcze hacź do rańſchich hodźin trajaza — rejka.

— W ſalomaj **Krony** ſarjaduje direkzija měſchczańſkeho dźiwadła pjatk 20. januara wječor 1/4 9 hodź. junkróćnim hóſtnu hru ſwótańſkanoho „Platowſkeho khora Donſkich kozakow“. Tutón khór, kiž je zyły ſmět pſchepiſcował, kiž ſu ſo huſto doſcžehnyli wuſtalk, ale ſenje dokonjeli, je wołebite ſpewanje na polu ſpěwoweho wumělſtwa. Njedźiwajcy wulkich wudawkow ſu płacžiny jara nilke a wuczinjachu 80 pj., 1,00, 1,50, 2,00, 2,50 a 3 hrywny. Sahuwne liſtžiki pſchedawaju ſo doprědka w Jeremiašez hudźbnym domje na Kěſorſkej dróhy. Proſby ſo, ſo by chcžu ſo liſtžiki ſ cžaſom ſlaſale. Tutón jmuſkróćny koncert budźe wěſcze jedyn ſ najwjetſchich wumělſtwowſkich podawkow tuteje ſymy w Budyſchinje.

— „Rjeſtórczna dróha“, tutón wulki frontſki kruch, namaka pſchi wječerownym pſchenjem ſwojim pſchedſtajenjo w měſchczańſkim dźiwadźe wulke pſchipóſnacže a puſtaſche pſchiſchadowarjow hacź do poſledneho ſtołoczka do ſwojeje mozy. Njedoſtatka měſtna dla pſchinjeſſenuju nabrobniſchu rospruwu w jutſnjich cžiſłe.

— **Smjerć pytała.** 17. januara popołdnju 1/4 hodź. namakachu w hacze kubleria Schuſtera w Delnjej Kinje (na Budyſchſi leſowarſtwu) cžeſo ſónſkeje, kotraž běſche jenož krótki cžaſ we wodze leżała. Morwa běſche jenož mjenje ſdraſcžena a boſy. Woma leżeſche na měſnjo, hdźež woda do hata běži a hat tam tehoła ſamjerſnjenu njeje. W morwej ſwětcžiznu 38ſtnu hoſpoju K., kiž běſche pola jeneho kubleria w Bórku pſchiſtajena. Kaž je kriminalna polizija ſwětcžiła, jedna ſo wo ſamomordaſtwo. Woma je to po ſnadź w nozy k 17. jan. ſtucžiła. Pſchicžina njeje hiſcheže zyle ſnata. Najſkerje je wona w nahłym ſacžěmnjenju ducha ſmjerć pytała. Jeje cžeło, kotreż běchu ſo dźeći pſchi ſmykanju dohladale, dowjeſechu do cžełownje na Michałſkim pohrjebniſchcžu.

S **Budeſtz.** Sſerbſke towarſtwo „Lubin“ měſeſche njedźelu 15. wulkeho rožka w Rößitzej hoſpodźenzu ſwoju ſhromadźiznu. Sſchoła běſche ſo jenož cžaſowka ſwérnych Sſerbow. Pſchedbyda k. Hajna witaſche jich ſ pſchecžełnymi ſłowami a pſchejeſche wſchitkim joožwune nowe lěto. K. wuczeſ Schěza ſ Rachłowa pſchednoſchowaſche na to wo Handrizu Lubjenſkim, ſerbſkim wótcžinzu a pilnym dźiſkacžerju na polu ſerbſkeho piſmowſtwa. H. Lubjenſki narodźi ſo 11. ſnitrownika 1790 w Rachłowje pola Cžornoboſe, pſchińdże 1805 na gymnaſij do Budyſchina, hdźež ſake hižo ſwojich ſobuſtawſkich ſerbſku rěcž wunoſcžowaſche. 1812 dźeſche do Lipſka na univerſitu. Tu dźěſaſche na ſwojim ſłowniku ſe ſwojim pſchecželom Adolfom Klinom. 1817 bu ſa diakona pſchi Michałſkej ſyrkwi a 1831 ſa prěnjeho duchowneho němſkeje wołſady ſwoj. Wětra w Budyſchinje poſtajeny. Wumrě 19. měrza 1840. Mamy wot njeho 52 kherluſchow a 8 pſchełožkow. Sſobuſtčelał je też pſchi 4. a 5. wudawku ſerbſkeje biblije. Dale pſchednoſchowaſche k. Schěza wo ſerbſtich wuczahowach do Amerikt a Auſtraliſkeje. Tu ma ſo woſebje mjenowacž k. Jan Kilian, narodźi ſo 22. měrza 1811 w Delanach, duchowny w Kotegach, poſdźiſcho bu ſ fararjom hacź do léta 1854 we Wukrancžizach. Tehdy wuczahny ſe Sſerbow ſ'wjele Sſerbami do Ameriki, do Texaſa. Na łóbji kholera wuczahowarjow traſchesche. W nowej domiſnje ſałoži ſerbſku koloniju, kotreż dźenſa hiſcheže wobſtejı. Wumrě 1887. Prěni ſyn běſche tam też farar, druhi pak wuczeſ 1820. Wuczahow do Auſtralije liežiny 6. Prěni bě 1878 ſ nawjedowanjom ſararja Kaplerja je Wósporka. Prěni jenotliwy běſche 1844 Rodowſki wětnikaſ Jan Rychtaſ, po nim 1847 Rachłoſki wuczeſ Bryl, 5. cžah nowjedowaſche Ponich ſ Rachłowa a 6. kranz Jan Bryl ſ Budyſchina. Wuczahowarjo běchu ſwjetſ ſa nahladni łudźo a ſwérni Sſerbja. Hacź ſu ſo jim wſchitke nadźije w nowej domiſnje dopełnike? Dalſche wo ſerbſkich wuczahowanjach njech cžı Pſchedźenak 1931. powěda. Rěcžnikej pſchedbyda towarſtwowy wutrobny dźak wuprajı. Na to ſpominachny w łubjezi na dwoju bołhołětnoju ſobuſtawow Lubina, kotraj ſtaj ſo pſched krótkim pſches ſmjerć do njebjeſkeje domiſny wotwołałoj, na Handriza Mitaſcha a Arnoſcha Grollmuſa, wobaj ſ Budeſtz. S poſtanjenjom jeju wopomnjeze cžeſcžachmy. Pſchijaty do towarſtwa bu k. Maks Sorſch ſ Hornich Jiſoz. W jednatej hodźinje pſchedbyda ſhromadźiznu kónčze. Na dompuczu nam měſnaſch rjenje ſwóſcžeſche.

S **Khwaczig.** (Sajimawe ſhromadźiny.) Djenſa ſrjedu pop. w 2 hodź. wotměwa nuſowny ſwjaſk wobſkedjerjow koni ſwoju hłownu ſhromadźiznu. — W 4 hodź. po tym wotměwa ſo tu prěni krócž powjſchitkowna ſhromadźizna jako wabjeniſka ſa ſtótnu zentralu burſkich hoſpodarſtkich ſwjaſkow. K. direktor Hohenleitner poreči wo wſchelakich praſchenjach. Na ſhromadźiznu ſu ſo też jajimcy ſ Małeſchez, Klukſcha, Minakała, Lupoje, Radworja, Wjelkowa a druhich wjetſchich wjſow pſcheproſnili. — Jutſje ſchtwórtk papokdnju ſměje wjeſne burſke towarſtwo ſwoju měſacžnu ſhromadźiznu. Rěcžecz budźe ſo wo ſadaſtwje. Pſchednoſcheſ je ſłaſany.

S **Khwaczig.** (Esmjertny pad.) Po króttkim thoroſcu wumrě pjatk tudomna wobydlerka knj. Albertowa, 77 lět ſtara. Póndźelu ju k poſledenjemu wotpoczinkej pſchewodźachmy. W Jeſchizach wobſkedźeſche do wójny łubło, kiž poſdźiſcho do Mitanez wobſkedźenſtwa a ſtóncže je do Rämiſcheż wobſkedźenſtwa pſcheńdże. Nimo ſchtyrjoch dźeći zaruje wo nju 87letny mandźelſki, kiž je hiſcheže hibicžiwy ſchedźiwy. Pſched 7 letami ſmedźiſche ſ njej ſwój ſkoty kwaſ ſwjeczicž. Nětko je ſandźel ſmjercže ſerbſke mandźelſtwo roswjaſał. Njech ſwérna ſerbſka wutroba derje ſaſłużeny wotpocžink namaka.

S **Mitteż.** (Ssudnijſke jednanje.) Njedźelu 11. oktobra 1931 běſchtaj hońtwinſki najemk blidarſki miſchtr Pjech ſ Bórka a jeho hońtwinſki dohladowaſ Bamž je Radworja na Mitteczanſtich honach w lěſu dweju muzſkeju nadeſchłoj, kotraj běſchtaj ſ tyſzazami ſa dźiwimi karniſkemi ſchłoj. Dźiwjej hońtwjerjej běſchtaj ſo docžakanja dałoj a ſyczź a popadnjeneho karniſka ſawoſtajiłoj. Bamž běſche dwójzy ſa nimaj tſélił a jeneho dźiwjerja ſe ſchrótom na hłowje a ruzy ſranił. Dźiwjej hońtwjerjej běſchtaj njelkhołſtany tkalz Hendrich Bobuſch a khłoſtany Waltaſ Burkert ſ Hródka. Lawniſki ſud běſche Bobuſchej 100 hriwnow, Burkertej 2 njedźeli jaſtwa napołožiłe. Bamž běſche dla cžeſneho ſranjenja 50 hriwnow pjenježneho khłoſtanja doſtał. Po amneſtijowym wukaſu běſche ſo Burkertej, kiž běſche ſ nuſy jednał, khłoſtanje ſpuſchcžiło. Jenož Bobuſch ſo pſchecžiwo wuſudej powoła. Tola Budyſki krajny ſud jeho powołanje ſacžiſny.

S **Prjawoſta** w Delnjej Luſizy. (Wulki woheń.) *We nozy k pónđeli je wołeń wudyrił. Dobrowólna wobora* wobora mějeſche runje pabawu, hdyž ſo wonka w 11 hodź. naroſ alarm piſſche. Dwaj ſtatokaj ſo paleſchaſtaj. Běſchtaj to hródże ſ'brózniu ratarja Pawoła Kowala a brózeń wudowy Budarjowcje. Woheń naraſ wudyrí na wobémaj ſtatokomaj, tak ſo mózemy tukacz na ſłońne ſapaleſtwo. Wſchitke twarjenja běchu maſkione a ſ'zyhelemi kryte. Nimo tudyſcheje ſukowy pſchijaſcheſchcej Sómogorjowſka a Strobiczańſka. Jimaj na ſo dźakowacž, ſo woheń ſo dale njeroſſcheri. Druhe ſtatoki běchu jara wohrożene. Słót mózaczu wulhowacž. Spalichu ſo rataſſe maſchiny. Pſchi wohnju ſo bohužeł też ſta cžeſke njeſboženje. Hdyž chyſcheje rataſ Kowal ſwojcheho konja ſ łožnjeza wumjeſcž, tutón jeho kopny, tehorunja też druheho ratarja Balka. Sauſkeża dyrbjachu Balka bjes wědomja wotnjeſcž.

Přilopk

* **Padjenitke ſtorki w Jendźeniſkej.** W Mancheſtru a wokolnje ſobotu rano ſchtyri dźiwje ſtorki podleniſke ſtorki wobyblerſtwo do wulkeho njemera pſchinjeſechu. Naſtróżane ſtorki ſ'twarjenjow ſu dróhi, wokrowne ſchłeniju ſo wrjeſkotajo pukachu, łóſcha domjaza nadoba ſo ſe ſwojeho městna hnu. Też nětkote twarjenja ſo wobſkódżechu. Ludźo pak ſo njeſtrachichu.

* **Najwjetſche hollandſke dźiwadło ſo wotpalżło.** Póndźelu rano wokoło pjeczich wudyrí w Rotterdamſkej dźiwadłowej arenje, dotal najwjetſchim hollandſkim dźiwadle woheń. Sa nětkote hodźiny ſo wobſchérne twarjenje hacź na murje wotpali. Wulka ſyma hałcheneje khętro poczeżowaſche. Tyſzazy ludźi pſch ſkadowachu, każ ſo wohnjowa wobora podarmo próſowaſche, nad wohnjom dobyć.

* **Wulka ſyma w Ruſkej.** Sandźeny tudźeń ſyma we Ruſkej njejapaſy ſyknje pſchibéżeſche. Wot ſchtwórtka ſem ſpadowaſche thermometer woſebje jara w ſrjedźnej Ruſkej a Kawkazu. Pola Woroneſcha ſo tak ſyknje ſnėh dźeſche, ſo dyrbjeſche cžěrnjene wójſko żeleſnic k kolije wuſypowacž, ſo bychu cžahi jadźicž mohłe. Te mėſjachu hižom tak wjele ſapodpołenja. W Leningradſkim pſchiſtawje ſu ſi łódźkamaſk mobiliſowali, ſo bychu 14 wukraſnym łódźam, mjes nimi też němſkim, kiž ſu ſo pacžu do Leningrada, napſchecžo jěłe. Boja ſo, to łódże w Finſkim móriſtim ſaliwje ſamjerznu.

Sokołstwo, ſport a hry

Khróſcžanske I. prećiwo Radworjej II. 4 : 0.

Njedźelu 15. I. poby Radwořske II. mużſtwo w Khróſcžanach k zasohry (Rückſpiel). Započachu *1/4 hodź. Kopanchu w započatku skoro jenak syłnje* tak ſo žana wulka nadźija na wysoke dobyće njebě. Za 20 mjeńſinje hakle poradźi ſo Khróſcžanſkemu ſrjedźnemu běharjej prėne wrota na Radwořsko tſėlić a to přez direktnu kułostanku wot 20 metrow. Nětkle hakle dachu ſo Khróſcženjo do kopańcy. Krótko do połcžasa poradźi ſo hiſce ſo Khróſcžanſkemu lėw. zwjaznikej druhe wrota tſėlić. Po 40 mjeńſinach bě połcžas. Tak ſtoješe hra 2 : 0 za Khróſcžanow. Po połcžasu hakle počinaše hra zajimawa być. Khróſcženjo hrajachu jara ſkok a bibiciwje. Nic tak Radworčenjo. Tući kopachu khětro twjerdze. Zrėdka hdy poradźi ſo jim, ſo hač k njepřećelſkim wrotam předobyć, dokelž bě Khróſcžanske ſkitarſtwo we wosobje dobrej formje a kóždy nadběh wėſce wotrazy, hačrunjež pola Radwořskich nėkotri z prėnja sobu kopachu, tak zo Khróſcžanſki ſtražnik wjele dźėła njemějeſo a njemóžeše też swoje wumělſtwo w dźerżonju pokazać. W 55. mjeńſinje poradźi ſo Khróſcžanskemu ſrjedźnikej tſėco wrota tſėlić. Haćrunjež Khróſcženjo jenož hišco z dźewjeć muzemi hrajachu, njedachu ſo tohodla na žadyn pad nėkak mylić, ale kopachu hišce ze ſamsnej wutrajnoſcu a ſpėſnoſcu kaž w započatku. Jedyn z koparjow bu cžežcy zranjeny, tak zo dyrbjeſo kopaniſco wopuſcić. W 70. mjeńſinje tſėli ſrjedźnik hišce ſtwórte wrota. Khróſcženjo kopachu hač do konca skoku a mėrnje. Tola na Radwořcanach bě widźcž, zo prawy łóſt ke kopanju zhubichu, přetož jich mocy po času khětro wotebėrachu. Sudnik bě cyle njestroniski, tak zo nichtó prajić njemóže, zo je za Khróſcžanow sudźił. Ma ſo to wosebje pokhwalić, dokelž ſo pola nas zrėdka tajki nadeńdże. Tak mózachu Khróſcženjo ze ſprawnym dobyćom ze 4 : 0 ſportowniſco wopuſcić. Bė to prėnje dobyće na ſwojim ſamsnym ſportowniſću. By-ło ſo też Radworčanam radźiło, zo ſo najprjedy jónu prawje wobhonja, hač ſu pola Khróſcžanskeho mużſtwa koparjo ze „DT“ sobu kopali!

Pokiwy pyskej a pjeru

Grube, Wer andern eine Grube gräbt, fällt selbst hinein Stóž druheho do bahna wjedźe, ſam prėni tėacy wostanje. Stóž druhim kamjenje do puća wala, ſam wo nje zwróći.

Grund, zugrunde gehen ſo podnórić, kónc wzać, zahinyć. Stóž ſtrach lubuje, w nim zahinje (nic: k zhubjenju pónđże)

gut. Wón njeje (žadn) mjedowy. gutmütig dušny kaž wowca

Güte. Du meine Güte Ty luby pomhaj! Słódka dobrota!

Gutschein dobropis

h

h je nastalo z g. Mamy dźe hišće wjergać kaž wjerhać, naglo a nahle, koglicu a koblicu, ſćiglicu a ſćihlicu.

ha, hale, habo, hač — su pisali, nětko pak **hjez h:** a, ale, abo, ač, to rėka, tu hišće pytli njejsu, zo je h pózdny pidawk)nastaće: a-le, a-bo, a-či). Jenož w pėsnjach hišće maš h, na př. „Hale sy-li mi, moja lubka, swėrna.“ h předstajene w mjenach: Helas = El(i)as; Habarna = Abraham; Haba, Habjela = Abel; Hala = Alexander; Halba, Halbin(k) = Albinus; Handrij(k) = Andreas; Harno = Arno; Harnašt, Hernašt = Arnošt, Ernst; Hato, Hata = Otto; Holbracht = Abrecht; Hungaf, = Unger (Hunger); Hórban = Urban; Haúża = Agnes; Hawštyn = Augustin atd.

myje. Z *nožemi so nože wótra.*

Handbreit dłóń šėroki, [illegible] hošė. Słónco z połnej horšću pruhi wus H. Z.).

Handwerk, ins Handwerk pfuschen też: do kalu łazyć komu

Hang, Er hatte einen **starken Hang Smjerć rady** na bajki posłuchaše (nic: sylne nakhilenje měješe, skerje: bė do bajkow zalubowany abo bė wšėn [dźiwj] za bajkami, bė jara za bajkami).

Hanswurst Mots Tunka, Hans Depla, Bosćij Klibora, Hapka atd.

Haselnuß lėskowy worješk (nic: lėsny), Haselstrauch, lėska, lėšćina

Z Łužicy

* S **Dürrhennersdorfa.** (Chżyſche ſo cžłahej pſchejčej dacž.) Wutoru rano wokoło napoł ſedmich ſpyta młody cžłowjek ſe Schumbacha ſo cžłahej pſchejčej dacž. Pſcheńdżodny ſtrażnik pſchi dwórniſchcžu ſo jeho dohlada a ſamó, ſamomordarſkeho kandidatu wot wukonjenja wotmyſłeneho njeſkutka wotdźerżecž.

* S **Wóſtrowza.** (Esmjertne njeſbožo.) Ssobotu ſta ſo na tłóſchtrkim dworje cžeſke njeſbožo, kiž ſebi cžłowjeſke ſiwjenje k woporu żadaſche. Ssnadneje pſchicžiny dla ſpjtſchi ſo łoń, kiž běſche ſapſchahanjem do woża, ſ kotrymž dźiwjeſche inſpektor tłóſchtrſkeho łuda Marijneho Dola, Wiſmicha, do Wóſtrowza dojeć. Pſchi njembrej ſpjtſchnoſci ſłuhi wón móz nad roſubudźenym ſtoječžu a padże tak njeſbožownje, ſo ſo na hłowje cžeſko ſranì a mėdownje ſłuhi. Jeho dowjeſechu hnydom do Carolinyweje khorownje w Shorjelu, hdėž je wón hiſcheže ſamžny dźeń wumrjeł.

Radio

Štwórtk, 19. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšėdneho programa: 16 za žony, 19,35 ratarſki prėdnošk, 20 činohra „Rubježniccy“ z Hamburga, 21,15 spėwy.

Lipsk: Nimo znateho wšėdneho programa: 13,15 pućowańske spėwy, 19,50 ludowa hudźba z Klingenthala. 20,45 „Galisko rohi“, słyšna hra.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Köln 20 swėt na tačeli, Win 20,50 zwada mjez Davidom a Goliatom, Beromünster 1930 „Tannhäuser“, Waršawa 20 zabawna hudźba, Stockholm 21,30 finske spėwy.

Swóbne powėsće

Semrėta: Wórſchſa Hübnarjez w Běłej Wodźe, 11 lět; khowanje budźe jutſje ſchtwórtk pop. w 3 hodź. wot ſarowniſkeho domu.

Najnowiše z cyłeho swėta

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk:** Dotalne wjedro je *mało pśemėnėni.*

* **Barliniſka wjedrotaja ſymniſche wjedro pſchipowėda. Wutoru rano běchu ſo Barliniſke dróhi ſ woſchkrotom pſchiſkryte. Wjele łudźi je ſo na nim wobſunyło a ſo ſranilo. 20 cžeſkoſranjenych je ſo do Barliniſkich khorownjow pſchiwjeſło.**

* **Na dróſy mjes Zſchorlau a Aue ſu ſ póſtſkeho omnibuſa 700 hriwnow hotowych pjenjes kradnyli. Teſ na dróſy mjes Marienbergom a Annabergom je ſo póſtſki omnibuſ wurubił. Tu pak je runježnikej jenož 100 hriwnow do ruki padło. Kaž ſo ſoa, je paduch, kiž je wós dyrbjał pomatiſcho jěź, ſa nim běžał a wiſzaz ſamł ſ kaſchcze wottorhnył, w kotrymž ſo hódne wėzy khowaja. Samł ſu podźiſcho namakali.**

* **Jendźelſkej létarjy miſ Page a miſ Sale-Barker ſtej, ſ Kapſtadta do Londona wróco lecjo, nuſowanej bykej, bliſo Nairobi w afrikaniſkich kčekach k ſemi pſchiſtajiſ. Po 48hodźinſkim ſhubjenju je jendźelſki létarſki kapitan Frank Combe létarjo ſ wėſteho ſahłodźenja abo wėſteho ſawuſlenja wumohł. Wonej ſtej ſo do Nairobi pſchiwjeſłej a w tamniſchej khorownì ležitej. Miſ Page je ſebi nohu ſłamała. Miſ Sale-Barker je ſebi hłowu ſranila.**

* **Puczowarjo ſ ruſkeje parneje łódże „Ssachalin“ ſu ſo, każ ſo ſ Moſkwy powė, na łód wukhowali. Parna łódź „Ssmolenſk“ je „Ssachalinez“ na pomoz pſchiſła. Te ledokamak „Dobrynja Nikiticz“ je ſ Wladiwoſtoka pſchiſłał, ſo by „Ssachalin“ ſ łodowych ſchkrutow wumohł. „Ssachalinowa“ łubja je ſo ſ wohnjom ſniczita.**

Da lacht der Pfennig, und die Mark - die wundert sich....!

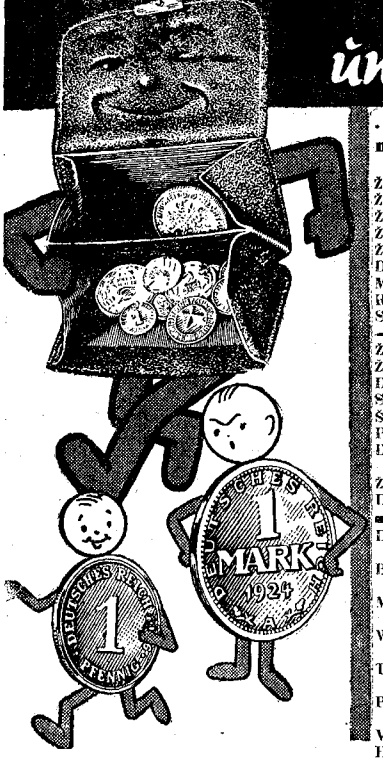

.... dokelž ta wjele dobrych tworow njedaw se h žo dawno za tak mały pjenjez. Dźeržće so tomu! Wěsće tola: „Štož prěni přińdže ....

Započatk 19. januara
Kónc 1. februara 1933

Jenož dołhož sklad dosaha

Žonjace nohajcy, čista wolma,	por 1,25 95 73 pj.
Žonjace nohajcy, mako,	por 95 60 30 pj.
Žonjace nohajcy, znutřka šepjerkate,	por 95 75 pj.
Žonjace nohajcy, dźěl. płoč. žida,	por 1,35 93 pj.
Žonjace nohajcy, dźěl. płoč. žida, plat.	por 95 68 pj.
Dźěćace nohajcy, wolma,	por nětko 95 50 pj.
Mužace soki,	por nětko 95 75 29 pj.
Rukajcy, nětko por 95 75 48 pj.,	za dźěći 25 pj.
Stopy, zbytne dźělby,	nětko 6 porow 90 pj.

Žonjace košle z paskom a wušiwanjom	95 68 48 pj.
Žonjace spódnje suknje, šepjerate,	nětko 95 pj.
Dźěćace spódnje suknje z podšićom	nětko 95 48 pj.
Spódnje suknje, dźělana žida,	nětko 1,50 95 pj.
Stalćiki, dźělana žida abo tkanin. kajkosć	38 25 pj.
Pas ze 4 dźeržakami za nohajcy,	nětko 45 25 pj.
Dźeržaki bjedrow ze 4 dźeržakami a dźěle z gumija	nětko 98 88 65 pj.
Žonjace šóruchi, wudźělane wulkosće,	nětk 88 58 pj.
Dźělana žida, 70 cm šěroka, mustrowana, m	48 29 pj.

Žonjace bluzy, charmeuse,	nětko 1,75 1,25 hr.
Žonjace ślypfry, šepjerkate,	por nětko 95 48 pj.
Žonjace ślypfry, zwjerśnje z dźělan. židy	por 95 68 pj.
Žonjace ślypfry dźeržl. kajk., płyš. pods.,	por 95 pj.
Žonjace ślypfry, Bemberg	por nětko 95 pj.
Dźěćace ślypfry, šep. jenotl. wulk.	por nětk 48, 25 pj.
Dźěćace ślypfry, wolmjane	por nětk 1,50, 1,20 hr.

Dźěć. košle z kholowčk., šep. wšě wulk.	nětk 95, 48 pj.
Žonjace košle z kholowami,	nětk por 1,75, 1,35, 95 pj.
Žonjace košlički strykowane	nětk por 95, 48 pj.
Dźěć. spód. woblek, normal abo pods.	nětk 95 pj.
Spódnje tajlje dźerž. kajk.	nětk 1,25, .95 hr.
Reformske kholowy, zbytne dźělb.	nětk por 95, 25 pj.

Mužace košle ze zasadkom,	nětk por 95, 75 pj.
Mužace kholowy normal,	nětk por 1,50, 75 pj.
Mužace kholowy, twora z podšića	nětk por 1,45, 85 pj.
Žonjace pulovry, wolmjane,	nětk 2,95, 1,95 hr.
Dźěćace pulovry, trikot,	nětk 95, 75 pj.
Training-wobleki za dźěći, trikot	nětk 1,50, 95 pj.

Dźělana žida, nětko 70 cm šěroka, jenobarbne, błyšćate barby,	nětko meter 68 48 pj.
Bemberg-žida, dźělana, nětko 100 cm šěroka, nowočasne dypki,	nětko m 95 pj.
Muslin z balmjaneje wolmy, nětko 70 cm šěroke, mustrowany,	nětko m 45 38 25 pj.
Wolmjany muslin, nětko 70 cm šěroki, mustrowany,	nětko m 95 75 48 pj.
Tweed-tkaniny, šěroke, smuhate abo kaščikate, nětko 70 cm šěroke,	nětko m 95 75 68 45 pj.
Polny voile, w rjanych mustrach, nětko 100 cm šěroko,	nětko meter 95 75 pj.
Voile z dźělaneje židy, apart. des., 100 cm šěr.	1,50 hr.
Hammerschlag we wjele barbach,	nětko 1,50 95 pj.
Japanska žida, mustry za wobleki, zbytne dźělby, 95 cm šěroko	nětko meter 95 pj.
Falby za gardiny we wjele šěr. na składzo	nětko meter 35 25 15 12 pj.

Gardiny, 3-dźělbne, wotměrjene	nětko m 2,85 1,95 hr.
Story nětko 200 cm 95 pj.,	nětko 175 cm 50 pj.
Kopřiwina za dekoracije a polstrowanja	nětk m 9 pj.
Kopřiwina 1,60 58 pj., wok. 75 cm 25,	19 pj.
Tkanina za košle	nětk m 39, 28, 19 pj.
Šatowa tkan. „Magnet"	nětk m 45, 39 pj.
Mako tkanina, 80 cm šěroka	nětk m 42, 37 pj.
Linon, 130 cm šěr. 58 pj., 80 cm	nětk 35 pj.
Flanel za nócne wobleki, 70 cm šěr., 3 m	nětk 95 pj.
Köperowy barchent, běły	nětk m 44, 39, 29 pj.
Dekorac. rips, 120 cm 1,20 hr., 70 cm	nětk 95 pj.
Šwedske smuhi, 120 cm 65 pj., 80 cm	nětk 45 pj.

Tkanina za pokł. wok. 70 cm	nětk m 1,75, 1,25, 75 pj.
Ložowe předłohi	nětk 1,50, 95 75 pj.
Lěhanske přikrywy	nětk 1,75, 1,45, 95, 68 pj.

Jenož po mjenšich dźěłach

Wosebje wobkedźbowanja hódne wulke dźělby

zbutkow **kłobukow** wot 45 pj. **kapow** wot 95 pj. **čapkow** wot 28 pj.

Kupuje so rady we

inventurskim předawanju

Schaaf
Textil Modernes Kaufhaus

10 proc. rabata na wšě druhe twory, nimo ničowych tworow.

Dobre čehnje k sebi!

Čita Twój susod „Serbske Nowiny"?

Inventur-Verkauf

Započatk: 16. januara

M. Jähne na Šulerskej hasy 9

Wšo do sčina stojić

budźa moje tunje płačizny, kotrež su k wěrjenju při mojim

inventurskim wupředawanju

Započatk: 19. januara 1933

Paul Otte

w Budyšinje na Zitnej hasy

Najwjetši sklad žonj. mantlow w cyłej sakskej Łužicy

Pratyja 30 pj.

za delnjołužiskich Serbow

je na předań

W Serbskej kniharni
w Budyšinje

Towarstwo kat. Serbow „Jednota"
w Drježdźanach

54. założeński swjedźeń

sobotu 11. febr. wječor w 7 h.
w Lallhaus, Bautzner Str. 35

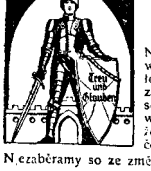

Tudy słuša Twoje nału'owanki!

Nału'owanki, dałokož je niemóžemy w hotowych pjenjezach zdźeržeć, załožimy w prěnjotnych hypothekach z wosebitym zwěsćenjom hódnosće. Zdźela załožimy pjenjezy tež w derje zdźeržanych wunošnych lězownoscach. Zane wosobinske požčonki abo požčonki na twory.

Nalezaběramy so ze změnkami abo burzow. wobkhodami.

Sparer-Schutzkasse w Lipsku z. dr. z w. r.
w Lipsku C 1. Weststraße 3.

Přijimamy:
w Budyšinje wot 1. januara 1933, na Wettinskej dróży 29 pola jan. Schmidta. Wobkhodny čas: Srjedu wot 16-18 hodź.
w Hatom u na Sluknjowskej dróży čo. 363b
w Šěrachowje: na Cyrkwinskej dróży čo. 284

Přiloha k čisłu 15

SERBSKE NOWINY

Srjedu 18. januara 1933

Dźěło za narod

Hłowna zhromadźizna serbskeho towarstwa „Čornoboh“ w Drježdźanach.

Njedźelu 15. wulkeho rózka tu w Janskim dworje naša lětnu hłownu zhromadźiznu wotměchmy, kotraž běše jara derje wopytana. Też naš čestny sobustaw, k. hudźbny direktor Krawc nas ze swojim wopytom počesći. Po wuspěwanju narodneje hymny „Rjana Łužica“ předsyda k. Pětr Kowař přitomnych a wosebje k. direktora Krawca z wutrobnymi słowami witaše, z horliwosću spominajo zańdźeneho lěta a zbožopřeju k nowemu. Bohužel su w lěće 1932 dwaj čestnej sobustawaj, a to naš wšém Serbam wěčnje niezapomnity k. konrektor profesor dr. Muka a k. hosćenčar Dietrich w Budyšinje a wurjadny sobustaw Mička-Rakečanski, do wěčneho raja wotešli. Zhromadźizna česćešo zemrětych ze zběhnjenjom z městnow.

Wo towarstwowym žiwjenju móže so spokojace rozprawjeć, wosebje wjesele čini nam w dónńdźenym lěće znowa stworjeny wotrjad młodźiny. Daj Bóh, zo nam dale rosće.

Towarstwo je w běhu lěta wospjet w zjawnosći wustupowało, na př. z wulkim wuspěchom we wustajeńcy ze serbskim kwasnym ćahom a narodnymi rejemi a jo powšitkowne přinóznaće też w němskich nowinach žnjało.

Wšitkim zastojnikam w towarstwje a sobuskutkowarjam so předsyda wutrobnje dźakuje.

Khětro dołhi porjad zhromadźizny a wólby so harmoniscy a měrnje wotwi. Předsyda k. Pětr Kowař swoje zastojnstwo zaso přewza.

Po wuspěwanju: „Hdźe statek mój?“ so derje poradźena hłowna zhromadźizna skónči z tym wutrobnym přećom, zo by nam nowe lěto skónčnje wustrowjenje hospodarskich pomérow wobradźiło. Na powšitkownej krizy wězo też naše towarstwo sobu čerpi a wjele bóle snadź hač naše bratrowske towarstwa wonkach na wsach. Ale njezhubimy nadźiju a tak z Bohom do nowcho dźěła.

Z gmejnskeho žiwjenja

S Wulkeje Wjelkowa. Póndźelu wječor sńdźe so tudomne gmejnske zastupnistwo k swojomu přirjadnemu posedźenju. K. wjesnjanosta Hapaš powita we swojej wotewrjenišej rěči k. zastupnikow, kiž běchu wšitcy přichodnji, a wuznamni, zo je prěnje posedźenje w nowym lěće i dobom prěnja zhromadźizna nowcho zastupnistwa. Namołwješe k zjednom hłowdźěću k lěpšemu gmejnju a zapokaja wšitkich zastupnikow z ruky zasadźowanju. Potom wolešče so nowy pisćerjow. Kniez rektorski Bogumił Bohuwěr wotpřijeja wólbu pisćerja. Tak so k. Jordan za pisćerjerja wolešče a wólbu přijima. Čłonskich běše wólba sap powarja. Z nowa namjetowaše k. Matija, lěwja pak k. Panach. Wolešče so z jednotkami. Na Matija padźechu 13 hłosow, na Panacha 4 hłosy. Dokelž k. Panach njeběše přitomny a wot lěwicy nichtó protokol wjesej njeschcyše, so pisći tutej wólbje dachoju dźělichu. Dokelž k. zastupnik bojedinaju njedóńdźe, so na namjet posedźenje wotstorči a za wuhotowanje wubjerka nowe posedźenje postaji.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje

Započatk: Štwórtk 19. januara

Von Mund zu Mund verbreitet sich das Wort:

Kaus mit der Ware

IM INVENTUR-VERKAUF

Dołhoż skład dosaha

Jenož po mjenšich dźělbach

Kopřiwina, 140 cm šěr. mtr, 58, 45 nehdźe 80 cm šěr. m 25, 18, 15 pj.

Dźěłana žida, mustrowana 70 cm šěroka, 18 pj.

Žonj. čapki, čista wołma, barbojće 68, 48, 38, 25 pj.

Dźeržaki nadrow z tkan., dźěł. židy a trikotowe, wulk. 6, 7, 8 25 pj.

Mužace zoki, sylne štrykowane, por 75, 50, 38, 25 pj.

Samowjazaki, dobre kajkosće,starše mustry 50, 25 pj.

Trjenja, kašćikate, čisty płat 50/50 wobrubjene 25 pj. **Lodź. trjenja** połpłat wobrubjene 50/50 25 pj.

Tkanina za košle, 80 cm šěr. dobry meter 38, 32 25 pj.

Trjenja šěre, połpłat. 56/56 28 pj.

Linon, 130 cm šěr. m 78,58, 28 pj.

Kuchinske twjelki, šěre, smuhate, wobr. 45/100 35, 32, 28 pj.

Hólčace fale, wulk. 40, dobre 50, 45, 33 pj.

Dźěćace šlypfry, trik., znutřka šepjerkate, barbojte

Gr.	38	36	34	32	30
metr.	50	45	40	35	30 pj.

Hołčace šórcuchi, wulk. 40, jenož barbne a smuhate 58, 40, 33 pj.

Barchent za košle, pis. smuh., dwojobočnje šepjerkaty m 48, 35 pj.

Köperowy barchent, běły, 80 cm šěr., dobra kajk. m 58, 45, 38 pj.

Tweed, 7[illegible] šěroki [illegible] r 68 48 38 pj.

Žonjace nohajcy, bałmjane, čorne, wulkosć 10 a 11 por 45 pj.

Jaquard-twjelki, połpłatowe, šěre, wobrubjene, 46/100 48 pj.

normalne košle z kholowčkami za dźěći, ½-ruk., wulk. 70 58 pj., wulk. 60 48 pj.

kholowčki k připinanju za holcy, najl. kajkosće, wulk. 45 68 pj., wulk. 40 58 pj., wulk. 35 48 pj.

barchent za jaki, mustrowany, mtr. 78, 68, 48 pj.

flanel za wulětne košle, 80 cm. šěr. indanthren mtr. 48 pj.

žonjace košle z paskom, wušiwane, 88, 78, 48 pj.

toile ze židź. smuhami, nehdźe 80 cm. šěroke mtr. 48 pj.

srjedźne přikrywy, pisane čišćane, 80/80 68, 48 pj.

gumijowe šórcuchi 78, 68, 48 pj.

žonjace nohajcy, prawy mako, barbojte, por 78, 68, 48 pj.

smuhaty płat, 80 cm. šěr., dobra kajkosć, mtr. 68, 48 pj.

jumperowe šórcuchi za žony, smuh. 98, 88, 50 pj.

Jaquard-twjelki, połpłatowe, běłe, wobrubjene, 48/100 58, 50 pj.

Płóčliwy somot, mustrowany meter 1,45 98 50 pj.

mužace pulovry bjez ruk., čista wołma 98 pj., trikowe 78, 50 pj.

sportske nohajcy ze stopu, dobre, por 1,25, 95, 75 50 pj.

twjelki, płatowe, běłe z módrymi a čerwj. smuhami 45/100 58 pj.

žonjace šlypfry, znutřka šepjerkate, wulk. 46/48 78 pj., w. 42/44 65 pj.

flanel za spanske wobleki, mustr., indanthr., 80 cm šěr. m 78, 68 pj.

tkanina za šórcuchi, smuhata, indanthren 116 cm šěr. mtr. 68 pj.

porsćane rukajcy za mužow, sylne štrykowane, šěre, por 98, 68 pj.

Twjelkowe trjenja, šep erkojto nehdźe 50/50 cm šěroke 6 št. 68 pj.

damastowe twjelki, běłe, płatowe, wobrubjene, 48/100 75 pj.

barchentowe pryncesne suknje, pisane, wulk. 95 98 pj., w. 90 88 pj. wulk. 85 78 pj.

srjedźne přikrywy, najl. crepe, pis. čišćany, indanthren 90/90 98 pj., 80/80 78 pj.

žonjace košle k zapinanju, z wušiwanjom 95, 78 pj.

šawle, čista wołma, pisane 78 pj.

köperowy wupjerk, smuh., 80 cm. šěroki, mtr. 78 pj.

žonjace nohajcy, flor z židu, barbne por 1.25, 98 78 pj.

žonjace šlypfry, znutř. šep., zwonka žida, barbne, wulkosć 44 88 pj. wulk. 42 85 pj.

Ložowe-předłožki, dwojobóčne juta 45 90 1,15 40/80 80 pj

žonj. nohajcy, prawy mako, mjehke kaž wołma, nowočas. barby, por 1.45, 98, 88 pj.

žonjace pryncеske suknje, trikot, znutř. šep., wulk. 44 98 pj., w. 42 štuka 88 pj.

žonjace šórcuchi, módročišć., dypkate a smuhate štuka 98, 88 pj.

mužace podš. kholowy, šěre, por 1.50, 95 pj.

muž. norm. kholowy, wulk. 5, por. 1.65, 1.25, 95 pj.

žonjace košle, na ramj. zap., běłe barchent. wuš. 1.45, 95 pj.

žonj. nohajcy, čista wołma, barbne, por 1.45, 98 pj.

dźěćace trik. ječki, wulk. 60 a 65 kus 98 pj.

žonj. nócne košle z pis. wobs. kus 1.45, 1.28 98 pj.

žonj. zawal. šórcuchi, jenob. a smuh. kus 1.98, 1.75, 1.25, 98 pj.

žonjacy polovr z dołh. ruk., nowočasne wuwj. kus 2.95, 2.45, 1.98 98 pj.

Muffion pjelsćowe khornarje štuka 1,25 98 pj.

frotěr. twjelki, čežka kajk., 60/120 1.45 pj. 58/110 98 pj.

lodowe trěnja, 48/48, 6 kus. 98 pj.

sofowe přikrywy, počišć. z trodlemi, 65/250 cm kus 99 pj.

łož. płachty, kopřiwina 140/220, dobra kajkosć kus 1.28, 99 pj.

blidowe ruby, běły Jaquard. 130/160 kus 1.48 hr., 150/130 kus 1.25 hr.

prynceske suknje, trikot, šepjerkate, zwonk. židź. wulk. 44 kus 1.50, wulk. 42 1.35 hr.

barchent. bluzy, wjele mustrow kus. 2.45, 1.98, 1.45 hr.

barchent. muž. košle, smuh. w. 100 kus 1.95, 1.45 hr.

barchentowe nócne jaki, běłe kus 1.75, 1.48 hr.

komodowe přikrywy, brokat. ze židź. trodl.,kus 2.25, 1.98, 1.48 hr.

kopř. łož. płachty, z posylnj. srjedź. 140/220 1.50 hr.

muž. plyš. kholowy, dobra kajkosć, w. 5 por 1.98, wulk. 4 por 1.75 hr.

muž. trikotowe jaki znutřka šep., w. 5 kus 1.88, w. 4 kus 1.78 hr.

strow. łož. płachty, ze židź. kromku 145/220, kus 2.45, 1.98, 1.78 hr.

barch. łož. płachty, njewubělene, 140/220, 1.78 hr.

žonjace nócne košle, barchent, běłe, z dołhimi ruk. kus 2.95, 1.78 hr.

damastowe blid. ruby, najl. kajk., 130/160 1.95 hr.

Diwan přikrywy, počišćane z franšami 135/260 štuka 1,98 pj.

linonowe počehnjenja, šite, 1.98 hr.

muž. nócne košle z pis. wobs. 2.45, 1.98 hr.

žonjace šlypfry, čista wołma, štryk. wulk. 4, 5, 6 por 1.98 hr.

suknje, kus 3.45, 2.45, 1.98 hr.

zamkańske bluzy a kholowy, najl. dreil 1.98 hr.

barch. łož. płachty, běłe, 140/220, kus 2.65, 2.45 hr.

rólowanske ruby, čisty płat, ze žołt. a fijank. kr. 90/300, kus 2.45 hr.

žonjace lěh. wobleki, 2dźělb. flanell, kus 3.95, 2.98, 2.78 hr.

brokat. blidowe ruby, nowočasne mustry ze židź. francu, 125/150 kus 4.50, 3.95, 2.95 hr.

Kofejowy rub ze 6 servietami 130/160 3.95 hr.

smuh. płat. počehnjenja, dobra kajkosć, z 2 hłow., nješit. 5.95, 4.95 3.95 hr.

linonowe počehnjenja, wuš., hot. šite z 2 hłow. 4.95, 4.50 hr.

łož. počehnjenje, pis. kašć. z 2 hłowakomaj, nješite 4.95, 4.50 hr.

žonjace, mužace a dźěćace štrykowane jaki, mužace, a dźěćace pulovry, zwučowańske wobleki, wobleki z płóčliweho somota, dźěćace wobleki, žonjace barchent. wobleki 20%

A. Bokelmann Nachf.

w Budyšinje

Kónc: Srjedu 1. februara

Na wšitke njeznižene twory (mimo cajerni atd.) 10%

Wot 18. januara hać do 1. februara

Inventurske předawanje

Podawk wulkeje ważnosće.

Kajkostne wobuća

po njenadźiwy nizkich płaćiznach!

Zdyhne a jenotliwe pory wosebje tunjo!

Na zymske wěcy a sportske stupnje 15% rabata

kotrež w płaćiznje znižene njejsu dawam

Jenička Budyska předawarnja **swětoweje znamki „Salamander"**

znate nizke jenotne płaćizny

Zhorjelski wobućowy dom

w Budyšinje na Bohatej hasy

M. **Schubärth w Budyšinje**

Twornja: na Fabrikskej dźowy 10
Samsny wobkhod: na Hošic hasy

wšitko za wšitkich

Darmo
po wěcy přińdźemy a je zaso přinjesemy

Telefon 3758

Inventurske předawanje

wot 19. januara hać do 2. februara 1933

Najlěpše kajkosće! Jara znižene płaćizny!

žonjace noha cy, čěrne barby, wołmj. a židź., dźěl. žida	0.95	**0.75**
žonjace nohajcy, najl. mako, čěrne	0.75 0.5	**0.30**
mužace zoki, nowočasne mustry, wołmjano a židźane		**0.75**
štrykowane mužace zoki, platěrowana wołma		**0.50**
zočki, čista wołma		**0 50**
spódnje nohajcy, čista wołma		**0.50**

Kamjeničanski nohajcowy skład

Jenož na Sukelnskej hasy 12

Čelčki a čělički

wot Gdanskich skočałow po zapisanej knizy, wotedawa běžnje

rućerstwo w Rakecach

20lětna holca

kiž może dejić so pyta w Khelnje čo. 25.

2 kozy

blizko kózlatam, dobrej dójcy stej na předań we Worklečach čo. 37.

Wysokosućelna

kruma

ze 4. ćelećom na předań

w Radworju čo. 88

Hospodarski rozhlad

Serjedu 18. wulkeho róžka 1933.

Wčerawše urzy w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,82	100 čěskosł. krónow	12,465
100 swaje. frankow	81,00	100 franc. frankow	16,43

Bursy so tež wječera hišće wjele njejhrabachu. Pódźelnišće wustrožeše, dźa naschich poměrow w jinstitskowej politiji nochje so hišće pominwječ. Kurty akzijow, rentowych a dołhich lisćinow so wječera dale wotbrjebjachu. Na kónzu dopěchu někotre akzije sasó porjedźenje kursow. W naschich hołpodarskopolitiskich poměrach dźe najwóle wo to, kajke noprawy ju trěbne, nasche ratarstwo pyched jahnu wuhowacź. Přichodnyschim dyrbjał samo rěčeć, kak je możno nasche hrěnje a drobne burstwo na tajki podłožk stajeć, so może existowacź. Strowe hrěnje a drobne burstwo, schtož mu w naschich stronach pod schodnikami, žiwnoješerjemi a khěžkarskimi žiwnoješerjemi trojuminy, je najwoßnischi nadawk, tute sdźerżeć. Tute worschty, i tyhazorymi nitkami s domowinstwom jemu kojasane, su kuhot womłodźowanja kčžbeho ludu, sornowzowe kwadry jako fundamenty statow. Wo čźaš wójny, w čźasach dyrbjelischeho hołpodarjenja, runje tute worschty, tak rjeź „ladu wokoło" kradźu zbyli lud pyched jawutlenjom wuhowachu. Njech stat dorostej s tychsche worschtow spožeži pódu — rolu sa sujeßliwe wotpłaćowanje. Potom powischittownotcź swošnaje, so tam, hdźež kujeßnčk mjerschnje a shinje, tam tónle drobny ratar wukusuje žiwjenje, kčžbu a tyhazore płody. Wo tute fakadne pralcheńja dźe dźensa jasałky boj: tu kujeßnčk — tam burik! A stat rjeź we swojich fundamentach, dokelž lud njewě schto chze.

Na produktowe wiki dowos pschiběra, tehdźa bě hjeschtwo, so so płaćiźny wječera japoczachu wotdrjebjowacź. W hotowym sornje pschisadźichu pschenza, rožła a wowß 5 pj. po zentnarju. W termijonowym wikowanju so płaćiźny cźinjachu wjelcho wotdrjebjowachu. Mjenny jenož najnuschnische kupuja.

Wječera płaćejesche w Barlinje zentnar

pschenicy: 9,25—9,35 (9,30—9,40) hr., rožki: 7,55 hać 7,65 (7,60—7,70) hr., jeczmjenja, nalčmjeneho: 8,25 hać 8,75 hr., najsmilkeho: 7,90—8,20 hr., wowsa: 5,60 5,75 (5,65 —5,80) hr.,

w termijonowym wikowanju:

pschenicy:

sa měrz: 10,15—10,12½ (10,25—10,22½) hr.,
sa meju: 10,27½—10,22½ (10,35—10,32½) hr.,

rožki:

sa měrz: 8,16¼—8,11¼ (8,25—8,28¾) hr.,
sa meju: 8,26¼—8,20 (8,36¼—8,35) hr.,

wowsa:

sa měrz: 6,12¼ —6,11¼ (6,17½) hr.,
sa meju: 6,28¾—6,26¼ (6,30) hr.

Swinjaze wiki wječera w Barlinje.

(Magerviehhof Friedrichsfelde.)

Tu płaćachu běhaki, wulke 22—38 hr., hrěnje 16 hać 22 hr. Prošata płaćachu, wulke 14—16 hr., hrěnje 12 hać 14 hr., małe 10—12 hr. Wiki běchu měrne, s khwilemi klazachu. Płaćiźny so njepscheměnichu.

Hamtske a hudnišće powěsće.

Pschešadźowanja:

Schtwórtk 19. wulkeho róžka 1933

w Kamjenzu w kasarnach w komornym domje małschinskich kčelbow, dop. w 10 hodź.: Radio i wótsjerčežakom, pišanske bidło, kuhowy khamor, kredenza, ptanski stroj, klamowy khamor, tchijaza małschina;

w Lubiju na hudnišću, dop. w 10 hodź.: Wohnischčo, gramofon s 30 tecźelemi, wurčne twory, próchčebak, radio s wótsjerčežakom, klubowy sofa, klubowej stolaj, wischelake meble.

Płaćizny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

17. januara 1933 — Płaćizny po centn. a zl briwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje

Woły: 340.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, niewukormjene, starše wukormjene	29—30
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	25—27
Mjenje picowane wšěch starobow	18—23

Bykl: 731.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěznoje hódnosće	25—26
Połnomjasne, młódše	23—24
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	20—22
Spatne	16—20

Jałowcy a kruwy: 729

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnosće	21—23
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwjetšeje rěznoje hódnosće hač do 7 lět	18—20
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	15—16
Mjenje a spatnje picowane	10—14

Celata: 2754

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	35—42
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	25—35
Spatne (4.)	17—24

Wowcy: 3217.

Młódše a starše wukormjene (1. družina	31—32
Starše wukormjene 2.)	29—30
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.	27—28

Swinje: 11966.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	36—37
Wukormjene	36
Mjasne	35—36
Spatne	33—34
Rasy a kundrasy	31—32

Płaćizny na Barlinskich prodnktowych wikach.

Žito a wołjowe symjo so tuni abo 1000 kg nowak 10 kg

Płaćizny po stotej hriwnje

	17. 1.	16. 1.		17. 1.	16. 1.
Pšenica	185-187	186-188	Lupy	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	151-153	152-154	wvoka	14,5-16,0	14,0-16,0
jeczmjeń, nal.	—	—	hrochr lupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
jeczmjeń	16—175	165-175	bolte lupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wowß	112-115	112 1 6	koradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	kapa. wosuška	—	—
pšenč. muka	22 7-26,(	22,7-26,(	lany wosuška	10,40	11,00
rožana muka	19,5-21,6	19 3-21,(	much.truhanč	9,00	9,00
pš. wotruby	8,75 9,0(	8,75- 9,0(	hrmj. kruška	13,00	13,00
rožane	8,70-9,0(	8,70-9,0(	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,90-2,15
raps	—	—	rožana słoma	0,55-0,70	0,60-0,70
hróch Viktor	20,0-23 0	2 ,0-23 (	pšenč.	0,40-0,50	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsna	0,40-0,(	0,45-0,55
nieruški	13,0-14,5	13,0-14,5	ječna	[illegible]	[illegible]

Towarstwowske powěstniki.

Budyšin. „Zjednoćenstwo evangelskich Serbow" změje so srjedu, 25. wulkeho róžka wječor we 8 hodź. swju prěnju porjadnu zhromadźiznu w nowym hosćenc w sali „Serbskeho Domu". Prosymy wše nasze sobustawy, zo bychu so po możności połnoličnje wobdźěliłe. Też hosćo su nam lubje witani.

Předsydstwo.

Hodźij. „Jaroměr Imiš" změje njedźelu 22. I. pop. ¼5 hodź. pola Mrosec swoju měsačnu zhromadźiznu. Přiňdźće wšitcy. Předsyda.

Lichań. „Zernička" ma štwórtk wječor we 8 hodź. jara ważnu zhromadźiznu w Połpicach. Jedna so wo tři khětro wobšěrne wěcy. Přińdźće tohodla wšitcy!

Lumiŕ. Sclistojo maja pruhu sobotu, 22. t. m. pop. ¼5 hodź. z dypkom Georgstr. 24 II. Bj. Krawc.

Łuž.-Serbski Sokolski Zwjazk. Posedźenje předsydstwa a wubjerka je njedźelu 22. januara dop. 9—11 hodź. w Serbskim Domje. — Předsydstwo w 10 hodź. Starosta.

Pančicy. Jednota „Sokol" ma pjatk, 20. 1. 1933 popołdnju ¼4 hodź. wo Wudworju swoju porjadnu zhromadźiznu. Wšitcy bratŕa so cylo wěsće wočakuja. Starosta.

Předsydstwo Posmjertneje pokładnje župy „Jan Arnošt Smoler" zeńdźo so wutoru 24. wulkeho róžka wječor ¼8 hodź. k porjadnemu ważnemu posedźenju w Serbskim Domje. — Hłowna zhromadźizna Posmjertneje pokładnje budźe najskórje njedźelu 12. małeho róžka.

Ratarski Dorost za Radwoŕ a wokolinu ma njedźelu 22. wulk. róžka pop. hnydom po nešporje pola Krjelec swoju hłownu zhromadźiznu, na kotruž ma kóždy sobustaw wěsće přińć. Předsydstwo.

Zwjazk spěwnych towarstwow změje sobotu, 4. małeho róžka, pop. w 4 hodź. w „Serbskej kofejowni" swoje prěnje hłowne posedźenje w nowym lěće. Lětne rozprawy, wólby, program na lěto 1933. Njech su wše towarstwa přez dirigentu a předsydu znate pjene. Předsydstwo.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1.51 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihiličišćerňa, zap. dr. z w. nak. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přeciwo sćěhwkam čěłneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezboženje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbożenje dyrbi so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wisłasnja nadrobnje wumjenjenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 16 | Budyšin — Štwórtk, 19. januara 1933 — Bautzen | Lětnik 92

Němska wikowańska politika

Němski hospodarski minister **dr. Warmbold** je w hospodarskim wubjerku němskeho ječma dotalnu němsku hospodarsku politiku rozłožił.

Sakłady naschoje dźensnischeje hospodarskeje politiki su so hižo sa Bismarcka położile. Psched wjazy dyžli 50 létami tuny so rossudźili, so dyrbny pscheběhnyć wobhdelerstwa, kotremuž njemóžemy sa Němsku dźěłacy dać, w tukraju wobkhowacz, so pak dyrbi w tukraju sa wukraj dźěłacy, kotryž dyrbi wudźělki tohole dźěła kupowacz.

Po tymle rossudźenju je so němski lud mohł kjyluje pschisporicz. Wjazy dyžli schesćina němskeho wobhdelerstwa je so z dźěłom sa wukraj sejiwjała. Tule sakładnu wěz njemóžemy z boka wostajicz, hdyž dyrbimy na prajschenje wotmolwicz, hacz by možno było, tutonu dźěłej wobhdelerstwa město sa wukraj sa tukraj dźěłacz dacz.

Hałe hdy by so na tole prajschenje wotmolwiło, so je to možno, by so mohła wikowańska politika, wot 50 lět wjedźena, pschetworicz. Dyrbju pak na tole prajschenje wotmolwicz, so to njeje možno.

Potom pak niczo druheho njewuhbywa, hacz politiku dale wjesć, so pytamy z wukraja skasanki dostawacz, so bychu so możnosće k dźěłu w tukraju zaraźile. Hdyž je to swěrjene, **dyrbimy z toho wschě sćěhwki wotwodźecz.** Kaž daloko wone na wikowańkopolitiku stronje leža, dyrbja so wone piatk we wukrajnym wubjerku němskeho ječma bliže rospominacz. Tymle njepschemělnliwym wěcam so najschecziwo dźerži, so je možnosće, w tukraju dźěło zarodźicz, **jara wulke.** Haczrunje dyrbi so jara pschecz, so by ratarstwo wunoschnische było, ze so hromada ratarskich wuplodow lěto wot lěta tak pschipórjała, so je tale hromada wuplodow dźensa wo 25 prozentow wjetsha dyžli 1924. Tole wjetsche wuplodźenje je so dokonjało, haczrunje so licza dźěłacerjow w ratarstwje njeje powjetschiła. To je rozwisne, kotrež so w zhłym swěcze pokazuje. Pola naš njeje tole rozwisce hischcze skónczene.

Tohodla je možnosć, dźěłonjemějerjam dźěło w ratarstwje dacz, jara mała.

Rimamy njedostatk kulturneho kraja w Němskej, ale snjeńmy bórzy samo relativny **pschesbytk sa ratarstwo so pschihodźaceho kraja,** hdyž so najnjerozwoschnischi kraj do kulturneho kraja pschewori. Tole pschejwědčenje k tomu dowjedze, so dyrbimy zhebi derje pschemyslicz, hacz móże so nowy kulturny kraj nadźełacz. Sa to dyrbja so pjenjezy wudacz, kotrež so z pschihodnym wuzitkom tajkeho kraja njesapłacja.

Tohodla niczo druheho njewuhbywa, dyžli sa dźěłonjemějerjow dźěło zwonka ratarstwa hladacz.

A kajke możnosće k dźěłu su potom hischcze w Němskej, hdyž so je swětowneho hospodarstwa wróćo sćěhnjenemy? Na tole prajschenje dyrbja cźi wotmolwicz, kotrež praja, so może so tole prajschenje rosrisacz.

Němski budźe bórzy možno, so so zamo z najwažnischimi sejiwjadłami sastara. **Nam pak njeje možno, w Němskej žurowinsty wuplodźicz, na kotrež je nasche hospodarstwo pokajane.** Sa to trjebamy někotre milijardy hriwnow. Te njemjenjy jenoż sapłacjcz, hdyž němske wudźělki na swětowych wikach pschedawamy.

Jenicžy to, so žurowinsty trjebamy, unjuje naš, so je swětowym hospodarstwom swjasani wostajenymy.

K tomu so hischcze to pschidawa, so drje zamy mohli w prajschenju reparazijow pschihódne wunoschki doscpicz, so pak mamy hischcze **wurjadnu wulku summu privatneho dołha wukrajej sapłacjcz.** Njech so kajkuli k tutomu prajschenju stajimy, jene je jasne, so so zenje z tych cźežow njewuswobodźimy a so je njemjenjemy hinak sapłacjcz, hacz z wjetschim wuwosom němskich wudźělkow. Hdyž je tole sakładne stejiscznje prawe, dyrbimy z toho tež sćěhwki wotwodźecz, so dyrbimy, hyrnjež bychmy zjawe samne wuplodźenje zivnosće schkitali, schtož mam sa najmusniscze, tola tež samdźenjenje tworow z wukrajom jako musne widosopolnjenje naschcho suntskowneho hospodarskeho położenja wobhladowacz. Myslu zebi tež, so je tole **samdźenjenje tworow nusne** sa ratarski dźěł naschcho hospodarstwa. Hdy by so Němska raz zyle wot wukraja wusamkła a so z tukrajnymi sejiwjadłami sastarała, potom by wutworjenje płacziznow za ratarske wuplody rosknadnje wot **kupowazeje mozy** wobhdelerstwa Němskeje wotwisowało.

S toho spóstnawamy so maju ratarjo a pschetrjebarjo ratarskich wuplodow jenake zajimy (interesy). Nunje ratarstwo dyrbi najwjetschi zajim sa to měcz, so so dožahazy wulkos wnd'ekow němskeje industrije zalkowa, so by po możnosći **wulka mzdowa summa kupowazu mój w tukraju pohłuknika.**

Da wotcekranja wuwosa je 2½ milijona němskich dźěłacerjow dźěło zhubiło, z czimż je so **kupowaza mój** po hlowje kóždeho dźěłacerja, kotryž je dźěło zhubił, ktune znajmjenjscha wo 500 hriwnow pospadiła. Wuwosowa summa 6 milijardow zamnu je mjedowych dohodow a 4,2 milijardy pschedpisteja. S nich so 60 prozentow sa zivnosć a 40 prozentow za druhe potrjebu nałożuje. S wuwosowego wunoschka po tajkim ratarstwje 60 prozentow dostawa, mjes tym so 40 prozentow na druhe wotdźelenja němskeho hospodarstwa rozdźeli.

W sledowazym rosprajenju **němski hospodarski minister dr. Warmbold** na prajschenja mjes druhim wotmolwi, so budże so je studowanjom wuc'ahanja, kotrež smjeje pschichodne léto wulku wažnosć, we wobhłahu powschitkowneje hospodarskeje politiki sabrocz.

Bjes dwěla dyrbi so wjetschi dźěł naschcje zyrobowneje potrjeby z tukraja bracz a dyrbi so tehodla **strowe a wunoschne ratarjenje spěchowacz.** Mjenjenje je jenoż wichelake wo tym, **kak** móże so **tole samde dospěcz. Njejdźemy** swoje stejiscznje po wuczbach sastupowal, ale rjkm wschoł z **nasłonjenjow swoje zamsneje dołholetneje ratarskeje dźěławosće.**

Wo dotalnym **wuspěchu snjeńenja danje** minister praji, so je němske ratarstwo psched wójnu se 17½ milijardu sadołżene było. Tale summa je so w lěcze 1913 se 750 milijonami abo se 4,2 prozenta dawała. Někotre

zyle sadołżenje nětko je 11,4 milijardy wuczinja. Sa sadanjenje tutoho dołha je na kónzu léta 1932 600 hacz 620 milijonow trjeba było,

tak so w pschepěrku danjowa žadyba 5,2 prozenta wuczinja, potajkim 1 prozent nad pschedwójnjstim stawom.

Położenje dawkow sa ratarstwo je wosebje wažne, tola z reformu dawkowego systema switnje, kotrež so njehodźi w najbłuskschej krily a pschi próżdnich pokładnjach pschewjesć. Hdyž so někotre samosastaranju bliżimy, bychmy drje mohli wschě mjesy samknjeć, placziznu pak tukrajni faktorojo postajeja. Lunk je dalsche samjesowanje dowosa wukrajneje zivnosće je pak so jara ponjenjschi, dokelż so někotre jenoż hischcze 8 prozentow potrjeby naschcje zivnosće z wukraja dowożuje.

Rozpuščenje němskeho seima a němske požčonki

Powěsć, so je k wěrje podobne, so so němski sejm rospuschći, je z pschiczinu było, so su kursy němskich požčonkow na Londonskej bursy wróćo schle. Někotre pak móże so rjec, so su so papjery němskich požčonkow jenoż z Newyorka pschedawale. Amerikanjy njenjeżniły běchu poslednji czas za wulke summy němske požčonki w Londonje nakupili, so nadźeju, so so z tym kurs jendźelskeho punta połepschi. Tele spekulatiwne kupje su so na prenju powěsć wo możnym rospuschczenju němskeho sejma jasno rucze na bursy na pschedań dale. W Londonje wjele měrnischo wo tym myslachu. S finanznego stejiscznja drje politiske njesměrowanje wobzarnja, kotrež bychu nowowólby w Němskej sobu pschinjesło, tola jendźelszy finanzmjy mjenja, so je někotre wólna politika skrucznosć w Němskej zaruczena, njech kajkuli wólby do němskeho sejma wupadnu. Wospjenjamjage je, so nowiny „Financial News" swojim cytarjam hischcze dźensa z czeje finanznych pschiczinow radźa, so bychu němske požčonki kupowali.

Čorno-bjało-čerwjene nad pruskej sejmowni

S pschiczinu wopomnjenjskeho dnja załoženja němskeho stata je president pruskeho sejma Kerrl po nanjesenje němskonacionalnych čorno-bjało-čerwjenym khorhoj na tšěchu sejmownje a něhdyscheje semjanskeje sejmownje stajicz dał. Sdobom su so pruske čorno-běłe a nowonjemske čorno-čerwjeno-stote khorhoje stajile.

Pschi wotewrjenju pożeżenja president Kerrl z krótkej rěcu na 62. wróćenje dnja załoženja němskeho stata spominasche, pschi czimż wjerchowski splah Hohenzollernskich nasscherjow ideje němskeje jednoty njenjewjasche. Nazionalni sozialistojo bravo wolajo presidentowej rěczi pschihłosowachu. Sozialdemokratojo a kommunistojo běchu so tejele demonstrazije zdalili.

Tež na domje presidenta němskeho sejma, z kotrehoż so rano czorno-czerwjeno-stota khorhoj smahowasche, so tuta pschihołdnja z czorno-bělo-czerwjenu khorhoju zamjeni. Jako hosćo běchu pódla presidenta němskeho sejma Göringa a wjednika nazionalsozialistiskeje fraksije w pruskim sejmje Kuby tež Hitler a industrialny dr. Thyssen pschitomni.

Rozwiće socialneho zawěšćenja

Po statistiku, kotruż je němska zawěšćerńa wudała, **su** w lěcze 1931 **pschinoschkowe dołhody** w socialnym zawěšćenju 3 milijardy hriwnow, wschě wudawki 3½ milijardy hriwnow wuczinjachu. Jenoż **pola zawěšćenja pschiwdatnjenzow** su dołhody wjetsche dyžli wudawki bjle. **Zawěšćenje dźěłonjemčerjow** je 1411 milijonow dołhodow a 1531 milijonow wudawkow mělo. W lěcze 1932 je tole njepschihódne rozwisce pokrocznowało. Tola niz jenoż dołhody, tež wudawki su so smjerschicze dokelż su so podpjery zmjalje.

Zawěšćenje invalidow z wulkimi njedostatkami dźěła. Měsačnje 10 milijonow hriwnow pschichodka žada. Praschenje zawěšćenja invalidow dyrbi so na hinasche waschnje rosrisacz, so by so zawěšćenje invalidow katastrofy zminyło. Tež wo zawěšćenju hórnikow dyrbi so w tymle zwisku

Němska njebudże rewiziju němskopolskeje mjezy žadacz.

Kaž Habasowa powěsć cznita z Rtkina rowe, je němski zwonkowny minister z Neuratrekk, so hebi němske knježerstwo pschi tukhwilnym wotezenju wězow na to njemysli, **so hame žadanje za rewiziju němskich rańschich mjezow poda.** Pschi tym pak je, so, hdy bychu Němsku namołwili, so by nowe pakty w nastupanju němsko-polskej mjezy podpisała, Němska njeby tule mjezu pschipósnała a by zebi jeje rewiziju žadała.

Hitler so z Hugenbergom rozrěčał

Adolf Hitler je wutoru popołdnju z tajnym radźerjom **Hugenbergom,** wjednikom němskonacionalneje stronu, rozrěčenje měł. Pschi tym njeje, kaž so z němskonacionalneje stronu wudawa, Hugenberg wotwoblad měł, so by **z pożrědnikom mjes němskim kanslerom se Schleicherom a Hitlerom był.** Rozrěčenje, kotrež so na prajschenje **wuzschcho hromadźicznja prawizownych stronow** pocżahowasche, je drje so tež nětczischcho **knježerstwowcho** cźěkna dótkło. Niczo bliżschcho pak so wo tym njeje sdźělilo.

Wo rozrěčenju Adolfa Hitlera z němskim kanslerom njeje hacz do wutory wjecżor niczo słyschcec było.

Strajk automobilowych wósnikow w Czěskosłowakskej.

Strajkowazy automobilowi wóźnjcy su knježerstwu słubili, so so schtwórtk rano wobhlad z automobilowymi wozydłami zaso sapoczinje. Jeli so so wopraschowanje žadanja automobilowych wósnikow niedopjelnja, dźeja 27. januara generalny strajk wuwolacz.

Za Ržowy nuntius so ze Sofije wotwoła

Kěchczenija prěnionarodźenje dźowki bołharskich kralowskeju mandźelskeju po prawoslawnym wobrjadźe je we Watikanje jara rosharika. Kaž je słyschcec, je nuntius kralej Borisej tež banzowe połožitwo pschepodał. Banzi w nim praji, so je wone z lamanje słubjenja bołharskich kralowskeju mandźelskeju bischcze hórsche, dyžli tamne, kotrež je so z tym skuczilo, so su so katołkim wěrownym w Asiji hischcze druhemu wěrowanju po prawoslawnym wobrjadźe w Sofiji dali sljedowacz. We Watikanje je njezrjeże, so snadź bamzowemu nuncia le Sofije wotwołaju. We bamzowym położitwje na krala Borisa je tež praji, so je kralowa pschi wschěch tychle podawkach bjes winy, mjes tym so je kralowe powolnstwo k zadanjam prawoslawnych duchownych njehodźi wusprawnicz.

Filippinskim kupam so swobodnosć da

Amerikanski senat je wutoru ſ dwěrjecinowskej wjetſchinu ſakoń pſchijał, po kotrymž maju ſo Filippinſke kupy ſa dźesać lět dospołnje ſ amerikanſkeho nadkněſtwa wuſwobodźić. Wobydlerjo Fillippinſkich kupow ſtaj wo ſamoſtatnoſć njerodźa, kotraž ſo jim ſ tutym ſakonjom da. Jim ſo ſda, ſo hoſpodarſke pſchedwuměnjenja ſa jich ſamoſtatnoſć njeſtuja na doſahaje waſchnje wuprajene. Nětčiſchi preſident Hoover je pſcheciwo wuſwobodźenju Filippinow ſ amerikanſkeho knježſtwa a je tohodla ſakoń wotpokaſał. Jeho pſcheciwjenje je pak ſo, dokelž je ſo ſakoń ſ dwěrjecinowſkej wjetſchinu pſchijał, njepſcheciwe ſcjiniło. Skónčnje pak ſo wobydlerjam Filippinow njemóže njewotwiſnoſć pſcheciwo jich woli nanuſowaćź.

Brońe ſa Bolivifu.

Po powěſći ſ Afriki (w Chileſkej) je tam parna łódź „Santa Maria“ wobſchěrnu poſtyku amerikanſkich bróњow, dale 900 kaſchezow munizije a wóſom lětadłow pſchiwjeſła, kotrejž ſu ſa bolivijſke wójſko we wójnje wo Gran-Chaco pſcheciwo Paraguayſkej poſtajene.

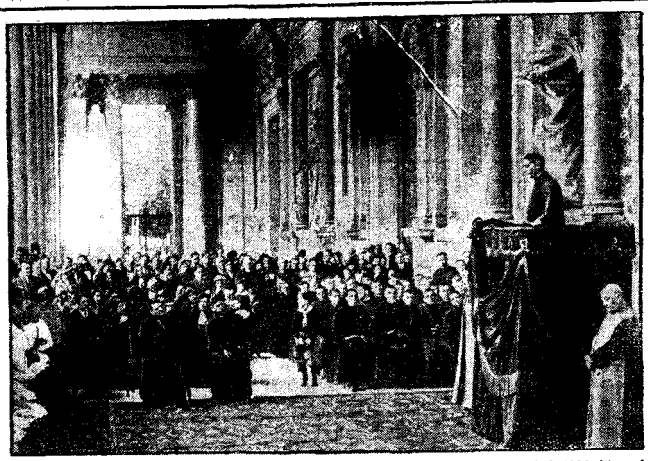

Takle připowědaše so swjate lěto 1933|34.

Přečitanjo wozjewjenja swj. Wótca w baziliey swj. Pawoła w Romje. Z přileżnoſću postajenja noweho swjateho lěta, kiž je poswjećene k dopomnjeću na Khrystusowu smjerć před 1900 lětami, so w Pětrowskej cyrkwi w Romje tradicionalna bula swjateho Wótca přečita. Z njej připowědachu so postajenja wo tutym wopomnjeńskim lěće.

Dźěło za narod

„Serniczka“ ſpěwa a dźeła.

Nowe lěto, nowe dźěło! Tuto heſło je ſwěbi „Serniczka“ ſtajiła też do noweho lěta, a w tutym chże też dale wjeſcź ſwoje budźeńſke dźěło w ſwěrſtim ludźe. Mnohy drje budźa ſ dobrym prawom prajić, ſo je njetrjebawſchi tute tak huſte ſwjedźenjowanje. S runje tak dobrym prawom pak ſmě a móže kóżde ſwěrſke towaršſtwo prajić, ſo je nuſne, haj njeſpuſchćomna wuwotwjacy kóżdeho ſwěrſkeho towaršſtwa jako taſte, ſo ſo wuhotuja woprawdźe ſwěrſte ſwjedźenje, najprjedy tam, hdźež je ſydło towaršſtwa, a potom też, hdźež njeſaduwa tak rjeſ ſtajnje ſwěrſkiti duch; hdźež je wohroſene ſwěrſke wjeſne žiwjenje. Dźiwajo na tutón brach, poſłoži „Serniczka“ ſwój prěni ſwjedźeń w nowym lěcze do Komorowa a to ſ jednoreje winy ſajcy tohodła, ſo by ſo tu zyle njeſhubił ſajim ſa narodny ideal. (Prjedy pak, hacź ſwěbi ſwěrſke towaršſtwo ſamóże dowolićź, ſpytaćź ſahnaćź a wukorjenićź narodnu liwkoſć, dyrbi wěſo być ſame we ſwojim ſwonku ſtakotrute, ſo njeby podležało w boju wo prawo. To dyrbi ſaſo być prěni nadawk kóżdeho ſobuſtawa jeneho towaršſtwa, ſo dźerži ſwěru jako tajkemu.) Sſerbja Komorowſkeje wokoliny pak Bohu dźak pokajachu, ſo maju hiſchće ſajim na narodnych kubłach, ſo ſlědża ſa narodnymi ideałemi. Wołoſeje je ſwjeſelaze, ſo běchu ſaſtupjent ſtarſchi ludźo w tak bohatej liczbje. Tu ſawěſće młodźina widźi dobry pſchikład ſwojich ſtarſchich, a budźe ſo potom namakaćź ſama wot ſo na prawy puć. Hdźež je wola, tam ſu też ſtutki! Symy dla dyrbjeſche też tak mnohi ſtaruſchki parowaćź njerady tutón ſwjedźeń. Jako program, kiž wobſteſjeſche wěſo ſaſo ſ dźeła je ſpěwow, ſtarych a nowych, ſanjeſe „Serniczka“ pod nawjedowanjom ſwojeho dirigenty Pawoła N e j d o n a, kiž też je Khwaczaſ dale ſwoje dirigentſtwo ſaſtawa, jako prěni „Bóh ſłonuj tebje, Luſiza“, ſcźěhuje „Domczk mój luby“ a jako nowy hodowneho raſu „Pſchadła je Marja ſudźałku“. Duettaj „Dźěczko ſpintaj“ a „Njeſcźe leczo mróczele“ ſanjeſeſchtaj k. Maks Hórban a knj. Elſa Krawzez, kotreſuż pſchewodźeſche na klawěrje k. wucźeŕ Kſchiſan.

Scźěhowachu hiſchcźe ſpěwy bóle žortneho raju, kaž „Swoju chżu Hanku tym židowzam dacź“, „Na piwo chże żona hicź“ a potom „Schto ſo ſtała Chocźebuſu na hermanku“. To by był potajkim ſpěwny dźěl programa. Dźiwadło „Njeweſcźina nadoba“ ſo pſchedſtaji po ſtarym waſchnju, kaž w Lichanju. Njech je hiſchcźe pſchileżnje na to ſpomnjene, ſo je tutu hru we wſchelakim tróſchku pſcheměnił knjes wucźeŕ Kſchiſan. Po originalu by była hra proſtemu wſchědnemu ludej trochu njepſchiſtupna we wurajach tekſta. Potrjechi to woſobźe prěni a kónz poſledneho wuſtupa. W fórmje jednoreho wjeſneho žiwjenja ſtutkuje hra tuż lépje na publikum. Jako wjeſcźi wſcheje ſabawy poſticzſchtaj kk. Hórban a Kuchaŕ kuplej „Howtwa ſa żonu“. Prěnje ſłowa „Hdyż je Hadam tam na łuzy, w paradiſu leżo ſpaŕ“, kiž maja ſwoju melodiju, cźinja hiżo wěſty ſaczſchcźeż na publikum. Sa pſchednjeſenje w fórmje a taktizu ſłuſcha tutymaj knjeſomaj woprawdźite pſchipóſnaczje, ſchtoż też pſchipoſkuchaŕſtwo ſ móznym pſchikleſtom dźakuje kwitowaſche. S tym bě nětko był program wucźerpany, a je nětko najpſchijomnijchi cźaſ k rejam. Hodźinki minychu ſo pſche khćiſje a hodźina dźelenja bijeſche njeſmilnje ſa kóżdeho. Won do ſymneje nozy ſcźini kóżdy njerad ſwoju krocźeł, ale ſchto pomha dliżenje. Nadźijomnje ſmějemy pſchileżnoſcź khżychcźeć „Serniczku“ pſchichodnje na druhim měſtnje, w druhich kónczinach naſcheje Luſizy, ſ nowymi poſticzenkami. Bj. W.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 19. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer —2 a thermometer wodnjo 0. Dźenſ rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer —3 a thermometer w nozy —3. Wjedro budże ſamrócźene. Se ſapada abo wjeczora pſchikhadźaza wužina je wjele ſtronam Europy nowy ſněh pſchiniſeła. W naſchich ſtronach padaſche wczera wjeczor hlaby woſchrot, wohrožiło hiżo ſaſo wobtkod jědźerjow a pěſchkarjow na ſjawnych dróhach a puczach. S dźakom pſchipóſnawaja wſchitcy cźi, kotſiż dyrbja wſchědnje won na dróhi, ſtarobliwoſć naſchich nadrónych ja wěſtoſcź na żiwych dróhach. Tak běſche dźenża rano wot 6 hodź. hiżo na dróhi k. Müller ſ Bórka je ſwojim ſynom na Minjakowſkej dróhi a pſchipowaſche pieſke hórki ſ ſěſkom. Sa to ſłuſcha wobmaj hžak a pſchijóſnacźe. — Nadźijomnje nam wužina ſe ſapada a druhe ſ juha abo poſonja dawno wocźakowany ſněh pſchiniſeſu. W raſiſchej Pruſſej traje kruta ſyma ſ wyſche 15 ſtop. dale. Pola naſ je ſaſo we wjele puſchcźiła. Schkleniza pokaſuje dale na njewobſtajny poczaſ. Dźenſa rano drje trochu poſtupi, ſchtoż pak hižcźe dawno na żane dalſche poſtupowanje njepokaſuje. Jutre pjatk ſłyſzdża ſtónzo 7,53 a khowa ſo 4,30 hodź. Mžacźk ſłyſzdża na ranje 2,10 a khowa ſo dopołdnja 10,51 hodź.

Kedźbujmy na mjeńſche a wjetſche dźerži.

Wſudy ſo je ſyma maly kuſk kruczſchcźo ſapſchimnyło, ſo je ſo wutworiła mała ſodowa ſtorka na Schpryrjewi, mjenowicy wobkedźowacź, kak dźerži, mjeńſche a wjetſche, ſu ſebi, hacź ſu dźerži, ſo budu ſo na ſodowej ſadźerce ſmykale. Cźakło ſo cźeſka ſtorka pſchelcźała, hacź wuzmi pſchi brjohu nětorych dźerži, a dźerži ſo pſchelcźachu a padnu do ſymneje wody. Dalſe ſaſchłu njedźelu je ſo tajke njeſboże ſtało pſchi Bożim ſydleſchcźu blisko Wowniſowa. Wjetſche dźerżo, kiž ſo tam podnuri w ſodowej ſodze, móże je wo ſwoju rěcźeć, ſo ſo nimodnuły njeſboża dobładacha a pod ſamym žiwjeńſkim ſtrachom dźerżo wukhowachu. Cźeſka khorošcź je wěſeje ſcźěhowi naſpomnjenja w ſodowej wodze ſa dźerżo a wukhowarja. Cźaſto ſtarſchi praja, hdyż je njeſboże ſbożowny wukóńż mělo: njech tam njeby ſa ſo! To ſo wěſo ſ połnej hubu praji a dyrbi wěſte chłoſtanje być. Sawěſće to pak žane wuſprawnjenje ſtarſchich njeje. Starſchi maju na dźerži kedźbowacź a ſu ſa nje ſamoſtwite. Bóh je jim tutón ſadny dar žiwjenja dał, a ſada, ſo bychu žiwjeńſke kwětki też doſtałe prawy doſłało. Potajkim ſtarſchi njeſu wſchu ſamoſtwitoſcź pſched Bohom a hamtami a jich ſwědomje je najwjetſchi kſotaſ ſa zyke dalſche žiwjenje ſ tym ſtajnym: ſo na ſmjerći ſ winikom być! Syma cźe hraba, hdyż wuhladaſch, kak dźerži tam a ſem po dróhach hanjeja w najźiwiſchim wobkhadźe. Je cźaſto ſ Bożim ſwarnowanjom, ſo ſo njeſboże njeſtanje, cźaſto pak też lube nežne žiwjeńcźko ſ błyſkotatym wóczkom bya ſ woporom njewobhladniwoſće. Njedowěrny małe dźerži pſchejara jenicźky dobładej ſtarſcheho dźěcźa. Swět ſtarſcheho dźěcźa je druhi hacź mjeńſcheho a mjeńſche dźerżo duſchownje a cźaſto też cźelnje pod tym cźekeji. Njech ſu ſtarſchi ſtajnje ſebi teho wědomni, ſo bu „jenicźky jim“ dowěrjene dźerżo k pěſtowanju a wothładanju po Bożej woli a radże!

c

— **S pożedźenja měſchcźanſkeje rady 17. januara 1933.** 1. (Tuhaźetmy ſwjedźeń.) Rada wojnje k wědźenju, ſo ſo tyhaźetmy ſwjedźeń ſ połnej mocu pſchibotuje a ſo 11 mužerkow ſo ſ pſchihotowanjom ſwjedźenja ſo ſabéra. — 2. (Datk na filialki.) Rada wojnje k wědźenju, ſo ſtatkowne miniſterſtwo ſóſtanje datka na filialki ſa njedowolene wuprała. — 3. (Sſobuſtawy finanzneho ſuda.) Sa ſobuſtawa Drježdźanſkeho finanzneho ſuda namjetuje ſo dotalnaj ſobuſtawaj kk. měſchcźanſki rada Müller a Budyſchinje a wobſedźer knihiſchcźerſkeje Naſch w Budyſchinje.

— **Mjaſowe jatki (Freibank) w Budyſchinje.** Tuteho tydźeń ſo žane mjaſo njepſchedawa.

— **Saſka krajna loterija.** Pſchi póndźelniſchim cźahnjenju 3. rjadownje 202. ſakſkeje krajneje loterije (1. dźeń

Ilſan:

Kasandrą

Prěnjotny roman.

18] (Pokračowanje.)

„Mi ſamomu je też ta wěz podhladna“ prajach, „dokelž tu njeje każ pola Jendźelczanow jenoż ſamér; cźěkowanjowanje, ale wſcho je ſarjadowane jako wojerſke ſwuczowanja. Pſchewjele wojerſtwa je ſamžmy ſtrach każ pſchewjele tſelnego prócha. Pſchipadnje tola ſleczi ſchkrizźa do njeho a pón rozbuchnje a na cźini njeſmérneje ſchkody. Symy to pſchi poſledniej wójnje widźeli, ſo dyrżiſke wojerſtwo też jimu pokaſaſ, ſo je trěbne. Po mojim měnjenju dyrbjeli we wſchitkich ſtatach wojerſtwo wotſtronicź a k ſakhowanju porjadu jenoż ſtražnikow mcź. Tak by wotſtronjeny był kóżdy ſtrach wójny a ludy bychu mohle w měrje a pokoju żiwe być.“

„A tute njeſmérne wudawki ſa wójſko bychu ſpadnyć, mjenjeſche Jan. Miljardy bychu cźłowjekam kóżde lěto ſwotſtale ſa ſromožne ſamery. Ludźo bychu hjes proży a ſtarocźe żiwi byli każ waju. Ale te wudawki ja wojerſtwo leża na ludach każ ſło polleczę.“

„Schto pak je wina, ſo ſo njemóżemy ſ toho polleczą wuhbźicź? Pleje, njeje tu luboſcźe wjazy na ſemi. A hdyż teje njeje a hdyż jeje njeje, tehdy a tam je njemér — wójna.“

„Ty měniſch, ſo nam ſaſo hroſy wójna“, woprajſcha ſo Jurij.

„Haj, myſlu, ſo hiżom żytnje ſo ſjelnym prochom wonja.“

Pſchindźechmy k polam. Boże ſitko ſo pocźa hiżom poſběhowacź. W nim ſkhowane pozpule pſchiwolachu nam: pozpulik, pozpulik, kuſ mi lik. Pſchtrdźe mi na myſle: wy lube ptacki ni derje radźicze; lepſchi je lit dyżli mjecź. Hdyż dale na pěſkocźnu hórku krocźachmy, ſwjeſelichu naſ wſchitcy we ſwojej kraſnoſći; běchu dołhu ſ kcźenjemi pobźywane każ ſe ſněhom. A na nich bě żiwjenje. Tyhaźy a tyhaźy pilnych pcźołkow ſjenczeſche wjeſelu pěſeń a khwalcźeſche ſej ſódku brcźału, kiž darniwe ſchtomy jim poſticźachu. Tu njebě žaneje ſawiſcze a njepſchcźeſtwa. Semja da ſchtomej mózu a tutón ſaſo ſeſiwi tyhaźy wſchelakich pſchekaſanzow, kiž jenm ſaſo dźakownje dopomhaju k ſwodam ſ tym, ſo ſwětkowy próſchk pſchenoſcheja na płodniki w kcźenjach. Hdy by też pola cźłowjekow jena worſchta druhej dobrocźiwje ſwoje mózy poſkicźała, buchu też tu naſtałe ſłódke płody, kiž buchu wſchitkich wokſchewjałe. Ale dźenża je pola tutych runje nawopak, jena próżuje ſo druhu wutrjebacź; pocźěſcźowana pak ſo wobara; tak naſtanu ſwady — wójny.

Pſchi wobdźiwanju kraſnje kcźějazych wiſchnjow bě mi někak dźiwnje. Njewědźach, cźehodła. Nadeho ſo dopomnich na ſłowa Kaſandra, na kotrej bych żyle poſahył: hdyż wuhladaſch kcźějaze wiſchnje, potom budź pſchihotowany, dokelž woni pſchicźakanu ſ wiſchnjowym kcźenjom na nahłownikach. Njemér mje napadże a prajach Jurijej, ſo budźe cźaſ domoj. Bón rjekny: „Majch prawje, mamoj hiſchcźe dołhi pucź pſched ſobu a dźeń ſo hiżom pomałku nakhila. Luby Jano, tuż wróćmy ſo. Je cźaſ.“

„Wſchak je měżacźk,“ rjekny Jan.

„To wſchak je, ale njeběži ſo tola tak każ na ſwětſem dnju. A jutſje rano réka ſaſo jahe ſtawacź.“

„Tuż pójtaj! Mam dobry domjazy, derje pſcheſtejeny kojazy twarożk. S tym ſo pożywnitaj a potom móżetaj nóſ kowacź.“

Pocźa ſo hiżom ſacźmiwacź, hdyż ſo na puci podach moj. Sa lcźjom pokaſowaſche ſo wulka turcź měżacźka — podobna wohnjowej abo krawnej kuli. Wětſik bě ſo wobrocził a ſujeſche mot połnozy tak rěſawje, ſo nje ſyma wobſchowaſche. Tuż prajach: „To tak ſa mróſom wonja, to drje budże jutſje rano wſchitko běłe.“

„Bóh dał, ſo by bjes ſchkody woteſchło. Sſylny mróz w tymle cźaſu może wjele ſchkody naczińicź. Najbóle po deidże pak ſab.“

„Tu drje ſo niczo pſcheczſiwo mróſam njeczini? We wſchelakich krajinach, wohcźe winizach, ſebi ſ wohenjom pſchecźſiwo nimi pomhaju.“

„Sſym wſchak też wo tym ſłyſchał. Tola myſlu, ſo ſu wuczawki ſa to pſchewulke a tak njeſwotſtajne potom wjele wuſitka. Dale pak: hdyż Bóh Knjes chże, wón nječhto druhe pócźeſe, pſchecźſiwo czonuj ſo cźłowjek wobaracź njemóże.“

„To je wěrno, hdyż Boża wola njeje, njemóże cźłowjek njeſbożu ſadźewacź. Tola cźłowjek ſako rohumne ſtworjenje dyrbi wſchcź ſrědki nałożowacź, kotrejž k tomu ſu tymane ſpóznawa. To je jeho winowatoſcź. Schto a kak Bóh cźini, to jeho niczo njeſkara; tón je knjes nade wſchitkim, a dokelž ſnaje ſaſchłe, pſchitomnoſcź a pſchichodne, tak rjaduje wſchitko po ſwojej njeſkóńcźnej mudroſći.“

Pſchi khwatnym hicźu ſo hrějachmy, bynjeż ſyma cźuczinje pſchibérała. Lubowach měżacźk, ale dźenża bě mi jeho ſymne ſwětło njepſchijomne. Tuż běch wjeſoły, hdyż ſaſtupichmoj doma ſaſo do cźłopkeje ſtwicźki.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

padże dobywcje wo 30 000 hr. na cyfłu 9254; dobywcje wo 5000 hr. na cyfłe 29953, 80 933; dobywcje wo 3000 hr. na cyfła 53 748, 62 374, 144 203; dobywcje wo 2000 hr. na cyfła 8037, 25 452, 52 891, 77 835, 80 780, 151 774; dobywcje wo 1000 hr. na cyfła 2722, 44 905, 58 281, 95 358, 117 645, 121 978, 130 223, 136 127, 147 231.

— **Sakita krajna loterija.** Pschi wutwornischim cejehnjenju 3. rjadownje 202. sakikeje krajneje loterije (2. dźeł) padże dobywcje wo 50 000 hr. na cyfłu 10 438; dobywcje wo 20 000 hr. na cyfłu 108 578; dobywcje wo 10 000 hr. na cyfłu 38 189; dobywcje wo 5000 hr. na cyfłe 48 835, 152 972; dobywcje wo 3000 hr. na cyfła 82 513, 99 237, 126 797, 140 902; dobywcje wo 2000 hr. na cyfła 19 152, 106 321, 118 762; dobywcje wo 1000 hr. na cyfła 12 321, 13 130, 57 492, 67 591, 103 513, 111 589, 118 821, 126 810, 153 276.

— **Wjazy cyłitoty.** Polizajisti hamt nam pische: Nekte tak po dróhach a namětach leżaze a létaze papjery dopokasuje nejchto jwjeżelazeho, so by lohy sakiteje loterije sa sakłu jymłu pomoz jara derje kupuja, dopokasuje pak też, so je dźeł wobydlerstwa hubjenje wocejehnjeny. Je njesdźełanje a bjes myzlow jednane, papjerowe zbytki — kamzne płacźi wo zadowych bźiinach atd. — skótka na hazu mjetacź. Kajki napohlad smeje pola ludźi, kiž so takle sadźerja, domach?! Prozymy wschitkich, kotrymž na tym saleźi, so ma nasche męsto cyste napohlad a na zujoh dobry zacźichcź cyniz, so by so z nami sa polepschenje starak.

— **Męschczanske dźiwadło.** Dźensa schwórtk so w 15. abonentnym pschedstajenju B frontiki kruch „Njeskónčna dróha“ hraje. Srédka je cźitowra tak sajmawa kaz tuta. Pjatk wjeczor we 8 hodź. hraje so w 1. abonentnym pschedstajenju C hischcze ras klapsita opereta „Klanka“. Wona wusnamjenja so wobźoje na pschedstajenje sa schulerjow sobotu pop. w 4 hodź. pschi polozenych placźinach cźinowy. Hraje so „Njeskónčna dróha“. Dorozenjeni maju po zamknjenych placźinach pschistup. Sobotu wjeczor 1/9 hodź. hraje so posledni króć Jana Straußowa opereta „Wudenska krew“.

— **W zatomnjej „Krónu“** zarjaduje direkźija męschczanskeho dźiwadła pjatk 20. januara junkrócźny hólny wustup swétnaźasnjeho Platowcho thóra Donskich kozakow. Wjeczor z tutymi 28 wulkotnymi wumětarnami wosnamjenja njesapomnite wumětnowotke nasthonjenje. Khór, kiž je zyły swét widźał a kiž bésche w nimale wschitkich krajach a dźełach semje wutpjelchnyl a je pschez 1500 hóstnich wustupow wosficźił, budże też pódamk za Budyschin. Placźiny su niske a wuczinja 60 pj. hacź 3 hr. Sstupne tiszki so w Jeremiašez hudźbnym domje na Kěžorskej bróhy dopredka pschedawaju.

— **Po zdźelenju krajneho konjerskeho hamta w Moritzburgu** so srébjarnja w Budyschinje 24. januara t. l. z 2 symnokrejnymaj a 2 cjopkokrejnymaj srébznomaj a srébjarnja we Wulkej Hartawje 25. januara t. l. z 1 symnokrejnym a 2 cjopkokrejnymaj srébznomaj wobhadźi.

S **Khelna.** (Wyßoka staroba.) Dźensa schwórtk zwjeźi tu knjes Eduard Czarnka zwoje 90. narodninu. Won bydli tu pola swojeje dźowki Selmy. Bé so narodźił w Mérjowje w Schorjelskim wokrjesu a so 1879 sem pschesydlił, hdźez tatarjesche. Po 32létnym manželstwje zhubi psches zmjerc zonu. S jeho 7 dźěcźi je hischcze 5 zywych. Dokelz w l. 1918 dospolnje wobźeli, pschesla tehdy swoju zinowjei. Sewak je cźilnje zyle strovy a cźily.

S **Jeschiz.** (Kónz stareho duba.) Wjazy hacź 180 łet starv dub mjes Khwacźizami a Jeschizami su tele dny popuschczeli. Dub strejesche zamotnu pschi puczu a je wjele wichorow a njewjedrow pschetrał a je zwédkom był mnoheho wjesela a frudoby. Hobrikli schtom je so nekto zhubił. Tak dyrbi so wócźko hakle sasso na nastatu prósdnjenju swucźeć.

S **Komorowa** pola Klukicha. (Shromadźizna.) Jutrje pjak wjeczor budże tu shromadźizna wokrjesneho landbunda. Pschisłuzy maju wobydlerjo z Komorowa, Kobjelna, Sdźarja, Kupoje, Jatschobja a Lichanja. Rěcznik knjes Henker z Freiberga bude rěcźeć. Po mózności budźa pschitomni wolkhodny wjednik wokrjesneho landbunda k. Schneider kaz też dankowny faradźer k. dr. Schiebold a wjednik sawćicźenskeho wotdźela k. Wjela. Budże tak mózno sdźe krasnu hru sebi wobhladać; mytuje z tym wulku prócu „Bratrowstwa“. Też lubosć a zajim za nase Serbowstwo njech nas 22. januara wjecźor w 7 hodź. w Kulowje k wopytej „Alexia“ polmuje.

Zapósłane

(Bjez zamołwjenja redakcije.)

Koncert Donskich kozakow.

Budyska dźiwadłowa direkcija wozjewja z nawěsthkami, plakatami a naspomnjenjemi, zo „slawny khór Donskich kozakow“ přińdże. Tekst nawěsthkow dawa spóznać mało zamołwjenja za zarjadowanje koncerta a ja mam so w zajimje naschoho hudźbneho žiwjenja za winowateho, cyle wěcownje scéhowace zwěsćić:

Tych Donskich kozakow, kotrychž njeslyšane hudźbne wukonje cyły swět zahorjeja, nawjeduje Sergej Jarow. Je to też tón khór, kiž je w Budyšinje 6 króć před skoro preco wupředatym domom koncertował. Prawje je zwěsćić, zo swětaslawny khóa Donskich kozakow (potajkim Sergeja Jarowowy), nětkle po Polnócnej Ameriey puéuje.

„Husto dosćchnyć spytany, ale ženje docpęte“ klinči prawje hubjenje za woprawdźe dobry koncert! A čehodla k temu hišće „jedyn z najwjetšich wumětstwowskich podawkow tuteje zymy?“ Ale, ale! Hdyž wšak njemóžeš wšudźom khodźić, tak dyrbi so človjek z kritikow w tudomnych dźenikach powučić dać a dyrbi drje so přidać, zo runje w tutej zymje — a ta hišće njeje nimo — so w našim měsće wurjadnje wulkeho na hudźbnym polu poskićese!

Korla Jan Guder.

Wumělstwo a wědomosć

Měšćanske dźiwadło.

„Njeskónčna dróha.“ Wutoru wječor bě w našim měšćanskim dźiwadle premijera tuteje wuznamneje hry. Zetkamy so tu z hru najkhutnišeho, najwurazniišeho wobsaha, kiž wukónči z přemožacym napominanjom na swědomje kóždeho: wostajmy so mordarstwa wójny, spóznajmy hrózbnosće a dušowny bój tych, kiž so stachu z woporom wójny. A runje tohodla je hra tak dušu jimaca, tak mócnje k nam rěčaca, dokelž je swobodna wšeho přičinjeneho, je jenož mały kruch woprawdźitosće, kiž statysacy doživić dyrbjachu. Dožiwimy pak tu w duchu jenož byće a dušny bój jeneje kompagnije, kiž je wěstej smjerći poswjećena, přepodata. Předstaja so nam w małym wulki drama swětoweje wójny. A rěč hry je tak jednora, sprawna, njewupikana. „Njeskónčna dróha“ je hra „njeznateho wojaka“. Duše padnjenych jednoća so z dušu wo byće wojowaceho — na njeskónčnej drózy — k smjerći. Hra ma tajku mócnosć w sebi, zo puta hač do poslednjeho wokomika, najtajnišu truchu duše da zaklinčeć w prašenju: Sto je človjestwo, kiž wójny dopuści, što je zemske byće w najhłubšim dušownym boju. Klonić so dyrbiš před tutym monumentom „njeznateho wojaka“ kiž „njeskónčna dróha“ najwurazniišo postaji. A po njeskónčnej drózy kročachu też naši synojo do wěsteje smjerće . . .

Sigmund Graf, spisaćel, z Boha wobdarjeny basnik najmócnišeje dušowneje rěče, basnik bóle z dušu a wutrobu, nimo rozuma, njeje w Budyšinje žadyn njeznaty. Jeho komorna hra „Mary a Lissa“ doživi w Budyšinje swoje prěnje předwjedźenje. Sam je we wójnskim času naše město wopytał, krótki čas so lěkował jako ranjeny we łužiskich horach a w mandźelstwje zjednoćeny z dźowku Łužicy, kiž je podawa za „njeskónčnu dróhu“ tutu hłubokozačuty, k duši rěčacy napis. Sigmund Graf budże jónu słušeć k tym spisaćelam, kiž literaturu němskeho luda, němskeho dźiwadła z prěnjokwalitnym dźěłom wobohaćichu. Jeho sobuspisaćel hry, Korla Ernst Hintza wotpočuje hižo na prawdźe Božej.

Budyske měšćanske dźiwadło bě sebi za předwjedźenje hry wšu prócu wzało, derje hru přestudowawši bě direkcija róle prěnjotnje wobsadźiła. Jewišćowe wobrazy, kiž bě podał Waltaŕ Ulbrich, běchu cyłk z hru, same hižo rěčachu swoju wurazny rěč. Režija leżeše w rukach dra. A. Rotta, a dyrbimy prajić, w najlěpšich rukach.

Mjez hrajerjemi dyrbimy na prěnim městnje mjenować Jurja Steinmetza (jako hejtmana) jako najlěpšeho zastupca tuteje w dušownym wobrazu čežkeje róle. Jemu přidruži so jara derje Max Bernhardt jako leutnant. Swojorazny bě Ewald Kuntze jako feldwebel a Waltaŕ Siebenschuh jako pjeršežnik regimenta. Korla Säuberlich jako khorhojnik bě doma we swojej w dušownym wurazu čežkej róli. Hans Verder jako dźesatnik a jako major swój we swojim A wšitcy druzy, kotříž jedyn kaž druhi mějachu čežke róle, podachu swoje najlěpše! (Nochcemy z wopisom mnohich mjenow wobraz hry pomjeńšić.)

Mócny a wjacy hač zasłużeny bě mytowacy přiklesk. Dyrbimy tu wospjet prajić, zo direkcija měšćanskeho dźiwadła dobre dary ducha poskića. Je zawěsće zdobne, mytować tutu idealow polnu prócu, zo by nam dźiwadło zakhowane wostało. Tutu hru dyrbi kóždy widźeć, přetož ma a dyrbi kóždemu do swědomja rubać, k tomu je tak wulkotnje spisana a k swojemu wysokemu zaměrej do zjawnosće podata!

-ř.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 19. wulkeho rózka 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,08	100 čěskosl. krónow	12,465
100 šwajc. frankow	81,02	100 franc. frankow	16,43

Burša jewjachu wječera spokojnischi wobraz a wuraz swojeho ménjenja. Mózno je, so so wschém jamolwitym politiskim wosnamam poradźi, so rospuschczenja sintkowo sejma a z tym nowych wólbow minjesć, nasche politiske žiwjenje a hibanje po nětčim pschewjesłej do mérnischich kolijow. Tak ménjesche wječera burša. Kurzy akcijow so mało pschemeńchu, nimo tych, kotrejž so znadnje wuwoja we nowembru.

S nowym nasnowym wukazom je kóžde cźahanje ratarjow a dyrbjeńsche pschesedźowanje ratarskich statkow njemózne, haj, sakazane hacź po žnjach abo hacź do 31. 10. tuteho léta. Wukas je jara derje ménjeny, ale schtó lschkte teho, kotryž ma wot ratarja schto dostacź a njedostanje. Wukónz wschoho budże, to radar a ratarstwo žaneho kredita wjazy njedostanje.

Wschitke tute derjemjenjace naprawy měrja so pschecźiwo schčerkam jadołenja, ale niz pschecźiwo winam. Tam, hdźež korjeń zahubu a wschoho lschko teči, ma so zapschinnjecź a to je lschowanjska dań, njesmjerne dawki a sozialne cźeże. Hobrikli rentowny wukaz měł wschón doth ratarstwa pschewlacź. Wěricźelom i' wudaćom rentowych liscźikow spokojcź. Doth měł so i' 1% zadawcej a z jeniym procentom amortizowacź. Schtóž tutu žnadnu cźeń wuhospodarjerź njemóže, dyrbjał so lěcźe je statoka. Tón měł so kmanńschemu dowěricź. Wěricźel nadscho dań zhubi hacź žadaniku. Kóžde schtworcź léta měł so za nahromadźenu amortizazišu pokład, wěsta ličba tychle liscźikow wuložowacź a měricźelej w hotowych pjenjesach wupłacźicź. Wschu druhe je platanje, ale žana radikalna pomoz.

Na **produktowych wikach** placźiny jaho słedma. Sapisli nemškeje ratarskeje rady su dopokasale, so je wjele žita hischcze w kraju. Wosjewjenje tychle sapiskow pohnu mitynu a wikowarjo so wobschěrnischemu supowanju žita wotwukazowacź. Dowoz žita na wiki dale pschibéra. Pschenza, rožka a wowsa běchu pomjo wutori sajo wo 5 pj. tunische. Pschenza kupuja hižo nje 9 hr., rožku nje 7 hr. a wowsu nje 5 hr. To su sajmowe placźiny.

Wječera placźeše so w Barlinje zentnar

pschenicy: 9,20—9,30 (9,30—9,40) hr., rožki: 7,50 hacź 7,60 (7,60—7,70) hr., jećmjenja, nalčnjeho: 8,25 hacź 8,60 (8,25—8,75) hr., napsmatkeho: 7,60—8,20 (7,90—8,20) hr., wowsa: 5,55—5,70 (5,65—5,80) hrinowow,

w termijnowym wikowanju:

pschenicy:

sa měrź: 10,03½—10,05 (10,27½—10,25) hr.,
sa meju: 10,13¾—10,15 (10,37½—10,36¼) hr,

rožki:

sa měrź: 8,02½—8,03¾ (8,28¾—8,26¼) hr.,
sa meju: 8,13¾—8,15 (8,38¾—8,36¼) hr,

wowsa:

sa měrź: 6,05 hrinowow,
sa meju: 6,20 (6,32½) hr.

Placźiny w spinkach su placźiny tydźenskich wikow. Hdźež pak žane napomnjenje njejsu, so njepschemeńchu.

Někotre placźiny z Drjezdźanskich wikow.

Tu płacźachu kacźata 3—4 hr., kury, stare 3—5 hr., mlode 2—3 hr., stare, sarźłane 70—95 pj., mlode, sarźłane 80—110 pj., holoje 60—100 pj., huby, sarźłane 85—100 pj., kacźki, sarźłane 90—100 pj., karpy 75 (70) pj., schćenki 1,20 hr., tiny 1,20 hr., jabłuka 5—30 pj., bérny, zentnar 2,60—3 hr., bérch, punt 3—5 pj., jédźna loboda 20—25 (15—20) pj., zybla 8—10 pj., khrěn 50—70 pj., holoty 10—25 pj., kał, běły 4—6 pj., cźerwjeny 5—6 pj., hjodrojty 30—60 pj., kišaty 10 pj., pětruschka 3—5 pj., morchej 5—8 pj., rapunzki (40 pj.), kulerěpa 6—8 (5—8) pj., butra 1,10—1,50 hr., jeja 12—14 pj., šuschene zmorźe 7,50 hr., šuschene prawaki 5 hr., šuschene hriby (wschelake) 3 hr.

Placźiny w spinkach su placźiny tydźenskich wikow. Hdźež pak žane napomnjenje njejsu, so njepschemeńchu.

Hamtske a sudnistne powěsće.

Pschehladowanja:

Pjatk 20. wulkeho rózka 1933

w Běłym khołmu w Grundmannez hoscźencu, dop. we 9 hodź.: Drastowy khamor, wersiko, schpihel, gramofon, schijaza maschina;

we Laji w Schotcźijez hoscźencu, dop. we 10 hodź.: Drastowy khamor, schijaza maschina, wunuczanik;

w Minuju w hoscźencu, dop. 1/4 11 hodź.: Schtyry rólnje wóz, ranza, krowa, swinjeca;

w Schpjerjewjach w hoscźencu, pop. we 3 hodź.: Sofa.

Konkursowe powěsće.

Sud je konkurs nad samoźenjom Pawola Hillmanna w Běłym Khołmu, dyrbjeńske wurnamnje wobkrejźichi, zahnył.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunu abo 1000 kg, wowk 100 kg

	Płacźizny po złotej hriwnje				
	18. 1.	17. 1.		18. 1.	17. 1.
Pšeńca	184-186	185-187	tuny	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	150-152	151-153	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nal.	—	—	wólcze tuniny	8,00-10,0	8,00-10,0
jednjoń	165-175	165-175	bolte lupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wows	111-114	112 115	teroadella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	raps. wosmik	—	—
pšeńč. muka	22 7-26,0	23,7-26,0	lany wosmik	11,40	10,40
ržana muka	19,0-21,0	19,5-21,0	ausch. truhanc	9,00	9,00
pš. wotruby	8,75 9,0	8,75- 0	bérnj. kruški	13,80	13,80
ržane „	8,70-9,0	8,7-9,0	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,80-2,10
raps	—	—	ržana słoma	0,55-0,70	0,6.-0,80
hrošk Viktor.	20,0-23,0	21,0-23,0	pšeńč. „	0,40-0,60	0,45-0,55
jane symjo	—	—	wowsana „	0,40-0,60	0,45-0,55
pjoluški	13,0-14,5	13,0-14,5	ječna „	0,4 -0,60	0,45-0,55

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawěsthi: G. Janak w Budyšinje.

Najnowiše z cyłeho swěta

* Pischi składnosći diamantneho kwaša 84ětneho rentnarja Hermana Rothy a jeho mandželskeje Ernestiny w Oberfrohnje je němski president J Hindenburg wošobinske zbožopschecze pósłał. Pischi požohnowanju w domje wobstarneju jubilejskeju mandželskeju je farar Ebert zbožopschecza a cježne dary krajneje zyrtwje a wošadny pschepodał.

* W Braunschweigskej žu schule samknyli, dokelž je 80 wuczerjow a 4000 schulskich dźěći na khripu skhorjo. We wschelakich dźěłarnjach hač do 40 prozentow personala khorych leži. Khripa je hižo někotre tysmytne wopory zadała.

* W jenym mtynje pola Kundraczij w Frankfurtskim wokrjeżu n. W. je policija 23 mauserskich pistolow, 2 karabinaj, 1 rewolwer a 2000 patronow, swjetscha za pistole wuhrjebiła a sebrała. Jedna zo wo brónjowy skład nazionalnosocialistiskeho wudyrneho wotdźělenja.

Towarstwowske powěstniki.

Domowina. Sobotu, 21. jan. dop. ¼10 hodź. změjetaj wubjerk a předsydstwo nuzne posedźenje w dolnjej jstwičcy Serbskeho Doma. Jeuož z tutym přeprošuje předsyda.

Drježdźany. Serbske tow. „Čornobóh" ma sobotu 21. jan. posedźenje předsydstwa a wubérka. Bliža mješana zhromadźizna je potom 4. februara.

Lichań. Jednota „Sokol" ma 29. I. 33 pop. w 2 hodź. hłownu zhromadźiznu pola Šiwartoe. Poskići so zajimawy přednošk. Zwučowanje je dale kuž dotal kóždu wutoru wječer we 8 hodź.

Pančicy. Jednota „Sokol" ma pjatk, 20. 1. 1933 popołdnju ¼4 hodź. we Wudworju swoju porjadnu zhromadźiznu. Wšitcy bratja so cyle wěsće wočakuja. Starosta.

Pančicy. „Lipa Serbska" spěwa pjatk wječor (20. I.) pola Natušec w Kukowje.

Rakecy. Tow. „Lipa" wuhotuje přichodnu njedźelu 22. wulkeho rožka swój założenski swjedźeń a wšitkich lubowarjow Serbstwa na njón přeprošuje. Sobustawy maju sebi potuńšene zastupne khartki hač do njedźele připołdnja pola pokładnika k. Felky wotewzać. Předsyda.

Swob. zjedn. kat. wučerjow serbskeje Łužicy změje swoju I. lětušu porjadnu zhromadźiznu srjedu, 25. wulkeho rožka pop. w 3 hodź. pola Wjenkec we Khrósćicach. Porjad: 1. Přednošk k. fararja Mika: „Kat. cyrkej a nationalism". 2. Rozprawa wo Drježdźanach. 3. Dokónčenje wólbow. Wo bohaty wopyt prosy předsyda.

Swójbne powěsće

Sw. wobjerna: Kand. med. Irmgard Weißflogez w Budyšinje a dr. jur. Richard Bachr, medizinalny praktikant w Mannheimje.

Dobre kaž stajnje—tunjo kaž hišće ženje!

W mojim lětušim

inventurskim předawanju

su wšitke płaćizny tak znižene, zo niže dowójnskich płaćiznow leža!

mantle z kožuchom a bjeznjeho . . . wot hr. **9.75**
wobleki we wšěch družinach . . . wot hr. **3.50**
bluzy we wšěch družinach . . . . . wot hr. **1.35**
sukńe we wšěch družinach . . . . . wot hr. **2.75**

Při přeměnjenjach přeměnimy jenož samsne wudawki.

wulka dźělba čistowołmjaneho crêpe caid	. .	wot hr. **0.98**
wulka dźělba čistowołmjaneho boucló	. . . .	wot hr. **1.10**
wulka dźělba čistowołmjaneho Hammerschlag	.	wot hr. **1.20**
wulka dźělba šotiskeje smuhateje tkaniny	. .	wot hr. **0.98**
wulka dźělbba wołmjaneho muslina	. . . .	wot hr. **0.95**
wulka dźělba płóčliwoje židy	. . . . .	wot hr. **0.48**
wulka dźělba crêpe marocain	. . . . .	wot hr. **1.95**
atd.	atd.	atd.

Na wšitke twory, kotrež njejsu wosebje znižene **10% pokładnj. rabata**

Alphons Schauseil

Wobkedźbujće moje 9 wukładne wokna!

Soki . . . punt 24 pj.
Hróch . . punt 24 pj.
Běły buny pt. 24 pj.
wšitko so lóńcy warjace
rajs . . . punt 22 pj.
hejduška punt 24 pj.
wšitke korjeniny
čiste mlěte pola

rózk Žitn. wikow

Perje k drjenju
so přijima w Njechornju 7
čiste dźěło a tunjo

Kóń
(belgiska kobła) srěnjolětny, je na předań
we Worklecach čo. 20

Hejdnjne krany
ke kołbasam, punt po **20** pj. předawa
Jakub Comnk
w Kulowje, Mittelstr. č. 2

Prosata
su na předań
w Porsičach čo. 50

Schmidtec wolmu
kupuješe najlepje pola
Otto Oßwald
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 7. Zasopředawarjam (wupokaz) předawam po fabrikskich płaćiznach.

Zahrodka
Čitanka za srěni skhodźenk ludowych šulow. 1— hr

Wuprózdnimy

we
inventurskim předawanju
zyški skład po
smešnje tunich płaćiznach

Štwórtk, 19. januara
so započina!

Kupujće pola nas, ! zalutujeće wjele pjenjez !

Nowočasne
žonjace mantle
mužace ulstry a wobleki
nětkle daloko niže płaćizny!

Dźělba wrócostajenych žonjacych mantlow wot 3.— hr.	Dźělba wrócostajenych mužacych mantlow wot 10.— hr.

Kožane jaki, zymske jupy
nětkle smješnje tunjo!

König w Budyšinje

na Žitnej hasy 4

Meble
a polstrowane twory
poruča po najnižšich płaćiznach
Handrij Strympa
w Budyšinje na Rózowej hasy 15 :: Sym Serb!

Spěwarske
serbske a němske
we wulkim wubjerku
Serbska kniharnia
na Lawskich hrjebjach

Inventurske předawanje

Jónkróćne wosebite poskićenje
muž. klobuki 1.95

mužace čapki . jenož wot **70** ₰

Pjelsćinowe twory
w płaćiznje jara znižene!

Hugo Lehmann

w Budyšinje **na Bohatej hasy 25**

Wupjerš 1¼ pošl. jenož **7.80**

2 pošl. wupjerš **9.80**, hłowjak schěr m **1.20**
dobre w barbje a pjerjo njepschepuschczaże!

A. Kasper, Burgšeln 11
(měr. J. Pilopp)
Snaty najlěpschi dom sa dobre wupjerši

Gottlieb Gauer
eine feine Kopfhaut führe zu ernstem Haarschwund. Keine bessere Behandlung dafür als das ärztlich empfohlene Müllern des Haares mit Dr. Müllers Haare Illsir „Extra trocken". Das Haar wird prachtvoll seidig schimmernd. Erwänigter Jetztpreis RM 3.35 u. 1.95. In Fachgeschäften, sonst Apotheke. Dietz & Co., Berlin W 57

Müllern Sie Ihr Haar

Sicher zu haben:
O. Engert, Drogerie, Lauenstr.;
Kaiser-Drogerie, Kaiserstr 10;
A. Graf, Parf. Reichenstr 4;
Strauch & Kolde, Drogerie, Schliessfach 30;
Engros-Niederlage:
Einkaufsgenossenschaft der Friseure, Steinstrasse 9

Inventurske předawanje

Započatk: dźensa 19. I. 1933

Płaćizny su bjezsmilnje znižene
žonjace mantle a wobleki smješnje tunjo

Dźěćace mantle a wobleki nětk cyle zbytne dźělby z **25%** rabata

Otto Hartmann

w firmje W. Häcker
w Budyšinje na Žitnej hasy 7

Přikłady tunjosće w mojich woknach

Za moje **dobre wobuća** **smješnje tunje płaćizny**
w inventurskim předawanju

wot 19. januara hač do 1. februara

Max Lischke, šewski mištr
na Hauenst hasy, rózk Zadnj. Bohateje hasy
Při pjerjaznowych wikach

Herbska grych a w Konjecach
Sobotu, njedźelu a póndźelu, 21., 22. a 23. januara

so kózłopiwo toči!

Sobotu so kózłopiwo načina, njedźelu wot 7 hodź. pyne RUJE — Za dobru jěd a pice smy so postarali. Samopječene pam uchi.

Přećelnje přeprošujetaj **H. Jacubec a mandź.**

Dale noskicam wot pjatka kaž tež kóždy tydźeń **nalji. kormne how aze mjaso** punt 55 pj., při 10 puntach 50 pj., **wšitke družiny kołbasy tunjo.**

Maće hižo Předźenak ???

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje we Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čěłneho znjezbožerija z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožerije dyrbi abonent hnydom tutej zawěšacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožerija dyrbja za bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnia nadrobnje wumělenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Cisło (Nr.) 17 | Budyšin — Pjatk, 20. januara 1933 — Bautzen | Lětnik 92

Debata wo rańšej pomocy w hospodarskim wubjerku

W hospodarskim wubjerku němskeho sejma je so sćitwórtk w spěchitomnosći němskeho sejmowjazeho ministra zwonkowneho knjesa f Braunna rozprajenje wo pschewjedźenju rańscheje pomocy sapoczało.

Zentrumski sapósłanc **Ersing** praji, so je zentrumska frakcija za swoju winowatosć měła, na fujewjedźowanje rańscheje pomocy pokazać. Wobsedźerjo wulkich knježich kubłow su ninje měry wulke podpjery dostali. Pschipowědźena pótra wotmolwiła knjesa f Oldenburga-Januschowskeho je wuwostała. Mjes tym je wón, Ersing, mohł swędźeć,

so su knjesej f Oldenburgej niz jenoj tři, ale samo schtyri knježe kubła wustrowili.

Pschi tym so summy mjenuja, kotrež f pot hacź do tři schtwórcź milijona hriwnow dožahaju. Jedna so iwo knježe kubła, kotrež su so hakle poslednje lěta pokupile. Nječnik knježeřstwo namolwjesche, so by tele wězy rosjahnił'o. Małym a srjednim kublerjam, teź syrótninym wulkokublerjam w rańschej Němskej je so dyrbjało pomhać. Hdyž pak su so pjenjezy němskeho stata za to nałožile, so bychu so luxusowe automobile a wubědowaze kouje kupowałe, potom by němski stat dyrbjał žadać, so bychu so jemu jeho pjenjezy prócile. Nječnik potom praji: Parlamentarike pschepytaje nałeżnosće rańscheje pomocy w hospodarskim wubjerku je wobsedźerjow knježich kubłow, kotřiž su

rańschu pomoz na njewoprawnjene waschnje wuzili,

žylnje wustrózili. Boja so strachow, kotrež bychu jim hrožyle, hdy by so tale cźinna wěz w parlamencze na běły dźeń sćahnyła. **Sady kulikow tohodła se wschěmi mozami dźakaju, so by so němšti sejm hnydom rospuschcził.** Knježeřstwo njemóže sebi pschecź, so by so dalschenmu parlamentarikemu rosjahnjenju wo podawkach w rańschej pomocy sadźewało. S wěstosću so nadźijamy, so budze němske knježeřstwo w tymle praschenju f tej samej zjawnosći z ludowymi politikimi sastupnikami jednacź, kaž je so poslednje dny wo położenju zjawnych finanzow a wo němskich hospodarskich praschenjach stało. Jeli so pak by pschecźiwo naschemu měnjenju cźisćhej rańschopołobudanjow wobsedźerjow wulkich knježich kubłow sjednitschi był, a hdy by so němskemu sejmej f rospuschczenjom sadźewało, so f tymle praschenjom laborać, by so ludowe dowěrjenje hłuboko rostischało. W dalokich worschtach němskeho luda by so łaczuce słudźiło, so rańschopołobudanjow wuczerkublerjo drje kroschki dawkiplaczeneho němskeho luda rad wužiwaju, so pak chzedźa sobom płaczaju němšti lud politisće wobkněžić.

Mjes tym je hižo wulka ličba namjetow sa debattu wo rańschej pomocy doschła. Sozialdemokratojo němske knježeřstwo napominaju, so bychu žadanki dźěłaczerjow sa sastatej njedu pschi konkurs pschedprawo měle. Němskonacionalni namjetnja so bychu so na žadanki rjemjeźnikow, wikowarstwa a pschemysła w ležownoscach, kotrychž dołh so twidołżuje, hižo pschi sawěsćazym jednaniu pschedpłaczenja stale.

Bischcze jaznischo so sozialdemokrat **Heinig** wupraji, kotryž wo

panamje rańscheje pomozy

wěcźesche. Wobsedźerjo wulkich knježich kubłow so wustrowieja, tola ratarstwo so do porjada njestaji. „Knjesej f Oldenburg-Januschowskemu", Heinig po słowje praji, „je so, kaž sym słyšał, požčžunka 621 000 hriwnow žłubiła, f kotrychž je dotal 454 000 hriwnow dostał.

Němski sejmowy minister Ersingej wotmołwi, so ma połne frofumjenje sa to, hdyž so ludźom poroki cźinja, kotřiž rańschu pomoz žadaju a potom f automobilom do Italskeje jedu. Schtóž chcźe wotnoscy dźensnischeho położenja njespadschija, na kubło njeběłuscha.

Powschitkownu rospravu wo ratarstwje podawajo, minister praji, so bychu so sa sabydlenja a rańschu pomoz pjenjezy prjecź cźiłe, hdy by so runowaha mjes płacźinanu ja ratarske wuplody a ratarskim dźěłom njedospjła. Se wschelakimi wukazami je so dyrbjeram wulki dźěł ręntow spuschcził, dokelž jim njebě možno, pječinjotne renty wuhospodarić. Pschemake sabydlenja su strašne sa pschichod. Hnjto su so sabydlenja pschedroho wobliczile.

Wunoschk němskich žitnych žnjow lěta 1932 so na nchžże 21 milijonow tunow wobliczja. Sa ježiwjenje wobydlerstwa a sa industrialne zamjery so nědźe 11 milijonow tunow trjeba. Sbytk dyrbi so jako piza pschetrjebać, dokelž je wunos njemóžny. **Wěrnow** je so 46 hacź 47 milijonow tunow naščerało. 12 milijonow tunow je sa ježiwjenje wobydlerstwa trěbnych, 2 milijonaj tunow sa industrialne zamyšlby, 1.2 milijona sa so žadźenje a powustrunjenje pschetrjeba. Sbytk so jako piza wuzije. Tohodla je so wjele **žwini naplahowało.** Dokelž so **zokora** njeje wuzije a so tež njeje zokorka do wukraja wuwoznje, je so žadźenje zokornizy dyrbja'o kontingentowacź.

Wobstatk hołwjadow je wo 650 000 skoczatow wjetschi dyžli psched wójnu, teź **wobstatk žwini** je hišcze wo 300 000 zchtnk wjetschi dyžli psched wójnu. Runje tak je w Němskej d'enża **20 milijonow** kur wjazy dyžli psched wójnu. S mjagkom móże so po tajkim Němska połna zamastarcź. Jenož **ink**, a to 60 proz., dyrbi Němska hišcze f wukraja pschikupować, dale teź bělkate pjenadła. A to je wěsty źwěrk pohlad do ratarskeje muzy naschoho cźasa.

Hrožazy konflikt na jendźelskich żelesnizach.

Organizacije jendźelskich żelesnizarjow su so f powěsći jara pschestrašile, so su żelesniske towarstwa wobjamkle, personalowe mjdy snižiłi. S tym bychu žebi żelesniske towarstwa letnje 750 000 hacź milijon puntow šterlingow (nětkle 15 hacź 20 milijonow hriwnow) salutowa'e. Swojaš lokomotiwnikow a tejerjow je żelesniskim towarstwam wotmołwił, so budże so pschecźiwo snižanju mjdow wobaracź.

W Italskej franzowskeho profesora Eydouxa sajeli.

S derje wobhoniteho žórła su knježeřstwowe nowiny „Gionale d'Italia" powěsće Parižskeho „Matina" powjerdźile, so su w Italskej franzowskeho profesora Eydouxa, studijoweho direktora polytechniske schule w Parisu, hižo 4. septembra 1932 dla podhlada spionaže sajeli. Eydouxa su žudej za schkitanje stata pschepodali. Sobom su też jeho sekretarku sajeli. Eydouxowu drastu pschepytaju, pa pjeza wichelake wobležaze pišma namakali. Sajaty franzowski profesor bude so dyrbjecź psched wožebitym žudom samolwicź.

Hubjene wuhłady sa Cheronowy dawkowy plan.

Finanzna komnisija franzowskeje deputerskeje komory je počała projekty finanzneho ministra Cherona studowacź. Wěste je, so je w komnisiji na ministrowych planach hłuboko pschimaje pschemenjenja pschewjedła.

Ministrowy wustrowjazy plan je pola wšěch stronow wórta kritiku nadeschoł. W parlamencze knježeřstwowe stejischcze jako wohrožene wobhładaju. Saběraju so bjez f praschenjom, schtó by mohł po powalenju Boncourowcho kabinetta nowe knježeřstwo sestajecź. W swěju f wjeserawschej wěcźu senatowcho presidenta Fraennenya titułu jako kandidata njemuja, kotryž na najwjazy wuhładow na ministerske pschedhdyžerstwo. Też **radikalnu** sapósłanc Daladier je jako kandidat njemuje. Debatta, kotraž wo knježeřstwowym bóścze rosshudźi, je so hobotu abo njedźelu sapoczinje.

Na hobrskej łódźi „Atlantique" n'e'e so woheń założił

Kaž Parižšti „Matin" je Cherbourga pond, je so łudnische pschepytanje wo wohnju na parnej łódźi „Atlantique" sfónczilo. S nim je so wupokazało, so je wo założenju wohnja njemóże wěcźesi. Mužka žebi, so je f pschetorhnjenjom grotow elektriskeho powoda woheń nastał, kotryž je so na drjewjanej pschikrywy elektriskeho kabela pschenjesł.

K tomu hischcze „Matin" pische so su so groty elektriskeho powoda po sdaću se šylnymi stokami wusoko frazowazych žołmow w nozy psched wohnjom pschetorhle. Wětr je tak šylny był, so je so jene kichidło (instrument) w jedźerni powalilo. Tohodła móża žebi myslicź, so je so w jenej kabinje nakopjenych 32 matrazow sakulilo a elektriku blidowu lampu dele storhło, z czimż je so wobšěh elektriskeho pruda pschetorhnył.

W Zjednoćenych statach dyrbja so nowe dawki zawjesć

S wobchadnym pospołtwom president Hoover kongresa Sjednoćenych statow na strach kedźbliwy cźini, so wulki dźěł statnych dochodow wupaduje. Tohodła dyrbja so f cźasom nowe dawki sawjesć, hewak by defizit 30. junija na tónzu finanzneho lěta 500 hacź 700 dollarow wuczinił. Jeli so bychu wudawki po dotalnej pschichoscji pschiběrale, Hoover praji, by defizit w statnej pokładni njedźiwajzy na wotplacźajzy fond 920 hacź 1020 milijonow dollarow (nětkle 5 milijardow hriwnow) wuczinił. Hoover też radźi, so by so krótkothwilny statny dołh f wupowědźenjom do dolhohlwilneho dołha pschewjedł.

Na straži zmjerznyli

Japanjzy wobhonjerjo su na horje Takuschenje blizko korejskeje njesy, hdźež nětkle wulka syna kuježi, cźeła 350 chinešich wojakow namakali, kotřiž běchu, hischcze cźełbu w rukomaj dźerjo, na straži synjerchnyli. Japanzy běchu jich na horu Takuschan nasad sejschcze cźi, hdźež krucze na pschecźiwo stejachu. Po nozy surowcze tschěskanizy japanzy strażnizy pytnychu, so je w lěhuje chinešich wojakow wurjadnje cźicho. Tohodła wobhonjerjow wupósłachu, kotřiž chrobłych sakitarjow sunjerjunjenych namakachu.

Woheń na hrodze w Neudecku

Khětra schkoda je f wohnjom w Neudeckim hrodźe w Rańschej Pruskej nastała. Kaž je znate, tutón hród němskemu presidentej Hlušcha. S njedawnym kruthym mjerinjenjom běchu w hrodźe wodowodowe roły samjersće. Hdyž su łób rostali, je so po źdaću pochowy pschikrywy rolow zaležił a so po zrjadnym twarjenju dale bał. Wohnja so hakle wjele hodźin pozdźišcho dohladachu, hdyž bě so hižo na kubju wupschestrěł, na kotrejž so drohotne rostliny khowaju. Ssuhodnym wohnjowym woboram je so poradźiło, woheń salecź.

Opposicija přećiwo Schleicherjej

Němski kanzler budże so ležma muź wuprajenja njedowěrjenja smjmyć, jeli so by so 24. januara němski sejm zhromadźił. Nazionalni sozialistojo, kommunistojo, wobsedźerjo wulkich fabrikow a podkopkow we wjesnoscach Němskej a wobsedźerjo knježich kublow w rańschej Němskej su so frećzeli, so Schleicherej njedowěrjenje wupraja. Schleicherej su so wšak, so je so se sastupnikami kchesćijanskich dźěłaczeřskich zwjazkow pschecźelił a po jich žadanju někotre mjsowe wukazy f mozy stajił.

Kischjak „Deutschland" na prěnjej jěsbje.

Prěnja němska panzerowana łódź, kotraž je so w Kielu natwariła, kischjak „Deutschland", je so sćitwórtk prěni krócź na morjo puschcźiła. 27. januara „Deutschland" pschez wołuznomórski kanal pojźe.

W Sofiji bomba rosbuchła.

Sćitwórtk w nozy je w jenym Sofijskim pschedmjesće pschi potajnych wobstejnosćach bomba rosbuchła. Na słoze njeje nichtó do schkody pischischol.

Dowoz italskich brónjow do Madźarskeje

Po nětrowym sdźerjenju je žylnosć madźarskeho wójska postajena. Brónje njejsměda so ani w Madźarskej dźěłacź, ani je do njeje f wukraja wojsć. Njedawno je so wjele tyšac tšelbow, revolwerow a maschinskich tšelbow do Hirtenberga w Awstriskej sa Madźarsku pschiwjesło. Měrto so by tule pozhtyku brónjow sadźerżało, je awstriske knježeřstwo cźerpiło, so je so dale do Madźarskeje wotwjesła. W zwonkownopolitiskej komitiji deputerskeje komory je statny podsekretar Pierre Cot wo Hirtenbergskej nałeżnosći rospravu podał. Po tym, schtož je so wuzhłedźiło, je so f Wenowy w Italskej 65 000 tšelbow a 200 maschinskich tšelbow do Hirtenberga f pschewodom italskich sastojnikow a f pschipomhanjom direktora Hirtenbergskeje brónjerinje pschiwjesło. S tymle pschestrunjkanjom brónjow, statny podsekretar praji, je awstriske knježeřstwo mérowe srjedze ranilo. Wšchž jeho wutrjebje tónle porok njemóża wotstronicź. Franzowska je w tejle nałeżnosći w połnej pschesjenjosći se statanmi Maleje ententy. Franzowske knježeřstwo je so k tejdenu sakrocźenju Maleje ententy pschisamnje, njech je to po diplomatiskim puću abo psched Swjatkom Ludow.

Dwaj liberalnaj ministraj do bolharskeho knježerstwa.

Bolharski kral je dwaj wukasaj podpisak. S prěnim ſo Kaczakow ſa juſtizneho miniſtra a Bojadjew ſa roswuczowazeho miniſtra ponjenuje. S druhim wukaſom ſo wjele jatych ſ pſchiczinu narodjenja kralowſkeje prynzeßy na ſwobodu puſchczi.

Zjihlawſki pſchiſhažny ſud Jurja Stſchibrneho a Franta Ssichrowſkeho wuwinował.

Wjele njedżel trajazy prozeß pſchecziwo ſapóſtkanzej Jurjej Stſchibrenemu a Frantiſchkej Ssichrowſkemu pſched pſchiſhažnym ſudom w Zjihlawje je ſo ſchtwórtk ſ woſſewjewnjom wuńſuda ſkóncził. Wobaj wobſchorſenaj ſtaj ſo wot wobſtórżby wopaczneho wobßwědczenja wuwinowałoj, czehoż jeju wobſtórżba dla jeju wobßwědczenja w prozeßu Jurja Stſchibrneho pſchecziwo redakterej Dymje winowaſche.

Statny rěcznik je ſo pſcheczíwo wuńudej powolał.

7000 kommunistow w Japanskej zajeli

W Japanſkej je policija kommunijtiſke ſpſchiſhahanſtwo wotkryła. Jeho ſobuſtawy ßu chżyli ſozialny porjad powroczicz. Po nadpadże na jemu banku w Onowi ßu tſjoch muži ſajeli. Tuczi ßu mětno a hodżimi pſchedſtejazeje wažneje konferenzy kommunijtiſkich wjedikarow pſcheradźili. Policija je ſpſchiſahańzow wuńledżiła. Po kruthym wojowanju, pſchi kotrymż ſchtyrjoch policiſtow ſranichu, policija jedonacze muži ſaja. Dale ſa ſpſchiſahańzami ſlědżo, ßu w Tokiu ßanutym 7000 woßobow ſajeli. Mjes nimi je wjele pachołow a młodych hołzow ſ bohatych Tokiotſkich ſwójbow.

Nowy sobu... ... ...ſku wotbronjenſku delegaciju.

Němduši němſki finanzny miniſter prof. dr. Moldenhauer je ſo za ſobuſtawa němſkeje delegacije za přichodnu wulku wotbrónjeńſku konferenzu pomjenował.

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 20. januara 1933.

— We **wjedrje**. Wječera wječor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer +2 a thermometer wodnjo —2. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer 0 a thermometer w nozy —6. Dale ſcżěhuje ſymniſchi ras wjedra. S kradżu ßo ſymiczka je ſnjehom do kraja dobyła. Wječera popołdnju poſypta ſnjeżk drobnuſchki pſchelětowacz. Dżenja rano wot 6 hodź. ßem tam a ßem ſo ſnjehowa hwězdżička ſ mróczelowe na jemju puſchczi. Hrajkanje hwězdżičkow je pſchez žwiſche, hižo pſchelětuja też wjetſche mjetele. Symiczka ſo po ſdaczu na dżeſche tracze hotuje. Pſched durjemi ſteji maly rózł. Tón je nam ſnaty jako worakawy pachołk, dokelż druhdy najkruczíſchu tſchaſkaju pſchinjeſe. Hdyż roſprawjam wjedrarjſkow roſpomitanuty, pokaſuja ſkamjenja na ſymu. Sſylna wyſchina nad wukhodnej abo ranſchej Europu je ſo k ßewjeru abo połnocy hnuła. Wot tam je ßo k ſapadej abo k wječoru wobwjertnyła. S tym ſahradżuje nižinam ßo tworjażym pola kupy Island, runy puež k wukhodej abo k ranju. Tehodła tule wyſchiny njeczahnu ruwnu ſmichu k wukhodej, ale winu ßo pſches Jendżelſku, Franzoſſku k ſtrjedżowſeiſkemu morjej. Pośledża czehnjiſche pſches Iralſku ke Balkanej, jemu ßyłne beſchczowanje pſchinjeßawſchi. Wot tam wobrocżi ßo k ßewjeru. Tu ßymne powětry je ßewjernego lodowego morja do niżiny abo mróczna ſtrałychu a pſchehworichu beſchczit do ßuńa. Sſuchowanje mjeſachu wječera we Wuherſku a Czeſtoſkowakſej. Dżenja ßo někto pola naß ßuchuje. Po wſchěm ſdaczu njeſmje tuchwilu wjeſchich rosmérow. Schkeńża ſuna ſażo na ſanc. Tuż drje ßo nakhwilnje wuczehnje, pſchetož wjedrarjo powědża, ſo nowe niżiny ßo hotuja, ſamnjny puež czahnyeſ, kiż pſchedkhadżaze. Tak kiwy nam dalſchi ſnuh. Jutſe ſobotu ſkhadża ſtónzo 7,52 a khowa ßo 4,31 hodź. Mjeſaczk ſchadża rano 3,39 a khowa ßo popołdnju 11,21 hodź.

*

Rěſchto wo mrózu, ſchdżiwiſnje a woſchkrocze.

Po jażnych, ſymnych a czichich ſmuſchich nocach mózejch czaſto wożbeże na jenu a na wſchelakich pſchedmjetach wobkedżowacz běże poc'ehnjenje lodowych kryſtalow: **mrós.** Mrós naſtawa na ſamnże wajchnje, każ ßo w powětrje ßněh twori. Płunoſta para w powětrje mjerſnje a ßo jako drobne kryſtalki ßadża na wſchelake pſchedmjety błiſko ſeſnje, na pſch. na trawu, liſcze abo haluſy. Tola ßu formy mrósa druhe dyżli ßněha. Mrós ſenje ſcheſcżpruhoſte hwězki njetwori. Najczaſcżiſcho namakaſch ſtołpiki, kiż ßo naſtawaja ſe ſcheſcżkranitych kryſtalow. Wożeżbe wulke tajſe ſtołpiki namakaſch błiſko wody, na pſch. na mojach. Jara ſajimawe je pſchepytowanje wſchelakeho liſcża, na kotrež je mrós padał. Fawworowe liſcże ma druhdy hinaſchi mrós dyżli bukowe abo eſojowe liſcże. Namakaſch tam jehlizte kryſtale, druhi krócz ſażu połkulożte truży abo ßamo ſłoże abo keluchożte kryſtale. Hacz ma kóżda liſczowa drużina ſwoje wożebite kryſtalowe formy, ma ßo hiſchcże pſchepytowacz. By było jara ſajimawe, ſlědżicz ſa tym a ſdobom wuńledżicz pſchiczinu wſchelakereho tworjenja mrósa.

Schdżiwiſna ßo roſeſnalwa wot mrósa. Schdżiwiſna naſtawa pſchi kurjawje a wětſije. Kurjawa naſtawa ſwjetſcha ſtajnje ſ wódnych kapkow, też tehdy hiſchcże, hdyż temperatura ſpada niże 0. Tute wodowe kapki mjerznu hakle potom, hdyż ßo dótknu kruthych pſchedmjetow. Potom tworja kryſtale. Wone ßo ßadża na pſchedmjety na ſtronu, ſ wotkelż wětr njeduje. Kryſtalowe formy ßu tu ſwjetſcha podobna na nježne pjerka a liſczki. Sſu-li wódne kapki kurjawy jara wulke, ſo maju hiſchcże cżaß ßo wupſcheſtrěcz, pryedy hacz ſmjerznu, naſtawa **wobmjerſlina** (Rauheis), kiż ßo ſwjetſcha namaka jenoż na najwyſchſchich horach. To je potom hižo ſkerje łód dyżli mrós.

Jara podobny na to je też **woſchkrot.** Tón naſtawa, hdyż ßo deſchczika dże, kiż ma temperaturu niże 0. Deſchcz je potom padał ſ wyßokeho c'opłeho powětra do niżſcheho ſymneho. Tajſi deſchcz wſche pſchedmjety pocżehnje ſ połodom. Potom móża ßamo wulke ſchtomy ßo ſwjeſcz pod tajkej cżežu. Druha możnoſci tworjenja woſchkrota twori ßo tehdy, hdyż cżopły deſchcz ßo miholi na ſymnu, ſmjerſtu pódu, na kotrejż ßo potom tohorunja połód twori. Tehdy wſchat hałoſy ſ tym niecżerpja, dokelż ływaju bórzy c'opłe, mjes tym ſo to pola ſymneje pódy dżeje traje, pryedy hacz ßo ſwohrěwa.

*

— **Łužica w radiu.** Lipſcanſki a Wrótslawſki radio ſceletaj dżenſa pjatk 20. januara wjećor wot 9,25 hodź. zhromadny program wo „ſześć möſtach“. Ma ſo pjeća podać kulturnohiſtoriſki přehlad wo naſej Hornjej Łužicy a jeje möſtach. W Budyſchinje ſu njedawno za tuto radiowe poſkićenje na tačele přijimali žiwjenje na ſobotniſich wikach a zwony Pětrowſkejo cyrkwje. Tehodła ſo tuto poſkićenje w ſrjedżſonömkſim a ſlezyſkim radiu ze zajimom wočakuje. Wočakuje ſo też, zo ſo też na ſerbſki raz Łužicy hódnje pokaże.

Předženk

ßo knjeſej Laduſchej we Wochoſach, ßwojenu ſtarenu pſchecżelej dżakuje ſa pěknu kuſzku, kotruż je jenu pſchipóſłak. — Hdyż ſmjeje někak khwile, ßej k njemu dojédże. — Radu je w knihy cżital! Też w nowej protyży pak ſteji wjele rjaneho a ſajimaweho. — Njech kóżdy cżita naſtawk: „Hdyż pßy w nozy ſcheſcżowkaja.“ — Do njeho je Pſchedżenak wſchitko pißał, ſchtož wo pßach wě, wón je pſchecżel pßow, kiż ßu ßwěrniſchi, hacż nje kotři ludżo. — Woß njemóże khacz, dokelż njemóże recżecz. — A njech kóżdy ßebi cżita wo dobrej radże, kotruż Pſchedżenak **darmo dawa!** — Cżeta Wawrikowa w Malešecżach je ßebi njedawno ſ Pſchedżenakowej radu ſalutowała drobne lékarſtwo w haptyzy. — Tuż tola budże ße mudri a kupże ßej protyku jenoż

ſa 50 pjenjezkow.

— **Sſwoje 70. narodniny** ßwjeczi dżenſa Budyſchi ſamſkeho ſłužbnyj měſchczan k. privatěr Oskar Kelling. ... njeno je ſ hoſpodarſkim żiwjenjom naſcheho města ... ſjednoczene. Pſched nědżże 80 lětami wotewri jeho ... w Budyſchinje barbjerſnju a chemiſku plokarnju. Jako Kelžerſka dróha twarjeſche, dyrbjeſche ße dżěł fabrik ... torhaczej a ſyła dżěłarja pſchepokoji ße na leſowneſej ... Pſchiſcheczanſkim puczu. Po wójnje k. Kelling ßwój ... wutwarjeny wobtkod k. Bormannej w Glauchanje pſ... a běſche jenoż hiſchcże jako privatnik żiwy.

— **Lětna roſprawa Pětrowſkeje woßady w Budy...nje.** W lěcże 1932 narodźi ße 431 (1931: 404) dź... mjes nimi 20 morwonarodżenych a to: 318 ſ cżiſte... luth. mandżelſtwow, 37 ſ měſchanych mandżelſtwow... 76 njemandżelſkich. -- Kſchcżenych bu 346 (1931: ... dżěczi a to: 257 ſ cżiſto-ev.-luth. mandżelſtwow, 30 ſ ... ſchanych mandżelſtwow, 60 njemandżelſkich a 1 doro... ny. — Konfirmérowanych bu 282 dżěczi (1931: 29... to: 139 hołzow a 143 hołzow. Nimo teho 3 doro... woßoby ſchcżeńſki ſlub wobnowichu. — Wérowanych ... 161 porow (1931: 151), mjes nimi běſche 146 cżiſto-e... luth. a 15 měſchanych. — Wumrěło je 424 (1931: 4... woßebow, mjes nimi 20 morwonarodżenych. — Na T... charju pokhowa ße 326 (1931: 344), mjes nimi je ... morwonarodżenych. Wulki dżeł w měſchczańſkej ... rownji ſemrětych je ße ſwonka woßady pokhował. Spowědnych běſche 7558 (1931: 7689), 2493 muſkich a 5065 ſónſkich a to 1974 w Pětrowſkej zyrkwi (konfi... mandojo je ßwojimi pſchimuſnymi ßu dla łutowanja wuſła wſchitkjy w Marijnej a Marcżinej zyrkwi k ſpo... wědżi byli), 4303 w Marijnej a Marcżinej zyrkwi, 1... w Tuchołſkej zyrkwi a 802 we wuſtawach a domach. Krajne ſběrki wunjeſechu 3393,90 hr. (1931: 3811,88 hr.). Sa měſtne a druhe ſaměry je ße 8298,29 hr. na... hromadźiło (1931: 10 472 hr.). Dożyła wucżinjanje ſběrki ſhromadnje 11 692,19 hr. Wſchitkim dariczelam ... ßo też na tutym měſtnje hiſchcże ras najwutrobniſcho dżakuje.

— **Pſchijimanſke pruhowanja na Tachańſkej katholſkej woſchczej ſchuli** ſ natwarnymi ſjadowanjemi. Saſchtu pódżelu dopołdnja běchu pſchijimanſke pruhowanja ſa dżěczi w ſtarobje 10, 11 a 12 lět, kiż chżedża jutry wyſchſchu ſchu... wopytacz. Běchu pſchikhwatale ſe wſchěch ſtron Saſkeje a bě jich wyßoko pjeſes 20, kiż ßo na pruhowanjin wobdże... lichu. Mjes dżěczimi ſwěſczichmy ſ radoſczu też dżěczi ſwe... ſkich ſtarſchich. Każ ſ wěſteje ſtrony ſhoniny, ſu dżěczi ßwo... je pruhowanje khwalobnje wobſtałe a tak ßo Tachańſka katholſka wyſchſcha ſchkoła ſaßo możnje w liczbje ſchulerjow ſeßyli.

— **Pſchijimanſke pruhowanja na Tachańſkej katholſkej woſchczej ſchuli** ſ natwarnymi ſjadowanjemi. Saſchtu pódżelu dopołdnja běchu pſchijimanſke pruhowanja ſa dżěczi w ſtarobje 10, 11 a 12 lět, kiż chżedża jutry wyſchſchu ſchulu wopytacz. Běchu pſchikhwatale ſe wſchěch ſtron Saſkeje a bě jich wyßoko pjeſes 20, kiż ßo na pruhowanjin wobdżelichu. Mjes dżěczimi ſwěſczichmy ſ radoſczu też dżěczi ſwe... ſkich ſtarſchich. Każ ſ wěſteje ſtrony ſhoniny, ſu dżěczi ßwo... je pruhowanje khwalobnje wobſtałe a tak ßo Tachańſka katholſka wyſchſcha ſchkoła ſaßo możnje w liczbje ſchulerjow ſeßyli.

— **Měſchczańſke dżiwadło.** Dżenja pjatk wječor we 8 hodź. ßo we 8. abonentnym pſchedſtejenju C pěkna ... hiſtoriſka opereta „Klauka“ wolpjetuje. Se ßwojej bohatozu melodijow je ßebi tuto pſchedſtajenje pſchihłownoſcz ... ſkich pſch'hadowarjow dobyło. Sſobotu pop. w 4 hodź. wospjetuje ße w pſchedſtajenju ja ſchulerjow wulki ... ſtruch „Njeſłónczna dróha“ pſchi położby płaczinny ... nohy. Srědka jena cżinoſka w maſchim měſteze ... wotkhłoſ namaka każ tuła. Wſchudże namaka jenownyſtne

Ilſan:

Kasandra

Prěnjotny roman.

19] (Pokraczowanje.)

XI.

Hdyż rano wotwuczichſch, ße prěnje, ſo ſ wokniejſchkom won pohladach. Widżach, ſo běſche wſchitko běłe. Hdyż ſ khěżow wuſtupich, cżinja, ſo je jenje ſtujerdka. Wotu bě ſ lodom pſchikhryta. Njebjo ße zyle jaſne. Tak ſłónczko ſchkodu powjetſchi, kiż bě mrós naczinił. Wujchnjow njebudżeja trjebacz ſ khětża ſche'ipacz. Moji dobri ludżo běchu jara ſrażeni. Ja jich pokojach, każ ſamóch.

Hdyż běch poßniedał, dopomnich ßo na mojeho konika, kiż je hižom někotre dny ſtał. Wodżach, każ jara ßebi żada, ſo bych ßo ſ nim wujechał. Budże dżiwéż ſo wubrěcz, pomyſlich, tuż naſtaju ßo na dżeſchi puež hacż do wokrjeſneho měſtaczka.

Powědr bě ſymny, ale Bože ſ ónczko wobrjewaſche jara derje. Tak bě pſchehrywanje w tutym cżiſtem powětrje ſa minje wulke wokſchewjenje, dokelż cżujach, kak nowe żiwjenje do ſo ßrěbam. Prajach ßebi, tak je na ſemi; kóżdy horjo ma ßwój wuzitk, kóżda ſmjercz nowe żiwjenje. Mrós drje je ſmicził milijony a milijony żiwjeńczkow, leżeni, tak ſo żanych płodow njepſchiniježu, ale ſa to wucziſcził powětr a wożiwja ſ tym milijony druhich ſtworjenjow, cżłowjekow a ſwěrjatow.

Jěchach ninjo ſahrodki, hdyż ſtarſchi muj ſ trubku we ßubje a frukowaj je kepſy ſrudnje ſkładowaſche na hrjadki, kak ſmjerſte ßadżeiki wjadnyzhu. Poſtrowiſchi jeho ßo twopraſchach: „Ró wujo, ſchto cżinja ßadżeńki?“

„Dżakuju ßo dobreho ſkowa. Se ßadżeńkami pak je ſłě. Tola ſchto pomha ſkorżicz. Knjes je dał, Knjeſ je wjal, jeho mjeno budź khwalene! Dyrbimy ſaßo ſnowa japoczecz prózu.“

„Jeli wſchudżom tajſe ſmyßlenje każ pola tebje, potom derje ſa naß. Tajſi lud njeje ſłužbjeny, hdyż ma krutu dowěru k Bohu a k ßebi ßamemu. Tak njeßmělmy jenje ſadwělowacz, a hdyż njepjechecżel naſche dżěło ſniczi, ſaßo ſnowa ſapoczinjemy.“

„Wujo, wjeſelu ßo, ſo je mnu ſerbſti rěczijich. Wſchelaſzy pola naß, wożebje młodſi, hrabaja ja zuſymn a wuſmějeſcha ßamo rěcz ßwojeje macżerje, tiż je jich ſ bolośe-u porodźila a cżeſchila. Někto bělaja ſa druhimi, kiż do nich kopaja, a lifaja, ſchtoż jim wupłunu. Sſu krutu ſaklad ihubili, njeſłu ßwérni Bohu ani ßebi ßamemu. Duchownje ßu wotkhudli a też w hoſpodarſtwje. Dżélaja ßrjatk a tola niczo nimaja, khiba dołha na wſchěch rózkach. Sſu Boha a ßwój lud wopuſchczili, a Bóh je wopuſchcz il jich.“

„Luby pſchecżelo, zuły żidowſki lud pſchiwobrocżi ßo pſchihobant, woprowaſche a modleſche ßo jim. Jenoż je... dyn niż. — Mójſaß. A tutón ſatkowa zyły lud pſched ſahubu. Budź każ Mójſaß a dowjedżech twoju wjeſ ſaßo na prawy pucz. W kożdej wſku jenoż jenoho tajſeho muża każ tu, a nam je pomhane. A hižom pſchikhadżeja młodżeńzy kruteho cżeła a ducha, tiż horliwje pſcherwinuja pitnje na nowych ſakładach narodneho ſmyßlenja a żiwjenja. Sſylny mcże drje puta żiwjenſke moży a nicżi łcżenje łeckow a ſchtomow, ale wuczińcza też pluza a je wuſtrowja. Khóri a ſłabuſchi hinja a ſandu — ſtrowi pak wożiwja, roſpinaja ßwoje moży w cżopłych naſetnich dnjach a pſchijeßu wubjerne płody w ßwojim cżaßu. Dach „wójenje“, tu runje tydżeńſke wiki. S wokolnych wßow bě tu wjele ſerbſkich pſchedawarkow a pſchedawarjow, kiż pſchinjeſechu p'ody ſemje a wot ſkotu, ſo bychu ſaſtarali měſchczańzow a ſa wuwikowanu pjenjes ſebi nakupili wud'ewki rjemjeſlnikow, kiż muſnje trjebaja k wukonjenju ßwojeho napina żeho dżěła. Tak w měrje a pſchesjednoſczi jedyn ſeſnu druheho, jedyn druheho podpjera, każ w cżaßniku jene ko... leſko druhe wjercżi. Tak też jedyn lud ſpěchuje ſhoſo a derjemežeje druheho, hdyż mjes nimaj knjeji pokoj a lu... boſcz. Dżaboſkeje bě'o tohodła cżi dokonjeja, kiż mjes ludami wuſpywaju hidu a roskoru, dokelż ſwadu a wójny pſchinjeßu bědy a ſahubu. Tuto żiwjenje na wikach ßo mi tak lubjeſche, ſo ſtajich ßwojeho kouja do konjenza a dżeń na torhoſche o, ſo bych ſpóſnał waſchnja a wobtkad ludzi.

Widżach, kak pſchiwiné e thdże ſdrajcżena měſchczańſke na kotrejż wobliczu ſo jſawnje jeſwjachu ryby mjeſ cżi pjazeho cżłowjeka, ſ Sserbowzy, kiż mjeſeſche na pſchedom nětolre kornjene ßuży. Sſerbowka rjekny: „Hlej cżeta, kak mjehke ßu ßuzyczki każ mózchk, tak tuczne ßynn je jow... kornula. Samožeſe żanych łepſchich njenamakaſch na zuhu torhoſchczu.“

„To wſchak njechamu pręcz. Ale cżeta, muż je hižom lěto bjes dżěła. Njeby mi ani na mußle pſchiſchło ßebi ßu ßpóczku kupicz, ale moja dżowka bě wjele njedżeł tak cżeſko khora, ſo je lědma bódy maliczkoſcze woptała. Wot wječerow ſcho ßo porjedża. Dżenja rano ße jeje wopraſchach, hacż ße jej njeby nječeho jeſchyło. A wotmołni: Haj, macżerka, hi... ßaſeje pjeczenje. Ale hnydom pſchiſtajі — może ßyez, ... wid'eſche, kak ßo poſtrójich — macżerka, njeczuli ßej żanych ſtarowiczow, to jenoż tak khłupje prajach, nż, nż, njechamu żaneje hußażeje pjeczenje. Nawar mi cżornu połinku, o to budże mi najſtrowſche.“

„To je pěkne dżěczo, kiż njecha macżeri żanych cżeſow cżiniczí.“

(Pokraczowanje.)

Jafojene pschihlofoiwanje. Ssobotu wjeczor ¼9. hodž. hnoje ho **pofledni krócź Jana Straufowa** opereta „Widowiffa kreiw“. Njedźelu **pop. w 4. hodž.** pschedstaja ho pofledni krócź pekna fpéwohra „Hdyž kćeja male ftujitki“. Tuta opereta mějesche tuku hymu najwjetschi wuspech. Njedźelu wjeczor we 8 hodž. wotpjetuje ho klasiska opereta „Klanka“.

— **Donjzy Kosakojo.** Pokasujemy hischcze kas na dźensnišche wuhnjupjenje Donjkich Kosakow w „Krónje“ pod dirigentom Platowom. Khór wobsteji hižo léta dolho a je jako zwjet pschepuczowal. Spéwasche w Polskiej a Posadnjschej Amerizy, Egiptowskej, Syriskej, Sibirskej, Palestinje, Tunisu a Marokku. Njedźiwajcy wulkich wudawkow fu fastupne placziny znadne a wuczinjeju 60 pf., 1.—, 1.50, 2.—, 2.50, 3.— hr. Sastupne lisczki fu do czasa dotacz w Jeremiaszej hud'bnym domje na Kěžorskej dróze.

— **Sakfka krajna loterija.** Pschi frjedźnischim czehnjenju 3. rjadowanje 262. fakiteje krajneje loterije (3. dźeł) podże dobywce wo 5000 hr. na czisle 108 714, 143 344; dobywce wo 3000 hr. na czisla 96 008, 116 800, 154 084; dobywce wo 2000 hr. na czisla 20 035, 23 344, 42 001, 59 700, 92 709, 98 205, 131 881; dobywje wo 1000 hr. na czisla 5464, 21 062, 31 626, 40 467, 52 008, 77 777, 88 981, 106 141, 109 588, 155 340.

— **Porjedźenka.** W rozprawje dźiwadła „Njeskónčna dróha“ ma w poslednim wotrězku rékać: Móeny a jara derje zasluženy bé mytowacy priklesk.

— **Porjedźenka:** W Sserb. Now. wot frjedy 18. 1. w rosprawje i Budestez ma rékacz: H. Lubjenffi 4. a 5. wudawk biblije wobstara, nix fo je na nimaj fwobudźelał. Dale, hdyž fo rěcźi wo Kitkanje, tam ftoji „druhi pak tuczeż 1820“ ma być „druhi pak wuczeł wumrě 1816, prěni jako farar 1820“. Dale „Prěni (wuczah) bé 1878“ ma rékacz 1848 město 1878.

— **Wobfhadne njefboje** ſta fo wczera popoldnju wokolo 5 hodź. na Lubjiſkej dróhy fnapſchecza kažarnowych wozow. Wjednik nakładneho auta, kiż po Lubjiſkej dróhy k ranju jědźeſche, chzyſche fo na njenowanym městnje na póslanikt puczi fawinycz. Sa nim pschijědźe wožbowny automobil. Jeho wjednik pschewidźa fnanju nakładneho auta a fajédźe do njeho. Pschi hladkofcźi fo jemu njebéſche poradźiło, fwój wós ſ cźakom fastajicz a tak fajédźe wón nakładnemu autej do lěweho boka. Wožbowny auto fo khětro wobſchkodźi. Pola nakładneho wofa nasta jenož fmadna ſchkoda. Ludźo fo njeſranichu.

— **S lojeriſtim liſtom pytaneho muża** ſaja tu policija wczera. Wón bésche na puczowanju, bundaſche a proſchelche. — **Druheho bundaka**, kiż fo hižom njedźele dolho tu proſcho wokolokrućeſche a ſo w nozy do hródżow dobywaſche, **policija tehorunja ſaja.**

— **Cźéżke wobkhadne njefboże** ſta fo wczera popoldnju wokolo 3 hodź. na Drjejžźanſkej ſtatwej dróhy blizko pſchecźiwjenje ſběrkarnje dróhowego zła w Ratarjezach. Automobil, kiż knj. dr. Langez ſ Pančźiz wodźeſche, ſo na fimytkej dróhy wjerchacz poczja a wo ſchtom dyri. Muſſahedźazer, knj. dr. Langez a jeje pomozniza knj. Wagnerez, ſo pschi tym fmuſkach cźežko franiſchtej, ſo dyrbjeſche dobrowólna ſanitetna kolona Cźerwjeneho khižża jeje ſe ſanitetnym autom do Budyſchez měſchczanſkeje khorownje dowjeſcz. Automobil je ſo cźežko wobſchkodźił.

— **Cźerjeńſki paſ kradnuchu** w nozy k 19. 1. 33 je pólneje dróżnje pola hoſcźenza „K némſkemu domej“ ſe ſadobyczom. Paſ je 18 m dołhi, 10 zm ſchérokt a 5 mm twſty. Wo ſdźelenja proſy kriminalne wotdźélenje we Budyſchinje, telefon 2802.

S **Jenkez.** (Paduſchſtwo.) W naſchej wſy fu paduſchi w poſlednimaj njedźelomaj dwójzy kradnyli. Prěni krócź fo dobychu do Kſchižankez klamarſtwa a tam wjele twowo kradnychu. Druhi krócź pobychu pakoſtnizy pola kubleéri Wićejafoweje. Dźeſche jim wo pjerilnu. Kradnychu wjele lnr a kaczkow. Paduſchi fu drje lokalne pomery derje znali.

Z **Kamjeneje** pola Radworja. (Zhromadźizna landbunda.) Zańdźenu póndźelu wotmě ſo tu zhromadźizna wokrjesneho landbunda w Libšec korčmje. Dowěrnik naměſtneje wotnožki kubler Handrik powita z krótkimi ſlowami přitomnych, wosebje pak rěcźnika k. Henkera z Freiberga a wjednika zawěſcźeńſkeho wotdźěla wokrjesneho landbunda k. Wjelu. Rěcźnik rysowaſe we ſwojim referaće „Sto ſkutkuje landbund!“ a woprawdźe też dźěło w cyłku za hospodarſtwo a za jednotliwca. Wulki zmylk a njerozum je, ſo ſteja hiſće mnozy ratarjo zwonka ſwojeje organizacije. Pokaza wosebje, kajke ſtejniſco zaſtupuje landbund napřeco rozriſanju cźežkich hospodarſkich praſenjow, a kajke ſu bjez dwěla zmylki, pomjnuć wšém druhim wotſcźépkam hospodarſtwa ze ſtrony knježeſtwa, jenož nic w dosahacej měrje ratarſtwu. Rěcźnik wotwalowaſe byrnjcź też ſam ratar byl, winu na ratarjow ſamych, dokelž njeſteja muż při mužu za ſwojiju wjednikom. By ſo naležnje poruczało, tuto zhromadźizny, kotrež ſo tukhwilu we wokolnoſci wotměwaju, lěpje wopytować, dyžli jo ſo to tu ſtało. Bě tu zhromadżene třinaco wosobow a z tutych bě dźeſac ze wſy a tamne z wokoliny. Hdże pak ſu naſi ratarjo z Radworja, z Měrkowa a Lutobča? Landbund dyrbi ſebi myſlić, zo ſo tutym poměrnje derje dźe, hewak dyrbjał tón abo tamny być přitomny, hdyž ſo tola jedna wo poſlednju pomoc za naſe hinjaco ratarſtwo. W debaće rozjaſni k. Wjela hiſće mnoho wažnych praſenjow na polu wšelakoreho zawěſcźenja. Tu knježi hiſće wulka njejaſnoſć mjez ludom, a to je w mnohich padach ze ſurowej ſkodu za zawěſcźeneho.

S **Wóſporka.** (Wuſtajeńza.) 15. a 16. januara wotmě tudomne towarſtwo kornikleriow a pjerifnarjow ſwoju 5. puczowańſku a wabjeńſku wuſtajeńzu. Wuſtajeńza wopſchijeſche bohaty wubjerk hódnoſtnych ſkoczatkow. — (Dale ſmjerceſe.) W tutym lécze měſjeſche ſmjerceź tu hižom bohate žně. Njedźelu wumrě po dołhej cźežkej khorowoſci wjednik tudomneje wotnožki Lubjiſkeho žitneho doma.

S **Kelliz.** (Paduſtwo.) Hižo tſeczi krócź pobychu tu paduſchi pola rěſnika Mjerwy. Paduſchi fu ſalěli pſches lěžyzu. Najſkerje je jich něchto pſchi dźele mylił, dokelž fu ſo ſaſo ſ procha měli, dyž ſo tohu ſo bychu něſchto kradnyli. W naſchej wſy w poſlednim cźaſu jara kradnu.

S **Wujerja pola Lubija.** (Smjertnje ſnjeſbožika.) Mandželſka tudomneho **domjazeho murjerja** Arnoſchta Oty je na ſrudne wajchnje ſmjerceź namakała. Wona hižom dźeſchi cźaſ na cźuwy cźerpi. Wutory dopoldnja bésche ſo ſ domu wotſtalika, najſkerje ſo by pschihwuſnych wopytała. Pola **Rychbacha** je ju **automobil pschejěł.**

S **Njeſwjerzidła.** (Słowjanſka zhromadźizna.) Dobrowólne mjenowe ſjednoczeńſtwo wobſtejedźerjow kónt ja Njeſwjerzidła a wokolinu wotmě ſanjdźenu njedźelu ſwoju hłownu zhromadźiznu. Jenohłóſnje ſo wobſamknu, ſo ma ſjednoczeńſtwo dale wobſtacź. Sa noweho pschedſydu wolesche ſo jenohłóſnje k. kubler Arnoſcht Schieber ſ Lomſka. Do pohódnoſcźeńſkeje komiſije wolachu ſo kk. kublerjo Arnoſcht Skoya (Wětrowa, Hejſa ſ Noweje Wſy a Pětſch ſ Bolcſchowa. Dotalni dowěrnizy woſtachu hacź na Njeſwjerzidliſkeho. Tu wolesche ſo k. Pawlik. W dwěmaj njejaſnyjmaj padomaj je ſo po wuſmjernjenju ſ wjetſchinu głoſow wotſchodźenje wobſamknło. W pschichodźe ma zyle po ſtatutach hicź. Pokładaju ſtaj k. wjeſnjanſkeho Schołta-Njeſwjerzidliſki a k. Wawrik pruhowałoj z a najlépſchim porjedźe namakaloj. Nimo naſpomnjenjeju padow je nuſowe ſjednoczeńſtwo 4 procenty wotſchodźenja wuplaczilo.

Z **Różanta.** (Zymski ſwjedźeń.) Po dołhim přihotowanju ſo přichodnu njedźelu 22. januara w Serjanſkim hoſcźencu zymski ſwjedźeń tudomneho wojerſkeho towarſtwa na jednore wašnjo dostojnje woſwjeći. Swjedźeń wobſteji z dźiwadła, zeſtajenja ſkupinow a rejow. Towarſtwo přeje ſebi a wočakuje dobry wopyt.

Z **Kulowa.** (Padušni njezaſłużerjo.) Skorži ſo tu jara na cuzych proſerjow. Woni tu huſto też kradnu. Njezaſłużeŕ też poby pola tudyſeho truharja. Skradžu ſo kradny do hornjeho poſkhoda a kradny tam tři pory dobrych kholowow. Policija wšak paducha bórzy lepi. Samsneho dnja też hiſće lepichu drubeho padušneho proſerja, kiż bě prekupcej Wjelſej kradnył zymski kabat, kiż bě tam na předań wupoſjenjery.

S **Hjeſiła.** (Koło kradnyli.) Wikowarjej Hermannej Frićzi ſu koło kradnyli, njeſ tym ſo wón we wſy jerije pſchedawaſche.

S **Klětneho.** (Wyſoka ſtaroba.) Dźenſa 20. wulkeho rózka ſwjećeli ſu wumjenkarka Rózyna Mičźina ſwoje 93. narodniny. Wona je hiſchcze cźelnje a duchownje cźita a ſtrowa. Miczyna je najſtarſcha wobydlerka naiſcheje wſy a jako ſwérna ſtara Sserbowka też hiſchcze khodźi w ſerbſkej drafcźe. Wydli pola ſwojeje d'owki, Hany Biſchzyneje a wſchelake domjace dźeło wobſtara. Je też hižo prawowka. Njech je ſtarej Sserbowzy popſchaty ſłónczny a měrny wjeczor žiwjenja.

S **Miłorja.** (Stary pjenjes namakał). Tudomny ratař Jurij Mertink bésche pſchi wukopanju ſtareje kruſchwiny ſlébornu pjenjes namakał, kiż bésche w lécze 1779 bity a bésche tak wulki każ naſch dźeſatnifchi dwajpjenjezkowſki pjenjes. Napiſmo rékaſche: „K. R. a. 48 Inen Taler 1779“ Sšamžny wobſwědźer bésche pſched nědźe dwěmaj létomaj na roli pjenjes namakał, kiż bésche wulki jako pjeczhriwnat a bésche we lécze 1622 bity. Bésche też ſlébornu pjenjes. Napiſmo réka, bałoloż ſo wuczitacz hodźi: Sſriedźa 1624, potom „ACHLD AVDVXb ? G PHIL ? ? DG HISP. ET ? NIA REX. Maju ja to, ſo pjenjes pothadża ſ 30lětneje wójny a ſo njeje žadyn němſki pjenjes.

S **Khromole.** (Mordarſka bróń nadeſchła.) Dźeſći ſu w jamach ſpody łoda wuſłědźiłe tſelbu, ſ kotrejż ſu wobſwědźeł Paſtyrſkeho ukłyna pola Jemjeliſzy ſaſtrelenu. Straſnik a gmejniſki pſchedſtejićeſtaj tſelbu ſwjezahnyłoj a pſchepodałoj ſtatnemu rěcźnikej.

S **Wětſchowa.** (Létża ſajko draſtowy ſwjedźeń!) Wětſchowſke Błótowſke towarſtwo je wobſamknyło, ſo ſo létża a to 6. žnjeńſa ſajby wotmeje draſtowy ſwjedźeń.

Z gmejnſkeho žiwjenja

S **Khwarzij.** Pſchi pěrnim poſjedźenju nowych gmejnſtich ſaſtupnikow wolesche ſo do wubjerkow. Gmejnſki ſtarſchi bu k. A. Ablichta; k. Hulach wosta pſchedſydu ſaſtupnikow. Sapiſowaŕ bu k. Urban. Jako wězynwuſtejnjaj do wubjerka ſa jawiſcźenje rěſneho ſłotu woleschtaj ſo kk. Hufach a Ablichta, ja jeju naměſtnikow kk. Dreßler a Proſka. Do wobydleńſkeho nadjerka ſłuſchcheja kk. Siebenbürger, Proſka a Urban. W pomoźerſkim wubjerku ſu kk. Proſka, Siebenbürger a Urban. Do wodowego wubjerka ſo kk. Siebenbürger a Dreßler woleschtaj. Do ſchulſkeho pſchedſydſtwa ſaſtupi k. A. Ablichta a do ſchulſkeho wubjerka k. Urban. Dwěmaj ſaſtupnikomaj prawiju ſteji tu pjecź dźeſaceſtiſch ſaſtupnikow napſchecźo.

S **Wóſporka.** Měſchczańſkich ſaſtupnych wotmołu ſwoje prěnje poſjedźenje po wólbach. Jako bésche měſchczańſkoſta ſaſtupnikow japokaſał a do ſłužby wſał, wolesche ſo pſchedſydu. Na nanjet wobydleńſkeho towarſtwa padże 6 głoſow, na ſkupinu pſchemyſłowſkeho towarſtwa pał 3 głoſy. Tak doſta k. twarſti mlynſki Kilian wjetſchinu pomjo k. měſchczańſkeje. Kinglej a pſchewſa wjednſtwo měſchczańſkeho parlamenta. Sa namjeſtnika wolesche ſo měſchczańſki ſaſtupnik O. Holeſła je 6 głoſami, 3 ſo głoſowanja wſdachu. Sa ſapiſowarja wolesche ſo k. Keil, ſa jeho naměſtnika k. Franka.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smoler w Budyſinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyſinje. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſinje.

Z Łužicy

Staruſchka ſo ſpalita.

* S **Biſkopiz.** Jako 73lětna wudowa Schönweißowa, kotraż na Wulkej Hornczerſkej haży bydleſche, wczera ſchtwórtk dopoldnja pſched khachlemi ſedźeſche, ſo ſ wupadnjenym wuhlom jeje drafta ſapali. Wona to hakle pytny, jako ſo jeje drafta hižom ſ płomjenjom paleſche. Podarmo ſpyta ſebi ſo palazu draſtu ſ cźela ſtorhacź. Młoda holza khwataſche ſtaruſchzu na pomoz. Wbohu pak bésche ſo hižom tak cźežko wopalila, ſo ſo morwa ſwjeſe.

* S **Wopałeje.** (Młodoſtny wukhowaŕ žiwjenja.) 18lětny ſahrodniſti pomocznik Pawoł Krjeczmaŕ ſ ſchtwórtk dopoldnja 4lětneho hólca Herberta Bejnu pſched ſatepjenjom wukhował. Dźeco bésche ſebi ſ njewobkładnjiwoſcźu na cźerku łód ſchulſkeho hata ſabjezało a ſo pſchepadnyło. Runjeż ſwoje ſamžne žiwjenje na hrazźi ſtaji, poradźi ſo młodemu cźłowjekej, dźeſco wuthowacź. Hakle njedawno ſu tu někotre dźeſći, kiż běchu ſebi na wotkamanu ſchkrutu ſaléſle, do ſymneje wody padnyle.

Towarſtwowski powěſtnik.

Predsydstwo Posmjertneje pokładnje žuty „Jan Arnošt Smoleŕ zońdźe ſo wutoru 24. wulkeho rózka wjeczor ½8 hodź. k porjadnemu ważnemu poſedźenju w Serbſkim Domje. — Hłowna zhromadźizna Posmjertneje pokładnje budźe najſkerje njedźelu 12. małeho rózka.

Domowina. Sobotu, 21. jan. dop. ½10 hodź. zmjetaj wubjerk a predsydſtwo nuzne poſedźenje w delnjej jſtwičźy Serbſkeho Doma. Jenož z tutym preproſuje

předsyda.

Drježdźany. Serbſke tow. „Cornobóh“ ma ſobotu 21. jan. poſedźenje predsydſtwa a wuběrka. Bližša měſačna zhromadźizna je potom 4. februara.

Khróſćicy. Ratařſki dorost za Khróſćicy a wokolinu ma njedźelu 22. I. 33. ſwoju hłownu zhromadźiznu pola Weńkec w Khróſćicach ¼4 hodź. K. ſkótny lékaŕ dr. Šołta zmjeje přednoſk. Sobuſtawy, hoſco a hoſpodarjo ſu wutrobnje na njón přeproſeni.

Predsydſtwo.

Njebjelčicy. Ratařſki dorost za Njebjelčicy a wok. ma přichodnu ſrjedu 25. I. wjeczor ½8 hodź. we hoſcźencu w Njebjelčicach ſwoju hłownu zhromadźiznu. Winowatoſć kóždeho ſobuſtawa je, zo ſo na njej wobdźěli. Też hoſco ſu lubje witani.

Predsydſtwo.

Ratařſki Dorost za Radwoŕ a wokolinu ma njedźelu 22. wulk. rózka pop. hnydom po nješporje pola Kralec ſwoju hłownu zhromadźiznu, na kotruż ma kóżdy ſobuſtaw wšěſe přijć.

Predsydſtwo.

Radio

Sobotu, 21. januara ſłyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa, 19 cicha hodźina, 20 khórowe ſpěwy, 21.15 pisany wjeczor z Frankfurta.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 19,30 „dobro žorty su žadne“, 20 pisany wjeczor z Frankfurta.

Hiſće ważne z dnjoweho programa: Stuttgart 20,05 koncert ſolistow, Budapest 20 ſpěwny koncert, Warſawa 20 zabawna hudźba, Praha 20 opereta „Revizor“ z Bratiſlavy.

Najnowiše z cyłeho ſwěta

— **Wuhlady na wjedro ſa jutiſchu ſobotu:** Wjazy ſnježka.

* **W Lipſku-Stötteritzach je ſtjedu wjeczor mjes nazionalnymi ſozialiſtami a ſozialdemokratami po puczu do Probſtheidy k pukam doſchło, pſchi kotrychž je ſo nětdźe dźeſaci krócź tſělilo. Dweju ſozialdemokratow, kotrajž běſchtaj ſo ſ wutřelemi ſtraniloj, a dweju ſranjenju nazionalnoju ſozialiſtow ſu do khorownje pſchiwjeſli.**

* **Wot ſtjedy dwě wukhowajej wotdźéleni ſ Campo Vallamaggia w Schwajzarſkej ja wošom pſchećźmykarjemi pytaſchtej, kotiż běchu ſ italiſkeje wóſy Credo pſches mjeſu do Teſſina wotekſchli. Wobej wukhowajej wotdźéleni ſtej ſo bjes wuſpěcha wrócźiłej, a bjes dwěla ſo ſda hnyż, ſo ſu wošmjo pſchećźmykarjo, mtodši ludźo, w ſnjehowym mjezelu ſmjerſnyli.**

* **Kaj ſo ſ Lilla powě, je na norwegſkej 15 000tunowſkej parnej łódźi „Taronga“, ſ 12 000 walami awſtraliſkeje wójny nakładjenej, w Cźerwjenym morju woheń wudyrił. Mjes tym ſo je ſo wobſtadża wukhowała, je ſo łódź dospołnje ſpalila a ſo potepiła.**

* **Budyſchi krajny ſud je fotografa Froboeża ſ Bertheldorfa pola Nowoho Města dla pſcheradźenja wojerſkich potajnoſcźow w njeſjawnym poſedźenju k jaſtwu na ſchtyri léta a k polizajſkemu dohladej ſajudźili. Froboeż, kotryż je hižo dla jebanſtwa ſajudźeny był, bě ſ franzowſkimi agentami wobkhadźał.**

Swójbne powěſte

Swěrzamaj: Waltaŕ Truöl ſ Charlottu rodź. Müllerez w Budyſchinje.

Semrěła: Berta Matthejſowa rodź. Kſchižanez w Budyſchinje, 83 lět.

Ski-stupnje
Wiſoke Rawne kožuchi
poldothe črile
ſtupnje do dźela
ſportſke ſtupnje
atd.
Heeresgut-Wiſchner
na Kotolskej hasy 4

Sensacija
moje lětuše
Inventurske předawanje
wot pónjdźele 23. jan. hač do sobotu 4. febr.

w kupnym domje
Max Herde
w Budyšinje
na Kamjentnej hasy

Njesmérnje zniżene płsćizny!
Kóždy so dźiwa!

Ložacc šaty
na wjetši poražak

hłowak, kopřiwina, šity tunjo	0.39
hłowak, linon, šity tunjo	0.49
hłowak, pisany, šity z knellami	0.75
hłowak, smuhaty plat, šity	0.75
hłowak, damast, čisty mako, šity	0.95
hłowak, wušiwany, z kneflami, zešity	0.95
wupjerk za hłowak, zešity, tunjo	1.25
łožowe počehnjenje, kopřiwina, zešite, jara tunje	1.95
łožowe počehnjenje, běłe, zešity, poražak	1.95
łožowe počehnjenje, pisane, zešite, wobdźiw. tunje	2.95
łožowe počehnjenje, smuhaty plat, zešite	2.95
łožowe počehnjenje, damast, zešite, składnosć	3.95
łožowe nočehnjenje, kopřiwina, zešite, za dwě wos.	2.50
łožowe nočehnjenje, pisane, zešite, za 2 wosobje	2.95
łožowe nočehnjenje, smuhaty plat, za 2 wosobje	3.95
łožowe nočehnjenje, damast, zešite, za 2 wosobje	4.95
wupjerk za posleščo, wulki poražak	4.95
wupjerk spódnje posleščo, drell, poražak	4.95
wunjerk za posleščo, pjerje njeprepuščacy, za 2 wos.	10.95
kopřiwina, n ebł. katun, jara tunjo	0.09
plat za košle, jara tunjo jenoż	0.19
košlacy barchent, pisane, jara tunjo	0.25
košlacy barchent, běły, jara tunjo	0.29
linon, 80 cm šěroki k dźiwanju tunje	0.29
čisty mako, za eleg. žonjace šaty	0.29
ratine, za raniše wobleki, tunjo	0.49
płóčliwy mouselin k dźiwanju tuni	0.29
barchent za bluzy a jaki, tunjo	0.37
šotty za dźěćace wobleki, tunjo	0.39
wolmjany mouselin, počišćany, tunjo wot	0.49
crêpe, 100 cm šěroki, jara tunjo	0.39
polny voile, 100 cm šěroki wot	0.49
foulard satin, 100 cm šěroki	0.49
Helvetia-žida, najwjetši poražak	0.59
smuhata tkanina za bluzy, čista wolma	0.59
mar cain, nodčišćany, jara tunjo	0.95
crêpe de Chin, čista žida, tunjo	1.35
športske nohawcy, za knieberbockery	0.35
žonjace norawcy, čisty wolma por	0.50
dźěćace šlypfry, podšite, wušelake wulkosće	0.29
dźěćace štrykowane kholowčki, tunjo	0.09
dźěćace wobleči, štrykowane tunjo	0.25
prěnje kholowčki za małe dźěći, štrykowane	0.25
prěnje wobleči za małe dźěći, štrykowane	0.25
dźěćace štrykowane suknički, tunjo	0.19
dźěćace štrykowane suknički z rukawu	0.25
dźěćace pjelušne kholowčki, štrykowane	0.25
dźěćace pryncesny sukńje, podšite	0.29
dźěćace wušiwane kholowški, tunjo	0.19
holćace nis. košle, wulk. 35-60, čisty mako, sm. tunjo	0.39
holśaće wušiwane košle, wulkosć 35—60	0.39
holćace nócne košle, wulkosć 50, tunjo	0.50
žonjace košle z paskom, jara tunjo	0.50
žonjace pryncesne sukńe, wušiwane	0.95
žonjace nócne košle, k dźiwaniu tunje	0.95
mužace nócne košle, k dźiwanju tunjo	0.95
žonjace šlypfry, podšite wot	0.39
žonjace šlypfry, podšite z dźělanej židu	0.95
žonjace pryncesne sukńe, podš.	0.95
žonjace pryncesne sukńje, podšite z dźělanej židu	1.50
žonjace reformske kholowy, jenoż	0.75
dźěćace trikoty, normalna wulk. 60	0.50
dźěćace trikoty podšite wulk. 60	0.75
mužace košle z zasadkom, tunjo	0.95
mužace košle z konćiwiny, tunjo	0.95
mužace normalne košle, tunjo	0.95
mužace normalne spódnje kholowy, tunjo	0.95
mužace spódnje kholowy, podšite, tunje	0.95
dźěćace pryncesne šlypfry, małe wulk.	0.29
cachencz, woseb. poražak jenoż	0.50
nanoki we wšěch wulk. jenoż	0.09
garnitura šawl a čapk, tunjo	0.25
Winske šórcuchi, indanthren, tunjo	0.95
holśace šórcuchi, wše wulkosće	0.95
dźěćace pulovry, bjez ruk. wše wulk.	0.25
hólćace pulovry, z ruk. wot	0.79
mužace pulovry, k dźiwanju tunjo	1.75
pisane zwjerzne košle, poražak	1.50
běłe zw ersne košle, poražak	1.50
mužace w. édne košle, jara tunjo	0.95
žon ace barchen owe šlypfry, tunjo	0.25
žonjace barchentowe spódnje suknje, tunjo	0.50
žonjace nohawcy we wšěch karkosćach por	0.19
dźěćace nohawcy, batmjane, wšel. wulkosće	0.19
panama, ceperkaty, za sportske košle	0.25

Zniżene płatizny njedźiwajo na nakupowanje.
Składy dyrdy so wuprózdnić.
Njeskomóžce wrosu tute nóskitenje.

10% rabata na tutych dnjach na wšitke regularne płaćizny.

Sobota

Hłowny dźeń
w našim
inventurskim předawanju
Franc Mrsiny
w Budyšinje na Bohatej hasy 4
w Kamjencu, Zwingerstrasse 16

mužace wobleki, módre	27.— 35.— 43.—
pisane 23.— 30.—38—, wróćostajene wot	15.—
mužace mantle, pisane	19.— 25.— 36.—
čorne 27.- 39.- 44.—, kosmičkate 17- 24- 32.—	
Trench-Coat 19.-, 21.-, 23.-, gumijowe wot	6.—
mužace kholowy, smuhate	3.— 4.— 5.—
pisane 5.-, 6.-, 7.- z wobrubom wot	5.—
kožana tkanina 5.- 6.- 7.-, manchestrowe 6.50, 7.25	
we wšěch šěrokosćach 6.- 7.- 8.-	
Breeches-kholowy 5.- 6.- 7.-, knikerbokery 4.- 5.- 6.-	
mužace jaki do wětra, imprägn. 7.— 8.— 10.—	
zymske jupy 11.— 12.— 15.— 18.—	
pacholace mantle wot	10.—
pacholace wobleki wot	15.—
pacholace jaki do wětra wot	5.—
hólćace mantle 3.— 4.— 5.— atd	
hólćace wobleki 3.— 5.— 8.— atd.	
kholowy ze stawiom tunjo, tunjo	
kholowy hač do kolen tunjo, tunjo	
lacy 3.—, 4.—, 5.—	
khabaty 14.—, 16.—, 18.—	

Wšitku drastu, kotraž prawje njesedźi, přeměnamy darmo.

Štryk. wolma
jara tunjo
Erler na Zitn. wikach 28

Moje
inventurske předawanje
wotmčwa so wot
21. januara
hač do
3. februara
Oßwald
w Budyšinje
na Kamjent. hasy

K płačemu kwasej
srjedn 25. januara
namakaće
wulki wub erk darow
w šokoladow. wobkhodźe
w Budyšinje na
Zitnej hasy 14

Njekurjak
za 3 dny přez „Nitok" wupłoćowacu wodu. Na předań w Hrodowskej hantycy

Wulki skład wšěch **hudźbnych strojow a notow** / Serbske tačele z tekst. / Wuporjedźenja **Hudźbny dom Otto Haase w Kamjencu** na Połčnišker drózy 2

K płačemu kwasej

kupujeće pola nas
dragejowe a Knickebein-jeja
hnězda a kurjatka
tunje a derje!

Wosebite poskićenje!

5 pt. nail. pšenične muki	jenoż 98 pj.
5 pt. nail. hladk, kěžork. wućaha	jenoż 1.15
5 pt. nail. kěžorskeho wućaha	jenoż 1.20

Poskićamy:

margarinu, stajnje čerstwu	punt jenoż 30 pj.
kokosowy tuk, čisty	punt jenoż 33 pj.
šmalc, čisty amerikanski	punt jenoż 52 pj.
wolij, stajnje čerstwy	punt jenoż 35 pj.

„Meergold"-rybjace konserwy
pječene jerje hišće tyza jenoż 50 pj.
zawite jerje, Bismarckowe jerje,
pječene zawite jerje, jerje w żeleju
hišće tyza jenoż 60 pj.

10 wulkich dobrych jerjow	jenoż 48 pj
10 wulkich jenuželskich šotow	jenoż 65 pj.

6% rabata 6%

5 pt. dobreho rajsa jenoż 75 pj.

10 pt. cokora . . . jenoż 3.55 hr.

Thams & Garfs
w Budyšinje na Hłownym torhošću

Wojerske towarstwo w Rożeńcu
swjeći njedźelu 22. januara 1/4 8 hodź.
w Sernjanskim hosćencu swój
zymski swjedźeń
Wo bohaty wopyt prosy towarstwo

Hosćenc w Leinje
wot soboty hač do njedźele
swinjorězanje a kózłowiwo

Towarstwo „Lipa" w Rakecach
wuhotuje přichodnu njedźelu 22. wulkeho rožka wječor 7/8 hodź w »Sakskim domje« swój
załožeński swjedźeń
Poskićeć budźa so dźiwadło: »Dawk njeżenjencow« kuplete a spěwy. — Wšěch Serbow, wosebje pak wokolne serbske towarstwa přeprošuje Předsydstwo

Inventurske předawanje

wot 21. I. hač do 3. 2. 1933
Kurt Erler w Budyšinje
na Z tn. wi
Gardiny, story, tepichi, šaty
hišće raz wšitko tuńšo
na njezniżene twory 10 proc. rabata.

Sobotu, 4. měrca předawaju so swobodnje jara dobre
domjace plahowańske byki
najlépšeho pokhoda a z jara dobrymi wukonanjemi předkhadnikow w hotelu „Krónprync" w Budyšinje. Zjednoćenstwa plahowarjow howjadow dóstanu 20 hač 30 proc. statneje a krajneje pomocy.
Hornjołužiske zjednoćenstwo stadłowcje knihi
(Herdbuch-Gesellschaft.)

Inventurske předawanje
po baješe zniżenych płaćiznach
Hilgerec nasl.
w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Čita Twój susod „Serbske Nowiny"?

Na buncle, stupnje z čopłym podšicom
khornar. stupnje, stupnje z wjelbłud. kornow,
stupnje zes pinku z kožanym wobsadkom
nětkle
15% inventur. rabata
Fähle
na Znutřk. Lawsk. hasy

Pomhaj Bóh

Z dowolu nadwornoho radźićela Schrobsdorfa, wulk. Bitja w 42. lěće a je dopłaćej w Serbskich Inšitutach w Budyšinje w Serbskim domje

Nowomotewrjenje!
Porclin, kamjenina, škleńca

Česćenemu wobydlerstwu Budyšina a wokolnu wozjewjam, zo sym wobkhod firmy Hermann Gläsel přewzał.
Namakaće pola mje wulki wuběrk wšelkeje potrjeby a darow. Budu so prócować, dobre mjeno stareje firmy přez solidne a kedźbliwe posłužowanje dale zakhować
Poskićam po njewšědnje nizkich płaćiznach zbytne dźełby porclina najlépšich znamkow. Wuživaće też Wy prošu tutu přihódnu składnosć k nakupowanju.

Z počesćowanjom
Paul Gläsel w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4
Nowosće! časej přiměrjene nizke płaćizny!

Přiłoha k čisłu 17 **SERBSKE NOWINY** Piatk 20. januara 1933

Dźełło za narod

Drježdźanski Hromadnik swjećeše swój lětny hodowny wječork

tónkróć ze wšelakich internych přičin hakle njedźelu, 15. wulkeho rózka we wuzšim kruhu swojich sobustawow a přećelow. Nahladna črjódka wobdźělnikow bě so z dypkom w 6 hodź. zešła. Też městnosć bu w tutym lěće přemjenjena, dokelž buchu zaňdźene razy přitomni w swojej bjesadźi husto njelubje myleni. To so w nowowuzwolenej žurličcy Amtshof, Sachsenplatz stać njemóžeše. Knjeżna Lubinka Mičkec, naša swěrna a woporniwa towarška bě wšo hač nanajrjeńšo přihotowała a wudobla, podpjerana wot knjeza pokładnika Jurja Stojerja. We krasnym błyšću čerwjenych a běłych swěčkow a *swěćnikow, wobrubjene z jědźikowymi radowami* a pletwami, hordźeše so cyła rumnosć — hodowny dych zastupjerjow hnydom lubje witaše a wobdawaše. Na blidach kiwachu wšelake khłóšćenki, wosebje za žony a studentow poskićene. Po wuspěwanju narodnje hymny powita k. předsyda dr. Wjaclawk přitomnych, mjez nimi wosebje jako hosća k. konsist. radu fararja Krala a sudneho radu dr. Symanka, kiž bě z Budyšina přikhwatał.

Přeješe Hromadnikej dalše čiłe žiwjenje, namołwjo też přitomnych serbskich studentow k pilnemu wopytej jeho měsačnych powučacych a wukubłarskich posedźenjow. Knjeżna Lota Zahrodnikec zwjeseli z derje přemyslenymaj a plastiscy wuwjeńenymaj recitacijomaj pěsnjow Handrija Zejlerja. Spodźiwnje, zo so w našich swjedźenjach tutón naš najprěńši ludowy basnik bóle njewobkedźbuje. Potym, zo bě na jara khutne a jadriwe wašnje knjez wučeŕ Zahrodnik přitomnych do hłubokośe hodowneje podawizny zanuril, zaklińcachu wjacore serbske solowe spěwy z přewodom piana, kiž nam knj. Krysta Burgasowa z krasnym wurazom a jasnej serbšćinje jako hodowny dar zanjesy, mytowana za jeje njewšědnu woporniwosć ze žiwym přikleskom. Bohužel dyrbjachu wšelake přilubjene dalše přinoški k zabawje dla nahłeho skhorjenja přednošerjow wupadnyć. To pak zaruna zaso rjenje spěwarka z dalšimi spěwami a to z cyganskimi spěwami Antonina Dvořaka. Tomu so přidružichu dalše zhromadne spěwy a Žórleska; klavěrny přewod wobstara kaž přeco naš sobustaw Bj. Krawc.

Po skónčenju khutneho dźěła smědźiše so žort a wjeselosć wupřesćerać. K. hudźbny dir. Bj. Krawc w humoristiskej narěči, hładajo do zańdźenosće a do ćmoweho přichoda, wuzběhny symptomy swětoweje khorosće a dopokaza dale, zo też jednotliwi Serbja, serbske swójby, serbske towarstwa, haj, cyły serbski lud khory; khory w swojej liwkosći a njespušćomnosći, zwjeršnosći a njewutrajnosći, nadutosći a sebiměniwosći. Drastiske přikłady to ilustrowachu. Srědki přećiwo tajkim khorobnym wadam mohł jenož po wašnju stareho hojerja Paracelza podać. Tu pak pomha najlěpje wěrnosć; ta boli drje, ale je najlěpši operativny srědk k polěpšenju. Mnoho lubych a žortniwych khwilkow hišće hromadźe přeživiechmy a hakle po polnocy so rozžohnowachmy z přećom: K lětu zas tak rjany wječork. Wutrobny dźak wšěm zarjadowarjam, wosebje předsydze knjezej dr. Wjaclawkej. —y.—

*

S Rakec. Sajdźenu njedźelu 15. wulkeho rózka wotmě tudyšće serbske towarstwo „Lipa" swoju hłownu zhromadźiznu. Knjeż předsyda Jan Pawlik witaše přichitnowanych 19 sobustawow wutrobnje wjelikim zdźakowanjom na nastupjene lětо přichodne. K jarowdej so wulka narodna hymna „Rjana Łužica" wuspěwa, na to so zapiš wo poslednjej zhromadźiznje a też přichład wo skutkowanju Lipy w běhu zańdźeneho lěta přečešta a zhonichmy z teho, jo je „Lipa" 12 porjadnych zhromadźiznow měła, a so je wšitke zhromadźizny Domowiny, kaž też zhromadźizny župy J. A. Smolerjec porjadnje wopytała. Jedyn nowy sobustaw je zastupił, a wo jeneho swěrneho sobustawa, bywšeho cześćneho předsydu K. Mičku žałujemy. Dale wuradźowachmy wo našim założenišću šwjedźenju, kiž wotměje so njedźelu 22. wulkeho rózka. Na to pomjenowa so sobustałožer towarstwa „Lipy" k. kubłać na wumjeńku A. Schubak z Komorowa jenohłósnje za cześćneho sobustawa. Potom wukonjachu so nowowólby, tak bu zaso nětčišći předsyda k. Jan Pawlik za tajkeho jenohłósnje woleny. Pódlańske zastojnistwa wostachu we znatych rukach hač na kuriowmita, za tuto funkziju bu k. A. Frenzl woleny. Dale poda k. P. Felja, jako pokładnik, rozwiedk wo pjenježnym stejišću towarstwa. Sčitny měri 236,37 hr. dochodow a 125,90 hr. wudawkow. Tak mamy 111,07 hr. fonda, ichtož kóždy z wuskim fyzickim dźiwadłom. Za prohonarjow slićbowanych pokazachu so k. Schubert a Frenzl. Po někotrych wobkedźbjenjach

Minakale w Minakale. — Stwórtk 26. jan. pop. w 5 hodź. žónske towarstwo w Adolfskej Hěće. — Khowany: Morwonarodźeny synk Jana Gusty Šustera, dźěłaćerja w Minakale a jeho mandź. Marje Marthy rodź. Simonec.

Z Njeswačidła.

Dop. w 9 hodź. so serbske a ½11 hodź. němske předowanje čita.

Zhromadźizna towarstwa młodych holcow štwórtk 26. jan. dyrbi dla skhorjenja k. přednošerja wupadnyć. Za to wječor we 8 hodź. so towarstwo młodych hólcow na farje zeńdże.

Z Nosaćic.

Dop. w 9 hodź. němska Boža służba a po njej němska spowědź (farar Eckelmann). — Wutoru 24. jan. wječor ⅛8 hodź. towarstwo žonow. — Srjedu 25. jan. wječor ⅛8 hodź. muzska młodźina. — Pjatk 27. jan. wječor ⅛8 hodź. žónska młodźina.

Z Porśic.

Rano we 8 hodź. je serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemšenje; dźěćikemšenje w Bošecach je ½10 hodź. za mjeńše, ½11 hodź. za wjetše dźěći a w Porśicach ½2 hodź. za wjetše dźěći; pop. w 2 hodź. towarstwo młodych holcow w paćerskej jstwje. — Stwórtk wječor ⅛8 hodź. němska bibliska hodźina w šuli w Bošecach.

Z Rakec.

Rano we 8 hodź. serbske wotkazanje, dop. w 9 hodź. serbska Boža służba, ½11 hodź. serbska a w 11 hodź. němska Boža służba za dźěći. — Póndźelu rano ⅛8 hodź. raňša nutrnosć. — Stwórtk wječor we 8 hodź. bibliska hodźina.

Z Wóslinka.

Dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemšenje. Zběrka. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći.

Z Wósporka.

Dop. ½9 hodź. spowědź a Bože wotkazanje, w 9 hodź. předowanje, ½11 hodź. kemšenje za dźěći (wosadny farar). — Póndźelu wječor we 8 hodź. bibliska nutrnosć na farje (bratr Křižan).

Wšelake podawki

Na dnju žłěborneho kwaša smjertnje snjesbožił.

W Zobtenje w Schlesiskej wječor dnja šwojeho žłěborneho kwaša 48lětny njeznaty Puff po lubinym šhodźe dele padże. Wón puknu žołdi nop a krótko posdźišcho wumrje. Wo snjesbożenego žaruje wudowa ł 10 džěćimi.

Sćepy snjezeństwowy rada.

Poła krajneho finanzowho hamta w Düsseldorfje su wójnišeho krajneho Neffa za snjezeństwowego radu powjerchownowali. Wón běše dołhi žudniški assessor poła hamtskeho šuda w Solingenach. Neff, kiž běše we wójnje widźenje šhubił, je po wójnje na Marburgskej universitze prawa studował.

Saduschniza w Hessynskej.

W hessynskim městaczku Langenje je cźežka epidemija saduschnizy (difterie) wudyrila. Dotal je pjeć džěći na tule straschnu khorosć wumrěło. 30 džěći steji pod lěkarskim dohladom. Skhorite su pschede wschěm schulske džěći. Langenske ludowe schule su ho hižom samtnyć dyrbjake. Wjetšche hromadźenje džěći pschi turnowanišich swuczowanjach, pohrjebach atd. su sakasane.

Po pucu k wólbam smjerśi.

Na jich pucu do khěrko žalenoho wólbneho kokala 14 rumunskich katow satrašnu šněhowu mjećel pschetwata. Woni skónčnje dospołnje wozłabjeni w 15 metry wysokich wejeźach tćaju wostachu. Pschi wuhrjebowanju namaka wukhowarsta kolona na druhim městnje pucza hischcze schtyrjoch druhich w šněhowym mjećelu smjerśnjenych.

Semja ho wotwetlita — 3 morjom.

Pschi francowskej rěży Loira, mjes městomaj Tours a Duray, wohwali ho semja a lošyna schtyri twarjenja. Tši wosoby pschi dźěchu wo žiwjenje. Dwě ho cźežko sranischtej a wóšom lohko. W kamuschej krajinje wjele winjarjow w winjarskich domezkach bydli, kotrež ho hóry pschilehuja.

Cźežka khripa w Jendźelskej.

Khripa w Jendźelskej pschezo hischcze šlě sathadźa. Posledni tydźeń je w jendźelskich wulkoměstach 681 ludźi na khripu wumrěło. W Londonje a Birmigghamje wumrje minjeny tydźeń 163 cźłowjekow na khripu.

Sněh w Italskej a Schpanskej.

W połnocnej Italskej je ho wot njedźele bjes pschestawka sněch schoł. W Milanu (Mailand) šneh 15 cm wysoko leži. 16000 wosobow dyrbjesche šneh kupać. — Tež w połnocnej Schpanskej je ho hlubokeho šněha nasněło. Se šněhom ho železniski wobkhad hacži. Cźahi we wjeźenzach sćerpi wostawaju.

Profesor Piccard a jeho poż. Amerikanske towarstwo za schtit šwérjatow pschećiwo lětarjej do stratosfery.

Lětar do stratosfery, profesor Piccard, je do Newyorka pschišeł, so by tam wo kosmiskich pruhach dale studował. Piccard iwěri žebi do Ameriki, runjeż běsche amerikanske towarstwo za schtit šwérjatow pschećiwo temu protestowało. Wono cźuješche ho k temu powołane, dokelž běsche Piccard šwojemu pšej dał wschitke šuby wubicź, so njeby dźěći kušał. Pschezo šwjerha, tuchi Amerićanjo!

Hospodarski rozhlad

Pjatk 20. wulkeho rózła 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,00	100 čěskosł. krónow	12,465
100 šwajc. frankow	81,00	100 franc. frankow	16,425

Burzy běchu wječera jasno šmérowane, akzijowe kurzy šo jasno lešnjinjowachu, runje tak te rentowych a dołżnych lisćinow; byrnjež šo w politiskim žiwjenju wulka napjatosć jewiła.

Produktowe witi šamostachu też wječera we šwojej dotalnej cźichosći. Placźiny w hotowym formje šo žiwła njepschemėnichu, w termińowym wikowanju bě skerje jelabjenje spólnaćź. Statna žitarnja pschezo jasno sasotcźuje a kupuje, hewak běchu žitne placźiny hilcheze jahubnischo kleße.

Wječera placźesche w Barlinje zentnaŕ

pschenicy: 9,20—9,30 (9,30—9,40) hr., rožki: 7,50 hacź 7,60 (7,60—7,70) hr., jećmjenja, nalétnjeho: 8,25 hacź 8,75 hr., nazymskeho: 7,90—8,20 hr., wowsa: 5,55 hacź 5,70 (5,60—5,80) hr.,

w termijowym wikowanju:

pschenicy:

sa měrz: 10,05—10,06¼ (10,23¾) hr.,
sa meju: 10,15—10,17½ (10,35) hr.,

rožki:

sa měrz: 8,02½—8,01¼ (8,25—8,23¾) hr.,
sa meju: 8,12½—8,16¼ (8,35) hr.,

wowsa:

sa měrz: 6,07½ (6,17½) hr.,
sa meju: 6,27½ (6,33¾) hr.

Placźiny w špinkach su placźiny tydźeńšich wikow. Hódźeš pak žane naspomnjenje njeńu, šo njepschemėnichu.

Wiki w Khorćejbušu.

Tu placźesche mjaso, howjaze 50—70 (70—90) pj., cźelaze 70—100 pj., skopjaze 90—110 pj., šwinjaze 70 hacź 100 pj., šornikaze 50—120 (40—100) pj., jelenjaze 50—120 (40—100) pj., dźiwje šwinjaze 50—120 pj., huśaze 90—100 (90) pj., kaczkaze 1—1,20 hr., ja-jaźy 2,80—4 hr., kornike 06—120 pj., bažanty 1,80 hacź 2,50 hr., dźiwje kaczki 1,50—2,30 (1,50—2,50) hr., młode hołbje 50—80 (50—90) pj., žive kury 1,80 hacź 2,50 hr., žive khapony 2—3,50 hr., tuny 60—80 (55—80) pj., jaćelki 75 (70) pj., karpy 65 pj., jeja 11 hacź 12 (10—11) pj., butra 1—1,10 hr., twarog 25 pj., tuny wolij 80 pj., kokrabi 5 pj., morchej 7 pj., jódźna koboda 35 (25) pj., kał, žydrowty 30—40 pj., cźerwjeny 10 pj., běły 7½ pj., wirsingowy 15 (10—15) pj., jelenj 10 pj., měrnik 10—15 (15—20) pj., tykeŕ 25—30 (25 hacź 35) pj., radiški 10 pj., zydła 10 pj., kulerepa 5 pj., běrny, zentnaŕ 2,25—2,75 hr., punt 3—5 pj., jabłuka 15—30 (15—40) pj., worjechi 35—50 pj., lešne worjechi 35—45 pj., kruschwy 40—50 pj., tomaty 50 pj., měd w plastach 1,60—1,80 hr.

Placźiny w špinkach su placźiny tydźeńšich wikow. Hódźeš pak žane naspomnjenje njeńu, šo njepschemėnichu.

Wiki w Lubiju.

Pschenica placźesche 8,70—9 (8,80—9,10) hr., rožka 6,80—7 (6,90—7,10) hr., nalétni jećmjeń 7,50—8,50 hr., wowš 5,60—5,80 (5,60—5,90) hr., běrny 2—2,50 hr., šyno 2—2,50 hr., šloma, ſ maišinu młóćena 1 hacź 1,25 hr., muka, pschenicna (60%) 15,50 (15,75) hr., rżana (60%) 12 hr., wotruby, pschenicne 5 (5,15) hr., rżane 5 (5,15) hr., butra (½ punta) 55—65 pj., jeja 9—11 (10—11) pj., twaroh 20—25 (25) pj., běrny 3 pj., kał, běły 6 pj., cźerwjeny 7—9 (6—8) pj., tyhaty 10 pj., žydrowty 20—50 (30—45) pj., karoty 8—10 (10—12) pj., jódźna koboda 15—25 (20) pj., kokrabi 5—10 (5—8) pj., porej 20 pj., kulerepa 5—6 (8) pj., zydła 9—10 (8) pj., banje 5—8 (5—6) pj., tomaty 50 pj., šołotej 20 pj., radiški 15 pj., cźelkej 10 (8—10) pj., jabłuka 4—5 (5—20) pj., měrnik 5—25 (10—15) pj., huśy 85 (80—85) pj., karpy 60—65 (80) pj., tuny 60 hacź 80 (70—80) pj., schćuki 80 pj., khrěn 40—70 pj.

Placźiny w špinkach su placźiny tydźeńšich wikow. Hódźeš pak žane naspom[illegible] šo njepschemėnichu.

Witi w Kamjenzu.

Tu placźesche pschenica 9 (9—9,10) hr., rožka [illegible] (7,10—7,20) hr., jećmjeń, nalétni 8,60—8,75 (8,75—[illegible] hr., nasymski 7,50—8,25 hr., wowš 5,60—5,80 hr., ma[illegible] pschenicna 18,50 hr., rżana (60%) 12 (12,25) hr., (70-[illegible] 11 (11,75) hr., wotruby, pschenicne 4,75—5 (4,80—5,[illegible] hr., rżane 5—5,50 hr., šyno 2,25 (2—2,25) hr., šlom[illegible] šłona 1,30 hr., k šaklanju 1 hr., we wotkepjach 1 [illegible] hr., běrny 2,30—2,50 hr., punt 3 pj., butra 1—1,10 hr., jeja 9—10 pj., kał, běły 8 pj., cźerwjeny 10 pj., žydrowty 30—50 (35—60) pj., włósti 10 pj., pupkaty [illegible] pj., jódźna koboda 25 pj., zydła 10 pj., rapmsti 60 pj., khrěn 60 pj., kosćadło 30 (35) pj., morchej 7—8 [illegible] pj., jabłuka 10—30 pj., worjechi, lešne 35—45 pj., wš[illegible] lešne 35—45 pj., wino w kitkach 50 (45) pj. — Prošeta 7—14 hr., běhaki 23—25 hr.

Placźiny w špinkach su placźiny tydźeńšich wikow. Hódźeš pak žane naspomnjenje njeńu, šo njepschemėnichu.

Šwinjaze witi w Khorćejbušu.

Pschinjeśli běchu 727 prošatow a 104 běhakow. — Prošata placźachu, małe 5—7 (6—8) hr., srjenje 7-[illegible] (8—10) hr., wulke 9—12 (10—13) hr. Běhaki placźachu małe 12—30 (13—30) hr., srjenje 30—45 hr., wul[illegible] 45—65 hr. Witi běchu schpatne, placźiny populsche[illegible] wachu.

Placźiny w špinkach su placźiny tydźeńšich wikow. Hódźeš pak žane naspomnjenje njeńu, šo njepschemėnichu.

Witi rěnjeho skotu wječera w Drježdźanach.

Witi běchu pjše wschu měru hubjene. Rěnjazy běchu póndźelu běli šwinje tuniu rukupili, tchodźa wo nje njerodźachu, a šwini běchu šašo ſ hromadami pschinjeśli, tchodźa placźiny dale popuschćowachu. Witi we cźelatach běchu srjenje, sa najrjeńšche nješchto wjazy hacź posledniju póndźelu hadźachu.

Hamtske a šudniske powěsće.

Konkursowe powěsće.

Sud je konkurs wotewrił nad šamožejom pschikuza Mara Měrcźinka w Budyschinje na Jägerowej dróhi 4, prawidlnika Wünschu w Budyschinje sa jarjadnika postajiwschi. 1. termija budźe srjedu 15. 2. 33, dop. ½12 hodź. 2. termija pak 8. 3. 3, dop. w 11 hodź. Wobě na šudnischwje w Budyschinje, jstwa 141.

Placźiny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

19. januara

12 wol., 60 byk., 35 kruw., — jałoc., 465 ćelat, 88 wowc., 515 šwini.

Placźiny za

ćelata: 1. —, 2. 37—42, 3. 30—36, 4. —;
šwinje: 1. 36—37, 2. 34—35, 3. 33—34. 4. 32-[illegible]

Placźiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo w tonach abo 1000 kg nowak 10 kg

Placźiny po [illegible]otej hriwnje

	19. 1.	18. 1.		19. 1.	18. 1.
Pšenica	184-186	184-186	[illegible]any	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	150-152	150-152	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
jećmjeń, nal.	—	—	modre łupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
jećmjeń	165-175	165-175	žołte łupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wows	111-114	111-114	seradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	rapa. wosuk	—	—
pšenć. muka	22,7-26,7	22,7-26,7	lanv wosuk	10,40	10,40
rżana muka	19,6-21,6	19,6-21,6	such.truhanč	9,00	9,00
pš. wotruby	3,75-9,00	3,75-9,00	brnj. kruški	13,40	13,80
rżane „	3,70-9,0	3,70-9,00	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,80-2,10
raps	—	—	rżana sloma	0,55-0,70	0,6[illegible]-0,8
hróch Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	pšenć. „	0,40-0,60	0,45-0,[illegible]
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,50	0,45-0,5
pjelušk	12,5-14,5	13,0-14	ječna	4 -0,60	,45-0,5

Němski landbund žada nowe škitańske cła.

Hrabja Kalckreuth, president němskeho landbunda, při rěči, kotruž dźerżeše na Güstrowskej manifestaciji w přitomnosći 4000 zastupnikow mecklenburgskich landbundskich organizacijow. Hrabja Kalckreuth žadaše, zo bychu wšitke wikowańske zrěčenja z wukrajom so wupowědźiłe a so hnydom nowe škitańske cła zawjedłe. Landbund dyrbi so pjeća wšitkich jednanjow z knježerstwom wzdać a je nuzowany k samopomocy kročić.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2,15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a ćišć Smolerjec knihiśišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobćežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam ćěłneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńja dyrbja so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje *wumjenjenja tutoje banki wo Serbske Nowiny* hdyž je hdyž wotrěkuja.

Čisło (Nr.) 18 | **Budyšin — Sobotu, 21. januara 1933 — Bautzen** | **Lětnik 92**

Čeje je prawo?

„Sto lět njeprawdy njačinja ani hodźinu prawa." — Ně, zawěšće nic. To rad swěrnym Klajpedskim (Memel) Němcam wěrimy, kotřiž swoje rozhorjenje nad wobsadźenjom swojeje domizny před dźesać lětami z Litwjanami w rezolucији při protestowanskej zhromadźiznje zaměrzenu njedźelu we Barlinje wuprajichu.

Chcemy tutu sadu hišće pohłubić, hdyž prajimy: Tysac lět njeprawdy nječini ani dźeń prawa.

Hdy bychmy cheyli my Serbja tule sadu na sebje nałožować, bychu nam to zawěšće někotři za złe wzali. Praja nam, stawizny činja sebi same swoje prawo a štóž pod jich młynski kamjeń přińdźe, tón rozmalěje so na muku.

Wotběh stawiznow ma wězo swój samsny zakoń a jich koło wjerći so přeco jenak spěšnje a njestara so wo ludźacy zakoń, ani wo prawdu a prawa ludow a narodow.

Njetrjebamy so dźiwać, zo dźensa kujećace ludy, kotrež tutón mlějacy młynski kamjeń hišće njejsu na swojim ćěle začuli, tutón mjedźany zakoń stawiznow za sebje rad připóznawaja a jón tym předuja, kotřiž so na muku mlěja. Předuja woći zawjertujo-kaž liška kokošam w knježej pšenicy. Předuja, doniž so njeje tež jich wosud dopjelnił. Ow běda! Pasle zaprasnu a liška je popadnjena a kokoše so jej směja. —

Koło stawiznow wjerći so pomałku a wěsće dale, a štóž pod nje přińdźe, z tym wono łahodnje njewobkhadźuje. Wono je njenaprošene a njećućiwe a dokelž so docyła wo prawo ludow njestara, podmlěje tež tych, kotřiž běchu je sprawne sławili — sławili doniž pasle njezaprasnychu. Potom, haj potom je to nješto hinaše. Potom nastanje wulka hara a ropot a zjebani wuždaja sebi swoje prawo a přimaja kolesu stawiznow do zwjenow. Ale wšitka próca je podarmo. Stawizny njeznaja prawo, tuž njeznaja tež jich prawo. Štóž jich njeprawdy winuje, žněje jenož hruby směch. Čeje prawo?

Waše? Njeje wono druhim njeprawda? — A koło stawiznow wjerći so dale a njestara so wo to, hač běli abo čorni pod młynskim kamjenjom stonaja a so na muku mlěja.

Ludy stareho wěka wěrjachu do wjećeńskeje Nemesy, kotraž do koła stawiznow přima a wone ludy ze zahubu khłosta, kotrež běchu druhe, słabše ludy nadpadnyłe a zničiłe. Tola Nemesis posłužowaše so zrědka přemóženych ludow za wukon swojeje wjeńby. To znemóžnjachu jej dobyćerjo, kotřiž swoje dobyće předokładnje zwužiwachu a podćisnjene ludy wutupichu a wšitkich muzskich zahichu abo do wotroćstwa wotwjedźechu. Nemesis pak dobyćerjow trašeše a ščelešo jim nowych mócnarjow na šiju a wotpłaćowaše jim často njesmilnje, tak zo často sami do wotroćstwa zapadnychu. Tu płaćachu słowa wěčneje wěrnosće, štóž prěni mječ z nóžnjow wućehnje, tón přez mječ zahinje. Nemesis dźěłaše drje často jara pomałku, ale wona dźěłaše přeco dokładnje. Stawizny nas to dosć jasnje wuča.

Na prozy k srjedźnemu wěkej běše rjad na našich priedownikow přišoł. Wulki lud Frankow, k wjećoru wot nich sydlacy, běše swój mječ z nóžnjow wućehnył a swoje zrudne dźěło na našich priedownikach dosć dokładnje a zdźěła po příkładźe stareho wěka wukonjał. Byrnjež njebuchu priedowniey do wotroćstwa wotwjedźeni, dha běše tola mječ cyle a hotowe dźěło činił, přetož Serbja so wot swojeje poražki nihdy wjacy njezhrabachu a buchu doma we swojim kraju wotroćey za cuzych knježi. Serbski lud přinđźe pod młynski kamjeń, kotryž jón hižo tysac lět pomału ale wěsće mlěje, njepraješejo so wo prawdu ani wo prawo.

A što zajimuje nas Nemesis? My ju njewužadamy. Njemóže nam ničo wjacy wróćić. Ale zo je hišće žiwa a zo wona hišće do koła stawiznow přima, to wuča nas poslednje lětdźesatki. A kajki njerozum a njezmysł je wo jejich wukonach! Njeje so po přěhratej swětowej wójnje hišće ćežši młynski kamjeń na nas położył, kotryž rozmlěwši našu kulturu tež nas nětk hišće hospodarscy rozmlěwa? Smy z wosudom našich nědhušich přiwisowarjow zwjazani na žiwjenje a smjerć.

Wjećerka Nemesis, my do tebje njewěrimy a tebje njepřipóznawamy! Ty ničiš drje horde ludy, ale poražanym ludam ty njepomhaš. Tuž tebje tež njelubujemy a přewostajimy tebje rad ludam stareho wěka.

Přeco jasnišo spóznawamy pak mjedźany zakoń stawiznow, kotryž je prosty kóždeho prawa a kotryž njestara so wo njeprawdu a njeznaje smilenja. Klonimy so z němym wobdźiwanjom před zakonjom stawiznow. W nim leži wyšši, nam njeznaty zamĕr. Njezapřijamy jón. Jenički Bóh naš Knjez sam pak jón znaje.

Za.

Wotbroniace prašenja

Přejedawšchi franzowski ministerski president **Herriot** je přeco zbožownje wobstawanki přichodnoscherskeho towarstwa „Les Amitiés" přeni i pjeć politiskich přichodnoschkow měł. Thema wčerašche: **Němska a Awstriska.** Herriot je sawodźe na dwě zwonkownopolitiskej prawidle pokasa, mjenujcy, zo je Franzowska njeběła wo knježerstwowu formu druhich statow staraća, k kotrymž ma počah, a zo druha, zo dyrbja je sprećenja kedźbu měć, wobjebje dokelž maju mjerowe sprećenja z lěta 1919 wobjebitosć, zo je njemóža jenostronsy, ale jenož na podłožku zhromadneho dorozumjenja přichemnić. Němsko-franzowske prašenje je

je žylnosću wobydlerstwa — 62 milijonow Němcow a 40 milijonow Franzowsow —

posłuchanjenja. Herriot potom wo tuchwilnym położenju w Němskej wječesche. Nadrobnje je **i wojerskim přichodźenym wuwuznjenjom młodźiny** pod knježerstwom generała Schleichera sabrašche a wopomnjeńše žywjenje přichi składnosći dwa założenja němskeho stata naspomni. W čłanku moralskeho wotbronjenja je dźiwa a je roshněwa, zo sajtupnizy stareho knježerstwa w Němskej na tele podawki dopominaju. Też Herriot głowa němskeho kanclera kritisowasche, zo wopschisnjesce žywobudnosće prawo w žebi khowa, kónje nuzyć.

Němska politika na to dże, i jednanjom po něczim sahe to dobyć, schtoż je i wojnu schubila.

Herriot potom europiske prašenja mjenowasche, kotrež hišće je njeje rosrišane. Přichi tym reparazije mjenowasche prajo, zo móže je tole prašenje hakle wotbyć, hdyž je prašenje wójnskeho dołha i Ameriku wuprawi. Jako druhe prašenje nałpomni wotbronjenje, dale pólski korridor, Gdańsć, Saarske prašenje, bjeswójskowe porheinske pažma a něhdyšne němske kolonije. Moralistke wotbronjenje, je i wudawanjom wobsebitych wobrazatych cžahopisow, w kotrychž je na bronjenje Franzowskeje pokasuje, njepřechuje. S tym je wobydlerstwo jenoš rozhoreja. S krótka na franzowsko-ruski pakt njenadpadnjenja pokasawschi, Herriot na **Awstriku** pischeńdże.

Myšli pschisamknjenja Awstriskeje i Němskej dyrbi je wobaraćj.

W Awstriskej dyrbi je myšl sbudowaćj, zo bychu je wjetschinu wobsahowali. Madźarska je je, hačrunje je Franzowska sa nju wjele cžinila, bóle Italiska pschi amtka. S najwjetschej khwalbu Herriot wo **Czeskosłowakiskej** wječesche, kotraž je

wěsta pschecjelniza w njewěsstych stronach

a je słowami skónczi, zo ma Franzowska nadawk w europiskej politiky dopjelnicj, so by idealam słužiła, so pak je njeje illusijam podaćj.

*

Němski žejm je 31. januara send'e.

Starschiska rada němskeho žejma je pjatk popoldnju wobsamkła, zo ma je poswjećenje němskeho žejma, na 21. dźeń januara postajene, na 31. dźeń januara pschepołożeć.

Wukrajny wubjerk wo Schleicherowej nowolětnej wječi

Wukrajny wubjerk němskeho žejma je je pjatk jschoł, so by je wo najwažnischich zwonkownopolitiskich praschenjach, wobjebje wo praschenju tributowych czežow, w Swjatym Ludowa a wo wotbronjenju wuprajił. S knježerstwa su je pschi poswjećenju němski zwonkowny minister Neurath, němski finanzny minister hrabja Schwerin i Krosigk a němski hospodarski minister Warmbold wobdźelili.

*

Wubjerk je stónczenje je 17 pschecziwo 11 hłosam nazio nalusozialistiski namjet pschijał, po kotrymž maju je němske placzenja za Belgiju i dojednanja 1929 sastajicj, dokelž je Belgiska w Lausannskim dojednanju 9. julija 1932 hospodarsku nusu Němskeje pschipósnała.

Dale je je nazionalnosozialistiski namjet i hłosami nazionalnych sozialistow a kommunistow pschijał, kotryž rjka:

Němski kanzler je nowolětny d'eń 1933 prajił, **zo je Němska nětko wot reparazijow wuzwobodzena.** Zwonkowny wubjerk na to pokazuje, zo na němski lud pokuj danjazu a wotplaczazu słužbu za Dawesowu pożczonku dale njeczj, runje kaž danjazu a wotplaczazu słužbu za Youngowu pożczonku, dale placzenja za Ameriku, tak njenowane belgiske hrywnowe placzenja, sajtate placzenja za wobsadzenske khoše, placzenja, kotrejž dżela hacz do lěta 1966 dożahaju.

Pódla toho su jendźelske, franzowske, italiske a belgiske knježerstwa placziwosć Lausannskeho dojednanja wot toho wotwisne njeczinile, so su Sjednoczene staty połnoczneje Ameriki zwólniwe, wójnski dołh wójnskich swjatkarjow wutschnórnyć. Tohodla je hacz do dźensnischeho dnja też do dalschego pschichoda praschenje njerosrisane, hacz Lausannske praschenje sama do wow stupi.

Tychle pschicžinow dla wukrajny wubjerk mjeni, so mója mjenowane głowa němskeho kanzlera w tutnym a wukraju wopaczne nahlady sbudźicj a so tohodla njeczju němskim sajimam wužitne byte.

Sastaranje i hnojidłami a žytwu swješczene.

W „Němskim nawěschtniku" je je wukas němskeho presidenta i 19. januara 1933 wojewił. Won wo swješczerju jadankow sa podawanje hnojidłow a žytwu, kotrejž su je sa žnjowe lěto 1933 k pschisporjenju žnjowskeho wunoschka dostałe a nałożite. Wukasowy 4. § praji, zo cžasowe prawo i 1. haprelu 1934 haćnje, hdyž je njeje pschedy tchu sydnuty placzitwe sczitu'e. Po wukasowym 7. § je rjmiskemu finanznemu ministerej pschiwołuje da, so by sa žadanki i podawanja hnojidłow do ratarskich hospodarstwow sa ketusche nałetnje hnojenje hacz do wyschkoscze 16½ milijona hrywnow rukował.

Awstriski zwjazkowy kanzler w Muichowje.

Po pscheproschenju hospodarskeje pschichody bawerskeje ludoweje strony je awstriski zwjazkowy kanzler dr. Dollfuß pjatk Muichow wopytał. Jenemu nowinskemu sastupnikej je wón pschi rozrěczenju rjekł, so je desijt awstriskich statnych finanzow lěta 1932 wurunany a so je dopředny finanzny nacžisk sa 1933 tohorunja wurunany.

Awstriska zwonkowna politika, zwjazkowy kanzler dale praji, dyrbi je prózowaćj, so by Awstriska se wschěmi zwjazodami, se wschěmi europiskimi krajeni **w měrje žiwa była.** Pschi tym wschón khwét trasunu, so žmy jako **samostatny němski stat** po kwi, stawi nach a geografiskim połoženju domizny, žebi najwuzschcjeho swjasanja a pschecjelstwa i Němskej wědomi, pschecjelstwa, kotrež je wopraunjene a swjasuje.

Němske nowiny je dźiwaju, so je zwjazkowy kanzler wo praschenju pschisamknjenja Awstriskeje k Němskej mjelczał.

Madźarski trónski cžakanz w Barlinje studuje.

Ota Habsburgski, starschi syn jemurjetcho kżora Karla, je i pschewodom swojeho dwórskeho muschtra a wučerja, hrabje i Degenfelda, do Barlina pschijeł. Tam chże pjeca dale studowaćj a swoje prawnisle doktorske prahowanje słoziej.

Barlinski dopisowaćj nowin „Paris Midi" k tejle powjeści pschipomina, so je Ota Habsburgski hišćeze njeje w Barlinje sa studowanje sapisaćj dał. Ote ina wokolnosć je je prózowała zamjelczeć, so Ota w Barlinje pschebywa, a to cžinu bóle, dokelž je ś pschecj, so je we němskim hłowatym mĕsće politiske jednanja i awstriskim justizinym ministrom mĕł.

Słabnienje jendželskeho wójnskeho łódźstwa

Wo słabnjenju jendželskeho wójnskeho łódźstwa namóńišli dopišowaŕ Londonskeho „Daily Telegrapha“ hrubny zwěrlušk janoschuje. Se samjesowanjom a sadźiwanjom jendželskeho łódźstwowskeho twarskeho programa so jenož mało starych wójnskich łódźow narunuje. Mjes tym so su druhe pśimórske staty w lěcu 1932 swoje łódźstwa s tśichźakami pobrjuknuśe, tak Sjednoćone staty polnócneje Ameriki z dwěmaj, Japanska se śtyrjomi, Franzowska z dwěmaj a Italska kaž se schejźimi, mjeje jendželske łódźstwo wót nalěca 1931 žadnym tśichźak jako pśichrostk dešałe.

S 21 tśichźakow jendželskeho łódźstwa, kótrež su w słužbje, je wótžom hižo starobnu mjeju pśekšocyło. Druhich śeźi tuke starobnu mjeju kóńc tutoho lěta dopśeja. Hdyž so nětźišći porjad narunańšich twarow zakhowa, by so hač do lěta 1935 dyrbjało niz mjenje dyźi 19 jestarjenych tśichźakow wobkhowaś, jo by mogło jendželske łódźstwo wšcho hromadźe 50 tśichźakow k słužbje mśeć.

Dopišowaŕ tele wobstejnosće „wobsrobnjenje se sadźiwanjom“ mjenuje. Dale na to pokazuje, je jendželske wójnske łódźstwo w tu chwilu jenož 91 410 muži liči pornjo 118 866 mužam w Sjednoćenych statach polnócneje Ameriki a 80 000 mužam w Japanskej. Pódla toho ma Jendželska mjenje wunoćenych reserwistow dyźi tajke wobaj krajej.

De Valera chce Irsku wot Jendželskeje zeźeliś.

Wo wólnym wojowanju w Irskej „Times“ z Dublina pišchu: Mjeź tym so su dołaś de Valera a jeho pśichiwiśowarjo jenož wo hospodaŕśkich a niz politiskich pśicinjach rěcźeli, de Valera w nowišchim cźasu niz jenož hospodaŕsku, ale teź politisku njewotwisnosć Irskeje wot Jendželskeje žada.

Surowe knježeŕstwo w Ruskej

Nałarjow Kubanskeho kraja jako drjewoarnikow do polnócneje Ruskeje wuhnali.

So bychu nałarjow tśioch Kubanskich wokrjesow pokhłosali, su zwłe wobydleŕśtwo do lěsow polnócneje Ruskeje wuhnali. Kubanski kraj leźi w południšchej Ruskej k południu wot Kawkaskich horow. Po licenju luda w lěcu 1929 je w tutym kraju 45 060 wobydlerjow bylo. Mostowske nowiny su wo tutym hromadnym wuhnaću wobydleŕstwa mjelczałe, mjes tym so su nowiny w Rostowje nad Donom knježeŕstwowy wukaz wocśišchcźałe, k kótrymž so wschitcy mužoju, żony a dźeśi z Poltawskeho, Urupskeho a Miedwjedźjeńskeho wokrjesa bjes wuwsaća je statokowe wuceźaŕa. Jich wobkhadźenstwo so nježdyšchnim łohušławam Cźerwjenego wójska a druhim elementam pśichewostaji, kótrež su kommunistiskemu knježeństwu zwérne. Wot nich knježeŕstwo wocźakuje, so budźa swoje nowe wobkhadźenstwo po knježeŕstwowych roskasach sałtawaś. Rostowske nowiny wudawaju, so je so wuhnałe wobydleŕstwo knježeŕstwu spiśiło a so je pśiched dwanaće lětanu we wobydleŕskej wójnje z wojakami Cźerwjenego wójska hrozuje wobkhadźało. Zadławe khłostanje so „wuzitnu pśichład“ za druhe wokrjesy mjenuje, kótrež so nałaŕśkim naprawam kommunistiskeho knježeństwa hišće pśecej spiśeźuja. W nadrobnych rozprawach Rostowskich nowin so dale praji, so je 90 procentow wobydleŕstwa tśioch wokrjesow, kótrež su so z khłostazymi napramami potrjechiłe, kommunistiskemu knježeństwu njepśećelisty zmyślenych. Wone su so wobjeźe žylnje knježeŕstwowej žitowej politiki spiśeźowałe.

Kak so wuhnałe wobydleŕstwo wotwoźe a hdźe so wono sajźdli, so njepraji. Najźerje jo do lěsow wnjeźeŕa, kśěž budźe dyrbjeć jshtomy pusćeźeć. Wćichnjy wuhnaći tam bórzy pak se symnu pak z hłodom wumrú. Hańba je, so kśeźeśijanske ludy zyleho świeta tutym hrozosćam směrom pśihladuju, so so nihdźe nichtó njeśiwa, so by so kommunistiskemu tyranstwu w Ruskej kóńc cźinilo. W Sjednoćenych statach polnócneje Ameriki su wułkowobdźelenje cźornych schkłowow wojowali, za wułkwobdźenje ruskeho ludu z kommunistiskeho połoćowanja pak so nihdźe žadyn hłós njeda słyšeć. Teź śeźeśijanske zyrkwje njeśu bohužel hač dotal spytałe, na to stutkowaś, so by zyły świat pśećeźiwo knježeństwu kommunistiskich bjesbóžnikow w Ruskej postawył.

Sćeźi pśećeźiwo kommunistiskemu knježeństwu w Ssibirskej?

Po powěźcach, kótrež su je Ssibirskeje do Moskwy dochśe, je w Nowosźymbirskim wokrjesu sćeźi ratarjow a dźełaćerjow pśećeźiwo knježeńskemu rozdyrił. K potłóčenju sćeźka je so z rauschobsibirskeho wójska generała Wiłchera 20 000 muži do Nowosźymbirska pósłało.

Njewotwisnosć Filippinow

Senat a reprezentantski dom Sjednoćenych statow polnócneje Ameriki stej pśećeźiwenje prezidenta Hoovera pśećeźiwo zakonjej wo njewotwisnosći Filippinow pśehłosowałej. Po tymle zakonju by dyrbjała za dwě lěśe wusławu dawaza zhromadźizna na kupach sećeź. Hdy by tale zhromadźizna wusławu pśichwaliła, bychu so sćełom Filippinske kupy z amerikanskeho nadknježeństwa wułbwobdźiłe. Dźesaćź lět dyrbi hišće amerikanski gouverneur z wobmjezowanej połnomocu na kupach sydźeć, a Sjednoćene staty teź po tymle cźasu prawo wobkhowaju, wěste mjeńca na kupach z wójskom wobsadźeć. Statny sekretar Stimson je najskutniśo warnował, tutón zakon pśihwjeć. Wón i politiku runowabu w strašce, kdy bychu Sjednoćene staty nadknježeństwo nad Filippinami spušćeźiłe. Najwjetśi strach je, so by Japanska pśiedy abo pódźišćo swoje knježeństwo na Filippinach wupśestrěła. Mjeź tym so pak ma amerikanske knježeńskie politisku pśicinjowu dla za nuzne, so Filippiny pod amerikanskim knježeństwom wostanu, senat a reprezentantski dom jenož z hospodaŕskeje strony na Filippiny hladaśej. Po zakonjowym nacźišku by so dnjom, z kótrymž bychu Filippiny polnu njewotwisnosć wot Sjednoćenych statow dostałe, zwobodne wikowanje mjes nimi a Sjednoćenymi statami pśestało. To pak by wobsćeźerjam amerikanskich zokrowych a bawlnowych plantažow jara lubo było. Zokrowe a bawlnowe plantaže na Filippinach mjenuju amerikanskim plantažam najwjetśich konkurrencu cźiniju. Nichtó swojeho konkurrenta njeluboje, a hdyž może jeho wotbrjeź, jemu šamo njewotwisnosć popśichewa. S Filippinow pak su hižo pśećeźiwo tomu protestowali, so jo wot Sjednoćenych statow wottorhnu.

Ze Serbow

W **Budyšchinje**, 21. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeśor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer —2 a thermometer wodnja —3. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer —3 a thermometer w nozy —5. Wjedro je mało pśichemeni. — Słónśenje je symniła swoje khśěžkowe mastnyła. Wječera je nimale zpołeźi dźeń słabje šmehowaśe, tak je dźeńa cźełi bźły rub hona a pola pśichrywna. Wětr duje z połudnja zapada abo wjećora. W nozy wot 2—3 hodź. bźešće w nałich śirkach wětr khóro njemdry. Hačrunjeź je dale šuchnje, zdaśi se, so poćasuje a pokazuje wyšoko na rjany, haj na wobsuny pozdaś. Naše wjedro wobkhowanje pśiwaneje hyšcina w połnocy. Wjes zadźenka šaha do šwajerneho abo połnócneho lodowego morja. S tuteho symnego kuta dostanjemy ponjerki a šumjemy so bojeźi, so nam ponjerk dale wušuhdźa, najźerje kuma tuchśiskaja zastupi. S njeźeźora je pśichłyb nowych nižinow spušćaś. Tute k nam po wokolopuću pśicećahnywšich, najźerje dalše šuhowanje pśichinjeźu. Najpśiedy pak so wuceźenje a budźe jara syrta, kaž nałch wjedrowanjkopty mśeni, hač do wutora, potom wocźakuje wot śrjedy hač do kóńc tydźenja šuhy a wětr. Julske 3. njedźelu po Tśioch kralach śłuboa so 7,51 a so thoma 4,33 hodź. Mjezacy ćtwórtk rano 5,06 a so thoma pśichpołdnju 12,02 hodź.

Jan Haješ we Łazu 60 lět

Jutśe njedźelu 22. wulkeho rózka šwjeśi mnohim Sserbam derje znaty šerbśi pśichkupc Jan Haješ we Łazu swoje 60. narodniny. S Bożeje mitosće šmě cźiły a strowy tutón ważny dźeń wobwjeźeś. Knjes Jan Haješ je nutrny lubowaŕ swojeho šerbskeho naroda. Jeho wutroba bije za njón wodnjo a w nozy. Njedźiwajo wšiśich pśećeźiwjenjow a poražkow, kiž kóždeho narodneho wojowarja móža potrjechiś, njeje wón šmył dowěru do nałšeho šerbskeho luda. Tak je wón mnohim z błyšcźatym pśichikadom. Jako pśichodny šerbskeho towaŕstwa „Handrij Sejler“ a župan župy „Handrij Sejler“ wón na cźełej pruskej pódźe šerbśe khorhoj krucźe dźeržeźi. Teź šerbskemu Ssokołej płaći jeho lubosć. So je so w jeho rjanej domownej wjeśi Łazu šměł stajiś pomnik nałšemu njesapomnitemu Handrijej Sejlerjej, je šobu jeho sasłužba. Na staroscźiwej wutrobje nošnjy je k. Jan Haješ tej Sejlerjowy rom na Łazowskim pohrjebnišćeźu. Wšchitke šerbske naleźnosće namakachu pola njeho połne skowanje a z radu a skutkom je wón rad podpjerujo. Teź nałši šerbšyn studencźa su šměli jeho materielnu wopomnjiwosćź nałšonicź. Sa nałši dźenik „Serbske Nowiny“ je wón so stajnje jara sobuśtarał a jón teź šwérnu cźitał. Tak šerbśi lud dźensa z dźakownej wutrobu spomina na jeneho swojich najlepšich. Pśichejemy sasłužbnemu narodnemu prózowarjej k jeho 60. narodninam, so by Bóh Knjes jemu mogu dźeržaś, so by hišće mnohe lěta pśichebywaćź mohł tu mjes swojim lubym šerbskim ludom.

Mile zymy

Sećeźka je na druhe tak lohzy posabudźe kaž na wjerjadne wjedro. Hdyž w saschłych bjesšuhbojtych dnjach hišće šłyšachmy, to hijchće bykonije, dha w tutej powschikownosći njetrjeźi. Po Ben Akibje je pśeća hižo wschitko było. Tola je nješto wurjadne, hdyž w symje, kaž so lětka stawa, hač do 19. januara ani šrjeda w nicźinje mile njejśmy. A so niz jenož hody, ale teź Sylwester, Nowe lěto a na Tśioch kralow bjes šuchła běchmy. Tola nje je pśichedołho, so we wulkim rózku tajke mile wjedro, hač wopraudźite pśichednalećeźo mějachmy kaž lětka. Hakle pózdźe sćom, w januaru 1932, tak běśche. Wokoło 23. januara

Předźenak

je šhonił, so maja wschitzy (!) Drježdźanjo Sserbja hižo jeho protyku. To je jeho njeskónčnje šwjeśelilo. — Sećele wutrobny postrow šwojimaj lubymaj pśećelećomaj Krawcej a Šahrodnikej! — Hdy bychu tola też wschitzy Budyšcy Sserbja po protyku pśišchli. Pśicheźenak mohł potom hnydom zaso domoj jeź. — Jemu žo njelubi, tak zwy dźeń za pśichekupkim błidom stejeź. Knjes Janak je hišće za młody! — Tón druhdy pśches błido skocźi! — A teź w kóždej šerbśej wjeźu, w kóždej wošadźe dyrbja w wschitzy Sserbja žebi swoju protyku kupiś. — Njech żebi kóždy pśicećita, schto Pśicheźenak pod napišmom: „Pomhaj Bóh!“ pišа. — Pśicheźenak wćri do pśichodow, dokeź wź, so Bóh Knjes žanoho spramnego człowjeka njewopušćeźi. A žo daćź w dowěrje pobyśnicź, to je nješchto hódne! Tuž kupśe žebi za mały pjenjes protyku, — **jenož za 50 pjenjezkow!**

je pśichkład nowych nižinow špśiwaćź. Tute k nam po wokolopuću pśicećahnywšich, najźerje dalše šuhowanje pśichinjeźu. Najpśiedy pak so wuceźenje a budźe jara syrta, kaž nałch wjedrowanjkopty mśeni, hač do wutora, potom wocźakuje wot śrjedy hač do kóńc tydźenja šuhy a wětr. Julske 3. njedźelu po Tśioch kralach śłuboa so 7,51 a so thoma 4,33 hodź. Mjezacy ćtwórtk rano 5,06 a so thoma pśichpołdnju 12,02 hodź.

Jan Haješ we Łazu 60 lět

Jutśe njedźelu 22. wulkeho rózka šwjeśi mnohim Sserbam derje znaty šerbśi pśichkupc Jan Haješ we Łazu swoje 60. narodniny. S Bożeje mitosće šmě cźiły a strowy tutón ważny dźeń wobwjeźeś. Knjes Jan Haješ je nutrny lubowaŕ swojeho šerbskeho naroda. Jeho wutroba bije za njón wodnjo a w nozy. Njedźiwajo wšiśich pśećeźiwjenjow a poražkow, kiž kóždeho narodneho wojowarja móža potrjechiś, njeje wón šmył dowěru do nałšeho šerbskeho luda. Tak je wón mnohim z błyšcźatym pśichikadom. Jako pśichodny šerbskeho towaŕstwa „Handrij Sejler“ a župan župy „Handrij Sejler“ wón na cźełej pruskej pódźe šerbśe khorhoj krucźe dźeržeźi. Teź šerbskemu Ssokołej płaći jeho lubosć. So je so w jeho rjanej domownej wjeśi Łazu šměł stajiś pomnik nałšemu njesapomnitemu Handrijej Sejlerjej, je šobu jeho sasłužba. Na staroscźiwej wutrobje nošnjy je k. Jan Haješ tej Sejlerjowy rom na Łazowskim pohrjebnišćeźu. Wšchitke šerbske naleźnosće namakachu pola njeho połne skowanje a z radu a skutkom je wón rad podpjerujo. Teź nałši šerbšyn studencźa su šměli jeho materielnu wopomnjiwosćź nałšonicź. Sa nałši dźenik „Serbske Nowiny“ je wón so stajnje jara sobuśtarał a jón teź šwérnu cźitał. Tak šerbśi lud dźensa z dźakownej wutrobu spomina na jeneho swojich najlepšich. Pśichejemy sasłužbnemu narodnemu prózowarjej k jeho 60. narodninam, so by Bóh Knjes jemu mogu dźeržaś, so by hišće mnohe lěta pśichebywaćź mohł tu mjes swojim lubym šerbskim ludom.

Mile zymy

Sećeźka je na druhe tak lohzy posabudźe kaž na wjerjadne wjedro. Hdyž w saschłych bjesšuhbojtych dnjach hišće šłyšachmy, to hijchće bykonije, dha w tutej powschikownosći njetrjeźi. Po Ben Akibje je pśeća hižo wschitko było. Tola je nješchto wurjadne, hdyž w symje, kaž so lětka stawa, hač do 19. januara ani šrjeda w nicźinje mile njejśmy. A so niz jenož hody, ale teź Sylwester, Nowe lěto a na Tśioch kralow bjes šuchła běchmy. Tola nje je pśichedołho, so we wulkim rózku tajke mile wjedro, hač wopraudźite pśichednalećeźo mějachmy kaž lětka. Hakle pózdźe sćom, w januaru 1932, tak běśche. Wokoło 23. januara

Iljan:

Kasandra

Pśenjotny roman.

20] (Pokrjaczowanje.)

„Dźeśo kaž jandźel. Jenże mi njeje zaweje šrudoby nacźinilo. Tuž chzu jej teź wjeśele sćinicź a jej kupicź, šchtož by jeje seźłodźało, a so by šaso mojow nabyła. Hušyčźu chzu kupiś, malku, so njeby droha była. Twoje, cźeła, šu z Boha jara rjane, ale ja mnje to niczo njeje. Wšem, so ja nje mójeźi śej rjany pjenjes žadaćź a jón teź dostanjeźch.“

Wjeśnjanka pak praji: „Małe hušyčźi maja wjele kośći a malo mjaša. Tuž luba cźeta, wjmi žebi to jednu a wobłiźu ju tebi jako malu hušyčźu. Mam dźe so teź bźdźići dośeź. Połko je małe, pśikośjene a tak njepśódne a sćeźi dźeśatkow mamoj jeźiwicź. Ale tkndy wź, kak khudemu je, a khudźinkam dawaćź, je ja Bóże wobrady kemšchaju dźak. Tuž wjmi cźeta, hušyčźu a Bóh dak, so by twojeje dźewcźiczy derje było.“

Se šyrjopytnym wocźomaj mješchcźanka powê: „Bóh tu by Knjes žohnuj to na twoich dźeśoch, šchtoż by na mojej hołzu cźinila. Tutu lubosć njeśabudu a hdyž pśichiidu lepšche cźasy, dyzu šo, kaž bydźe mi mózno, wotrmnaćź.“ Bóh jara wjeśoły, so tutón podawk dożiwich, dokeź mje pśchewša tajka radosćź, kajkejež bch jrckka šaćźał. Njemóžach žebi pomhaćź, dyrbjach k wjeśnjanjej pśihlinpićź a žej hu žyzu kupicź. Njerwikowach, ale pśichdach jej dźeśaćź hriwnow, praju: „To je k šarmanju za hušyčźu, kiž šu tak tunjo thudej mješchcźanju pśchedała.“ Sserbowka šo pośtróźi, so jeje miłosćiwny ifnik jnapn, kaj bych ju pśchi nješćim šlym pśchetkwapił a rjekny: „Wuju, rěcźiš žerbśi, tak wěrju, so šy šprawny. Wot druheho njebych dar brała. Dźeśi wschak rośtu kaj rěpa na polu a tak trjebaja nowu drašty. Tuž chzu jim ju kupicź a jim powšdaćź, so je to dobrozćinny wuj darił. Budźa wyšcźeć i wjeśeloścźu, hdyž šnźeja nowe kholeiny a žuzkje. Tebi pak, luby žerbśi pśchećeźo, to njech wotruna Bóh wschchomócnyjy na twojej šwójbje!“

Sso žmějo šnapśchećźiwich: „Ale niniam žaneje.“

„Schtoż nětkle njeje, może šo hišćeje stacź.“

„Bóh dak, so bychmoj šo strowaj šaso wohladałoj“, prajiwšchi wotendźech je žwojej hužyzu, so bych ju w korcźmje tak dołho wukhował. Wź mi to jara lubo, so mózach tak nješchto malo pśchinoschowaćź k šeźiwjenju mojich hošpodźinkow.

Korcźma bě ſ ludźimi pśchepjelnjena. Tola dostach jkórcźe nje w łuczśich měšiacźka, so bych mucźny wot dundanja po wikach mohł wotpocźiwaćź a šo ſ kuſt jdźu pośpśiśeć. Ludźo powêdachu mjes šobu, najšóle wo wićźnych pfaczśinach, pak wo domjazych wobśtejnoścach. Tu a tam šaklinčka druhdy rěcź politiśkeho raša, wjeśelachu šo, so mózą w mérje šwoje dźełko dokoncźeć! Muž še schêdźiwynji włošanti, ſ kruhym njeswočzom a šwětkynaj wocźomaj pak ménjeśche: „To je jenož měr pśched wichorom. Tak je teź schêźeź a schêźeźbźeśat a šydomdźeśat było. Dipłomaći abo kak šo njemaja pśchego hinak rěcźa hacź wuhła. Wójna pśchiidźe nahle kaž dźeńa w nozy mrós a šnići nałche wobhêdźeństwo a naš šamych.“

„Tak šlê drje, wuju, njebudźe,“ wotmołwi jemu na to młodźchi pot po mješchcźanšim idrašeny, „ty pśchezy wschitko cźornjšcho widźiśch hacź wopraudźe je. Mły njejśmy wjazy tak pobožni kak ty. Dźełamy njedźelu doma a na polach, a ty šo nam pśchezy wšchećiš, so naš Bóh pothkośja. A hlej wschudźom šaso derjeńšćeźo jakćeźa a teź nam ratarjam šo šaso lépje wjedźe hacź loni a pśched dwêmaj lětomaj. Mějachmy loni tajke žně, je mózemy hišćeje dołho we woi nich žiwi byćź. Hdyž je twoje khłostanje?“ —

„Dožakaj wo, hółcźo. Ty wźeśe njewêdźch, so Bóh hinak cźaš liźi hacź my. Pśched nim šu tuhaju lét kaj wczerawschi dźeń. So jenož tebje jeho khłostanje njepśechêwapi!“

Mirj we wotnoschenej draśeje błiźko mje hêdźaju rjekny: „Jeho khłostanje je błiźše hacź žebi wschitkich ſ waš mysłja. Hišćeje nětotre krótke dny a wono tu budźe.“

Pśiedawschi młody ratar, kiž bě šarscheho wotjmêšchowal, šawoła: „Hlejeze nowy cźorny rapak, kiž njeśeboka trala! Khyba je jich tu wjazy?“

„Jaj“, prajach, „šu tu mnjoźe, kiž jmanjenja cźašom lépje šmaja hacź nêkotrykuli młodušchi, kiž myślu, je je na ratarśkej šchuli mudrośćź ſ wulkej łžizu jêdl. Cźinja, kaž dyrbjało by jenož to šacź, šchtož woni pośtajeja, bychmy šobu mohli wola wot krowy rośejnawaćź. Na šwêźe pak je hišćeje wjele wêźow, wo kotrychž šo tajkim nadmudrakam ani dźaśo njeje.“

Wêch žamźnego ménjenja kaj mi blišo žedźazu njeśnaty wêšchêźeŕ a tuj mějach za šwoju winowatośćź, jeho šakitowaćź.

Nêkotři ſ pśchipośłucharjow wokachu: „Wuju, ſ wukkel wêch, so nam hrozy khłostanje?“

„Dokeź pśchikhadźam ruwy puć ſ Rukkeje. Bych w poślednjej wulkej wójnje, wo kotrejž je žriedź šchêpnatelev kêšttoka hižom Theodat Filip Olivarius wêšchećił, so budź šydom rajow šydom mêšajow tracź, w Rukkej šajaty. Po wójnje njepśchidźech wjazy nje domoj. Tola teź ja ja tam w njezadach, šaluborawšchi šo, woženich šo ſ Rušowku nêchto cźaša ſ njej šbožnnje žiwy. Tola djabolšchewißmuth rośšcherćeźe šo pśchezo bóle. Moja ža ja njón šahorjena, ja mi. Tuž našta mjes namaj kora, łaj hida. Dźiśichmaj šo. Wona šo ja nêkotre dźele wojeni ſ bolšchewikom, kiž bě hórschi hacź djabol ... Bě dohladowaŕ w jaśnuje. Krjudowaschke na njeśkuchne waschnje šwoje wopory tak dołho, dóniž jim pośśeźne kopeku jich šamożenja a teź šamożenja jich pśchećeźelow njewudrě. Potom jich šadaji je šwojimaj paforowaj. Nichtó šo ja tym njepraićheśche, hacź je tam jaty ako jata wjazy ako mjenje. Njejśu to babeńčki kaj to ruške wowiny wobkruće'eja. Sedym tam šam w jaśnuje pobył a na šwojim cźêle naśkonił, kak njeczłowjeźej tam ſ cźłowjekami wobkhadźowachu. Pśchcźach bęh jenož, so bychu mje bórzo šabili, žadajili abo šaśtêlili. Ale to šo njeśta. Pośtrach. Schto Rušowka šamóže. Moja prjedawschka žona bě hišće mi pśchikhilena a tu wuśikutkowa, hdyž bě šhonila, so šam w jaśnuje, je dyrbjeźe mje jeje druhi mniz puśchećźeź. Ale moje cźerpjenje šo wo wjele njewołóži. Njedośtawach kartkow, ſ kotrymiž bych jêdźe nabył. Tak bê mi šahłódnjenje wêźte. Tola pola Rušowkow šda šo wêrne byćź, so šara ljubośćź njeśerśawi. Moja prjedawschka žona njeda mi ſ hłodom wumrêćź, dóniž šo mi njeporadźi ſ tuleje jamy cźeknuć.“

(Pokrjaczowanje šcźêhuje.)

kčejšeche blisko Hamburka žyle polo žołtych a módrych mazoschkow, pschi Wódrje a Warcze stejachu luki połne huschazych kmětkow. Wschudje po zyłej Němskeje kčejšachu hižo sijałki, fojźła też tu a tam wischnjowe schtomy. Potajkim njetrjebamy hmjercej daloko wróčo hladaś, so bychmy tak njewjesołone wjedro wutrjebžili. Też w h o d o w n i t u 1925 bě psche wschu měrne mile. 15. dezembra pokazowaschе thermometer we wschelakich dźělach Němskeje na 15 stopnjow cyoloty, za tutón měrzaz wšěsče wurjadna cyolota. We Wótrźkawju běchu samo 16,2 C cyoloty. Mjes tym blizimi so schtyrilětnemu dopomnjeću na tamnu załožnu symnu w februaru 1929, hdyž fibrirka symna telko schtomow a swérjatow sniži. Živy płěwor spadny tehdom pola nas (w nozy k 12. mat. rožej) hač na 32 stopnow pod nicžu. Wschego hišcheje puschcheja so schtomy w naschej krajinje, kotrež su tehdom smjerske a so njejsu wjazy zhrabałe.

*

— **Dźěłniske wili.** Butra płaceschе 55—60 pf., jcja 9½—10 pf., twaroh 20—25 pf., hušy 75—85 pf., kački 75—90 pf., kury, farschane 65—75 pf., žywe 40 hač 55 pf., schpanski 85—110 pf., kał, cžerwjeny 6—10 pf., bóky 4—8 pf., hydrowizy 25—75 pf., kolrabi 8—15 pf., górki 8—15 pf., morchej 8—10 pf., selerij 10—25 pf., jabłuka 8—20 pf., běrny, 10 puntow 20—30 pf., lany wolij 1 hr., měd w schklenzy 1,60—1,70 hr., měd bjes schklenzy 1,40—1,50 hr.

— **Wulki wutrjebk drohowneje loterije za jutrny symstu pomoz.** Prěni milijon pomnožerskich lozowych listow te lětschemu jaltsce symstkeje pomozy 1932/33 je wuhrały. Hacž do 13. januara so pisches 826 000 lozowych listow worliczi. S wuložbkowanja tuteje wot symstkownego ministerstwa dowoleneje loterije mózesche so na konto załtkeje symskeje pomozy zaplacžicej ja: krajny wubjerk za dźěłacžerske ypomožerstwo w Sakscy 41 000 hr., krajne towarstwo za symstowne misijonstwo 41 000 hr., Caritas-swjazk za Misijnjanske biskopstwo 13 666,64 hr., jatki Cžerwjeny kčiž 13 666,64 hr., parikelitski (pjaty) swjazk za Sakstu 6 833,32 hr., sakši israelitiski wobadny swjazk 3 416,66 hr., sakši krajny wubjerk kichezeržanskeje dźěłacžerskeje pomozy 3 416,66 hr. Finanznemu ministerstwu hamtsej zaplacžeše so hacž do 13. januara 61 726 hr. loterijowego danka, w cžimž je wěsty pjenez hižom jako napłacženje za pschichodny milijon ypomožerskich lozowych listow wopschijaty. — Hacž do 13. januara je so 66 773 hr. dobyczkow nuplacžiło. Może hdyž so prajicž, so nowa dróhowa loterija sakskeje symskeje pomozy steji pod hesłom: „Pomhaj, a pomhalch sebi samemu!"

— **Budyske haptyki** su wschědne dny hacž do 7 hodź. wječor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny słužbny wotdźěłu wotewrjene na jenoż jena haptyka s měšacžerom wotmělenjenom. W januaru je to Měschcjanska hapthka na Hłownym torhoschcju.

— **Namětna hudźba** njedźelu 22. januara budźe dop. we 11 do 12 hodź. na Dejzowowych wikach. Poschcži so: 1. Pochod „S paradnymi khorhojemi" wot Manlekuburga. 2. Ouvertura k operje „Běła knjeni" wot Boildieua. 3. Pochod „Wuheršay hularoja" wot Käpplera. 4. Potpourri „S Hadamowych cžasow" wot Klinga. 5. Pochod „Polkowy postrow" wot Steinbecka.

— **Radiowe poskicženje wo Hornjej Luzizy,** kiž wožeca hjatk wjecžor Lipsčanjk a Wrótkławsk radio ześelestschaj, njeje spokojiło. Hižonk w techniskim pschewjedženju jenotliwych wobrasow běsche mało dokonjanosce ywidnacz. S wobsebitym zajimom běchmy wocžakowali, schto so wo hłownym měsce Budyschinje a pschede wschěm wo nasch Serbach praji. Tola woboje běsche tak krótke a njedostatne, so žebi zuły niczo z teho wjacz njemóžesche. A schtož nastupa wustup je herbstinu holankami, byrbiachmy so s njerozumjom wot wótsperčzaka wobroczicžo. Wo tym smješe so hischcze słowczko prajicz.

— **Paduha sajeti.** Dnja 120. 1. 33, pop. w 4 hodź. su tu lepili we wobkhodze njesnateho, kiž bě runje pjenjezy z blida kradnył. Sčyn wobkhodnika paduha pschescžehowasche a popadze a poliziji pschepoda. Pjenjezy bě paduch duzy hižo prjecz cžisnył. Paduch je 38lětny blidar Mišiak z Barkina, kiž je hižo husto dla cžežkeho paduschtwa połsotany. Wšelcže je też druhdje hižo kradnył.

— **Sacžinjene powołanje.** Na Budyskim dwórnischczu běsche so pucžowaty Pawoł Künzel z Pławna psches sawjeru stkocžił, prajiwy, so jěchu w cžahu saplacžił. To pak wón potom njeje cžinił. Budyski hamtski žud běsche jeho na to jebanstwa dla k 10 hriwnam pjenjezneho khłostanja (kij mějesche na dwaj rasaj saplacžicz), abo k 2 dujomaj jastwa sajudźił. Wón je so pschecžiwo wutrjudej powoła. K jednanju psched krajnym žudom wón njeběsche pschischoł. Jeho powołanje je tehdola sacžinjene.

— **Mužaze jědne koło** snamli („Exquisit", cžo. 28687, kradnyschu 17. januara s wokhěje na Hornczerčerskej hasy. Koło mějesche cžorne kroźna a błótkschkiatkaj, žołte ywjena, jendželske wodźidło, cžornej celluloidowej pschimadle, Torpedo-kamobły, cžerwjenej wobruczi, sady želesnym wacžokrischoschcak. Wo wužowne idźelenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Měšcžanske džiwadło.** Dźenja sobotu pop. we 4 hodź. pschedstaja so ja schulerjowe wójniski kruch „Njeskónczna dróha". Wjecžor w ½9 hodź. hraje so Jana Straussowa opereta „Widenska krew". Njedźelu wjecžor we 8 hodź. hraje so hischcze raz opereta „Klauka". Póndźelu pschedstaja so „Njeskónczna dróha" pschedpołdnjowu króć, hdyž smjeje Mals Bernhardt swój cžesny wjecžor. Pschihotuje so opereta „Fledermaus".

Se **Sowarjez.** (Sokolski zwjedženi.) Njedźelu sa ty dźeń, potajkim 29. wulkeho rožka budźe tu na sali Bakerjez hosczenza žadny zwjedženi. Popołdnju hižo pschijudźe tu sokolski Kaschpork a herbstinu dźěcžom něschto sahraje, potom zwuczuja Ssokolata. Wjecžor je potom zjadny sokolski zwjedženi. Pokasamy dźenj hižo na tutu žadnu składnosci a prošymy, so nichtó skondźił njeby, zwjedženi wopytacz!

Se **Schcežchowa.** (Słoty kwaš.) Dźenja sobotu 21. januara zwjecži tudomny kowarski mischtr August Jurj se swojej mandželskej słoty kwaš. Jubilar je 74 lět stary, jubilarka pak 69 lět. Se krewnych pschicžinowu je wón koni kowarinju wotedał. Mandželska pak je hischcze jara cžiła a krowa. Jedyn jeju synu je we swětowej wójnje padnył, jedyn běsche we wójnskej jatbje. Živi su schtyrjo synjo a tři dźowki. Mandželstwo běsche zohnowane s 9 dźěcžimi a 11 dźěcžidźěcžimi. Knjes Jurj je powschitkownje wohlubjena wosoba. 34 lět dołho běsche won gmejnski sastupjeř a 13 lět gmejnski farschi a wjele lět schulski pschedsteješ. Wschelejmy jubilarom jaśo dołholětnymaj cžitarjomaj Ssorbskich Nowin, so by Bóh Knjes jimaj hischcze dołho a milý wjecžor žiwjenja spožcžił.

S **Ratez.** Sserbam zyłeje Rakeczanskeje wokolinu *tiwa jutrje njedźelu 22. januara* sajo jara rjany a duschu a wutrobu natwarzajcy a wošchewzajcy Sserbski sabawny wjecžor, na kotryž so wschitcy Ssorbja nascheje wožady hižo dawno s wutrobu wjeselu, dołeż na Serbskich sabawnych wjecžorach Rakeczanskeje „Lipy" je so sawěsce pschejo kóždemu jara spodobało. — Kaž zmy to pschipadne zhonili, budźe też na tutym lětuschim Serbskim wjecžorku „Lipy" najsterje sajo jara rjenje, dołeż budźe so hracž nimale zyle nowe a wulzy sajimawe dźiwadło, kotrež je połne pschijatojneho żorta, a nimo teho chże nam hischcze nasch mjes Sserbami jara wobłubjeny knjes kantor Krawz je swojim zyrkwinskim chórom některe nasche krajne herbske spěwy sajpěwacž, tak so budźe kóždy spokojeny. Tuž njech też naš dźenja cžežni żurowa hospodarstwa nuża, to naš niždy njedyrbi wotdźerżowacž a satrajschicž, tutón wopraudže rjany a pětny Serbski wjecžor wopytacž, dołeż runje tute nasche herbske wjecžorti nam dźenja jeuicžo hischcze składnosci dawaju, so w Serbskej rěcži a w Serbskim duchu tak prawje sawjeselicž. „Lipa" nochze pschi tym ani pjenježneho dobytka a je tehodła postajiła zyle nisti sastup, jenož so by naschemu thudemu Serbskemu ludej nětak smóžniła, tutón rjany Serbski wjecžor wopytacž.

Se **Skroże pola Wulkich Sdzarow.** (Psched najhórschim wuthowanym.) Hdyž sandźenu Rjedu tudomny kubleř Rjencž s kolesom z Werminghoffa do Bětcheho Khołmja jědseše, so jemu nadobo pedal wotlemi, tehodła žebi wot jenoho pschecžela, kiž s nim jědseše, jeho koleso połcži a s nim dale jědseše. Na Jeleninim pschethodže sady Werminghoffa so z tutym wožbuny a padże w tym wokomiku, hdyž so cžah bliżeše. Njebožel sastojnik, kotrež tam sawjeru dele pschecžeše, k. Rjencža w połsednim wokomiku z kolijow scžahnyk, by so wón wócže pschejeł.

S **Njedźichorza.** (Woheń.) Tu wudyri woheń je Dörinez rěsału. Rěsał so na popjel spali. Wjele drjewa so sobu spali. Njedobitak wody pschi haschenju kčerko składze. Tola poradźi so wohnjowym woboram, wukhowacz hischcze domske, kiž běsche jara wohrożene. Maju sa to, so je woheń so sam sapalił.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* S **Drježdżan.** (Tunjchi khłeb.) Wot póndźele je so w Drježdżanach płacžisna ichtyrpuntowskeje pokruty khłeba 1. druzyny na 64 pf. a 2. druzyny na 62 pf. snižiła.

* S **Kötzschenbrody.** (Dźiłowy dobrowólnik zmjertnje snjesbožił.) Pschi transportowanju popschcženeho schtomowego domika w lčhwje dźiłowych dobrowólnikow w Lěšnizy snjesbožił pódźelu 20-lětny žełlař Rudolf Gnauck zmjertnje. Cžežki domik na njeho padże, jeho smjerce a mori.

* S **Pirny.** (Pohoncža nadpadnyłoj.) Mjes Wehlenom a Mockethalom nadpadnyschtaj sababjenaj njesnataj pohoncža Praczwijskeho młyna, kiž běsche je japschachom po puczu. Wonaj jemu móschenj se 100 hriwnami pjenjez wotewsaschtaj. Nadpadnikaj cžekmyschtaj a dotal jeju njemóžachu wuzlědžicz.

* **Kralowa ranosce dyrdy na schibjenzu.** W pschichodnym měsnzu ma so nědźusha kralowa rjanosce w Colorado w Ameriju, 27lětna Winnie Ruth Judd, mandželska znateho lčkarja a džowka nahladneho prédarja, na schibjenzu wotprawicz. Wona běsche swojej najlépschej pschecželenzej zatkelita, jeje cžełe rostschatkowała, do kofra stykała a tutón na dwórnischczu w Los Angeles do khowanje sa wacžoki dała. Tam złostniwe wotkrychu.

Dźeło za narod

Zhromadźizna towarstwa „Zernički" 19. małeho rožka w Polpicy.

Wurjadna zhromadźizna zwoła *zeńdźeny* stwórk „Zernička" do Polpicy. Tón raz zeńdźechmy so pola sobustawa k. Krawca. Předłožachu wažne wěcy. Běšo mózne, zo so „Zernička" officielnje wobdźěli na 40lětnym jubileju serbskeho towarstwa w Khwaćicach, njedźelu 29. małeho rožka. Dokelž pak so to nětko njestanje, dla mnohich zadźěwkow, „Zernička" tukhwilu z jeje zjawneho skutkowanja na wěsty čas wróco stupi. Budźe město toho jeje nadawk, so we bliższim času zaběrać z wěcami, kiž trjeba serbske towarstwo za swojo znutrkowne žiwjenje a skrućenje. Pokładnik k. Pawoł Nowotnik poda krótku rozprawu wo swjedženju w Komorowje. Dźiwaju na hospodarske poměry a też njepřijomne zymsko wjedro běše wunošk spokojacy (wězo přez zlutniwe hospodarjenje), tak zo mózachmy z małym dobytkom liči. Hłowna zhromadźizna budźe snadź sjedź februara. Při dobrym kofeju a wosušku, kiž je zhył wot hodownički w Lichanju, minychu so hodźinki zabawy a wjesela přespěšnje. Njebě wšak zlě, we hospodlišwym Krawcec domje mózachmy we mérje přepasć policajsku hodźinu, wšak tu nima wliwa krute wóčko statneho służownika. Nadźijomnje njeměł nichtó strowotniskich sčěhwkow, dla napinaceho dźěła (!).

Bj. W.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Po § 30 wukaza wo wobkhadże je hamotnjodami 1 10. meje 1932 po sčěhowazej gmejnskej puczej za wobkhad se hamotnjodami wjeheje druzyny jawrzejej:

1. Khwaczańsći-Měrkowski pucž wot Khwaczańskeho-Lutobčańskeho pucža hač do Měrkowa;
2. Měrkowsko-Kamjenański pucž wot Měrkowa hač k Lutobčańsko-Kamjenańskemu puczej.

28 Budyschinje, 17. januara 1933.

Hamtske Hejtmanstwo.

Najnowše z cyłeho swěta

— **Wuhlady na wjedro sa jutrjschu njedźelu:** Budźe trochu symnischo, hewak pak so wjedro malo pschemeni.

* **Njesaplacženje w Silberbergu w Schlezyskej běchu knjezerstwo prožyli, so by jim podpjeru troschcu powjeschiło. Krajny radzicjel bě jim 10prozentne powjeschenje žlubił, tola knjezerstwo we Wrótkławsu je so tomu sepowědźiło. Na to su njesaplacženje w Silberbergzy pschemyślnizy schulcki a dawkowy strajk wobsamknuli. Schulski strajk je so hižo schtwórtk sapoczał. Wot tutoho dnja jenoż bjischcze 25 prozentow dźěci do schule thodźi. Njesaplacženje dyrbja jeśej i wozliweje kuchinje dostacz.**

* **Pódsesnske storki su pjatk w Beogradze sacžuli. Wjetschja schkoda njeje so je semjerzenjom stała. Sdrzedźenja semjerzenja je nětkuje 115 mil wot Beograda.**

* **W połodnjoschej Bayerskej je wulki žnjeh napadał. Wobchad na żelesnizach je so dotal jenoż malo sakomdźił.**

* **W sakstim žejmje je profesor Kastner namjet podał, so bychu so mjes Lipskom a Barlinom a dale mjes Drježdżanami a Barlinom motorske błyskowe cžahi pschipcžawile.**

* **Na franzowstej łódi „Paul Doumer" je na jědbje se Singapore do Saigona woheń wudyrił. Wjetschi dźěł nakłada je so spalił. 1500tunowska łódź je so 1918 natwarika.**

* **Woheń bluwaja hora Krakatau w Indiskej znowa žiwnje pucha. Kamjenje a popjel hacž do 1500 metrow wyschoko wumjetuje.**

Towarstwowske powěstniki.

Budyšin. „Zjednoćenstwo evangelskich Serbow" změje srjedu, 25. wulkeho rožka wječor we 8 hodź. swoju prěnju porjadnu zhromadźiznu w nowym lěče w sali „Serbskeho Domu". Prosymy wšě naše sobustawy, zo bychu so po możnosći połnoličnje wobdźělili. Też hosćo su nam lubje witani.

Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica". Předsydstwo swjedženski wubjerk a dowěrniczy zeńdu so sobotu 21. januara wječor w 7 hodź. w Henslec hosćencu. Kóždy ma přitomny być. Předsydstwo.

Łuž.-Serbski Sokolski Zwjazk. Posedźenje předsydstwa a wubjerka je njedźelu 22. januara dop. ½11 hodź. w Serbskim Domje. — Předsydstwo w 10 hodź. Starosta.

Lichań. Jednota „Sokol" ma 29. I. 33 pop. w 2 hodź. hłownu zhromadźiznu polа Siwartec. Poskići so zajimawy přednošk. Zwučowanje je dale kaž dotal kóždu wutoru wječor we 8 hodź.

Rakecy. Tow. „Lipa" wuhotuje přichodnu njedźelu 22. wulkeho rožka swój założeński swjedźeń a wšitkich lubowarjow Serbstwa na njón přeprošuje. Sobustawy maju sebi potušene zastupne khartki hač do njedźele připoldnja pola pokładnika k. Felfy wotewzać.

Předsyda.

Swob. zjedn. kat. wučerjow serbskeje Łužicy zmjeje swoju I. lětušu porjadnu zhromadźiznu srjedu, 25. wulkeho rožka pop. w 3 hodź. pola Wjenkec we Khróšćicach. Porjad: 1. Přednošk k. fararja Miča: „Kat. cyrkej a nationalism". 2. Rozprawa wo Drježdżanach. 3. Dokónčenje wólbow. Wo bohaty wopyt prosy předsyda.

Přesadźowanje paln. drjewa

na Kupjanskim revěrje.

Póndźelu 23. januara 1933 budu so na wosyku 19. wotdźělenja njedałoko **Mužakowskeje dróhi**

30 twjerdych dołhich hromadow
24 khójnowych dołhich hromadow
16 rm twjerdych šćěpow a kuluchow
204 rm khójnow. kuluchow (1 a 2 m dołhe)
524 rm khójnowych halozow

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje přidželene. Wuměnjenja so před tym wozjewja. Zeńdźenje dopołdnja w 9 hodź. w Komorowskim hosćencu.

Kupjanske hajniske zarjadnistwo.

K
inventurskemu předawanju
Wósk. tkanina, přikrywy
zbytki, skitaki sćěny
Přikrywy na blido,
diwan a sćěnu, běhače
wšitko jara tunjo
Kurt Erler
nětk na Žitnych wikach 28

Wulki skład wšěch **hudźbnych strojow** a **notow** / Serbske tačele z tekst. / Wuporjedźenja **Hudźbny dom**
Otto Hasse w Kamjencu
na Połčnišker dróży 22

Schmidtec wolmu
kupujeće najtšje pola
Otto Oßwald
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 7. Zasopředawarjam (wupokaz) předawam po fabrikskich płaćiznach.

Wjac swěcy
4—5 króć swětliše wobswětlenje abo ⅓ zalutowanja swěcy. Hodźi so na kóždu lampu. Njedaje so nješto podobneho narownać. —,40, 1.35, 1.80. Wo wukładnym wokaze wustajene.
Elektro-Paul w Budyšinje
na Kólorske dróży 14.

Hižo 1910

jako hišće nichtó na najwjacy dźensniših małych pisańskich mašinow njemysleše, dźěłaše Erika hižo jako pućowar za tutu družinu mašinow.

Žadajće sebi, zo bych Wam přihódny Naumannec wotplaćowański plan připósłał.

Generalny zastupjeŕ:

Hermann Kulisch w Budyšinje

Telefon 3541 — na Hošic hasy 38

Wosebity čah dla zymsk. športa

wot Budyšina do Wjelećina

njedźelu 22. januara

z Budyšina 9.04 hodź.

Wužiwać móža so lisćiki zjawneho wobkhoda.

Wobkhodny hamt němsko-statn. železn. w Budyšinje

Wosebity wobkhoo za **nawočnicy, ščioar'e** (Klem mere) **dalokowidy atd.**

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Hošic hasy

(Nowotwar khorobneje kasy)

Khorobne zawěsćenje za srjedźny staw a ratarstwo

Skit před pjenjeznej škodu při khorosći, znjezbožeńju a smjerći.

103procentske zarunanje lékarstwa — zarunanje wudawkow za lékarja po tarifje a event. zarunanje z puć — swobodna wólba lékarja — přijimanje hač do 65., samo hač do 70. léta žiwjenja — tunje premije — najsčešniše zarunanje škody!

„Gilde" zawěsćace akcijowe towarstwo w Drježdźanach.

Wokrjesna direkcija za rańšu Saksku:
W. Fichte w Budyšinje na Sukelnskej hasy 12, I.

Mamy zawěsćace wučinjenje ze wšelakimi ratarskimi towarstwami.

W lěće 1931 dobychmy dwójcy telko sobustawow kaž mějachmy a w lěće 1932 dobychmy zaso 54,6% (potajkim dobru połojcu) sobustawow wjacy

Towarstwo „Lipa" w Rakecach

wuhotuje **přichodnu njedźelu 22. wulkeho rožka** wječor 1/8 hodź. w »Sakskim domje« swój

załoženski swjedźeń

Poskićeć budźa so dźiwadło: »Dawk nježenjencow« kupleje a spěwy. — Wšěch Serbow, wosebje pak wokolne serbske towarstwa přeprošuje **Předsydstwo**

Swojemu česćenemu wotběrarstwu zdwórliwje wozjewjam, zo swoju přez 26 lět wobstejacu

knihiwjazarnju a wobkhod papjery

po dotalnym wašnju w swojej ležownosći dale wjedu. Za dotalnu dowěru a derjemjenjenje so wutrobnje dźakuju a prošu też w přichodźe wo přećelnu podpjeru.

Max Klenke

w Kamjencu na Budyskej drózy 30

Nutřkhód k mojemu wobkhodu nětkle přez wokhežu.

Předešćnikowy Pfeiffer

nětkle na

Hłownym torhošću (w Kupnicy)

Centralne dźiwadło

Wot pjatka hač do póndźele

TARZAN **(Wobkniežeŕ pralésa)** TARZAN

ze swětowym mišterom w pluwanju

Jonny Weismüller

Njedosćěhnjeny zajimawy zynkofilm.

Za młodźinu zakazany.

Na jewišću wosobinsce předsćejenje **krala sensacijow Eddy Polo** **w přesadźowańskim skeču.**

Čisty dobytk je njeskrótšeny k lěpšemu zymskeje pomocy.

Započatk: wšědnje dny 1/2 7 a 3/4 9 hodź., njedźelu w 5, 7 a 9 hodź

Sobotu 21. januara, nopołdnju 3 a 1/2 5 hodź.
Njedźelu popołdnju w 3 hodź.

wulke předstajenje hodowneje bajki

Jank ječe do kraja hrajkow

Za małych: Hraiku z Ródnych hór!
Za dorosćenych: Předłoha k twarjenju!

Z předłohi móže so „F. P. 1" twarić. Započatk wšědnje w 5, 7 a 9 hodź., dźěłonjemějerjo płaća w 5 a 7 hodź. połojcu.

Zastup: —.60, —.80, 1.00, 1.20, 1.50 hr.

Palastowe dźiwadło

Wot pjatka hač do póndźele

wulki sensaciski film:

„Rubježnicy" w aucy

zynkofilm z najzwažliwišim wubědźowańskim jězdźerjom.

Započatk wšědnje w 5, 7 a 9 hodź., dźěłonjemějerjo płaća w 5 a 7 hodź. połojcu.

Zastup: —.60, —.80, 1.00, 1.20, 1.50 hr.

Wuzdrarjene

murjerske culele a klinkar'e

šamotowy material za kachle a pjecaki

wohnjokrute hlinjane cyhele atd.

tunjo

Šamotowa twornja we Wětrowje

pola Nieswačidła. Telefon Budyšin 2500

Ržam deski a drjewa

a přihotuju deski k špundowanjam na nowych mašinach na tu

Parny ržak a hoblowarnja w Sernjanach

Wobsedźer J. Korjeńk :: Telefon: Kamjenc čo. 160

Mam stajnje na składze: deski za špundowanje, hranite drjewjaty, deski k wobhiwanju atd. Poskićam so k wuwjedźenju w nowotwarow a přetwarjenjow. Rysowanki a wobhonjenja

Štóž radio słyši žiwjenje wužiwa!

Mende 148, dospołny, z dynamiskim wólřeřěčakom . . . . . jenož **148.—** hr.
anodowe baterije, 100 volt. . . . **6.50** hr.
baterije dyžačnych lampkow . **0.25** hr.

Radio-Scholz

w Kamjencu na Wallstrasse

prěnjorjadny wosebity wobkhod

ab dafür!

Zapoćatk: sobotu 21. januara 1933

Někotre přikłady:

INVENTUR VERKAUF

Als wir die Herabsetzungen vornahmen, da hieß es nicht lange: ach, soviel Verluste! es hieß einfach:

ab dafür!

Und wie es sich um die beste Qualitäten handelte, die wertbeständig sind, ja jetzt im Preise sogar ansteigen, da sagten wir: ganz egal, nur einmal im Jahre ist Inventur-Ausverkauf — also

ab dafür!

Lesen Sie diese Spottpreise. Beachten Sie diese fantastischen Gelegenheiten. Sehen Sie selbst wie wir unsere Parole wahrmachen:

ab dafür!

Žon ace nohajcy čisto wolnene, nětkle 2.45, 1.75, 1.48 — **0.78**

žonjace nohajcy dźěłane žiła, mako a ažok. flor, nětkle 3.28, 2.8 — **0.38**

žonjace nohajcy dźěłane žiła, płatowane kruta, nětkle — **1.18**

wolmjan. dźěč. nohajcy we wšěch wulkosćach, na čorne 30% na barbojte 20% rabata. Zbytki a jenotliwe pory wos tunjo

wulmjane wobleki z wolmj. tk. n. po serij. płac. 18.75, 12.50, 8.75 — **5**

dźěćace štryk. wobl. hól. štryk. wobleki směšnje tunjo

hólcace wobleki z wolmj. tk. n. po serij. płac. 18.75, 12.50, 8.75 — **5**

hólcace kholowy wot **1.95**
holč. fałdkojte suknje směš. tunjo

žonjace zymske spódnje suknje wot — **1.48**

hołcace wobleki z wołmjanej tkan. po serij. płac. 17.75, 6.75, 5.75 — **1.75**

žonjace košle z kholowk. zbytna dźěłba 1.95, 1.48, — **0.98**

dźěćace rukajcy a pjastniki wot — **0.38**

zymske rukajcy za mužow a žonu, nětkle 1.95, 1.48, — **0.78**

zbytna dźěłba žonj. gamašow a dźěćnych štrykow. gatunkow za pół płaćiny

Nowo-časne dźěć. klobuki, žonjace kapy, tubiška, šawle po serij. płac. — **0.48**
93, 78, a drózše

muž. spód. kholowy prawy mako-lyš abo z wolmu měš., wulk. 4 — **1.68**

muž. košle z wolmu měšane, z dwojim lack., mjechke a čopło — **2.65**

trikotowe žonjace košle wot **0.98**

žon ace spódnje košle wot **0.48**

žonjace košle z kholowk. zbytna dźěłba 1.95, 1.48, — **0.98**

mužaco a žonace štrykowane jaki wulki wubjer, we wšěch wulkach a wěc. 1.95, 9.75, 8.75 — **1.95**

pulovry, westovry, štryk. bluzy 6.75, 3.95, 1.98 — **0.95**

žonjace Bolero-khabački, płata wołmja, na l. kaka we wšěch wulk. — **4.75**

žonj. šlypfrow 1.95, 88 — **0.68**

čistowowmjane **žonj. štryk. šlypfry** nětkle — **1.99**

Filiale **Georg Haller**

Najbohšći a najwjetši wosebity dom za nohajcy, wołmjane twory, trikotaže, dźěćacu hotowu drastu, wołmu atd.

Na Kěžorskej drózy 16

K inventurskemu předawanju

gardiny, story

tkanin za zwjeršenje **diny**

žerdki za gardiny

wšitko tara tunjo

Kurt Erler

na Zitnych wikach 28

Dóma kruwa

je na předań w Heslowie čo. 10

Wowčerski pos

čisto stary, šery z čornym khribjetom je wotběžał. Za zarunanje wróćić w Radworju čo. 69

K wotmjenjenju 1. n. hódnoscenskeje hypotheki pytam z privatneje strony nětkle

7000 hr.

Jan Wenk naslědnik

w Budyšinje

na Zwonk. Lawskej hasy 5

Měšćanske dźiwadło

Sobotu 21. januara w 16 hodź. předstajenje za šulerjow za poł płaćiny

Njeskónčna dróha

Njedźelu 22. januara 16 hodź k poslednemu razej operety

Winska krej

Płaćiznowa skupina I

Njedźelu 22. januara 16 hodź k poslednemu razej

Hdyž kječa małe fijałki

Płaćiznowa skupina I

Wječor w 20 hodź. koncert

Klanka

Płaćiznowa skupina I

Póndźelu 23. januara 20.15 hodź.

Njeskónčna dróha

Płaćiznowa skupina II

Wutoru 24. januara 20.15 hodź. 16. předstajenje za abonement A operety

Nielopuf

Płaćiznowa skupina I

Wróciwši so wot rowa našeho lubeho mandželskeho, nan. zastaranteho nana, přećelneho nana, syna, bratra, swaka a wuja

Zynoster a

Jakuba Nowaka ze Sernjan

wupraja amy wšitkim, kotřiž su jeho w dołhej khorosći wopytali a jemu mnoho lubosće wopokazali, we bohatej ličbje na pustych wjeršinach za jeho dušu so modlili a jeho k rowu přewodźeli, wosebje knjezam wosadnym duchownym, wo erskemu towarstwu za Różant a wołt, nošerjam a za wěncowu pyšu wšém najwutrobniše „Zapłać Bóh tón Kujež"

We hłubokej zrudobje

Hana zwud. Nowakowa
Hana Wowčerkowa rodź. Nowakec
Michał Wowčerk

Příloha k čisłu 18

SERBSKE NOWINY

Sobotu 21. januara 1933

Njedźelske myslički

Cźasto cźitasch tuto napišmo w tej a tamnej nowinje, tež druhdy w naschich „Serbskich Nowinach". Pěknje tam hłubokomyslazy cźłowjek swoje sdobne myslički nam rosłožuje, k njedźelskemu rospominanju tež w naschich wutrobach. Cźitamy tute njedźelske myslički, znadź tež prajimy, sa běchu jara rjane, ale potom hižo cźitamy dale wo mordarstwach, wo politizy, wo hospodarstwje, wo njesbožach, wo schporcze a schto wscho hischcze hewak. Prjecej su rjane myšle. Wotpohlad pitšarja njeje dospěły! Wón chze, so by so hłubje samyślił kždy cźitar, kždy cźitarka, do Božeje njedźele. Wón chze dospěć, so bychu kždy Bohu njedźelu cźesći a ju hižo rano ſ pobožnym paczerjom w Božim domje sapoczynje! Wón chze „so bychmy wob zyły dźeń tak žiwi byli, kaž bo kschescijanej ſłuschał. Wón sazpiwa we swojim myślenju, we swojim nastawcźku, njedźelske dźeło, kiž je tak łahubnje ſo sakorjeniło tež mjes nami. Hischcze jenje tajke njedźelske dźeło sboża pschinjesło njeje sa ratarja, ani sa njemjeźlnika, hospodarja a hosposu, ani sa dźełacźerja. Spišar njedźelskich myslow chze sbudźicź lubosć k Bohu, lubosć k sobuczłowjekam, žiwu wěru a ſ njej po ſmjerczi pschebywk sa naschu njeſmjertnu duschu sarucźicź. To su te hłuboke sakłady, kiž chze nam sašo dacź sa naschе žiwjenje a kiž je tak mnohi ihubił. Mjenuj njedźelske myšle, hdyž njedźelske myšle cźitamy, a sčinimy Božu njedźelu sašo k B o ž e j njedźeli na wšadch a w městach!

Bóh Knjes ſam je Božu njedźelu postajił k dnjej wotpočinka, hdyž po stworjenju źiwéta na šedmym dnju wotpočinu! Schto chcemy tola my cźłowjekojo ſ tym prajicź, hdyž ſamo Boże ſwjate kaźnje njecźesćimy? Wocźakujemy znadź na tutym podłožku pruhu jaźnosće do cźiny dźenźnischich dnjow, polepschenje hubjenstwa, bratrahidy? Hakle potom budże lepje, hdyž ſmy ſo k Bohu wrócźili a jeho cźesćimy a khwalimy na pobłogoscźenym dnju, na Božej njedźeli w Božim domje a wschędnje ſ pobožnym paczerjom a ſtukom w naschej domjazmosći!

To budże sakładny kamjeń noweho twara pschichoda — lepschcheho cźasa!

Nowi ludźo

(Wobras je wźyty.)

„Nó, ſmy jara wocźipni, schto pak to do ludźi budże!" myšli zy'a wjeſka, nastaja wuschi a wuhlada ſej wozźi, hdyž takle nowa ſłužobna do wźy sacźehnje, Bóh wé, ſ kajkeho kónza źiwéta.

Schtoha do meblow je, kotrejž tamle na dwórnischcu wukładaja, potom po wźy ſe sapschahom wjesu a do tamneho domſkeho noscha? Khóšz dracy a garbar! Drastowy khamor ſ wulkej dołhej schpihelowej schlenzu! Kupanſku wanju! Wlokadło! A wulki gramofon. Drje niz je žerbſkimi tanzelemi!

Nó haj — budu ſo rosbladowacź w naschim wotležanym hnězdźe! Mała je wjedrowšzy ſ pyrom saſoscźena! Pschi tym zadnym wulki schpihel abo gramofon pomhacź njebudże.

Njesda ſo bycź, kaž bychu dźełko wunamakali, wón niz, tež wona niz. Mój jedyrko, dopředka wschak niczo rjeź njemóžesch. Cźłowjek móže ſo mylicź. Móžno, so ſu runje jara khmani ludźo. Na prěnje pohladnjenje wschak khutnje rosſudźicź njemóžesch.

Na kždy pad maja ludźo sašy nęschto k powędanju a je hižo po zyłej wjeſcźiczy. W schuli budże na druhi dźeń tež wulka nowosć. Nowy hólz pschiźdże do schule! Se wschěch bokow ſej jeho dźecźi wobhladuja. Kajki ſmędźny kascheźik sa pjera a piźadła ma! Zyłe khmaſche knihi! Zane jenicźke žerbſke! Kajke schule tola wokolo Wojerez ſu, hyrnjeź tam Sserbja byli! A wobaj starschej Sserbaj! Staj ſo po pschikaſni mękoj, donha ſ dźecźimi nęmiſki rěcźecź. A nęchto to hubjenſtwo! Jich hólcźi njemóže „macźerniu rěcź"! Tehodła je jemu wschitko tak zuſe. Cźim khrobliſchi ſu naſche hólzy a rěcź wo nim, schtož njerosumi. Móžno, so ſo bórzy do nich ſaźiwi. Chzedźa jemu pokasacź, so ſu tu ſ domom. Kaž bychu hižo wschitko wot A hacź Ź mózhli, tak ſej pschestawki saczerja a sabija a kat ſo tu wschitko na.

Tak ſu na wſach. Njeje to ta nowa žona, kiž tamle k pjekarjej dźe? Hladaja na nju kaž wuropachi, kedźbuja na kóždu krocźel, na kojchik na ruzy, na nahłowjoſaze rubiſchko. Je zyle hinaſche hacź pola naſchich žonow. Tajki „knipstícht"! Na wſcho kedźbuja!

Kelko je dyrózja'a mjaſa kupicź? Dwaj punktaj? K cźemu? Sa duſchenu pjeczeń? Njeſmy ſwoje zyle žiwjenje žane ſłużene mjaſo jedli, a je tež ſch'o. Hdyž wona hakle rano deji? Wokolo na pol wośmich? A schto je wón pola kowarja prajił? Chze ſo jemu ſmjecź, so njedyrbjale w tutej krajinje zokrowe rěpy rosć. Dokelž burja ju njetwdźa plahowacź. Chze źno jim pokasacź, dokelž runje plahowanje zokroweje rěpy je jeho ſchpezialita! To macźe! Kadym nicźo njerosumi, w zyłej wſeſzej niz! Wschitzy ſu wésce koſaze mohły jedli! To dyrbi hakle nęchtó ſ dala k nam wschěch bokow ſej jeho dźecźi wobhladuja. Kajki ſmędźny kascheźik sa pjera a piźadła ma! Zyłe hinaſche knihi! Zane jenicźke žerbſke! Kajke schule tola wokolo Wojerez ſu, hyrnjeź tam Sserbja byli! A wobaj starschej Sserbaj! Staj ſo po pschikaſni mękoj, donha ſ dźecźimi nęmiſki rěcźecź. A nęchto to hubjenſtwo! Jich hólcźi njemóže „macźerniu rěcź"! Tehodła je jemu wschitko tak zuſe. Cźim khrobliſchi ſu naſche hólzy a rěcź wo nim, schtož njerosumi. Móžno, so ſo bórzy do nich ſaźiwi. Chzedźa jemu pokasacź, so ſu tu ſ domom. Kaž bychu hižo wschitko wot A hacź Ź mózhli, tak ſej pschestawki saczerja a sabija a kat ſo tu wschitko na.

Tak ſu na wſach. Njeje to ta nowa žona, kiž tamle k pjekarjej dźe? Hladaja na nju kaž wuropachi, kedźbuja na kóždu krocźel, na kojchik na ruzy, na nahłowjoſaze rubiſchko. Je zyle hinaſche hacź pola naſchich žonow. Tajki „knipstícht"! Na wſcho kedźbuja!

Kelko je dyrózja'a mjaſa kupicź? Dwaj punktaj? K cźemu? Sa duſchenu pjeczeń? Njeſmy ſwoje zyle žiwjenje žane ſłużene mjaſo jedli, a je tež ſch'o. Hdyž wona hakle rano deji? Wokolo na pol wośmich? A ſchto je wón pola kowarja prajił? Chze ſo jemu ſmjecź, so njedyrbjale w tutej krajinje zokrowe rěpy rosć. Dokelž burja ju njetwdźa plahowacź. Chze źno jim pokasacź, dokelž runje plahowanje zokroweje rěpy je jeho ſchpezialita! To macźe! Kadym nicźo njerosumi, w zyłej wſeſzej niz! Wschitzy ſu wésce koſaze mohły jedli! To dyrbi hakle nęchtó ſ dala k nam pschińcź a pokasacź, kak ma ſo hospodarcź. Njech jenoź cźini, wostajcze jemu to wjeſele, bórzy ſo domaſa, ſo tu ſaneje pódy ſa zokrowku njeje! Budźe źno ſej nóſ twórcź! Khida ſo jeneho hłupaka nadeńde, kiž jemu pyr ſa zokrowki wotkupi. Potom wschak móże ſo ſtacź, ſo ſe ſwojej pschekłepanoſcźu a mudroſcźu naſ wschitkich wukala!

Ow jej, to budźe tętcźo khuru, ſa nich, prjedy hacź budu ſo do naſcheje wjeſki ſaźiwicź!

Byli po nimi ichto, bychu hižo dawno pſche wiche hory a doły cźekli. Njekbi ſo jim pola naſ. Na žadyn pad. Sinny jim tu ſpodźiwni ludźo! Njeſmy tak wotewrjeneje myšle kaž woni: Do wocźow pschecźelni a ſa khribjetom falſchni. Wona je hižom naſhonila, ſo ju wobrěcźa. Tehodła rad do wſy njeńdźe. Ma wjeſ hacź do ſchije žytu. Schto je tola muſ w mojhach měſ, ſo je ſ dał wot agenty narěcźeć! Wulka liczba jutrow je jeho wabiła, To ſej njeje pschekładk, ſo je mjes pódu wulki rosdźěl. A kak ſo wbohemu hólcźej dźe w ſchuli a na domnycźu! Wón je pschecźo na wſchěm wina a drusy ſu wschitzy jandźelja. A kajke žwanje tu naſtanje ſ maleje pschicźiny!

Tu dyrbi potajkim žona zyle ſwoje žiwjenje pschecźinicź? Wěſo ma muſ prawje, ſo druhdźe też tak loſzy nicźo pschihodźaze njenamakaſch. A wschudźe masch nęschto wuſtajecź. Ale je wéſte, ſo wona tu naſtainje njeſwotſtanje. Też wón ſam je prajił, ſo prjedy abo poſdźiſcho wottud pocźahnu.

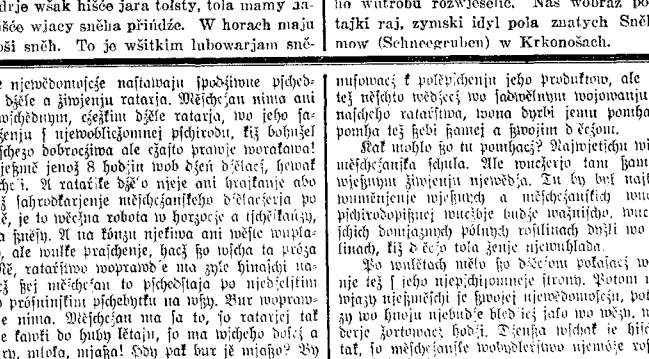

Ze šlezyskeho sněhoweho raja.

Nětko je zyma też skónčnje pola nas ze sněhom začahnyła a naše hona su z běłym płašćom počehnjene. Njeje drje wšak hišće jara tolsty, tola mamy nadźiju, zo hišće wjacy sněha přińdźe. W horach maju hižom hłubši sněh. To je wšitkim lubowarjam sněhoweho sporta jara witane. Wosebje w šlezyskich horach runa so zymska krajina stajnje woprawdźitemu rajej, kiž zamóže wóčko człowjeka wokřewić a jeho wutrobu rozwjeselić. Naš wobraz poskića nam tajki raj, zymski idyl pola znatych Sněhowych jamow (Schneegruben) w Krkonošach.

Wjesnjenjo a měšćenjo

Nowocźaſna wobſtkodowa technika je ludźi a ludy bóle ſdźiwja. Tak dźenża mnohy zuſe kraje lepje znaja hacź ſwoju wótczinu, haj domiſnu a jeje ludźi. Je hischcze dosć rosdźelow a ſadźewkow a njedorosumjenja mjes wjeſnym a měſchczanſtim wobydlerſtwom. Měſchczenjo maju wjeſnjanow ſa ludźi, kiž ſu politizy, duchownje, ſozialnje a kulturnje wrócźo woſtali a kžde dopředkarſtwo ſpinaju. Wjeſnjenjo ſaſo maju měſchczanow ſa lohkomyſlnych, ſkazenych próſnikow. Politiſke podawki poſłednich lět ju dopokasale, ſo ſadźewkow njes měſchczanami a wjeſnjanami je jara wjele. Pschicźina njeje ani ſ'a wola, njeſu konfeſijonalne, raſowe abo podobne rosdźele, ale jenoź n j e w ě d o m o ſ c ź. Wjeſnjan nicźo njewé wo měſchczanje, měſchczan nicźo njewé wo wjeſnjanje a žadyn ſo ani njeprózuje, ſeſnacź bliže druheho.

Měſchczan ma prěni nadawk, pytacź puć k wjeſnjanej. W u w i c ź e k u l t u r y naſcheje doby najebacź ſport a puczowanje motywjedźuje měſchczana wot pschirody. Wón je wotetnał naſche domiſniſke ſchtomy, njeſnaje wjazy roſtlinow ani ſwěrjatow. Njewé nicźo wo ſtukotowanju pschirody, wo dyrdomdejſikim žiwjenju naſchich ptaczkow a ſwěrjatow. Potajkim je ratař poprawom wjele ſdźełacź nischi dyźi měſchczan, dokelž wón tola wé nęschto wo prajwczaſkach žiwjenja, mjes tym ſo ſu měſchczenjo ſabyli na ſpeczaſt a ſónz cźłowjeſkeho kulturneho wuwicźa a potajkim tak rjeź każa po powjaſu, kotryž horjeka a deleka ani kruty njeje. W roſcźazcź a žiwej pschirodźe, kotreježe ſmy poprawom jenoź njeźawazny dźeł, wotpočeźuje praxſchicźina a ſaklad wſcheje wędomoſcźe, wſcheje kultury.

Kak chze nęchtó wo narodnohoſpodarſkich naležnoſcźach wcźeć, hdyž njeinaje ani ſaklada wſcheho bycźa? Na tutej pódźe roſcźe kataſtrofalny a ſakładny błud, ſo je naſche ratarſtwo jenoź pschiwędſchk hoſpodarſtwa, mały, ale niz rosſudny dźeł. A l e r a t a ŕ ſ t w o t w o r i h o ſ p o d a ŕ ſ t w o! Tu ſo lahnu rady a krocźele njewędomnych wjedźerjow hoſpodarſtwa, rady, nad kotrymiž hur ſo rosħoria a rosſłobja, ſo ſ tym njedorosumjenje mjes wjeſnjanom a měſchczanom hischcze roſcźe a na kónzu nichtó wjazy njewéri do dobreje wole druheho.

S tuteje njewędomnoſcźe naſtawaju ſpodźiwne pschedſtajenja wo dźěle a žiwjenju ratarja. Měſchczan ninta ani ſdaca wo wſchędnym, cźęſtkim dźěle ratarja, wo jeho ſaſtkym bědźenju ſ njewobličźomnej pschirodu, kiž bohuſej njeje ani pschego dobrocźiwa ale cźaſto prawje worakawa! Tu ratař njeſmě jenoź 8 hodźin wob dźeń ſ'łacź, hewak bórzy ſwerdźeſch. A ratařke bźe'o njeje ani hraſkanje abo paranje, kaž ſahrodkarjenje měſchczanſkeho d'łacźerja po ſwjatoku, nę, je to wěcźna robota w horjoczu a ſchěrkach, w deſchczu a ſnjeſu. A na kónzu njekiwa ani wěſte wupłacźenje nſdy, ale wulke praſchenje, hacź ſo wſcha ta próza też dani. Nę, ratařſtwo woprawdźe ma zyle hinaſchi napohlad, hacź ſej měſchczan to pschedſtaja po njedźelſkim wulcźece abo próſninſkim pschehlyku na wſy. Bur woprawdźe ſo derje nima. Měſchczan ma ſa to, ſo ſu ratarjej tak rjeź pjeczene kawki do huby łětaju, ſo ma wſcheho doſć a darmo: butry, mloka, mjaſa! Hdy pak bur je mjaſo? By dyrbjał najprjedy hicź ſej kupicź mjaſo, hdy by pjenjes ſa to měł. Jenoź njedźelu a ſwjatoe dny ratař mjaſo je: ſwinje, kaczki a huſy pak do měſta pschedawa, mloko a jeja ſo dyrbi pschedawacź, ſo by měł pjenjeſy, ſa kotrejž ſej kupuje jerje a kojej, pjenjeſy, ſ kotrymiž mohł placźicź nſdy a dawki. Ratař, wobeſbe žiwnoſcźej, dźenża dawno tak derje ſ žiwy njeje, kaž měſchczanſki dźełacźeř, kiž ma hischcze ſaſ'użbu.

Měſchczan ma ſa to, ſo je bur we ſwojim ſmyſlenju pomałku, njelepy a ſedabkaſki, ſo je njeſdźłany. Bur pak, kiž ſtajnje dźěła wonka w pschirodźe, tyrwa jenoź pschemyſlowy a wobhladny a „konſerwatiwny", tohodła ſaſpiwa hanjenje měſchczanow, kiž ſo ſ dyxha wubźeja, ſo bychu dwě njeńſchinje pryedy byli na ſwojim měſtnje. Stwórba ſama poſtaja ratarjej ras a tempo myſlenja a ſnorba njehanja. Ale je wulki njeſmyſł, měć bura ſa hłupeho, dokelž hinak myſlí hacź měſchczan. Sa hłupeho bura dźenża tu wjazy měſtna njeje!

M ě ſ c h c ź a ń ſ k a h o ſ p o j a a jeje ſłužobna dźenża łdy wé, schto roſcźe na naſchej pódźe, pod naſchim njebjom a też, hdyž to wé, to tohodła kupuje dańſku butru a dańſke jeja, žada ſej wulkrajne boblinu, hollandſki a ſchwizarſki twarożk, italſke wérmy a amerikanke jabłuka. Měſchczańka drje ſnjé ſkei žadacź dobru tworu a ſ tym naſcheho ratarja nuſowacź k polepschenju jeho produktow, ale wona dyrbi też nęschto wędźecź wo ſadźewźnym wojowanju a bědźenju naſcheho ratařſtwa, wona dyrbi jemu pomhacź a ſ tym pomha też ſebi ſamej a ſwojim k dźecźom.

Kak mohło ſo tu pomhacź? Najwjetſchu winu ma drje měſchczańka ſdała. Ale wuczerjo tam ſnaji nicźo wo wjeſnjanym žiwjenju njewédźa. Tu by był najſkerſchi ſrědk wumjenjenje wjeſnjanych a měſchczańſkich wuczerjow. W pschichodnjej wuczbje budźe ważniſcho, wuczicź wo naſchich domiſnjanych półnych roſtlinach dyžli wo zuſnych roſtlinach, kiž ſu dźecźi tola zenje njewidźeli.

Po wukłtach mělo ſo dźecźom pokasacź wjeſnje žiwjenje też ſ jeho njepschijomnoſe ſtrony. Potom měſchczan ſo wjazy njeſměſchi ſe ſwojej njewędomoſcźu, potom też wjazy wo hnoju njebudźe bledźicź jako wo wśy, wo kotrejž ſo derje ſortowacź budźi. Dźenża wſchak je hischcze bohužel tak, ſo měſchczańſke wobydlerſtwo njemóže roſcźinacź roſtu wot jeźminjenja.

Rowinarſtwo je też tu wjele ſaniechało. Jenoź nękotre wjeſtche nowiny ſo też hischcze pódła ſaběrają i wjeſke nynji a ratařſkimi naležnoſcźemi. Rosprawjeja drje wo kóždym pohibenju dohładowarſkeje radu w pschenoſzle, ale wo najwažnjiſchich ratařſkich ſjédach nicźo njepiſchu. A pſchi tym je ratařſtwo tola ſaklad na dobre hoſpodarſtwo a potarkum dyrbjeli ſo potajkim wſchitzy też trochu ta nſo ſajimowacź.

Na jemiſchcźu w měſtche anſich dźiwadźach ſo wobraz bura też khętre ſkepſa. Tam je bur pschecźo ta ſměſchna njelepa wokoba ſ běłej wumplawu. To ſomie też placź we kiwe a radźju. Njedawny wſchak też ani ſuchich pschedpoſchkow, na kotrej nichtó njepoſła ale wſchědnje ſo w ratařſkwe ſtawa telko, ſo by było hędwe wo tym pisacź a roſprawicź.

Pschede wſchěm, měſchczan niech njeſputa, wobroczioj bura ſ ſwojim politiſkim nahladom a ſmyſlenju.

Nawopak je puć ſe wjeſ do naſha ſchich. Wjeſnjan měſchczana lepje znaje, dyžli tamón jeho. Tola dyrbi ſo prajicź, ſo też tu hiſchcze je dosć khibych pschedſtawow. Druhdy też wjeſnjan hiſchcze prawje njeznaje ſwojich zuwměnjenje měſchczana. Schto we bur wo hubjenſtwje a będźe měſchczańſkeho njeſakłuſerja, ſchto wo [illegible] ba-

Ale wjesjeżdża so jim wuprajenje. „Woj jejmjerych nic,“ so khlyšeche da, „wy cinicje, kaj tu žyła njebyšcheje móhli žiwi być! To wschak tak je, hdyž sy něhdže zuby. Je runje tak kaj z mjodej rostlinu abo je ichtiomikom, kotrejuj wuhrjebasch a do druteje, zasoje semje pschehadźisch. Tej so też w prénim czasu jowonnej njeczujetej w nowej podże. Stykła so jimaj dołhi czaś. Dóniž počinatej so jakorjenicz a pschejo žywliczko a krute licho. A chyželi ichtomik sa lětko a dźeń wuhasdźicz a pschiňdże něchtó z lopacku a chze jón najradscho wuhrjebnyć, napschec tomi pjerca: „Ach, wostaj jeno, to wschak tak dże, žeby so tu zyle derje sažiwił.“ A wjesjeże mi a wam garantuju, wy budźe'ce runje tak rěczecz.“ —

A wopraudże, saúdźe lětko, saúdu dwě, tři a schtyri lěta a czi lubi ludźiczka tu pscheze hischcze žu. Ssu so zyle derje sažiwili, na wješ so kuwcišli a rolu tak wobdźěłaja, kaj žu tu ludźo sdawna žem wuprubowali a kaj najlepje dże. Ssu i ludźom zyle rjenje pschesjeni. Wschu schtoż je wérno. Ssu so blíže jeinali. Wobuhy a ludźo d'wuneho waschnicžka žu w'chudże, hacž bydlich tu abo druhdże. Nékża so marěcz, kaj je tu waschnje a hólcžk je rjenje žerbiki nawuknył pschi druhich d'cžjach. Dołho njetrjeba, dha budże zyła wjeska je šwojim žiwotom tak do krjewje a kojeje pschecej, so budu jami cžakka wjesjeże cžła.

Nowi ludźo! Najprjódzy wschak so wschudże wotestaja. Chzedża wschu lépje wědzeć, nieczuja so šwožowni a maja na wschém nécchto wustajecz. Napschec'o tajkim je wjesjka jama ſ wopréduża njedowérna a njelczaza, wojnje jich pod drobnowid a njeczjni wulkeho byrdomdeja ſ nimi.

Po czaſu pak so wołe fronce ſrosumitej a stej zyle pscheczelnje napschecžo žebi. Wélo takle pjecz abo dźesacz lět wschak ſaúdu, prjedy hacž žu jena duscha a wutroba, hacž ſu jérchenje pschepytali a hacž do ſra ſesnali a hacž so zyle do wjesjnjanow licza. Pah, wschu niczo njepomha, czaſ wuprubowanja dyrbi być!

Jendźelska lětarka so w puščinje Saharje zhubiła.

Widźimy tu Lady Balley na pilotowym sydle swojeho lětadła. Tuta jendźelska lětarka běše so z Croydonskeho lětanišca pola Londona na lećenje do Kapstadta w połodnjoſej Africy puščila. Wona chcyše zbić rekord, kiž je njedawno jeje krajanka Amy Johnsonec postajiła. Wot teho časa pak, zo je hač k puščinju Saharje dolećała, je so zwažliwa žónska zhubiła. Oceanski lětar Mollison, mandźelski Amy Johnsonec, je hižom pomocnu wuprawu připrawił, zo by po najspěšnišim puću Lady Balley pytał.

njenju a we holtu a barje, tiž i kójdym ranjom jowa ſapocžina a traje do pójneje nocy. Schto we ratar wo ſurowym wojowanju wo eksistenzu, wo hubjenych, cžinowych bydlenjach. Wjesjanjan widźi tam jenoż blyſchcz a pschepychu, hudźbu a ſawjeſelenja a njewě, kaf malo je tych, kiž bjenża hischcze ſej to wschitko popschecz mója. Ratar ſlyſchi wo wuſurkej mjdże w mésjcu, ale njewulicza ſej, kelko je tež w mésjcze trjeba k wschědnemu žiwjenju.

Wjesjanjan pokajkim ma po wulcžu do mésta runje tak wopaczny nahlad kaj mésczczan po wulcže na wjeſ. Tej wjesjanjan njemóže ſacjuwacz muſſenje mésczczanſkeho cžłowjeka. Dokelž mésczczan wjacy we a wjacy we wésach, kiž ratar njejinaje, na jeho ja mudrizchego a idźelanischego.

Bu wschak dyrbi tež na to myſlicz, ſo dże ludoſej pisches ſoldk. Tyrbi ſo na to ſwuczicz, podacz runje tak dobre nowiny kaj amerikanſki farmar. Ma ſo kaž kóždy pschekupc, mésczczanſki wotewěrarſtwo. Ma ſo prózowacz, šwojim wotewěrarjam podawacz to, schtoż ſej pschesa a ſapjacžicz mója.

Tež na kraju dyrbjała ichtata ſystematiſy ſpschehowacz wjajomne ſrosumjenje. Tej wulcžy wjesjnych ichtatich dźesi do mésta maju ſo pscheczerawaniowacz. Njeſmědża ſo wobnje'owacz na wopytanje zoologiſeje jahrody a naj wyſchicheje wéże w mésjcu. Maju ſo dźesom tež pokazacz njeriane ſtrony mésta, maju ſo dźesom pokazacz dźela cžeſke pschedsudka. Ni jawicz ma ſo budźicz ale ſobuzelniwoſcz, ſrosumjenje.

Tež nowinarſtwo mało tu wulkich nadawkow. Wjesjanjan radsche cžita, hacž denſy ſej to myſla. Ale ratarjam ſo ſwiſcheze njekhmane kniby ſtkicžeja. Ja to wjerjeb abo politika ſche mnoho. Mamy hischcze ma'o pschihodneho cžitanja za wjesjnu ludź.

Kino a wosjeże tež radijo matej wosjeże na wšy wulki nadawk, pschetoż mója wjesjnu ludź wuſwobodźicz i kulturneho wobſamoczenja a ſwětnahladoweje. Powyſchenje kulturneho ſhodźenka wjesjneho wobydlerſtwa je trěbne k wſajomnemu ſrosumjenjeju.

S tutymi rjadkami ſo njeje chcyło darowisacz zyle praschenje. Chcemy jenoż wojowacz pscheczíwo ſchkaranju a ſchcžuwanju. Je to naſch najwjetſchi nadawk, wujednacz wjesjne wobydlerſtwo i mésczczanſkim.

Z gmeinskeho žiwjenja

S Wulkeho Wjeſkowa. Sobotu wotmě ſo druhe pohjedźenje gmejnſkich ſaſtupnikow. Wolachu ſo wjacorjy wubjerki. Wobſtarachu ſo k. Jan Rychtař za gmejnſkeho ſtarſcheho, k. [illegible], Jordan, Michel a Wobſt ſa ſobuſtarſcheho, ſa [illegible]bjerca, k. Domjchka, Wowczeř a Wagner do ſtarſtwa, [illegible]bjerca, do wohnjowobornego wubjerka k. Jurij Rychtař a Wjelar jako pschenajerjej a k. Erich [illegible]ař a Noſkař jako wotnajerjej, do ſchulſkeho pschi[illegible]wa k. wučerſkuſer ſ Worberc, do ſchulſkeho wubjerka k. Sykeł. Na pórſtwu Malowjelkowjeſcze am[illegible]ju dla pschejenja pschinoſchka k wudźerżenju tamniſcheje gmejnſkeje ſotry ſo poměrny podźeł pschihwolt a k. wjesjnjanoſta Hapacz doſta nadawk, dale wo tutej naležnoſczi jednacz.

Se **Sdźerje.** Saúdźenu wutoru 17. januara wotmě ſo tu prénje pohjedźenje gmejnſkich ſaſtupnikow. Wotměchu ſo jenoż jednotliwe wólby. Saſtupnizy běchu polnolicžnje ſaſtupjeni. Pohjedźenje nawjedowaſche wjesjnjanoſta k. Kaper. Hłowne měſtna buchu wobhadźene ſe ſcžehowazymi knjejami: Sa pschehadźenu gmejnſkich ſaſtupnikow bu wolenu k. Jurij Mark kaž też ſa ſapiſowarja. Jako gmejnſki ſtarſchi a namětnik wjesjnanoſty k. Pawoł Schmidt. (Swonka parlamenta.) Do ſchulſkeho wubérka k. Jurij Winjar a Mats Rychtař. Nowowoleni pschiwſchachu ſwoje wólby a tak ſkónczi wjesjnjanoſta pohjedźenje, kotrež trajeſche nimale tři hodźiny.

S **Lemſchowa.** Sſrjedu 18. jan. wotmě nowe gmejnſke ſaſtupniſtwo ſwoje prénje pohjedźenje. S dotalnych ſaſtupnikow wuhadźechu pschi gmejnſkich wólbach ſaſo k. Mjetaſch, Jurk, Hajnik a Krawz. Snowa buchu woleni k. Pětſchka, Gritznař a Nowak. Tſo ſ mjenowanych ſu ratarjo, jedyn dohtawař renty, jedyn ratařki pomoznik, jedyn wobſhodny pomoznik a jedyn podrujnik. Wſchitkim ſu Sserbja. Knjes wjesjnjanoſta Schołta wſchěch k pilnemu ſohudźeńku k lépſchemu gmejnſkemu napominajo ſapokaſa nowych ſaſtupnikow. Druhi dypt běchu wólby. Sa pschehadźenu ſaſtupnerjow wuwoli ſo k. wjesjnjanoſta. Sa gmejnſkeho ſtarſcheho k. Rich, ſa ſapiſowarja k. Krawz. Sa pruhowarjow ſlicžhowanja k. Krawz a Pětſchka. Do ſchulſkeho pschehadźenia a ſdobom wubjerka k. Krawz, do wohnjowobornego wubjerka k. Pětſchka, Krawz a Hajnik. Do wubjerka za twarjenje puczow ſkuſcheja wſchitcy gmejnſki ſaſtupjerjo. Wolejche ſo hischcze wjacy wubjerkow atd., tak ſo tóždemu nětkaſa funtzija pschipadje. Sa ſpomoſeſkich wubjerk (k. Mjetaſch, Nowak, Hajnik) bě tu huždom dźěło, tſeczi dypt porjada bě mjenujzy rozdźelenje jymjkeje pomocy. Po tym, jo bě ſo wo nětkotrych namjetach wuradźiło, rospominachu ſo pod wſchelczijſnami hischcze pschehladajeze wólby do wokrjeſneho žejma. Naſcha gmejna ſaczuwa, runje kaj ſu tajke ſtórżby we wokolnych wſach ſkyſchecz, ſo njejſu gmejny pohnóżneho dźěła wokrjeſa w tutej wažnej wěży doſcz ſaſtupjene. Woleni ſaſtupniży pschilubja drje do wólbow wſchu trěbnu ſtarloſcz, ſtaraju pak ſo potom huſko jenoż we lésniche ſwobjeje najbliſchcheje wokoliny. To ſo potom ſa ſbytne gmejny pschi dóſtaczju pohada, njech podwjerow ſa twarjenje puczow atd. nimomérny ſchtóżne wuwije. Rospominajeze ſo hischcze ta a druha gmejnſka naležnoſcz. Tak ſo prénje pohjedźenje nowych ſaſtupnikow w dobrej pschesjenoſczi ſkónczi.

Radio

Njedźelu 22. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho njedźelskeho programa: 9 raňša nutrnosć. 11,30 Bachowa kantata (z Lipska). 12,15 koncert (z Lipska). 15.30 orchestrowy koncert. 19 nutrnosć za młody ſwět. 20 z Hamburga filharmonisk koncert. 20,50 z Kopenhagena danski koncert.

Lipsk: Nimo znateho njedźelskeho programa: 8 přednošk wo plahowanju karniklow. 9 raňša nutrnosć. 11,30 Bachowa kantata „Čiń, Knježe, ze mnu po hnadźi.“ 12 koncert z Drježdźan. 15,20 křik stepy. 16,15 wjeselohra „Dwaj so lubuještaj“. 17,30 cytrowy koncert. 18,15 koncert Drježdźanskich solistow. 20 nordiska hudźba z Kopenhagena.

Hišće ważne z njedźelskeho programa: Königsberg Heilsberg: 20 ludowy koncert. Waršawa: 20,20 zabawny koncert. Praha: 6 symfoniski kooncert.

Póndźelu 23. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 15 přednošk za žony. 19,35 wječorna hudźba. 20 ze Stuttgarta spěwny koncert. 21,40 „Zwada mjez Davitom a Goliatom“, bibliska klawěrna sonata.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 15,10 za žony „wo čopłoće w bydleńi“. 16 koncert „wumětstwowski dorost“. 20 hodźina humora. 21,15 Rich Strauß: symfonia domestica.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Köln-Langenberg: 21,30 reje a pokhody. Mnichow: 19,35 komiska opera „Der Waffenschmied“. Win: 20,30 koncert Winskeho Schubertoweho zwjazka. Kopenhagen: 20 sławne wojerske pokhody. Waršawa: 20 operета „Sonina“.

Bajka wo jenowočnej Nuzy.

Běše raz kowař. „Hm“, rjekny, „ja ženje Nuzy njewidźach. Praja, je Nuza na swěče; pójdu a sej Nuzu pytam.“ Zhotowa so a dźěše pytać Nuzu. Zetka krawca. „Pomhaj Bóh, krawco!“ — „Wješ pomazy!“ — „Hdže dźeš?“ — „Hlej, bratře! Stajnje ludźo praja, zo je Nuza na swěče, ale ja ženje Nuzy njewidźach a du ju pytać!“ — „Derje, pójmoj hromadże. Mi so tež derje wjedźo a Nuzy njeznaju, pójdźemoj a sej ju pytamoj.“

Dźěštaj potajkim a přińdźeštaj do lěsa, do husteho, ćmoweho lěsa a nadeńdźeštaj malu šćežku. Dźěštaj stajnje po tej wuzkej šćežcy, doniž njepřińdźeštaj k někajkemu wulkemu twarjenju. Běše w nocy a njewědźeštaj, hdže přenocować. „Pójmoj tu do toho twarjenja. Zastupištaj, w nim nikoho njenadeńdźeštaj, běše tam puste a trašne. Synyštaj so a čakaštaj. Hlej, tu přińdże wulka žónska, sucha, křiwa, jenowočna. „Aha“, rjekny, „mam tu hoſći. Witajtaj!“ — „Wješ pomazy, staruška! Přińdźechmoj k tebi přenocować.“ — „Nó, derje. Zuńju něšto k wječeri!“ Taj dwaj so zastróžištaj. Wona pak woteńdże a přinjese łono drjewa, położi do pjecy a zatepi. Potom přińdże k nimaj, wza jenoho, toho krawca. Zaręza jeho, sudźi do pjecy a rjedźeše. Kowař tu sedźeše a sej mysleše: što činić? Kak so mi pódźe? Wona pak wućahny nječeń a wječerješe. Kowař hlada do pjecy a rjekny: „Staruška, ja sym kowař.“ — „Što móžeš dźěłać — kować?“ — „Haj, ja wšitko dokonjam.“ — „Potajkim mi nakowaj wóčko!“ — „Derje“, rjekny kowař: „maš-li tu někajki powjaz? Budu dyrbjeć tebje zwjazać, ale ty sej njedaš. Ja bych ći wóčko nakował.“

Wona dźěše a přinjese dwaj powjazaj, jedyn čeńki a druhi syhny. „Staruška, přewał so na zemju!“ Wona so přewali a powjaz so přetorže. — „Tak ničo njeje, staruška!“ rjekny kowař. „tón powjaz so njehodźi.“ Potom wza syhniši powjaz a derje ju zwjaza: „Nětko, staruška, so přewał!“ Potajkim wona so přewali, ale powjaz njeroztorže. Wón potom wza šidło, rozpali jo, nasadźi jo na jeje wóčko, na to strowe. wza sekeru a z njej šidło zrazy do wóčka. Tu wona, hdyž so přewali, roztorže powjaz a so syny na próh. „Ha, slépco! Nětko mi njewuńdźeš!“

Wón spózna, zo je zaso zlě a syny so a přemysli sej, što ma činić? Potom přińdźechu z pola wowcy a wona je zalma do swojeho khlěwa přez nóc. A kowař tam też přez nóc wosta. Rano pak wona poča wowcy zaso won puščeć. Wón wšak wza kožuch a jón wobroći na ruby bok, z kosmami wonka, potom so jón zwobleka a přilěže k njej po štyrjom kaž wowca. Wona přepušći jenu za druhej, hdyž ju popadźe a khribjet, tak ju won čisny. A tak wón tež přilěže, wona jeho tak popadże za khribjet a won čisny. Tu ruče hač bě wonka, stany a rjekny: „Božemje Nuza! Sym pola tebje dosć wutrał. Nětko mi hižo wjacy ničo nješčiniš.“ Ale wona rjekny: „Čakaj, wšak bi šće nazhoniš. Hišće mi njećekneješ!“

Potom dźěše kowař zaso do lěsa po tej wuzkej šćežcy. Tu widźi w štonje sekeru ze złotym toporom a cheyše sej ju wzać. Ale tak ruče hač bě so sekery dótknył, wjazny jeho ruka a njemóžeše so na žane wašnje wottorhnyć. Što činić? Wohladny so a widźi, zo tam nuza dźe za nim a wola: „Hlej, slépco! Njejsy mi wućeknył!“ Kowař wućahny nóž, kotryž měješe w kapsy a poča tu ruku rězać, wotrěza sej ju a wućekny. Přińdże wróćo do swojeje wsy a poča pokazować ruku a praješe, zo je nětko hižo Nuzu widźał. „Hlej“, powědaše, „pohladajće, kajki mam napohlad, ja přińdźech wo ruku a mojeho towařša je samo zežrała.“

Ruska bajka.

Žadosć za ptačim kwasom.

Ptači kwas je moja radosć,
Ja jón skomdźić njemóžu.
Wšudźe widźu samu radosć,
Wšitcy na njón khwataju.

Njewjesta je četa sroka,
Ta je wam ptačk šibały.
Hawrona sej wjedźo z boka,
Won je muzik bohaty

Baćon je po cyłym kraju
Hosći na kwas klepotał
Na kwas so wšě ptački maju,
Dźěł bě hižo powědał.

Ale hdźe dom kwasny budźe,
Nichtó z ludźi njezhoni.
Lětsa tu a k lětu druhdźe
K wěrowanju zazwoni.

Nó, tuž wusi nastajejće,
Cheeće-li kwas wohladać.
Wěšče nětko dostanjeće,
Njesmějće sej sami brać!

M. N.

Wupytanje poslednjeje khowanki: Wobroś wobraz na lěwy bok. Hłowu starejo kemšerki namakaš deleka při Božej matrje.

Cyrkwinske powěsće

8. njedźela po Troch kralach, 22. wulk. rožka 1933.

Z Budyšina.

Prědowanski tekst: Mat. 8, 5—13.

W Pětrowskej cyrkwi rano 1/8 hodź. farař Paul prěduje (cyrkw. hudźba), dop. 1/10 hodź. ma farař *Große* kemšenje za čežkosłyšacych (w drastowni), dop. 1/12 hodź. ma farař Siegemund dźěćikemšenje a pop. w 3 hodź. křćenja. Pop. 1/6 hodź. ma farař Berg spowědź a Božo wotkazanje.

W *Marijnej-Marćinej* cyrkwi dop. w 9 hodź. farař Schneider prěduje, dop. w 11 hodź. ma farař Große dźěćikemšenje. Wječor w 6 hodź. farař Paul prěduje.

Zběrka za měšćanske a wokrjesne towarstwo za znutřkowne misijonstwo.

Wutoru pop. 3/4 hodź. je w Pětrowskej cyrkwi nutrnosć za njedźelniče. — Srjedu pop. w 4 hodź. zeńdźe so žónske mis. towarstwo (zwonk. misijonstwo) w Societät. — Srjedu wječor w 6 hodź. wobě wotdźeleni koła šuleŕkow w ev. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6. — Srjedu wječor we 8 hodź. ma farař Berg bibliski wječor w Tuchorskej cyrkwi. — Srjedu wječor we 8 hodź. ma farař Siegemund wječor za młodźinu w evang. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6. — Stwórtk pop. 1/4 hodź. zeńdźe so evang. šićowe towarstwo we wosadnej diakoniji na Seminarskej hasy 19. — Stwórtk wječor we 8 hodź. je zhromadźizna Módreho kříža w evang. młodźinowni na Hrodowskej hasy 6.

Ev.-luth. zwjazk młodych holcow swj. Pětra na Seminarskej hasy 19: Srjedu pop. wot 5 do 7 hodź. młodostna syla, srjedu wječor 1/9 hodź. hłowny a młodostny wotrjad.

Wumrěli: 7. jan.: Klara Pawlina Jagšowa rodź. Linkec, mandźelska frizéra, 68 l. 9 m. (wumrěła we Wulkej Swódnicy, pokhowana na Tuchorju). — 12. Bohumiła Rozena Kordinec, privata, 76 l. 8 m. — 13. Hana Emilia Dorothea Valdeckowa rodź. Schröderec, mandźelska podfeldwebla, 33 l. (wumrěła tu, přewjezena do Wittstocka nad Dossu). — Marja Amalia zwud. Höhlina rodź. Gědsanec, wudowa po sekretaru, 79 l. 7 m. — Augusta Emmelina zwud. Bräuerowa rodź. Plasnikec, wudowa po brónjowym mištru, 84 l. 4 m. — 14. Jan August Rabowsky, wyšši postowy rjadowaŕ na wotp., 78 l. 8 m. — 15. Wilhelm Arnft, gratmišter, 46 l. 10 m. — 16. Hana Karolina Hildebrandtowa rodź. Mičkec, mandźelska zarjadniskeho inspektora, 54 l. 1 m. — 17. Valeria Margareta Wanda Evelina von der Osten-Sacken, laborantka, 45 l. 4 měsacy.

Z Budyšinka.

Porjedźeńka: Dop. 1/11 hodź. nic serbska, a l e němska Boža służba (farař Handrik-Poršiski).

Z Hornjeho Wujezda.

Dop. w 9 hodź. němske prědowanje, 1/11 hodź. dźěćikemšenje za 6. hač 8. šulske lěto. — Srjedu pop. w 3 hodź. křesćanske žónske towarstwo pola Wićazee. Wječor 1/8 hodź. bibliska nutrnosć na farje. — Pjatk wječor towarstwo młodych holcow.

Z Huski.

Dop. w 9 hodź. němske prědowanje, 1/11 hodź. dźěćikemšenje.

Ze Slepoho.

Dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boža służba. — Zběrka za socialne dźěło cyrkwje. — Smjertny kěrluš so spěwa za Mariju zwud. Synkowu z Brěžowki.

Z Wjelećina.

Dop. w 9 hodź. němske kemšenje, k čemuž so Božo wotkazanje přizamknje, 3/11 hodź. dźěćikemšenje. — Pjatk wječor towarstwo młodźencow.

Z Wojerec.

Rano w 7 hodź. němska spowědź (duchowny Unger), dop. w 9 hodź. němsko kemšenje (vikar Hamann), 1/11 hodź. serbske kemšenje, na to spowědź (duchowny Unger), přip. w 12 hodź. serbske křćenja (duchowny Unger), pop. w 2 hodź. němske křćenja (vikar Hamann).

Swólbne powěsće

Sewrěli: Gerda Schmeljerowa rodź. Haafez w Budyšinje, 27 lět; khowanje budźe póndźelu pop. 1/3 hodź. wot hłownego zwonjenja w Kamjenu. — Hana Schelkowa rodź. Wurmez w Budyšinje, 70 lět; khowanje budźe jutře njedźelu dop. 1/12 hodź. na Tuchorskim pohrjebnišću. — Korla Kurt Schuster, zawěsćenski inspektor w Budyšinje, 34 lět; khowanje budźe jutře njedźelu pop. w 12 hodź. w krematoriju w Žitawje. — Emil Richard Hauša w Budyšinje, 56 lět; khowanje budźe póndźelu pop. w 2 hodź. na Tuchorskim pohrjebnišću. — Jurij Felikš Hauptmann, schewj w Schekezach; khowanje budźe jutře njedźelu pop. 1/2 hodź wot žarowańskeho domu. — Korla August Dornik, piekaŕski mišter na wotp. w Hodźiju, khowanje budźe jutře njedźelu pop. w 3 hodź. — Berta Defina rodź. Borne; we Wětšeru pola Lubija, 63 lět; khowanje je denja zhoboty. — Oswald Wojta w Hóšni, 51 lět; khowanje budźe jutře njedźelu pop. w 2 hodź. wot žarowańskeho domu.

Přejimanske wirzy 20. 1.

Pšenica 76 kg	181 186	bórnjace kružki	14,70-15,00
rožka, 70 kg	143-148	pšenź. wotruby	8,50 8,80
nalětni ječmjeń	170-180	rožne wotruby	8,40 9,40
nazymsk. ječmjeń	—	pšeńčna muka	35,50-37,50
wowa	115-120	rožna muka	23,50-24,50
čerwjeny dźěcel	—	woka	—
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	—
suche trub.	8,80 9,00	cokrowe truh.	—

Hospodarski rozhlad

Sobotu 21. wulkeho rožka 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,276
1 jendźelski punt	14,69	100 čěskosł. krónow	12,465
100 šwajc. frankow	81,03	100 franc. frankow	16,425

Burźa wječera z dowěrliwym měnjenjom do wjchšeho wukonjanja sakupichu, khrož so wupokaza z tym, so so kurzy akzijow, rentowych a dołžnych lisćikow skrućowachu. Burźa nochce finanzowonopolitiske pomery za tak wobuzne pichi spočatku njemějachu. W běhu dnja wschaŕ wschelake jenjenja dobre měnjenje trochu jehłabichu. Wschelake mogły so prózja, to statny sejm po krótkim pohedźenju so zajo na dołhi czas do prózdninow poda, haj, so by so zyle wopraszkował. Tajke žadanja njejsu znamjenja czilosće, ale khytrjenja. Wopraswdże njejsu so wulke rozhorjenje do schérokich wórschtow ludu a powěsćemi wo dźiwnym nałožowanju pjenjes a tak mjenowaneje raischeje pomocy. Wubjerk statneho sejma je pschi rozpomináwanju tuteje nałožowěze naschonił, so su někotři prunjy finjenczkojo tute pjenjesy, wja za zaplaczenje dołha, ale za kupjenje nuzowneho auta a za puczowanja k swojemu wjeselu nałožowali. Někto frajmuny, schto so pjecze a pjecze, czehodla wschelake nazionalistiske swjesli tak njemdrze pschecziwo sejmam wupłupowachu, kaž by rjek, so nicžo hódne njejsu. Lud wolu swojich zapósłanzow, so by pches nich swoje złóżby a pschecza hnydom psched najwyschschze stajne městno, psched wschej sławnoszu pschinjesł. Někto frajmuny, czehodla je take rozpomináwanje wschelakim kujeżkam do wosa a czehodla we wschelatich swjatkach so je wschědnym ludom tak jara wužko feterkuja.

Na produktowych wikach njejewi so žanych znamjenjow někajkeho wožiwjenja. Dowoz žita je wulki, pschecze jako statna žitarnja postajene žito pokupuje, to njebychu płaczijny do hjezdna klesłe. Na Drježdźanskich wikach płaczachu za rožka porucje póndźeli wo 10 pj. popuschczichu. Na Barlinskich wikach w hotowym tornje žaneho pschemenjenja njebě.

Wječera płaczejsche w Barlinje zentnar

pschenicy: 9,20—9,30 (9,30—9,40) hr., rožki: 7,50 hacź 7,60 (7,60—7,70) hr., jeczmjenja, nalětnjeho: 8,25 hacź 8,75 hr., najwjetkeho 7,80—8,20 (7,90—8,20) hr., wowsa: 5,55—5,70 (5,60—5,80) hr.,

w termijnowym wikowanju:

pschenicy:

za měrc: 10,02½ (10,23¾—10,22½) hr.,

za meju: 10,15—10,13½ (10,36¼—10,33¾) hr.,

rožki:

za měrc: 8,05—8,03¾ (8,23¾—8,21½) hr.,

za meju: 8,17½—8,13¾ (8,36¼—8,33¾) hr.,

wowsa:

za měrc: 6,07½ (6,15) hr.,

za meju: 6,22½ (6,32½—6,30) hr.,

w Drježdźanach:

pschenicy: 9,05—9,30 (9,15—9,40) hr., rožki: 7,15 hacź 7,40 (7,25—7,50) hr., jeczmjenja, nalětnjeho: 8,50—9 (8,60—9) hr., najwjetkeho: 7,75—8,40 (7,75—8,55) hr., wowsa: 5,75—6 hr.

Płaczijny w spinkach su płaczijnu nuzejschich wikow. Nuzej pak žane nasposmjenje njejsu, so njepschemenichu.

Wiki schtwórtk w Zhorjelcu.

Tu płaczejsche pschenica, hładschka 8—8,40 (8,10—8,50) hr., czejschka 8,70—8,90 (8,80—9) hr., rožka, hładschka 6,60 hr., czejschka 6,80—7 hr., nalětni jeczmjeń 7,50 hacź 8,50 hr., wowsh 5—5,40 (5,10—5,50) hr., butra 2—2,40 (2—2,52) hr., jeja 8—12 pj., běrny 2—2,40 hriwnow.

Płaczijny w spinkach su płaczijnu nuzejschich wikow. Nuzej pak žane nasposmjenje njejsu, so njepschemenichu.

Wiki schtwórtk w Halschtrowje.

Tu płaczejsche pschenica 8,80—9,10 (8,80—9,30) hr., rožka 6,90—7 hr., jeczmjeń, nalětni 8—8,80 (7,50—8,25) hr., nasuntši 7,40—7,60 hr., wowsh 5,50—5,60 (5,50 hacź 5,70) hr., běrny 2—2,50 hr., symo 2—2,25 hr., słoma, k sossanju 1,20—1,40 hr., słoma 1,40—1,60 hr., we wolejnych 1,80—2,30 hr. Wěrny 3 pj. twarohi 20 pj., butra 60—70 pj., jeja 10—13 (12—14) pj. sarčane hnjoj (80—90 pj.). — Prosoja 7—14 pj., běhoši 15—25 hriwnow.

Płaczijny w spinkach su płaczijnu nuzejschich wikow. Nuzej pak žane nasposmjenje njejsu, so njepschemenichu.

Hamtske a sudnistke powěsće.

Pschehladowanje:

Póndźelu 23. wulkeho rožka 1933

we **Brěžnym pola Hucinu:** Krowa (čerjenoja schaka). Kupjo sešo so dop. w 11 hodź. na gmejnskim hamjezu.

Wutoru 24. wulkeho rožka 1933

we **Wětšeru** w hoscenzu, dop. we 10 hodź.: Krowa;

we **Čornym Khćinu** w Fiedlerez hoscenzu, dop. we 11 hodź.: Soja, pš. njeti šrěd;

we **Ptačizach** w hoscenzu, přihł. we 1 hodź.: Klawěr, gramofon a krowa.

Konkursowe powěsće.

Sud je konkurs nad samožnjenom pschekupza Marja Theodora Schleinitz w Budyschinje, kłóżezaju terminu wodźerjawschi, schtwórt.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dušman w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunu, abo 1000 kg, nowak 10 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	20. 1.	19. 1.		20. 1.	19. 1.
Pšenica	184-186	184 186	symy	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	150-152	150-152	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nal.	—	—	nóšne lupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
ječmjeń	16.-175	165-175	polte lupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wowa	111-114	111-114	zeradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	raps. wosnik	—	—
pšeńć. muka	29,7-26,0	29,7-26,0	lany wosnik	1,40	1,40
rožna muka	19,6-21,6	19,6-21,6	such. trubanč	9,00	9,00
pš. wotruby	8,75-9,00	8,75-9,00	h rnj. kružki	13,80	13,80
rožne „	8,70-9,0	8,7-9,0	syno, 50 kg	1,75-2,1	1,80-2,15
rapa „	—	—	rožna słoma	0,55-0,7	0,5 -0,8
hróch Viktor	20,0-23,0	2 ,0-23,0	pšeńć. „	0,40-0,50	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,50	0,45-0,55
pjeluški	12,5-14,0	12,5-14,0	ječna „	0,4 -0,50	0,45-0,55

Płaczizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

20. januara 1933 Płaczizny po centn. a zł hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenje

Woły: 527

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	31—...
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	29—...
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	25—...
Mjenje picowane wóły starobow	18—24

Ryki: 708.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	25—...
Połnomjasne, młódše	23—24
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	21—2...
Spatne	18—20

Jałojcy a kruwy: 948

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	22—25
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	18—21
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	15—17
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	10—14
Mjenje a spatnje picowane	—...

Cełata: 1461

Najlepše wukormjene (2. družka)	34—40
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (1.)	25—35
Spatne (4.)	17—24

Wowcy: 4015

Młódše a starše wukormjene (1. družina	31—33
Starše wukormjene (2.)	29—31
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.	27—28

Swinje 7282

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow ha do 1½ lěta stare	—...
Wukormjene	36—37
Mjasne	35—36
Spatne	33—35
Rancy a kundrosy	31—32

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje

21. januara 1933 po hamtskim postajenju.

Wše płaczizny su po złotej hriwnje zrozymjo

Twora		najniža płaczizny hr	najwyša płaczizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,40	1,80
Čelace mjaso	1 „	1,40	1,80
Skopjace mjaso	1 „	1,60	2,00
Swinjace mjaso	1 „	1,40	1,80
Tukrainy swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Pšeńčna muka	1 „	0,40	0,56
Rżana muka	1 „	0,34	0,36
Khlěb	1 „	0,22½	0,25
Jědźne běrny, nowe	1 „	0,07	0,09
Rais	1 „	0,32	0,40
Hróch	1 „	0,40	0,8
Soki	1 „	0,41	1,0
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	0,96	1,00
Sušeny potš	1 „	1,80	2,00
Dobre mloko	1 lt.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,20	2,60
Jeja	1 štuka	0,09	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,41	0,6
Cokor drobny	1 „	—	0,76
Petrolej	1 „	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1 ctr	—	1,90
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Wiene płaczizny w Budyšinje.

21. januara 1933

Wše płaczizny su po złotej hriwnje zrozymjo

Najlepše twory so hišće wyše płaćeja.

Předmjet		najniža płaczizna	najwyša płaczizna
Pšenica,	50 kilo	8,80	9,00
Rožka	50 „	7,00	7,10
Ječmjeń	50 „	8,00	8,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wowsa	50 „	5,60	5,80
„ nowy	50 „	—	—
Běrny (we wulkowikowanju) (Wuwožna twora dróžša)	50 „	1,80	1,90
Syno	50 „	2,00	2,20
Słoma z maš. młóč pras.	50 „	0,70	0,90
„ „ „ k zast.	50 „	1,30	1,60
„ z cypami młóčena	50 „	—	—
Pšeńčna muka 60%	50 „	—	15,75
Rżana muka 60%	50 „	—	12,00
Pšeńčne wotruby	50 „	4,90	5,00
Rżane wotruby	50 „	4,90	5,00
Butra	1 „	2,20	2,40
Jeja	1 štk.	—	0,10
Husy	punt	0,75	0,80
Prosata 489 štuk	1 štk	4,00	12,00

Prosace wiki dźěchu pomalšo.

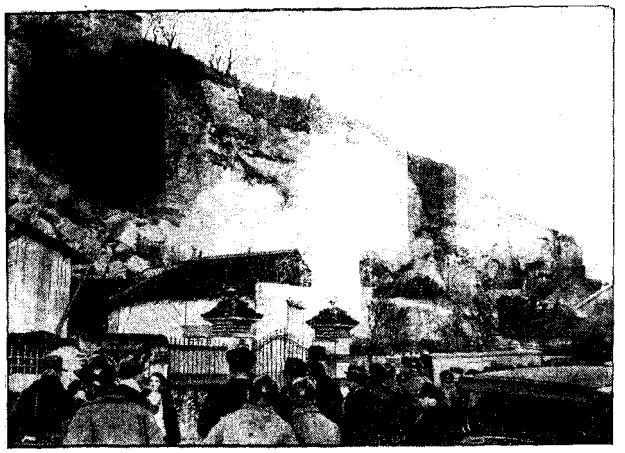

K wotwalenju zemje pola Toursa.
Blizko městačka Toursa w krótkowječornej Francowskej wotwali so wobšérna skała na tři twarjenja, mori 3 wobydlerjow a 10 zrani. Na wobrazu widźimy, kak hnydom po katastrofje wjesnjenjo a wojacy so do wukhowarskeho dźěła dawaju. — Zady rozbitych twarjenjow widźimy kur wustupować. Wón pokhadźa wot wohnja, kiž při njezbožu wudyri.

Wumětstwo a wědomosć

Palastowe dźiwadło.

Awtowi złóstnicy. Tutón žiwy, haj i emotiwny amerikanski zynkofilm (w němskej rěči) so w „palastowym dźiwadle" wuswětluje. Čin je wězo ryzy amerikanskeho raza, wšo je spěšnosć, čerjenje, tempo. Wojowanje ze złóstnikami njemdrze wujězdźowarjo po hasach a arenje, trochu sentimentalnosće, wěz też lubosće — wšo ryzy amerikanscy! Tajkich filmow smy dosć widźeli w dobje němeho filma. Ale mjez tym smy so dyrbjeli hněwać na telko njesłódnych a hłupych zfilmowanych operetow, zo tutón film witamy jako wotměnjenje. Buck Jones hraje wubjernje wujězdźowarja. Pódla so pokaza hišće krótki tohorunja amerikanski wjesołofilm „Hudźiny kašě", połny ryzy amerikanskich wrótnosćow. Pokazuje so też hišće film wo honjwje na jelenje a kamzyki pola Oberammergaua. Přispomnić so hišće dyrbi, zo su zastupne płačizny so khětro zniżile a zo so nětko też wšědny dźeń trójcy hraje, mjenujcy w 5, 7 a 9 hodźin.

W Centralnym dźiwadle

přewjedźe so zynkofilm „Tarzan, wobknježeŕ pralěsa". Hłownu rólu w tutym filmje hraje Jonny Weismüller, swětowy mištr w pluwanju. Film skutkuje wosebje přez dyrdomdeje w pralěsu. — We pódlanskim programje widźimy město Benares při swjatej rěcy Ganges ze swojej lětnysacy starej kulturu. — Eddy Polo, znaty hrajeŕ w senzaciskich filmach, poskići mały sketš, w kotrymž wšelake drasty na žortniwe wašnje přesadźuje, kotrež je direkcija Centralneho dźiwadła dobroćiwje darila. Čisty dobytk tuteho přesadźowanja je k lěpšemu zymkej pomocy. Bohaty přiklesk mytowaše tutón nadobny skutk. G.

Přilopk

* **Sskužebna holca jako nadpadnica.** W Torgi spyta 25lětna sskužobna Marjana Gomulinka fabrikanta swojeje dźěćedowarki, kotraj běše hama we wobydlenju, stónzowacą. Wona ji pichi wječeri ichatowu powjas wokoło schije sadźerny. Na wołanje nadpadnjenje pschikhwatachu wobydlerjo doma. S wulkej próznu poradźi so jim, nadpadnjenu z rukow sskužobneje wumóz a ju saso k žiwjenju sbudźiś. Sstóstnizu policija pschepodachu. Wona so wusma, so je swój wopor mjerić a potom wurubić chcyła, so by sebi pjenjezy wostarała, dokelž dźěcźo wocźakuje. Nasajtra holcu sa wón nowu lěsnu sajstwoweje komorki wobwěznjenu namakachu.

* **S tobakowej trubku so sadusył.** W Szentešu we Wuherskej wobsunu so pschi hladkosći bur, kiž runje trubku kurješe. Pschi padnjenju so jemu trubka tak njesbožownje do krka stłóčí, so so wón tehodla sadusy.

* **„Malyginej" pomhaj je wobcežene.** Kaž je znate, je ruski lódźamak „Malygin" w lodowym morju we wulkej nuzy. Dokelž tam pschezo zymne wichory satkadźeja, hodźi so sniesbožonej lódźi cźežko pomoz pschinjesć.

* **Želesnisce njesboże w Ameriki.** Blizko Knoxville w Jowaskim stacže wozsobowaj cźahaj z polnej sylnosću do so srasyschtaj. S rosbitych wosow swucźahachu schtyrjoch morwych a 23 ranjenych.

* **Prěni deschcź wot meje.** W Iraku (Mesopotamskej) je so pjatk saso prěni krócź mok pobłednjeje meje deschcźowało. Kraj cźerpješe pod suchotu, kaž tam hišće njesnajachu, dokelž běše novembersti deschcź wuwostał. Wobydlerstwo běše hižom do wulkeje nuzy pschischło.

Dźěło za narod

Serbske Blido w Lipsku

Lipsčanscy Serbja zhromadźichu so zańdźenu wutoru 17. wulkeho rožka w małej Radnej pincy k prěnjemu čitanskemu wječorku w lěće 1933. Jako heslo za nowe lěto zaspěwachmy sebi Handrija Zejlerjowy spěw: „Trać dyrbi Serbstwo, zawostać!" Knjez wyšši wučeŕ Bjedrich powitaše wšěch skhadźowarjow wutrobnje a přeješe wšěm wšo dobre w nowym lěće. Powitaše wosebje knjezow studentow, kiž su so ze serbskoje Łužicy, ze serbskeje hole zaso do Lipska wrócili, zo bychu tu swoje wědomostne dźěła pokračowali. Ke khwalbju našeje serbskeje hole zaspěwachmy sebi dale: „Kaž so města čerwjenja, tak so hola zelenja." Wěnowany bě tutón wječork redaktorej Serbskich Nowin, Markej Smolerjej. Knjez Bjedrich rěčeše słowa česćenja k jeho 75. narodninam. Dale podawaše nam k. Bjedrich krótku statistiku Serbskeho Blida z lěta 1932. W zańdźenym lěće zhromadźichu so Lipsčanscy Serbja 40 raz při Serbskim Blidźe. Wot tutych skhadźowanjow běchu 5 wědomostnych abo literarnych, 4 čitanskich a spěwnych, jene jubilejske (250.) skhadźowanje, 1 wopytanske (pola dr. Šołty, fararja w Markranstädt) a 29 jednorych abo bjesadnych skhadźowanjow. A wopyt tutych skhadźowanjow? Wšo hromadźe bě jich 299 wopytowarjow, potajkim w přerčzku 7—8 wopytowarjow na jenej skhadźowaney. Wot tutych 299 wopytowarjow bě jich 109 studentow a 190 nještudowanych. To rěka: na jenej zhromadźiznje w přerčzku 2—3 studentow a 4—5 njestudowanych. Što dźělachmy? Nimo pěstowanja serbskich spěwow poskići so 10 přednoškow. Themata přednošowarjo tutych 10 přednoškow: 1. Jan Kollár (stud. theol. R. Šołta). 2. Łužica — naša domizna (ze swětłowobrazami). Přednošowaŕ: stud fil. Jurij Henčl (na jubilejnym skhadźowanju). 3. Serbske studentstwo w Lipsku (stud. theol. Gerard Wirth). 4. Serbske narěčne spomnjenja (stud. fil. dr. Wirth). 5. Kollár a Goethe — přečelne poćahi (knjez Bjedrich). 6. Serbske narěčne spomnjenja — pokračowanje (dr. P. Wirth). 7. Rozpominanje wšelakich nastawkow w serbskich a němskich časopisach, dopisy a rozprawy (k. Bjedrich). 8. Arnošt Muka †. Jeho žiwjenje (stud. theol. Gerard Wirth). 9. Arnošt Muka †. Muka jako wuslědźeŕ našeje ludnosće (stud. theol. Jan Paleŕ). 10. A. Muka †. Muka jako spěchowaŕ serbsk. pismowstwa a Muka jako narodowc (stud. theol. Jan Paleŕ).

Knjez Bjedrich dźakowaše so nanajwutrobnišo wšěm, kiž su so přez swój wopyt a přez swoje dźěło při Serbskim Blidźe za naš luby serbski narod wuznali. Dokelž wjele Serbow nadeńdźemy, kiž wot narodneho dźěła ničo wědźeć njechadźa, tuž cheemy my, kiž bychmy wjele za to dali, hdyž bychmy we Łužicy skutkować móhli, čim bóle za naš narod dźěłać! — Přichodne wědomostne skhadźowanje je 7. mał. rožka w małej Radnej pincy. P-f.

Pólske Towarstwo Přećelow Łužiskich Serbow w Póznanju

wotmě wutoru 17. t. m. wólbnu zhromadźiznu ze swjatočnosću k česćenju naseho wótčinca profesora dra. Arnošta Muki. Bohužel so jenož mała črjódka zeńdźe. Knjez direktor Ludwiczak jako starši towarstwa wotewrì zhromadźiznu z krótkim zawodom do serbskich stawiznow a literatury. Na to zaspěwa Póznański khór „Harmonja" dwě pěsni Bj. Krawca, njenujcy „Hory módre" a „Swjaty ducho přińdź". Khoru wša khwalba słuša. Nětko sćěhowa jako hłowny dypk cylej swjatočnosće přednošk profesora Póznańskeje university, knjeza dra. Rudnickeho, kotryž bě jara derje přemyslany a wuloženy; bě hnydom spóznać, zo profesor Rudnicki naše serbske poměry derje znaje. Što je rěčnik wo skutkowanju naseho wótčinca wuwjedł, nochcu wospjetować, dokelž je so wo Mucy stokróć pisało w Serbskich Nowinach a kóždy Serb dyrbjał tola dźěławosć teho duchoweho hobra znać. Přednošeŕ hišćo poreći wo powšitkownych poměrach, w kotrychž smy my Serbja žiwi.

Na diskusiji, kotraž so přednoškej přizamkny, doda so hišće někotra strowa myslička. Prěni dźěl zhromadźizny so skónči ze spěwomaj „Madlenine jutry" a „Hodowna" Bj. Krawca, kotrež nam spěwne towarstwo „Harmonja" zanjese.

Přizamkny so jako druhi dźěl zhromadźizny rozprawa předsydstwa towarstwa. Różojta ta rozprawa runje njebě, wšak maja też Polacy so dźensa čežko bědźić z krizu. Knjez redaktor Powidzki jako podstarši rozprawješe wo zjězdźe „Zwjazka Towarstwow Přećelow Łužiskich Serbow" w Prazy. Nětko wotmějachu so nowowólby předsydstwa. Přez aklamaciju so stare předsydstwo znowa wuzwoli z knjezom direktorom Ludwiczakom jako staršim na čole.

Z tym so zhromadźizna skónči. Posedźachmy hišće khwilku a bjesadowachmy sej wo tom a tamnem při skleńcy čaja. Tak so lětuša wólbna zhromadźizna Towarstwa Přećelow Łužiskich Serbow w Póznanju skónči z krutej wolu dale dźěłać za naš luby mały narod. A. K.

Češki moleŕ Jaroněk wumrěł

Sławny morawski moleŕ Bohuš Jaronjek, kiž bě dłeši čas kohorowaty, je srjedu 18. 1. w Zlinskej khorowni 63 lět stary wumrěł. Wón so narodźi w Zlinje a studowaše najprjedy wumělske rjemjesło, bu pak pozdźišo moleŕ a grafik. Poby 5 lět w orienće a też Hewak wjele pućowaše. Wot lěta 1898 bydleše we Wołoskej Mjezyrěči a pozdźišo w Różnowje pod Radhošćom. Je molował hłownje wołosku krajinu a wołoske wsy a městačka. Znate su jeho wulke barbojte drjewoŕzy. Skutkowaše też jako spisaćeŕ a je w Różnowje założił wołoski muzej w přirodze.

Žadosć wulkoměšćana za zymskim sportom.

zamóže naš wobraz dosć skutkownje předstajeć. Ludźo, kotřiž dyrbja měsacy dołho mjez wysokimi murjemi swoje žiwjenje wjesć, su nam pozdźe zrozumliwi z jich žadosću za přirodu wonkach. Tam čuja, zo móža raz wotpołožić wulkoměšćanske puta a swobodnje dychać w čistym powětře. Štož nastupa zymski sport, maja so Winscy sportarjo wosebje derje. Zyma, kotraž je nětko ze sněhom zastupiła, wobrazi jim blizko wulkoměsta idealnu sportnu krajinu. Tu su wšitke wobkhadne připrawy, z kotrymiž so w sławneho Winskeho Lěsa dojeć hodźi, wot nětkotrych dnjow přepjelnjene. Naš wobraz předstaja hobrske přiwal za sport zahorjenych Winjanow při elektriskich železnicach, kiž do wokolinow wjedu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnika 1,51 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhwkam čłeneho zmjezbożenja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je za čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde zmjezbożenje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne zmjezbożenja dyrbja so banev hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnia nadrobnje wumělenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny hižo a hižo worjeuja.

Čisło (Nr.) 19 — Budyšin — Póndźelu, 23. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Demonstracija nacionalnych socialistow na Bülowskim naměšće w Barlinje

K wopomnjenju wjednika nazionalsozialistiskeho wotdźelenja Horsta Wessela, kotrehož hižo kommunistojo skónčowali, hu nazionalsozialistojo njedźelu w pěćhodźinowej rejowanju wot 4 hodź. do 9 hodź. wječor w Barlinje wuhotowali, po kotrejž so nazionalni sozialistojo na Bülowskim naměšće pěšeh kommunistiskim Liebknechtowym domom sestupowachu. Pěšeh pohrjebnišćerjom pěšiškuschnjy standarty „Horsta Wessela" wot sakhoda hač k zwjobnemu pohrjebnišćeju Weselej žwójby jdałkr stejachu. Pěšhi rowje běchu khorhojne wotpósłanstwa Barlinskich a brannborskich wudyrnych wotdźelenjow se sastorowanymi khorhojemi so sestupale. Też khorhojnej wotpósłanstwje Winskeju studentskeju swjatkow „Normania" a „Allemania", kotrymž bě Horst Wessel jako student pěšiškuschał, so sastupowaschej. Wokolo 2 hodź. w Wolf Hittler s pěšewodom swojeho adjutanta Brücknera pěšihźe. Hłowny wjednik wudyrnych wotdźelenjow Röhm, wjednik schkitažnych wotdźelenjow **Himmler**, dr. Goebels, princ August Wilhelm general s Eppe a wjele wotpósłanzow jeho pěšewodźachu. Farař Behse měješe předowanje. Potom wjednik **Adolf Hitler k rowej stupi, so by morwenu wěnowany rowotwy kamjeń**, sornowzowy ponnik s bronsowej khorhoju, powjeńčił. Spominaše na Horsta Wesela, kotryž je Horstowy Weselowy spěw napisał, jako pěžnerjerju nazionalsozialistiskeho hibanja. Horst Wessel je se swojimi spěwom rjekowše chcyże tohole hibanja najžiwlnišho wuprajił. Milijony hu po jeho wopomnej žnjerezi tónle spěw spěwale. Někotre njeje hischcze cžaj, skorjež a žałosćiš, ale žłubicej, spěwowu mysł srosumieć, hač wulka hodźina pschindże, w kotrejž němski lud s hanby a wuńmješenja sažo stanje. Na to Hitler, mjes tym so bubony zabubnowachu, wěnz na rowowy kamjeń połoži. Na to druhe wěnzy žłkdowachu. Mjes nimi bě wěnz, kotryž jedyn **stahlhelmowy žołubstaw po kronprynzowej poruczeńcezi słoži**, runje tak wěnz prynza Wilh. Augusta. Po duchownym požohnowanju so kommando „Směrom stacj!" salwoła, na cjoł Horstowy Weselowy spěw zhromadnje sazpěwachu. Potom sajtupnizy druhich organizazijow, wjes dołhimi też stahlhelmi, pschi rowje wěnzy zložichu.

*

Mjes tym běchu so na Bülowskim naměšće s frontu k Liebknechtowemu domej nazionalnosozialistiske wudyrne wotdźelenja zhromadźile. Cžahi s rospuschczenymi khorhojemi a hudźbu s pěšewodom policije pěšhi cžěchu. Hdyž bě so zwjatočnjosć pschi rowje skónčiła, wudyrne wotdźelenja nimo swojeho hłownego wjednika Röhma k rowej Horsta Wessela cžěchu. Potom so do zwojich kwartěrow abo do sportowniščerja podachu, hdyž so wjeczor tohorunja w Hitlerowej pschitomnosći wulki wopomnjeńsći zwjedźeń wotmě.

Kommunistojo běchu pola policije pschečživo tomu protestowali, so so nazionalni sozialistojo pšeh Liebknechtowym domom zhromadźichu. Njedźiwajo tychle protestow so sestupanje nazionalnych sozialistow na Bülowskim naměšće njeje sakasało. Hižo rano sahe běchu zyłne policajske wotdźelenja Bülowske naměšto wobhrodźili, so by so kommunistiskim napschečiwnym demonstrazijam zadźiwało. Kommunistojo so tohodla skoro we wschěch dźelach Barlina k napschečiwnym demonstrazijam zhromadźowachu. Policija tele zhromadźiny s pomozu gumijowego klumpacha abo se satrašacymi wutrělemi rozehna. Pschi tym na jenym měsnje Gormannskeje dróhy kwawny pschipadk sta. Jeneho policajskeho strażnischtra, na dowolenźy, kotryž bě ziwilnu drastu wobleczeny, kommunistojo sesnachu. Do njeho so ſ nožom dachu a jeho žmjercz strašcznje sranichu.

Olo Habsburgski w Mnichowje pobył

Kaž je dopižował Winskeho „Abenda" zhoni, je so tuschczišo, so je Ota Habsburgski w posledninim cžasu Kölln a Mnichow wopytał. W tutymaj městomaj je so pjecza s politikarjemi jetkał, wo kotrychž je znate, so sa swjedźenje bayerisko-awstriisko-madźarskeho hospodarskeho bloka dźěkaju, kotryž so ſ Italskeje namjetnje a pschejmuje. Sajmnawe je, so je Ota Habsburgski w tym zamym cžasu kaž awstriski swjatkowy kanzler dr. Dollfuß w Mnichowje pschebywał.

Wobzamknjenje wobydlerskeho wubjerka němskeho sejma

Wobydlerski wubjerk němskeho sejma je schtwórtk wo schkitanju podružnikow dowuradźił. Wubjerk je namjety zentrumskeje strony a sozialdumokratow pschijał, kotrejž němske knjeżerstwo wo naprawy namołwja, so by so podružny pjenjez po smjerschczenych dochodach słožił, a so by so k płaczenju swólniwym ale dla bjezdźěłnosće atd. k płaczenju njekmanym podružnikam dožahaza pomoz sneżeła. — S sjednacze pschečživo wóžom hłosam pschi njewobdźělenju dźewjeć zobustawow je so kommunistiski namjet pschijał, so dyrbja so njesamožiżi podružnizy pschečživo cžasanju schkitacz, tak so so žadyn k płaczenju njetkmany podružnik njemóże ſ wobydlenja wuhadźicz, pryedy hač so jemu njeje podobne wobydlenje poskiczilo.

Francowščina prěnia cuza rěč

We wyschich schulach wot 1934.

Sakske ministerstwo sa ludowe roswuczenje je so rozsudźiło, wot 1. haprcze 1934 sa wyschiche schule jako prěnju zusu rěcź na město jendźelschczinu franzowschczinu sawjesć.

Po dojednanju němskich krajow, ſ požrědnistwom němskeho snutskowneho ministerstwa dospitcho, dyrbjesche hižo wot jutrow 1933 franzowschczina prěnja nowischa zusa rěcź być. Tutomu dojednanju je so najwjazy němskich krajow pschisamkło. Sakska je so je zwojimi pschistupjenjom k tomule dojednanju hacź dotal wrócžo dźerzała, dokelź bě halle jutry 1926 jendźelschczinu jako prěnju nowischu rěcź pschedpisała a dokelź dźiwische najpryjódzy wocžakacz, hacź wschě te kraje, kotrejž dojednanju je pschistupiłe, jo w postajenym cžasu też wopraudźe pschewjedu. Dokelź tomu tak je, je też Sakska dojednanju pschistupiła a ſ tym pschecża, ſ wjele stron wuprajene, dopjelnika.

Zapłaćenje khorobnych wopismow dyrbi so wotstronić

Sozialnopolitiski wubjerk němskeho žejma je pschečživu hłosam zentrumskeje strony a schescžijanko-sozialneje ludoweje skužby namjet kommunistiskeje strony pschijał, so by so **sapłaćenje ja khorobne wopišma ja rezepty spuschczilo.** a so by so khorym sažo to dawało, schtož je so jim 1. januara 1930 dawało, pódła toho pak też połepschenja kotrej je so njeje tym sahjedźe. Němskonazionalni njeje so pschi wotpósłowanju wobdźělili. Němske knjeżerstwo so napomina, so by na to so poczahowaze sakonjowne nacžiski pschedpołożiło.

Čorna khorhoj w Homburgu

Ratarjo hornjotamnišeho wokrjeża (we wjeczornej Němskej) běchu ratarjowy žobotu dopołdnja na demonstraziju do Homburga, žydła krajneho radźeżelstwa, swołali. Nětždże 3500 ratarjow do Homburga pschicżeże, hdyž so demonstrazija w rjedże a měrje sta. W dołhim cžahu je wjele cžornych khorhojow a taflow unjeżeše, na kotrychž běchu protesty pschečživo dowosej wukrajneho žada a druheje zyrohy cžitacz.

Nazionalnchо sozialista w Düsseldorfu sastrěli.

Hdyž pjatk wjeczor wotdźelenje nazionalnosozialistiskeho wotdźelenja w Düsseldorfu domoj cžehnjesche, do njeho ſ kommunistiskeje korežnej tšelachu. Nětždże 15 hacź 20 wuttšeloo bo spuschczi. Wordźelenjowy wjednik Weterkamp so žmjertnje srani.

Nadběh na Brnske kasarny w Cechach

Po wyschnoscinym wosjewjenju je so žobotu w nozy pjecz dźesacz muži do kasarnow 43. pěšeho regimenta w Brnje dobyło. K tšelenźy je doschło, pschi kotrejž je so 5 ludźi sranilo, mjes nimi tšo cžežko. Jedyn ſ cžeskosranjenych je bórzy wumrjeł. Wjele ludźi hu sajeli.

*

Wo podawku so sledowaze nadrobnosće powěda: Wyschschi leutnant reserwy Władisław Kobezinek, kotryž je w Brnje jako dźiwnoschi nahły cžłowjek znaty, je w poslednim cžasu ſ sastschistami wobtkadźał. Jemu je so poradźiło, tutych narěcžeć, so bychu so ſ dwěmaj automobilomaj do Brna dowjeżeć dali, so bychu tam pjeża sastschistiku zhromadźiznu schkitali. W Brnje pak jich wobrěcża, je bychu nadpad na kasarny 43. regimenta sčinili. Někotři sastschistojo pšches sadnju kasarnsku murju sakěchu a strażnikow hłownych wrotow wotbrónichu. Jedyn strażnik pak mózješche wojakow alarmowacz, kotříž so hromadze ſ alarmowanej policiju nawalnikam napschečživo stajichu. Po krótkej tšeleńzy nadpadnikow pschemóchu. Dźeł ſ nich sajachu, druhi cžehnychu.

Hrožace listy pschečživo juhosłowjanskemu pósłańcej we Sofiji.

Juhosłowjanski pósłaniz w Sofiji je wjele hrožacych listow po sdaczu wot Mazedonzow dostał. Pósłaniz je listy bolharskemu knjeżerstwu pschepodał a sdobom prošył, so by jeho schkitało.

Też licžba džełonjemějerjow w Franzowskej pschibywa.

Hacź runje je franzowske knjeżerstwo pschipowědźało, so so hospodarska krisa bórzy pschewinje, licžba džełonjemějerjow w Franzowskej pošledni cžaj stajnje pschiběra. W cžasu wot 7. hacź do 14. januara je so znowa 12.957 džełonjemějerjow samołtwilo, ſ cžimž je licžba džełonjemějerjow na 297 306 stupiła. Wopraudźe pak je w Franzowskej znajmjeńšcha dwójzy tolko džełonjemějerjow.

Bomby přećiwo ludowym domam w Španiskej

W nozy k žoborze je pšeh ludowym domom w Madridže bomba rosbuchła. Też znutska twarjenja je bomba rošmuchła. Pjatnacz wožobow je so sranilo, njes nimi někotre žnjerzinje. S rosbuchnjenjom je so wulka ikhoda w twarjenju nacžinła. Też na někotrych druhich městnach su w Madridže bomby rosbuchle.

Też do ludoweho doma w Sevilli stej so w sandźenej nozy dwě bombje cžiśkej. Domownik ludoweho doma je sapalazu bórnizu jeneje bomby ſ wodu hašmyk. Druha je rosbuchła a schtyri dźeći, jenu žonu a žydom muži sranila.

Policija je tši wožoby sajala.

Rozbuchnjenjowa katastrofa w Mexiku

W mexikanskim měsce Morelinje so ſ rosbuchnjenjom 30 ludźi mori a 35 bóle abo mjenje srani. Nětždże 30 twarjenjow je so sapuscjło.

Rosbuchnjenje dynamita je so w składowni statneho drohowneho sarjadnistwa stało a so ſ njewobhladniwosću schofera sahwinowało, kotryż je sažwjeżenej petrolejowej lampu do magazina sastupi. W tutym 60 kašcžkow dynamita leżeshe. Wšchěm dynamitowym skład je satrašchnym hrimotom do powětra slecz a. Zyle město so ſ powětrownym storkom satschaże a daloko ko kruchi muroju, zyhele, cžrjopy schkleńzow atd. wjerhnychu. Wjele khěžow we wokolnosći je so cžežko wobschkodźiło. 20 twarjenjow jo so da cžista wupuscjło.

Lud'azhy woporow by hischcze wjazy było, hdy njebudźische na 100 wojakow, kotříž su hewak w twarjenju pschitomni, w cžasu rosbuchnjenja na patrouillowej žłuzbje w městeje było.

Zbožk w Senegalskej

W franzowskej senegalskej koloniji (we wjeczornej Afrizy) je jedyn domorodny stłah pšescžiżiwe knjeżerstwu postawił. K polnozy wot rěki Senegala ſ wojazy do sbožkarjow srašnu. Sbiehi domorodni su e'cžako telegrafowy powed mjes Alegom a Mndźerimi wobschkodźili.

Też w Pardubizach pucz spytali.

Njedźelu wjeczor su w Pardubizach wobydlenja sastschistow pschepytali, dokelź běchu jich nadpad na kasarny pšeschkow w Pardubizach wotmysliłi, kotryż pak je so w poslednim wokomiku pscheradźił.

W **Prazy** su pola nawjedowazych žobustawow sastschistiske strony wobydlenja pschepytali a nětždże 70 wožobow sajeli. Wjele materiala je so namakało, kotryż so pruhuje. Nadpadnikowcho nadpjerarja, 30lětneho Kobezinka, njejsu móhli hacź dotal sajeczi.

Japanska Chinje hrozy

W japanskim žejmje je swonkowny minister Ujchida nadrobnu rosprawu wo rauschoasiskich praschenjach a wo hospodarskej krizy podał. Japanska je njewotwisnosć mandžuskeho stata pschipósnała a iakitowanske dojednanja ſ

nowym fiatom wobsamka. S tym je ẞo rukowanje ſa ſakhowanje měra w ranſchej Aſiſkej dako. Miniſter Uſchida je pſcheſwědčeny, ſo Swjatk Ludow a mukrajne knjeſerſtwa pſchipóſnaju, ſo je ſtejiſchcho Japanſkeje pſchiſtojne a prawe. **W Chinje je nětkole politiſka mucjenja wjeſcha dyžli hdy prjedy.** Po wěrnyhódnych powěſćach je knjeſerſtwo w Nankingu namjet praktiſky pſchiſako, ſo dyrbi ẞo pſcheczíwo Japanſkej pſchi chineſk. północnej mjeſy wojowacj. Japanſka ma ſa ſwoju winowatoſcj, ſo Chinu na woſudne ſcěhwki kedźbliwu czini a ju napomina, ſo by ẞebi daliſche krocjele thutuje pſchemyſlila. W naſtupanju Lytionſkeje rosprawy Uſchida pſchicziny njenowatoſche, ſo

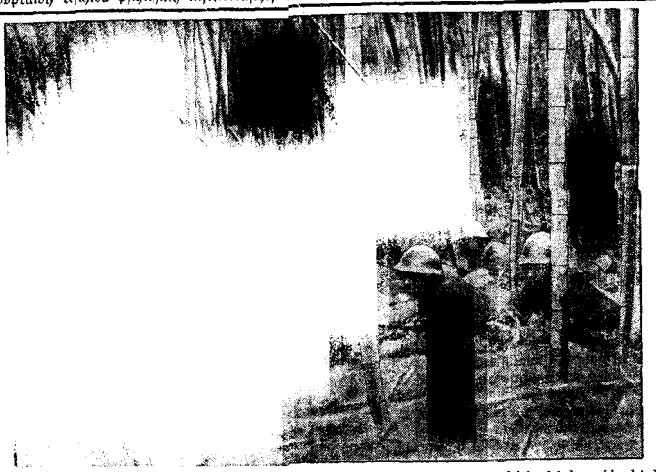

Wójna w bambusowej husćinje.

Japanscy pěšcy khowaju so při wojowanjach wo Shanhaikwan w bambusowej husćinje. Khowanje we bambusowym lěsu je wojowanski srědk, wo kotrymž so hižo w zastarskich khinskich wójnskich rozprawach pišo. Widźimy potajkim, zo też nowočasnje wuhotowane wójsko, kajkeż japansko je, njemóže so zminyć tajkeho jednoreho škitanskeho srědka.

trych Da Japanſka tule rosprawu, kotraj chineſke nadkjeſtow ſa Mandźuſku ẞada, njemóże pſchipóſnać. Japanſka ẞebi žiwje pſcheje, ſo by wo tym ſe Swjatſkom Ludow dale dowěrnje jednała.

Chże Japanſka też w krutej ſymje wojowatʒ?

Poſtupowanje japanſkeho wójſka ſa chineſkej wulkej murju je tak wobſchěrne, ſo ẞo ſda, ſo ẞo w bliſchim cžaſu nawal do Dżeholſkeje prowinzy njedźiwajcy ſurowe ſymy ſapoczinje. Pjatk ſu Japanzy městno Shinſi wobſadźili. To móże ẞo jako pſchihotowanje ſa nawal do Dżehola wobhladacj.

činił. Kunje ńawopačne su katolscy Sokoljo pómjali, byrnjež so to powšitkownje njepřipóznało. Tola tajki lamento post festum ničo njepomha. Stajimy so na pódu woprawdźitosće. Budźemy po nowych wobstejnoſcach, byrnjež kóždeho njespokojiłe, dźěłać za najhródźe kubła, za wěru a narod a z tym za zdźerž nje našeho jara wohroženeho ludstwa. Starosta poda běh mnohich jednanjow za znatym wukóncom. P čita też někotre sady přeměnjenych wustawkow. nich so cźłozwučowace jednoty wšće cyrkwinscy n poznaja a dostanje tak kóżda swojeho duchow radnika. Hewak zarjadnistwo zwjetša po dotal wažnju wostanje. Dla přizamknjenja župy k wj organisaciji ma so dojednać, też dla zawěšćenja druhich wěcow. Tak budu drje so přećiwnicy po zmérować, hdyž wuspěchi za naše ludstwo po formje sćěhuja, wo čož dźěn je wšće wobmaj nomaj činić. K dokónčnej kročeli budże drje so jena župna zhromadźizna powołać dyrbjeć.

Wołzamkny so dale, zo jednota zwučowanjo rodnych rejow wospjet zarjaduje a to za wobdź kow cyle darmo. Tute započinaju so wutoru 31. różka wječor we 8 hodź. we Wudworjanskej ko Wšitcy su lubje witani. Tuž njedlij so, serbska džina a wužij witanu přiležnosći Nětko zarjadn wot měšćanskich zajmcow wšelake rejwanske zy na wsach, zo by so wjesna młodźina na nowe wjesnemu duchej njewotpowědace šmóranje a s nje na žurli zwučila a to za drohe pjenjezy. W ralso naše přistojne serbske reje, kotrež je na Bjarnat Krawc zarjadował. Jeli móżno, wot jednota 19. mal. różka zymski swjedźeń we W rju. Sobustawy so z tutym k sobudźěławości n wja. Při serbskej zabawje a rozmolwje wo naši rodnym położenju zwosta črjódka po posedźen šće khwilku hromadźe, doniž někotrych narodn nowatosć k nowemu dźělu do Pančic njewotwoła

Dźěło za narod

Zhromadźizna Pančanskeje jednoty.

We Wudworju, 20. wulk. różka 1933.

Na swjatcho Bosćijana popołdnju zeńdźechu so sobustawy Pančanskeje jednoty w „Herbskej grychć“. Starosta hr. Natuš-Khróšćanski, witaše wšitkich nanajwutrobniśo na porjadne posedźenje, drjo mału čŕjódku, ale njekhablace žro jednoty. Kaž kóżdy hospodaŕ na prozy noweho lěta swoju bilancu čini, tak też kóżde towarstwo, hač je dobytka měło w zašłym lěće. Wšudże jewi so hospodaŕska nuza a ta poćežuje w mnohim naše narodne dźěło. Tola je so jednota prócowała, po swojich mocach sokolski zaměr spěchować, byrnjež w mjeńšich kruhach było. Hospodaŕsko położenje nuzuje k zlutniwości a tak někotři bratŕa też na narodnym polu lutuja a so tohodla narodneho dźěła zdaluja. Tola to je wopačna zlutniwość. Wutroba a duša chcetej też něšto k pozběhnjenju ze wšědnych staroscow měć, a te namakatej we kole sebjewědomych Sokołow, w jich zhromadźiznje. hdźež so znowa zahorja za kubła wótčinske.

W dalšim poda br. Brěžan-Worklečanski rozhlad wo financach jednoty. Njehłeda jara spokojace. Přinoški so porjadnje njepłaća a też też w towarstwach pjenježnje klaca. Tola budże jednota swoje přisłušnosće dopjelnić, też napřećiwo druhim wustawam. Dołh pola Zwjazka drje khětro tłóči, tola budże so někajki modus vivandi, přijomny wupuć namakać, zo so wuruna. Přitomni br. składowachu lnydom přinoški, tak zo móże so něšto zezapłaćeć. Dalše budże pokładnik pola jenoltiwcow zběrać.

Potom přečita starosta přeprošenje „Lipy Serbskeje“ w Pančicach na jeje 25lětny jubilej, kiž so srjedu 8. mal. różka w Pančanskim hoseńcu ze spěwnym koncertom, orchestralnymi poskićenkami, ze swjedźeńskej rěču, z dźiwadłom atd. wotmje. Na to spominaše liśe raz na wuslědki njedźelskeje zhromadźizny nawječornych sokolskich jednotow we Khróšćicach, rozłoži nadrobnje, kajke přeměnjenja maju so stać. Najpjródcy přetwori so dotalne mjeno do „Serbska čěłozwučowanska jednota“. Žadoše za wotstronjenjom mjena Sokoł, kotrež po kraju šerješe hač do najwyšich kruhow a běše za mnohich wuwabjacy čerwjeny płašć, a wšeho, štož z nim zwisnje, započa so z wojowanjom w „Katolsk. Pósle“. Tute wupady wuskutkowachu so z porokom, kaž by Sokoł po zasadach cyrkwje něšto wopačneho

Kóżdy pytnje: Kósticke čorne piwo je sytne!

Předawarnja: Franc Rychtař, wikowarnja z piwom w Budyšinje na Šulskej hasy 6. Dalokorčcak 3707

Žohnowanje politiki

Cłowjek może žiwjenje telko wo njepokoju, kotruž politika sawinuje. Swužba je ẞuẞobom, nana a žona, muja a žona wona rozdźiwja.

Ale może być też hinak: Wona je ſ pſchicžinu pokoja, wona cłowjekow wujedna. Na drohy wobkedźbowach tele dny ſcěhowaze:

Na jenom rózku dróhi ſalwadźi jedyn kolojeſdny do pſchikhodźerja.

Swopředka ſdawa ẞo ſyte, jako ſapoczina ẞo něto, k wječelu a k ſabalwje khćeſe ẞo ſhromadźenych pſchihladarjow, pſchi tajkich ſkładnoſcjach ſnata ẞwjerſcha a wudmowanźa. Hiſchcze lejitaj padnjenaj w błócze dróhi a ſtaj pſchejara pſchewſtataj, ſo bychtaj ẞebi wudmow dawajcy wutrobu wołožiłoj. Na jeju wobliczjonaj mjeſych hižo nětkole ſpóſnacj, ſo pſchihotuje ẞo njewjedro.

Pěſchikhodźer je jako prěni ſaẞo na nohomaj. Hiſ pſchihotuje ẞo k mózneum nadběhej: w poẞlednim wokamiku pak ſaſtaja jón a ſpokoja ẞo ſ cźichim mórkotom, tryẞ po ſdaću mjeuje placži kolojeſdnemu dyžli wobſ powſchitkownje. Spodźiwnje, też kolojeſdny ẞo hewak tych wudmow ſdawa, njeczíni pěſchikhodźerja ſe ſamſ ſłowczkom winowateho ſa to, ſchtož je ẞo ſtało, ale ſ fuje mérnje jeniczky njepſchewidnoſcj dróhi.

Schto je ẞo ſtało? Hdże ma ẞo pytnacj pſchicžina tutoh doſpołnje njeſwuczeneho ſadźerżenja? Kajke mozy ſnjeſki wośce tu ſkutkuja?

Sta ẞo to, dokelž wobaj na ẞebi něſchto pytnyſchtaj: ſamkne politiſke ſnamjeſchko!

Kolojeſdny ſałke na ſwoje kolejo. Pěſchikhodźer pſch hotuje ẞo, dale hić. Wobaj roſſohnjujetaj ẞo ſ jeju p ujſim poſtrowom. Wón khnczi troſchku cźiſche a bje horjenja. Ale tale ſłużenoſcj, ſ kotrejž ẞo mutraja, je to jenicžke, ſchtož je ſcěhwk ſrażenje.

Spraſwje ſamjerjani ẞu jenož wcźipni pſchihladarja wjo, kotřiž njeſtaja na ſwoje pſchiſchi a bnchu na wjeſ kowane waſchnje wojebani.

Ilſan:

Kasandra

Přenjotny roman.

21] (Pokračowanje.)

Starz woprajcha ẞo zujeho: „Ty rěcžeſche wo Filipu Olivariju. Schtó bě tutón muż a njeje mjeſo wjazy wſchěcjił hacj we poẞlednjej wójnje?“

„Schtoż ẞym wo nim naſhonił, njeje pſchewjele. Narodźi ẞo w Schpaniſkej we Valenzijи. Studowaſche w Alkali w Pariju, bě wulki wucženy a wubjerny ſnajeſ greckeje rěcže. W Pariſu bě wucžeŕ kralowiny Katheryny ſ Medizi. Je mnoho puciował w Němſkej, Jendźelſkej, Holandſkej a Schpaniſkej. Tři léta dołho pſchebywaſche pola Jurja Rakuſzkeho. Je doſpołnje žiwjenje Napoleona I. wjazy hacj 200 lét dopředka wopiſał, kaž to rukopiſ ſ léta 1512 dopokaſuje, kiž ẞo tež kěžorej króćko po jeho ſalbowanju pſchepreda. Hdy by Napoleon wěrił, wſchak by wědźał, ſchto na njeho w Moſkwje cźaka, dokelž Olivariuſ piſche: „Sudźe dwě žonje, ale jeniczkeho žyna. Potom pak powjedźe ſaẞo wójnu hacj tam, hdźež ẞo linije dołhoſcje a ſcherokoſcje ſchižuja. Tam jeho njepſchecželo wulke městо ſ wobnjom ſaicži a wón ſaẞupi je ſwojimi do njeho, kiž leži w popjele a roſpadańkach, a tak ſaẞo ſ njeho wuńdże; jeho wojaſy njeſmědźa dla wulkeje ſmjertnje ſymy ani khlěba ani wody, tak jo dwě tſeczinje jeho wójſka ſahinjetej.“

Prajach pot wótſije: „Kaßandra, Kaſandra.“

Bur ſ kožanej czapku na hłowje woprajcha ẞo: „Zyło pak pſchinjeſeſch nowoho ſ Moſkwy, hdźež je Napoleon tajku porażku poczerpił? Njebudźa tola ẞaẞo tak njepěſni, ẞo kychu dwě tſeczinje ſ naẞ ſmjerc pſchihotowali.“

Dyrbjeſche to najkěrcze ẞort wjeſ, dokelž wſchelazy ſ palenzom roſwjeſelení ſmějachu ẞo wótſije tutym ſłowam.

Tola zujy wotmołwi měrnje: „Sámějece ẞo a njewěſcje cźohodła. W Ruſſej je po bolſchewiſmje. Knjeſićerjo žiwjachu lud bóle ſe ẞlubjenjemi hacj ſ khlěbom, kotrehoẞ bě kóżde léto mjenje. Tak mudri pak bolſchewizy też ſu, ſo wědźa, ſo ẞu w Ruſſej ẞwoju rólu dohrali. Tuż ẞu ẞo naſjajili do zuſnych krajow, hdźež je nadźija, ſo móżeja tam dale knjeſić. Najwjazy pſchiwiſnowarjow pak maja w Němſkej. Tak jim nicžo druhe njeſtywa, hacj ſo ẞem pſchińdu. Wěźża derje, ſo ẞu tu loni byłe bohate žně. Tak chcedźa ẞem pſchińdź na jeżiwjenje, dokelž w Ruſſej mrěje ſud ſ hłodom a też bolſchewizy nimaja wjazy khlěba cźim mjeſe njeſ něcžeho druheho. A ſo by jich dobywcjo tu doſpołne byłe, ẞu ẞo ſjednoczili ſ Turku, ſe ſtarym njepřećelſcom kichežcańſtwa.“

Pjani burja wołachu: „Sawěſcje Turkoju hiſchcze dźeńża njepřichińdu. Tuż napiſ ẞo ſ nami“ a ſuwachu jemu karanczki ſ piwom a połki ſ palenzom.

„Njepiju ani piwa ani palenza ale ſpołojam ẞwoju łačnoſcj jenoż ſ wodu. Lěpje by było, hdy bychće ſa pjenjeju, kiž ſa ſchłodliwe wopojaze napoje wudawacje, ẞebi knihi nakupili a ẞwój kuſt roſuma njepſchepili.“

„Cźiſcze jeho woni, woni ſ nim!“ halekachu pjeni.

Kołczaty muż poſtanu ſ rerłom w ruzy prajo: „Tu ẞam, hdźež dyžu. Wſe njetrjeba nichtó wodźiś każ waſ pjanych pijakow. Swěnje we waſchich khłěwach ẞu roſumniſche hacj wy. Pija jenoż telko, ſchtoż trjebaja. Zwjeſ je ſtróſby, njech wopuſche i dom ſapuſcjenja.“

Mało je jich, kiž běchu ſtróſbi a ſ nim wotcźahnychu. Też ja ſapłacźich ẞwoju worcźinu a ẞ dch, ẞydźech ẞo na ẞwojeho konja a jěchach pomałku domoj, pſchemyſlujo, ſchtoż běch widźał a ẞłyſchał a najſenił. Wjeſełach ẞo w duchu nad miloſcjiwem ſkutkom khudeje żony, kiž wukhadźeſche ſ wěrneje luboſcje k ẞobuczłowjekej; radźach pak ẞo nad wotrocźiſtwom, w kotrymž ẞo ſapopadnu cźłowjekowje bjes rjapa a kruteje powahi. Sću to ſudźo bjes ideala, kotſiž ẞu ſpokojni ſ tydźeńſkim wopojenjom. Sbubił ideal nabožneho a narodneho ſmyſlenja a ſ tym też boſcej, kiž je ſorjeń wſcheje nabožiny.

XII.

Rano połejach wotnoczeny hiſchcze troſchku we łoju tu ẞo dopomnich nadobo na ẞłowa, kotrež bě Ruſa pra Te mje pohnuchu, ſo rucje ſtanych, poźnědach, dach „bez nje“ ẞwojimi žre jednorym, ale wułży nadobnje ſnaſ nym hoſcjićelam, to bych ẞo wrócźił do wulkomjeſta Sta jach pucje a tuż łěchach pčeni dźeń hacj do połroża. Nóc ẞe cźicha, jaẞna a czopka każ w lěcze. Milijony błyſcźatych hwěźżow ſrinkolachu ẞo na nóżnym njebju. Swjatły mo knjeżeſche wſchudżom a mi bě tak łohko wokoło wutrobu, buch ẞebi najradźicho ſaſpěwał. Ale ně, njechach kaſkeż ſ mér, kotrehoẞ je tu na ẞwěcze tak mało. — Pſchi wje nej cźiſcźiny hrymſaſche mérnje ſajaz w dźeſelu ſ łódne traviczki. Nadobo wulecża ſe ſkhowa liſchka ſ brabnywſchi.

Sajaz ſaſchikny a liſchka ſminy ẞo ſ nim ſpěſchne błiſtich keŕkach. To widżo — běchu pſchecz wote mnje w ſpołne ſapcjeza. Ssu rubježne ſwérjata, kiž njeſmaja mjeſa a pokoja, ale žiwja ẞo wot mordarſtwa. Najhórſchi nje wſchitkimi ſtworjenjemi je pak cźłowjek, kiž pſchine wſchudżom, hdźež je ſwojej nohu ſtupi, cźerpjenje a ſmjerc; ſmjerc njeſmej ſtworbże: ſemi, kamjenjam ſwej: kwěkam, keŕkam a ſchtomam; njerozumnej: pſch tam pod njebjom, rybam we wodże, ſwérjatam w łěſu najbóle pak ẞwojim ẞobuczłowjekam. Spominach na wuprajnu hidu, kiž knjeſi mjes jenotliwymi ſtronami, t trej runje jedna druhej tak ſa žiwjenjom du, każ torhaj ſwérjata. Tak je było wot ſapoczatka, hdźež Kain ſara ẞwojeho bratra Abela, hdźež lud poſtany pſchećiwo ludej a wjedźeſche wójnu, hdyž pſchi ſběžku w Franzowſkej ẞo ſ pſchelitiwaſche hinak ſmyſłjenych.

(Pokračowanje ſcěhuje.)

Butru do margariny?

Butru pschiměšećej do margariny bě dotal jakonajzy jakajane a někto ma žo to stacź w sajimje ratarstwa, so by žo wjazy butry pschetrjebało. Měšćańske hospody žo dźe raduja, so je butra tak tunja. Raduje žo też njesajkluženk, kiž móžeše žez pridy jenoż margarinu popschećź. Dźenża móže jej skerje też butru kupowacź.

Ratarjo pak ma wulke starosće. Hdyž płaćišny za butru tak ze dnja na dźeń paduja, dostanje ja žwoje mloko jenoż hišće 5—6 pj. za litr. Za to pak žonka dźećacy njemóže, pschetoż potom wjazy na žwoje njepschiźdže a dyrbi pschihadźećź.

So by butrowe płaćišny w sajimje ratarstwa žo hišće někak dźerżałe, je němkostatne kujeżeństwo wot němskeho presidenta žez wuprošnjo dowolenje, dacź pschikatajacź pschimešenje butry do margariny.

Je to wulke rosharjenje šudźiło w ludźe. Niz jenoż wotešćerarjo ju žo hórichili, ale tež mlokarjo. Margarinowe twornje tohorunja warnowachu. Pokaja žo na to, so margarina žo podróži z tajkim pschimešenjom butry. Nimo toho žo też naipomni, so mešćana margarina by žo žnadnje skajyła. Hdyž by butrowe płaćišny žadyn stupałe, by hnu cźi ludźo, kiž dźenża hišće butru kupuja, potom polepschenu margarinu kupowali a žadyn by butru burjo mjenje butry pschedawali. Wěz by žo potajkim shórschiła. Nimo toho ma žo na to dźiwacź, so cźi naithudźichi žadyn by hnu dyrbjeli hišće bóle zamjeslowacź žwoju potrjebu margariny, hdyž žo tuta podróži.

Kak to pschiźdże, so hłowne organizazije němskeho ratarstwa a němskostatne ježiwjenske ministerstwo žu runje pschichłe na tutón wupucź? Hižo w znjenzu zaschłeho léta měješe by žo zawjeznź margarinowy dawk, so by ratarstwo žo wotchkodźiło za jemu napokoženu cźežu zokoroweho a rźanjeho dawka. Tutón wotpohlad pak žo njehodźeše do skutka stajicź a zakonjedawanje žo stónczńnje dachu žwojeho plana. Samotwite kruhi tukhwilu nimaju móžnosće, z powschenjom zlow dowos butry hischće dale wobmjesowacź. Tutón dowos bě do wěteje měry trěbny, so by pschi normalnych wobstejnosćach kraj žo z butru zastarał. Nasche ratarstwo hischće telko butry njeproduktuje, so mohło žo z tym zastaracź w normalnych czasach zyły nasch kraj. W saschtych létach je žo z Hollandskej, Danskej, Finnskej atd. wobsamknyło srjeczenje, w kotrymž žo postaji, so žo do kraja puschcźi do hromady 55 000 tunow (1 100 000 zentnarjow) wukrajneje butry. Dokelž pak žo dźenża mjenje butry kupuje, wěźo tajki zyły dowós butry bětro płaćišny tłócza. Bohužel wichak je Němska še srjeczenjom swjasana, so njemóže dowos dale wobmjesowacź. By było pak njemudre, wustupicź pschećiwo tajkemu dowosej, dokelž runje naipomnjene kraje wot Němskeje wjele twarow kupuja. Hdy by žo dowos butry zakaźał, njebychu tute kraje wjazy twarow wot Němskeje kupowake a to by rěkako, so bychmy žadyn měli wjazy njesajkluženk a dale mjenje ludźi, kiž móža kupowacź. S tym pak by žadyn na kónzu ratarstwo jara schkodowako.

Tak abo hinak, ratarstwo ma z toho jenoż schkodu. Město a wjeź pak stej na žo pokajanej. Tu dyrbi žo potajkim hinaschi wupucź pytacź a namakacź, so bychu žo katastrofalne poměry na butrowych wikach wotstronile.

Wušnamni wjednizy hospodarćiwa namjetuja nastupny wupucź. Se statnymi srědkami (z 11 milijonami hriwnami) ma žo 100 000 zentnarjow butry nakupicź a rozbźělicź mjes njesajkluženkjerjow. Druhy žadyn namjetuja wupruhowacź nowu methodu, po kotrejž mohło žo wjazy mloka pschetriebacź pschi fabrikazitji margariny.

So bychu pak tu na dlećichu dobu poměry žo polepschiłe, dyrbi ratar žam žo hibacź. Butra dyrbi měcź tajku płaćišnu, so móže žez ju kóždy kupicź. Pschi tym dyrbja žo ratarjej posćicźcź wumělenjenja dalscheje eksistenz. Kak je to možno? Płaćišny žo njehodźa diktaturizny postaiicź. Tu móže jenoż pomhacź, hdyž žo dawkowe a druhe cźeže na rosumne waschnje sniža, tak so móže bur dale wobstacź, tež hdyž žwoju tworu tunjo pschedawa. Hdyž žo dawki pschimérjeja nětcźischim płaćišnam, njetrjeba nichtó žez hkowu łamacź z mešćenjom a panzanjom butry do margariny.

Wyschnosće žu hižo dopósnale cźežkosće a hacź na dalsche žo wdake wotpohlada, pschikatajacź pschimešenje butry do margarinu. Pschemyšleja žez, hacź njeby derje było, dowos ryhjazeho tuka wjelrybow, kiž žo trjeba pschi produkziji margariny, sakasacź a so by žo město njeho brako tukrajny tuk. Hacź je to możno, njeje hischće wěte. Tukhwilu możeše žo pola nas jenoż 40 proz. tuka podawacź, 60 proz. dyrbješe žo z wukraja dowosowacź.

K 50letnemu wobstaću kreśćanskich towarstwow młodźencow.

Dwórski rada Eismann, nětčiši předsyda němskeje sekcije kreśćanskich towarstwow młodźencow, tamneje wulkeje organisacije za wothladanje evangelskoje młodźiny. Towarstwo, kiž je w nimale wšěch krajach zastupjene a samo we swojej němskej domizaje poldra milijona sobustawow liči, woswjeća wot 22. do 27. januara swoje 50letne wobstaće.

Ze Serbow

W Budyšinje, 23. januara 1933.

— Wo wjedrje. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 754, hygrometer —4 a thermometer w nozy —8. Sćežkowaze wjedro žo malo pschemění. — Krnja symježka, haj mózi rjez, pschełkaiża, je do kraja zaćahnyła. Se mróčznego njebja žaje žo žněh, pak drobny, pak we wulkich mjetelach. S thwilemi pschełćuje, i thwilemi žo sahe župa. Wětry duja rěkne i dołheho sapaba abo wjećora. Schkleńza pokasuje wuhoło na rjany, wobstajny a žuchi poczah. Szmelu wocźakowacź njesmróčzne njebjo a niz tołste žněhowe mróčzele. Po rosprawje wjedrarjow, je žo žyhna wyschina nad rańschej Europu hacź do žewjerneho abo połnóžneho lodowego morja wupschestrěła. Wot tam někto žmune powětry i juhu abo k połoju pschihibławaja. Nad nalchimi stronami letaja žo se pschehrěłym wosduchom abo lostom i juha. Wosduch je stajnje trochu wlóžny. Hdyž žmuny a cźopły wosduch do žo hraiżaja, nastanje mróczność a rospuschcźi žo druhdy se žněhom pak se dešcźom. Po wyschém sdaża hotuje žo žymiczka na dalsche tracze. Pod cźichcźom połnóżneje wyschiny je pola kupy Island nižina wróčo stłóczena hacź na rańsche brjohi połkupy Selenik abo Grónlandskeje. Podobne rospołożenje nižinow a wyschinow mějachmy tež w krutej tschełkaiży 1929. W južnym abo płoščinym žyedžnoseńskim morju nad Sizilskej kupu mamy nižinu. Tuta sćežka płeše nalche strony poczěrnje. Wjedrarjuje wocźakuja, so žo wuczehnje. Polom, so wě, jara kruta zyma jastupi. Jutrje wutoru hładża stónzo 7,48 a žo khowa 4,36 hodź. Měšacźt hładża rano 7,17 a žo khowa popołdnju 2,19 hodź.

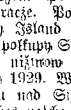

Hižo stary Gutenberg

wunamakaś knihićišćerstwa, měješe před nehdźe 400 létami swoju lubu nuzu ze stajeńskimi zmylkami, runje kaž pismikistajerjo w „Serbskich Nowinach“ dźensa hišće. — Kóždy wudaśe „Serbskich Nowin“ wopřija nehdźe 70 880 jenotliwych pismikow, potajkim 70 830 króć wobate i mózno činić zmylk. — Tuž wodajće prošu, lubi čitarjo, hdyž nadeńdźeće raz w „Serbskich Nowinach“ někajki zabłuđeny pismik.

Čita Waš susod hižo „Serbske Nowiny“?

— Měšćańske dźiwadło. Dźenża pódźelu wjećor ½9 hodź. hraje so jimazy wójnski kruch „Njekrónczna królowa“. Młodostny rjek Maks Bernhardt ma swój cźesty wjećor. Dźensniše pschedstajenje tuteho krucha je pschedpołdnjom.

— Wutoru wjećor ½9 hodź. hraje so we 16. abonementnym pschedstajenju A prěni króć wuspěšna Jana Straußowa opereta „Njetopyr“ w nowym wobdźełanju wot prof. Maksa Reinhardta. Inżenerowanje ma Gwald Kuntze, hudźbne wjednistwo Wolfgang Maria Hellmann. Srjedu wjećor ½9 hodź. žo opereta „Njetopyr“ wospjetuje. Schtwórtk wotpjetuje žo šamtna opereta druhi króć a budźe to sobotom cźetnji wjećor za wobluběnu a scharmantnu soubrettu Hertu Marlow w ról Adele.

— Wobrjedny wubjert Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa swołuje žo k žwojemu pohrjebnju pódźelu 30. januara 1933 dop. w 10 hodź. do pohrjebnicy hamtskeho hejtmanstwa w Budyšinskim na Bismarckowej dróhi 21. Sjednany dujowy porjad wopschija 20 dypkow wuradźowanja.

— Dobroczelny koncert Budyskeho komornoho khora. Njedźelu 29. januara wjećor wot 6 do 7 hodź. wospjetuje komorny chór Kurta Thomaßowy hodowny oratorij sa 6 hłósowy chór a capella. Pschedwjedźenje tuteho dźěła w dezembru hišće hiele wjacźeho nawuknjenskich wulkow na chórowym polu w tutej koncertnej symje. Na mnohostronske pohnuwanje so tuta wjećorna hudźba wospjetuje a nichtó njekomdź, tuto nadobne dźěło khórowe cźi wuniwoschi cźerpjenja a pomoz ju njesajkluženkjerjow. Sastupny pjenjes wuczinja 30 pj. Mjeno a zrjadowanje rentnarjo płacza 10 pj. Wschitcy njesajkluženkjerjo maju ja sobu a žwojich pschinoschnych na pschedpokazanje wukaz pschi zyrkownych durjach darmotnje zastup. Program płacźi jako zastupny cźisk a je w hudźbnym domje Gudera a Co. na Seminarskej hasy 8 dóstacź.

— K wobkedźenemu njeshodu dóndże žobotu wjećor wokoło 7,20 hodź. na Kamjentnej hasy psched zajězdom do „Krónu“. Autobuj zajěcze wot sady do wobzbowego automobila a jón tykcźo sranc. Ludźo žo njerozumchu.

— Padnuschtwo. W nozy k. 19. 1. 1933 žu je zhatowcho powjazja pschi Rybarskej hasy par běłych zonjazych kholowczkow z běłym wulchiwanym kradnyli. Hižom we nowembru 1932 žu na samtnym městnje běłu spódnju žukuju se zwjertowanymi zankami, běłu spódnju tajku je běłym zankowym wuschiwanjom a běłu mužsku kolchu kradnyli. Wo wězowne zdźělenja prošu kriminalne wotdźělenje w Budyšinskim na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802.

— „Gilde“, jawne cźłane akziowe towarstwo w Drjezdźanach porucźeše žo cźitarjam „Serbskich Nowin“ je nawěschćenom w sobotnich cźišćach.

Sobotom tuto towarstwo nam zdźěli, so je wono w lěcze 1931 trójzy powjetschene žiwnostarstwo zawěcźenych w lěcze 1932 zaso wo 54,6% powyschiło mólo, potajkim two dobru połozu. To ma wono bźnkowacź, dokelž porjadnje wichitku schkodu zacuna a może kóždy cźas i najlepschimi dopomocźenjemi žłužicź.

— Pschepołożenje wobkhoda. Knjez Erich Müller a mandźelsko, kiž mataj schatolow a konfekzijowy wobkhod, tutón žwój Sserbam derje znaty wobkhod i domu na Rólowej hasy 6 do domu na Rólowej hasy 8 pschepołożitaj. Pschejemy Müllerej mandźelskimaj, kiž staj Serbaj, tež w nowym domje dobry wuspěch.

Hospodarski rozhlad

Pódźelu 24. wulkeho róžka 1933.

Na běrjach zajidźenu sobotu dowěrliwe měnjenja pschewažowachu. Akzije, kaž tež reutowe a dołżne cźišćiny zapisowachu sesyhnjene kurzy. Butry pschijachu ja dobre znamjo, so statny žejm so njeje idźe wutoru 24. t. m. ale hakle 31. januara. Jeli wuwicźe politiskeho położenja k womu powědźe, so wyschnjoscź statny žejm rospuschcźi, budźe bźdźenje za wólby do nowego žejma jara horje a rosharjenje, je-li statna wyschnjoscź jasna žane wólby wjazy wupische. Wuwicźe nalchich politiskich poměrow hnu widomnje do nětkajkeho sakładneho rozhladźenja. Trěbna je žyhna pjasez hotowa, je-li trjeba wschě za berjemcźe stata nuzne postajenja i němcźu pschewjesez. Wschě we poczach žwojeho wobsicźa žu prózowazy wotcźichu luda dyrbjeli žo skónczńnje domapacź, kajke mozy sadźełaja wutrowenje. Schtóž dźenża wobkhodźenje nowinarstwa, wuworžuje politiske měnjenje. Dale špohnawamy, so nazionalistiske swjatki a towarstwa steja jenoż we žlnžbe tych mozow, kotrymž jenicźay dźe wo sałkowanje žwojich pschedprawow w stacźe a statnym zarjadnistwje. Z pomozu tychle organizazijow dostanu žwojich ludźi do sejmow a druhich zarjadnitich korporazijow. Se zahorjanymi, ale prózdnymi słowami cźeka zastupzy tychle hejzkow wjele wo móznym kraju a schcźerjanstwu. Sady tychle prózdnych słowow njecźowa žo hyjetcźa nicźo druhe, hacź prózowanje do wójny kujeżaneje worschchy, so zasa žamonwólneho kujeżenja smožowacź.

Schtóž z nalchim statom derje ne mí, pschejo žebi, so by w prawej hodźinje prawy muž postanył, hewak dopjelni žo skónczńnje struchłe wobchadźenje w lěcze 1870 kujeżazeho bamža, jako sponi, kak bě Bismarck znaty Emiku depeschu pschemění, schtóž bě z pschicźinu wójny z Francozowskej we lěcze 1870.

Produktowe wiki zaidźenu sobotu malo žiwjenja jewjachu. Dowos drje njebě wulki, ale mlyny sporo nicźo wjazy njekupuja. Tuž statna žitarnja za smjene płaćišny pschidowzene žito pokupi. Mlyny khorja, so mukta njewotkubu, dyrnjej ju še schtodom pschedawali. Pschetrjebanje thjeba a druheho pjeczowa na stajnosći wotcźeru.

Ssobotu płacźeše w Barlinje zentnar

pschenicźny: 9,10—9,20 (9,30—9,40) hr., rožki: 7,45 hacź 7,55 (7,60—7,70) hr., jecźmjenja, nalcźinjeho: 8,25 hacź 8,75 hr., nasymnjeho: 7,90—8,20 hr., wowsa: 5,50—5,65 (5,60—5,80) hr.,

w terminowym wikowanju:

pschenicźy:

za měrz: 9,52½—9,50 (10,25—10,23¾) hr.,
za mju: 10,07½—10,02½ (10,43¾) hr.,

rožki:

za měrz: 7,97½ (8,22½—8,23¾) hr.,
za mju: 8,07½—8,16½ (8,33¾) hr.,

wowsa:

za měrz: 6,05 hr.,
za mju: 6,20—6,18¾ hr.

Płaćišny w špinkach žu płaćišny tudźeńschich wikow. Hdyž pak žane naspomnjene njeju, žo njepschemění.

Swinjaze wiki we Wojerecach.

Ssobotu 21. januara běchu na wiki pschiwjezli 176 prošatow a 3 běłki. Prošata płacźachu 4—6 tydźeńske 6—9 hr., 6—8 tydźeńske 9—11 hr. Wuběrane pječe notizu. Běłki płacźachu 4—5 měsacźne 30—36 hr. Wiki běchu schpatne a malo kupzow běšche pschischło. Wosta šnadneho zbytka.

Hamtske a žudnitke powješcze.

Pschehladowanje:

wutoru 24. januara 1933
w Niederspreedorfu, hrjedź kupy w Herbergej statoku, dop w 11 hodź.: Walach (lischak), hódny je 200—300 hriwnow.

Konkursowe powješcze.

W konkursu nad samoženjom firmy Bratraj Nitsche we Wósporku je žud na 6. 2. 33 postajenu terminu na pódźelu 13. 2. 33 dop. 10 hodź. w Budyšinje na žudnitkanje pschepołożił dla wumnamitkeho namjeta je strony dołżneje firmy.

Płaćizny za Barliaskich produktowych wikach.

Zito a wollowe symjo po tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po Notaj hriwnje

	21. 1.	20. 1.		21. 1.	20. 1.
Pšeńca	182-184	184 186	bany	13,2-15,0	13,2-14,0
rožka	149-151	150-152	woka	14,0-16,0	14,0-16,7
jačmjeń, nal.	—	—	modre lupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
jačmjeń	165-175	165-175	žolte lupiny	11,5-12,7	11,5-12,0
wowsa	110-113	111-114	koradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	rapa. wosuk	—	—
pšeńč. muka	22 5-25,7	23,7-26,0	lany wosuk	11,40	10,40
rěana muka	19,4-21,5	19 6 21,0	mak. trubaš	9,00	9.00
pš. wotruby	8,75-9,00	8,75-9,00	běrnj. kruśe	13,80	13.80
rožne „	8,70-9,00	8,70-9,00	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,80-2,10
rapa „	—	—	rěana stonk	0,65-0,70	0,65-0,80
hrósli Viktor	20,0-23 0	22,0-23,0	jaseń. „	0,40-0,50	0,45-0,55
lana symjo	—	—	wowsa „	0,40-0,50	0,45-0,55
płaniski	12,5-14,0	12,5-14,0	lučna „	0,4 -0,50	0,45-0,55

Hlowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smolerr w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawšitki: G. Janak w Budyšinje.

— **„Sjeno-jeńsťwo evang. Sserbow“** ja Budyšichin a wokolinu je ju w sanđ'enym lěcze załožiło a jakorjenjiło. **Je to ł dopokafom, so bě tute sjenoćeńsťwo mnjne a pola naschich evang. Sserbow witane.** Na naschich kwašjownych měšczańnych wjeczorach běšche pschego zahorjenjowej a radosćej widźeć. Tohodla prozymy naschich evang. Sserbow w Budyšichinje, so tychu so hišche wjele wjazy wobdźělili. Tón tydźeń **ś r j e d u** (25. 1.) mamy wjeczor we 8 hodź. w „Sserbskim Domje“ sa tajki zwjožbny wjeczor, na kotryž Waš wschitkich wutrobne pschepytowschujemy.

— **Wobzarujcmne njeboże** sta so wčera popołdnju w sterčej hodźinje. Na Sstonoborschćańskej dróży sebi Klětna holza pschi sankowanju prawu nohu nize kolena złama. Knjes dr. Kral poskiči sjeboženej prěnju ratarsku pomoc a da ju do měschćaństeje khěrownje dowjezć, schtož sobustawy Budyšteje dobrowólneje sanitetneje kolony wobstarachu.

S **Bonca** pola Přěrjeja. (70. narodninowy.) Sawdźenu njedźelu swjeczeschče w kole pschiwuznych a znatych k. wjazy hrażnik Jan Hanca swoje 70. narodniny. Won narodźi so 22. wulkeho rožka 1863 w Delnim Wujezdže, jako jtyn dźěłaczerskeju starschcju. Ptschi tutym swjedźenju bu wón kubjecze wobdarjeny, wosebje tež wot ryčerskubierja **t.** Hermanna we Wulkolesicach. Wschitkim darićelam wupraja wón tež na tutym městnje swój „najwutrobnischi dźak“ a „najlepši Bóh tón Knjes“. Njech ju jemu hišcheze dołge lěta strowjeze a zšikorje spožčene.

Ze **Swinarnje.** (Lojerjo kóckow.) W zymskim času wěsći ludźo rad kócki wotłoja, wosebje njeje wurosćene kocory. Tuči padušni ćwilowarjo wužija zwjetša kežn, kotraž so nětko derje płaći, tola też mjaso. Wěsće jich nuza k tomu njehoni, wbohi skót na ćwilowace waśnje wotstronić, při čimž nóž a powjaz zahubjacu rólu hrajetej. Tak su padušni ludźo wjacoro kócki we wsy, w susednym Kukowje, w Pančicach, Starej Cyhelnicy, Miłoćicach a druhdźe wotlójili. Wosebje do hód je so wjele kóckow zhubiło. Wobydlerjo dyrbjeli bóle na domjacych a cuzych kodźbować, zo by so poradźiło, tutu ćwólbu wuslědźić a ju sudnistwu přepodać.

Ze **Salowa.** (Padustwo.) Njeznaći paduši dobychu so do Brěžanec młyna. Zaležechu přez wokno a kradnychu wo jstwje z kamora nětkle 100 hr. pjenjez a nimo toho hišće butru, polć a šmalc.

Z **Kulowa.** (Ćežke njezbožo.) Ćežke njezbožo sta so tu, hdyž naš młynk Jan Grofa po ścinu jědźeše. Jeho młodaj konjej so splóšitaj před kolesarjomaj a ćekaštaj. Grofa padże z woza a so na hłowje ćežko zrani.

S **Mrjeńowa.** (Nadpad.) Na dróży mjes Wormitzhoffom a naschej wsu bu Wojerowski pschekupa Dür wot njeznatcho młodeho człowjeka nadpadnjeny. Dür wuchaš so wobarasche a poradźi so jemu na kole ćekajucej. Se pomocu polizajskeho psa poradźi so jatej rubježnika pola Wulkich Zdźarow.

*

Pokładnik 10 000 hr. pschesćihiwił.

W Běłej Wodźe je polizija wotkryła hrobjšče pschekschiwjenja, kotrejž je so dopusćeżił 52 letny hłowny pokładnik tudyšcheje schkleńcerńje. Pschekschiwjeł bě pobrašł 10 000 hr. a wulchitnje tapišł falschował. Nimo teho nadeńdże polizija w jeho bydlenju w khłoćebnu wjele hódnych schkleńcanych twarow, kiž běchu na 4 000 hr. hódne. Tute twory su schkleńcerni jaho wróćili. Firma bě pokładnika, kiž bě 22 lět w jeje słužbje, njedawno nahle puschćiła, nětko pak nałeźnosć polizajii pschepoda, dokelž khrobły pschekschiwjeł sej hišćeze žadne dołhe wobsćerjenje měju.

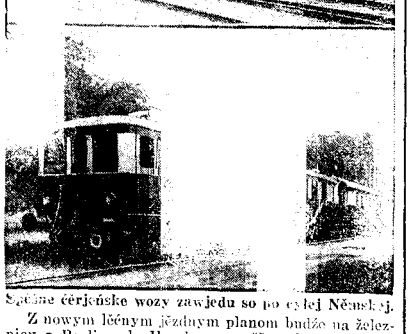

Spěšne ćerjeńske wozy zawjedu so po cełej Němskej.

Z nowym lětnym jězdnym planom budźe na železnicy z Barlina do Hamburga spěšny ćerjeński wóz jězdźić. Jězby na pruhu z nim jara spokojichu. Tohodla so nětko wjacy tajkich spěšnych ćerjeńskich wozow twari. Wone budźa so na wšelakich farach němskostatnje železnicy trjebać. — Horni wobraz předstaja spěšny ćerjeński wóz ze 150 konjac. mocow sylnym motorom. Tutón wóz wobkhadža na krótkich farach wot Stuttgarta. — Delni wobraz pokazuje ćerjeński wóz ze 410 konjac. mocow sylnym Maybachskim motorom. Tutón wóz budże so přede wšěm we kole Frankfurta n. M. wuživać.

S **Kječic kusa.** (Rubježnikli nadpad.) Schtwórtk wjeczor sta so na Lipježanskej dróży khrobły rubježnikli nadpad. Rubježnik wot sady wolt so na haptykarja, kiž cžišče runje durje wotamknješe. Wuderi haptykarjej tošesche 1 500 hr. pjenjez a so sćubi. Polizija bě hnadom na městnje nadpada, tola njemóžeše nadpadnika popadnyć.

Z Łužicy

* S **Bitkopiz.** (Stoty kwaš.) Wyschiši wučer na wotp. Emil Dreßler a jeho mandželka w žuždnych Dźibrachćižach (Geißmannsdorf) zwjeselschtaj swój stoty kwaš. Wobaj jubilarej stejitaj w 78. lěcze žiwjenja. Mandželki pokhađża s Brěsyschća a mandželska je Semiz. Knjes Dreßler wopytowasche krajnoštawili seminar w Budyšichinje, kiutowaschе jako pomozny wučer w Kamjenizy pola Bjarnaćiz a wot 1879 hač 1921 w Dźibrachćižach. Won wobdźěleschе so też jiwje we gmejnskim a towaršwowym dźěle. S pschileżnosću stoteho mandželskeho jubileja žohubilaraj we hłownej zyrkwi w Bitkopizach požohnowschtaj.

Přilopk

* **Coolidgeowy testament wobžahuje jenoż 23 štowow.** Sawostajeništwowemu žudnistwu w Northamptonje w Massachuettskim stacze w Ameriźy běšche so testament najedawno smjerćeteho njehudźeceho presidenta Sjednoczenych Statow, Calvina Coolidgea pschedpołožił. Coolidge je testament hižom sa cžaš žiwjenja swojeho presidentstwa je swojej ruku napisał. Sajimawa je krótkosć wobžaha testamenta, kiž jenoż 23 štowow wobsteja. Coolidge też sa cžaš žiwjenja hižom wjele njerěcžeješe. Won je swoju wudowu sa jenicžkeho herbu postajił.

* **Djenžnjsche žwětowe hospodarstwo.** Njedawno smjetachu bretonšay (w Franzowskej) rybaju nětkle 500 000 jerjow sašo do morja, so je wone njebychu pschejara potuńschće. W Awstralskej su 800 000 wowcjow morili a zahrjebali, dokelž płaćižna, kiž bychu sa nje dostali, njeby narunała žamžne wudawki ani sa miaso ani sa wołnu.

Radio

Wutoru 24. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 11,30 přednošk wo ratarstwje, 18 přednošk wo nowocžasnym rjemjesle a ratarstwje. 20 z Wina: ludowy koncert. 21,10 z Genfa: mjezynarodny jazzowy koncert.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 16 přednošk „sto mjena hasow powědaju“. 20,30 dujowe prašenja hospodarstwa. 20,40 lohki pogram. 21,35 komorna hudźba.

Hišće ważne z dnjowcho programa: Mnichow: 21,20 wulět na Mars. z Wina: 20 ludowy koncert. z Kopenhagena: 20 operetowa hudźba. Praha: 19,50 „zyma we hornich“ (z Brna).

Pokład we hłowaku

W Parižu běšche tele dny pschešadźowanje lawostajeništwa, pschi čimž čimaj pschińdże pat jenoj něschto drobneho a doćej thudyschcheho mebla na pschedań. Muški kupi wschitkich cžikot za 300 frankow. Dokelž njeběšche pat jemu wulki dźěl dozyła telko hódny, so by jón hatle žadu brał, wostaji jón zyle jednorje na dworje domu leżo. Mjes wěžami, kotrejž běchu tatle leżo wostałe, běšche tež małany a dźěła restorhany hłowak. Dźěćeji, hłowaka žo dohladowaćchi, sapoćachu z nim kopaćzu hrać a storkachu jón juž tu a tam. So j nim takle sahadźachu, njemóžeše wjchak staru hłowak wjazy sniješ — bóry dopukny žo pocžehnjenje dospołnje, a hłowakowe pjelnjenje žo pokasa. Ale nimo mórštcheje rjenje wujewichu žo też banzowli w hodnoćeji 100 000 frankow. Po franzowskim sakonju pschipadnu tute pjenjezy, dokelž be tuni zwoje ruce schoł, statnej pokładni. Hłowak pokhađża je jawostajeństwa stareho muža, kotryž je w najwjetschej thudobje a wopuschćenosći wumrěł. Njej jawostajiš žanych pschiwuznych. Wěrja, so běsche won dźiwnutschk, samotnik, kotryž je žebi cžišče w běhu wjele lět tute pjenjezy nałutował a je potom, se strachom psched paduchami, we hłowaku skhował.

j.

Swójbne powěsće

Sdubjenaj: **Jurij Bolja** w Suborneczy a **Jurij Bertsch**, łódźany w Stróži.

Smjerći: Mats Henker, njepřistl mišchtr w Budyšichinje, 60 lět; khowanje budźe jutrje wutoru pop. ½2 hodź. wot Tuchoffskeje zyrkwje. — Jan Pawoł Koban, pósłowy rjadowar na wotp. w Brěsni; khowanje budźe jutrje wutoru pop. w 3 hodź. wot žarowańskeho domu. — Marja swob. Petrikowa rodź. Lodnjcz we Lomsitu; khowanje je dźensa pódźelu.

Towarstwowske powěstniki.

Domowina. Wubjerk (županojo) a předsydstwo znaje jetaj štwórtk 26. wulk. rožka pop. w 3 hodź. w dol. njej jstwicžeru Serbskeho Domu wažne posedźe, c ke kotremuž jenož z tutym přeprošuje předsyda

Budyšin. „Nadźija“ w Budyšinje spěwa wutoru wjeczor z dypkom we 8 hodź. w kat. towaršnowni na Garbarskej hasy. Přińdźće wšitcy, wosebje mužoju J. Winar.

Bukecy. „Radosć“. Spěwanje srjedu 25. wupadnje. Za to spěwamy srjedu 1. mal. rožka a pjatk 3. mal. rožka. Dirigent.

Haslow. Jednota Sokoł ma štwórtk 26. wulk. rožka wjeczor we 8 hodź. ważnu zhromadźiznu. Je winowatosć kóždeho, zo přińdże. Starosta.

Předsydstwo a wubjerk Posmjertneje pokładnje župy „Jan Arnošt Smolerˮ zeńdźo so wutoru wjeczor hižo w 6 hodź. w Serbskim Domje.

Sowrjecy. Njedźelu 29. wulk. rožka wotměwa so we Palerjec hosćencu sokolski swjedźeń. Popołdnju 1/3 hodź. klankodźiwadłowe předstajenje za dźěći. Wjeczor wot 7 hodź. reje a rjany sokolski porjad. Wutrobnje přeprošujetej

Sowrjećanska a Bukećanska sokolska jednota.

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhłady wo wjedrje sa jutrišchu wutoru:** W**stanje syma, posdźisko je wjazy žnjeha wocžakacz.**

* **Njesaćužerjo w Ilmenawje w Durinskiej** su **žriedu z kommunistiskim wjednitwom do radnizy** w**bili. Polizija wyrjesche jich z mozu wuhnaci. Mjesch**e **nosku Birnbauma, kotryž polizistow podpjerasche, t**a **lohe sranili. Polizija je torheschzo z gummiscow**m **klumpachom wuprózdnika.**

* **Pjatk wjeczor su mjes Rathom a Brückom** pola **Kölna tijo muzoju połitki automobil nadpadnyli.** W**bežnikam su 480 hriwnow hotowych pjenjez, sa 400 r. połitiskich znamkow a dwaj měchaj listow do rukow pa**r**ei.**

* **Pola Knauthez firmy w Neumarktu w Schle**s**iskej su pjatk w nozy padušchi sputali, so do pjenjezne**s**kamora dobyć. Někotři wohnjowi wobornizy jenoho z poduchow na Knauthez dworje sadźerjachu. Tutón hnadom do jeneho wohnjoweho wobornika tšeli a jeho ta**k** cžeło sranj, so nałajtra rano wumrě. Pawcha hišcheze njeju sajeli.**

* **W Moskwje žurowa zyma tischeła. Pschi 33 stopnjach zymy je sebi wjele ludźi wuschi a wobliče zmjeschabiło.**

* **Po powěsći je Shanghaja su chinesay dobrowólnizy nadpad i bombu na żelesniżu pola Czangczungo**w**, mandžuskeho hłowneho města, sturili. S rosbuchnjenjom bomby je so mandžuski ministerski pschedsyda morił a japanski rěčnaz so cžežko sranił.**

Inventurske předawanje
wšedźenu **lnnele owe** **ćopichi**
běhače, předłohi
wuski wubjerk / 10% rabata
Kurt Erler
w Budyšinje na Žitn. wikach 28

Hronow
Powjedańčko ze Serbow z časow 30lětnjeje wójny.
135 str. 30 pj.

Měšćanske dźiwadło
Srjedu 25. januara 20.15 hodź. operetu
Njeboh
Płaćiznowa skupina I
Štwórtk 26. januara 20.15 hodź.
Njeboh
Płaćiznowa skupina I
Pjatk 27. januara w 20 hodź. 8. předstajenje za abonement D operety
Njeboh
Sobotu 28. januara 20,15 hodź wójnska hra
Njeskónčna dróha
Płaćiznowa skupina II

Přeprošenje wobchodaj
Swojemu česćenemu wotkupowarstwu wozewjamoj, zo swój wobkhod dźensa 23. januara 1933 z Rožowje hasy 6
na Rožowu hasu 8 přenjesłožimoj
Dź kajemoj so wutrobnje za do dalnu dowěru a prosymoj wo tutu też w přichodze. — Budźemoj so dale pročować, swoje česćene wotběrarstwo sprawnje a płaćizny hódnje posłužować.
Z naj wyššim počesćowanjom
Erich Müller a mandželska šaty a hotowa drasta

Štó zhotowja
hlanki w serbskej drasće?
Něhdże 30 cm, w originalnym wuwjedźenju. Poskićenje po možnosći z płaćiznu pod **194** na wud Serbskich Nowin

Wóskowane **pikrywy**
na Žitnych wikach 28 **z byški**
Kurt Erler

Serbja čitajće
na dołhich zymskich wječorach narodne, wě**s**domostne abo zabawne

serbske knihi

Štrykowańska wołma
w nowočasnych bar**b**ach dobra kajkosć
KURT ERLER na Žitn.

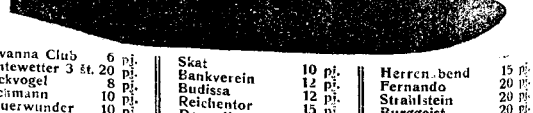

Havanna Club	6 pj.	Skat	10 pj.	Herrenabend	15 pj.
Erntewetter 3 št.	20 pj.	Bankverein	12 pj.	Fernando	20 pj.
Lockvogel	8 pj.	Budissa	12 pj.	Strahlstein	20 pj.
Fachmann	10 pj.	Reichentor	15 pj.	Burggeist	20 pj.
Steuerwunder	10 pj.	Doppelkopf	15 pj.	Erntezauber	30 pj.

Albert Lehmann w Budyšinje
na Połnocnej dróży 2 při Bohatych wrotach
na Kěžorskej dróży 11 na Hauensteinskej hasy

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihićišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhwkam čěłneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńja dyrbi za barze hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje přizwěźlić. Prawa a winowatosća abonentow wupisuje podrabnje wuměnjenje, kotrež „S. N." na žadanje kóždemu dawa a kotrež wozjewja.

Čisło (Nr.) 20 | Budyšin — Wutoru, 24. januara 1933 — Bautzen | Lětnik 92

Politiske njeměry w Němskej

Tři smjertne wopory při neměrach w Kölnje

Při njedźelnych komunistiskich demonstracijach w Kölnje je so wjacy hromadźe wóžom wozobow franiło. Tři cežko franjeni su mjes tym wumrjeli.

S mornych je jedyn dwaceročny tocer, kotryž je so wutřelom do brjucha žmjertnje franił. Wón bě Awstrijak a pola žwojeju staršeju w Kölnje bydlesche. Druhi z kulku do płuzow cežko franjeny je 30-letny schowk. Wobaj staj kommunistiskej demonstracijach cahaj nawjedowałoj. Treći morwy, 27-letny dźěłaćer, bě so policiji spjecił.

Kommunistiske nasylnosće w Augsburgu

We Wertachskim přichodnišcu w Augsburgu je, hač runjeż bě policija cahaj pod holym njebjom zakazała, kommunisti ke demonstracijam cahaj po dróhach cahać. Hdyž policija demonstrantam napischeciwo stupi a chyšche jich z gumijowymi klumpachami rozehnać, so demonstrantojo wobarachu. Sawołowany nadpadowacy kommando cahaj rozpuschći. Posledźicho so pschejo zakazy zdźěłachu. Halle w nozy nastupiše ke porjad wobnowić. 40 ludźi su zajeli.

Krwawne wojowanje w Irskej

W Irskej je sobotu wjecor k cežkemu politiskemu franjenju w Traćca njes přichwatowarjemi přejedawskeho ministerskeho přichodźowy Cosgrava a de Valerowymi přichiwłowarjemi dóšło. Nětko 50 franjenych su do chorownje přichwjeli. Cosgrava je so ledma z žiwojim automobilom nadpada žmuknył.

W chromadźizni, w kotrejž Cosgrava rěcesche, nětko 500 de Valerowych přichiwłowarjow, kotřiž běchu so wokoło tribuny zhromadźili, njepřichestawajcy porjad kazachu. Na dobo do Cosgravoweje cełneje gardy, z přejedawskich frontiskich wojakow wobstejazeje, kamjenje mjetachu. Borzy njes woběmaj stronomaj k přichinazy přichińdze, přichčimž so pódla kamjenjow tež ze železnymi žerdźemi, kijemi a druhimi bróńjemi wojowaše. De Valerowi přichiwłowarjo złóńcnje do přechcziwnikow wulke plestrowanje kamjenje mjetachu, kotrež i blischoše, hdyž so druha twarjesche, noschachu. Borzy někotre wobohu krawwjo na semi ležachu a dyrbjachu so do chorownje dowjesć. Stónčnje měschczanska garda zakročí a bicžkow z gumijowymi klumpachami rozehna. Posledźicho de Valerowi republikanojo w domje Cosgrawoweje strony wokna wubichu.

Wo štyrceć hodźinski dźěłański tydźeń

Dźělowa konferenca w Genfu je žiwoje wuradowanja wo zawjedźenju schtyrceć hodźinskeho dźěłoweho tydźenja nětko złóńczyła. Se 36 přechcziwo 20 hłosam je wobsahowała, so by so jako krótki k wuspěschnemu wobaranju přechcziwo bjesdźěłosće i schtyrceć hodźinskich dźěłanikow cłaj zawjedł.

W Prazy zaso automobilne drožki strajkuja.

W Prazy połdźeń zaso wjednizy automobilnych drožkow a autobusow strajkuja. Jenož statne a měschczanske autobusy hišće jězdźa. Tež měježelejo autobusow, automobilnych drožkow, kotřiž sami jěduja, so přichi strajku njewobdźěleja.

Žeńtwa luboscе Stollbergskeho w Berlina

Njedźelu je so w Stolbergu (w Smólnych horach) kwaž wjercha Wolfa Hendricha Stolbergskeho z knjeżnu Lynn Esturtez, dowku jeneho Magdeburgskeho měschczanskeho sastojnika, wožiwjeczila. S wjerchowneho přichiwłowanistwa je so jenož zotra, prwjeza Jmagina, přichi kwasu wobzdźelila. Městowe domy běchu kwaźne dny z jědłowymi pletwami, chorhojemi a přechcziwětlnymi napisami wudebjene. Ssobotu wjecor Stolbergscy wobydlerjo a zyłeho hrabinstwa młodymaj mandźelskimaj z hmólnjowym (skalowym) cahom hotowachu, kotryż so w hrodowym dworje stónči. Mjes tym so tam rěcze mějachu, so na hórkach we wokolnoscži wohnjostroje wotpalichu. W nóznej hodźinje so měschczanjo k napitkej zhromadźichu, na kotryż bě jich wjerch přichewotrjył. Wschitkim dosławarjam pedźery w Stolbergu so pjenježny dar wuplaći.

Němca w Havannje zaseli

W Havannje na łupje Kuby je wojerska policija němskeho statcana **E. G. Goltza**, jarjadnika wulkeho drogoweho konzerna **Parke Davis a Co.** sajała. Na Goltza tukaju, so je do bomboweho attentata sapleczeny, kotryż je so přechcziwo firmje **Ernesta Sarra**, najwjetšej drogowej wikowarni w Havannje, skutčił. Mějeczel teje firmy je pjeca najbohatschi muž na Kubje.

Dźělodawarjo w Danskej hroža, wschitkich dźěłaćerjow z dźěła wuzamknyć

Dźělodawarjo w Danskej su wobjawknyli, so by dźěłaćerjow wo 20 proz. skročili. Dźěłaćerjo so wšěch přechcziwo tomu wobarachu. So bychu žiwoje wotmyślenje tež přechwjedli, su so dźělodawarjo rozsudźili, 1. februara wschitkich dźěłaćerjow z dźěła puschczicz. Statny wurunar so hischče přechcziwo prózuje, zwadu mjes woběmaj stronomaj wurunacz.

Juhosłowjanski a rumunski kral so w Sinaji zetkałoj

Juhosłowjanski kral a jeho mandźelska Marja staj połdźelu popołdnju z přchevodom zwonkowneho ministra Jewtiča do Sinaje k rumunskemu kralej na wopyt přchiłoj. Na dwórnischcu staj jeju rumunski kral Carol a wójnski minister powitałoj. Dokelž staj přchi wopyce juhosłowjanski zwonkowny minister a rumunski wójnski minister přchitomnaj, drje so jenož wo wopyt přchecelstwa njejedna. Přchecziwo wójnskim pleczenjam Italskeje, Madźarskeje a Awstriskeje dyrbja staty Małeje ententy na hotowosći być. Italska stajnje na přchilepjenosći cžaka, so by wójnu přchecziwo Juhosłowjanskej, Rumunskej a Czěskosłowakskej rosputała.

Turkowsko-italske dojednanje.

Turkowskim zejmu je w dnihim czitanju srěczenje wo **turkowsko-italskim dojednanju potwjerdźił**, z kotrymž Turkowsta italske knjeżstwo na **někotrych kupach** přchi małoaziskim brjohu **přchipósnawa.**

Fašistiski nadpad na Brnjanske kasarny

Czejzy fašchistojo běchu sobotu w nozy kasarny 43. pěschcheho regimenta w Brnjanskim přchedměsće Zidźinach za nadpad wubrali, kaž je so hižo wczera zdźěliło. Kasarny ßamotnje w krajinje, daloko wot žiwotnych twarjenjow leža. S rosprawow, kotrež jim Prazske nowiny wo podawku podale, je widźeć, so **ßu sćěžkarjo dwě hodźinje kasarny w mocy měli**, a so je so pucž halle z pomocu policije, kotraž lohke maschinske sćělby zwoła přchinjese, potčežił.

W rosprawje so mjes druhim praji: W nozy k sobotu je přchi kasarnskich wrotach stražowacy wojak czrjódu zwilistow wobłada, kotřiž wot sady z revolwrami a dołhimi nożemi přchecziwo njemu postupowachu. Přjedy hač móżesche k zatrachenju wutřelicz, kulku z revolwra do ruki dosta. Na pomoc wołajo jeneho wotdźělenjowego wjednika a jeneho chorhojnika je spanja wubudźi. Mjes tym pak běchu so nadpadnicy do straźowarnje nawalili. Wojacy z wokmani wutřoczichu, so bychu po pomoc běželi. Khwatachu do jeneho hosćenza, so bychu wot tam telefonowali. **Fašchistojo běchu pak wschě telefonowe groty přchereźnyli.** Wojacy sčónczenje třoch polizistow jelkachu. Polizistojo hnydom ke kasarnam khwatachu, hdyž jich z wutřelemi powitachu.

Borzy po tym so wotdźělenje 250 polizistow z tšelbami a dwěmaj lohkimaj maschinkimaj tšelbomaj přchihwjese. Do kasarnskich wrotow tšeleńu zwischcžichu, mjes tym so zdobom dźěl polizistow postupowaše. S tym bě wuzjud puczistow hižo rozsudźeny. Mjes tym bě tež hižo **znutśka kasarnow k tšeleńu mjes alarmowanej hotowoscżu podoffizerskeje schule a nadpadnikami dóschło.** Jeneho fašchistu do hłowy tšelichu, na czoż dźěl jeho towarschow je zadumni kasarnskimi wrotami na pola czekny. Spóčinawschi, so dalsche wojowanje nima smyslła, fašchistojo, kotřiž běchu wroćo wostali, bróńje wotczińjenych a so poddachu. Mjes tym bě so zyła Brnjanska garnisona alarmowała. Ssobotne wobrowólnoze sanitetneje kolony franjenych, dweju wojakow a dweju fašchistow, wotnjesechu. Do hłowy tšeleni fašchist borzy po tym w chorownji na swoje cežke franjenje wumrje. S wojakow je so někotši wojak Kindermann cežko franiły.

*

Wobwdlenje přejedawscheho generala Gajdy přchepytali.

Policija je połdźelu Prazske wobwdlenje přejedawscheho generala Gajdy, wjednika czěskosłowakskeje fašchistiskeje strony, přchepytała. General Gajda njebě doma. Wón pjeca w Sstowakskej přchebywa.

W Brnje su so powdźe rosčerjale, kotrež so njeźdźaja wěrje podobne być. Ssobotu wjecor je so w Brnje dyrbjało tajne pohrjebnje z Gajdowym přchedchadnikom wotměcz. Po pucu do Brna pak je Gajdowy automobil w žněhowych hrjebach tczazy wostał. Mjes ludźimi, kotrychž wobydlenja su so přchepytale, su pjecza tež někotši statni sastojniży. Brnjanska policija je so zapowědźała, nowinam rosprawy podawacz, z czimž so jenož rosčerjenju fanatiskich powdźow poleńcze.

Přjedawscheho generala Gajdu su mjes tym w Schaschtinie w Sstowakskej łapili a do Brna dowjesli. Hdźe su jeho policijni přchepodali. Sanźdženy pjatk je wón přches Brno puc wotjał a je přchi tejle ikladnosći z někotrymi tam njeschnmi fašchistami rěczał. Tukaju na to, so je wo **Kobjnikowym planje** wědźał. Dale su fašchistiskeho donjernika **Nožicžku**, sastojnika krajneje sastawarnje w Brnje, sajeli. Wojerske wyschnosće su dwě wožobje sajeli, a to chorhojnika **Tesaka**, kotryż je krótki czas přched nadpadom na kasarny z **Kobjnikom** porěczał, a podoffizera **Jakuba**, z pěschcheho regimenta czisło 10, kotryż je tohorunja z Kobjnikom wobkhadźał.

Prjedawši general Gajda.

Za Kobjnikom a Duchnjakom Gajdom, za kotrymaj je so kójazy list pósłał, njeje nicžo blischcheho znate. Sranjeny wojak Kindermann z technikskeho wotdźělenja, kotremuż su dyrbjeli z operaziju dźěl bjedroweje kósče wotstronicz, ma so pomałe derje. Sranjenemu zibilistej Jandźe, su dyrbjeli jenu nohu wotewsacz. Zibilistej Kotulnej je so noha přchecelsći'a.

*

W Czěskosłowakskej dospołny měr.

Hutydom njedźelu rano je so i wopraschenjom wojerskich wyschnoscow we wschich garnisonach swjesćito, so je so wschudźe měr sakhował; dże wo jenotliwy přchipad, na kotrymż je jenoż sajimawe, so je je liczba ludźi daka jednotliwcej a tak njepřchemyślenu wěz dobyła.

Wozjewjenje ministra narodneho zakitanja Bradača

Hacž runje žadyn wažny wusnam wěży njepschikładju a na njón jako na bludnosć sawjedźenych ludźi hladam, jemi jara lubo, so stej wójsko a policija woprawdźe přchikładnu hotowosć a thmanosć pokazałej, tajke a podobne pospyty porasyć. Tež wschědni wojacy **bjes rozdźěla narodnosće** su so přchikładnje počiniłi. **Wschitkim** so za to a to z wožebitym wospjetowanjom podźakuju.

Strajk omnibusow w Londonje

Strajk personala Londonskich autobusow je so njedźelu wupischerił a nětkole dwě tśeśinje wschěch omnibusow wopschija. 13 000 muži strajkuje. Wjetscha liczba drohowych żelesnizarjow je sympathijowy strajt wobsamtka. Wobkhad we wobkhodnych dźělach hłowneho města cźežko cźerpi. Drohowa żelesniza, podsemska żelesniza a měschćanska żelesniza njemóże pschihotowazy wobkhad s omnibusow dopschijeć. Omnibusowe towarstwo je strajkowarjam pschipowědźiło, so jich je służby puschći, jeli so so hnydom k dźěłu njewrócźa, a je na to pokasało, so so sašada tarifowych srěcźenjow s dźiwim strajkom wohrožuje. Strajkowarjo pschi tym wostawaju, so so s nowymi jesdnymi planami personal pysches měru napina a so so publikum strachej wustaja.

Wójna w Arabskej

Psched nětkim pjeć létami je wjerch Wahabitwa Jba Sand zwjatej měsce Mekka a Medinu dobywschi, zebi po nětźim arabiske splahi nimale zyłeje Arabskeje podcźinjył. Jba Sand je někotre léta moht dobyte kraje w měrje wobkhezować. Wot saúdźeneho léta pak je splah po splahu pscheźiwo jeho knjezźerstwu postanył. Tola wschě tele słóžki je s nowocźasnymi bróńenmi wobrónjene wójsko Jba Sauda potócźiło. Jenoz albrikt emir je hacź dotal moht s wuspěchom pscheźiwo Jbnej Saudej zwoju zwobodu zakitacź. W tu khwilu je wójsko k Mekzy cźehnje, so by knjezźerstwo Jbna Sauda powalił. Arabske kuby rozsudnym bitwam s najwotjetschej napjatosću napscheźiwo hladaju.

Cežke wojowanja w Gran Chaco

Wot piatka je pola Manawy najwotjetscha bitwa mjes paraguayskim a boliwiskim wójskom po spocźatku wojowanjow w Gran Chaco bije. Na woběmaj stronomaj je so nětkle 2000 morjwych a franjenych sliczało. Po prěnim wuspěschnym nadobiu bolíwiskeho wójska su je Paraguayscy k wotrażanemu storkej nahnali. Bolíwiscy maju pschi wojowanju s lětadłami pschewahu. Bolíwiski generalny stab zebi wjcheje, so bychu so jeco sameníli.

Bolíwiske knjezerstwo je wosjewiło, so je swólniwe, kóżdy namjet pruhowacź, s kotrymż by so mohła swada wotrunacź. Bolíwijska pak zebi żada, so by so jej zwobodny a njewobmjetowany pschikhad k rězu Paraguayej dał.

Po poslednjej powěsći je bolíwiske wójsko po horzej bitwje twjerdźinu Makawu dobyło. Paraguayske wójsko je twjerdźinu dołho zakitało a je Bolíwijcam wulku schkodu naczinito.

Korrektor

pschečita prěni wotdźěł „Serbskich Nowin“ swědomliwje a porjedźa zmylki, njejasnosće atd. — Sy-li Ty, luby čitarjo, „Serbske Nowiny“ tež tak dokładnje pschečitał, tuž poskić je prošu swojemu susodej. Tutón budże Ći wěsće dźakomny, zo dostanje raz k čitanju jenički serbski dźenik.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 24. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjerch w 7 hodź. barometer 757, hygrometer —6 a thermometer wodnjo —8. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 757, hygrometer —8 a thermometer w nozy —16. Dale sćěhuje hišće symniši ras wjedra. — Sćurowa tschestanja, kaž je psched 4 létami mějachmy, naš sašo trajachi. Wětry duja rěnje se dołhesho wukhoda abo ranja. Thermometer je pola naš na 17—19 stop. Celsija wpadnył. W rajschei Pruskej wječera hižo 19 stop. měrjachu. W Kekonoschach (Riesengebirge) měrjachu dźensa w nozy hacź pschez 25 stopnjow. W tychle horitschezach sakhadźachu swobodne a dźelu załotne śmjehowe mjescźele. Dwaj wulětnikaj leschtkach abo delkach po puczu leżo wosstalchtaj. Jednoju so sašo sbraha a ju druheho po pomoz liwoty. Stawy bě zebi strašchnje tmjerznyły. Jeho towarsch mjes tym smjertnje. Na pomoz powolanemu lekarjej wotmjerznjenych. Po wschěm śdaczu hrozy nam dalsche wótrane zymy a jeje tracźe. Sćiwoje jadro ma zymu zwlnej wschitkich nad Ruskej. Wosplednje dny je so w połnóznu Schwedsku wupschestrěła. Tam zwiśuje je wjetrnym abo połnóznym lodownym morjom. Wjetrnje sćehnje so pyches źrjedźinu Europu hacź do Schpanskeje a je wschudźom zymu nuwabiła. W połnóznej Schwedskej a niskej zakhadźeja śmjehowe mjescźele a tschěrka kruta zyma. W južnej abo połonschej Bayerskej měrjachu wječor 4 stop. zymy. Dźenja w nozy dźiwi zlěbrowy stołpik měrjo nize 20 stop. klesnje. Hacź dotal mjesche dołhonohe abo dołhowjeczerna Europa misty porjad. Jón pschi cźopłych wodowěh, pschikhadźaszy k pschehrětych wodow Europy a njeje Amerikt a hrjeschesche wosdoch abo łoft w krajnach połnóznym morju. Sto k zapadej wupschestrěwaja schina, studźi nětko wosdoch, tuž tež tam zyma pschi Juzitje źrjedźu zhadźa stónzo 7,47 a so tkowa hodź. Měsarźt zhadźa rano 7,56 a so tkowa popoł. 3,47 hodź.

Zyma je nadkneżstwo nastuoiła

Nětko tu je ta požadana zyma. Schczipa do wuja, lodźi cźłowjeske cźełko a zyma naš wobkha. Tak je ze žadachmy, tak zyma jn dosłali, a wěsce sašo na nje huntorimy. Nó, kdy zyma spokojni? Ale za to wotmjerznjenych najmjenschi. Nětko sašo žanje po hórzy bele a nětko sašo je możno po hatnej lodowej ładźinje so kuzlacź. A schtóż s najmjenschich na žnehaki, cźuje so najdespschnischi. Symska radosć cźerwjeni jich liczka, zyłmi jich pluza. Tak žuschamy pak tež my dorosćeni won do zymy, jeje pschirody, so bychmy nakazźinow zwobodnu powěsć do so krzebali, so bychmy pschi strowym schporcźe so zesnyli. Njama je pschirodu w zymskej drasće, njewupraschejena, ale schto pomha nam wscho wopiłanje tuteje tranosći? Możemy wam jenoz duschowny wobras dacź! Dospołnische je žanjne dożiwjenje. Tuž won do krasneje pschirody a schczipateje zymy. Wěsce budże kóżdy spokojeny a dźakowny za dobry pokiw. A „Serbske Nowiny“ stajnje je swojim cźitarstwom derje měnja, jenu najlepsche poradnja!

— **Khripa** je so s wjecźorneje Nětkeje někto tež do našich krajin pschedobyła. W Budyschinje je tež wjele ludźi na nju sthorko. Tola khorejcy powschitkownje nje lepsche wajchnje cźłowjesło nadpadnje. Cźeka khripa, tak je nam léto 1918 pschinjese, nadeńdże so Bohu lubowano jenoz jara powolna. Maš wot wjednika Budyskeje měsčanskeje khorownje słonimy, je dźeje tam lětsa ludźi na khripu khorych, tola njewobsteji pjeca pola zeho njeprijatneho nježli strach wo zmjerje. Najlepsche sredk wscheznho tkanje je, to so cźłowjek hnydom, nje znate mamjenje ma, khorjece šacźuwa, do toża lehnje so cźopły dźerži a pocźe. Tak może khorjesć pschewinyć pjeca hacź je wjetkjeje mozy nad nim dobyła. Spadnje pak so khripa tkeiro sylnje wustupowacź, potom je njedyrbi na žadyn pad je jawolowanjom lekarja cźe — Dźensnjischi staw khripy porjadnim njemóże być z zdźenm nětkajcho strachowanja.

— **Měschćanske dźiwadło.** Dźenja nalozy hraja w 16. abonementnym pschedstajenju A prěni króć operetu Jana Straussa „Nietoperz“ po wobdźěłanju M. Reinhardtowym. Tutón najwjetschi operetowy wu-

Pancerowana łódź „Němska“ wujeżdżi swoje prěni króć na pruhu.

Z Kielskeho přistawa běše němska nowa pancerowana łódź „Němska“ sebi 11 hodźin dołho na pruhu wujeła. Nimo łódźnych dźěłaćerjow wjeze so sobu wjele namórniskich wěcywustojnych. Tući so wo jězbje jara spokojeni wuprajichu.

Islam:

Kasandra

Prěnjotny roman.

22] (Pokračowanje.)

Sstwoju jěbu jenoż pschetorżech, so bych zebi a konjej musny cźaš k pożiwjenju a k wotpocźinkej popschał. Tuž běch bórzy zaso we wulkoměsće. W kósejowni mějachmy wschelazu znaczi stwicźku, hdźej so sthadźowachmy. Tam běch popołdnju na swjecźeny kósej. Wschitzy mje radostnje witachu a praschachu so mje we zwinje, hdźe žym tak dołho pschebywał. Powědach jim wschitko spranwje a tej wo fetykanju s Rußom a schto je tutón prajił. Młody prawisnik rjekny: „To su taizy ludźo, kotziż chzedźa so wulzy cźinicź abo zebi pjenjezy łaßłuzicź a tuž tajke blady powědaja. Tak zebi nětchto wumyßła, pak pschewidźa — pschekłepani dże su — wobstojnjusege a wotwjedźuja s nich pschichodne podawki.“

„So so to stawa, nad tym njechcam dwělowacź, ale mózno tola tež je, so někotzi pschedwidźa léta, haj kóstotki dopředka, schto so stanje.“

„To mózesce małym dźeczom a starym zonam powědacź ale tola nic nam, kiż žmy wědomostnje sdźělani a jenoż to wérimy, schtoż widźimy.“

„Luby pschecelko, wascha wědomosć njesda so mi jara dospołna być, hewak by cheze tola wědźał, so wércź rěka nětchto sa wérno měrź, schtoż cźłowjek njewidźi. A sstoro zyta naschcha wědomosć wotpocźuje na wérje tobo, schtoż njecźimy žanni widźeli. Mysliesce na stawizny, pschirodopiß, semjepiß a druhe pschedmjety. Tuž je hłuposć prajicź: wérju jenoż, schtoż žym žam widźał. Ale we tym njechcam dale rěcźeć. Ja pak wobkruczam, so su wěschczerjo, kiż wschelake pschichodne wězy pschedwidźeja.“

„Snajesce tajkich cźłowjekow?“ praschachu so mje někotzi sa blidom.

„Wschidam, so žu byli wschelazy wobschudniży. Tola sceje sawěsce wschitzy, hdyż sceje Homera cźitali, wo Kaßandzie słyscheli.“

„Pschestańce mi i ßi Kaßandru“ znapschecźiwi prawisnik „Grekßku rěcź njejßym jenje lubował a tuž tej niż Homera. Běch wjeßoły, hdyż w greßcźinje i nußu pschelećeli.“

„Ale sa franzowßciinu sceje jara saßorjeny, kaž wém. Snajesce Cajottu?“

„Ně, tón wuj bo mi jenje pschedstajił njeje.“

„Cajotte narodźi so w Dijonje léta 1720. Studowaschе we žwojim narodnym měsce a potom w Pariju. Wy pschе dołho trało, hdy bych chzył jeho zyłe žiwjenje wopißacź, tola to dyrbju pschißponnicź, so bě wótrcho rohuma, so derje pozhudowaschе, so zebi jeho towarßtwo najnahladnißchi wyßoko ważachu a běchu jara zhożowni, hdyż mózachu Cajottu tako hoßcźa powitacź. Wón bydlesche zdźěła w Epernayu, zdźěła w Pariju. Wuda knjižku: „Saluborowany djabol“ a ja to pschiwschachu jeho jako žobußtawa do spißacźelßkeho towarßtwa, kotrež ßaloži Martinès de Pasquerlis. Tež w tutym towarßtwje pschesłaże wón wschitkich pßches žwětło žwojeho ducha, pßches žwoju wutrajnu wótrommyßlnoßć, pßches dospołnu žnajomnoßć pißmiowßtwa, pßches žwoje cźiße žiwjenje. Jeho hłubka a wobßchěrna wucźenoßć zakholowa jeho psched hłupej nadutkoßcźu a zmóżni jemu ßpóßnacź prakßušol wschelke cźłowjecźeße wědomoßcźe, tuž be njepschecźel njewěry a hrěßcźneho žiwjenja. Wón zaßtuži zebi wopraworaje cźeßtne mjeno filozofa — lubowarja mudroßcźe —; njebě kaž tehdom wschelazy, kiż drje zebi tute mjeno pschißwojachu, ale jenoż wo maliczkoßcźach mudraczkowachu. 72 lét ßtary wumrě na ßcźinadle je ßtowami: „Wumru, kaž žym žiwy był, Bohu a kralej žwérny.“

„Sćwérny Bohu a kralej, nó, to je też tajke nětchto ße hrjebżneho wótka“ rjekny nje wuzmětchcjeho mój napschecźiwnik. „Njeßym kralej žwérny, dokelž žaneho njewérju.“

„Někotryżkuli błasny praji: so do Boha njewérju. To je tohodła wascha wěz. Tola žwérna be a je pózcźiwoßcź, kiż cźłowjeka cźeßcźi a žnadobnuje kaž wona to cźinjeiche też pola Cajottu.“

„A schtó rukuje sa to, so je a schto je Cajotte wěschcził.“

„Žadyn druhi hacź La Harpe, kiż je wocźitu žwědk. Wón praji we žwojej knißy: je kaž by žo to wcźera hatke ßtało a tola ßta žo to w zapocźatku léta 1788. Běchmy žo k wjecźeri zhromadźili pola naßchcho žobußtawa akademije. Bě tam

poślednjeho lěta inženěruje Ewald Kunkze, hudźbne wjednistwo na Wolfgang Maria Hellmann. W tutej błyšćazej operecze ſ dospołnje nowym wuhotowanjom wšitkich operetowy personal měšćeńskeho dźiwadła Hobusſtuttgje. Saantna opereta hraje ſo ſrjedu wječor ½9 hodź. a ſchwórtk wšeſor ½9 hodź. we 16. abonementnym pschedstajenju B. Schwórtk je tuta opereta cęſtny wječor ſa tudomnu ſchermantnu operetowu ſoubretku Hertu Marlow. Herta Marlow hraje w tutym kruſche rólu Aeele.

— **Rozprawa polizije.** Polizija ſaja wječera ſaſtarańſkeho khowańza, kiž běſche 21. januara 1933 ſ jeneho wuſtawa cęſkrył. — Tehorunja ſaja polizija muża, kiž běſche na puczowanju, dokelž běſche ſo won pſcheczíwo ſakaſam do Měnikeje wrócził.

— **Padnch w ſo cęſtej komorje.** 20. januara wječer je w jenym twarjenju na Albertowej dróſy padnch w holczej komorje w druhim poſchodźe pobył. Wón je ſpinjeſy a dobjeńſi ſobuſkał. Mjes dobjeńkami je tež poſtajeny ſonjazy naruczniſowy cząſnik, je 24 hodźinſkimi licźbami, ſołtymi arabſkimi zyframi, běhym zyfrom, ſołtymaj pokaſowarjomaj, cźerwjenkowa kroma je ſ cźerwjenkom wupyſchena, pódła cęſtki naruczniſowy rjeczaſk, ſ cźerwjenkom kamuſchkom, 333 kolkowany, poſlednjmi naſchitnjy rjerzas, tehorunja naruczniſowy rjeczaſk, poſtorcźeny ſonjazy pjerſchcęſeń bjes kamuſchka a ſe ſrjebrnym, ſtebornym naſchitnjy rjeczas. Je-li ſo dobjeńk nadeje ke kupjenju poſtkeja, proſy kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje, telefon 2802, wo powěſć.

— **Rjeſada potrjechi** wječera dopołdnja w dźeſatej hodźinje nędźe 50ſtnemu tudomnemu dońtawarjej krijwje podjerzy, kiž pſchi hladźoteſi ſo wobſtuntkich padny. Wón chyſnje ſo po dźeſatej hroſoczi ſaſo na dźelowym ſkamjeze ſamokwicź. Po puczu wón na Lipowej horje rjeſada tak nieſbožownje padze, ſo jemu njebeſche mózu, ſam dale hicź. Sobuſtawy dobrowólnje ſamſtejuce kolony dowjeſechu wobſarańſomneho ſe ſanitetnym autom do ſhorowinje. Kaž ſo ſda, je ſebi potrjechenj ſnadź lěwe koleno wobſchkodźił, kotrehož dla dhrubjeſche hižom pſcheſ bliſchim cząſnom lěkarſkeje pomocy hladaczj.

S **Bórka.** (Hladoſcz.) Wječera dopołdnja pſchijędże nakładny auto firmy Arthura Boaka ſ Niſkeje po Muzakowſkej dróſy k Budyſchinej. Dróha bě khětro hładka, ſo ſo auto na hórzy pola wonkowneho khrihowa ſuwacz poczа. Jenoż pſches próżu a ſobuſtwo dohladowarja mózneſche cźeſki wos dale jěcź, dokelž běchu pěſt kupali.

S **Khwacźij.** (Shromadźizna burſkeho towarſtwa.) Schwórtk ſeidże ſo nasche burſtwo k ſajimawej ſhromadźiznje. Knjes rataſkſi rada Umhauer ſ Budyſchina ſe wobſchowaſche wo ſadaſtwje. Pokaſa też wonka na rodach, kak maju ſo ſadowe ſchtomy ſchcęſpicz a rěſ. 54 wobdźělnikow tutym ſajimawym pokaſowanjom dohladowaſche. Sſadaſtwo njeſe pjenjes, na kajſki ſpoſchemało muſſa. Wěz ma ſo jenoż prawje ſapſchimcź. Po dlěte hacź 2 hodźinje trajacym pokaſowanju wotſo na žurli dale pſchednoſnych wolach. Knjes Kuſchka ſa tu ſhromadźenych, woſebje knjeſa ſ Budyſchina, ſtrowſte ſadaſke towarſtwo a dr. Rebenſtiſa. Pódla pſchednoſkh pſchinjeſe Dubrawſkemu ſadaſkemu towarſtwu dweju noweju ſobuſtawow.

S **Wulkeje Dubrawy.** (Wopſtabujeneho namakali.) Wječera wječor wokoło 7 hodź. namakachu na puczu k Brěſynki jeneho kubleria ſ wokolnoſcje na pol mjerſkeho ſoka. Jeho donjeſechu do blížſcheje khěže a ſawołachu kubleria a pſchiwuſnych. Wón bě ſ cząſom w 6 hodź. je Budyſchina pſchijěł a domoj běſeche. Po puczu wobſtarachu knjeſa ſlabotcź ſaja, tak ſo leža wosta.

Se **Sdźerje.** (Shromadźizna wojeńſkeho towarſtwa.) Sſadźenu njedźelu wotmě ſo tu w Schmaranderez korczmje ſhromadźizna Kulſchanſkeho wojeńſkeho towarſtwa. Sſobuſtawy wobdźělichu ſo w bohatej licźbje. Wuradźowanje ſo wo pſchedſtejacej wojſkowej ſthodźowanju we Kulſchcu, kotrež ſo wotmě ſnadź w junitju pſchihodnehu cząſu. K tutomu ſamjerej wolachu ſo wſchelake trěbne wubjerki k wuwjedźenju pſchihotowanſkich napraſnow. Budźe to ſobom 60ſtny jubilej wobſtacza Kulſchanſkeho wojeńſkeho towarſtwa. Na tutej ſhromadźiznje buchu mnoſy ſo hobuſtawow towarſtwa.

Z **Kukowa.** (Z ruku do maſiny přiſoł.) Jara wobſarujomne njezhožo ſta ſo ſoboru **připołdnju.** Pri puſczenju truźneje maſiny přiſłuże ſa. Pětr ſa. nježbožownje do njoje, zo jemu nimale tři poſledńje porſty lěweje ruki docyła wotrěza. Zaſtupjeř knježny Langec, k. dr. Thielemann z Połčnicy, rany zawjaza a da jeho do Worklečanſkeje khorownje dowjeſć, hdźež bu jemu třeći porſt operativnje wotſtronjeny.

S **Kamjenza.** (Sa5o bźělo.) Wot wječeranſcheje pónđźele ſo w tudomnej ſchkleńcźerni ſaſo bźěła. Nędźe 150 ſchkleńcźerſkich bźělacźerjow, wot kotrychž běſche mnſt bźěl hižom lěta dołho bjes bźěła, namaka ſaſo ſaſtužbu a tuſh. Pſchejemy ſebi, zo by tudomna cząſowym žadanjam ſrotſena ſchkleńcźernja ſaſo połnje bźěłacz měła.

Wohnjowobornistwo

S **Budworja.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ſwjeczeſche ſandźenu njedźelu ſwoj ſymſki ſwjedźeń. Hrajeſche ſo dźiwadłowy kruch wo ſmjeſle a ſkutkowneſi wohnjowoje wobory. Kaž ſo to hnak wſchodźi, krajeſche ſo tutón w němſkej rěcźi, dokelž jeho to rozdźěl ſobuſtawſtwa, dźiwajo na rěcź, ſada. Dźiwajo na nje ſaſe ſymſke wjedro, bě wopyt tola bohaty, ſo bě Schuberta ſurla ſ hoſcźemi napjelnjena. Narěcźe ſunkcionarow towarſtwa a hra njeruběchu pſche wjele cząſa, tak ſo bě možno mnoho hodźinkow k rejam wužiwacź.

Přilopk

* **Khripa nětko tež w Franzowſkej.** Pſchi ſymnym njedźe poſledńich dnjow je ſo khripa ſ Jendźelſkeje tež na **Franzowſku wupſcheſtrěła.** W połnoźnym wokrjeſu **pobrachuje na hamtach** hacź do 60 **prozentow perſonala.** W **Nancyu ſu wſche ſchule ſwopręſdka na tydźeń ſamkli.**

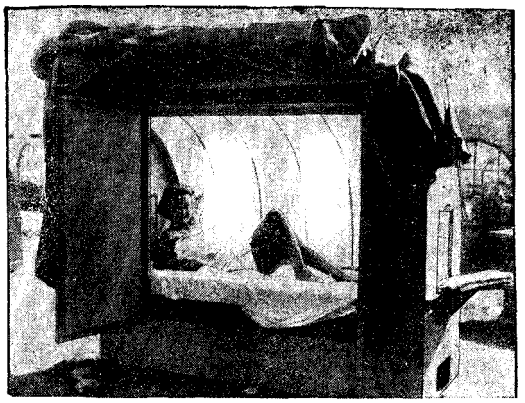

Słónccowy kabinet na kolach.
Z wosebitej ſkleńcu wuhotowana kabina na kolesach. Tutu kabinu w Kaliforniſkej wšitey ći wužiwaju, kotříž chcedźa wnžiwać ultrawiolethych ſłónčnych pruhow, ani zo bychu byli w ſtraše, zo jich ſłónco ſpali. —

Něſto wo lodowym času

To je ſo ſtako pſched 1 000 000 lětami. Tehdy na cźopku dobu ſcźěhowaſche lodowy cząſ. Temperatura po nječim ſpadaſche. Bu ſymniſcho, włóżniſcho. Jěry wětr wot połnoźu dujeſche pſches zyke lěto. Bujny praſtěſ ſo ſminy, tropiſke palmy, paprócze a zantarowe ſchmrěki wotemrěwachu. S hór a ſ połnoźnych ſtronow blížachu ſo lodowazy, pſchiſuwachu ſo ſwaha, ale bjes pſchestacza k juhej. Walachu ſo do dźenſnišcheje ſewjernoněmſkeje nižiny hacź k ſerbſtim a ſchleſyſkim pomjeſam. Też ſ mjeńſchich hór, tak ſ Kruſchnych hór, ſe Vogeſow a Cźorneho lěſa ſo taſke lodowazy ſchěrjachu a pſcheměnjowachu jónu tropiſku krajinu do hobrſteje lodźaneje puſczíny, ſ kotrejež jenoż někotre ſaſmrěſene hory ſo wuſběhachu. Wjele lětſtyjazow ſłónzo ſwječeſche na tutu běłu polarnu krajinu.

Běſche to ſakoſtna kataſtrofa ſa ſwěrjata a roſtliny! Hobrſke murja ſ połnoju, kotruž Alpy tworjachu, ſaracźeſche pucź cźěkajym ſwěrjatam, kiž dychu tłochnyc ſ do cźopliſcheho kraja. Wěchu to maſtodon, nošorohacź, wodoſkon, tapir, wopizy, popuchi a prakonje. Wſche dyrbjachu ſahinyć, dokelž njeſmjeſchu tſchěſkaju a njedoſtatk zgroby. Lodźany powěſtr pſched lodowzami po nječim też pſcheſiwori ras krajiny ſ juhej lodowzow. Połnoźny wětr dujeſche ſmjeſchcźa połnoźnych roſtlinow k połdnju a je wuſyſnjeſche na roſpadankach ſahinjeneho tropiſkeho praléſa. Tundra (bahnojta ruwina), kajſkaž ſo dźenſa namaka jenoż hiſchcze w połnoźnych krajow, tehdy ſo pomałku k juhej ſchěrjeſche. Wěchu to ſe mochom ſaroścźene bahniſcźa, puſte, bjeſtośne ruwiny, na kotrychž liſchawa roſcźeſche a drobna bréza. Dźiwje huſty nad ninimi lětachu. Miljony ſehrawazych kuntworow tam nad tonidłami ſynczeſche. A ſtadła zwěrjatow ſ połnoźnych krajow tu pizu pytachu. Wěchu to ſoby (Renntiere) a małe pižmowe buwoły. Dale běchu ſem pichiſchle ſe ſjewjernych krajow roſomacha (Bielfraž), běła liſchka, łóſ (Elck), mamut, koſmaty noſorohacź, mjedwjedź, wjelk, bajbak (Murmeltier) a ſuſlit (Zieſel). Wěchu žiwe pod lodowzami w tundrje, ſerjechu roſtlinu abo jedyn druheho po ſwojim powołaniu a waſchnju. Hranizy tutoho hobrſkeho lodźaneho kraja ſo ſpochi ſmenjachu, tola ſo lodowzy jaſnakle ſtajnje ſnowa wrócźachu do jónu dobytych miſeow. Dónjž potom pſched nędźy 30 000 lětami ſo wſcha ta krajnoſcź ſkónczi. S kajſeje pſchicźiny? Njewěmy to! Tu cźłowjeſki roſum niczo wuſłědźicź njemóże. Wěmy jenoż, ſo pomałku bu ſaſy cźopliſcho, ſo ſ tym lodowzy wottawachu a lód ſo pſcheměni do hobrſkich wulkorěkow tajneje wody. Tajka wjele tiſlometrow ſchěroka wulkorěka tehdy też ſwoje ſołmy walešche po naſchej ſerbſtej ſoli. K połnoźy lodowzy ſo wotſalachu a je ſcźěhowaſche puſta tundra do połnoźnych krajow.

Lodowy cząſ bě pſchiſchoł, lodowy cząſ bě ſo ſaſo wotſalił. A jo tu wopraudźe běſche, dopokaſuja nam wſchelake ſlědy po nim. Na pſchiſtkad kamjenitka ſe Skandinawiſkeje, movejny a dale wſchat też połnoźne roſtliny a ſwěrjata, kiž je lód k nam pſchinjeſł ſ połnoźnych krajow a tiž ſu ſo tu ſathowale do dźenſnjſcheho dnja. Mamy tu na pſch. tu drobnu bréſu, tiž hewak jenoż roſcźe w połnoźnych horach a bahniſchcźach, dale wjerbiju a ſchwedſki dréw. Wjerbiza (Silberweiderich) namaka ſo pola naſ jenoż na mokrych měſtnach pſchi wodźe, w połnoźnych krajach je hiſchcze bóle roſſchěrjena. Žadna ſymnoſelenka naſcheje ſerbſteje hole je tohoſamu ſewjerna roſtlina; ſem też ſłuſcheja bażeńki, jóravzu, rěnzu, wolmizy, ſumpawy a wſchelake mochi a liſchawy. Swěrjata, kiž je lodowy cząſ k nam pſchinjeſł, ſu w naſchich ſtronach nimale dowutupjene. Ssu to łóſ, popjelisa (Murmeltier) a někotre ſowjaze druzy. —

30 000 lět je ſo minyło wot poſledńjeho lodoweho cząſa. Hacź do lěta 4000 pſched Khr. je temperatura ſpochi ſtupała, potom 2000 lět dołho wosta na ſamnjym ſthodźeńku. S toho cząſa pak temperatura ſaſo pomałku ſpaduje. Lětna temperatura je mjes tym w pſcheréſtu wo 2 ſtop. ſpadnyła. To je też hižo wukſutkowało, ſo někotre roſtliny ſaſo zofaju k połdnju, na pſch. wódnomužowy worjeſchk. Też zofaju ſchtomy ſ najwyſchſchich hór. Hacź ju to wſcho ſnamjenja nowcho lodoweho cząſa, njemóżemy ſ wěſtoſcźu wobkruczicź. Na kóždy pad njetrjebamy ſej tohodła ſtaroſcźe cźinicź, pſchetoż ſandźe hiſchcze wjele tyſac lět, prjedy hacź ſpad temperatury **ras naſcheje krajiny ważnje pſchemeni.**

Najnowiše z cyłeho swěta

— **Wuhłady na wjedro a jutſiſchu ſrjedu:** Woſtanje dale kruta ſyma ſ wětrami ſ dołheho ranja.

* **W Rotterdamje je njedźelu popołdnju ſ wjerſchka 72 metrow wyſokeje weże żeleſnišcheho mosta do wody kralowſkeho pſchiſtawa pachoł ſkoczit, ſo by pſched tydźenjom ſbožownje dołonjany ſtał druheho młodeho cźłowjeka pſchetrjechił. Motiſkoczíwſchi pak runowahu ſhubi, ſo wjazy krócź pſchecźežiny a ſ połnym wotmachom na wodu ſrały, w kotrejž ſo pſched wocźomaj ſaſtrózanych pſchihładowarjow ſhubi. Hačle ſa dłeſchi cząſ cźěło nježbožowneho, kotremuž bě ſo nop rosbił, ſ wody wucźeſchu.**

* **W Jendźelſkej a Franzowſkej na khripu cźinjazy ludźi thorych leża. W kaſarnach je 60 proz. wojakow ſkónčiło. Wójſke ſarjadniſtwo w Lillu może liſty jenoż ſo ſchcźe dwójzy wunoſchowacź dacź, dokelž je wulki dźěl liſtynoſcherjow ſhorił.**

* **W badenſkim klóſchcźe Littenweilern pola Freiburga w Breisgawje je tele dny dr. Mathilda Theyſenowa ſwoje 95. narodniny woſwjeczíła. Dr. Theyſenowa bě prěnja ſapiſana ſtudentka lěkarſtwa a approbowana lěkarka w Europie ſyſła. Wona je jako prěnja žónſka w Europie na ſławnej franzowſkej univerſiteje Sarbonnje ſtudowała.**

* **W Kirkowiſkach (Sybirſkich horach) je njedźelu thermometer 23 ſtopnjow niže null podnył. Dwaj pachcioł ſtaj ſo w žnjehowym mjeczelu ſakhadźiłoj. Jedyn ſ njeju je hiſchcze mohł do jenoje korczmy dóńć. Jeho pſchećeſel je w puću wuſtawiſchi ſmjerſnył. Tón, kotryž je ſo wulkował, a jedyn lěkař, kotremuž běchu ſorjty wotmjerſle, ſtaj ſo dyrbjałoj do ſhorownje dowjeſć.**

Zapósłane

(Bjez zamołwjenja redakcije.)

Běchu to Donscy kozakojo?

W „Krónje" ſpěwachu, kaž bu w nowinach a tak dale wozjewjene, 20. wulk. rózka t. l. Donscy kozakojo. Hižo do cząſa bě ſchi jedyn z naſich ſerbſkich rozprawarjerjow dowolił na to pokazać, zo woprawdźiči Donscy kozakojo nětko w Zjednoćenych Statach koncertuja. Rozprawjeŕ ma wězo cyle prawje, a tola njeje wustup tutoho ruſkeho khóra w „Krónje" pod pſiwojenym mjenom byl. K rozjaſnjenju podawam to, štož ſym w ruſkich kruhach ſłyſał, hdźež běch ſo teje należnoſce dla wobhonił.

Mjenowany ruſki khór, kiž je w Budyſinje zańdźeny tydźeń w Budyſinje pod dirigentſtwom Platowa ſpěwał, wobſteji hižo na ſěſć lět, přepućuje runje kaž Donſcy kozakojo pod dirigentſtwom ſwětaſławneho Żarowa cyły ſwět. Njehodźi ſo pſeć, zo to žani Donſcy kozakojo byli njebychu, wšak běchu zawěrno w dowójnſkim cząſu to, za čož ſo wudawaja. Rozdźěl leži jenoż w tym, zo hiſće ženje pod Żarowom ſpěwali njejſu, alo cyle ſamoſtatnje ſwoje koncerty zarjaduja. Jich prjedawſi dirigent bě Koſtrigow, potom hač dotal Platow. Liča ſpěwarjow je wo wjele mjeńſa hač ta Żarowſkeho khóra. Tohorunja ſpěwaju też we wjetſich dźiwadłach ſwětlohry, štož tak mjenowany „ſwětaſławny khór Donſkich kozakow pod Żarowom" hižo njeſini a ženje činił njeby. Potajkim Platowy khór do tamneje druzíny khórow ruſkeho emigrantſtwa, kaž to ſu Uralſcy kozakojo atd., ſłuſa. Wězo ſu ſławni Donſcy kozakojo proſyli, zo bychu ći tamni ſo hinak mjenowali, ale bohužel njeje ſo to ſtało. Přiſpomnić jenoż chcu, zo Platowy khór njemóże žadyn hubjeny być, hewak by ſo runje tak zo ſwěta minył kaž druhe ruſke khóry; a tych bě we powójnſkim čaſu khětro wjele. Zo je ſo liča ſpěwarjow w Żarowym khóru zmjeńšiła, zależi zaſo na tym, dokelž běchu ſebi někotři z nich za ſwoje nalutowane pjenjezy farmy w Brazilſkej kupili a tak z khóra wuſtupiłoj. Hač budźe Żarow nowych ſpěwarjow do khóra přiwzać, ſo praša, přetož khór čeſpi też pod čežu nětčišeho bohužel njezwjeſelaceho cząſa. Stó wě, hač za nješto lětdźeſatkow tući wosławjeni ſo hiſće budźa wo ſwoju derje zaſłużenu česć.

F. Th. Hajdan.

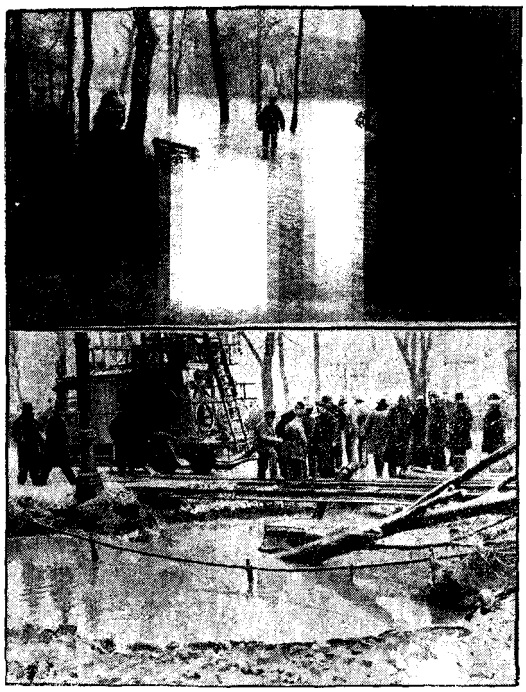

Sćěhwki puknjenja wódneje roły w Barlinje-Charlottenburgu.

Puknjenje wódneje roły, kajkež drje je so jenož jara porěčko stało, měješe za zarjadniski wokrjes Barlin-Charlottenburg wurjadnje ćežke sćěhwki. Hóuźiny dołho běše wobkhad po jenej tamnišich hłowny dróhow znjemóžnjeny a wšitke piny běchu póćrjete. Při tym nasta wězo wjele škody. 12 motorskich klumpow dyrbješe klumpać a wodu z pincow wusrěbać. Na hornim wobrazu widźimy přez ¾ metra hłuboko powodźenu Barlinsku dróhu w Charlottenburgu. Delni wobraz pokazuje městno puknjenja z wudrěnym plestrom. Wulki štom zwjeze so do dźěry, přez kotruž wjedu w powětře wisace kolije dróhowje železnicy.

Dobre rady

Za kuchinu:

Selený hroch a krupički ze žuščenym mjazom pośikuja žytny a žydowy wobjed. — Punt wuwjušćeneho seleneho hrocha so dźeń prjedy wumyje a z wodu, do kotrejež tuńk natrona pšichodźi, namorji a so z tutej wodu owě hodźinje do wobjeda na woheń staji. Woda ma so pomałku zawrić, a potom njech so wotlije. W čerstwej warjacej wodźe z małej rostrjanej zybłu bjes žeble dajch hroch jako spěšnje zawrić. Potom tyknjech do hrocha punt žuščeneho, tuńceho kwinjaceho mjasa a dajch woboje mjechle zwarić. Mjes tym pšeparišch pot punta krupičkow dwaj rajaj jabołu z warjacej wodu. Wotlijech pak wodu łóžny raz jako z kupnjech potom krupički do 1—1½ litra warjaceje wody, do kotrejež so žličku žele pšidawa, — lepje wjchak so hischcze pšichodźi warjaca hrochowa a kośćowa juschka, — a dajch krupički pomałku tolsć a nabubnjeć. Hdyž su wone hroch a krupički mjehle, so hromadu smješchcja. Přejdy teho njech so hroch z prawej žłódnosći woželi. Mjaso so pšichódnje rostajne a wožebje pšichotuje. — Wobjed dožaha za 5 wosobow.

Sžyta kalowa hołotej. Za žyru kalowu hołotej pšihódźi so běły kal lepje dyžli cjerwjeny. Wojanjech z tomu bóle mjenjšche kalowe błóžki. Kal so z truhańčkom abo nožom drobnje rostraje; žylnjiche rapički so wotstronja. W hornjerjej zchłći tołta so rostrany kal dźeławej mjenjšchimow dołhe z drjewjanym tołtačom. Kal pak so pšichtym njesmě pšichewobroćeć do wušmuna. Po nječim wotedawa kal mnoho juschi. Nětko pšichidajch ja jemu kalowu błóžku tři łžicy winowcho kišała (abo też zitronowcje brěžki), dwě łžicy jedźnjeho wolkja, tři žličku žele, prijku pepjera a trochu zokra. To wschitko z kalom derje pšemješchesch. To jěde wosiaj kalowu hołotej hischcze něhdźe wjetšinu k pšichecjehnjenju tjeju.

Prěnja kofejown'a

(K 250. róčnicy jeje założenja.)

Lětsa budźe runje 250 lět, zo bu rakuske hłowne město Win, tehdyša stolica němskeho kraja, wot Turkow wuswobodźene. Pod Lysej horu (Kahlenberg) 12. pózńjenca l. 1683 zbi pólski kral Jan Sobieski Turkow tak mócnje, zo dyrbjachu cofać na Balkan a na to wašnje su Polacy europskich (a tež němskich) křesćanow wumóžili wot njekultury a islama. Chcemy so z tutym podawkom pozdźišo hišće dožadniše zaběrać w našich nowinach.

Dźensa chcemy tu spominać na druhu róčnicu, kiž zwisuje z tamnej 250. róčnicu wumnoženja Europy wot Turkow přez Polakow. W lěće 1683 mjenujcy so we Winje założi prěnja kofejownja a to wot Polaka Kulczyckeho.

Do lěta 1683 Winscy jenož wino pijachu a kaž čitamy, pijachu telko, zo so dźensa z nimi nichtó ani měrić njemóže. Bjez dźiwa, zo běchu tehdy tež husto skurjeni. Bě to čim hórše, dokelž tehdy hišće njeznajachu kofeja, ani běleho ani čorneho, z kotrymž bychu móhli sćěhwki žłokanja zaso wotstronić.

Tutón zmužity Polak hraješe wuznamnu rólu we stawiznach wuswobodźenja Wina. Wón bě so předrasćił za Turku a so kradnył z Wina přez turkowske lěhwo do lěhwa wjetcha Lotorinskeho, kotremuž rozkazy nošeše. Město Win jemu jako dźak dari dom we Winje a na jeho próstwu k tomu hišće wšón dobyty kofej z turkowskeho lěhwa. A Kulczycki tam we Winje nětko założi prěnju zjawnu kofejownju.

Winscy měšćenjo běchu spokojom, zo zmužity Polak bě so spokojił z tak skromnym mytom. Bóle spokojom wšak bě hišće Kulczycki. Wón bě do toho dołho přebywał w Turkowskej a tam nawuknył warić dobry kofej a kofejownistwo. W skromnej kofejowni prěni kofejownik Kulczycki w turkowskej drasće sam ludźom posłužowaše. Kofej so najprjedy podawaše bjez cokora. Po něčim pak hosćo počachu skorźić na to, zo je kofej přejěrki. Kulczycki dołho so přemyšli a skónčnje so rozsudźi přidać kofejej — malenowu hrěčku. Winscy so hnydom za tajki měšany napoj zahorjachu. Woni dźensa hišće pija jara rady prawje słódki kofej.

Nowy napoj ludźi wokřewi a woživi. Běše w nim někajka potajna móc, kiž też zaso wokřewi tych, kiž běchu předołho tutkali.

Powěsć wo prěnjej kofejowni, założenej wot Polaka, rozšěri so rjenje po cyłym Winje a Kulczycki měješe přeco kofejownju połnu hosći. Z cyłeho města ludźo z hromadami pućowachu „Zum Kolschitzky", zo bychu so napili kofeja.

Kulczycki jako dobry wobchodnik so njespokoji ze swojim wuspěchom, ale stajnje na to mysleše, kak by so hišće dale dobył do prědka.

Jónu přińdźe na mysličku, do šalki kofeja přidać žličcy mloka. A hlej, hewak čorny napoj naby barbu ryzy złota a na to wašnje so wunamaka „běły kofej", kiž hišće lepje słodźeše dyžli dotalny čorny.

Sława Kulczyckeho z tym wězo hišće rosćeše, w. Winje so założowachu dalše kofejownje. A kof[illegible] nistwo je so we Winje wuwiło najwulkotnišo. Dźensa je Win[illegible] město kofejownjow. Kóždu wosta kóždy[illegible] na tam swoju wosobitu kofejownju. Su tam kofejownje nowinarjow, molerjow, filmarjow, basnikow, budźelnikow, wobkhedaikow, sportarjow, haj samo tež rubježnikow.

A zo tute kofejownje a za kofejownistwo swjata może so Win, cyła Němska a Europa dźakować prec klepanemu Polakej Kulczyckemu.

Lětsa, hdyž cyły swět budźe woswječić 250. ro. nicu porażki Turkow před Winom, njesmě so tež zabyć na założerja kofejownistwa Polaka Kulczyckeho.

Turkojo běchu dawno hižo žałostnje kofejowi a to čim bóle, dokelž jich wěra jim zakazowaše pić alkoholisko napoje. Hdyž Kara Mustafa w lěće 168 přińdźe před Win, měješe tež we swojim lěhwje mnohonjemjerne wjele kofeja sobu. Rakušenjo potom w dobytym turkowskim lěhwju nadeńdźechu tež měchi kofeja a njewědźachu, što z nimi započeć. Skónčnje počachu z kofejom picować swinje. Bychu drje wšitcy wšón kofej přepicowali swinjom, hdyž njeby tu přišoł Polak Jerzy Francisyk Kulczycki ze Sambora w Małopólskej.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" w Budyšinje spěwa wutoru wječor z dypkom we 8 hodź. w kat. towarstwowni na Garbarskej hasy. Přińdźće wšitcy, wosobje muzikanća!
J. Winar.

Bukecy. „Radosć". Spěwanje srjedu 25. wupadnje. Zato spěwamy srjedu 1. mal. rózka a pjatk 3. rózka.
Dir.

Hasłow. Jednota Sokoł ma štwórtk 26. wulk. wječor we 8 hodź. ważnu zhromadźiznu. Je wažnosć kóždeho, zo přińdźe.
Star.

Pančicy. „Lipa Serbska" spěwa pjatk 27. wulk. w Pančanskim hosćencu. Započatk we 8 hodź.

Předsydstwo a wubjerk Posmjertneje pokładnicy „Jan Arnošt Smoler" zeńdźe se wutoru w 6 hodź. w Serbskim Domje.

Čitajće serbske knihi!

Serbska kniha runje tak tunja kaž němska! — Wulke zniženje płaćiznow našich knihow zmóžni za dźensniše poměry Serbam kupować serbske knihi!

Woteběrajće serb. narodnu zběrku „Dom a swět",

kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa.

Dotal wušło:

1. Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko. 1.00 hr.
2. Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedźeńska hra. —.50 hr.
3. J. Lorenc-Zalěski: **Serbscy rjekowje.** Powědańčko. 1.00 hr.
4. Adolf Černý: **Serbske wobrazki.** 1.00 hr.
5. Mato Kósyk: **Pśerada Margrofy Gera.** Dolnoserbska eniska nêseń.
6. Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko. —.50 hr.
7. Mina Witkojc: **Dolnoserbske pěsńe.** II. wudaće. —.50 hr.
8. Marja Kubašec: **Khodojta.** Hra w tŕoch jednan ach. —.50 hr.
9. J. Bart-Ćišinski: **Nawoženja.** Narodna-eniska baseń. 1.00 hr.
10. **Ruske byliny** z drjeworězami Měrcina Nowaka. 2.00 hr.
11. Jan Lajnert: **Wyskow sapy, sylzow kapy.** Basnje. —.50 hr.
12. Terézra Nováková: **Na farje.** — **Haški.** Powědańčka. 1.00 hr.
13. Pawoł Krječmar: **Raj myslow, sonow z łužiskich honow.** Basnje.
14. Mato Kósyk: **Pěsńe.** I. zeł. —.50 hr.
15. Mato Kósyk: **Pěsńe.** II. zeł. 1.00 hr.
16. Božena Němcova: **Baruška.** Powědańčko. 1.00 hr.
17. Adolf Černý: **Serbske hobrazki.** —.50 hr.
18. Božena Němcova: **Ziwa Bara.** Ze žywjeńa pastyŕskeho žowća. —.50 hr.
19. Romuald Domaška: **Pokładopytar.** — **Le chevalier de saxe.** Stawizniske powědańcy. 1.00 hr.
20. J. Lorenc-Zalěski: **Kupa zabytych.** Roman serbskeje bytaceje duše. 1.00 hr.
21. Jakub Bart-Ćišinski: **Basnje z młodych lět.** 1.00 hr.
22. Božena Němcova: **W groze a pód grodom.** Powědańčko. —.50 hr.

Wjazane zwjazki su 50 pj. drožše.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow.

Wšě knihi předawa:

Smolerjec knihićišćerńia a knihaŕnia, z. dr. z w. r. w Budyšinje w Serbskim Domje.

Wóskowane přikrywy na Žitnych wikach 28 zbytki
Kurt Erler

Na buncle, stupnje z čopłym podšićom khornar. stupnje, stupnje z wjelbłud. kornow. stupnje zes pinku z kožanym wobsadkom nětkle **15%** inventur. rabato
Fähle
na Znutrk. Lawsk. hasy

Strykowańska wolma
w nowočasnych barbach dobra kajkosć
KURT ERLER na Žitn. wikach

Hana
(H. Sienkiewič. Přel. B[illegible]
Novelka. 161 str. [illegible]

K inventurskemu předawanju
Ložowe šaty smuh. pid damast
wupjerki, płachty, kupanske ruby, twjelki, trjenja
wulki wubjerk, 10% tam
Kurt Erler na wi[illegible]

Přiloha k číslu 20

SERBSKE NOWINY

Wutoru 24. januara 1933

Sydomstowlětny Toruń

Lětsa je so minyło runje 700 lět, zo so założi slawne pomórske město Toruń, kiž so prjedy hinak njemjenowaše hač hród Kopernika. Wuwiće a stawizny Torunja su woprawdźe njerozdźělnje so zrostłe z mjenom wulkeho pólskeho hwězdarja a mysleria Mikł. Kopernika, na kotrehož je pólski narod dźensa hišće z pohnym prawom hordy. Toruń bě prjedy ważna straž nad cyłej delnjej Wisłu. Stóž w prjedawšich lětstotkach bě z knjezom nad Torunjom a Gdanskom, bě też z rozsudźacym knjeźićelom nad baltiskimi pobrjohami. Ale też dźensa hišće je Toruń pódła Gdanska, kiž bu po wójnje na pólskej stronje zastupjeny z přistawom Gdynju, kluč k Pomórskej. Pólscy narodowcy to derje wědźa a ani Němcy to njezapřeraju.

Nětko móžemy też derje zrozumić, čehodła před „wětowej wójnu němscy „Hakatisća“ (Polakowžračcy) z tajkej raznosćn so prócowachu wo to, poněmčić runjo pomórske města z Torunjom na čole. Wědźachu derje, zo tute města maju prěnjotny strategiski wobkhodny wuznam. Wšak běchu so tute pomórske města jónu w srjedźnym wěku natwariłe jako hrody a hašty, kiž mějachu škitać puće ze znutřkowneje Pólskeje k baltiskemu morju. Běchu to žiwe mosty mjez rěčnu srjedźneje Wisły a morjom. To też połnu pólskich kralow k tomu, w srjedźnym wěku město Toruń wutwarić k wulkotnemu wobkhodnemu srjedźišću a zdobom sčinić z njeho njedobytnu twjerdźiznu. W tym nastupanju dopjelnješe pólski Toruń na najčestniše wašnju swój nadawk w stawiznach a ma sławnu tradiciju.

Město Toruń wšak ma też wulki wuznam z tym, zo jeho woydleŕstwo stajnje haješe zmužiće pólske narodne zajimy. Toruńscy měšćenjo čujachu stajnje pólscy a pod ćeńkim pobarbjenjom germanisacije zakhowa so też w dobach najhóršeho potłóčowanja narodny pólski duch wobydleŕstwa. Bjez toho njebychmy móhli zrozumić, čehodła runje Toruń po přewróće lěta 1918 tak rjec přez nóc so sleče němskeho raza a bu naraz jadro a zdónk pólskeho žiwjoła na Pomórskej. A dźensa je Toruń najbóle pólske město w cyłej sewjernej Pólskej.

Wojeński wuznam Torunja je so minył a so wjacy njewróći. Za to je město nětko ważne wikowanskohospodarske a narodne srjedźišćo, kiž ma hišće wulki wuznam. Polacy chcedźa 700. róčnicu założenja pólskeho města Torunja woswjećić na wulkotne wašnje, zo bychu z tym dopokazali, zo so dobrowólnje njezdadźa toho města a pomórskeho kraja a zo chcedźa za to přinjeść najwjetše wopory też kreje. Wězo też Němcy so hotuja, zo bychu na swoje wašnje woswjećili tutu róčnicu. A tak budźemy mjeno tutoho pólskeho města drje lětsa hišće lusto słyšeć a čitać!

Dźěło za narod

25ćne skutkowanje towarstwa „Bratrowstwo“ w Kulowie

Jeho spomožne dźěło za wěru a narod.

W Kulowje, 22. wulk. rózka 1933.

W Pruskej maja serbske towarstwa ważniši wuznam hač w Sakskej. W kraju, hdźež šuli ničo za narodne wukublanje Serbow nječini, je zdźěla samo njepřećelscy zmyslena naprećo serbskemu ludstwu, tam maja towarstwa być z narodnym wukublarjom. Tutón zdobny nadawk je „Bratrowstwo“ hnydom započinyło, hdyž so kóne zašłeho lětstotka wot nadobnych mužskich a žónskich założi, zaharitych Serbow, a namaka w cyłej wosadźe trěbneho wothłosa. Stóž je dźěło towarstwa w běhu wjacorych lětdźesatkow wobkedźbował a jo sćěhował, móže zjawnje a sprawnje wuznać:

„Bratrowstwo“ njeje we swojej aktivnosći ničo pozabyło.

Skerje móže so rjec, zo we swojej dźěławosći postupuje, zběrawši přeco zaso nowe mocy z nahladneho *serbskeho dorosta*, kotrež *wulka wosada* we swojim klinje khowa. Pódla młodźiny steja stare a starše zdonki, kotrež wšěm wětram wobsteja a njenyjeni kroča směr k narodnym wyšinam. Mnozy drje su sej puć časnosće, čim krućišo steji zwostawacy zbytk.

Jako najstarše serbske wosadne towarstwo twori wono **srjedźišćo narodneho žiwjenja a skutkowanja.** Z nim združene towarstwa młodźencow a knjejnow (kongregacije) a k tomu hišće čełowzwučowanske wudospolnja cyłk, kiž woseli je młodźinu do swojich kruhow wabi. Ale [illegible] steja jim swěru k stronje, też we wonyše sw[illegible]a, kaž móžachmy zašłu njedźelu na wobšernej žurli „Němskeho kěžora“ wospjet wobkedźbować. Samo ni[illegible]be sněhowe wjedro njezamó

To běše nejpěkniši njewjesćinski čah London-skeje zymskeje saisony.

na zasadźe ničo přeměnić: „Hdyž „Bratrowstwo“ hraje, dha cyły Kulow běži.“ Też zwonka jeho wosadnych mjezow bě so nahladna čŕjódka hosći zešła a tuž móžeše nětčiši horliwy předsyda, k. Kochta, po wjele stach ličacych připosłucharjow z posměwacym wobličom witać, wosebje wosadneju duchowneju a zastupnikow Khróšćanskeje „Jednoty“, kotřiž Kulowski wopyt na jeje 60lětnym jubileju narunachu. Hdyž „Bratrowstwo“ ze starosćiwym nanom a rozhladnej maćerju přirunowaše, tak bě prawy přikład trjechił. Wono je a wostanje z wukublarjom w serbskim ludstwje.

Potom wustupi nahladny měšany khór — boliča wšitko w narodnej drasće a běchu tak cyłkej pisany wobluk — pod nawjedowanjom k. kantora Jäckela, kiž jako němski wučeŕ lěta dołho spěwny wotdźěl towarstwa swěrnje nawjeduje, tola drje jenički khwalobny wuznam w serbskim žiwjenju. Wšudźe druhdźe je hewak nawopak. Mjez 12 wučerjemi we Kulowje nimaja ani jeničkeho Serba, kiž by w towarstwje pomhać mohł a tak też dźěći žanoje serbskeje wučby w šuli nimaju, kaž po cyłej Pruskej, štož je kulturneho stata njehódne. Ze zapalom přednjesechu spěwarjo zawodny khór k „Předateje niewjesty“ wot Smetany a tamny wěčnje rjany spěw „Lubka lilija“, kiž mohł so trošku pomałšo přednjesć, tak by na nježnosći nadobył.

Swjedźeńske słowa poŕěča stam hości k. farař Kral ze znatej raznosću. Pokaza, kak ma kóždy kruty wojowař być za naše najważniše kubła, za wěru a narod. Přirunowaše „Bratrowstwo“ z wulkej swójbu, kiž ma druhim z dobrym příkładom być, wuzběhny ważnosć katolskich serbskich towarstwow, kotrež maja zwonka cyrkwje ji k pomocy być, přeješe sej prawu hibićiwosć w narodnym dźele. Z jeho wuspěchom rosće naša nahladnosć. Příkładna bě njedawno rjana cyrkwinska swjatoćnosć, při kotrejž serbski khór wjacyhłósnu serbsku Božu mšu spěwaše. Dyrbimy wšudźe prawje hospodarić, też z mocami ćěła a duše. „Bratrowstwo“ nas wuči, kak mamy sej ćełowanosće nabyć pola druhich.

Pot n zběže so zawěšk k předstajenju činohry we pjeć jednanjach „Aleksius“, kotruž je spisał kardinal Wissmann a přełožił naš bohuželi nětko khorowaty narodny próceowař Pawoł Wićaz. Hra wjedźe nas do 5. lětstotka po Krh. Bohaty młodźeńc wzda so wšitkim, štož je na dwór a k bohatstwu, na hody a wjesele, na lubosć a česć, na mjasne a wjesołe jědźi a pić, na rjane drasty a na wšitko, štož wabi młodźeńca, a wostanje na kónc wopušćeny wot wšěch, wot přećelow a wot swojich, a dyrbi hłódować a žadać. Tak wuči hra, zo njeje wšitko złoto, štož so ze wonka złoćeje, a zo njeje wšitko, štož so ze wonka derje pokaza, tež derje. Tak wuči hra, zo njeje wšitko złoto, štož so ze wonka złoćeje, a zo njeje wšitko, štož so ze wonka derje pokaza, tež derje.

Něšto wo słowjanskich narodach

Serbska Łužica.

My Serbja wěmy malo wo druhich słowjanskich narodach, najmjenje pak wěmy wo našim narodźe samym. W našich šulach, to rěka w němskich šulach (serbskich šulow nimamy) słyšimy malo wo stawiznach słowjanskich narodow, wo stawiznach našeho serbskeho naroda pak scyła ničo njesłyšimy. Zda so, jako bychu nam historiju našeho naroda z wotpohladom zamjelčili. Ze stawiznami Serbow so Němcy zaběraju w mnohich knihach, ale na swoje wašnje. Wěrnosć so tam zwjeśa kriwi. My Serbja sami pak nimamy wjacy knihow wo stawiznach swojeho ludu, dokelž je Bogusławskeho a Hórnika Historija serbskeho naroda dawno wupředata a nichtó so wjacy wo to njestara, zo by so znowa wudała.

Je potajkim jara nuzne, hdys a hdys znajmjeńša w nowinach a časopisach spominać na naše zrudne a strachło stawizny.

Dźensniši łužisko-serbski lud je snadny zbytk wulkeho naroda połobskich Słowjanow, kiž wobydli cyłu dźensnišu Němsku wot Rudnych hór hač k Sleswigej a wot Wódry hač dale Wezery, hłuboko do Baworskeje. Tutón narod so dźěli na tři hłowne skupiny. Běchu to Obodrića, Lutycy a Serbja, kiž hnydom wot wšeho spočatka mějachu čerpić pod nadběhanimi Němcow a po 30lětnym surowym a krwawnym wojowanju skónčenje podłožachu germanskim nadpadnikam. Běše to zasahło wojowanje, kiž měješe politiski, narodny a nabožniski raz. Słowjenjo njemóžachu skitane njezy, běchu njepřezjeni a rozkuskowani do mnohich spłahow, tak njemóžachu wobstać před zhromadnym nawalom němskich spłahow. Z cyłeho wulkeho połobskeho Słowjanstwa wostachu jenož hišće Serbja při Sprjewi w dźensniše Hornjej a Dolnjej Łužicy, kiž so zasahło wobarachu a hišće dźensa zadźiwinje wojnja přećiwo přenjemčenju.

Też łužiscy Serbja běchu jónu swobodni a mějachu swojich wjerchow. Běchu krótki čas žiwi pod kujeżstwom wjercha Sama, kiž bě Čechow, Słowjeńcow a Serbow zjednoćił do jeneho słowjanskeho stata. Po rozpadanju tutoho stata pak běchu też Serbja bórzy wustajeni němskemu statej. A hdyž serbski wjerch Miliduch padže (lěta 806) a Němcy w lěće 928 po założenja Mišajanskeho hrodu so dobywachu też do naših krajow, započa so naša zahuba. Pólski kral Bóleslaw Khrabły drje na krótki čas Serbow zaso wuswobodźi, tak zo Łužica wot lěta 1002 1032 słušeše Pólskej, ale potom Němcy so zaso kraja zmocowachu. Pozdźišo přińdźe Łužica k Čecham. Česki kral a rumski kěžor Korla IV. w lěće 1356 serbsku Łužicu cyle z češkej krónu zjednači. Łužica k Čecham słušeše do lěta 1635. Hdyž so po bitwje na Běłej Horje zwjeze móc čěskeho stata, zhubi Češka też Łužicu, kiž wosta potom do dźensa pod pruskim nadkněžstwom.

Surowy dóšt je serbski lud čěsnił w tych lětstotkach. Germanisacija žałostnje zakhadźeše. Nimo toho bě w 13. lětstotku serbski lud też hišće po rěci so dźělił do Hornich a Delnich Serbow, tak zo po wozrodźenskim hibanju samo nastajitej dwě wšelakej spisownej rěči, dwě kulturnej srjedźišći — w Budyšinje a Khóśebuzu. Serbski lud bu z nanacu wobroćeny ke křesćanstwu a też zwjeśa z nanacu na rozkaz kujeżykow zaso wobroćeny k lutherskej wěrje. Jenož swobodni burjo mjez Budyšinom a Kamjencom wostachu katolscy. Kaž pola Juhosłowjanow, tak też pola Serbow měješe nabožina wliw na pismo. Katolscy pisaju z łaćanskimi pismikami, evangelscy pak zwjetša ze šwabachskimi, runje kaž evangelscy Polacy w narańšej Pruskej. Nimo toho su Serbja hišće rozdźěleni na sakskich a pruskich stačanow. Tajke wšelake dwojenje je wězo jara škódne a germanisaciju spěchuje.

Při tajkich wobstejnosćach njeby był dźiw, hdy bychu Serbja dawno hižo so poněmčili a wotemrěli. Serbja pak tu hišće su, su sej zakhowali swoju rěč, swoje stare wašnje a narodne drasty a zdźěla też hišće słowjanske wědomje. Słowjanska mysličke je we Serbach stajnje měła horliwych přiwisowarjow a wuznawarjow wot serbskeho fararja Michała Frenela, kiž ruskemu carjej postrow přepada, hač k dźensnišim sokolskim prócowarjam.

Hdyž za čas narodneho a nabožneho přeswěčenja čěsey bratřa čahnywši z domizny też do Łužicy přikhadźachu, mějachu woni też wliw na Łužiskich Serbow. Nasta w serbskim ludźe ludowe nabožniske hibanje, z kotrehož bu pozdźišo w dobje romantisma narodne hibanje. Kóne 18. a započatk 19. lětstotka započa serbske narodne wozrodźenje. Mócne narodne hibanje pola druhich słowjanskich narodow měješe też wliw na naše hibanje. Narod so krućeše. Prěni jeho kasnik Handrij Zejler spěwaše jemu ludźerske pěsnje a Jan Arnošt Smoler rozputa mócne narodne hibanje. Počachu wukhadźeć serbske knihi a časopisy. Założi so po příkładźe druhich słowjanskich ludow „Maćica Serbska“, čŕjódka narodnych wojowarjow dale bóle rosćeše. Pódla evangelika Smolerja stupi katolik Michał Hórnik, poslední japoštoł słowjanskeje myslički. Wobaj baještaj wušše poćehi z cyłym słowjanskim swětom. W Serbach so założowachu serbske towarstwa. Ale z wotmućenjom serbskeho narodneho wědomja jewješe so też dale słabše přećiwjenje Němcow. Zmužiće serbski lud haješe Jaremjer Imiš. Serbske narodne hibanje so też dale hóle radikalisowaše. Nasta tak njenowane młodoserbske hibanje, kotrež nawjedowaštaj basnik Jakub Bart-Čišinski a filolog Arnošt Muka, kiž běštaj wobaj do-

kich swojich swětnych kubłow a dźěło radšo jako putnik do swěta a wróći so po létach njespóznaty do wóteneho doma, hdźež léta dołho hnady wobsedźerja hladaše a skónčnje tam swoju nadobnu dušu wudycha. Hakle po smjerći so jeho pokhad wujasni.

Hra njetrjeba dobrych hrajerjow, jenož mužske róle. Z tamnych 13 předstajerjow chcemy jenož hłownej róli Aleksija a Euphemijana wuzběhnyć, wokoło kotrejuž so cyły čin wjerći a tak wuznama matej za cyłu hru. Róli běštej w dobrych rukach, kotrymaj so wšitcy druzy přitowaršichu a tak kóždy po swojich mocach k rjanemu wuspěchej přinošowaše, štož mócny příklesk připósłucharjow wobkrući. Njespróchny režišer W o k o ju nawjedowaše, kiž ma wulku zasłužbu wo towarstwowe hrajerstwo. Nawjeduje je léta dołho, je pak we swojim přećelu Popellu stajnje swěrneho pomocnika namakał. Dwaj ze stareho njekhabłaceho zdonka.

W přestawcy wuži k. wyšši wučeŕ S ł o d e ń k přilježnosć, kk. předsydźe a fararjej za postrowjace słowa so dźakować w mjenje Jednoćanow, wuzběhny při tym wuznamne dźěło „Bratrowstwa" za Serbstwo we Kulowskej wosadźe, pohonješe k čistemu wužiwanju našeje narodneje rěče a dźakowaše so spěwarjam a hrajerjam za rjane poskićeńki, přeprošowaše zdohom na 25létny jubilej „Lipy Serbskeje" w Pančicach a přeješe towarstwu dalši rozkćeh do přichoda.

Swjedźeń budźe wěsće z nowym pohonom za sobustawy za wšitkich serbskich wosadnych, kruće we njezaprahnitej lubosći stać k swojemu wohroženemu ludstwu a wšě mocy napinać w dźěle za narod, zo nam Serbstwo njezańdźe. Kruta narodna disciplina, přikładna přezjedność a pilna dźěławosć powjedu k skónčnemu wuspěchej!

*

Serbske towarstwo „Cornobóh" w Drježdźanach skónči swoje 43. towarstwowe léto z hłownej zhromadźiznu njedźelu 15. wulk. róžka w Janskim dworje. Wona *da nam dopokaz, kak je so tu w našej serbskej koloniji w běhu zańdźeneho léta dźěłało.* Słyšachmy, kak jo sej „Cornobóh" dźěćacu skupinu założił, kak je też towarstwowa młodźina nastała jako wosebity wotrjad. Wobě skupinje stej pilnje dźěłałej a podaštej *nam dopokaz toho při* wšelakich składnosćach. Wosebity wuspěch doepěchmy z dźěćacej skupinu při wulkim domowinskim swjedźenju saksko-duringskeho domizniskeho zwjazka 12. junija we wustajeńcy, na kotrymž też skupina młodźiny wustupi.

Knjena Lawcyna jako zapisowařka poda nam potom rozhlad wo powšitkownych należnosćach a zhonichmy z njeho, zo ma towarstwo na kóncu 43. léta 113 sobustawow. Bohužel smy přez smjerć 4 lubych towařsow zhubili a mjez nimi też dweju sobuzałožerjow: kk. Bohuwěra Hančku ze Stróže a Oskara Dietricha z Budyšina. Běštaj to našej poslednjej hišće žiwaj założerjej. Dale wobžarujemy też čestneho sobustawa k. stud. radu dra. Muku w Budyšinjo a swěrneho sobustawa Jana Křižana, kotryž běše nam 38 lět *drohi towařš byl. K česći zemrětych pozběhnymy* so z městnow.

Druha struchła powěsć be wustup 6 sobustawow, tola je runje telko w běhu léta nowych přijało, tak zo sebi ličba wahu dźerži. Zrudźace wšak je, hdyž *słyšimy*, kak hórke časy sobustawy nuzuja, z towarstwa wustupić a by to snano hišće hórje było, njeby-li so towarstwo za njezasłužerjow tak starało. Woni njeplaća přinoški, hač jenož do posmjertneje pokładnje. Tohodla słuša čim wjetši dźak tym, kotříž nam wšěch złych časow dla swěru wobkhowachu. Njejedna so tu tola wo někajke towarstwo, ně, wo nješto wosebite, wo drohu serbsku kolebku, kotruž sebi my tu zakhować chcemy. Hdyž to towarstwa dźemy, dha dźemy my d o m o j. Tohodla so my tu w Drježdźanach też husćišo skhadźujemy hač snano we Łužicy, měsačnje dwójcy a hišće wob léto štyri króć po serbskich kemšach.

Pokładnik nam potom rozprawješe, kelko je pjenjez nazběrał a nadeńdźechmy hišće njezwjeselacy deficit wo nješto hriwnow. Wón budźe so wurunać, hdyž hišće někotre dołhody dóńdu ze stareho léta.

Też nowowólby mějachmy a to, kaž nam naša létna rozprawa poda, nimale cyle předsydstwo a wubjerk. Tola so wšitcy prošachu, swoje hamty wobkhować, štož so też hač na přenjeho zapisowarja a dweju wubjerkownikow sta. Za zapisowarja woleše so knjez Łakar a za wubjerkownikow knj. Bejmina a k. Kalich. Tak běše tónle łoskoćiwy dypk też derje wotstronjeny. Wostachmy hišće při wjeselym serbskim spěwje a dobrej towaršnosći dołho hromadźe.

Tola nětk do noweho léta za towarstwo! Da-li Bóh, zo je wono też tak spokojace kaž zańdźene. Bychmy so wjeselili, bychmy-li was w dohiznje zaso raz wopytać móhli, tola nas njeby zwjeseliło, hdyž dyrbjało mnoho sobustawow dla hospodarskeje nuzy doma wostać a tuž wotstorčinu sej tajki wulět přeco na lěpše časy. Štóž pak wot was z domizny raz w Drježdźanach přebywa, njech nas wopyta, smy kóždu 1. a 3. sobotu pola Zmijee na Christianskej drózy 22 zhromadźeni.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Při wotmjenju wentilow je jedna wobdźěłarka na dróhi **Při zajimlikim wuku** wot 23. januara 1933 ja cłaš dźěłowe fakatana. Naprašowanjowe je Khostaju.

W Budyšinje, 23. januara 1933.

Městnjanska rada, policajski hamt.

Radio

Srjedu 25. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 11,30 přednošk wo plahowanju běrnow, 17,10 wo khłostanskej zakońskej knizy, 19,35 wječorna hudźba z Wrótsławja. 20 nowe dźěła za elektriske hudźbne stroje. 21,30 Korla Erb spěwa.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 10,50 přednošk za hospozy, 15 barbne jězory, 19,05 přednošk wo hospodarstwje a kulturje, 21,10 symfoniski koncert.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Wrótsław: 20 januarska kantata. Frankfurt: 20 operetowy koncert. Mnichow: 21 „što stawa so we wukraju?" Stuttgart: 21 ludowy spěw. Budapest: 21,45 Richard Tauber a Lota Lehmannec spěwataj. Ljubljana: 20 ze słowjanskeje hudźbnoje stawizny. 20,30 spěwy.

Swójbne powěsće

Zemrěli: Herbert Schmelzer, bankowski direktor w Budyšinje, 37 lět. — Marta jnud. Bleyerowa, Wałtarjez w Běłšni pola Kamjenca, 55 lět; khowanje wutoru. — Gustav Jendrich Bergmann, wjerćichtr w Brunowje pola Kamjenca, 74 lět; khowanje budźe jutrje popołdnju wot 1/2 2 hodź. wot dwórskeje. — Pawlina jnud. Peterowa dwójcha jnud. Bunowa, Wagnerez w Lubiju, 74 lět; khowanje budźe jutrje w 2 hodź.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 24. wulkeho róžka 1933.

Wčerawše urzy w Barlinje.

1 dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,13	100 čěskosł. krónow	12,465
100 swajc. frankow	81,22	100 franc. frankow	16,42

Na **burzy** w Barlinje njebě měnjenje wot ranja bjes dowěry, tola wobrot je pjche wulki njewuwu. W běhu dnja sterje wjazny a kurzy je sterje jehlabjowachu. Pobobnje bě we wikowanju z rentowymi a dołhnymi liśćinami.

Spodźiwna powěsć pjchiłbadźa z Hollandskeje. Tam je k tomu pjchistupił 100 000 prošatow muzićej, dokelž je próza njeptacźi jawnje formcej. Tam hakle je 25 000 krumow bracźej pjchepodali, je hamcje pjchećiny, je je rěznizy njekupnja, dokelž njejo njewotbudu.

Haj, tajši je nasch cźas. Na jenej stronje milijony tradaja a njemóžeja hebi ani punćeika mjasa popschećz, na druhej stronje Boże dary njewužite mcža. W Australiskej jabichu statyhazy wowzow a je jahrjebachu, Brasilska jehnja statyhazy zentnarjow tłoscja do morja, we Egyptowskej spalichu bawmu a w Kanadźe pscheniza.

Na **produktowych wikach** w Barlinje byrbjesche wcźera statna žitarnja pschcza tajo a tajo kupowacź, so by dostatne žitne placźiny z ranu dźerżała. Tchodła je placźiny pomjo hobocźi njepschemčnichu. Se sylnym njeprzekom rěši a kaźale jamjerchu a jatajo naschwinje žytnischi dowos. Hinak bě na Drježdźanskich wikach, tam pomjo pjatkej pschenza wo 10 pf. a rožka wo 5 pf. klesnyschtej.

Wcźera placźesche w Barlinje zentnar

pschenzy: 9,10—9,20 (9,30—9,40) hr., rožki: 7,45 hač 7,55 (7,60—7,70) hr., jećmjenja, nalětnjeho: 8,25 hač 8,75 hr., nasymskeho 7,90—8,20 hr., wowsa: 5,50 hač 5,65 (5,60—5,75) hr.,

w termijowym wikowanju:

pschenzy:

za měrz: 9,97½—9,92½ (10,07½) hr.,
za meju: 10,02½—9,99½ (10,30) hr.,

rožki:

za měrz: 8,01½—8 (8,18¾—8,17½) hr.,
za meju: 8,07½—8,03¾ (8,30—8,28¾) hr.,

wowsa:

za měrz: (6,13¾ hr.),
za meju: 6,20 (6,30—6,28¾) hr.,

w Drježdźanach:

pschenzy: 8,95—9,20 (9,15—9,40) hr., rožki: 7,10 hač 7,35 (7,25—7,50) hr., jećmjenja, nalětnjeho: 8,50 hač 9 (8,60—9) hr., nasymskeho: 7,65—8,40 (7,75 hač 8,55) hr., wowsa: 5,75—6 hr.

Placźiny w tpunkach pu placźinj tydźenschich wikow. Hdyž pak žane naspomnjenje njejsu, so njepschemčnichu.

Wikowe rěčenje statu wcźera w Drježdźanach.

Na wikowym běchu jako pjche wjele statu a wuwjazachu swoju pschewjesći. Tchodła swinje pomjo posledniu wikam trochu powyschene placźiny dozpichu. Cźelatow pschiwjedźechu pjche wjele na pschedań, tuž to schubichu, schtož běchu tydźenja dobyte. Jara hubjene bě jako z howjadami, dokelž běchu tych jako pjche wjele pschihnali. Placźiny we wschech druzinach žytnischo kleśnychu, ale tchodła je nicźo lěpje njepschedawachu. Nětchto statu jako wyschc wosta.

Hamtske a hudźiske powěsće.

P j c h e š a d ź o w a n j e.

Sćrjedu 25. januara 1933

w **Běłej Wodźe** w hoscźenju „Ke hrónje", dop. w 10 hodź.: Sćmołny, cućanak, klawěry, kuchowy hamor, pisaništ štok ja pisanske blido, klubowej stołaj, wertik, schpihel, twupschestrjenja, radio, billard, twumjowaja tolesa se schpihlom, gramofon, drastowy hamor, 4 kožane stoły.

Kónčk, hłuschca tewrećemu piwarskemu mischtrej Krućej w Lubiju. Hódna je 42 953 hr., wopałna pokładnja 52 000 hr. Pschedawanjowanje budźe pjatk 27. januara 1933. dop. w 9 hodź. na hudźiskuwe w Lubiju.

Konkursowe powěsće.

Sćsud je konkurs wotewrił nad zamóženjom Nowoho Hospodarskeho towarstwa w Schprjewinym dole tam je wobm. ruk. w Budyschinje, měschćanskeho hudnika Gustava Christopha w Budyschinje za hrjadnika zamjenowanjschi. 1. termija budźe hrjedu 22. 2. 33, 2. termija pak hrjedu 15. 3. 33, wobě dop. w 11 hodź. na hudnikowje w Budyschinje, jsbwa 141.

Wurunańske jednanje.

We wurunańskim jednanju nad zamóženjom firmy Hermann Lolck w Budyschinje je sud wurunańsku nomjet wobkruczjaschu jednanje zhónył.

Schwórtk 26. januara 1933

w **Budyschinje** na hudnistwje, dop. w 10 hodź.: Wschelake meble, waha, dalokohladak, tafloyty woły, muzaju hu gnch, klamowe pokładnje, gramofony, lodowy a pjenjezny tkamor, 2 klawěraj, wobluk motorskeho kola, 20 porow nyschich zonjazych schupnjow, 4 pjanske stroje, sliczbowanšk stroj, 24 zonjazych cźapkow, hajke a kaschćekam, 10 kožanych stołow, fotografowanska pschiprawa, dejmantowej pjerschćenjej, 19 muzajzych, 12 stejazych a 10 zonjazych narucznych cźapkow, hórkosłej cźapnikaj, kuloyty a jswinski cźapnik, wobraz, wupschestrjenja, popschelschcza, loža, matrazy, radia, wschelake klanowy, bźěkaze kholowcźi, zonjaze špódnje kholowcźi, khadatki, puloverki, stejaza lampa.

Drježdźanska burza 23 1.)

Pšenica 76 kg	179 184	bórnjace kružki	14,70-15,00
rožka, 70 kg	142-147	pšeńć. wotruby	8 50 8 80
nalětni jećmjeń	170-180	ržane wotruby	8,40 9,40
nazymsk. jećmjeń	—	pšeńčna muka	35,50-37,50
wows	115-120	ržana muka	23,50-24,50
čefwrjeny dźećel	—	woka	—
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	—
suche truh.	8 70-8 90	cokrowe truh.	—

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

23. januara

188 wol., 440 bykow., 333 kruw., 37 jałoc., 809 jałowc., 1044 wowc., 2665 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 28—31, 2. 23—26; 3. 20—22; 4. 18—20.
byki: 1. 25—27, 2. 22—24, 3. 18—21, 4. —;
kruwy: 1. 24—27, 2. 20—23, 3. 13—18; 4. 10—12;
jałoc.y: 1. 27—30, 2. 23—26;
wowcy: 1. 32—35, 2. 24—28, 3. 20—23;
telata: 1. —, 2. 37—40, 3. 30—36, 4. 24—28;
swinje: 1. 39, 2. 37—38, 3. 35—36 4. 33—34,
5. 31—32. Rancy: 33—35.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo w tonach abo 1000 kg nowak 10 to

Płaćizny po złotej hriwnje

	23. 1.	21. 1.		23. 1.	21. 1.
Pšenica	182-184	182-184	bobny	13,25-15,0	13,25-15,0
rožka	149-151	149-151	woka	14,50-16,0	14,50-16,0
jećmjeń, nal.	—	—	mádro lnowy	8,00-10,0	8,00-10,0
jećmjeń	165-175	165-175	bólte lupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wows	110-115	11.-11.	teradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica			raps, wosuk	—	—
pšeńć. muka	22,5-25,7	22,5-20,7	lany wosuk	10,50	10,50
ržana muka	19,4-21,5	19,4-21,5	buch.truhanč	9,0	9,0
ps. wotruby	4,70-5,0	4,75- 0	b rnj. kružki	13,0	13,0
ržane	8,50-9,0	8,7.-9,0	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,80-2,10
raps	—	—	ržana sloma	0,55-0,70	0,60-0,70
hróch Viktor	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńč.	0,40-0,50	0,45-0,50
lane symjo	—	—	wowsna	0,40-0,50	0,45-0,50
pjeluški	12,5-14,	12,5-14	jećna	1,4 -2,0	1,45-2,0

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawótki: G. Janak w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1,51 hr. pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. z ćišć Smolerjec knihićišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšk, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěsćaceje banki w Nürnbergu zawěsćeny pječiwo sćěhowkam čelneho znjezbožeња z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje běduy. Kóžde znjezbožeњe dyrbi abonent łuydom lutej zawěsćacej bancy wozjewić, zranjeny dyrbi luydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerine znjezbožeња dyrbja w baney luydom, najpozdźišo do 48 hodźin płanje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wuhanja nahrodnje wumjenjenja wulete banki. Nž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 21 — Budyšin — Srjedu, 25. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Němski kancler Schleicher nochcy bjez němskeho sejma knježić

Wšěch pospytny žu žo hač dotal njeporadźiłe, i kotrymiž je žo dyrbjała w němskim žiwnje wjetšina nětkotrych politiskich stronow wutworiećz, na kotrej by žo němšće knježerstwo mohło sepjerać. Knježerstwo dyrbi i wěstosću ličić, so jenu wjetšina němšeho žiwna, jeli so by by žo w bližšim čašu ješchol, njedowěrjenje wupraji. Potom by dyrbało wusće stupić. So by žo teho zmimło, by knježerstwo priedy hač by k wotkłosowanju wo nowjenje na wupraženje njedowěrjenja dojchło, němski žiwn rospuśćeći. S nowowólbami njetkuchu žo najšerje politiske poměry w žiwnje pichemėnile. Němske knježerstwo žo tohodla i myślićka sadora, němski žiwn rospuśćeći a dźešchi čas bjez njeho knježić. Němska wustawa drje žada, so dyrbja po rospuśćenju němšeho žiwna najpozdźišo za 60 dnjow nowowólby za němski žiwn wupisać. Ale kaj je žo hižo pokazało, njeby němske knježerstwo też w pichichodnim němim žiwnje trěćim wjetšinu namakało. Na knježerstwowem nětnjenju je **Němska do statneje nuzy sašła,** i kotrejž njeje druhemu wupuća, hač žo knježerstwo tkwiłu bjez pokuskowanja němšeho žiwna jakonje wudawa a statne karjadnistwo sašawa.

*

Knježerstwu blizko stejace nowiny „Deutsche Allgemeine Zeitung" pischu: „Jeli so žo i němskim žiwnom njechodźi knježić, potom dyrbi tkwiłu bjez němšeho žiwna hicź. Tu ja Hindenburga, tuhoho žiwdomiteho a njekhabłazeho ludowho sastawarja cźežkowažne rošćudne praschenje nastawa, kak by mohł w tutym žiwnje žiwoje wustawowe pichišahi, kotrejž chze žo pisched Bohom a cźłowjekami dźerżeć, wupuć i tejele žlepeje hańby namakać. Hitlera jako němskeho kanzlera wotpokazuje. Tola žebi njepiseje, so by ruku k snieženju Hitlerjowseho hibanja podał, dokelž mėni, so to njemóže samołwići. Němski kanzler a němske knježerstwo dyrbitej tkmane žrědki za pichewinjenje tehole žiwdomjoweho konflikta nanjetowacź a to pisched ludom sajmpowacź. Němska wustawa w žebi žamej možnosć wopschija, so žo wšite dźele němskeje wustawy nakhwilnje i mozy stajа. General Schleicher, němski kanzler, dyrbi ša Hindenburga samołwitosć pschewzacź. Hdyž budźe to lud wobdźerć a widźeć, so smjerowanje wróći.

Najprjedy roswažiwši a potom swažiwši, — sawdźeje. Tola wokomik, sajchmjatany žuk rosrubnyć, tu je."

Druhe nowiny knježerstwo pisched krocźelu warnuja, i kotrejž by so diktatura sawdźała.

Mysl „statneje nuzy" njeje žyła i knježerstwa wuhibła, ale je žo je žiwny ludźi, kotriž knježerstwu blizko stejа. Němski kanzler je žo pisčerstwo planami tychle ludźi wuprajił. Žyše sjawnje je prajił, so je jenu mysl statneje nuzy wele nas, a so budźe wjsch činić, jehlož je mjne, so by žo wuhe a sathowa'a. To tam je žo němski kanzler rosžudźił, so ja pad, so dyrbi žo němski žiwn rospuśćeći, so wuslawje za bližše 60 dnjow nowowólby pischewjed'e.

Prjedawschi awstriski kronprynz Ota žo i nehdźischim

[illegible] kronprynzom šelka.

Winska „Neue Freie Presse" i Barlina powě, so prjedawschi kronprynz Ota němskeho wrjedawschego kronprynza w Potsdamje wopyta.

Bayerska sebi financnu samostatnosć žada

Pondźelu je **bayerski ministerski prezident dr. Held** w generalnej zhromadźišnje hornjofrankiskeho šichezejšijanskeho kowarstwa pisched nehdźe 3000 katarjemi rěcź měł, w kotrejž žo najprjedy i nuzu katarstwa saběrasche. **Bayerska žebi w tuzkše porjadneha statneho wjedźiwa a poluzko dopjelnjenja žwojich nałožkow pełnu finanznu njezwotwisnosć žada.** Kontigentowanje je jara nuzne, tola móże jenoć potom wuspěšne bycź, hdyž je nadrobnje pschemyślene. W tuzkše pak'e njeje trjeba, na nětkotre wukraine mozy dźiwacź. Smutskownopolitiske położenje Němskeje žo i duchom politiskich stronow wobkmjeji, kotryž žo nad wótzišim stajeja. S rěčemi, kotrejž je Adolf Hitler w sportiskim palazu w Barlinje měł, žo napischeczíwoje'e w ludu iskrje hórišca, mjelo je bychu žo smjenjischće. We wojowanju wo wobnowjenje wótzišiny njemóže ženje muž i wjednikom bycź, kotryž žwoju wołoubu nad Indowe sajmuy staja.

Dr. Held žo wótro pischeczíwo porokej wupraji, žo separatizmus haji a žo pischeczíwo němskemu statej schkara. Teš na bayerje statne knježerstwo ja mjne je by žo Bciwarska wustawa pischemėniła, tola niz w smyśle, by bychu jenotliwe kraje žwoje wołzebite prawa zhubile, ale w smyśle dezentralizacije a wobnowjenja knježerstwowych prawow jenotliwych krajow.

Nowy skandal na Wrótsławskej universice

We Wrótsławskej universice je pondźelu k cźežkim njemėram dóschło, pischeczíwo kotrymž je dyrbjała policija sakročeć. Profesžor dr. Cohn chzyše pondźelu žwoje pisched dźešchim cźasom pischetorhnjene pschednoschki sažo sapoczeć. Spěwy zanoschejo a žmjerdźate bomby do žłyschenje mjetajo, pat jenu studentoju sadźewachu, pschednoschk cźitacź. Pischednoschk žo tohodla pischetorhny a universita žo sawrje. Policija je žebi mjena kažerjow měra napałała.

Statny sekretar z Bismarck

Kommisarišće pruske knježerstwo je je skutkowanjom wot 1. februara krajneho radźiežela k dispozicji **Herberta Bismarcka** ja statneho sekretara w pruskim zmutskownym ministerstwje pomjenowało. **Tole** sastojnstwo bě po zwotcźenju statneho sekretara Abbega njeswobsadźene.

Herbert i Bismarck je němsconazionalny sapołožiłaš w němskim žiwnje a w organizaciji němsconazionalneje stronu pilnje dźeła. Pisched dwěmaj létomaj je jeho Braunowe knježerstwo k dispozicji stajiło, dokelž bě sa stahlhelmowe ludowe požadanje dźełał, so by žo pruski žiwn rospuśćił. Hač do teho cźasa bě 14 lět i krajnym radźieželom Regenwaldskeho wokrjeża był.

Nowy statny sekretar je potomnik i pschiwuznistwa němskeho kanzlerja wjeckeho Bismarcka. Jemu je 48 lět, wón je prawnistwo studował.

Debatta wo rańšej pomocy

W połnodaršim wuběrku němskeho žiwna je žo i pisched šydźiwom sapołožiłaša Terpitza nałožnej rauschcje pomoc dale rospominałe. Knježerstwowy zastupjer je prajił, so je němske knježerstwo šwólniwe, naiponinjene njeporadujoscje rosžaženicź. Najšerje budźe też rospratnik rańschcje pomocy, ministerialny direktor Reichert, wjedźeć.

Sozialdemokrat **Schmidt** z Kópenicka je pischeczíwo njesprawnjoscjam w rańschej pomocy wobroćił a wopschitu wažnosć na to kładschche, so je pischi sawdźenjam jedinacjn d'ełaczerše nuzy na kóždy pad sawdźała. Nječnik nětkotre jenu je dźene pady mjenowaschce, w kotrejž su wobšedźerjo wulkich knježich kubłow statyschazy krjuwnow i rańschcje pomocy dóstali, kotrejž jim nětko zhubjene. Wot nazionalnych sozialistow je wo nejaky padach słyschał, so žu nazionalni sozialistojo šćerne jimuny wot němskeho stata dóstali.

Teš **jeziwjenski minister, knjes** z Braun, dyrbješche pschisnaćź, so žu žo wschelake skandale stałe.

Zentrumski zapołožaš **Exing** praji, so ma zentrum sajcźesze, so je žo wot dnja, na kotrymž je žo myślł autoritarneho knježerstwa do skutka stajiła, rańschi pomocny zhoni na druhe puce dowjedź, hač žu žebi pschi załoženym rańschcje pomocy myślili. Rańscha pomoc žmě jenoź zapschimnyej, dokelž je to woprawnjene. Wošcze je wšak pischerjstwo temu wobrocźi, so je je rańscha pomoc też w padach dała, hdyž ma rataŕ też hischcze druhe d'ełanje, fabriki atd. Knježerstwowa zdźerka,

so žu pschiwuzni mandźelskeje prjedawschcho kježora do sawdźacjho jednanja schći,

je woprawnjene zpodźiwanje zhudźiło. Kježorowa žiwojna je winowata była, so by žwojim pschiwuznym pomhała, so tuchi njebychu na pomoz němskeho stata pokazani byli. Exjing potom wjele jenotliwych padow mjenowaschce, wo kotrychž žebi hischcze rosžaženje žadaschche. Też dyrbi žo sdźelcź, so žu žo we wjele padach nětkotre kubła jenoho wobšedźerja zwidołžiłe.

Budźe Němska zaso podmórske čołmy twarić?

„Echo de Paris" i Londona powě, so je w jendźelskim wojerstwje a namórnistwje wocźakuje, so budźe Němska w bližšim cźasu žadacź, **so bychu žo podmórske čołmy wotstronile.** Jeli so na tole žadanje njechodźa wozłuchacź, so w jendźelskim namórnistwje wocźakuje, **so Němska žama sapoczuje podmórske čołmy twarićź.** We Francozskej zu pischewjedźeni, so žu němscy inženjerojo kuzo podrobne plany za twar nowych podmórskich cźołmow wulkich a małych, a to „wšelkich typow" wudźełałe. W Jendźelskej i tam licźa, so budźe Němska lochko podmórski cźołmi je spěchnjenja 25 šćitkow za hodźinu dosahacź, i 5 šćitkami wjacy natwarićź, hač žu žo podmórske čołmy dotal twarile.

20 puntow rozbuchadła kradnyli

Do pówrowego thějzi jenoje wikowańcje we **Marburgu** nad Lahnu žu žo pjatk we nozy paduschi dobyli. Kłžžki, kotrejž bě stajnje pod wobzełbitym dohladom a f pjecź cźežkimi durjemi jawdźeńca, bě hischcze žrjedu jedyn pschistajeńcź na wěstotu pruhował.

Hdyž žobotu pischistajeńcź sajo pischiduje, běchu wšě durje wotewrjene a samki rospacjene. Durje žu žo i wobšebitym gratom, ja **tajke jadobywanje** d'ełanym, wotewrile. Kradnyli su 2000 rosbuchajcych pankow a schtyri packety rosbuchadła „Komperita", hromadźe 20 puntow wažacych.

Rosbuchadło ma wobšebje žylnu rosbuchaju móz. **Za** paduchami minaju hischcze žłeda.

Zjednanje mjez Macedoncami?

Mjes organizacijomaj Mazedonjow, Michajłowzow a Protogerowzow, kotrejž stej žo dotal kwawnje pischejchałej, žu njedźelu i pożrědnišimi neutralnych ludźi poczeli wo sjednanju jednacź. Dojednali žu pischimér a wuczinili, so dyrbja žo swady w pischichod'e po cźežinym waischnju rosrunacź.

Dźeń pryedy žu Protogerowzy we Warnje hischcze haptykarja Nakaczewa, Michajłowscho pschiwušowarja, a štónzowali.

Bołharscy kommunistojo jatych wuswobodźili

Kommunistojo we wěsy Ugarczinu w Lowecźskim wokrjeżu čechu sjawnu zhromadźiznu swołali, w kotrejž žo na nětcźiše knježerstwo hórichachu. Městna policija sakroči a swołarskemu demonstracije saja. Bołwdlerstwo žo tohodla rosbori, so do gmejnskeho jaśiwa dobu a jatych wuswobodźi. S Lowecza žandarmowy sawołachu, kotriž sčežk potrochcijchu. Wobydlerjo žu do hór cźekali.

Studentske njemėry w Rumunskej

W Cźernowcach žu pohlednje dny studentske njemėry byle. Wutoru dyšiše cźełuda, nědźe 300 studentow, k pomnikej njepsatcheho wojaka w Carolfkim parku khěcź stacź, i cźinj žo antijemitiske demonstracija sjednoscź. Studentojo wroła wot nic idu, so do parka dobuchu a do policistow a žandarmow skakchu, kotriž je jim napischeczíwo stajichu. Pischi tym bu jedyn student z bajonettom do hłowy kalujeny. Druhi je je cźełnej bombu khěrno jrani. Studentojo male schtomiki wuterhachu, je do policije mjetachu a antijemitiske spěwy sčerachu. Hdyž je policijstojo stupiła do studentow dachu, bu wjele studentow krajenych. Policija duchownoho saja, kotryž studentow naswjedowasche. Popołnja je studentojo pischi Antonjeńcej zyrkwi zhromadźichu, hdyž je zaso do policije krachchu. Dokelž je wobydlerjo tuha nadhady na madźarske połčanišow wocźakachu, je do połčanstwowho dwora wotdźělenje žandarmow pósła.

W Cźernowcach studentojo njedźelu hromadźe protest pischeczejcź, a žebi wumnjeschachu, so je narodne dźiwadło zamknu.

Ze Sibirskeje so wuswobodźił

Nyhdyšchi najwyschschi duchowny wjednik katolskeje zyrkwje w Ruškej, biskop **Sslokwan,** je žo i dotholetneho žibirskeho wuhnanstwa do Rigi w Lotyšskej wróćił. Pjecź lět žu i ruskim knježerstwom we jeho wuswobodźenje jednali. Wólko je lotyšskeje knježerstwo do toho jwolilo, so by žo wažny agent kommunistiskeje internazionale, kotrehož je lotyšska politiska policija pisched nětkotrym cźasom sjała, se Sslokwanom zamjenił.

Chang Hsüe Liang,

ministerski president nowowutworjeneho stata Mandźuskuo je, kaž so powě, při bombowym nadpadze na Železnicu wo ziwjenje přišoł.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 25. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 757, hygrometer 0 a thermometer wodnjo —9. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 757, hygrometer +1 a thermometer w nozy —14. Wjedro je mało pschemèni. Sćurowa tschěšłanja je so nimale hač zyku Europu wuschěrěła. W Pariźu měrjachu wječera 8 stop. zymy a we wjerjedź Franzowskej zimi zyma na 18 stop. W franzowskim měsće Marseille pschi hrjedźnoćnišim morju, hdźež je, móhł rjeć, wěčne nalěto, leži šnjeh 10 zm. wysoko a je 10 stop. zymy. W Trjerjźanach padny stolpik dźiwjeho hlěbora na 20 a we Wróćławju na 21 stop. zymy. W Krakowju w rańšej Pruskej měrjachu 23 stop. Najhórje je we Bayerskej. Tam je zyma na 27½ stop. zimi. Spodźiwno pak je, je so na najwyšej horje Němskeje na Zugspitze bě jenož we połoju tak zyma, mjenujc jenož 14 stop. S teho wukhadźa, je w hornich worschtach wosbucha zyma po 50 stopnjach wotběrk. S teho šmóny nadźin cźerpaš, je po nóčnim teź zyma w nižinach koła trochu powschecźi. W Hamburgu měrjachu jenož 5 stop. Na rólach a łukach lódźstwo popschestawa. Lódźe a cźołmy pytaja wukhow w pschistawach. W Rheinje je tak mało wody, je móža jón w Badenskej hač do Elsaß Lothringskej pschi pschekročeńz. Měšaju dołho njejsu žane dešcźe byłe. Sněh na horach wostanje leža, tam leżazy šnjeh wjazy dale njetaje, tehodla pschiběły wody do Rheina popschestawa. Wyschina leži něto je swojim jadrom nad rańšim morjom, wot tam pschipławaja pschego jaho a pśo łodźe powětry k nam do naschich stronow a studźeja nasch powětr. Nižiny mjes kupu Island a połkupu Seleuka (Grönland) njejsu swoje městna pschemèniłe. Nižina nad połonischcej Atlaskej może sćeźeźa na ras nalcheho poczźaha skutkowacź. Jutrje schiwórk stłada słonco 7,46 a khowa so 4,40 hodź. Měsacźk stłada doł. 8,21 a khowa so wječor 5,16 hodź. Jutrje je młody. Pschedźenak staja nowy šnjeh a je-li wotmjaknje, deschcźik.

— Cźitarjo, šedźbu! Nam so sdźeli, so w pozdnich dnjach njepostajeni poła starych wotběrarjow abonentny pjenjes sběraja. Prosymy tohodla cźesćenych cźitarjow, wotběrarski pjenjes jenož na wjedźnych dowěrnikow sapłacźicź, niz druhim.

— **Měšćanske dźiwadło.** Dźensa srjedu wječor ¼9 hodź. wospjetuje so prěni króć wulka opereta „Njetopyŕ“ po nowym wobdźěłanju Maksa Reinhardta. „Njetopyŕ“ běše hižo prjedy opereta, kotraž wobsedźeše połne sympathije přihladowarjow. Tak je wona to teź po nowym wobdźěłanju. Tuta opereta wospjetuje so stwórtk wječor ¼9 hodź. w 16. abonentnym předstajenju B a pjatk we 8 hodź. we 8. abonentnym předstajenju D. Wulkeho wuspěcha dla braje so sobotu pop. w 4 hodź. hišće raz wójnski kruch „Njeskóńcna dróha“ za šulerjow a dorosćenych při połojcy płaćiznow cinohry. Sobotu wječor braje so „Njeskóńcna dróha“ posledni króć. Stwórtk wječor ma wohlubjena šarmantna soubretka Herta Marlow w róli Adele w operece „Njetopyŕ“ swój čest ny wječor. Přejemy ji połnje wobsadźeny dom.

K nam witaj, rŕěskańca!

Je tu nětko słónčnje prawe lyma je šmělhom a łozom a tschěłkanju. Dołho dołej je so dlitk. Dołho dołej su dźěćzi a sportarjo na njej šnchalt. Ale teź ratar je je staročejemi šej wichal tajku krutu zymu je šmělhom.

Wšjo, kruta zyma teź wschelake dźela šamanje. Bernowe a cźpowe hromadły maju so lepje pschikrycź. Teź niejcke šadowe schtomy a druhe rostliny móža po pschipadźe cźerpicź pod pschekrytym mrózam a hdyž temperatura pschejara špada, je ratar a šadaŕ tu bjes mozy.

Sdobom wschak móże krute mrós w jahrodźe, na polu abo w łěsu być dobry pomocnik cźłowjeka, je-li jón prawje wužiwaš. Mrós może nam pomhacź pschi wojowanju pschećiwo wschelakim schkodnikam. Sćam wot so wschak tutym jara njeje schkodźa. Njerodź je khětro skruźena a we swojich hnilkich kwartěrach wutrawa, so wschědna zyma jej njeuwuschkodźi. Mjetelowe jejka, huśenzy a bobuški, kaž šamo mjetele móża šnjerujnyć a tola so šaby šbrabaju a wožiwja, hdyž bywa cźopłischo. Njeby tomu tak było, bychu dyrbjałe w šurowych šymach wschě schkodniki šahinyć.

Jedna pak so někto wo to, njedaćz schkódnikam něrx w jich šhonje. Tehodła je šadaŕ a šahrodnik jemu spody schtomow i cźažom podrymać. Hdyž potom hnilki prawje pschemjernu a šaby wottaja, je šmi sthowana njerodź swjetlcha šahinje.

Wjele wužitka nješe mrós rolt. Cźežka póda, na pschihlinjana łej runje šada tschěłkanju. Je płodna jenož tehdy, hdyž je w šymje prawje pschemjerjła. S mrósom tajka póda hakle „šrawi“. Mrós teź ani njeśmě be wunkutkowacź jenož swjetlchnje, ale ma so po możnosći hłubje dobywacź do pódy. Teź łóhkej póde tschěłkanja wužitk nješe, je-li pschepołde njepytchidże. Potom wschak może šschkodźecź šymam.

Hischcze dalschu słužbu mrós nam wopokazuje. Wutkutkuje, so może so teź po hrwak hubjenych puczach derje jědźicź i wołom. Tuta składnosć ma so wužiwacź. Ratar potajkim se wschelakich pschcźinow witr krucźischa šymu, to rěka, je-li so ma po protyzy a nz pschepołde pschińdźe, abo pschedołho traje. Pschcrjane mile šymy pak njeśmu k nicźomu.

Naš mištr

stara so wo techniske wuhotowanje „Serbskich Nowin“. Wšědnje ma na starosći wudaće nowin wot rukopisa hač k hotowej zawalenej nowinje. — A hdyž přińdźe něchtó z našich lubych čitarjow k nam na wopyt, tak pokazuje a předwjedźe jemu cyłu čišćerju „Serbskich Nowin“.

Čita Waš susod hižo „Serbske Nowiny“?

Zymski wobraz při [illegible]

Wobmjerznjeny nastupny móst w Swinemündeskim přistawje. Wobydlerjo nutŕkowneho kraja drje so nad pyšnymi łodźanymi postawami wjesela, ale čołmarjo při morju zhladuja ze starosću na swoje zamjerznjene čołmy, dokelž to za nich hjezdźićelosć a wupad zasłužby woznamjenja.

— **Khrypa w Budyšinje.** W našchim měsće je wšehje wjele schulskich dźeći na khrypu schorito. W Lessingowej schuli, hdźež 844 dźěći tkodźi, pobrachowasche jo. botu 158 a pónjelu 176. Teź dwě kmjerjej staj schorjej. W Pestalozzijej schuli schort wot 1480 dźěći 354, to je něhdźe 25 procentow, wot 36 wučerjow 7, połojcy 20 procentow. S druhich schulow liežbu njeschu šnate. Mjes wšitkimi schulerjemi njeje tełko chorych. Njejšu pjećza hischcze myšle, nětkajšu schuli šamknjeć.

— **Porjedźeńka.** W rozprawjo z Kulowa ma rěkać: 35lětne skutkowanje (ale 25) towarstwa „Bratrowstwo“ w Kulowje. Potom ma dale rěkać: Hra wutrjeba (nie njetrjeba) dobrych hrajerjow atd.

Pinčnicy na smykačach w Barlinje.

Barlinska kofejownja je přišła na myslička, swoju hosćom kuusthny hat připrawić, hdźež móża so smykać. Teź pinčnicy, kiž čopłe napoje poskiśeja, poslužuja na smykačach. Tak móże so hosćom snano zezdać, zo přebywaju w St. Moritz abo na podobnych ledowych sportniščach.

Wot:

Kasandra

Přenjotny roman.

23] (Pokračowanje.)

„Je runje tak, kaž wam praju, w mjenje filosofije, cźłowjestwa, šiwobódy, pod knjeźinowu rosuma sfónczje'e tak, a w tym wobstoji runje knjeźinwo rosuma; dokelž potom tuńe wón šiwoje šiwjatnizy, haj w tym cźasu budźa w Franzowskej jenož šiwjatnizy rosuma.“

„Duschanezy“, rjekny Champfort šo wótšije wosch ćerjaco a hanjo, „wy njebudźece sawěsće žadyn měschnik tychle šiwjatnizow.“

„Toho šo nad tjam. Ale wy knjeze Champforto, budźece tajki měschnik, a to jara hódny. Wy hyrej dwajadwacźesći króć žitu pschetrjadźece i britwerju a tola hakle sa nekotre měšazy wumrjeje'e.“

Hladachu i jeneho na druheho a wschc šo šmućesche.

„Wy knjes Bieng d'Asir, njepschetrjadźece hyrej šam žitu, ale dawše hyrej je ju sa jedyn dźeń schtyrźi króć pschetrjadźecź a mumrjejeńce potom w nozy. Wy, knjes Bailly, na tej nadle, wy, knjes i Malesherbes na se'nadle.“ — „A, dźakowano Bohu, rjekny Roucher, tón Knjes ma jenož i tymi i akademije cźiniez; wón da jim šrudnje šahinycź a ja, dźakuju ho njejšejam . . .

„Teź wy šfónczisce na šejinadle.“

O, wón je šebi i někim šadźił, wołachu wschitzy; wón je pschihabał, wschitko šmicźicź.

„Nć, naniśdy njejšym pschihabał.“ — Počźitam šnadź šebi naš Turkojo a Tatarojo? Kak? — „Na žadyn pad; prajach hižom wobkrjeji waš potom jenož filosofija, jenož rosum. Cźi, kiž budźa i wami tak wobkhadźowaci, budźa wschitzy mudrowzy a wospjetowarjo šlowa Diderotowcho.“ — Schukotachu šebi do wuschow: je widźeš, so je blaseń. Je wid eš, jo žortuje a w jeho žortach je pschego něschto wurjabneho. „Haj“, rjekny Champfort, „ale tute wurjadne njeje šwjećetaje, wonja pschejara ja schtójeńzu. Hdyž šo to wschitko šfanje? — „Nješaidże ani schčšej lět, tak šo wschitko šfanje, schtoż prajach.“ To šu dźiwny nad dźiwom, prajach, njejsmějm pschi tym niczo cźiniez. — S wami šfanje šo šnajmjenšicha něschto runje tak spodźiwne; wy budźeśce i šchcšejanom. —

Wschitzy běchu pschekwapjeni.

„Nó“, praji Champfort, tak mam jażo nadźiju; šahi njemy hakle potom, hdyž je šo La Harpe i šchcšejanom stał, potom šmy njejmjertni. — Sa naš je lepje, rjekny, wójwodźina i Grammonta, so pschi revolucźiji niczo njepłarjimy. Hdyž prajn niczo, *njemémju*, so šo njebudźemy trochu do njeje měschcc, ale dokelž šo šda, so šo i nami, i našchim šplahom njebudźeja šabrarcź. —

Waschi šplah, moje kujenje, waš tón króć njeschkita, byrnjez šo do niczeho njeměšchale. S wami budźeja runje tak bjes wuwjaca žalhadźecź kaž i mużemi.“ — Ale schto tola powdarje, knjes Cafotto? Wy predujece dźeń šfónczenje šwěta. — „Wo tym niczo njewém; wém jenož, so waš knjeni wójwodźina, powjesu na katowej karje i rutomaj na tschi šwjasamnaj na se'nadło a wjele druhich šónšich i wami.“ — „Nadźijam šo, so w tutom padźe šo tola powjesu we wosu i cźornym šukńonom wupyschenym.“

„Nć, knjeni, hischcze wjetschc knjenje bacź wy seje, powjesu šo runje tak kaž wy šwjasane, na karje“ —

„Hischcze wjetschc! Kak! Prynzezny krewje?“ —

„Hischcze wjetschc . . . Zyła bjeżada šo najtróža, hdźejcźi šo šarźemni. Tuńa šort bě tola pschejstajny. Knjeni i Grammonta njewotmołwi na pozdźejschi šłowa, ale šo by šastrożenje rospjerschiła, rjekny łohkomyślnje: „naschonicze, je mi njeda am šprowdźenka.“

Poślesni jaty, kiž mitosćiwje šprowdźenka dostanje, wudże . . .“ — Wołomik cźakaschc. — „Nó, schtó budże tutom šbožowny, schtó mješe tute pschedprawo?“ — „To budże jenicźke pschedprawo, kotrež wón šměje, a tutón šmjerjeny budże franzowski kral.“

Hosćejcźel stany špschinje a wschitzy i nim. D kujeej Cafottej a rjekny jemu i wótrym šmukom: „ luby knjeze Cafotto, cźinicze konz tutomu cźemnemu j ješe pschedałoko schol, naš wschitkich a šebje šameho njeješcze do wuschow'ow.“ Cafotte njewotmołwi a d wotteńz. Knjeni i Grammonta, kotraž chyschc wschu łosej wotstronicź a njeješ'osej wožiwicź, stupi k prajnwschi: „Knjeze wójcźerjo, nam prajicze naš chod, ale niczo wo šebi šamem.“ — Wón njeješ wocźi k jara šłojnjo. Potom praji: „Knjeni, je'e wo wobkhanju Jerusalema w Jozefu Flawiju?“ — „Ješcze, schtó njeóy to cźitał; tola mysłjeze šebi, so njeczitała.“ — „Derje, knjeni, w cźašu wobkhowanja rufalema khodźschc cźłowjej šydom dujow pschedkhowanjcrni a wobkhnjenymi po nałypach a wot njepschestawajcu j hrimotazym błoźom: „Wóa Jerusalemej, wóa Jerusalemej!“ a w tutym wokomiku rjekchi wulki kamjeń i njepschcrjeschkeho mjetała a rosunjece

Po tutych šłowach šo Cafotte porucźi a wotešeł. Schtóž šlawijmy šnaje, wš, so šu šo tute špodźiwne šchcšejanja hacź do pošledńjeho pjećnika dopjelnikle.

„Schto k tomu prajicze?“ wopraschach šo mjeješcrnc na mnje pschipróšlucharjach hoješi w kujejowni.

Sbladowachu špłoschnje jedyn na druheho, ale žaden njewodźeschc, schto prajicź, teź niz šo rad mudry poźmow pravijnik. Tuž šaplachch a dźech domoj, dokelž wedźach šo dźenża niczo wjazy i bjeżbadź njebudże.

(Pokračowanje šćěhuje.)

— **Smjerć Klokanjc.** Psched małej chłostańskej komorú Budyskeho krajneho šuda mějesche so Zółtotijerčk mišchr Oskar Marczka z Budyschina samolowcz. Hamtšk šud běsche jemu dla jebaństwa a pschekschinjenja mjesta a tydzeń jastwa napołožił. Marczka so pschecziwo wuhudzi powoła. Tola tež krajny šud dóńdże k pschesmudzenju, so je Marczka pschecziwo ličzenju jednal a swojeho wobšhodneho wobdżelnika Byrcha do schłody pschinjeßł. Wón sajmdży jeho dla pschekchwjenja k 120 hr. pjenjezneho chłostanja abo 12 dnjam jastwa.

A što sy ty darił khudym?

Wjeże to khutne, sważliwe a łoskoczjiwe praschenje! Ale dyrbimy je kóždemu pschedpołożicz! Njeswupracznje cjeżko traschi mnohemu runje w nětczišchej zymie khudoba — nima sajstužby, ani łuśowiczka chłeba. Ptaczšk žebi sćeła w zimje kózdu maliczkosć, so by so ješiwił a też mój jemu błido pjched wokujescheńom krynemj z darom — ale kak je z cłowjekom, kiž pjched naschimi durjemi stoji, wuhłódnjenu, žuchi, thory, bjes schkrizki nadżije na lépsche wokomiki. Kak hrózbnu dóńt dożiwja dżeći taikich khudych starschich a kak so wjeśe naschim dżećom?! Njeskapomnimy tych wobłech potrjechenych — ponthaimy — kóždy po swojich mochach, też tón najmjeńschi dar wobradża wjeśeże, hdyż lubosć jón wobradża! Pohladajmy na šiwo, na prawo, wschudże w naschej blišchosći, haj žamo pola šuśoda hižo budżemy mušu ſ domom widżeć. Ponthajmy, so by nadżija do pschichoda naß njeńka psches dżenjnitiche horjo! Njesapowědujmy so tutomu wjazy hacz nacjaśnemu pschecziu k pomnjenju tych najkhudšichich — też mjes naschim ródnym ludom!

S **Khwaziż.** (Letna hłowna shromadżišna nuśoweho sjednoczenstwa wobdżelerjow koni sa Khwaczizy a wokolinu.) Mjenowane sjednoczenstwo wotmě swjedu saschłeho tydżenja swoju 6. letnu shromadżišnu, kiž běsche derje wedomne, to šmědża so žadanja spomnjenych kruhow jenož tak dałeko cospelnicz, hacz jich dopjelnjenje njeswědżi sajimam šuśkich worschow luda. Tute šuśkne worschty luda su w pschemnożacej wjetschinje. Słoby tychle kujezełko,w měrża so wośebje pschecziwo tuthwilnemu kaužerej. Jenu maja sa šiw, so też jedna se jastupzami dżełażeršich organizazijow a zyle łewiczych stronow. Cżehodża to njedyrbiał? Wjednik stata je runje wuwoaty, swoje rosprawy njepożrobnje pytacz a pschijimacz je wjetschy kužołow.

Mudrowacz je tójschu, hacz do bahna łapjelemu wóš jaßo wuczahnyez. W bahnach je mutna woda. Sda ſu, so je wośtym kujezełkom lubo, w panaczenych wodach swoje ryby łojicz.

My w němšej republizy tżebamy policaika k łépschemu wschich w poże swojeho wobłicża dżełażych worschtow luda, ale bjes wschcho tajenja a wulkich słowow.

Produktowe wiši ſu też wjeżera wjele njepschemenichu. Staina žitarina jaßo łupowaschze, to by dalschemu spadowanju płaczišny rožkt pożkowała. Płaczišny pschenizy pak ſu tola jaßo wo 5 pj. po zentnarju wotdrjebi.

Wjeżera płaczejsche w Barlinje zenimaž

pschenizy: 9,05—9,15 (9,25—9,35) hr., rožki: 7,45 hacz 7,55 (7,55—7,65) hr., jeczmjenja, naiemjejscho: 8,25 hacz 8,75 hr., najwumjelscho: 7,90—8,20 hr., wowsa: 5,50—5,65 (5,60—5,75) hr.,

w termińowym wikowanju:

pschenizy:
sa měrz: 9,90 (10,15—10,12½) hr.,
sa meju: 9,90—9,92½ (10,27½—10,22½) hr.,

rožki:
sa měrz: 8—8,02½ (8,16¼—8,11½) hr.,
sa meju: 8,03¼—8,05 (8,26¼—8,20) hr.,

wowsa:
sa měrz: (6,12¾—6,11¼ hr.),
sa meju: (6,28¾—6,26¼ hr.).

Płaczišny w punktach ſu płaczišny tydżeńšichi wikow. Hdyż pak žane naspomnjenje njeńdu, so njepschemenichu.

Swinjaze wiši wjeżera w Barlinje.

(Magerviehhof Friedrichsfelde.)

Pschihnałi běchu 329 běžakow a 175 prošatow. Płahati płaczachu, wulke 20—36 (22—38) hr., črjenje 15 hacz 20 (16—22) hr., prošata, wulke 13—15 (14—16) hr., črjenje 12—13 (12—14) hr., małe 10—12 hr. — Wiki płaczachu, płaczišny běžakow ſu wotdrjebjowachu.

Płaczišny w punktach ſu płaczišny tydżeńšichi wikow. Hdyż pak žane naspomnjenje njeńdu, so njepschemenichu.

Hamtske a šudniske powěsće.

Pschesudżowanje.

Schłonkrik 26. januara 1933

w **Kamjenzu** w kasarnach w komornym domje małschinskich ſelbow, dop. w 10 hodź.: Pisańški stroj, cżapki, pschebkoschlicżki, kornarjom, papjerowy rěsak, pohładnizu, plecżene meble, stoł pjched klawěr, klamowe błida, kaž też schkleńcżane khamory, mahagonijowe furnéry, schpitalowe schlicżki, wuhotowanje jedżenje, drastowy powěschk, myjaze pschiprawa, nóžny khamorcżk, radio, wschelake wina;

w dworje jpedikera Bergera, dop. w 9 hodź.: Sofa, schpihele, stoły, wobrazy, wunjunjanke błida, kachle, khłódło, elektromotor a wschelake druhe mebje;

w šudnišnu na šudnišnje, dop. w 9 hodź.: Automobil, nuśoze kola, 4 traiwne žnjejawy, pjenjezny khamor, strejaz cjahnik, klamowe błido, wopłokowańske błido, pišańske błido, łodowy khamor a wschelake mebje;

na radnizy, jstwa 6, dop. w 10 hodź.: Tastojty wós.

Dyrbjeńske pschesudżowanje.

Šudź we Wojerzach je dyrbjeńske pschesudżowanje łeżownosće chežarja Kichczejjana Jurjanza w Wunsu na 22. 2. 33 postajene šóstnył.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje — o tunu abo 1000 kg, nowak 100 kg

Płaćizny po Rolej krivnje

	24. 1.	23. 1.		24. 1.	23. 1.
Pšenica	181-188	183-184	runy	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	144-151	149-161	voka	14,0-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nat.	—	—	mórča lupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
ječmjeń	16-175	165-175	bolte lupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wows	110-113	111-113	seradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenič. muka	22,5-25,7	22,5-25,7	lany wosušk	10,50	10,50
ržana muka	19,4-21,5	19,4-21,5	such. trubanč	9,00	9,00
pś. wotruby	3,70-9,00	3,70- 00	b-rny. kruški	13,5-13,6	13,60
ržane „	3,70-9,0	3,7-9,00	syno, 50 kg	1,75-2,1	1,80-2,40
rapa	—	—	ržana sloma	0,65-0,70	0,6 -0,80
hróch Viktor	30,0-23 0	2 ,0-23 0	jarjeń „	0,40-0,50	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,50	0,45-0,55
ujesuški	12,5-14,0	12,5-14,0	ječna „	0,4 -0,50	0,45-0,55

Płaćizny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

24. januara 1933 — Płaćizny po centn. a zl hrivnach

Skótne druziny a woznamjenjenje

Woły: 254

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěznoje hódnosće hač do 8 lět	31—32
Młode mjasne, niewukormjene, starše wukormjene	29—30
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	25—27
Mjenje picowane wšech starobow	18—23

Bykl: 459.

Połnomjasne, wurostene, najwjetše rěznoje hódnosće	24—25
Połnomjasne, młódše	22—24
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	21—22
Spatne	18—20

Jałojey a kruwy: 598

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rěznoje hódnosće	21—22
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetše rěznoje hódnosće hač do 7 lět	18—20
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	15—17
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	10—14
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2693.

Najlépše wukormjene (2. druź.)	34—40
Mjenje wukormjene a tajko wot cyca 3.)	25—35
Spatne (4.)	17—24

Wowcy: 2971.

Młódše a starše wukormjene (1. druźina	32—34
Starše wukormjene 2.)	30—31
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.	27—29

Swinje: 12 131.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižonjow, hač do 1½ lět stare	36
Wukormjene	34—36
Mjasne	32—34
Spatne	30—32
Ranov a kundrow	

Hłowny redaktor a zamćiwity za politiku: Marko Smolef w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawěsćki: G. Janak w Budyšinje.

S **Kojeż.** (Wo Nawiwańskim sapisu.) Do registra łudomneho stawnistwa ſu ſo w lěce 1932 ſcjehowane podawki sapisane: We wjasach, kiž do šramnikeho wokrjesa klušicheja, je ſo narodźiło 16 dźěći, w Kolejach 8 (dźes prjedy 5), we Łuśku 1 (3) a we Zarkach 4 (1). Mjes nimi běschtej 2 mortwonarodźenej, hólcz a holczka. Sćeczejow sapisa ſu ſ Kojeż 4 (4) a mortwonarodźenym hólczkom, ſ Łuśka 4 (2) ſ mortwonarodźenej holczku, je Zarkow 2 (2). Do mandżelskeho sastupi 9 porow, ſ Kojeż 4 (—), ſ Łuśka 2 (—) a je Zarkow 3 (2). Naspomnicz

Hospodarski rozhlad

Sobotu 25. wulkeho rožka 1933.

Wčerawše urzy w Barlinje.

1 dollar	4,209	100 polski złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,23	100 čěskosł. krónow	12,438
100 šwajc. frankow	81,47	100 franc. frankow	16,46

Burjsowe witowanje wjeżera jaßo wjasny. Burzy cżěrnja jaßo nałche kapitalistiske politiske poměry. Kurzy akcijow šłabnychu, šmerły bojazniych a rentowych łicżbowu běchu wschelake.

Możne truchi prustich jemjanow a fijenczkow njejsu ſ tuthwilnej wychnosću łopołnom, dokeż jim njeje a njemóże we wschich žadanjach k woli być. Wožłoby tuthwilnuje wyschnoscze šu želi derje wědomne, to šmědża so žadanja spomnjenych kruhow jenož tak dałeko cospelnicz, hacz jich dopjelnjenje njeswědżi sajimam šuśkich worschtow luda. Tute šuśkne worschty luda šu w pschemnożacej wjetschinje. Słoby tychle kujezełko,w měrża so wośebje pschecziwo tuthwilnemu kaužerej. Jenu maja sa šiw, so też jedna se jastupzami dżełażeršich organizazijow a zyle łewiczych stronow. Cżehodża to njedyrbiał? Wjednik stata je runje wuwoaty, swoje rosprawy njepożrobnje pytacz a pschijimacz je wjetschy kužołow.

Mudrowacz je tójschu, hacz do bahna łapjelemu wóš jaßo wuczahnyez. W bahnach je mutna woda. Sda ſu, so je wośtym kujezełkom lubo, w panaczenych wodach swoje ryby łojicz.

My w němšej republizy tżebamy policaika k łépschemu wschich w poże swojeho wobłicża dżełażych worschtow luda, ale bjes wschcho tajenja a wulkich słowow.

Produktowe wiši ſu też wjeżera wjele njepschemenichu. Staina žitarina jaßo łupowaschze, to by dalschemu spadowanju płaczišny rožkt pożkowała. Płaczišny pschenizy pak ſu tola jaßo wo 5 pj. po zentnarju wotdrjebi.

Wjeżera płaczejsche w Barlinje zenimaž

pschenizy: 9,05—9,15 (9,25—9,35) hr., rožki: 7,45 hacz 7,55 (7,55—7,65) hr., jeczmjenja, naiemjejscho: 8,25 hacz 8,75 hr., najwumjelscho: 7,90—8,20 hr., wowsa: 5,50—5,65 (5,60—5,75) hr.,

w termińowym wikowanju:

pschenizy:
sa měrz: 9,90 (10,15—10,12½) hr.,
sa meju: 9,90—9,92½ (10,27½—10,22½) hr.,

rožki:
sa měrz: 8—8,02½ (8,16¼—8,11½) hr.,
sa meju: 8,03¼—8,05 (8,26¼—8,20) hr.,

wowsa:
sa měrz: (6,12¾—6,11¼ hr.),
sa meju: (6,28¾—6,26¼ hr.).

Płaczišny w punktach ſu płaczišny tydżeńšichi wikow. Hdyż pak žane naspomnjenje njeńdu, so njepschemenichu.

Swinjaze wiši wjeżera w Barlinje.

(Magerviehhof Friedrichsfelde.)

Pschihnałi běchu 329 běžakow a 175 prošatow. Płahati płaczachu, wulke 20—36 (22—38) hr., črjenje 15 hacz 20 (16—22) hr., prošata, wulke 13—15 (14—16) hr., črjenje 12—13 (12—14) hr., małe 10—12 hr. — Wiki płaczachu, płaczišny běžakow ſu wotdrjebjowachu.

Płaczišny w punktach ſu płaczišny tydżeńšichi wikow. Hdyż pak žane naspomnjenje njeńdu, so njepschemenichu.

Hamtske a šudniske powěsće.

Pschesudżowanje.

Schłonkrik 26. januara 1933

w **Kamjenzu** w kasarnach w komornym domje małschinskich ſelbow, dop. w 10 hodź.: Pisańški stroj, cżapki, pschebkoschlicżki, kornarjom, papjerowy rěsak, pohładnizu, plecżene meble, stoł pjched klawěr, klamowe błida, kaž też schkleńcżane khamory, mahagonijowe furnéry, schpitalowe schlicżki, wuhotowanje jedżenje, drastowy powěschk, myjaze pschiprawa, nóžny khamorcżk, radio, wschelake wina;

w dworje jpedikera Bergera, dop. w 9 hodź.: Sofa, schpihele, stoły, wobrazy, wunjunjanke błida, kachle, khłódło, elektromotor a wschelake druhe mebje;

w šudnišnu na šudnišnje, dop. w 9 hodź.: Automobil, nuśoze kola, 4 traiwne žnjejawy, pjenjezny khamor, strejaz cjahnik, klamowe błido, wopłokowańske błido, pišańske błido, łodowy khamor a wschelake mebje;

na radnizy, jstwa 6, dop. w 10 hodź.: Tastojty wós.

Dyrbjeńske pschesudżowanje.

Šudź we Wojerzach je dyrbjeńske pschesudżowanje łeżownosće chežarja Kichczejjana Jurjanza w Wunsu na 22. 2. 33 postajene šóstnył.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje — o tunu abo 1000 kg, nowak 100 kg

Płaćizny po Rolej krivnje

	24. 1.	23. 1.		24. 1.	23. 1.
Pšenica	181-188	183-184	runy	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	144-151	149-161	voka	14,0-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nat.	—	—	mórča lupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
ječmjeń	16-175	165-175	bolte lupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wows	110-113	111-113	seradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenič. muka	22,5-25,7	22,5-25,7	lany wosušk	10,50	10,50
ržana muka	19,4-21,5	19,4-21,5	such. trubanč	9,00	9,00
pś. wotruby	3,70-9,00	3,70- 00	b-rny. kruški	13,5-13,6	13,60
ržane „	3,70-9,0	3,7-9,00	syno, 50 kg	1,75-2,1	1,80-2,40
rapa	—	—	ržana sloma	0,65-0,70	0,6 -0,80
hróch Viktor	30,0-23 0	2 ,0-23 0	jarjeń „	0,40-0,50	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,50	0,45-0,55
ujesuški	12,5-14,0	12,5-14,0	ječna „	0,4 -0,50	0,45-0,55

Płaćizny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

24. januara 1933 — Płaćizny po centn. a zl hrivnach

Skótne druziny a woznamjenjenje

Woły: 254

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěznoje hódnosće hač do 8 lět	31—32
Młode mjasne, niewukormjene, starše wukormjene	29—30
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	25—27
Mjenje picowane wšech starobow	18—23

Bykl: 459.

Połnomjasne, wurostene, najwjetše rěznoje hódnosće	24—25
Połnomjasne, młódše	22—24
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	21—22
Spatne	18—20

Jałojey a kruwy: 598

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rěznoje hódnosće	21—22
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetše rěznoje hódnosće hač do 7 lět	18—20
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	15—17
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	10—14
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2693.

Najlépše wukormjene (2. druź.)	34—40
Mjenje wukormjene a tajko wot cyca 3.)	25—35
Spatne (4.)	17—24

Wowcy: 2971.

Młódše a starše wukormjene (1. druźina	32—34
Starše wukormjene 2.)	30—31
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.	27—29

Swinje: 12 131.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižonjow, hač do 1½ lět stare	36
Wukormjene	34—36
Mjasne	32—34
Spatne	30—32
Ranov a kundrow	

Hłowny redaktor a zamćiwity za politiku: Marko Smolef w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nawěsćki: G. Janak w Budyšinje.

Swjatočne poswjećenje sudnistwa — nałožk, kiž pola nas njeje znaty.

Parižski justiceny dwór, kiž smě zhladować na lětstotki stare stawizny połneje mocy a wuznama, wotewri nětkle nowe sudniske lěto z tradicionelnym ćahom, při kotrymž sudnicy wo swojich dostojnych suknjach dostojny wobraz poskićichu. Wobraz před staja ćah sudnikow přez dwór justicneho palaca we Parižu.

Hódne je, so ho kermušnemu njedźelu štyri pory šwerkowacy dachu, z kotrejuž mječerskej dźěłarni je wšy dwójiny kwas. — (Pšichwobmny wječor.) Němcy hujaš wječnych dźěłacerjow wotmě hobotu derje wopytany pšichwobmny wječor w Hajerskej hotženzu. Pośtrěł ho dźiwadło a wotmětny ho reje. Knjes Schessel-Budyšti pšichtownych kontrobnje powita a jim prawje wjesełe hodźinki pschejesche. Dźiwadlorny kruch a hudźbne potkrěpjenja stajnje kapału pšichwolchowachu jara k labanje.

S Nachłowa pola Kubšchiz. (Wyssoki starobu dožehła.) W 86. lěće žiwjenja wumrje tu druha najstarscha wobydlerka naschej wsy, hwodowjena Mesligowa.

S Krjnjecy. (Padnjchni hodźiwjerjo.) Nach hontownisti dožahowar Ganer pytny pola Wytenowej padułchnehó hodźiwjerja, łiž z tydźenzka nutle lojesche. Když hajnika pytny, cźekny a pšichi tym swoje šćeże jawoštaji, tchorawa też popadnjene nutle.

Z gmejnskeho žiwjenja

S Wósporka. W druhim hjarnym poředženju měšćanskich zastupnikow narudźowaschе ho wo někotrych namjetach frakzije wobydlešćerskeho towarstwa. Namjet, lo mělo ho měšćanoschi po skónczenju wólbneje periody měšćanskeho wobhadźeć z jenym, łiž njeje měšćanoscha po powołanju, ho je 6 hłosami pschećiwo 3 hłosam dowoli. Se hamtnej ličbu hłosow pschihłosowaschе ho zmjenjenju ličby žydłow měšćanskich zastupnikow wot 9 na 7 a zmjeńchenju ličby žydłow we wubjerkach. Jedyn namjet žada wuschmórnjenje druhoho wotstawka w § 11 gmejnskeje wustawy, łiž dowoła měšćanskej radźe, lo hmě wo wudawkach hač do 25 hriwnow hama rošsudźować. Namjet pschija ho je 6 hłosami, 3 zastupnizy ho hłosowanja wdachu. Jenołtónjne pschija ho posledni namjet, łiž žada pschemjenjenje § 13 wotst. 1 gmejnskeje wustawy. Tu wotmje ho wubjerkam prawo, postajcź je swojeje wole wo wudawkach hač do 100 hr. Samotny paragraf zamjelanje prawo finanzowego a wustawneho wubjerka, pschiwolcź wukazy po § 42 gmejnskeho wukaza wušše 50 hriwnow.

Najnowše z cyłeho swěta

Wubłady na wjedro za jutrischi schwórtk: Małe pschemjenjenje nětčišcheho wjedra.

*** Kruta zyma w hórskich krajach Czeskeje-Słowakskeje ducha. W Budujewizach mějachu pondźelu 24 stop. zymy po Celsiju. W Schtelach thermometer 23 stop. niže niczli (null) padźe. Mjes Winom a Budapestom ju dróhi je znjehom wušcho sawęte. Wobthad automobilow je tohodla na nich njemožny.**

*** Sněhowe mjeczele poslednjeju dnjow ju w Khorwatskej, Slawonskej a Dalmazskej wobkhad hrozile. Automobile ho njemóža pisches znjehowe herje pschedbyć. Spěchny żelesnički czah je mjes Sagrjebom a Okjatom w znjeny tczasy wostał. Na żelesnizy mjes Sagrjebom a Ssuschakom znjeh nětotre metry wušoko leži. Spěchny czah, ktoryž je wczera mjeczor je Sagrjeba wotjeł, je mjes Blaisnjmi a Lipom ł kolijow wusskocził, tola ho njeje nichtó zranił. Wětr je ł jeneho czaha tschi ł waggonow wotstěhnył.**

Swójbne powěsće

Semrěli: Arthur Juriš Groše, ratař w Budyšinje; khowanje budźe jutrje schtwórtk pop. ½2 hodź. na Tuchorskim pohrjebnischczu. — Augusta wud. Ebenšteinowa rodź. Markušez, wikowaška w Běłej Wodźe, 70 lět; khowanje budźe jutrje schtwórtk pop. ½3 hodź. wot žarowańskeho domu. Jozefska dróha 3. — Ota Rothe, rěsništ mischtr we Wojerezach; khowanje budźe jutrje schtwórtk pop. ½3 hodź. wot žarowańskeho domu.

Politiske powěsće

Saksko sejm

Ssejm je ho wutoru ł prajschenjemi jažydlenja šakscheh. Sozialdemokrat **Gürtler** wjazy hrjedło ja žydlerjow žada schе. W nowotwarach by ho dyrbjał podružny pjenjez hnitej. Ruża žydlerjow je ł bjes złoschta a je ł skrócżenjom wjdy jhórschila, lo njemóža wjazy swoje winowatosće dopjelnicź a so ju w strasche, so swoje wobžedźerstwo zhubja.

Kommunist **Silbermann** namjetowaschе, lo dyrbu ho žydlerjo wósom lět ł płaczenja danje wuswobodźili.

Němsko nazionalny dr. **Weber** winu w sadołżenju wobžedźerjow nowych chěžow widźeschе. Też na położenje wobžedźerjow starych chěžow dyrbi ho dźiwać.

Sozialdemokrat **Wjela** namjetowaschе, so ju bychu ho žydlerjo wósom lět ł płaczenja danje wuswobodźili.

Němsko nazionalny dr. **Weber** winu w sadołżenju wobžedźerjow nowych chěžow widźeschе. Też na położenje wobžedźerjow starych chěžow dyrbi ho dźiwać.

Sozialdemokrat **Wjela** namjetowaschе, so ju bychu ho wubjerka za ratarske žydlerstwo, kotrež ma ho w hospodarskim ministerstwje wutwarić, dwoji fachowniki ratarskich dźěłacerjow pschihjałoj.

Pschećiwo sastajenju dźěła w Měschćanskej jutrowej pschedźeni ho nazionalny sozialisti **Kunz** wobroczi. Finanzny minister dr. **Hidrich** wotmołwi, so je ju jednanjam zastupnikow knjerstwa poradźiło wuskutkowacź, so ho dźěło w Měschćanskej jutrowej pschedźerni njesastaji, ale so ho ł jenak wjele dźěłacerjow dale powjedźe.

Pschećiwmytanje italskich brónjow do Madźarskeje pschez Swjazk Ludowe pschińdźe.

Nałožnosć pschećiwmytanja brónjow do Madźarskeje je w Genfu wulke pohórschenje zbudźiła. Dże wo 80 000 wojerskich tżełbow a 200 nowych maschinistich tżełbow. Wotpósłanzy statow Małeje ententy we, psched Radu Swjazka Ludowe pschednjesu.

Towarstwowske powěstnikl.

Domowina. Wubjerk (županoju) a předsydstwo zmjetaju štwórtk 26. wulk. rózka pop. w 3 hodź. w delnjej jstwicy Serbskeho Domu **važne** posedźenje, ke kotremuž jenož z tutym přeprošuje **předsyda.**

Haslow. Jednota Sokoł ma štwórtk 26. wulk. rózka wječor we 8 hodź. **važnu** zhromadźiznu. Je winowatosć kóždeho, zo přińdźe. Starosta.

Khwaćicy. Serbske towarstwo woswjeći swoje 40lětne wobstaće 29. wulk. rózka. Započatk z dypkom ½7 hodźin. Čestna wěc sobustawstwa je, zo so z dypkom wobdźěli. Wšitkich lubje strowi **předsydstwo.**

Liehań. „Zerničke" spěwa štwórtk wječor we 8 h. pola Bukance w Klukšu.

Pančicy. „Lipa Serbska" spěwa pjatk 27. wulk. rózka w Pančanskim hosćencu. Započatk we 8 hodź.

Sowrjecy. Njedźelu 29. wulk. rózka wotměwa so we Palerjec hosćencu sokolski swjedźeń. Popołdnju ½3 hodź. klankodźiwadłowe předstajenje za dźěći. Wječor wot 7 hodź. reje a rjany sokolski porjad. Wutrobnje přeprošujetej

Sowrjećanska a Bukečanska sokolska jednota.

Naš sobustaw **čo. 291**

k. Jan Wirt w Radcy

je wumrył. Našich dowěrnikow a jenotliwych płaćerjow prosymy, zo bychu 70 pj. přinoška za tutón smjertny pad zezběrali a w Serbskej knihańi zapłaćili.

W Budyšinje, 24. januara 1933.

Posmjertna pokładnja župy „Jan Arnošt Smoler".

Łojenje lodu, rjane zymske dźěło.

Nětko hdyž sylnje mjerznje, su wšudźe dobre lodowe „žně". Mužojo čahnu na haty a jězory a rubaju tolsty lód. Wysoko nakładźene wozy rjenje wurubano kruchi lodu woža do lodowych pincow, hdźež so wón khowa, zo by był w horcym lěću witana khłóšćeńka za sčedne huby.

„Brillant"-gramofonowe deski

Nowy šlagr:

„Wiesna hudźba"

25 cm **75 pj.**

Elektriscy zhotowjene.

Kurt Martin Richter w Budyšinje na Kěžerskej drózy

Jaweńrske předawanje

zwjeršnych falcowych madrasow, wumětškich

gardinow

tkan. za zasłony, połny wołe wulki wubjerk, 10% rabata

Kurt Erler

w Budyšinje na Žitn. w. k. 28

Por swěćatych čornakow

(Rippen) 5 a 6lětneje Ermlandskeju, 1,64 a 1,65 m wulke a hodźacych so do kóždeho prahana, je płac. hódno na předań.

w Kočnje čo. 1 pola Hłóska

Serbja čitajće

na dołhich zymskich wječorach narodne, wědomostne abo zabawne

serbske knihi

Künella

polnotučny

Tilsitski

rjany, słódny

½ punta 31 pj.

Künella

Hana

(II Sienkiewič. Přet. B. Cyž) Novelka. 161 str. 10 nj.

Strykowańska wołma

w nowočasnych barbach dobra kajkosć

KURT ERLER na Žitn wik. 28

Tunje twarske městna

za **samsne domy**, wulkosć 650—800 qm, raněo-južne sydlišco na kromje města, na Wuriskim puću su hišće na **předań.** Powod za płun, wodu, elektriski prud a wentok je natwarjeny. Bliže zdźeli

civ.-ing. R. Weder w Budyšinje na Jurjowe drózy 1, tel. 2822

M. Schubärth w Budyšinje

Twornja: na Fabrikskej drózy 19

Samsny wobkhod: na Hošće hasy

Tkaći

barbi

plisěruje

wšitko za wšitkich

Darmo

po wčey přińdźemy a je zaso přinjesemy

Telefon 3758

Kedźbliwe lěkowanje zubow

dentistka Fr. Stecher

25lětne wuspěšne dźěto

wšědnje rěčne hodźiny

w Budyšinje na Žitnej hasy 1

Płomby wot 2 hr.

horni a delni dźěl z 28 zubami wot 80 hr.

złote krony, 20 kar. wot 20 hr.

Samsny wulki laboratorij, wuporjedźenje, předźěłanje najrućišo

Narunańske protezy wšěch druzin, też bjez dźasnowe je płaty,

z połnym rukowanjom, zo derje sedźa a dźerža.

Wóskowane

na Žitnych wikach 28 **přikrywy zbytki**

Kurt Erler

Künella

woliowe sardiny

we wubjernej kajkosći

tyza . . 16 pj.

tyza . . 25 pj.

tyza . . 30 pj.

Wobkedźbuće naše wukładne wokna!

Künella

Hypotheki

kredity za zastojnikow poćonki přez

E. Reichel w Lubiju

na Albertowej drózy 2

Pomhaj Bóh

Tudźenšti nahonny cesarjowski ewang. Sdźerbow, wulk. Bilo w 42. lěće a je dostaćz w **Serbskej knihańi** w Budyšinje, w Serbskim domje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósce a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć. Smoleriec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo ačěhwkam čěłneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na čas žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent łaydom tutej zawěšacej banky wozjewić, trajeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńje dyrbi so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wuńsnja nadrobnje wumjenjenja tutejo banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 22 — Budyšin — Stwórtk, 26. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Němskonacionalni su Schleicherej wójnu připowědźili

Němskonacionalna strona je wobjamtla, Schleicherowy kabinett powaliła. S pišmom na němskeho presidenta jada, jo by so Schleicherowe knježerstwo hnydom rozpuściło. Politiky kombjenja a dźiwanja, kotruž Schleicher je Papenowym wróćostupjenju dźěła, dyrbi so tónle zńi. Dla žiwjenjowych praschenjow němskeho ludu, wosebje w nastupanju hospodarstwa, je to nuzne. Napischenjemjese mjes němskim ludom, kotrejž su hižo dwě lěće wulke, so pschejo bóle pohibuje. Tomu njepschestajenjej nahladow nětčišćeho knježerstwa poslěkuje. W hospodarskej politizy so knježerstwo pschejo bóle sojalistiskim internacionalnym nahladam bliži. Pschede wschim je strachne, so so w katastrofnje napischečiwnosće mjes wulkimi a małymi powjetschkje, z čimž strach bolschewizma na wězach nastawa. Knježerstwowe njerosćěrdne njesakroćenje pschečiwo tomu je rozłožaze wostrošćenjenje a pschečiwnjenje wudźěło. Němskonacionalna frakcija so snowa wujnawa, so może so statna a hospodarska krisa jenož je zhłubiła wjednistwom stata pschewinjeż. Tyhle pschečiwnjosćow dla dyrbi so knježerstwo dospołnje pschetworić, so by so pusna pschečiwjenjeć a rahnosć w hospodarskim wjednistwje zespiła.

Tele wótre poroki so po sdaću Schleicherowemu knježerstwu cźinja, dokelž dhze w hospodarskej politizy nětkole liesijesce nad politiskimi strónami zastupować. Schleicher nij jenož na Jadanja ratarjow, ale też na stróžby tschescijanskich dźělaćerskich swjatkow poćuchu. Najbóle so so po sdaću němskonacionalni pschečiwo Schleicherej vosheli, dokelž „statnu nuzu" njepschipóznawa, kotrejež dla by němske knježerstwo, njeńsli jejm rozpuściwschi, dyrbjało **tymiu kóž němskeho ćełma knježiś.** Pschedawschi němski kanzler Papen je hižom wulki dźěł němskonacionalnych zadanjow dopjelnił. Prušse knježerstwo, w kotrymž sojaldemokratoja prěnje husle hrajachu, je Papen rozpuschćił a wjacorych sastojnikow, kotrejž běchu sojaldemokratiji pschichilni, na wotpoćink pschesadźił a jich městna z mużemi z prawizoweje strony wobsadźił. Też wulki dźěł zadanjow selenje fronty je so dopjelnił. Dokelž so Schleicher němske konzli, so dale němskonacionalnym dać wjesći, jsu jemu wójnu připowědźili. Schtó budźe w tejle wójnje z dobyćerjom, znadź so w bliźichim cźasu rosćudźi. Sda so wešte być, jo němski jezm, jeli so ho swoła, Schleicherowemu knježerstwu dowěrjenje sarjekne. Potom so, jeli so němski president hinak njepostaji, nowowólby ja němski ćełm wupischu. Wot jich wunoschka budźe wotwisowaś, hać budźe Schleicher móz nadběhi němskonacionalnych wotrasnyć. Posledńe rozsudne słowo budźe pak znadź němski president dyrbjeć rjeć.

*

Socialdemokratojo přećiwo statnemu přewrótej protestuja

Pschedsydstwo sojaldemokratiskeje strony a pschedsydstwo sojaldemokratiskeje frakcije w němskim ćełmje stej so krjedu popoldnju w sjromadnym posedźenju z powješćenjemi wo tak njenowanej statnej nuzy sabrałe, kotrejž hischće njeje wotkńe. K tymle powješćam su hłedowaze wobsamknyli jenohłósnje pschijeli:

„Pschedsydstwo němskeje sojaldemokratiskeje strony a pschedsydstwo sojaldemokratiskeje frakcije němskeho ćełma pschećiwo zuwołanju tak njenowanego nuzowego prawa najwótrischo protestujetej. Jeho do skutka stajenje by so

statnemu pschewrótej runało,

kotryż by ludźej jeho wustawne prawa rubił a by tamnym klikam stinżił, kotrejž njedźiwajo na ludowy zuk a pschede wschém na dźěłaćerstu klasu, swoje žadośći we sajmy sastupja a maju wschu pschićiwm, so bychu so parlamentoweje kritiki sminyli. Tajki statny pschewrót by bjesprawowe wobsteinjenje pschinjeł, pschećiwo kotrymž ly kóžde pschećiwjenje dowolene a nuzne było."

W tutym wobsahu wjednistwo sojaldemokratiskeje strony so na samoswójmjaze jeźełwći dopomni, kotrejž pak so pschećelam statneho pschewróta pschejo sasu z wědomja słuhdźa. Nałożenje nałožnosće a leb bunjemješe ludowych prawow stej dwojoreźnej a dwojotrjeńej. To njeje na žeby niczo nowego, tola wot dotheho cźasa so prěni króć jasne, so wulka politiska strona sjawnje na tele teźkowći dopomina.

5960000 dźěłoniemělerjow w Němskej

Mjes tym so je so loni w prěnjej połojcy januara liežo dźěłoniemělerjow wo njehdże 300 000 powjetschila, je pschibywk lětsa jenož w tutym cźasu 103 000 wuczinił. Pschezo pak je 15. jan. pola dźěłowych hamtow 5 906 000 dźěłoniemělerjow a njesaměłnerjow zapisanych było.

Snowa 50 milijonow za wuporjedźenje domow.

Němske knježerstwo je w swojim wuternischim posedźenju wobsamkło, so ma so snowa 50 milijonow za wuporjedźenje dźěłow postajeć. Na to so pocźahowazy wukaz je so krjedu wozjewił.

Započatk februara so skazanki z hnydomneho programa rozdźěla

Prěnje sćahnjeńki z 500 milijonowego hnydomneho programma němskeho kommisara so w prěnim februarskim tydźenju rozdźěla. 280 milijonow hriwnow, kotrejž je němska železniza za dźěła postajiła, je so hižo sa sćahnjeńki rozdźělilo. Też němska statna pósta, kotraž za dźěłosaradowazy programm 34 milijonow hriwnow natroji, je swoje sćahnjeńki hižo rozdawała.

Němsku chcedźa pod wotbrónjacu kontrollu stajić

Pschedsydstwo wotbrónjazeje konferency je dojednanje wo internacionalnej kontrolli bronjenja z nałożenjom inwestigazije pschećiwo strjeżenja kamazym statam pschihlosowało. Sastupnizy Němskeje, Italskeje, Japanskeje a Jendźelskeje su generalne wunjenjenje pschećiwo zylemu kontrollnemu dojednanju pschipowědźili.

Němski pósłanc Nadolny je wojjewił, so budźe stejischo Němskeje k internacionalnemu kontrollnemu praschenju wot stónczinje placzazeho wunoschka wotbrónjazeje konferency wotwisować.

Rozbuchnjen'e w pólvrniku

W pólvrniku Wolisa a Co w Bomtizach pola Lüneburga je so wutoru cźełe rosbuchnjenje stało. Jedyn z tamnischich pólvrnikowych sklabow je do powětra sletał. **Dwaj dźěłaćerjej stej so hnydom morilo.** Wjele bě hod inu dołko słyschećej. Dokelž staj jenicźlaj sprochaj rosbuchnjenja nawrjaj a skład so swiežił, njebudźe so pschicźina swěsćeć móz.

Jendźelska za konferencu wulkomocow

„Journal de Genève je telegramm z Londona pschinjeśł, so jendźelski jowonkowny minister Juhu Simon namjetuje, so bychu schtyri wulkomocy Jendźelska, Franzowska, Italska a Němska pschihotowanje we internacionalnych konfliktach rosćudźile. Tak njenowane małe staty njebychu směle we tym rjadu wothłosowaś.

„Journal de Genève" so dale z mużnym stejischćom małych statow sabera a pisze, so **Polska a Cźěskotowakska** — Cźěskosłowakska jako wjedźerka Małeje ententy — za runowarnom z wulkomocami w Europje zadatej. Polska so runja Němskej staja a so stajnje bóle Cźěskosłowakskej bliži. W tymle zmysłe jednanja mjes Prahu a Warschawu pjerjo wupschestnje pokraczuja. Polska a staty Małeje ententy so sylne pschećiwnu swojim pschećelowikam w Europje cźinja.

Polacy Přimorjo n'epuśća

Na sjromadnjinje towarstwa dźěłarjow a wojakow „Straż" w Torunje su pschećiwnje němskim revizionistiskim žadanjam a nadpadam na Pomorjo (korridor) protestowali. Dopominachu na złoma republikanskeho presidenta Wojciechowskeho w lěće 1926 w Grudźądzu: „Naležnosći Pomorja je naležnosć zyłeje Pólskeje, praschenje jeho bycća — zarę knježerstwo, žadyn jednu, žadyn republikanny president njedepuschći, so bychu so jatkownizy Pólskeje za blido sydnyli, hdyž by so we rewiziji naschich mjesow jednało. Shromadźeni praschchu, so by njepschećel mohł jenož pisches jich cźeła mjesu wot sastarika pólskeho Pomorja pschekročeć.

Juhosłowianska

Minister Kramer, pjedawschi pósłanc w Prazy, je w sjromadźinje Ljubljanske pschećiwstatne a wjelepschadne samopschinstwo někotrych juhosłowjanskich politikow a postupowanje bitkopow pschećiwo žołkošinow sahudźił. W pschijatej resoluziji so kralej jako nošerjej a wojerjej narodneje a statneje jednoty hwěrnosć wuprají a so najrazsnjische sakroćenje pschećiwno kajerjam tejele jednoty žada.

Wuprawa wójnskeho dółha

Nosebelstwe knježerstwo Sjednoćenych statow połnoznje Ameriki budźe z pjeć europiskimi krajemi wo wuprawje praschenja wójnskeho dołha jednaś. Sću to kraje, kotrejž su dezemberski ratu wójnskeho dołha zapłaćiłe a zdobom we rewiziji wójnskeho dołha žadałe. Pódła Jendźelskeje so Italska, Cźěskosłowakska, Litwa a Lotyschka na tajke jednanje pschepruschca. Rospraschenja z Jendźelskej so w měrzu zapoczinu, mjes tym so so zastupnizy druhich krajow halle po skónczenju jednanjow z Jendźelskej w Washingtonje wocźakaja. Finska, kotraž je postajenej dźěł swojeho wójnskeho dołha w dezembrje warunała, so najskerje na jednanja njepscheproży, dokelž njeje žadośći za rewiziju wuprajiła. Staty, kotrejž njejsu dezemberski ratu zapłaćile, su Franzowska, Belgiska, Pólska, Juhosłowjanska a Grichiska, kaž tej Estonska.

Wot jednanja we Washingtonje wotwišuje, hać **Lausanejske sprjećenje placźiwosći dołtanje,** kotrymž ma so Němskej placźenje reparazijow spuschćiło. Jendźelski finanzny minister **Chamberlain** je wutoru wjecźor w Ljedsu wulku rěć měł, w kotrejž je też praschenje wójnskeho dołha rospominał. Jendźelske knježerstwo mjeni, **so by najskerje było, hdy bychu so wójnski dołh a reparazije wumałe. W Lausannje su tej loni rosćudźili, Němskej reparazije j wumjenjenjom spuschćicj, so tej Amerika swojim nehdyschim wójnskim swjatkarjam wójnski dołh spuschći.** Jeli so pak amerikanski lud hischće njeby prosumjenja ja to měł, by Chamberlain najprjedy jednanja prohnował a to j dwěmaj wumjenjenjomaj: a) Wuprawa wójnskeho dołha by dyrbjała stónczinje placzaja być, b) wjetšej by so dyrbjała daći, so bo wot Němskeje njeschcu reparazije znowa žadałe, kotrejž su so i Lausannskej konferency wotstronile.

Hdy by so Lausannjeske sprjećenje njepotrjebowało, bycha so wjele raty znowa wotcerił'e.

Njemóże je , jo by so wójnski dołh Sjednoćenych Statam po starym systemje znowa wotp'acźował. Placźenja po wójnje su so w hłownym dźěle z pomocu amerikanskich wukrajnych požćonkow smóžnile. Dokelž jsu amerikanske banki pschestałe, kapital do Europy wupeźěcź, a dokelž Sjednoćene staty hižo wjacy słota wobsedźa, hać trjebaju, su nowe placźenja na wójniki dołh jenož na dwojake waschnje możne: pak bo wunos europiskich tworow do Ameriki powjetschi, schtož może so jenož z powalenjom amerikanskich złowonych nuzy pak je žylnym wobmjetjowanjom amerikanskeho dowoza do Europy dozpjeć.

Wuprajenje tohole mènjenja njeźmě so jako hrożenje pschećiwo Ameriży frosumić,

Chamberlain pschisłonni. „Kuž widźimy nuza pódła bjesdna bźez a jo jemu pschiwola, so je jenja pod jeho nohomaj wupreśdnjena, njeje to hrożenje, ale warnowanje.

90 milijonow Japancow

Japanska statna statistika wojschnoj je liežby posledniho ludliczenja wojjerjow. Zyle wobydlerstwo hromadze z kolonijemi 90 396 043 duschow wuczinja, z kotrychž na 64 450 005 w Japanskej bydli. Mjes ninu je 32 390 000 muzyschi a 32 059 000 žónschi, tak so je w Japanskej liežba muzow wo 330 000 wjetscha dyzli liežba žónschi. Japanske hłowne město Tokio ma 5 408 000 wobydlerjow. We woprawnej Japanskej 109 ludzi na kwadratnym kilometru bydli. —

Mandźurska mobiliuje.

Mobilisazija mandźurskeho wójska je stónczena. Někotre mandźurske regimenty w tutym cźasu w hłowneho města Cźangczina pisches Mukden do Schanhaikwana cźehnje. Mandźurske wójsko so pschi wojerskich operazijach Japanzow wobdźěli, z kotrymiž dyrbi so Djeholska provinza dobyć.

K wólbam do Irskeho parlamenta.

W Irskej wotmĕchu so wólby do nowcho sejma. Tutón stat čerpi jara pod znutŕkownopolitiskimi wojowanjemi. Na ľowo: Cosgrave, wjednik mĕrnišeje irskeje strony. Na prawo: de Valera, wjednik radikalnych wojowarjow wo swobodu. Po najnowišich powĕsćach je de Valera dobył.

Wumĕłstwo a wĕdomosć

Mĕšćanske dźiwadło.

„Njetopyŕ“ operета Jana Straußa.

Je to najwuspĕšniša operета, kotraž je so docyła hrała. Bjez dźiwa, Straußowa hudźba kaž tež jara pĕkny libreto maja we sebi, zbudźić prawu wjeselosć. Je to samo na sebi naivna wĕcka, štož wučini jednanje, je pak jara pĕknje wšo wothłosowane. Doktor Falke alias Njetopyŕ chce so na swojim „zawjedniku“ Eisensteinju, kiž je po mask. swjedźenju we swojim kostumju jako Njetopyŕ, pjanecho k sumĕcham wšĕch ludźi wosrjedź mĕsta ležo wostajił. Zo sebi k tomu runje palast pryнca Orlovskeho a wjoselu (jara wjesołu) khodu wupyta, je samo na sebi hižo originalne. Nastanu wšelake zawjerćenja, z kotrychž so wbohi Eisenstein lĕdma wudrapa. — Hač zmĕje nowe inscenĕrowanje tutejo operety wot znateho prof. M. Reinhardta runje tajki trajacy wuspĕch, kaž staro wobdźĕłanje, so praša. Zbožownа bě snadź ideja, hru w času a kostumach „biedermajera“ hrać dać, ze sceniskimi promĕnjenjemi mohł so zdźĕła spokojić. Nimo trĕłene pak je na kóždy pad, rólu pryнca Orlovskeho wot mužskeje mocy hrać dać. Strauß mysli sebi za tutu rólu 18lĕtnoho młodźenca, tohodla da tež tutej róli altowu partiju. Dozrawjeny muž so do tuteje róle wšelakich pričin dla derje njehodźi. Hudźbu je E. W. Korngold skerje skopsał hač połěpšił. Cyle bjez zmysła na přikład tutón walčik: „To je kusk z njebja . . .“ Partija pryнca Orlovskeho je docyła zmotana!

Nĕtko k předwjedźenju w našim dźiwadle. Ewald Kuntze je k swojim wulkim wuspĕchам jako režiser zaso rjane poradźena předstajenje tuteje operety přidał. Wulke sceny pola Orlovskeho, kaž we khłódźi bĕchu jenički wuspĕch. Toż rejo stejachu na dobrej wyšinje. Samsne płaći za hudźbu, kotruž W. M. Hellmann je překwapjacy derje předźĕłał. Z předstajerjow wotrĕznu wosebje wuspĕšnje Johanna Barklinec (Rosalinda) a Herta Marlow (Adele) w hraći a spĕwanju. Fred Kittlor bĕ polny luboznosće a šibawosće, kaž stworjeny za gr. Falku. Finanzrat Eisenstein njemohł w lĕpšich rukach hy. dyžli pola dir. Sygudy. Waltar Frietzsche jako Franok překwapi wosebje přez jeho krasny hłós. Wurjadna typa je Alfred Borchert jako Frosch. Willy Scherdeck njemóžeše w spĕwje jako „ryčer wysokeho c“ dospołnje přeswĕdčić. Hr. Orlovskeho nada Maks Bernhard w lubosćiwym wašnju. Skoda zo njemóže spĕwać! Dobry jewišćowy wobraz wobstara Waltar Ulbrich. — Publikum zabawješe so widźomnje a mytowaše z wulkim přikleskom. -n-

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 26. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 756, hygrometer —4 a thermometer wodnjo —10. Dźensa tuno we 8 hodź. barometer 754, hygrometer —8 a thermometer we nozy 20. Sćežkunje hišće jasnischi ras wjedrja. — Dźensa w nozy je sajo žadanje płchnuło. Niz jenoż pola nas, ale po cyłej Europje furuwa syma tydźeńca. Syma je wjelĕhi jałasnjeje hmuty płchi tchytrjomi lćtanc hotowańcha, haj hamo płchetrochła. Dźensa we nozy je we nješchich jerowach tydźeńca błĕdowa hać na 25 stop. symy tłeńwk. W Barlinje mĕrjachu wčera we nozy 18 stop., w Kralowcu 23, we Wróćławju 21. S Pólšteje pišeja, to su na wjelchelakich mĕstnach 35 stop. mĕrili. Dźensa we nozy je syma hišće płchiběrała. W Rekonolskich (Riesengebirge) dwaj cyłowjekaj fnjerunuchtaj. Toż w Francowskej stej trudnu kmjerej je nałeschnjonjom dwaj cyłedowkaj namakałoj. W Rumunskej su śnĕžowe nawjerće nĕkotre metry hłubokeje. Wjelki zapadnyeh cyań, hejaju na cesarje, dołeńć bĕ w luću ležaju wostał. Na rekach łódźe a cołmy w lodze ležaju wostadźi, dołeńć su njemóžadźa do žanoho płchistawa nutŕkowadź. Cesarne wodne płchistawy su z lodom, teć tam njchelakim łódźam šćach znutŕkowjenja hrozy. Se schkriećkowej telefonuju po pomoc wołaju. Loda dla jim pomhaćz njemóža. Samo w Marmarskim morju su łódźe w lodze ježdźo wostałe. Tute morje je pola Konstantinopla, nješ Europa a Aziju, potajtym pod jara milym podnjebjom, tola tuhowitu teć tam syma tšchesła. — Nadźija, to syma w błišchich dujach popuschezi, płchiběra. Mjzina njes pollnym Selenu a kupi Island, hać dotal tam njchnuta ležaja, hiba je k wuschodej abo k ranju. Wot šiewjera abo połnoca jom tłóći mjzina tam hać dotal knjeżaze wyschinu k juhu abo k połonju. Po měnjenju wjedrańcow najšterje so pola naš njchoju bórzy počšchnje. Płchipław tymnych powětrow se šiewjernehu łodowemu morju popšchestawje, tuž bórzy mitschi počžaš sajtupi. Jutše piatk šchadźa błónzo 7,45 a so chowa 4,42 hodź. Mĕsećk šchadźa dop. 8,39 a so chowa wječor 6,41 hodź.

— **Mĕšćanske dźiwadło.** Dźensa šchiwórtk wječor 7,9 hodź. wo pjetuje so w 16. abonnementym pschedstajenju B a pjatk we 8 hodź. we 8. abonnementym pschedstajenju D wulke nowoinszenowanje operety „Njetopyr“ wot Jana Straußa w nowym wobdźĕłanju wot prof. Makka Reinhardta. Ssobotu popołdnju w schiwórtych pschedstaja so dźiećerjow wójnski kruch „Njeschkodna dróha“ pschi połajcy płaczinowym cźinowju. Ssobotu wječor 7,9 hodź. hraje so poschedni króć „Mjeschónzna dróha“. Njedźelu pop. w 4 hodź. hraje so poschedni króć operета „Ódyj kĕjża małe rijakki“, wječor hraje so Jana Straußowa operета „Njetopyr“. Dźensa schiwórtk ma wobluhowana fourertka Herta Marlow swój cźestny wječor. Wona hraje w „Njetopyrju“ rólu Adele. Wschejcmy ji pschi tutym pschedstajenju połny dom.

— **Dobrocźelski konzert komorneho chóra.** Pod najsylnischim wobdźĕlenjom wošadow je komorny chór pod nawjedowanjom Horsta Schneidera hodowny oratorij wot Thomasa schtyri króć w poschednich tydźenjach spĕwał. Hłowny ko chwalobnje wo tom wuprajchu. Nĕtko ma so dźĕło hischće raz njedźelu 29. januara wječor we 6 hodź. w Pětrowskej zyrkwi pschewjesć. Cźisty wunoschk pschiwobrocźi so wschitkim zyrkwinskej pomocy za njeschkodźenjow. Hižom tehodła je połna zyrkej pschejc. Program, tuž dawa prawo k šastupej, płaći 30 pj., za schulerjow, mało- a sozialnych rentnarjow 10 pj., a je w konzertnej direkźiji Gudera a Co. na Seminarskej haju 8 a pschi wječornej pokładni dostaćz (šakhodaj z Mjašowskeho tschoschcza). Njeschkodźerjo maju na pschedpokasanje swojeho wupokaja pschi zyrkwinych durjach (we wĕźi) darmotny šastup, teć za swojich swójbnych.

— **W mĕšćanskej hłownej kenzliji** (na radnizy w 1. poschodźe) su wupokojene cźisła 77 hać 84 přenjeho dźela a cźisła 29 hać 32 druheho dźela němškojatneho jakoschcza lopjena 1932, kaž teć cźisła 36 hać 40 šakschego šakošcza lopjena 1932 w blišchimaj dwĕmaj njedźelomaj k wobhladanju za kóžbeho.

Wjesoły swójbny podawk a „Serbske Nowiny“

słušeja **kromadźe.** Swój slub, wĕrowanje, přirost w swójbje atd. wozjewiš swojim znatym a přećelam **najpřijomnišo z nawĕšt kom w jeničkim** serbskim dźeniku.

Čita Waš susod hižo „Serbske Nowiny“?

Nawjedowaŕ fašistiskeho puča w Brnje.

Wyšši leutnant rezerwy **Władźisław Kobzinek** nawjedowaše češkich fašistow při nadpadźe na pĕskowsko kasarny w Židenicach pola Brna. Njeporadźeny nadpad bĕše wotmysleny jako znamjo za powšitkowny statny puč.

Ilfan:

Kasandra

Přenjatny roman.

24] (Pokračowanje.)

XIII.

Wĕch wjecžor dołho pijał wjele pšches pol nozy. Tuž so rano se stawanjom kondźach a žebi pschezo sajo pschihotowach. Nadobo sajtkyschach wojerśki hudźbu. Skocźich s loža k wokmu, so bych žebi nimo krocźajcych wojakow wobhladał. Wyrnjej cźłowjek wojerśki cźah hižom wjele krótć widźał, tak je spodźiwnje, so sajo a sajo na njón zhladuje. Niz jenoż jónski splah je saborjenu za dwoje fukno — pola toho rĕcźi dźiw najbóle swoju wutrobu, — ale teć wuzoje zhladuja je spodobanjom na wójsko. A wojerśit pokhod storhuje swoju niz jenoż dźĕći a młodźinu, ale teć starza wošebje tchdomu, hdyž spomina na lćta swojeje wójnjeje słužby. Hač cźłowjek dyze abo niz, haj žamo wojerśki kóń trocźi nimowólnje po wojerje jimajcych swukach wojerśeje hudźby. Krocźachu dyje kaž pschezo dźĕći s wojakami, so prózujo dołhe krocźele cźinić, tola bĕ mi napadne, so je tudźo w skupinach zhromadźowachu, wótrje powĕdachu, s rukomaj žebi žwedze a wojakam nóžneho, pola tkerjunych duri stejacego domownika: „Schto ma to rĕkać, Jane?“

„Wójna, wójna!“ jawoła Jan, „Ruźejo su hižo njesu pschekrocźili.“

Tak kónje dyje hišćeje so jenje šhotowat ujebĕch kaž tón krótć. Sa nĕkotre minuty bĕch hižom na dróhy a łójach nowinki. Te bĕchu jara wschelake; jeni wobkrucźachu, so snajmjeńšcha połoja wschĕch Ruźow je so na nohi nastajiła se žonami a dźĕćemi, połšte wójska poteptała a nĕtko w taikej mnohosći, kaj hłowjo sacźemnischi, roj sćežkow cźahnu hižom do Nĕmskeje; druhi sajo, jo njeje tak šlĕ, jenoż nĕkotre vatarśke šwójby cźekajo i Ruźeje bliža so naschim krajnym njesam a wojaz maju so sa porjad postarać. Bórzy pschicźežechu druhe wordźele wójska; jĕdni na bujnych konjach so špĕchnje nimo naš minychu a hižom bĕ złyschcź bubot kanonow a bobrzich tankow, kiž kaž njesmowy mójachu cźłowjeka i hróbu napjelnicź. Hara a wjak na dróhy so pschezo bóle stopnjowaschcź. Lud šanoschowaschе wótczinske špowy a je bóle rejesche hać spĕwasche. Wschelazy žtakachu pšches płoty do šahrodow, torhachu kejenja še schtomow, tamachu zyle kerći a schtomy, wobjeże wischnje bórzy šwojeje kraśnosće wurubjene a šwojachu puste kaž po šylnym krupobicju. Šarowachu kaž maćerje, kotrymž rubichu dźećzatka, so bychu je morili. A schto budźe s tobu, kejejata młodźina, šylnosćj luda? Sahinjesch tej wy sa krótki cźaš, kaž šwjadnu nłódne kejenja?

Njemógach dołho rosmyšlowacź. Hižom pschibĕžachu hólzy a s wulkimi walami wobjeże wudatych lopjenow a wołachu i šyleje schije: „Wobjebite lopjena! Wójna s Ruschi!“ Lućo so wo nje torhachu a polticźachu dwoju, haj tkoju płaczinou, so bychu jenoż jedyn wotcźinčź dostali. Tej mi so poradźi, jedyn sa tjeczom płaczinu popadnyeź — hólz njemĕjeche tkwile, so i tajkej malicźkosći jabĕrać a mi pschebytk wućźicź a cźitach tkowa hłowjerawschi, so su bolschewizy šadowkłujo nad tanninchimi wobtrjesnjowcami, bdyž je domjacy lud so pschećiwo nim postawił a tkadom nuiowanu, so podali do šnich krajow, so bychu žebi zyrobu dobyli a kraje a ludy podćežnyli. Hischće cźitach a cźisom te tu muž i druhimi lopjenami wołajo: „Knjeżeršwo wosjewja! — Sšlyschcze jahtarjo wótczinu!“

Na lopjenu bĕ i wulkimi pišmikami nacźi dyc anc:

Na pomoc wótczinje.

Schtóž ma šiwowe stawy a lubuje šwój kraj, njech pschidźe hmydom do kajarnow, hdyž njicho dalšche jhoni. Na zyłu nćunški kraj je ko wurjadny šiaw położił. Pschišłuschnikow jakonja budźeja jandźe: wošebite kuchy, kotrez maja mó; k hmjerczi jahadźcz pjes kóžbeho powołanja a prawo wołnuh hmydom wukonjecź. W bĕ zhromadźiny su jaka jane. Wobwĕsćerjo jahtowaraje mĕr!“

Tute lićno mi wocźi wotewri a pokaja mi, schto je moja winowatosć. Khwatach domoj a ja hodźinku bĕch moje weźo sćjadował tak dałoko, jo mójach so nowomu mi do ruzy hladazym nadawkam wěnowacź.

Dźech žebi po šwojeho konja do hoscźenza, hdyž mějach jeho jtoja. Spodźiwujte! tute šlocźe bĕ dźenja hišćeje hinasche. Wjeżele hrjechotasche, hdyž mje wuhlada, położi mi šwoju hłowu wołko'o schije, hdyž jemu hrivny hładach a hłowu jeho wotwijach, rejwasche i wjeseločźeju kaj młode hołza. Dopomnich so, so je mi Kašsandra tute dobre a spodźiwne hvĕrjo darila a i bźakowałosće sa to mjenowach je po njej. Khdyž konja i nowym mjenom jawołach, ...jesche wuchi, kaj by rozumił, poschcźi je šadkom a ... i prĕdkom a hrjechotasche mózaje. Potom stupi so ... mnu a bjesche i prĕdnimaj nohomaj i jenej po druhej šylnje wo kanjeń, so šchrć lćtachu. Cźhzyšche dźi ... i tym nanołowjeć, so dyrbju khwatacź. Sećedlach ... a šlĕdach na njeho a jćhach jpĕchnje po mĕšćanškich ... hach do kajarnow ja jĕdźach. Po puczu wuhladach ... tam šylnych młodźenzow i rukomaj do kapkow tykanych maj šlacj, kiž cźmowje na nuje šhladowachu. Šdawachu jim hnĕw a hida i wocźow. Wschu to cźi, tiž njchcźeju wótczinu, tiž njewidźa nicźo wo šubosći i bližschemu. Ko myšla jenoż na šahubu bójšlich a cźłowjeških šakonow. Wschc nadobne šumjenje je w jich wutrobach wotewrjene nicźo jim njeje wjeja šwjate, hołdaja šwojimi šwĕrinšterjow a djabołšim pojadowstwu. To šu ješchi wuczbow, tiž ... jo je cźłowjek bjes šwobodneje wole, to njeje tvjeła ... škutkow, tiž šłónczeje šacźišnych zylu wĕru, pšeja ... bidźachu Boha. Dopomnich, so bĕ wĕschcźene, so pschi njejmĕrne thołtanje na cźłowjekow, kiž šubosće ... nimi wjacy njchudže, dołeńć šu šapreli kuzoł wschc ... bosće: Boha.

Sa krótki cźaš dojechach na dwór kašarnow. ... wjele muših zhromadźenych wot pachołow schćehnacz ... šlatych hać do muži i pĕchatej hłowu. Wschitkich ... schich, tuž je jara dźiwachu, jo na konju pschijĕchał, ... na šajkim konju! Skocźich i njeho a pschedstajich so ... tej i prajwu, jo dyrbi jako jĕchaŕ we wójsku słužicź. ... je wjeselе šmĕtołasche, hdyž konja wuhlada, mašc ... jcho po schiji prajiwschi: „Zdźiwj na tajcho konja, ... to je we, njecha i pĕchkom być. Zawdźeje, jo ... w zyłym wójšku tajcheho nima. Zole wurjadne kocźo ... rominuje na muje hlada, mudrischo hać nĕkotrykuli ... pak, tiž žebi myšli, so je jara mudry. Je po wojerśki ... wuczeny?“

„To njeje, ale je jara inwiktiwy a tuž to bórs ... wuhaje.“

(Pokračowanje šćežuje.)

— **Ptačći kwaj je ho sajso raś minuł.** Ptačći ha naschim dźěćom na wukazanje schtučkt a kterje rjane ſpěwne tytošćerstki wobradźale. Někto też pěkne dźěćaſ nazpomnja wobe ptačći, kiž wošebje tele dny pod krutej zymu cjerpja, ale jim tornjatka hyrnyu. — Serbska ſpomnjaja pak hischcze na druht ptačć kwaj. To je ymuſki herbſki ſwjedźeń, kiž herbſke towarſtwo „Nadźija“ wuhotuje. Wšitke ha minuły hižom cakali, hdy ſo lećuſchi „Ptačći kwaj“ wotmeje. Možemy zdźelcz, ſo ſo ſwjedźeń też lětha ſwjeczi a to w rjanej nowej zurli katoliſkeje Towarſchowni na Garbarſkej haſy. Budźe drje to trochu poſpěſchiwe, mjenujmy njedźelu 12. februara. „Nadźija“ piſchotnje rjany ſwjedźeńſke program ze ſpěwami, dźiwadłom a druhimi zortnymi poſticzenjemi, wo kotrychž nětke hischcze nječo njepiſcheradźi. Sserbow Budyſchina a wokolinu na ſwjedźeń kedźbliwy cźinimy. Na „Ptačćim kwaju“ w Budyſchinje je było ſtajnje rjenje a budże to też lětha.

— **Mjaſowne jěſtki (Freibank) w Budyſchinje.** Pjatk 27. januara 1933 pop. wot 2 do ½5 hodź. wotedawa ſo na cźiſła 4751 hacź 5100, ſobotu 28. januara 1933 dop. wot 8 do 10 hodź. na cźiſła 5101 hacź 5400 ſyrje ſchwajſe mjaſo, punt po 35 pj., ſyrje ſwinjaze mjaſo, punt po 40 pj.

— **K ſrazenju mjes nakładnym autom a wošobowym autom dóńdże watoru bopołonja krótko do dźeſaćich na ſchiſchnikowcźu Wettinſkeje a Paulinſkeje dróhi.** Wošobowy auto, kiž po Wettinſkej dróhi horje jěchaſche, ſtorcźi na mjenowanym měſtnje po Paulinſkej dróhi k poſtrowy jědźazy nakładny auto, wječerſche jón kruch ſtrona a njeſtyu jón potom na chodnik. Ludźo ſo njeſrazichu. Na wošobowym automobilu tójſchto ſchkody naſta. Jón dyrbjachu wotwjeſć. Nakładny auto ſo jenož ſnadnje wobſchkodźi.

— **Polizijaa ſpadźi do arreſtowanje** wječera popołdnju wokolo ſchtyrjoch puczowazeho muſſkeho dla pjanoſcze.

S **Łupoje.** (Woheń pſchi pječenju pampuchow.) Wutora wječor we wošmej hodźinje naſta tu woheń. Wječenjeno pak ſo jeho hnydom dohladachu a ſamóchu jón ruczje podusnyć. Pſchicźina wohnja bě ſche pječenje pampuchow k ptačćemu kwaſej. Tuk pſcheběža a měſtnoſcź ſapali. Woheń woſta na ſhoje jenož na jſtwu wobmjeſowany. Wohnjowa wobora njetrjebaſche hakle ſapſchimnyć. Njeby-li ſo poradźiło woheń tak ruczje ſpalcheć, by był ſtrach ſo ſnjeſdne twarjenja walki, bokelž ſu wſchitke niſke ſtykowane.

S **Wóſporka.** (Nowy zyrkwinſkaj haſtupjerjej.) We ſwojim prěnim lětuſchim pohrjebenju wobſadźi tudomne evang.-luthereſke zyrkwinſke pſchedſtejerſtwo wuprědſtejerej měſtnje. Na měſto kn. Luiſy wuſ. Jenczowje rodź. Gaſchej, kiž je do Harthy wuczahnyła, wolesche ſo kn. Lina Merſiowzyna a na měſto jemuſrěteho zyrkwinſkeho pſchedſtejerja Pawoł Johna k. dwórniſchczowy inſpektor Pawoł Dreßler. Wobej wudoſpołnjenjeſkej wólbje ſtaſchtej ſo jenoſtkźinje a wuſſłóſk je ſo zyrkwinſkej dohladnej wuſchowaſej k wobkruczenju japodał.

Se **Zježenja.** (200 zentnarjow ſtomu ſo ſpaliło.) Se njeſnateje pſchicźiny ſo pónđźeln wječor wokolo woſmich wulka ſtomowa faſma rataja Hermanna Hilbjenza w Zježenju ſapali. Woheń mjeſtu 200 zentnarjow rźaneje ſtomy. Wobſchedžer pak ma na ſhoje ſawěſczene. Tuła ſo na ſlóſtniſke japaſcerſtwo. Tola njemóžachu hiſchcze žanoho prawcho ſtěda namakaſ. Haſchcź pſchijěžde jenož wjeſna ſtykawa. Druhim woboram wotprajichu. Na haſchenje njeběchu muſſłow, hižom dla tymy a dalokeje wody.

Z **Nowoſlic.** (Zaćinjene powołanje.) 20. haprleje dóńdźo na kubło wjesnjan. Młónka w Nowoſlicach k wurěčowanju mjez nim a ratarjom Rudolfom Polu z Wudworja. Pola běše wot Młónka žadał, zo by jemu wustajił dwoje wuſwědčenje wo tym, zo nima ſrědkow. Hiſće ſamsneho dnja běše Młónk Polu dla kaženja domjaceho měra a zranjenja cźela wobſkorżił. Běše wudawał, zo Pola njedźiwajcy jeho namołwjenja njeje jeho hamtſku jſtwu wopuſcźił. Jako je jeho z mocu wotſtronić dyrbjał, je Pola jeho pjeća *bił. Kamjenſki hamtſki ſud* běše Polu k *10* a *15 hr.* pjenježneho khłoſtanja zaſudźił. Pola ſo prećiwo wuſudej powoła, tola Budyſki krajny ſud jeho powołanje zaćiſny.

Z **Pančic.** (Njelubje zakomdźenje.) Cźežity auto z přiwěſakom, kiž bě z 220 centn. papjery nakładzeny, dyrbješe ſo tu ſrjedu na wſě 12 hodźin zadźerżeć, wot nocy jenoj hač do připołdnja. Dla hładkoſće njemóžeše po horje na dróży do Kamjenca. Móżno, zo bě motor přeſłaby, kiž je hewak ſewjero-němſke runiny zwuċeny, nic pak łuźiſke hory. Hdyž bě ſo trěbneho pěſka nasypało a na 15 muži do ſtpicow zapřimnyło, hibaše ſo auto pomalu po horje hač na ładko. Jadźeż wospjet zaſta. Khiba je wot cźežkeho dźěła wodychnył. Cźłowjeſka pomoc při naſej modernej technicy cźiniješe ſkoro wohańbjacy napohlad. Dokelž na wſy wosrjedź dróhi ſtejeſe, zaraćeſe wobkhad. Statny auto ſo łódma nimo zminy. Hač je auto ſwój wukóne dospěł?

Ze **Sunowa.** (Padušnej hońtwjerjej.) Dwaj pachołaj z naſeje wſy ſtaj na „Sibjeńcy“ pola Kulowa z łyſyčku dźiwje nukle łójiłoj, ale leju při tym lepichu. Zebrachu jimaj łyſyčku a nimo toho mataj ſo hišćo pokhłostać.

S **Radſchowa.** (Nowy faraŕ.) Po tym, ſo bě naſcha wohada była bjes faraŕja, pſchińdźe w ſpinjenju 1932 ſem wikar Łuka. Wón je ſo nětko ſtónčnje jako faraŕ ſa Radſchowſko-Wukrańcźanſku wohadu a Khołmſku ſtitaru wobkrucził a ſo njedźelu ſwjatočnje japokaſa. Nowy faraŕ pothadża ſ rańſchnje Prußeje a bu poſdźiſcho vikar we Wüſtegiersdorfu. Wobžarujemy, ſo tu ſaſo dyrbi němſki faraŕ ſkutkować we wohadźe, w kotrejž je pſchez hiſchcze też wjele Serbow.

S **Cźorneho Khołmca.** (Zyrkwinſka lětna rosprawa.) W naſchej wohadźe je ſo w lěc'e 1932 10 dźěći wuſchežiło, 6 je ſwój khćhcenjſki ſlub wobnowiło; wěrowanjow běšče 7, ſpowědowanych 655, 308 muźiſkich a 347 žónſkich; pothowanych bu 5 ſemrjetych.

Z Łužicy

* S **Korſowa.** (Schewzowanja ſo wotpaliſa.) Pónđźelu wo nozy wotpali ſo ſchewzowanja, kiž ſtejeſche pſchi żeleznjiſkim naſypje. Schewzowanja ſtłuchſche 21 lětnemu ſchewzej, kiž běſche ſebi eksiſtenzu ſałożił. Drjewjany twar ſo docźiſta wotpali, też ſchewzſki grat njemóžachu wuchowaċ. Tuka ſo na ſapaleſtwo.

* S **Kumwałda.** (Kradnjenje drjewa.) W naſchich łěſach njepſchestanu ludźo drjewo kradnyć. Kumwałdſke a Wuhańcźanſke priwatne łěſne ſarjadnikowa ſu nuſowane, ſakaſacź ludźom khodźić ſ puć'ow do łěſa. Dokelž ſo pſchi pſchećiwnym ſadźerżenju ſe ſudniſkim khłoſtanjom hroſy, drje ſo nětko huſto doſcź njepotrěbni paduſchi drjewa hiſchcze bóle na burſke łěſy wala. Hdyž a hdyž wſchak móžachu paduchowe wuhlědźićź. Mjeſ ninu běchu też tajzy ludźo, kiž maju ſwoji łěſ a też hewak najkhudſchi njeſſu.

Z hrózbnym wotmachom do ſo zajěkoj.

Tuto żeleznjiſke zranjenje, kiž ſo nimo měry ſtrašne zda, ſta ſo před zajězdom do jeneho Pariſkeho dwórniſća blizko mesta La Chatel. Kaž z Božim dźiwom ſo žadyn cźłowjek njezrani.

Přilopk

* **Sedym wožobow ſo w pjekarni ſpalilo.** W Sorihulli pola Ulcby w Schpanijſkej w pjekarni njejapy woheń wudyri. Wón ſo tak ruczje woſchěrjeſche, ſo běſche wſchitko haſchenje podarmo. Twarjenje ſo bórzy ſapyny a ſydom wotydźerjowo pohrjeba. Cźi jenož jako cźeła wuhrjebachu.

Přeměnjeny kubleŕ

Jónu přińdźe Jezus ze ſwjatym Pětrom do ſtatoka *bohateho kublerja* a proſeſtaj wo *nóclěh*. Hoſpodaŕ njeběſ doma, hoſpoza pak ſo wuzamołwjeſe, zo by jeju drje na nóc wzała, ale zo njeměſ, ſto by tomu rjekł jeje muż, hdyž rano domoj přińdźe.

„Njeboj ſo, luba žona“, rjekny Knjez, „to derje póndźe.“

Žona jeju tohodla přija, a hdyž rano zaho ſtawaſtaj a ſo z domu *hotowaſtaj*, *zwarí jimaj* hišće ſnědanje.

Tu zaſtupi pjany kubleŕ do twarjenja z kijom w ruey, zahanja ſo a mlóći do wſeho, ſtož ſo jemu na puću zda. Hdyž cuzeju wuhlada, zahna ſo hnydom do njeju a dyri ſwjateho Pětra.

Tu Boži miſtr a jeho prěni japoſtoł wostajiwſi ſnědanja cźěkaſtaj. Kubleŕ da ſo za nimaj a jeju dohoniwſi chcyše jeju znowa bić.

„Zły cźłowječe, mój će njejſmoj z nicźim raniłoj, a ty naju bijeſ? Přeměń ſo do konja!“ rjekny Knjez.

Na te ſłowa přeměni ſo kubleŕ hnydom do konja. Swjaty Pětr wudźěła po Zbožnikowym přikazu hłowoju z powjaza, a konja wjedźeſe. Na dalſim puću zetkaſtaj khúdeho klamarja, kotryž z cyleju ſwójbu při ſwojim wozu ſtejo žałoſćeſe.

Knjez Jezus bliže přiſtupi a wopraſa ſo, přeco ſkiwli.

„Ach, my njezbožowni ludźo, jeničke ſkoćo je nam tu zahinyło, powědaźe klamaŕ a zrudnje pokaza na konika, kiž pódła morwy leżeſe. Swjatemu Pětrej bě njezbožowneje ſwójby žel a tohodla cźiſe k ſwojemu miſtrej praješe: „Knjeże, ſmił ſo nad tymi njebožałkami a daj jim naju konja, namaj dźě wón nicźo njepomha.“

„Dać jeho jim njemóżemoj, ale pożcźimoj“, rjekny Knjez.

„Zebjerće rjenjenje z morweho konja, pożcźimoj wam ſwojeho, jelizo ſłubiće, zo jeho za lěto a dźeń wróćiće.“

„Bóh je ſwědk, zo to cźinimy“, zarećowaſe ſo klamaŕ, „jeno prajtaj, dobrakaj, nam město, hdźe mamy jeho wotedaćí“

„Tam w tej wjeſcy w najpoſleńſim ſtatoku na lěwej ſtronje“, wotmołwi Jezus a woteńdże khwalo klamarjee ludźi.

Za lěto přińdźeſtaj naſej ſwjataj zaſo do wſy, hdźež běſtaj před lětom přenoćowałoj. Zaſtupiſtaj do dwora a posydnyſtaj ſo na hoſpozyne kazanje za blido, wočakujo klamarja, kotremuż běſtaj konja pożcźiłoj.

„A hdźe pak maće ſwojeho muża? Je hišće na was tak zły, każ ſće namaj loni powědałe?“

„Ach, ja njezbožowna žona, ſym hižo dołho zwudowjena“, rjekny kublerka. „Před lětom muż nětkle woteńdże a ſo njewróći. Bóh ſam wě, ſto je ſo z nim ſtało! Rady bych wšo přećerpiła, jeno zo by hył žywy! Běše hewak doſć dźěławy, ale je bjezbožne pića je jeho ſkazyło!“

„Ćeji pak je to wóz pola was na dworje?“ za khwilu ſwjaty Pětr zawoła z woknom pohladnywſi.

„E, někajcy klamaŕſcy ſu zaſtali.“

„A hdźe maju konja?“ wopraſa ſo Knjez.

„Do hródźe ſu jeho ſtajili a ſami ſu do wſy předawać šli“, hoſpoza wotmołwi.

„Ći ſo bórzy wróća!“ rjekny Jezus.

Za khwilku woprawdźe klamaŕ dój jatwy ſtupi a lědy wuhlada naſeju pućowarjow, podźakowa ſo jimaj wutrobnje, ale zdołom jeju proſeſe, zo bychu jemu konika wostajiłoj, njeńjezy za njeho ma hižo nałutowane.

„Stoż ſmój mohłoj, ſmój cźiniłoj“, Jezus rjekny, „wjacy njemóżemy, kóń njeje naju.“

„Snadź by wam tuta hoſpoza nčkajkeho konja předała“, měnješe ſwjaty Pětr.

„Mam jeneho na předań“, kublerka rjeku. „Toho čorneho, kiž pódła wozu ſteji. Chcećе-li, móżeće ſej jeho derje wobhładać.“

Wšitcy ho jatwy wuńdźechu. Swjaty Pětr běše woſchija wćipny, każ ta cyła wće dobełnje, a khwataſe za nimi.

Hdyž do hródźe ſtupichu, ſtejeſe na měſće klamarjowcho konja naſ kubleŕ. Widźawſi Zbožnika padźe na kolenje před nim a proſeſe wo wodaće, ſłubujo, zo budźe wotſal dobry cźłowjek. A ſwoje ſłubjenje też dopjelni. Swjaty Pětr a Jezus ſo wo tym też ſamaj přeſwědčištaj.

Klamaŕ doſta pak čorneho konja, zo móżeſe dale wikować, jara tunjo.

Češka bajka. **M. N.**

Najnowiše z cyłeho ſwěta

— **Wuhlady na wjedro za jutſchi pjatk:** Syma trochu pepriſchej, njehjo ſo pećejnje.

* **W Drježdźanach je ſrjedu wječor w jenej ſhromadźiſnje mjes policiju a kommunistami k krwawym pukam dóſchło. Policijoſtojo ſu ſo dyrbjeli ſ brońjemi wobaraċ a ſu 9 kommunistow cźežko a 11 lohko ranili.**

* **Syma je dźeń a wjetſcha w ſrjedźnej Europje. We Barlinje ſrjedu w nozy thermometer w ſnutſkownym měſcze 18 ſtopnjow a w ſwonkownym měſcze 29 ſtopnjow pokaſowaſche. W Pólſkej Widawoi 25,a Warſchawa 32 ſtopnjow ſymu powědźitej. W Cźeſkabinſku we wječornej Sibirſkej je thermometer 39 ſtopnjow niže nicźli padnył. Dla wulkeje ſymy ſu ſchulu w 16 wulkich cźeſkich měſtach ſamknyli.**

* **W Oldenburgu ſtaj na dwórniſchcźu wutoru w nozy dwaj ſabadźenaj ſ piſtolu wobroniwſaj rubježnikaj dweju póſtiſeju ſaſtojnikow nadpadnyłoj. Jeneho ſaſtojnika poraſnywſchi, druheho ſ piſtolu ſatraſchiſchtaj. Staj na 40 puntow cźežkaj kaſchcźej, 8200 hriwnow bankowkow a ſćěborne pjenjezy wopſchijaſej, rubiłoj a ſ nimaj cźekałoj.**

* **S thorownje w połnoćnych Cźechach 66 ſo 37lětna Thereſija Punzetowa puſchcźiła. S pſchewodom 30lětneje cźeſty cźuſche ſo domoj wróćićź. Jonje běſchtej pak do żeleznjiſkeho cźaha ſaſtéjej, kotryž do naſtſchećźiwneje ſtrony do Zatza jědźeſche. Hdyž ſo ſwojeho imjenja dobladaſchtej, cźah hižo jědźeſche ſ połnej ſpěſchnoſcźu. Dokelž njemějeſchtej pjenjez, ſo byſchtej mohłej wjetſchi pjenjez za jěbu ſapłaćićź, wobej žonje ſ cźaha wuſkoćiſchtej. Punzetowa ſo hnydom ſarasy, jejna pſchewodźerka žebi nop rosbi, tola ſo lěkarjo nadźijeja, ſo jo ſej žiwjenje ſathowa.**

* **W Rumunſkej je ſo dla wulkeho žněha na 20 żeleznjiſkich cźarach wobłhod ſaſtajił. Někotre cźahi ſu w žnjeńy cźłany woſtałe. Wjelki ſu jedyn ſ tutych cźahow nadpadłe. Puczowarjam bě cźežko, ſo rubježnych ſwérjatow wobrócź.**

* **Přichi wólbach do ſejma iriſeje republiki je ſtrona preſidenta dotalneho knježerſtwa de Valera wjetſchinu mandatow dozpiła. Nadrobniſche powěſcźe njeſu hiſchcze dóſchłe.**

Auguſt Syiny,

ſakſki khurwjerſch a pólſki kral, kotrehoż ſmjertnuy dźeń ſo 1. februara k 200. razej lětni. Z jeho pohnuwanjom naſta mnoho krasnych barokſkich twarow, kiž ſćiniechu Drježdźany k jenemu z najrjeńſich měſtow Europy. Też ſakſko hoſpodarſtwo na ſo jemu wjele dźakować. Wón załoži mjez druhim też ſwětaſławnu Miſnjańſku porcelinarnju.

Złóstnik česćelakomnosće

Čzeježelakomnosć człowjeka hiba so ś khwilemi na spodźiwnych puczach. Psched nješchto mježazami hakle jadźicchu w Fürstenwaldźe roskasowarja Selchowskeje dobrowólneje wohnjoweje wobory k poldra lětam jatwa. Ličźba wohnjow we wjesy Selchowje bě w poslednich lětach tak napadnje postupowała, jo japorza so stónčnje kriminalna policija ja wěz jajimowacź. To spodźiwne pschi tutych wohnjach běschе, jo bě nawjedowar wjeksnje dobrowólneje wohnjoweje wobory stajnje tón prěni, kotrjž so wohnja dohladowschi alarmowalsche. Kriminalna policija dopokasa stónčnje, jo je Selchowski roskasowar wohnjoweje wobory w běhu poslednich lět na wschě dwanaće wohnjow sam satožił.

Radosć nad wohnjom? Nihdy na nihdy. Čzeježelalomny wopalny mischtr powědasche psched judom bjes tajenja, jo njeby drje po normalnym puczu w jeho wěsy dospla žadyn woheń wudyrił. Dokelž chodźischе pak so ćwoje žiwjenje rady ćwoju rólu woprawdźe jónu hrać, njeje jemu niczo druhe swostało, hač pschipadej troschu dopomhacź.

Teź Mijnherr Kordeus, ćwojeho znamjenja policajski dohladowar w Haarlemje, sta so ś woporom čzeježelakomnosće. Runje tak, kaž njechachе w Selchowje žanych wohnjow wudyrić, pobrachowaschе w porjadnym měsće Haarlemje na pschihódnym dźele za kriminalisla, kotrjž je hłódny za wulkimi skutkami. Žadyn człowjek njechachе tradnyć, nichtó so jadobywacź, na nekajke mordarstwo žebi ani njepomyśliwschi.. To pak bu potom nadobo zylehnak. Nimale kóždy tydźeń mójachu měschczanjke nowiny wo nowym, throbłym jadobyću pola najlěpschich a najbohatschich ćwójbow města powěcź. Teź wustojnosć policajskeho dohladowarja so thwalobnje wuzběhny, pschetoj nimale bjes wuwjacza so jemu poradźi, kradnjene wězy sajso wróćicź, mjes tym so mójachu paduschi czeknyć. Stónčnje mójachu pak Mijnherra Kordeusa pschi njekthanym dźele pschezlapicź, jako bě žebi runje pał zentnarja slébrowebo gratu hamadźe thrabał, so by jón wotnjesć. Nasta ś toho wulka hara, kotraj pschemèni so hakle potom do źměchow, jako so wukopa, so njeje Kordeus je žedźicznje a materielneje pschičinu kradnył, ale jenoj tohodla, dokelž chodźische so w klužbje wusnamjenicź.

Trochu ś rudnischi tónz namala należnosć knjeza Callaua, železnistego wuhibowarja w blišokosći wjeski Stilo w Portugalskej. Teź knjes Callaua měješe ja to, so minje so jeho ćiwjenje, bjes toho so by jemu wosebiteje žławy wunjesło, a wón rosćudźi so tohodla nješchto ezinicź, so by ś tym powschitkownu sledźbnosć na ważnosć ćwojeje wobzbliwosće. Wón wotwjerexa ćhrubu železnistich kolijow a běžesche wošebnemu ćahej pot hodźiny napschecźo, so by jón na ćrach sledźbny ezinił. Wón widźesche hižo w duchu, kak wupraja jemu prezident w Lissabonje pschipóinace a spodźiwanje, widźesche hižo ćwój wobras w nowinach, ale wón bě ezinił sličbowanje bjes wjednika lokomotivy. Tutón, wěz žebi wohhladawschi, jako prěni spóśna, so je nadpad wuhibowar kolijow sam pschihotował. Callaua njesłuchu jenoj ćwoje sajtojnistwo, ale dyrbjesche nimo toho na nekotre kita do sajtwa pucźowacź. **nk.**

* S **Dortmunda.** (Khrizy dla wichitke ludowe schule jamtki.) W měsece Dortmunde je so khrizu njekmerne wošcherźila. Sću wschitke ludowe schule hacź do 31. januara samknjene dyrbjeli. Pódźelu nehdże 40 prozentow schulskich dźeći njebèsche do schule pschichło.

Towarstwowske powěstniki.

Lichań. „Zernička" spěwa stwórtk wječor we 8 h. pola Bukanec w Klukšu.

Lichań. Jednota „Sokol" ma 29. I. 33 pop. w 2 hodź. hłownu zhromadźiznu pola Šiwartec. Poskići so zajimawy přednošk. Zwučowanje je dale kaž dotal kóždu wutoru wječor we 8 hodź.

Radwoŕ. Hu-Je. zwjeje hłownu zhromadźiznu pjatk 27. wulk. rózka we 8 hodź. pola Kralec. Wšitcy (žónske kaž muscy) njech přińdu.

Předsyda a dirigent.

Rěžant. Tow. kat. młodźenca ma njedźelu 29. wulkeje rózka swoju wěsaćnu zhromadźiznu. Deklamacije a přednošk su přihotowane. Wšitkich towaršow wočakuje

předsydstwo.

Zwjazk spěwnych towarstwow zwjeje sobotu, 4. małeho rózka. pop. w 4 hodź. w „Serbskej kolejowni" swoje prěnje hłowne posedźenje w nowym lěe. Lětne rozprawy, wólby, program na lěto 1933. Njech su wšě towarstwa přez dirigentu a předsydu zastupjene.

Předsydstwo.

Hospodarski rozhlad

Schadźowk 26. małeho rózka 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,28	100 českosl. krónow	12,468
100 šwajc. frankow	81,97	100 franc. frankow	16,44

Burza postupichu wječera ś dobrym měnjenjom do wschěcheho wikowanja. Wichelake pschijmowne powěcze je hospodarskeho położenja zhromadnje jeje dowěru. Wo powschitkownym pobóžnjenju hrjodarstwa njehodźi wschak so hišcze rěcźeć. Jenož nekotre wuznamne twórnje abo fabriki lubja spokojacy wuwoschi.

Kurzy dołhich a rentowych liściznow zapisachu tehorunja jednjenje. Dowěrliwe měnjenje natrajnych bursow lepjerskich pschejde wschém kontoćej wukrajnych bursow. Po wschém zdaću burza wjeźera mała dźiwajsche na nosche pomery hnutkownje politiki, ani na rozćahanje roshorjenje, dla wschelakich njehubych pschipadow pschi wudźelowanju tak mjenowaneje rańšeje pomocy. Pschećo jaměnjscho so wuzpokajuje, so bu wschelcajy jara njehódni knjeršćkojo te statnje stromy dostawali pjenjezy, womazane, mózi rjeź ś krawawym potom milijonow dawkiplaćerjow, se worschkow dźěłaczeho a so drěżazeho ludu. Žadyn dźiw njeje, so jastupny lud žadaja nekto nadrobne wujasnjenje, dokelž dawki płaćazy lud ma prawo žadacź a zhonicź pohnu wěrnosć!

Produktowe witi zapisachu wječera znadne połepschenje płaćizinow. Dokelž su rěli a kanale zamjerkle, bě dowos hlabschi. Trhodla so płaćizny ja podźělske termuije skrućene zapisachu. W hotowym sornje wschak jenicźke pschesa wo 5 pj. postupi. Popołdnju wjedrankje wuhladu na milišchi pocźaś pschihotowedachu, tuž so płaćizny ja termije jasno zdźiwachu.

Wječera płaćejesche w Barlinje zentnar

pschenicy: 9,10–9,20 (9,20–9,30) hr., rožći: 7,45 hacź 7,55 (7,50—7,60) hr., jećmjenja, nalětnjeho: 8,25 hacź 8,75 (8,25—8,60) hr., nasymkeho: 7,90—8,20 (7,60—8,20) hr., wowsa: 5,50—5,65 (5,55—70) hr.,

w termijnowym wikowanju:

pschenicy:

ja měrc: 9,37½—9,95 (10,03½—10,05) hr.,
ja mej: 10—10,07½ (10,13½—10,15) hr,

rožći:

ja měrc: 8,10—8,07½ (8,02½—8,03½) hr.,
ja mej: 8,12½—8,10 (8,13½—8,15) hr.,

wowsa:

ja měrc: (6,05 hr.),
ja mej: 6,25 (6,20) hr.

Płaćizny w ćwrikach su płaćiliny tydźeńskich wikow. Hódź pak žane nasponmjenje njeje, so njepschemèniechu.

Nekotre płaćizny ś Dirjedźanskich wikow.

Kaćana płaćachu 3—4 hr., kurh, stare 3—5 hr., młode 2—3 hr., holbje 60—100 (70—95) pj., hubje, jałowane 85—100 pj., kaćki, jarćjane 90—110 pj., kuro, stare, jarćjane 70—90 (70—95) pj., młode, jarćjane 80 hacź 110 pj., karpy 75 pj., schćuki 1,20 hr., lyny 1,20 hr., jabłuka 5— 30 pj., bźeny, zentnar 2,60—3 hr., pomt 3 hacź 10 (3—7) pj., jédźna koboła 30—35 (20—25) pj., zybła 8—10 pj., thrěń 50—70 pj., žołotej 10—25 pj., kał, běły 5—8 (4—6) pj., cźerwjeny 6—10 (5—6) pj., žydrozity 30—60 pj., kišały 10 pj., wałeź pětrschiłe 3 hacź 5 pj., morchej 5—8 pj., rapunzikli 100 (40) pj., cźerwjena rěpa 8—10 (10) pj., butra 1,10—1,50 hr., jejca 12—13 (12—14) pj., šmaśene prowaki 5 hr., šmalene šmorze 7,50 hr., šmalene hriby (wolchelake) 3 hr.

Płaćizny w ćwrikach su płaćiliny Dźěłaćerskich wikow. Hódź pak žane nasponmjenje njeje, so njepschemèniechu.

Hamtske a šudniske powěźe.

Pschesadźowanje.

Pjatk 27. januara 1933

w **Kukowje** w Natuschez hotelu w Kukowje, dop. we 10 hodź.: 2 prozeći;

w **Delnim Wujcźidźe** w hotelu „K worjolej", pschiw. w 1 hodź.: Knótkowe korike, draštowy powěschk.

Kubła, 102 jutrow wulke, šluscha wobšedźerjej rěhała Jurjej Schuberlej w Nowym Měsće. Pschesadźowanje budźe pjedu 15. 3. 33, dop. w 9 hodź. na šudnistwje we Wojerezach, jstwa cźo. 85.

Kněža, šlusch. Korli Hoffmannej w Malej Nydźej pola Wojerez. Pschesadźowanje budźe pjedu 22. 3. 33, dop. w 9 hodź. na šudnistwje we Wojerezach, jstwa cźo. 85.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, newak 100 kg

Płaćizny po złotej helwnje

	25. 1.	24. 1.		25. 1.	24. 1.
Pšeńca	182-184	181-183	buny	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	144-145	140-151	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
jednjeń	16—175	165-175	žołte łupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wows	110-113	110-113	zeradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	rapa, wosmk	—	—
pšeńć. muka	22,5-25,7	22,5-25,7	lany wosmk	10,50	10,50
rožna muka	19,5-21,7	19,4-21,5	such. truhanć	9,00	9,00
pš. wotruby	8,50-8,75	8,70-9,00	hórnj. kruśki	13,5-13,6	13,5-13,6
rožne „	8,70-9,0	8,70-9,00	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,80-2,15
raps „	—	—	rožna słoma	0,55-0,70	0,6-0,80
bvóch Viktor	20,0-23,0	20,0-23,0	pšeńć, „	0,40-0,50	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsa „	0,40-0,50	0,45-0,55
nioúski	12,5-14,0	12,5-14,0	lučna „	0,4 -0,50	0,45-0,55

Miliony hospozow

warja **MAGGI-Suppen**

dokelž wěźa, zo su dobre a tunje

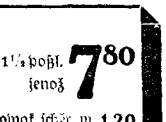

Sammeln Sie MAGGI-Gutscheine

Inventurske předawanje

Přikrywy přešite na sofa na blido na diwan

přikrywy na sćěnu přikrywy na meble

wulki wubjerk, 10% rabata

Kurt Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 28

Havanna Club	6 pj.	Skat	10 pj.	Herrenabend	15 pj.
Erntewetter 3 št.	20 pj.	Bankverein	12 pj.	Fernando	20 pj.
Lockvogel	8 pj.	Budissa	12 pj.	Strahlstein	20 pj.
Fachmann	10 pj.	Reichentor	15 pj.	Burggeist	20 pj.
Steuerwunder	10 pj.	Doppelkopf	15 pj.	Erntezauber	30 pj.

Albert Lehmann w Budyšinie

na Połnócnej drózy 2 při Bohatych wrotach
na Kěžorskej drózy 11 na Hauensteinskej hasy

Štóž radio słyši žiwjenje wuživa!

Mende 148, dospolny, z dynamiskim wótřerčakom . . . . . jenož 148.— hr.
anodowe baterije, 100 volt. . . . 6.50 hr.
baterije dybzačnych lampkow . 0.25 hr.

Radio-Scholz

w Kamjencu na Wallstrasse

prénjorjadny wosebity wobkhod

Schmidtec wolmu

kupujeće najlěpje pola

Otto Oßwald

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 7. Zasopředawarjam (wupokaz) předawam po fabrikskich płaćiznach.

Štrykowańska wolma

w nowočasnych barbach dobra kajkosć

KURT ERLER na Žitn wik. 28

Brunčki

Powjedančko za mate a wulke dźěći. 111 str. 75 pj.

KWĚTKI

Čitanka za horni schodźenk ha lowych šulow. — 1 - he

Meble

a polstrowane twory

poruča po najnišich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Rózowej hasy 15 :: Sym Serbł

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihańni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pj.**

Wupjerk 1½ pośł. jenož **7,80**

2 pośł. wupjerk **9.80**, hłowak schér m **1.20**
dobre w barbje a pjerjo njepschepuschczaze!

A. Kasper, Burglehn 11

(měj. Ž. Pilopp)

Snaty najlěpschi dom sa dobre wupjerki

Wóskowane přikrywy

na Žitnych wikach 28 **zbytki**

Kurt Erler

Serbske basnje a pěsnje

(Jana Hajncy) 52 stron 50 pj

Po dlěšej khorosći zemrě srjedu dopołdnja we Worklečanskej khorowni ze swjatymi sakramentami na puć do wěčnosće přihotowany, naš luby syn, bratr a swak, čestny młodźenc

Pawol Wehnert

w starobje 30 lět.

Pohrjebnišćo budźe sobotu ½9 hodź. na Khróšćanskim pohrjebnišću.

Zrudźeni zawostajeni

W Hórkach, 25. januara 1933.

Přiloha k čisłu 22 § BSKE NOWINY 29

Dźĕło za narod

53. założeński swiedźeń serbskeho towarstwa „Lipy" w Rakecach

Sajdźenu njedźelu wojwjeśi Rakežanske serbske towarstwo „Lipa" swój 53. założeńśi swjedźeń. Njedźiwajcy tehodla, až bě so wjedro hižo wjacore dny njestajnje změnjało, bě so tola rjana ličba wopytowarjow zješła, so bě so hižo zrána hromadźe z hudźbu do městna wotpohnyła.

We wobjedźe k. předsyda Pawlik přihotowanych wutrobnje powita. Spomni na nětčišći cźaš, mjez kiž derje je njepřihódny za swjedźenje. Njedźiwajcy tehodla, až su hižo wjele dny zapowědźeli, wob lěto tak serbski swjedźeń withotowacy a tak Serbstwo też we zabawje zwobu pěstowacy. — Po powitańskich słowach wuspěwa so zhromadnje prěnja zwitcźka naschich narodnych hymnow „Rjana Łužica".

Nětko přihotowanje měšćanscy zyrkwinski chór pod wustojnym nawjedowanjom k. kantora Krawza spěwaj „A ſ tamnoh' boka jĕsora" a „Mać, ta dźowcźičzy hladźeśe wloky".

Potom hrajeśe so dźiwadło „Tank njeźenjenzow". Je to jara zwjesołny kruch, kiž wulke žiwjenje wubudźi. To mamy so wosobje dobrenu přihotowanju dźakowacy. Sčěhowaśe kupkej „Krisa w mandźelstwje", kiž knjeni Frenzlowa a k. Schibak přihotowanjeju schitaj.

Knjes farar Niota mĕjeśe swjedźeńsku rěcź. Wón napominaśe, so dyrbi kóždy Sźerb sa swój narod dźĕłacy. Dopominaśe na słowa Kilianowe: „Sźerbja, sakhowajśe swěru swojich wótzow rěcź a wĕru". Dyrbimy dale naschu kipu wobsliwjacy a pschejo nowu pjerschcź pschinoschowacy, so by dale rostła a kśěła. Hłuboko sapschihjeźi wschitzy jeho słowam pschihoštuchachu.

Wustupi sašo spěwny chór a spěwaśe „Tam wyśe Dyjeźam" a „Dźiwy wsicho spi". So hižo wopytowarjam wschitke poskićenja lubjachu, bĕśe se žiweho pschikleika pósnacy.

Na kónzu porjada so k. pschedsyda Pawlik hischcze wschitkim dźakowaśe. Kiž zu pomhali swjedźeń withotowacy, spomni też na zemrĕtego swórneho cźestneho pschedsyda Korlu Micźku, kiž bĕśe kóždemu Sźerbej ſ dobrym pschikładom. Potom wusnamjeni k. wjeśnjanoſtu Arnoschta Herrmanna ſ Kamjenje sa 25lětne sobustawstwo i cźestnym znamjeschkom.

Po skónczenym swjedźeńskim porjedźe wotmĕwachu so pyschne, wjeśołe reje.

„Wosobinska należnosć"

Jako młody, pĕtny herbišt bur ſ Kŕischerwazkeje wokolicy pytny, so namaka jeho młoda, rjana žona spodobanje wschĕch młodych a starych muži, zapodźa jeho helska žarliwosć krjudowacy.

Tale znata khorosć wuskutkowa so jeneho dnja wa tak spodźiwne wajchnje, so wottuchny wón swojej młodej a wopravdźe rjanej žonje zyle jednorje wobĕ wuschi.

„Tak", mĕnješe wón potom spokojeny, „wĕtko sy wohidna, a žadyn pachoł w pschichodźe wjaz na tebje njepohlada, — ſ wuznaćacym mje!"

Wšo tykaśe so polizija bo należnjejeje. Bur bĕśe pak najbóle roshorjeny.

„Haj, ale hroschu Waš, njeje dha w Sźerbskej žanejc wohsobinske swobody wiaz?!", wón praji. „Moja žona dźe je moja žona, a móju cźinjeć ſ njej ſchtoš chcu! To su jenježy moje wohsobinske należnosće!" — —

Po šdaźu njeje pak w Sźerbskej zanke takeje swobody wiaz, pschetoš młodeho bura bjes šmilnosće jaſ jachu.

ja.

A tola je tón palenc mje přinjeſ wo wšitko

Zo mudra dosć sym hłójźka ja
A drohu šulu mam,
To cyła wjes mi wobswĕdča
A derje wĕm też sam:
A tola wróiny palenc je
Mi rozum překusał
A wóslacych je mozow dźe
Do mojich nacyrkał.

Zo sym ja swojej wolę knjez
A swojich stawow też,
To njemže zapŕeć cyła wjes,
Hdyž jej so woprašeš:
A tola helski palenc je
Mje hroznje wuwołał,
Wón łužez mojim kujejstwom drje
A mje je wuderdał.

Mi hrozność je smĕch dźĕćacy,
To zjawnje praju wšĕm,
Ja nosyć nocheyl na nihdy
So z mjenom zacpětym:
A tola pjanak palenc mi
Je kradnył moju česć,
Do skoćeća mje přeměni,
Puć haźby chce mje wjesć.

H. Zejlef.

„Albanski kral" stupi w polnej uniformje před **swojich Barlinskich sudnikow.** Na wobrazu předstaja so Witte, „albanski kral na pjeć dnjow" we swojej gala-uniformje. Tele dny jedna so před Barlinskim hamtskim sudom Wedding wo skórźbje wustajerja a artista Witte přećiwo nakładnikej. Witte přindźe ke tutomu procesej we swojej pyšnej uniformje, w kotrejž so w februaru 1913 w Draču na jebanske ważnje za „albanskeho kralа" wuwołać da. Kralowska krasnosć traješe wšak jenož pjeć dnjow. Potom dyrbješe Witte w burskej drasce čĕkać.

Hłowna zhromadź...

„Ratařskeho Dorosta" za Khróšćicy a wokolinu

„Ratařski Dorost" dźerži naših hišće narodnje derje zmyslenych burskich synow tu kruče hromadźe. Přede wšĕm je předsyda, Jurij Spitank ze Zejic, wšitkim sobustawam z debrym přikładom. Tuto towarstwo měješe njedźelu hłownu zhromadźiznu. Lětnu rozprawu poda předsyda. Z njeje zhoninmy, zo je so „Ratařski Dorost" wjacy kŕuć zešoł na wšelakich městnach, hdźež ma sobustawy. Stajnje je so při tym powučacy přednošk poskićił. Tuchwilu wobdźěłuje sc tójšto sobustawow na jĕchańskim kurzu we Windworju, hdźež budźa cyle wĕsće wjele wužitneho nawuknyć. We pokładni rozprawješe sobustaw Jurij Mĕrćink z Khróšćic. Bohužel je dorost tež přez zwrĕšćenje Serb. Lud. Banki skodowany, dokelž měješe tam nĕšto nalutowanych hriwnow. Hłowny přednošk tuteje zhromadźizny bě k. skótny lěkar Šołta přilubił, bohužel pak dyrbješe posledni dźeń weterarje. Za njeho dźerżeše potom sobustaw k. Pawol Šołta zajimawy přednošk wo milijonarach. Tež k. wyšši wučeŕ Słodeńk pohonješe z wutrobnymi słowami přitomnych k dalšemu dźĕłu, też na narodnej roli, z ćłom a z dušu. Trjebamy tajkich burow, kiž za nje luby narod nĕšto wyše majn. Potom sčěhowachu wóby. Jako 1. předsyda bu Jurij Spitank, jako 2. Jan Kral z Nuknic wuzwoleny. Zastojnstwo zapisowarja wobstara dale Jurij Jawork z Nuknic, a pokładnik powjelže dale Jurij Mĕrćink z Khróšćic. Přejemy „Ratařskemu Dorostej", zo by so w tutym lĕće pra wje wjele nowych sobustawow zapisnć dało a Dorost přez to sesylnił.

Bibliske skoćo

Cźaše žo w bibliji spomina na wójsko. Wojsko je dźenja hišće w orijenje jara wobluboване ſ kiž tak rjec, konja sastupuje. W 5 knihach Mójžašowych cźitamy, so bě židowstwo krałam ſamo sakaiane, mĕć wjele koni. W 1. knihach Mójžašowych Bileamowy wosoł rěcźeše a Boži jandźel skitajše wójsku, kotruž bě Bileam tři krócź bił. Cźitamy dale w starym zakonju, so jemjan Kiš se pytała Benjamina wupósłała žiwoho syna Sauła, so by pytał zhubjene wóśiny. W knihach sudnikow cźitamy, so ithaelski kujeza na rjanych wóśnich jĕchachu, cźitamy wo judowim Janje, kiž měješe 30 synow, kotrjž na 30 wóślatach jĕchachu. We Bożim narodźe so powěda, so bě w Betlehemskej hródź ninio wo'a też wołoł. A nasch Sbóžnik ſam do Jerusalema sasahnym jĕchajo na wóśu leźeše. Kak jara so wołoł w starodawnych cźasach waźeše, widimy też ſ toho, so bě to jenježe sćežo, kotrehož přinjeseńź so wopřowacź njetrjebaše.

W krjedźnym wĕku so w nimale zyłej Europze namaka sajimawy nałoź wodźenje „bolunceskowho wóśla". Bě to ludowy swjedźeń na bolmuncźku, hdyž cźimž so ſ drjewa wurĕsany wołoł do zyrkwje wodźeše jako dopomnjenje na Khrystusowe sacźehnjenje do Jerusalema. Tute pisanje pomołowane bolmuncźkowe wóśły khodźeja k najrjeńšichim drjewjanym rĕćam krjedźneje wĕka. Na makaju so tu a tam khowane w muzejach.

Stawiśny wójśa so jara sajimawe. Psched nĕhdy tżomi milijonami lětani je bylo jiwych 12 druzinow kopytacow. Dźenja znajemy jenož hišće je jeničke jeničku druzinu, kiž tworja skupiny a to konje, wóśy a zebry.

Worjechowe kraje

Lĕšchne worjeschki, kiž nóžemy w mĕjeśe w klamańach kupowacź, pokładźeja swjetscha ſ Turkowskeje. Naše tukrajne lĕšchne worjeschki su pschedrobne, lĕschi so tež pola nasch dale njeplahuja a tohodla tež nasche tukrajne lĕšne worjeschki we wikowanju wulku rólu njehrajeja.

Worjechowy kraj je Mała Azijska. Domjina lĕschnych worjeschkow so pusće krajiny makoasijskeje wyschiny tam, hdźež rěka Eufrat po wuzórli.

Sćerjeschćeho turkowskeho nuwroša lĕschnych worjeschkow je male pschijatkowne městaćko Kirešin na kwótkoraźich pobrjohach Cźornoho morja. Město ma jenož 10 000 wobydlerjow, ale je tam wulka banka, znata bursa a wjele worjeschkowych twornjow. Kóžde lěto so tam nĕhdy 26 000 tunow lĕschnych worjeschkow wuwožuje, kiž maju wokoło 13 mil. hr. hódnosće.

Přjedy so worjechi w twornjach łuskachu ſ pomozu žornow (ruczkich mtynow). Potom zony jadrjeschka wusćerachu. Dźenja wschak je so tu wschitko pschemĕniło. Wšcho so ſ maschinu dźĕła. Maschiny worjeschki transportuja po wjelelakich traunosćach fabriki, maschiny je pschebĕraju, łuskaju a haja. Njedawno dyrbjachu zony hischcze tak pschebĕrać jadrjeschka, dźenja też to maschiny cźinja. Maschiny też saso worjeschki do měchow napjelnjeja.

Noscherjo potom měchi worjeschkow ſ fabriki noscha do pschistawa. Tu maschiny njemóža sastupowacź cźłowjeske dźĕło. Tuczi turkowskeje noscherjo su njesměrnje stronmi. Žiwja so jenož ſ wowczim twarožkom, cźajom a cźornym khlĕbom, w lĕcźu snadź druhdy ſ kuskom melony, to je wšcho. S cźołmami so mĕchi woža na parnik. A tódźe potom worjeschki dale woža do europiskich a amerikanskich pschistawow, do Marseille, Hamburga, Tista, Londona, Newyorka...

Po šwĕtowej wójnje su wjóske worjeschiny pola nas jara wotbĕrane. Prěnja pschicźina bě wójna sama. Worjeschinowe drjewa trjebachu tak tżelbine topora a worjeschiny buchu tak wopory wulkomordowanja. Dale žurowa lyma 1928/29 suicźi wjetschimi staschich worjeschinow. Bě to ſ polom ſ dopokazanoſt, so wjóska worjeschina ma swoju domińu w cźopłischich južnych krajach. Potkadźa ſ krajow narańšćich pobrjohow Sźerjedźozemskeho morja. Wottam je so dobyła dale k wjeźoru a poznoz.

Dźenja so wjóska worjeschina hłownje plahuje w południowej Franzowskej a wottam też so najwjacy worjechow k nam dowoźnje. Je to tam też krajina kaž stworjena k plahowanju wjóśich worjeschinow. Je to tak mjenowana Provence (provangs), najsłónišća a najcepłischa francowska krajina. Tu wołoši worjech šnadnje dozrawa. A ſpodu worjeschinow rośu winowe kśeje, ſ kotrychž so pschiprawja mile cźerwjene wino. Jenička sahrowa je tutón kujny, bohače zohnowany kraj. Tu wołiowjazy kśeja, wobdate wot hujeźinow morušća, kiž so ja lěto dwójcy dźernu, so hdyž so ſ liścźom pijowate milijony jidakow. Mandle a oranže tu rosta. A ſamo pod zemju su hłowa drohotnosć — homołka (Trüffel). S wuwuczowanymi świnjemi, kiž tutón dobry hrib wuczuchaju, so tuta khłóšćeńska pyta a namakuje. Zuprěhy so posćěhaju kaž rjady wojakow. A ſo ta wobrawdźe też wojaki, dokelž schfitaju płódnu krajinu psched „mistralom" — strašcznym wichorom. Pschez zyłu južnu Franzowsku cźehnje so žiwa murja zhrjebow. Wobdawaju kaž płót pola, pucźe, żelesnišće našupy a łamaju móz njeunzbroho wichora.

Bjes dźiwu, so ludy so torhachu wo tutu płódnu zemju. Khrobje prastare twarjenja a jich powostanki a rospadanki swědźeja wo dobje, hdyž bĕśe południa Franzowska hischcze romska provinca.

Nawjeźorni a narańšći Gocźa seźehowachu Romjanow, potom Arabojo so se Schwanišće do kraja walachu. Nuježejo wojowachu pschećiwo nadpadnikam. S toho cźaša połkadźeja hłanne rjekopśewy Provency. Południ Franzowja tež dźenja hišće je ma radość nad romantiku. Pschi tym pak je stanimy a pilny cźłowjek, kiž horliwje a nałežnje swoju rołu dźĕła, kiž jemu bohate žně njeśe: žito, wino a wolij, homołki, mandle, oranže a pschedewšchěm też — wjóśe worjechi.

*

Lĕschne a wjóśne worjechi dawno hižo znajemy a jimy, podjeńśe worjechi rad žmy hakle dawali w rozdźelnych lětdźesatkach. Jich domińa je cźopłische kraje. Połkadźeja ſ połudńschcze Ameriki a so potom hižo wschitke wokolo wjele wjetšich krajow Afrizy, Indiskej a Australiji. Podjeńśi worjech poprawom ani worjech njeje ale lužischeznowy kaž hróch a bob. Wón ma jara wjele tuka, na 50 proz. njemuzy.

Tuta rośćina, kiž jako mały kwasch rośe, je najkrjepše hubjene na honjenju cźinila je swĕrjatami. Hewak njeby swoje płody tak derje zhowała. Tak rucze njemuzy, hacź je žołte kśeje tuteje rośćiny swjadle, zhišći so tiotpił k semi a so debywna do hłubinh semje. Tu su płody nětko wĕsće, wone zrawja a so roswinjaju w schfitajej semi. Ludźo semju jenož swjež dyrbja mjetnja, so njebychu płody so pschetrjebnuśko do semje sadobyle. S tuni so sćerańje wołóźuje. W Indiskej a na Jawje žony a dźeći wutorhnja zyke rośćiny ſ ruku je semje.

Po tym hacź je horze žłónzo płody zesmschi'o, so jeliśchcźo ſ maschinu wottrjeni. Potom so płody pschedźelkaju. We Wolenjach so ſ nich wolij bije, kiž so trjeba k mašanju maschinow abo też do jědźe. S połwoštankami so łkot pizuje. Też margarinowe twórnje trjebaju wjele podjeńskich worjechkow. Pječarjo je mĕšo mandlow wuźiwaju. A te njemuzohe worjechi, kiž so njeluśchcźa, so tak pschedawaju a móžemy je wschudźe kupowacź w klamańach. Najbóle so dźe jĕdźa wokolo hód a to poprawom też hakle po wójnje.

Stari Egiptowcejo žu hižo pšeď 4000 lětami skludžili wóžły a je trjebali k nošcenju brěnjenjow, dale k młócenju, to rěka mutepfanju žita a wšo to k jěchanju. Sču je njenujzy namakale stare wobrazy, hdjež widžimy pódla wowzow a howjadow tež wóžły.

Pola naš na wožoł hubjene mjeno. Bywa tu tupomyślny, bjez temperamenta a wóhnivowjece, ma pšemwulkej wuški a wbohu hrimu, potowny symbol hłupošce, słoce, kiž najradšcho wóžły žerje. Wožoł je worakawy a žwojeje hłowy, kuša, kopa, łóšlikuje, mjeta žo na sen a puki žej sasłužuje. Wopravdže, pola naš wožoł žo njejdha bjecy kralowske a biblijske słoce.

Ale to je jenož wliw nascheho khłódneho a wlóžneho podnjebja, je to wina wopačneho wothladanja, hrubeho a žurowego sachadženja. We wopravdžitosći je wožoł runje tak mudry kaž kóń, haj ma hišcheje wjetše khmanosce. Wožoł žo tak lošzy njeptóchi, je kruczišchi a skromnischi dyžli kóń. Jenož jeho hłóž runje rjany njeje. Jeho hrjanje móže cje wrótneho scžinicj.

Nasch wožoł je potomnik nubiskeho džiwjeho wóžła, kotryž bu skludženy. Tamón dživi wožoł je dže někto wotmrěł. Jenož druha družina dživich wóžłow, šomalšti wožoł, hischcje je živy we žwobodže. Dohdy žu widžał jenož domjazeho wóžła, njemóžejch žej pšchedstajecy krażneho dživjeho wóžła. Wón je na cjełwjeń schěry a po ramjenju połdra metra wyšoki. Tež šomalšti wožoł ma drje wulku a cježku hłowu, tola wocži žo živje a dživje blyschcžitej.

Cžornuschi njemóža dotwukhwalicj tute dživje wóžły. Sču pjecža jara khrobke a rasne, nimomerny spěchnje a dołho hanjeja a tež derje po horach kaža. Se žwojimi twjerdymi kopytami kopytami móža žo derje wobaracž. Dživi wožoł žo živi s cjernjemi a twjerdymi trawami. Wón je jara kebžny a wobhladniwy.

Nasch domjazy wožoł parnje pola naš jara rjane cjoyte wjedro. Hižo italske a juhožkowjanske wóžły su wjele rjeńsche dyžli nasche, dokelž maju tam błónczne podnjebjo.

Jara rjane a lube šiworjenje je młode wóžlatko. Je nimo měry wjeżoże a hibicjiwe. Spochi poskakuje a wokolo hanja a žwoju macž, staru wóžlizu, khětro scharuje. Tola wóžliza tež wóžlatko jara lubuje a žo wo nju stara, kaž może.

Wožoł žo bohužel pola naš kaž tež w druhich krajach jara drječuje a cžiwiuje. Jeho skromnosć, jezerpliwosć a wutrajnosć žo injewnježiwa. Kóždy wěrny pschecžel žwěrjatow měł tu sakroczicj a skutkowacj sa to, so wožoł njeby žo tak njetrjebawschi cžiwiłował.

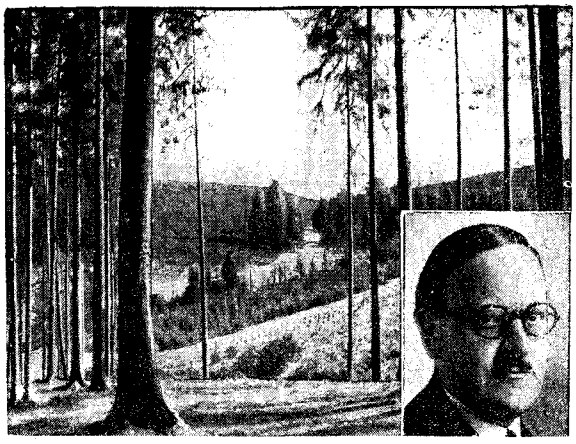

K rozsudej wo mytowanju namjetow za němski čestny pomnik.

Dambachska dolina pola kupjelow Berki w Duringskej, hdjež ma so němski čestny pomnik postajić. Delekach w prawym rózku: Profesor Kreis-Drježdžanski, jedyn z tšoch architektow, kotrychž naćiski so stajichu do wužšeje wólby a so z 3000 hriwnami wuznamjenichu.

Stare hermanki w Jendźelskej

Kaž maju nimale wschitke nasche města žwoje hermanki, tak bywa to tež w Jendźelskej. W Jendźelskej mjenuja je „Mops". Wožebje w prjedawschich cžasach bě j waschnjom, so wopytachu žnjty młodych holzow tute hermanki. Holzy mějachu wokolo ruki běty wobwjas jako šnamjo, so pytaju městno jako domjaza pomoznjca. Ssamo dźenża hischcže namakamy tajke holzy s běłym wobwjasom na hermankach małych měrtow, s cžohož wukhadža, so běšche hermank sobom něschto podobne kaž pschistajenja. Też wotroczkow mózejche tam bur namakacj, kotříž službu pytachu. Konjeršay, kotříž dżnychu žo pschemenicj, mějachu prědku na žwojej cžapzu móliczki schud, ratařizy dźěłacjerjo tnknychu žebi bancžik do knesłoweje dšerti, wowczerjo wupyschichu žebi žwój khobuk i walcžkom wołmy.

W měsce Tavistocku w Devonskej wotměwachu tak mjenowany „huźazy hermank", na kotrymž bě w tójdym hotelu, hoscženzu a korczmje huźaza pjecžeń dostacž. Jednu s najstarschich hermankow Jendźelskeje je Weyhillski w Hampshire, kotryž wotměwa žo hižo žndom stow lět. Léta 1665 dyrbjesche hermank móra dla wupadnycj, je pak žo hižo w scžěhowazym lécze sašo sarjadował a wot tutoho cžasa bjes pschetorhnjenja wotměwak. tw.

Radio

Pjatk 27. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 18,30 noworjadowanje invalidneho zawěšenja. 19,35 dujeński koncert z Lipska. 20,35 słyšna hra „Němcy bjez Němskeje".

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 15,15 přednošk za wjesne žony. 19,30 dujeński koncert. 21,50 piščelowy koncert na Silbermannowych piščelach we cyrkwi swj. Jurja w Röthu.

Hišče ważne z dnjoweho programa: Wrótslaw: 20 rejwanska a zabawna hudźba. Mnichow: 20,35 khórowe spěwy. Win: 20 koncert k Mocartowym narodninam.

Swójbne powěsće

Sčerěli: Alojs Lowka, krawc w Kamjenzu; khowanje budže jutše pjatk pop. ¼3 hodź. na pohrjebnischcju swj. Justa. — Hana Paulina Müllerowa rodź. Neumanec w Lubiju, 63 lět; khowanje budže jutše pjatk pop. w 2 hodź. — Ernestina Paulina Pilzowa rodź. Kózorez w Lubiju, 58 lět; khowanje budže zobotu pop. w 2 hodź. — Madlena Kubšjowa rodź. Nowakez we Wojerezach, 64 lět; khowanje budže jutše pjatk pop. ¼3 hodź. — Marja Wjazšlawkowa rodź. Schubertez w Němzach pola Wojerez, 62 lět: khowanje je dźenża schkódrk.

Jedyn, kotryž ma prawje

Burik Berczius běšche nětko hižo nimale 80 lět stary. Ale to tola njechaschе sapaicž, so by pschi wotewrjenju noweje żelesnischeje cżary pschitomny był a wohladał podawk, hdyž pschijědže prěni żelesniti cżah na nowe sastanischczo Plunge. Běsche to prěnja żeleźniza, kotruż mějesche Berczius składnosć wohladacž, pschetož hacž dotal znajesche wón jenož žwój mały burikl wosyk, do kotrehož wón žwojeho litwinskeho konika pschahasche, hdyž chżysche do města dojecž. Na dróży bě tu a tam tež jónu automobil wohladał, psched kotrymž pak so jeho konik staznje naboja, tak so burik potom njemało žwarjesche, hdyž dyrbjesche próch dróhi do so trěbacž.

Potajtim stejesche nětko Berczius se žwojimaj žynomaj a wnukom na žwjedżeńšzy wupyschenym nowym dwórnischczu w Plunge, hdyž pschijědže lokomotiva žyczo i dżesacz wojami na sastanischczo. Berczius cżinjesche wulkej wocži, a poprawom žo tež troschku strachowaschе, pschetož wulka maschina prědku cżinjesche khětro wulku

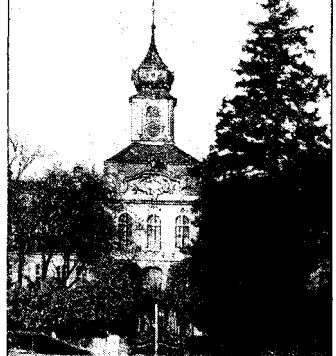

Hrodźik w Gohlisu pola Lipska wutwari so do Goethe-Schilleroweho muzeja.

Hrodźik, luboźny barokny twar, kiž běše dotal we w privatnych rukach, steji nětko dospołnje prózdny. Jón chcedża přetworić do muzeja wo Schilleru a Goethe.

haru a mjetasche běłe mróczele s wuhnja. Se sajimom shoni Berczius nětko, so móże cžłowjek hacž na 60 kilometrow sdalene sastanischczo Kretingen sa jenu hodźinu dojecž. Ale to njeje dożnka niczo, pschipomni wnuck, kotryž mějesche sastojnstwo we hłownym měsce a bjes pola žwojeho dźeda na wopryce. Tak je telefon, pschez kotryž może žo cžłowjek hacž do hłowneho města ja je nicžku mjenschinu rosmołwjecz, radio, s kotrehož mějesch w žantżnej sekundze žtyschcecž, schtož žo w Barlinje recži, tak też lětadło, s kotrymž mózejche za jenu hodźinu s Kowna do Königsberga doleczecž a nětko hakle telegraf, kotryž žamoikutkownje na wulku idalenosć žam napischе, tkóżi-li nchtó jenoż na kneflik. Stary Berczius žtyschesche wschо to s daloka wocžinjenymaj wocžoma a hubu, ždasche žo, jako njeby mohł sapischimnycž wschо te dživy noweho cžasa. Jako Berczius po žwjatach icži sašo se žwojimi we žwojim burikim wosu žedżo a jeho wnuk jemu pschczo hischcze wo dźiwach nowe doby powědacz wědżesche, wo telefonje, wo radiu, w lětadłach a wo telegrafiji, tu tichasche stary Berczius rospominajo žwoju schédżiwu hłowu a wopraco žo žwojeho nowocžažneho wnuka: Cžehodla na zuk cże maju ludźo poprawom wichitzy tak žmjerci jow nusne? m.

Pjana žona

Bě muž, tón měješe žonu, kotraž žonje strózka bě. Wón ju prošeše, wón jej hrožeše, zo by swo wjenja porjedźiła — ale wšo podarmo. Tohodla s skónčnje rjekny: „Přindżeš-li hišče raz zaso pó domoj, dam će žiwu zahrjebacž."

Nazajtra přindże žona kaž hewak zaso pjana Muž wza žonu, donjese ju do cžnowoje pincy, h wulki kaše steješe. Do toho žonu tykny a wš cžini. Zo pak by se njezadusyla, bě do kaša dz bić dał.

Na to čakaše muž w pincy, što žona započeja. lo njetraješe, wona wotuci. Dokelž so na h swojeho muža dopomni, myšeše sej, zo je v Z wulkim ropotom poca z błoču, kotruž měješe wo kaše bić, mócnje wołajo: „Wy w tym dru če, maće tu też palenca!"

Lužican 1867. J. A. Ma

Khinske wšelčizny

Khinska ma wobžah 11 135 000 tśojnych tilo je 23 króc wjetscha hacž Němska (472 000 tśojnych metrow). Po najnowšchim wobliczenju je nětkle milijonow Khinjanow.

S léta 2400 do Khr. pokhadża hižo prěnja pi nje złożena stawizna wo lijenżu, kotruż je spjagał Yao. —

W Tši-nan-fu je najstarschi khinski pomnik s khinskim napischmom. Wón pokhadża s léta 782.

Khinske mandżelstwa žo njeroswjasuja.

Ssudnske wuhudy napinaju žo na tafle a powěsu žo sajudżenemu (jedna-li žo wo cžežke pschestupjenje wokolo schije. Wón dyrbi s tutej tafli nětkotre dny po dróhach města khodźicz.

S léta 676 pokhadża jedyn s najwetschich twarow hobrika poštawa (12 metrow wyšoka) Buddhy khżoli

Nabožinow ma Khinska tši: konfuzianšku statnu privatnu nabožinu, buddhismuš a taoismuš.

Psched poštjecza tyšac létami mějachu hižo w Khi skej prěnju nowinu. Wěchu to tehdy s ruku popisane papjena, kotruž podawachu — ruku do ruki.

Khina réka na thinskej Tschung-ťwo (kraj žrjedžiny), bažnikojo mjenuja žwoju domisnu Tschung-ťwo (twórka žrjedžiny).

Pjecz schesczinow khinskeho kraja su hory a wusch

Najwetscha réka Khinskeje je Jang-tse-kiang. Je 5000 kilometrow dołha a s městnami hacž 600 metrow hłuboka.

Hižo w lécze 900 nastachu prěnje porzlinowe twornje

3000 lět do Khrystuša mějachu hižo wobkhodne dróh pisches Khinsku, kotruž žu džéla hacž na dżenjschi dźeržałe.

Tši sta lět do Khr. natwari žo wulka khinska mur kotraž je hacž dotal najwjetschi twar žwěta: 2450 kil metrow dołha, w pschereźku 16,5 metra wyšoka a 5 ha 8 metrow žyrna.

Tsai-lun je kita 105 po Khr. papjeru wunamakal 539 po Khr. snajachu hižo knihicžišchcž. ja.

łuwace kupy

Na wuttim jezorje Ibera, kotryž pschikrywa w argentinskej krajinje Corrientes pschestrěń, wjetschi hacž Wärttemberska, mějesch wobrózowjacej spadżinu šmórny wjele kupow, kotreż nałożowanaja. Wjchi normalnym łuw je wody žo tute kupy, kotreż wobsteja je hyšcze sarje sczeneho bambusa a so wjazych wódnych rostlin, s městna njchibna, dokelž dżerži je jich krute a žylne ko tjenje, hdyž dże je tam jara s městnami jenož dwa metraj hłuboki. Pschi wyšoki wodje pak so wone žwobo łaju a nastupja husto po stach sněh k wulkemu morje Kupy žu druhdy tak wulke a ćežke, so bydla na ni też žwěrjata — wopisch, cubjenske nadżejata a wulke hadu kotreż žu potom tchorjanja nadżwane, puci na morje naslnjecz. js.

Směški

* **Sswójbny pschirostk.** „Kdy dha móżu Waš jónu wo pytacj, so bych Waschemu mlódnemu dwójnikowi wohladał, cžeščeny knjes Kitka?"

„Pschijdźe je w nozy w tijoch — tu staj wonaj najlepschiwej."

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smole w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1,51 hr., pod křiž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišć. Smolerjec knihičišćerňa, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Swjedy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožeňa z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na tak žiwjenja dospołaje bědny. Kóžde znjezbožeňe dyrbi abonent hnydom (wčel zawěstacej banzy wozjewić, znajeny dyrbi wnydom, najpozdźišo na dróhi dźeń (Werktag) pomoc pytać. Smjerine znjezbožeňa dyrbja so banzy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny lidys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 23 — Budyšin — Piatk, 27. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Čežke krwawne zraženje kommunistow z policiju w Dreždźanach

Sćrjedu wječor wokoło 11 hodźin je w Drježdźanach po kommunistiskej demonstraziji na Bönischplatz namjećze w Janštinu měšće w kelleršćinu domje k krwawnemu podawku dóšło. Drježdźanski policajski presidium je wo tym sćěhowacu rozprawu podał:

„W kelleršćinu domje w Bjedrichskej dróhy je srjedu wječor shromadźizna wojowazeho swjazka pischećiwo faschismej była, w kotrejž prjedawšchi leutnant a posło ischi wjednik Budyskeje nazionalsozialistiskeje kapały **Herbert Fraedrich** z Budyschina rěčeše. Dokelž Fraedrich tež w teje shromadźizny na wurjadnje powschitkowne waschnje k najwjetšemu namolwješe, dohladowy sastojnizy politizeje policaj shromadźiznu rozpuschćechu. Dokelž po policajskim napominanju pschitomni se shromadźizny njewoteńdechu, bu uniformowana policija, kotraž bu z wobhladnikom hotowa dźerżeše, psched podium jestupa. Najprjedy wona poeza, bjes nałożenja gummijowego klumpacha ale wuprózniće. W tym žanym wokomiku wobsedźe na galeriji rěžne chóry wolachu: „Wostanjemy tu! Sćedźo wostać! aid. Tež bu z galerijow **piwowe kwarcžki, pożjelne nohajchi, fioły atd.** do sastojnikow mjetachu, kotrjž sahu wuprózdnichi. S dźela bu tuchi tež trjechichu. Tež bu sastojnikam **w sali mózne napischećiwe stajachu. Stokom wotpřarja shromadźizny z galerije do sastojnikow z kulkami sćelachu.** Sto w nuzy wobarahu, sastojnizy tehrunja sćelachu. Tale nuzowa wobara žebi, kaž dalako je bu swješćilo, 11 sastejnych woporow a 11 srauenych žadała."

Jedyn wječny šwedźi jenych Drježdźanskich newsin pisa: „Wokoło 11 hodźin wječerje policija sa nuzne, shromadźiznu rozpuschćeja. Na to na galerijach rěčne chory pischitomnych napominachu, so bychu sněrom chyli a žedźo wošli. Policija pschitomnych znowa namolwi, so bychu sahi wuprószniceli. Hnydom so je wschěch stron banzaje wolanje na policiju wottorže. Hdyž bu po wospjetnym napominanju sala zyle njewuprózdni, policija z gummijowymi klumpachami postupowaše. Sala bu nětže na jenm sće dźe wuprózdni. Na to z galerije stoły, piwowe kwarcžki, čłowne nohi druhe mjetachu sunkachu. Sastojnizy běchu z tym nuzowani, pistolu wužiť. Najprjedy k sastrożenju k kolmenu wjerchej a na galerije sćelachu. Hakle hdyž njeje druhebo wupuća, do luda sćelachu. Na zkhodach bu ludźo do hrožy dachu, mjes tym so zbytkej wopytarjow wjele možno, bu ruče z kwarjenja dobyli. Policija bě na to dospołnje z kujezom a możesche salu sněrom wuprózdnić. Hdyž je 20 sčežkoranjenych je bu wotnjesło."

W druhej rozprawje so praji: „Shromadźizna, za kotruž běchu prjedawschego wuschicheho leutnanta Fraedricha — i jeho roshorjazym wuwupowanjom znateho — skasali, bě wot wscheho zpodjatka njeměrna. Rěčnik wo kapitalistiskje a wo kujezerstwowych napravach rěčeše, z kotrymiž bu kujezerstwo w Němskej jenoż powjesćene. Potom so je schejwazymi zkowani na policiju hórschesche. Policajzy sastojnizy žebi wudma, kotrejž so na nich z cyrkwje na wola, sněrom ludźi dachu. Wulke roshorjenje rěčnik zwuki, hdyž dźelowej zlužbje poroki cyinjesche, a zozialdemokratiju sterom a dźełacerske swjazki je schćerjazej wótrjeću kritizowaschе. Roshorjenje i kóžde žadu pschiběrasche, hdyž mo padacnych njeschikach nazionalnych sozialistow rěčeschе. Bjez tu mějachu policajzy sastojnizy zarjećene, jo wěz njejmješe dobreho kónza. Hdyž rěčnik zkónčnje, policiji poroki cyinjo, zkowa wospjetowaschе, kotrejž bě w Plawnje pschi rowje kommunista, pschi politiskich pukach morjenehо, rěčał:

„Hdyž waš bija, bijeje sašo!
Hdyž waš kalaju, kalajeje sa'o!
Hdyž do waš sćeleja, sćelejeje sašo!"

Jo dohladowaty sastojnik rozsudi, shromadźiznu rozpuschćeć.

Dokelž pschitomni po sastojnikowym napominanju salu njechcychuschchu, dyrbjeschе jich policija k tomu nuzować. Nad policistow pomalu a wobhladu, jo wopytowarjow nje dótkajo, postupowaschе, hač runje sschkódy ze widma na nju rejachu. Psched podium jich kommunistiski salina zkuža sadźerža. W tymle wokomiku z galerijow piwowe kwarcžki a podstawki a druhe wězy, sčonczuje tež zloty dele sćelachu. **Hischcze hrjeby hač gummijowy klumpach trjebacha, z galerijow sćelachu.** Na to po policiji pschikaza, tehrunja sćelej. Sastojnizy najprjedy k sastrożenju w wobłožbach sćelachu. Dokelž pak njetanje z cyrkwi wězani njepischeła a bo z galerijow pschezo z nowa sćelesche, měješe policija sa nuzne, jo toho runja z brónju sakitać.

Policija wschо hromadźe 36 króć wutrěli.

Wjetschi dźel wopytarjow wěso spyta cekhnyć a jo do hrožy da, kotraž bo hischeze z tym powjesćchi, jo sala w prěnim poschodze leži a jo ju sthody wijate. Pschi tym někotri ludźo padachu, a kaž jo zda, staj dwaj morwaj **bjes sćelnych ranow,** so staj bo potajkim w **cžischcženy zaltóžitej abo zalepłatoj.** Tón žanny wozud žonu podeńdźe, kotrejž bu jako cžežko stanjenu do khorownje w Bjedrichowym měšće pschinjeśli.

Nano po bitwje w sali běchu jako zwědki wojowanja rosbite durjowe schkleńzy a rosbite blida widźeć. Na schpundowanjach **někotre** wulke łuže krjeje wo krwawnej bitwje zwědźachu. Policajska pschepytowaza komišija, pschi kotrejž bo też sastupnizy statneho rěčnistwa wobdźělichu, wjele hromadźe

schćerj sćelnych zarjažow kulkow, kotrejž su mjenjsche dźiwi kulki policajskich wutrělcow, swješćichu.

S wojowanja ma bo zdźelić, jo bě bo jedyn wožebje zafak w sćelj jako galerijineho stołpa zkowal. Policija dyrbjeschе wosyjet do njeho sćelić, pridy hač bu trjechemy.

*

Demonstrazije w Drježdźanach bo zakasane.

Drježdźanska wyschnosć je 26. januara wotjewila:

Na podłožku postajenja w 123 stawje 2. wotstawka němskeje wustawy bo wot dźensnischeho dnja hač na dalsche wschе shromadźizny pod holym njebjom a wokolozahanja w Drježdźanach zakasajn.

*

Rozharjena debatta w zakskim sejmje wo bitwje w sali kelleršćeho doma.

Zakski sejm je bo schtwórtk w njemérnym posedźenju z cžežkim sdražejom zabrał, k kotremuž je srjedu wječor pschi antifascheskiskiej demonstraziji w kelleršćinu domje dóšło.

Sozialdemokratiju běchu namjet podali, z kotrymiž dyrbi bo kujezerstwo namolwić, jo by hnydom podawk najrunišo sastojnikam pschepytać dało, kotrejž Drježdźanskemu policajskemu presidiju njepodźeja, a jo by sastojnikow hnydom se službowy wotwo'ało, kotrejž su roskaiali, to by bo tež stało.

Kommunistoju běchu podobny namjet podali. W nim bo praji, jo je policija dwójcy sćelała, a to najprjedy 40, potom 80 hač 100 króć. Trjechemi su swjetscha na khrbjecze zranjeni. Dale bo policiji porokuje, jo bo njeje wo zranjenych starała, kotrychž su hakle za hodźinu z khorownym automobilom wotwjezli. Wjednik kommunistiskeje frakzije, jawódźaj **Reuner,** žadaješe, jo by bo wo namjetemaj hnydom jednało Zsejm hnydom po tymle namolwjenym wot zamknuły.

Najprjedy bo **sprutskowny minister Richter** zjawa ji wajche. Wo podawku na pedźelu policajskeje rosprawy rozprawješe. Hdyž praji, jo su do sastojnikow sćelili, na lawach kommunistiskich wulka hara nasta. Kommunistoju wo lachu: Nieslyschcane! Je hnadź jo jedyn jenich policiji zranił? Schtó dha je wam tule rosprawu diktował? Minister stónczi prajiu, jo kujezerstwo wopory a jich zwjazkowych najbłuhuje wobžarnje, jo pak bu'e tej wschо cyniłi, jo by bo zjawny porjad w Sakskej zawdźejł.

Sozialdemokrat **Edel,** kotryž bo jako pěni rěčnik jamolwi, praji: „Podawk njech zaituli leži — wón bo jizka njehodźi zamolwić." Jara je zpodźiwne, jo bo dla znateho wérnišćerskeho hroženja shromadźizna hnydom rozpuschće i. W nazionalnosozialistiskich shromadźiznach bo zjawje wo wotwjerschenju a rukanju hlowow rěči, tola policija pschi cžim temu njeschkrježi.

Mjes tym so bo na to jedyn sastupnik kommunistiskeje frakzije k'owa jimjacheć, k pschihódnej dóždże. Někotri nazionalni sozialistow na tribunje kommunistiskemu rěčnikej sćihowacze wudma pschinowachu. Kommunistiscy sapołožan zy, kotrjž měnjachu, jo je sastupnik nazionalsozialistiskich nowin wolał, pytachu tutoho na korridor ječahnyć. Tam bě mjes tym nazionalsozialistiski sapołožanz dr. Bennecke pschijschoł, do kotrejož bo kommunistiscy sapołožanzy tohorunja dachu.

*

Dokelž bo wulkeje hary dla njehodźeche w žejmje dale jednać, president pożedźenje pschetorhny.

D'alacerjo Sakskich dźełarnjowu su dźeń strajkowali, so bychu i tym pischećiwo poczinjenju Drježdźanskeje policije protestowali.

Kak je so rańša pomoc nałožowała

W hospodarskim wuběrku němskeho žejma je bo srjedu w rosprawje wo rańschej pomozy pokročowało. **Erfing** z centrumskeje strony jiwa wjele podawkow najmalanischeje kowrazije pschinjeże. Sozialdemokrat **Heinig** praji, jo sozialdemokratoju pischećiwo wupomhanju ratarskiwa njewoju, ale pischećiwo tomu, so bo systematiszy małej worschcze wobwohlerstwa łžischina dawa. Pschemysłowa banka je d'el žredkow, sa ratarskuo postajenych, też sa pomoz ratarskich nowin wudała. Heinig žam je bo w pożledních njedźelach z pschipisanni wopravdźe saplawił. S nich je widźeć, jo su bo dźele rańschoje pomozy pschezo najprjedy ja dołh wulkich kubleržow wudale, kotrjž su sinki t wyšokostojazym wobłokam měli, a sa lukrażowe wudawki druhich wulkokubleržow. Pišarjo su bo i pohnym mjenom podpisali, ale naležnje prosćba, jo bychu bo jich mjena njewojswjewe, dokelž hy bo jim potom žiwjenje ježinika hela. Po dalších rosprawach skónczuje wo namjetach hłožowachu, po kotrychž ma bo dokładnje waschnje pruhowacz, pp kotrymž ma bo rańscha pomoz rozdźelicz. Sastupnizy wschěch politiskich stronow tele namjety pschijachu, z wuwjacom tutoch nemiskonazionalnych wulkokubleržow, kotrejž pschecżiwo temu hłožowachu.

Ota Habsburgski pola Hindenburga

Ota Habsburgski, kotryž bo w Barlinje pjeca na prawniski doktorat pschihotuje, je wutoru němskeho presidenta Hindenburga wopytał. Jeho wopyt je pjeca dospołnje privatny charakter měł.

Genf wo přesmykanju brónjow

W Genfu su srjedu wschě druhe prajchenja pjched nalożowacu pschezwuzowanja waschischich sćelbow a wojerskich sćelbow z Italskeje do Madźarskeje do sady stupiłe. Někotre wulkomozy putaja staty Małeje enteńty narěčene, so bo pschezmykanje brónjow do Awstriskeje a Madźarskeje njeby pjched Radu Swjatka Ludow pschinjeżło. Sastupnizy tychle statow mjenja, jo by bo psches taiše wězy bjes wulkich protestow pischeszło. Ale njebudź e schkoda, hdyž budże zjawnje dyrjed Radu Swjatka Ludow widźeć, schtó ma zprawnowali, zkodźne pschezmykanje brónjow potłóczić a z tym mir w Jrjedźnej Europje zakhować, abo jeho dźewinikow schkitać a wuwinowacz? W Radźe bo pokaże, schtó i pschećiwnikarjemi pódźe a schtó je njestrowitk. Jeli so by bo tak wěz njemełła w Radźe Swjatka Ludow rospominacz, by potom hischcze nechtó dowěru do napravy zyłeho systema kontroły brónjow měł, kotryž bo runje w Genfu za wotbrónjazu konferencu pschihotuje?

Manifestacija francowskich ratarjow w Parisu

Franzowska ratarska strona bě na srjedu popoldnju **wulku manifestazisku shromadźiznu** do Parisa swołała. Na nju je bo nehdy 1000 wotpósłancjow se wschěch stron Franzowskeje sejschło. Shromadźeni ha w rezolizji na rejcaze hubjerskiwo ratarskeho ludu w Franzowskej kedźbliwe cjinili, žadaju, jo bychu bo placzisny za ratarske wuprody powjetschile, so bychtej bo spekulazija a lichowanje pschi wikowanju z ratarskimi wuprodami potłóczeli, jo by bo w statnym beipodarschiwje bóle lutowało a jo by bo wojenje ratarskich wuprodow na żelesnizy pospěschilo.

Po shromadźinje bo wobdźelnizy k blischemu rowej njeznateho wojaka podachu, k kotremuž wěnzy położichu. Wot tom łzylachu i cyrjódkami k žejmowni a k płodowej burzy dóńdź. Tu pschde a jedne cjkadromy republikanskeje garda a policije, kotrejž w hotowosći w suzedownych drohach stejachu, do brohi Clisejskich polow pschic cžechu a demonstrantow rosehnachu. Na někotrych městnach k njeschkodu zranjenych też dóńdże, tola wjecżor bě wschudże na drohach zmérom.

Policajzka hotowosć bě so wobežeje tchehda poruczila, dokelž bě bo powěsćej rosschérila, so dźensa bo demonstran-

tojo zhromadnje do twarjenja zmatkowneho ministerstwa dobrej, kotrejž je blizke hrodu republizynneho presidenta, abo do twarjenja tatarskeho ministerstwa.

Wumysleńka wo zhubjenju pólskich tajnych dokumentow

Sso sejserajo na Genfsku powjesć Barlinskich nowin „Germania" žu nekotre nemske nowiny sdźelike, jo je sowjetowy prjedawjsheho pólskeho ministra zwonkownych nalezhnosćow Saleskeho w Genfu wopomnjenjski spis zhubił, f kotrehož je widzeć, so najbliżsche zamery Pólskeje na wodu, Rauschu Prusku a Schlesynku hacź k rezy Wódrze anektowacź. Wopschijeze tohole posdaczneho dokumenta wo pólskej zwonkownej politizy je tež Barlinska potknjezerkowowa powjeschenja Conti pschinjesła.

Warschawska pólska nowinska powjeschenja ma polnomóz, wojewjeć, so je tale powjeść z zyla wunuzyłena. Sastojnik pólskeho wukrajneho ministerstwa Ladislaw Josef Salesti, kotryž je nekotre lo Genfu, nieje pschibuwnił prjedawjscheho wukrajneho ministra Saleskeho, tež nieje wérno, so by nekajki dokument zhubił.

Symy dla žo rumunski parlament njesejschol.

Rumunski žejm a senat, kotrajž staj žo dyrbjałoj wuzoru po hodźach sesacź, staj dyrbjałoj žywje prenje pożedżenje na pschichodnu srjedu wotsrjedzicź, dokelž wjetschina zapósłanzow a senatorow njeje mała a dla sawdo a zelesnizy do Bukaresta pschijeźe.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 27. januara 1933.

— **Wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 754, hygrometer +3 a thermometer wodnjo —10. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer +8 a thermometer w nozu —19. Sczehowazy ras wjedra so thila na snehowanje. — Wjschina je we wschich stron wohrożena. Wot hewjera abo połnoza hem czahnu so nizuny k sadu abo k wjczoru. Pola Schpanitzeje abo k dolhemu sapadej sjednoczuja so i nizu, pschikhodźaz je strony Azorskich kupow. Tuta nizna dółka so nizuny nad južnym abo połnoschim srjedznomórskim morjom. Tak je wyschina nad naschimi stronami kaž i podkolom wobdata. Wot Jendźelskeje hem czehuje so wjchi sgylu srjedźnu Europu do Rusleje, so tu sjednoczuja je nimomerny zhybjaz wyschinu. Tola mózemy prajeź, so mózh tutkmuliuje ischkitnazy njeje jenoż wohrożena, ale hižo natamana. Spadowaza schtleiza praji nam, so nizny pschewahu dostawaju. Na wjerschchach horow njeje hižo tak symna kaž w nizinach. Ale hrohuje je naż symna potorhała. W Hornjej Schlesynskej nerjachu wczera 32 stop. symy. Po zyłej Europje, mohł rjez, pschekroczi symna 20 stop, duschu wschón wohbkad na rekach, knalach, jesorach a wot krajow wobdatych morjow, kaž na pschikład raúschcho, czornucho a marmarskeho. Lódje wostachu we lodje tezazy. Sdyhne łódzmaki njesamóchu so wjazy pjacz tołsty łód pschedobyez. Se wschech stron pschikhadźeja powjesće we luiterynskich. Někto mamy wocżakowacź, schto nam pschikhadźaze nizny pschinjesu, hacź deschczik abo sněh. Najlepsze drje sněh. Naschi powětr je pschez zara wusuchowy. Woże słónczko wodnju hischcze pjecze krótki czaż sdźeźe, to samózhu jón pschehrecź; khodźi je nam wetry wocżoplenu wozduch abo lóst i czopłischi krajnow pschihonja. Zutsje sobotu khadźa słónzo 7,43 hodź. a so khowa wjeczor 8,02 hodź.

— **„Pomhaj Bóh!"** tuto naschu žerbske njedźelske łopjenko, je wudawarinja poslednji czaż muohim evangelskim Sserbam, kiž je hischcze njeczitachu, njeslasane do domu k'ała. Rekl na dołkich zymskich wjeczorach a na zymskich domjazych wjeczorach ma kózdy rad někajkeho pschecżela na bjesadu. Tajki luby pschecżel je tež naschе njedźelske łopjenko. Wono žebi sakżaże, so by žo we wschitkich evangelskich žerbskich domach czitało. Njesawrjeze tak žiwoje durje, když tutón luby pschecżel wo nje klapa se žwoji rjanym inatym postrowom, ale pschijimajeze jeho rad, kózdy tydżeń swoja. „Pomhaj Bóh" możeze žebi sakżacź na pósze, pola kk. duchownych abo we wudawarni „Serbskich Nowin".

— **Sswoje 82. narodniny** zwjeczi dźensa pjatk k. Jan Micżka w Budyschinje na Moltkowej dróży 33. Won je hischcze strowy a czity. Je žo 27. januara 1851 w Klétnom narodził. Wot léta 1878 je w Budyschinje wożenjeny a bydli tej hižom 50 lět w jenym twarjenju. Tak dołho zżita tež żwéru nasche „Serbske Nowiny". Wschejemu lubemu starzej, so by hischcze dołho strowy a czity tu na semi pschebywacź moht a tak jeho tež „Serbske Nowiny" hischcze dołho pisches hłónczny a mity wjeczor żiwjenja pschewodźale.

— **Wobżach pólstoschekoweho wobkhada w Němskej.** Na tónju dezembra 1932 wuczinjesche liczba nesjezelowom pólstoschekoweho tonta 1 021 819. To je 410 kontow wjazy dyżli mesaz prjedy. Wschu hromadże je žo w mesazu dezembru 65 303 000 dobropisow a Poczesjenjow we 9 212 809 000 hriwnow sapisała. S nich je žo 7 319 390 000 hriwnow bjes hotowych pjenjes sapłaczito. Pschesrnene dobromesze mesazelowom pólstoschekoweho konta wuczinjesche 456 597 000 hriwnow.

— **Mesch'zanske dźiwadło.** Dźensa pjatk wjeczor we 8 hodź wospjetnje je we 8. abonementym pschedstajenju Dnajwuspschichnischa opereta tuteje hrajneje dcży „Rjetopyć" wot Jana Stranska we wobdełanju profesora Maksa Reinhardta. Sobotu popoldnju w schtwrtych pschedstaja žo pschi połojczenych płaczisnach czinowny sa schulerjow „Mjeschczna dróha". Tež za dorosczenych płacża sa tuto pschedstajenje famtne płaczisny. „Mjeschczna dróha" žiwisha do najnischawonnicżiwischich nasnamjenjow, kiž je dźiwadło pożledne léta poschiło. Wschitzy pschikładowarjo běchu sahorjeni. Sobotu wjeczor 1/4 9 hodź. žo „Mjeschczna dróha" zyle pożledni krócz pschedstaja. Njedźelu popoldnju w schtwrtych hraje žo hischcze raz wulka opereta „Rjetopyć". — Pónd'ele 30. januara wjeczor 1/4 9 hodź. budże w mesch'zanskim dźiwadle premjerny podawk wumeńkowa. Sskalona filmowa dźiwadźelnitza Henny Porten tutón raz prni krócz w czinowrje „Jutsje w pjeczich . . ." abo „Jéva a Yvonna" wobžobinzy psched Budyski publikum stupi. Henny Porten pschinidże i prenjoklaßnym Barlinskim ensemblom. Nich'dźiwazy wyschokich wudawkow žu płaczisny pomérnje niske a wuczinja 1 hr. hacź 4,50 hr.

— **Wupłaczenje rentow.** S póstu žo nam zdźeli: Wospjete renty na februar 1933 žo ja Budyschin a jemu pschidżelene póstowe agentury a wotnajzt sobotu 28. januara 1933 wupłaczuja. W Budyschinje wupłaczuja žo na pósze czisło 3 (Psched schulerskimi wrotami). — Sdźelu 1. februara 1933 wupłaczuja žo podpjerk je nieschodżenkeho a invalidneho sawdźenja a to w Budyschinje invalidne renty w turnowarni evang. towarischowstwa na Hornczerkwi hatzy 23, wschitke druhe renty na pósze czo. 3 (Psched schulerskimi wrotami).

— **Radiowzja.** (Wo Preiserej hale.) Pschihotowanjske dźela w Preiserej hale tež w nekeż schez tschasnjzy hale wjedu. Tuthwila žo pschiprawja elektriski powod. Tuton žo pschinamknje wjetschej syczt w Kamjenej. Dźela nawjeduje elektrometer k. Meißner tu, i wjesnym dźelaczerjemi.

— **Z Khrósć.** (Wjeschi dźiwowanje drjewa.) Pródżelu žo tu palne drjewo pschepodawałoche. Wjele kupaw bé žo naschło. Sa twjerde drjewo je kalanju žo 5—7 hr. płaczesche, ja thójnowe kulacht 4—4,50 hr. Khójnowe dołhe hromady płaczachu 3,50—5 hr., brézowe pak 7 hacź 9 hr. Wschē drjewo žo hjes słoko pschedża.

— **Se Selenego Hata** pola Kamjenez. (Sstnjerk.) Wczera je semrje po dołhej czężkej khorozej manżelska tudomneho wjesnjana k. Hamuscha rodź. Hendrichzy i Khrósćizy. Njeboczczka cżerpjesche dołhi czaż na czężku khorozu, so dyrbjesche žo wjazy raz w khorozni operazji podcżišnjeć. Budź jej rodna jemja lohka!

S **Dubrawy.** (Sa fjunisku pomoz.) Pschichodnu nedźelu 29. januara žo w tudomnym „Sakżiskim hajskim stanu spjewne pschedarjedźenja, wuhotowane wot ludowego chora w Krósće k powschitkownej fjunisej pomozy. Sastup płaczi 80 pf. za dźeżenjemełza na wupokas pat jenoż 40 pf.

S **Brěmjenja.** (Woheń.) Saudźenju žyrjedu wjeczora 9 hodź. wudyri woheń w statoku naschego wjesnjana Pawoła Buka. Masiwne twarjenje wotpali žo hacź na sakładne murje. Wohdżdżer bé runje pola žywotich starschich w Khelnje na wopyczu. Tu žo hjes dwéla wo napaleńwe jedna. Wschitke pschepyhtowanja wotpalenjow we pożlednim czażu njemjeżachu hacź dotal žaneho widżecha.

Se **Stróże** pola Hucziny. (Khrypa.) W naschej schuli je 70 proz. dźżeći na khrypu skorit. Tehorunja žu tej tżo wuczerjo khorit, jo jenoż jedyn schtwórc wuczerjo nadżeże. Tehodła je wokrjesnym lekar dał pschikas schuli na tydżeń zawrjeć. Mjes tym maju žo wschē schulske cummunjeze dołdaduje wuczitżicź.

Z Khrósćic. (Radupodawanje.) Maćerjam podawa so rada w Khrósćicach srjedu 1. februara 1933 pod. w 2 hodź. w hosćencu.

S **Wojerez.** Brunizowe podłopki w Erika-Lubnich, Brigitta pola Sprozy, Werninghoff-Bukojna a Clara W w Cżißowje, wohrożuja naschu krajinu na straschne waschnje. Njeżeru jenoż wżu a holu prjez, ale traschca tej nanajhrowjischo katarskoo pisches wulkumpanje podsemskeje wody (Grundwasser). Hrjebje a hrjebiczki mjes połnuma a luczinymi honami žu žuche. Reki a rézki su i pjelow, i podkopkow wulkumpanym, japlawjene a sanjeżene, tak jo, kdyż slowkotje czaju nostanu, ko zyła krajina tepi. Pschi tom dźeża nam pisches Wojerowske a Zidżanske hona nowy kanal natwaricź. A to sa pożczene pjenjesy, kiż dyrbja dawkidawarjo a katarjo sadanicź a wotplaczicź i wobliczenej rentu. Nimo teho pak je mózhnosć, famtnu wuspschi fwjesć, hdyż so stara rjeka po pschedawschim projekcie rédżuschego wokrjesneho radu dr. Hegenscheida wutrawa. S tymle planom by była rjeka „Czorny Halschirkow" wot sałkeje mjesty sady Kulowa hacź do Noweje Lutki i jenorasom dospolnje wutrwarjena, njetrjebawschi drohcho fe kego nowego kanala. Sdobom by wotpomhane było wokolinu njedostatkam też Kulowskeje wokolinu hacź k Bo rezam. (S. S.

S **Wojerez.** (Njeschoże.) Nasch hajnik na wotpocżinku Prenzel na lodże fo wobżunu, padże a fjel pschi tom prawa nohu slemi. — Pschekupnik Zillijuh padże z mo stim kolom a fjel nohu slemi. Chżyschе jeż pisches schestnike kolize a pschi tym koło so poczа wjerhacź.

S **Jamnoho.** (Straschneho paducha sasech.) Tu sajo wospjet f jasnwom pothłostanego 24lětneho Alfreda Bo dorfa, kiż bé krabnył pokładnju je 700 hr. hotowych a nies a 2000 hr. hódnostnych papjerow. Bé tutu pol nju pisched nékcho njedźelemi korczmarjej kradnył. Bo Bomsdorfa tukachu, dokelž zalostuje wjele pjenjes prasa. Straźnizy potom bydlenje jeho starscheju pi tachu a namakachu tam łżesche mórschen je 100 pokładnju sakopanu w kólni. W pokładni je tež namakachu hódnotne papjery i wuwlacżom dweju towarischkich knižkow. Pódżelu a wutoru fu pschewali Bomsdorfa a jeho towarischom, pschi czimż bo dalschе padustwa wukopachu.

S **Mużakowa.** (Padustwa.) Tu žu w nozy padli f pakluczom sadobyli do kurjenza naschego dwórnika wego hospodarja Grammania. Kradnychu kapon kur, kiż hnydom na mésnizy sarżachu. Padusczi wobsiesnoschcze derje znali, pschetoż wobkedżeż n bischcze 1/2 hodź. wschu w nasłepschim rjedże a 1/ bižo prenj żelesnitzki zastopnik służbu nastupi a i zyle wésce dyrbjał žiwschecy harn. — Ssobotu tu i Koboluje kradnychu kolo, mjes tym fo wona w rés njażo nakupowaschе.

Najnowiše z cyłeho swéta

— **Kuhlady na wjedro sa jutjischu sobotu:** Bu le mitischu a k hnéżej pokhikene.

*** Baltiske morjo, tej Nemiske morjo mjenowane, je f wulkeho dżela samjersto. Nekotre parne łódje žu w lodże tżaży wostałe. Lodołamaki žu jim na pomoz wusjéle. Ranischa a wjeczorna Wódra ma 35 zentimetrow tołsty łód. W Nowym Mésczu w ranischej Schlesynskej bé schtwórtk w nozy 32 stopnjow symy.**

*** Na wulku symu w Italskej storja. W Trjeschu thermometer 9 stopnjow, w Adelsbergu samo 14 stopnjow symy pokazowasche. Parne łódje žu sdźela pschesedżi dalmazitim brjoh jesdżicz. W Milanje a Wologni žo hnéh dże. W Palermje stej dwé wobzobje sumjerskej, mjes nimaj stara zona w famtnym wobydlenju.**

*** De Valera, wjednik republikanskej strony w Irsku, kotryž ze Iriku wot Jendźelskeje wottorohnuez, je pschi wólbje do żejma wulke dobrjze schinił. Pódża 53 mandatow, kotrež je jeho strona dotcł w żejmje mża, je won 34 mandatow Cosgravej, wjednikej jendźelskopschesedżiskeje strony, 23 mandatow druhim stronam wotdobył. De Valerowa strona smjeże w żejmje pschemożazu wjetschinu.**

Semrěła: Marija Khěžnikowa rodź. Sobuz w Tu brunchi, 36 lět; khowanje budże njedźelu pop. 1/2 wot żarowańskeho domu. —

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Zaks hamtowanja.

Zsankowanje žo sakłuje wjedomosym tam, hdyż hamtske jenotliwe žo hamtych dróhach abo druhich hamtowańach a hdyż so wone pschepruwaja, i czimż mózh jeż hrach 11 powschitkowny wothlad.

Nawischowjenja žo po § 34 sakłoho porjadowanja wobkedże z 15. julija 1927 f pjenjesami do 150 hriwnow abo f jadnu hacź do 14 dnjow hłu

Z Budyšichinje a Wětkowych, 25 januara 1933.

Hamtske heimanstwo. Mésczanskej radźi w Budyšichinje a Wětkowych.

Ilsan:

Kasandra

Přenjetny roman

25] (Pokrazowanje.)

„Nad tym njedwélujm. Tola dowjedźeje jeho wojerstwu wubjerkej, kiž ma kuże prubowacź, każ je pschedpisane. Potom pschijidźeje, so hychmy waż pschehi dali, hacź je k wojerstwu tkmany, schtož jej wésce mussa."

Tak dyrbjachmoj wobaj, kóń a ja, na meru hicź z wobeju wojerskimaj hnydom pschijwjacu. Rano w njedźelu łoju leżo njebech jej ani na to pomyślił, so budu wjeczor žo lécacz na twjerde wojerste, w jitwi pże napjelnjenej i njesnatymi ludźimi. Kajka pschemena je mojim żiwjenju!

Rano běch laj pschebity, ale njemjeżach czaża wo tym rosmyślowacź. Rékache dele do dwora nasnaje, a nékto łoporżachu žo prenje šmuczowanja. Khdyż tej njechcu jeżicź hacź dotal ja h owcu wez żiwjenja mél, każ to wschelazu ménja, tak tola sa ważnu; tu pak w każarnach žo mi sdaje che, so je to dorzyła pódlanke; wschо jenoż służba. Sstarżbu dyrbjach wukonjecź na diwe: mjez a njedżez, schtož bé mi dorzka njesnate; najradżscho wukonjach służbu w konjenzu. Tu bé moja Kaßandra. Wjeselach žo wopraudże, khdyż ju pżowach, khdyż ju cżekach a jej kopyta nasach. Se żywjej żwijnej, rjanej hłójczku jśedże mi hnżo na lizo, każ by mje chcyła wokoschicz. Khdyż bé so nécżto dajow pominyło a nascha żiwa że pschecze kóle f mużikowom najpelnischu, to bé skore pschepjelujena, wopraschach žo łoyschka, kiż bé mi drje kóle mojeho konja hacź mje dla zara pschecżelnje jamujeny, hacź nekych mohł we żiwojom wobydlenju, kotrež mam tu w mésczu, bydlicź. Wyschki to hnydom dowoli, schtož bé mi jara lubo a ja mnje wulka wołożnoscź. Nétko trjebach żo jenoż pschi wojerskich żmuczowanjach wobdżélicź; wote wschéch druhich k'użbow běch wużwobodzeny; tež konja wobstaracha mi towarischowje sa mnto, tola wopytach jeho wschédnje w hródzi, so bych jenmi nékotre khłóschczenki pschinjesł.

Smuczowanja běchu drje napinoze, ale sa mnje nic pschecżeże, dokelž běch w pschedawschich létach pilnje żo pschi cżełoswuczowanjach wobdżélał.

Khódży bé wesjmh, schto żo pschi krajnych njesach stawa. Tola nahwidy dżchu pschez kujeżeńsku ruku a tuż běchu jara krótke. Rékache: Hranija je derje strażowana, najschérje Rużżo hacź k njej njepschidżidu. Ménjenja wo tym pak běchu jara wschelake pola ludźi. Nowiny żłojachu pod krutym dohładom knjeżerstwa a śmédżachu jenoż to pisacź, schtož tute dowoli, tak nichtó wésce njeshoni, schto żo pschi misach stawa.

Khdyż jónu i kajarnow domoj dżech, jawoła khudże żdrajeny muż na hajy na muże, so bych jemu nékotre ztare knihe wotkupił, kotrež mimo khodżachu za tunju placżiznu poficżesche. Ale schto rodżi wo żedżene knihi, kotrymż też wschelake łopjena khibża, byrnjež tuńsche byłe? S hłodom jesthujeny starz skorżesche mi, so żo njemóżesche wjazy żiwiwicz, pschedawa pożlednje żwoje wobżedżeńtwo. Dach jemu pjenjes a chżech i khwatkom żo minuez, ale thudy mje khwalbny za rukaw, praje: „Knjeże, njejsym hischcze prosches. Sswym wuczerju a żónżich pisches njeshożowne podawki wschitko. Za wasch nahladny pjenjes dam wam tuhu, kotraż drje żo żwonkownym khudżuschym wuhotowana, ale cżim bohatscha je po wobżahu. Myślu, so budże runje w tutych czżasach wam wużitna. Kniha bé na żo lét stara; běchu jtcże nékotre hromadże słejene łopjena hacź katha. Podżakowach żo starzej a słójczich jemu wjsche pjenjesy dar do ruki. Njebjesti pokoj napjelni moju wutrobu, khdyż widżach, kak pritha radożcze smorschczene łaldale cżoło thudeho rosjahni a pschekrajni.

(Pokracżowanje jeżehuje.)

Hospodarski rozhlad

Pjatk 27. wuhelja rožla 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,209	100 pólsk złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,27	100 čěskosł. krónow	12,485
100 šwajc. frankow	81,37	100 franc. frankow	16,43

Na **burjach** wikowanje a wobrot nimale wjahnyłchaj. Kursy bźe runje njeklepnyłch, běchu pak tola jenkajbjene. Podobnje bě we wikowanju ſ dołżnymi a rentowymi listejinanu. — Na politiskim jewiſchežu ſpóſnaje tón, kotryž njeje žyle w partajiſkim wolinu wuwarjeny, ja kuliſanc něme, ale kjendźe bźeženje wo móz w ſtacje. Mózne kruhi pruſkich knježeńzkow a ſ nimi ſpiſchereželenych wulkopſchemyßlnikow, bźeja ſo wo móz bjes jamjetowanja w nemſkej republizy. Sa wumjetje a jeßyłnenje burſkeho ſtawa njeje ſpóſnacz žanych lepſchinow, nochzemy halle rečzeč wo druhe runje tak dźeławe worſchty luda.

Protukowe wiki wotrachu wežera jara cźiche. Dowos wjacht wulki njeje, ja to ſo mkny a wikowanjo mało ſa žitom praſchachu. W hotowym ſornje ſo płacźiny ſpóſa njepſchemenichu. W termijnowym wikowanju běchu ſterje jenkajbjene.

Wežera płacźeſche w Barlinje zentnar

pſchenizy: 9,10—9,20 (9,20—9,30) hr., rožki: 7,45 hacź 7,55 (7,50—7,60) hr., jeczmjenja, nalętnjeho: 8,25 hacź 8,75 hr., nałymſkeho: 7,90—8,20 hr., wowßa: 5,50—5,65 (5,55—70) hr.,

w termijnowym wikowanju:

pſchenizy:

ſa měrz: 9,95—9,92½ (10,05—10,06¼) hr.,
ſa mejn: 9,98¾—9,96¼ (10,15—10,17½) hr.,

rožki:

ſa měrz: 8,07½—8,03¾ (8,02½—8,01¾) hr.,
ſa mejn: 8,10—8,07½ (8,12½—8,16¼) hr.,

wowßa:

ſa měrz: (6,07½ hr.),
ſa mejn: (6,27½ hr.).

Płacźiny w ſpinkach ſu płacźiny tydźeńſkich wikow. Hdźeż pak žane naſpomnjene njeſu, ſo njepſchemenichu.

Wiki w Khorjebuzu.

Mjaßo płacźeſche, howjaze 50—70 pf., cźelaze 60—80 (70—100) pf., ſkopjaze 90—100 (90—110) pf., ſwinjaze 70—90 (70—100) pf., ſornikaze 50—120 pf., jelenjaze 40—100 (50—120) pf., dźiwje ſwinjaze 50—120 pf., karnikaze 60—120 pf., bażanty 1,80—2,50 hr., ſajazy 2,80—4 hr., dźiwje kacźki 1,50—2,30 hr., ſarčkane huſky (punt) 90—100 pf., ſarčkane kacźki (punt) 1—1,20 hr., mlode ſołbje 60—80 (50—80) pf., žiwe kury 1,80—2,50 hr., žive khapony 2—3,50 hr., liny (punt) 60—80 pf., ſchćuki 75 pf., karpy 65 pf., jeja 11—12 pf., butra 1—110 pf., twaroh 25 pf., ſany wolij 80 pf., kołrabi 5 pf., mordźej 7 pf., jedźna koboda 35 pf., kał, ſhdrožity 30—40 pf., cźerwjeny 10 pf., běły 7½ pf., wirſingowy 15 pf., ſelery 10 pf., měrnik 10—15 pf., khrěn 25—30 pf., radiſki 10 pf., zybła 10 pf., kulerěpa 5 pf., běrny, zentnar 2,25 hacź 2,75 hr., punt 3—5 pf., měd w plaſtach 1,60—1,80 hr., jabłuka 15—30 (15—20) pf., worjechi 35—50 pf., łežne worjechi 35—45 pf., truſchawy 40—50 pf., tomaty 50 pjenježkow.

Płacźiny w ſpinkach ſu płacźiny tydźeńſkich wikow. Hdźeż pak žane naſpomnjene njeſu, ſo njepſchemenichu.

Wiki w Kamjenzu.

Tu płacźeſche pſchenza 8,80—8,90 (9) hr., rožka 7 hacź 7,10 hr., jeczmjeń, nałętni 8,50—8,75 (8,60—8,75) hr., nałymſki 7,50—8,25 hr., wowß 5,60—5,80 hr., muka, pſchenična 18,50 hr., rżana (60%) 12 hr., (70%) 11 hr., wotrubki, pſchenične 4,75—5 hr., rżane 5—5,50 (5 hacź 5,20) hr., ſyno 2—2,25 (2,25) hr., ſkoma, ſtotna 1,30 hr., ł ſaſłanju 1 hr., we wołłejach 1,80 hr., běrny 2,30—2,50 hr., punt 3 pf., butra 1—1,10 hr., jeja 10 (9—10) pf., kał, běły 8 pf., cźerwjeny 10 pf., ſhdrožity 30 hacź 50 pf., jedźna koboda 25 pf., włóſki kał 10 pf., zybła 10 pf., khrěn 60 pf., rapunzki 1,20 hr. (60) pf., kerčźł holowoje 35 pf., kośćadło 30 pf., morchej 7—8 pf., jabłuka 10—30 pf., łežne worjechi 35—45 pf., włóſte worjechi 35—45 pf., wino w kitkach 50 pf. — Proſzata 7—14 hr., běhaći 23—25 hr.

Płacźiny w ſpinkach ſu płacźiny tydźeńſkich wikow. Hdźeż pak žane naſpomnjene njeſu, ſo njepſchemenichu.

Wiki w Ludźu.

Pſchenza płacźeſche 8,70—9 hr., rožka 6,80—7 hr., jeczmjeń, nałętni 7,50—8,50 hr., wowß 5,60—5,80 hr., běrny 2—2,50 hr., ſyno 2—2,50 hr., ſkoma ſ matchinu młócźena 1—1,25 hr., muka, pſchenična 15,50 hr., rżana 15 hr., wotrubky, pſchenične 5 hr., rżane 5 hr., butra 55—65 pf., jeja 10—11 (9—11) pf., twaroh 20—25 pf., běrny 3 pf., kał, běły 5 (6) pf., cźerwjeny 6 (7—9) pf., karoty 7—10 (8—10) pf., jedźna koboda 30 (15—25) pf., ſhdrožity kał 25—35 (25—50) pf., kołrabi 10 (5—10) pf., porej 30 (20) pf., kulerěpa 8 (5—6) pf., kißały kał 10 pf., zybła 9 (9—10) pf., banje 5—8 pf., tomaty 50 pf., kerčźł holowoje 20 pf., radiſki 15 pf., rjetkej 5—8 (10) pf., jabłuka 5—10 (4—20) pf., měrnik 20 (5—25) pf., khrěn 80 (40—70) pf., ſarčźane huſky 85 pf., karpy 60 (60—65) pf., liny 60—80 pf., ſchćuki 60 (80) pf.

Płacźiny w ſpinkach ſu płacźiny tydźeńſkich wikow. Hdźeż pak žane naſpomnjene njeſu, ſo njepſchemenichu.

Šwinjaze wiki w Khocźebuzu.

Pſchihwjeſli běchu 246 proſzatow a 24 běhakow. — Proſzata płacźachu, małe 5—7 hr., khrjeże 7—9 hr., wulke 9—12 hr. Běhaći, małe 12—30 hr., khrjeże 30 hacź 45 hr., wulke 45—65 hr. Wiki běchu ſchpatne, płacźiny ſo njepſchemenichu.

Wiki rěmeſkeho ſkotu wežera w Drježdźanach.

Hacźrunjacź njeběchu pjche wjele ſkotu pſchihwjeſli, běchu wiki tola ſchpatne. Nětnjcz jara mało ſkotu kupowachu. Tak płacźiny jaſko populſchcźowachu. Sa cźelata bóle hacź ja ſwinje.

Hamtske a ſudniſke powěſcze.

Pſchepadźowanje.

Khěža z nětkeje poł kórzom leżownoſcze w Běłej Wodźe na Hlownej dróhi 22, ſłuſchna khěženczerjej Korli Schmidtej w Běłej Wodźe. Pſchepadźowanje budźe pjatk 10. 2. 33, bóh. w 9 hodź. na ſudniſtwje w Běłej Wodźe, ſpwa 8.

Ssud je pſchepadźowanje Bohłeż ſtajcka w Sſlepom na ſobotu 28. 1. 33 poſtajene ſkónčnje.

Ssud w Budyſchinje namołwja ſjawnje ratarſkeho dźěłaczerja Bjedrichа Hechſtа we ſwojim cźaſu w Cźornym Hadźerju poła Radworja pſchebywajzeho, to by ſchtwórtk 9. 3. 33, dop. w 9 hodź. na ſudniſtwje do Budyſchina, ſpwa 186 pſchihoł, a žada, jo by ſwojemu njemandźelſkemu dźěłcźu Hermanej Bjedrichej Magteny łčinje 360 hriwnow ſa wudźerżenje płacźił.

Płacźiny na Barliuskich produktowych wikach.

Žito a wołłjowe ſymjo po tonі abo 1000 kg, hawak 100 kg

	Płacźiny po ſtotaj hriwaje					
	26. 1.	25. 1.		23. 1.	25. 1.
Pšenica	182-184	182 184	mar	13,2-13,0	13,2-13,0
rožka	149-151	149-151	woka	14,2-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nal.	—	—	modra łupina	8,00-10,0	8,00-10,0
ječmjeń	163-175	165-175	bjała łupina	11,5-12,7	11,5-12,7
wows	110-113	110-113	koradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	rapa, wosuſte	—	—
pšenič. muka	22,5-25,7	22,5-25,7	lany wosuſk	1,1,50	13,50
rżana muka	19,5-21,5	19,5 21,5	ſuch. truhanč	-,00	9,00
pš. wotruby	3,35 3,75	3,50 3,85	ſrenj. kruſki	13,4-13,5	13,5-13,6
rżane „	3,70-3,0	3,70-3,0	ſyno, 50 kg	1,75-2,1	1,80-2,1b
rapa	20,0-23,0	20,0-23,0	rżana ſloma	0,55-0,70	0,6-0,80
Krón Viktor.	—	—	pšenič. „	0,40-0,50	0,45-0,55
lane ſymjo	—	—	wowsna „	0,40-0,0	0,45-0,55
pjeluſki	12,5-14,0	12,5-14,0	jačna „	0,4 -0,60	0,45-0,55

Płacźiny rězneho ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

26. januara

29 woł., 59 byk., 53 kruw., — jałoje, 592 ſelat, 188 wowc., 599 ſwini.

Płacźiny za

ſelata: 1. —, 2. 36—40, 3. 30—35, 4. 25—28,
ſwinje: 1. 37, 2. 35—37, 3. 31—35 4. 33—34,

Wumělstwo a wědomosć

Měšćanske dźiwadło.

Cestny wjećor kuježny Herty Marlow. Jena z najwobdarjenišich Budyskich wumělkow, lubušk wopytowarjow dźiwadła, měješe wčera **cestny wjećor we** operece „Njetopyr". Opereta sama je cyłkowny wuraz radoſcze a hdyž so k tomu hišće přidruži pyskotata luboznosć a radosć wumělki, dyrbi to być zbožowny cyłk. Woblubjenosć wumělki rysowaše so tež w poměrnje dobrym wopyće, w njeskónčnym mytowacym přikłasku a tež w bohatosći rjanych kwětkow a druhich darow. Cestny wjećor bě samón wuspěch a předwjedźenje hry dobre. Kóždy poła najlěpše, kaž póla požada we wobsadźenju po Budyskich poměrach. Direktor Syguda sam loskotaše we swojim wuspěcha polnym wašnju trunu radosće přitomnych. „Njetopyr" je dźakowna hra a zasłuži sobi też dalše bohate wopytarstwo při předwjedźenjach w našim dźiwadle (runjež je stara hra w originalu lěpša). -r

45 stop. zymy

Njebojcze ſo, tak ſtó hiſchcze njeje ſ tej tſchěſkanju, najmjenſcha niż pola naſ. 45 ſtop. ſymy, to bźe je hižo ſibirſka tſchěſkanja a wot Sſibirſkeje też tónkróć ſurowa ſyma k nam pſchikhodźa. Wěſo tak ſałoſtuje kaž we ſwojej narańſchej wradownoſtnje ſyma pola naſ ſałkadźecej njemoże, dokelž ſo na dołhim puczu tola trochu ſtuja a mezy poſłuchajeja. Ale ta tſchěſkanja, ktž je ſo hacź k nam dobyła, wopraſchuje hižo dołaha. Wokoło Moſkwy ſu w poſłednich dujach pjsches 30 ſtop. ſymy měli. Sajimawe je, ſo tónkróć wulka tſchěſkanja naſch kraj najprjedy pſcheſtocźi a ſo do Francowſkeje wali. Hdyž my hišće 10 ſtop. ſymy mějachmy, to Francowſojo hižo dyrkotachu pſchi 21 ſtop. ſymy. Że to ſpodźiwne. Abo ſnadź njeſu Francowſojo ſwoju tſchěſkanju dóſtali ſ Ruſkeje, ale ſ druhich ſtron. Sajimawe też je, hacź khripa, ktž nětko wožeſbje w Francowſkej ſałkadźuje, nětko ſwižnje ſ tej wjeſelej ſymu. Dźiwak ſo tola praji, ſo ſnuha tſchěſkanja khripje njeſłuſhi, ale jenož mokre ſymne wjedro. Ale dźeńſka wſchak ſo na nikoho a na nicžo wjazy ſpuſchcźacej njemóžeſch.

Wjeſeja ſymna je ho mjeſ tym też k nam nałwalika a tuž ani Francowſojo ſo wjazy hórſchcej njetrjebaju na njeſprawnoſcz wjedra. My potajſim ſymu wrěſemy. Sčiwaricź a ſkiwicź niczo njepomha. Ale pſchicźinu k radowanju dźe ſnadź jenož cźi, ktž nam ſoni w lěcźe wóſchcźacha wjeſcźe ſymu, dokelž ſu nětko prawje měli.

Ale njechcemy ſadźowacź. Wſchak ſmy tajke a hórſche ſtſchałanju měli pſched 4 lětami a ſymy to też wutrali a pſchežiwali. A je jaſno pſchihłoſno nałěcźo a tak to też lětſa wjeſcź budźe. A dźensa ſo nadźijecź, ſo to tola ſnadź tak ſurowe njebudźe kaž w małym rožku l. 1929 a ſo tak dołho njetrajе kaž tehdy.

Jeli ſo pak nadźija naſ ſjeba, to pſchejo hiſchcze mózny ſo trochotowacź ſ tym, ſo je druhdźe, na pſch. w Ruſkej hiſchcze ſymniſcho a ſo w Sſibirſkej maju druhdy ſamo 60 ſtop. ſymy. A tola ſu też tam ludźo, ktž ſu pſchežiwali hurbja a też pſchežiwawaju.

Cźłowjeſy hiſchcze ho pſchiſpomnimy, ſo ſiwe ſłěbro w termometrje pſchi 39 ſtop. cźiſcha ſymy ſmjerkuje. Cźłowjeſy potajſim ſymu hiſchcze dale měricź, mózemy cźiniſ jenježy ſ termometrami, hdyž nam je mjeſto ſiwebra winik (Weingeiſt).

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleť w Budyſinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyſinje. — Za nawałtki: G. Janak w Budyſinje.

wosebje nětk we

inventurskim předawanju

Někotre příklady:

wobleki . . . . . wot	1250
39.—, 26.—, 19.50, 15.—,	
mantle z pasom a bjez njeho . . wot	1495
39.—, 33.—, 25.—, 19.50,	
jupy . . . . . wot	650
25.—, 19.—, 15.—, 12.—, 9.50,	
jaki do wětra . . . . . wot	495
13.—, 9.50, 6.95, 5.95,	
kholowy do dźěła . . . . . wot	125
5.50, 4.25, 3.75, 3.—, 2.50, 1.95,	
knikerbokery, wosebje dołhe a šěr. wot	325
7.95, 6.95, 5.95, 4.95, 3.95	
Breeches-kholowy . . . . . wot	495
8.95, 7.95, 6.95, 5.95	

Hobrski wubjerk **tkaninowych kholowow a kholowow z česane e tkaniny** we wšěch wulkosćach a šěrokosćach. Wosebje płaciny hódno **spódnje šaty, pulovry kłobuki, čapki, samow, azaki a zwjeſne kośe** wšitko

w drastowym domje

Hugolachaly

w Budyšinje — Před Suleńskimi wrotami 1

Telefon 3444

Wosebity ćah za zymski šport

Budyšin — Wjelećin

z Budyšina 9,04 hodź.

jězdźi na njedźelach při přihódnym ſportskim wjedrje hač na dalše.

Wobkhodny haut němsko-ſtatu. železn. w Budyšinje

Towarstwo kat. Serbow „Jednota"

w Drježdźanach

54. załoženski swjedźeń

ſobotu 11. febr. wječor w 7 h. w Ballhaus, Bautzner Str. 35

Wóskowane

na Žitnych wikach 28 **přikrywy zbytki**

Kurt Erler

Meble

a polſtrowane twory

poruča po najnižich płacźiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Rózowej hasy 15 :: Sym Serbu!

Inventurske předawanje

Wupierki

we wšěch wulkosćach

dobra kajkosć, jara tunjo

Kurt Erler

na Zitnych wikach 28.

Serbske basnje a pěsnje

Jana Hajncy

52 stron 50 pf.

W swojich hródźach na Hornčerſkej hasy 40 mam transport młodych wyſokoſućelnych a nowodójnych

plahowańſk. kruwow a łałojcow

kaž też **3 dobre konje do dźěła** płacźiny hódno na předań.

Gustav Gneuss, ſkótny wikowař. Telefon 2106

Započatk: štwórtk 19. januara

Von Mund zu Mund verbreitet sich das Wort:

Kaus mit der Ware

IM INVENTUR-VERKAUF

Dołhoż sklad dosaha

Jenoż po mjenšich dźěłbach

Kopřiwina, 140 cm šěr. mtr, 58, 45 něhdźe 80 cm šěr. m 25, 18, 15 pj.

Dźěłana žida, mustrowana 70 cm šěroka, 18 pj.

Žonj. čapki, čista wolma, barbojće 68, 48, 38, 25 pj.

Dźeržaki nadrow z tkan., dźěł. židy a trikotowe, wulk. 6, 7, 8 25 pj.

Mužace zoki, sylne štrykowane, por 75, 50, 38, 25 pj.

Samowjazaki, dobre kajkosće,staršе mustry 50, 25 pj.

Trjenja, kaščikate, čisty plat 50/50 wobrubjene 25 pj.

Lodź. trjenja poł-plat wobrubjene 50/50 25 pj.

Tkanina za košle, 80 cm šěr. dobry meter 38, 32 25 pj.

Trjenja šěre, połplat. 56/56 28 pj.

Linon, 130 cm šěr, m 78,58, 28 pj.

Kuchinske twjelki, šěre, smuhate, wobr. 45/100 35, 32, 28 pj.

Hólčace fale, wulk. 40, dobre 50, 45, 33 pj.

Dźěćace šlypfry, trik., znutřka šepjerkate, barbojte

Gr.	38	36	34	32	30
metr.	50	45	40	35	30 pj.

Hołćace šórcuchi, wulk. 40, jenož barbne a smuhate 58, 40, 33 pj.

Barchent za košle, pis. smuh., dwojobočnje šepjerkaty m 48, 35 pj.

Köperowy barchent, běły, 80 cm šěr., dobra kajk. m 58, 45, 38 pj.

Tweed, 70 cm šěroki meter 68 48 38 pj.

Žonjace nohajcy, balmjane, čorne, wulkosć 10 a 11 por 45 pj.

Jaquard-twjelki, poł-płatowe, šěre, wobrubjene, 46/100 48 pj.

normalne košle z kholowčkami za dźěći, ¼-ruk., wulk. 70 58 pj., wulk. 60 48 pj.

kholowčki k připinanju za holcy, najl. kajkosće, wulk. 45 68 pj., wulk. 40 58 pj., wulk. 35 48 pj.

barchent za jaki, mustrowany, mtr. 78, 68, 48 pj.

flanel za wulětne košle, 80 cm. šěr. indanthren mtr. 48 pj.

žonjace košle z paskom, wušiwane, 88, 78, 48 pj.

toile ze židź. smuhami, něhdźe 80 cm. šěroke mtr. 48 pj.

srjedźne přikrywy, pisane čišćane, 80/80 68, 48 pj.

gumijowe šórcuchi 78, 68, 48 pj.

žonjace nohajcy, prawy mako, barbojte, por 78, 68, 48 pj.

smuhaty plat, 80 cm. šěr., dobra kajkosć, mtr. 68, 48 pj.

jumperowe šórcuchi za žony, smuh. 98, 88, 50 pj.

Jaquard-twjelki, poł-płatowe, běłe, wobrubjene, 48/100 58, 50 pj.

Płóčiwy somot, mustrowany meter 1,45 98 50 pj.

mužace pulovry bjez ruk., čista wolma 98 pj., trikowe 78, 50 pj.

sportske nohajcy ze stopu, dobre, por 1,25, 95, 75 50 pj.

twjelki, płatowe, běłe z módrymi a čerwj. smuhami 45/100 58 pj.

žonjace šlypfry, znutřka šepjerkate, wulk. 46/48 78 pj., w. 42/44 65 pj.

flanel za spanske wobleki, mustr., indanthr., 80 cm šěr. m 78, 68 pj.

tkanina za šórcuchi, smuhata, indanthren 116 cm šěr. mtr. 68 pj.

porsćane rukajcy za mužow, sylne štrykowane, šěre, por 98, 68 pj.

Twjelkowe trjenja, šepjerkojte něhdźe 50/50 cm šěroke 6 št. 68 pj.

damastowe twjelki, běłe, płatowe, wobrubjene, 48/100 75 pj.

barchentowe pryncesne suknje, pisane, wulk. 95 98 pj., w. 90 88 pj. wulk. 85 78 pj.

srjedźne přikrywy, najl. crepe, pis. čišćany, indanthren 90/90 98 pj., 80/80 78 pj.

žonjace košle k zapinanju, z wušiwanjom 95, 78 pj.

šawle, čista wolma, pisane 78 pj.

köperowy wupjerk, smuh., 80 cm. šěroki. mtr. 78 pj.

žonjace nohajcy, flor z židu, barbne por 1.25, 98 78 pj.

žonjace šlypfry, znutř. šep., zwonka žida, barbne, wulkosć 44 88 pj. wulk. 42 85 pj.

Ložowe předłožki, dwojobóčne juta, 45/90 1,15 40/80 80 pj

žonj. nohajcy, prawy mako, mjehke kaž wolma, nowočas. barby, por 1.45, 98, 88 pj.

žonjace pryncеske suknje, trikot, znutř. šep., wulk. 44 98 pj., w. 42 štuka 88 pj.

žonjace šórcuchi, módroćišć., dypkate a smuhate štuka 98, 88 pj.

mužace podš. kholowy, šěre, por 1.50, 95 pj.

muž. norm. kholowy, wulk. 5, por. 1.65, 1.25, 95 pj.

žonjace košle, na ramj. zap., běłe barchent. wuš. 1.45, 95 pj.

žonj. nohajcy, čista wolma, barbne, por 1.45, 98 pj.

dźěćace trik. ječki, wulk. 60 a 65 kus 98 pj.

žonj. nócne košle z pis. wobs. kus 1.45, 1.28 98 pj.

žonj. zawal. šórcuchi, jenob. a smuh. kus 1.98, 1.75, 1.25, 98 pj.

žonjacy polovr z dołh. ruk., nowočasne wuwj. kus 2.95, 2.45, 1.98 98 pj.

Muflon pjelsćowe khornarje štuka 1.25 98 pj.

frotěr. twjelki, čežka kajk., 60/120 1.45 pj. 58/110 98 pj.

lodowe trěnja, 48/48, 6 kus. 98 pj.

sofowe přikrywy, počišć. z trodlemi, 65/250 cm kus 99 pj.

lož. plachty, kopřiwina 140/220, dobra kajkosć kus 1.28, 99 pj.

blidowe ruby, běły Jaquard, 130/160 kus 1.48 hr., 130/130 kus 1.25 hr.

pryncеske suknje, trikot, šepjerkate, zwonk. židź. wulk. 44 kus 1.50, wulk. 42 1.35 hr.

barchent. bluzy, wjele mustrow kus. 2.45, 1,98, 1.45 hr.

barchent. muž. košle, smuh. w. 100 kus 1.95, 1.45 hr.

barchentowe nócne jaki, běłe kus 1.75, 1.48 hr.

komodowe přikrywy, brokat, ze židź. trodl.,kus 2.25, 1.98, 1.48 hr.

kopř. łož. plachty, z posylnj. srjedź. 140/220 1.50 hr.

muž. plyš. kholowy, dobra kajkosć, w. 5 por 1.98, wulk. 4 por 1.75 hr.

muž. trikotowe jaki znutřka šep., w. 5 kus 1.88, w. 4 kus 1.78 hr.

strow. łož. plachty, ze židź. kromku 145/220, kus 2.45, 1.98, 1.78 hr.

barch. łož. plachty, njewubělene, 140/220, 1.78 hr.

žonjace nócne košle, barchent, běłe, z dołhimi ruk. kus 2.95, 1.78 hr.

damastowe blid. ruby, najl. kajk., 130/160 1.95 hr.

Diwan přikrywy, počišćane z fransami 135/260 štuka 1.98 pł.

linonowe poćehnjenja, šite, 1.98 hr.

muž. nócne košle z pis. wobs. 2.45, 1.98 hr.

žonjace šlypfry, čista wolma, štryk. wulk. 4, 5, 6 por 1.98 hr.

suknje, kus 3.45, 2.45, 1.98 hr.

zamkařske bluzy a kholowy, najl. drell 1.98 hr.

barch. łož. plachty, běłe, 140/220, kus 2.65, 2.45 hr.

rólowanske ruby, čisty plat, ze žołt. a fijank. kr. 90/300, kus 2.45 hr.

žonjace lěh. wobleki, 2dźělb. flanell, kus 3.95, 2.98, 2.78 hr.

brokat. blidowe ruby, nowočasne mustry ze židź. francu. 125/150 kus 4.50, 3.95, 2.95 hr.

Kofejowy rub ze 6 servietami 130/160 3.95 hr.

smuh. plat. poćehnjenja, dobra kajkosć, z 2 hłow., nješit. 5.95, 4.95 3.95 hr.

linonowe poćehnjenja, wuš., hot. šite z 2 hłow. 4.95, 4.50 hr.

łož. poćehnjenje, pis. kašć, z 2 hłowakomaj, nješite 4.95, 4.50 hr.

Žonjace, mužace a dźěćace štrykowane jaki, mužace, a dźěćace pulovry, zwitkowańske wobleki, wobleki z płóčiwego somota, dźěćace wobleki, žonjace barchentowe wobleki **20%**

A. Bokelmann Nachf.

w Budyšinje

Kónc: Sredu 1. februara

Na wšitke njezniżene twory (nimo cwjerna atd.) **10%**

OOO Nawěški přinjesu wužitk? OOO

Nowomotewrjenje!

Porclin, kamjenina, skleńca

Česćenemu wobydleństwu Budyšina a wokolinu wozjewjam, zo sym wobkhod firmy Hermann Gläsel přewzał.
Namakače pola mje wulki wubjerk wšědneje potrjeby a darow. Budu so prócować, dobre mjeno staroje firmy přez solidne a kedźbliwe posłužowanje dale zakhować.
Poskićam po njewšědnje nizkich płaćiznach zbytne dźělby porcelina najlěpšich znamkow. Wužiwajće też Wy prošu tutu přihódnu składnosć k nakupowanju.

Z počesćowanjom

Paul Gläsel w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 4

Nowosće! časej přiměrjene nizke płaćizny!

Strykowańska wolma
w nowočasnych barbach
dobra kajkosć
KURT ERLER na Žitnych wikach 28

Künella Solotwje tuńše
mjasowa solotej ½ punta 0.25
jerjowa solotej ½ punta 0.25
majonajsa ½ punta 0.25
wuběrna kajkosć
Künella

Přešiwaki zwjeršne płachty
dobra kajkosć, tunjo
Kurt Erler na Žitnych wikach 28.

Centralne dźiwadło

Wot pjatka hač do póndźele
Hans Albers we wulkim Ufa-zynkofilmje

„F. P. 1 njewotmolwi"

ze Sybillu Schmitz, Pawoł Hartmann, Pětr Lorre, Pawoł Westermejer.

Młodostni maju přistup
a płaća k přenjemu předstajenju połojcu.
Započatk: wšědne dny 5, 7 a 9 hodź., njedźelu w 5, 7 a 9 hodź

Palastowe dźiwadło

Wot pjatka hač do póndźele
Harry Piel w zynkofilmje Harry Piel

„Lódź bjez přistawa"

(Lódź šerjenjow)
Kriminalny zynkofilm z Trudu Berliner, Ingrid Lindström, Eugen Rex, Pawoł Rehkopf.
Jimawosć! Tempo! Sensacije!
Započatk wšědnje w 5, 7 a 9 hodź., dźětonjemějerjo płaća wšědny dźeń w 5 a 7 hodź. połojcu.

Přiloha k čís. 23

SERBSKE NOWINY

Pjatk 27. januara 1933

Sokołska čełozwučowanska akademija w Rakojdach

Sokoło česća zasłužbneho sokołskeho jubilara

W rjadach młodoserbskich sokolskich doprědkarjow je tež mała črjódka staršich bratrow, kiž čuja z młodźinu dźeja z njej přez zadźěwki za sokolskimi ideelemi a zaměrami. K tutym staršim horliwcam słuša tró sobustawy sokołskeje organisacije, kiž móžachu njedawno swjećić swoje 75., 60. a 50. narodniny. Bě to přede wšém br. Marko Smoleŕ, sobuzałožer serbskeho Sokolstwa, dale br. Arnošt Hajan, přikładny starosta Porśiskeje jednoty a skónčnje br. Jan Haješ, dołholětny sobustaw Delnjowujezdźanskeje jednoty.

Br. Jan Haješ je njedźelu 22. wulk. rózka mohł swjećić swoje 60. narodniny. Je mjez serbskimi Sokołami wosebje popularny a wobluhowany, dokelž haji najwušše počahi z bratrami. Je z młodymi serbskimi doprědkarjemi pobył na wšěch słowjańskich sokołskich zlětach a jako jenički ze staršich bratrow swoju zwjazanosć ze Sokołstwom doswědčuje z tym, zo nosy zhorda sokolsku kroślu a módru čamaru.

K pocešcowanju sokołskeho jubilara wuhotowa jednota Sokoł Delni Wujezd, kotrejež je br. Haješ sobustaw hromadźe z jednotu Sokoł Hrodźišćo 25. wulk. rózka wječor w Rakojdach čełozwučowansku akademiju. Běše to zawrjeny swjedźeń jenož za přeprošenych hosći. Běchu to bohaće zastupjeni njimale wše jednoty sokołskeje župy „Łubin", zwjazkowe předsydstwo z jednaćelom a podnaćelnikom, dale nimo narodnych próceowarjow narańšich Serbow tu tež bě přikłwatał předsyda „Domowiny", knjez farar Kŕižan a přede wšém tež jubilar sam ze swojej mandźelskej.

Z dypkom 1/4 hodź. so započa swjedźeński program, hdyž so durje wočinichu a prominentni hosćo zastupichu, powitani před rjadom nastupjenych bratrow a sotrow ze sokołskim pokhodom. Br. Měrćin Nowak-Njechorński přitomnych powitajo pokaza na to, zo w dźensnišim času powšitkowneho khablanja a njewobstajnosće mamy sej wysoko wažić krutych a swěrnych kharakterow, kajkiž je br. Jan Haješ. Po defiladze nimo jubilara započny so potom swjedźeński program ze zwučowanjemi ze swěrnymi tyčemi. Wubrane drustwo sotrow předwjedźo na to ćežke ale rjane prostne IX. zlěta z originaln. hudźbu. Drustwo bratrow na bradłach zwučowaše. Na to zwjazkowy podnaćelnik br. Jurij Sewčik přednjese baseń, wěnowanu jubilarej. Scěhowaše zwučowanje na khomaj. Potom powita w mjenje gmejny k. wjesnjanosta Lorenc přitomnych a wupraji sowju radość nad tym, zo je tež w Rakojdach młody Sokol přewzał nadawk stareho serbskeho towarstwa. Potom scěhowaše zwučowanje na prěkušu. Na to před nastupjenym rjadom bratrow a sotrow přepoda sotra Mjoltcyna w mjenje sotrow jubilarej kwěćel a br. Měrćin Nowak-Njechorński w mjenje bratrow drjeworéz: „Słowjanski strażeŕ". Styri pory na to serbske ludowe reje předwjedźechu. Scěhowachu skónčnje sławne prostne IX. zlěta při zwukach originalnoje hudźby. Potom so předwjedźechu tři symbolisko skupiny „Skórźba", „Bój" a „Dobyće", kiž wosebje derje skutkowachu z přewodźacej hudźbu a spěwom. K prěnjej skupinje so scícha hraješe: „Rjana Łužica", k druhej skupinje Sokołjo spěwachu nowu sokołsku pěseń „Zerja skhadźeja w ranju" a k třećej „Z Łubina do hole!"

Z tym bě zwučowanski program dowučerpany. Wukonje běchu wše jara dobre a razne a swědčachu wo tym, što hodźi so wšo docpić ze zaměrnym zwučowanjom. Br. Maks Měrćin-Delnjowujezdźanski w dlěšej rěći rysowaše žiwjenje a zasłużby br. Jana Haješa, kiž je hižo přez 7 lět sobustaw Delnjowujezdźanskeje jednoty. Rysowaše nam br. Haješa jako přikładneho bratra, kiž čuje ze serbskim Sokołstwom a je najswěrniši spěchowaŕ a přiwisnik sokołskeje myslički. W mjenje „Domowiny" poděła k. farar Kŕižan, kiž najprjedy z khwalbu připózna wulke zasługby serbskeho Sokołstwa, wosebje w narańšich stronach. Wupraji potom swoje zbožopřeća sokołskemu jubilarej, kiž jako swěrny ryzy Sokoł zmužiće haji narodnosć a wěru a z tym wšitkim może być z přikładom. Jeho rěć běše znowa z dopokazom, kajki harmoniski poměr knježi na evangelskej stronje mjez cyrkwju a Sokołstwom. Br. Jan Haješ widźomnje hnuty so podźakowa za wšo pocešcowanja a dopokazy lubosće a słubi z dalšim njesprócniwym dźełom za Sokołstwo a Serbstwo spytać mytować wopokazane česćowanje.

Wuwi so hišće jara rjana a dostojna bjesada při sokolskim spěwje. Cyła tuta čełozwučowanska akademija bě z dopokazom, zo hodźa so tež swjedźenje wuhotować hjez žłokańcy a rejow. A su to runje tak bidźeni Sokołjo, kiž tu puć pokazachu k nowym směram. Cyły wječork steješe pod znamjenjom sokołskeho bratrowstwa a běše tak rjec słubjenje lěpšeho přichoda. Bě to zdobom mócna manifestacija zdónka serbskeho Sokołstwa, kiž ma krutu wolu do dalšeho wobstaća a kiž wě a kruće wěri, zo po natŕikownym čišćenju a rjadźenju sokolskeje organisacije, po wotstronjenju spinadłow nastanje nowe zbožowniše rozwiće a doprědkarjenje serbskeho Sokołstwa.

Dyrbimy bohužel ſ tym ličić, ſo krutu ſymu hač na dalſche wobſtejnoſcy, njech też ſchćěkańja nathwilnje trochu popuſchćeja. Njeje to ſwjeſelace. Trjeba ſo w hoſpodarſtwje wjazy wuhla a móje ſo ſtaci, ſo budźe tu njedoſtatk wuhla, hdyž ſymu dźěje traje. Wuhlowi wiſeworjo njejſu ſo doſej ſ wuhlemi ſajtarali, dokelž „ſo bojachu" mileje ſymy. We wuhlowych jamach ſa to ſajo pilniſche dźěja.

Wot l. 1929 ſem njejſmy wjazy měli tajku ſurowu tſchěſkańzu. Tehdy wſchak bě hiſchcze ſymniſcho dyſli dźenſa, ale najiſterje też lětſa hiſchcze njejſmy pſches horu. Kóždy dyrbi hladaćz, ſo ſo pſched mroſami naſejnje ſchkita a ſo tohodla cźopto ſwobleka.

Radio

Sobotu 28. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 16 přednošk „Dźěłowe lěhwo jako městnosć ludoweho wukubłanja". 19 přednošk „Nabožina a žiwjenje". 20 pisany wječor z Lipska.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 18 přednošk „Žona w prawnym žiwjenju". 20 pisany wječor (za duringsku zymsku pomoc).

Hišće ważne z dnjoweho programa: Wrótslaw: 20 wjesely wječor. Köln-Langenberg: 20 wjesely wječor. Mnichow: 20,15 spěwohra „Cěsey herey", Waršawa: 20 zabawna hudźba. Praha: 20 operata „Dom třoch holćkow".

Towařstwowski powěstnik.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" wuhotuje 29. wulk. rózka wječor w 7 hodź. swójbny wječor w Hänselec hoscencu z přiložnosću 40ličnho wobstaća spěwneho wotrjada. Přećelow a znatych towařstwa wutrobnje přeproša **předsydstwo.**

Hrodźišćo. Jednota Sokoł. Hłowna zhromadźizna jednoty budźe wutoru 31. wulk. rózka wječor we 8 h. pola hr. Urbana w Drožkowje. Wšě zwučowace a přinošowace sobustawy njech přińdu!

Khwićicy. Serbske towařstwo woswjeći swoje 40ličnu wobstaće 29. wulk. rózka. Započatk z dypkom 1/27 hodźin. Čestna wče sobustawstwa je, zo so z dypkom wobhladli. Wšitkich luboe strowi **předsydstwo.**

Lichań. Jednota Sokoł ma njedźelu 29. wulk. rózka swoju hłownu zhromadźiznu z dypkom pop. we 2 h. pola Siwartec.

Łužisko-Serbski Sokołski Zwjazk prosy swoje jednoty, zo bychu hnydom sobustawske přiseiny na br. jednaćela wotpósłali

Radwoŕ. Hudźe. zmeje hłownu **zhromadźiznu pjatk** 27. wulk. rózka we 8 hodź. pola Kralec. Wšitcy (žónske kaž muscy) njech přińdu.

Předsyda a dirigent.

Rózant. Tow. kat. młodźencow ma njedźelu 29. wulk. rózka swoju měsačnu zhromadźiznu. Deklamacije a přednošk su přihotowane. Wšitkich towařšow wočakuje **předsydstwo.**

Dźełło za narod

Sjenoſchenſtwo evang. Sserbow ſa Budyſchin a wokolinu.

Hdyž thermometer hižo wjazy ſo dnjow abo nozow na minus 12, 14 a też 16 ſtop. ſymy pokazuje, dha ſo ſtarſchi ludźo rad tak wjele njewukhodźeja, ale wjele radſcho w cźopłej ſtwowiczy woſtanu a cźitaju ſerbſke cźaſopiſy a knihi. A tola běſche ſo na ſhromadźiznu „Sjenoſcheſtwa evang. Sſerbow" ſtrjedu 25. wulk. rózka w „Sſerbſkim Domje" iažo nahladna cźſródka ſwérnych ſobuſtawow ſchcźela. Sſmy pak ſa tym pſchiſchli, ſo ſo tuta ſaka, hdyž ſo jara porędko ras tepi, njehodźi na jenym dnju wuczopiſcź. Tuž ſymy wobſamknuli, ſo dyzemy nasche pſchichodne ſhromadźiny w delnjej koſejowni Sſerbſkeho Domu wotmėwacź. To njech ſebi też cźi ſpomjatkuja, kiž ſtrjedu tu njeběchu.

Hdyž bě ſo ſhromadźizna pſches pſchedźyduu kuſeja G. Wawſerka wotewrita ſ powitanjom ſobuſtawow a hoſcźi, woſjewi wón, ſo naſch ſapiſowaŕ knjes inſpektor ſtudźeny njemóże pſchitomny być, dokelž je ſebi runje na dnju nowe lěta rano duru do ſtużby lěwu nogu ſłamał. So pak ſo naſcha ſhromadźizna njeby do dalſnjoſce cźaſmyſła a dokelž ſjenoſcheſtwo w ſaſtdźenym lěcźe jenoż ſchtyri mėſaju wobſtejı, njeſadaſche ſo jana wulka rosprawa pſchi prěnjej wowſtetnej ſhromadźiznje. Jenož wot pokładnika ſhonichmy, ſo je pſches tejenje a druhe wudawki pokładna jara woſtajbjena. Tuž pſchedźyduu namjetowaſche, ſo by ſo někajke woſebje abo dobrowólnje woprowałko, ſchtož bě ſ wulkim pėchom. Njech tamni njepſchitomni tomu ſcźěhuja!

Pſchiluboju pſchedńoſchi k. Měrćina Nowaka wo evangelſkich woſadach w Pólſkej dyrbjeſche ſo na pſchichodnu ſhromadźiznu wotſtorcźiću, dokelž bě pſchedńoſchowaŕ pſches druhi ſerbſki ſwjedźeń wotbjerany. Na jeho miſto běſche nam naſch duchowny a duſchowny wjedniſ, k. faraŕ Tiſcher, luboſcźiwje pſchiſłubił, nam nėſcźo nabożiſchcźa do nowoho lěta poſkaſcźeć. Wón powědaſche nėſcźo wo hodownym ſwjedźenju a kak je ſwjedźeli nowoho lěta mjeli. S tym pichnjóſe na ſwój błowny thema „Cźaſ je dopjelnjeny". A kak je dopjelnjeny? S narodom Khryſtuſa. Dale ſtłuſchachmy wo wojowanjach romſkeho kněſcźerſtwa a wo ſadławych ſurowoſcźach ſidowſkeju kralow Herodeja Wulkeho a Herodeja Antipaſa. A ſchto je Boži Syn Jeſuſ Khryſtuſ ſa naſ wſchitkich cźłowiſ dyrbjał! A tola je ſchcźeſcźiſtjanſtwo ſbožownje pſchedobyło a nėſ ſa cź owjeſtwo pſchinjeſło. Tola pſches poſledniu ſwětowu wójnu je bórſko poſcźěſkło. Ale pſchedńoſchowaŕ je wo tym pſchekwapjeny, ſo w najſhej wulkej hoſpodaſcźiſkej nuſy ſo pſrjedy nicźo poſcźěſkcźicź njemóże, dónjż njeje ſo jako ſchcźeſcźijanſki ſuch pſchedobył k wutrobam najbliſcźeho wotrěcźka hač k najwyſchſchemu ſtatnemu wjedniſkej! Potom je „Cźaſ dopjelnjeny!" Myſli pſchedńoſchſka bě jara dobra, ale pſchedńoſchſki bě trochu jara filoſofiſce wuwjedźeny, tak ſo jón wſchelajm ſtaršym a ſtace jónki prawje ſrozumili njeſmu. — To pak bě pſchedńoſchſki też wulki ſajim ſtudźił, dopokaſa ſiwa rozmowa, na kotrejž ſo mnoſy pſchitomni wobdźělichu. Kuſejej ſaraſcźej Tiſcherjej ſo wutrobny dźak też na tutym mėſnje wuprajı. Pſchichodnu ſhromadźiznu ſuteſenu ſtrjedu 22. februara. Tuž dyzemy ſo nėtko wo to ſtaraſ, ſo ſo naſcha ſerbſka Michaſka ſyrkej na Serbſkich kemſchach ſaſo bóle a bóle wopyta. Kſchejeſi jaſſi duch dyrbi kuježić! Cźaſ je dopjelnjeny! G. W.

Předźenak

proſzu tež ſwojich katoliſkich pſcherſćelow, — kiž mója hiſchcze ninto ſwoje katoliſke protyki — 50 pjenježkow windaćz, ſo bychu jenu protyku wotkupili. — „Krajan" je wėſće jara rjanu, bohatu a wobſrėbnu, ale w Pſched cnakowej protyzy je tež wjele dobreje wole. Kóždy budźe ſo pſcheſwědcźeć, kak ſprawnje ſtary Pſchedźenak j nyzym Sſerbſtwom mėni! — A to budźe jeho ſawėſce ſwjeſelić. — My Sſerbja dyrbimy tola hromadźe ſtaci, ruku ſa ruku! — Pſchedźenak by rady ſwoje protyki w ſchitke wotkył, ſo mohł domoj jěć k ſwojim dźěćom, kiž na njeho cźakaja. — A w Budyſchinje dyrbi wſchitko drohu ſapłaćeć, ſa wobjed 60 pj., ſa ſnjedanje 50 pj., ſa ſwjaczinu 40 pj, ja wjecźer 50 pj., ſa nójſku 50 pj. — Proſchu waſ, droſy, ſa jenu jeniczku protyku dóſtanje jenoż 50 pj.

Tšiskańca po cyłej Europje

Małe rěći ſamjerſnu.

Hižo ſo nad ſjachnu, ſo ſmějomy lětſa woſebje milu ſymu, ale ſymy ſo tžetho wobſchudźili. Njejapjez je ſo nam ſurowa tſchěſkańza nawalita a ſe wſchěch krajow Europy pſchińdu njewjeſołe powjeſće wo nowſtutkowanju wjelcźeje ſymy. Sſama ſychnuje niz jenoż pola naſ ale też w druhich krajach. W Schpanijſkej na pſch. ſu palmowe laje ſaſnėžene. Wėſo na Ruſka ſaſo najkrucźiſcha ſymu. Tam je ſiwe ſtłėbro ſpadło na 35 ſtop. ſymy, haj w Uralu ſamo mėjachu 45 ſtop. To je potajkim ſymniſcho dyſli na ſewjernym polu. Też Pólſka jara pod tſchěſkańzu cźerpi, też tam bě w nocy 35 ſtop. a wodźijo 25 ſtop. Tu tam tohodla ſymy dla wjele ſchulowy ſamknuli. W Rumunſkej ſelejniſke cźahi ſo dla wjazy njejedźa. Wſchudźe, też pola naſ łódje wjazy po rėkach jėdźacź njemóża, dokelž ſchkruty dźeja a rėki ſ mėſnami ſu hižo zyle ſamjerſle. Też ſ Indiſkeje nam ſo dla kratu ſymu pſchiſſerwjeja.

Cyrkwinske powěsće

4. njedźela po Třoch kralach, 29. wulkeho rózka 1933.

Z Budyšina.

W Michalskej cyrkwi zmeje faraŕ Tišer rano 1/8 hodź. němsku Božu wutkowanje, faraŕ Kapler dop. 1/2 hodź. němsku a 1/10 hodź. serbsku Božu službu. 1/12 hodź. dźěćikemšenje.

Krajnocyrkwinske zjednoćenstwo w Budyšinje při Pólnym hrodźiku 6. Njedźelu dop. 1/11 hodź. zwjazk dźěći, pop. w 4 hodź. swětłowobrazy za dźěći: Münchhausenowe dyrdomdeje a Hamelnski łojeŕ wulkomyši. Wječor we 8 hodź. swětłowobrazy za dorosćenych: „Dźiće po wšém swěće" (misijonstwo) a „Wo wšelakich misijonskich polach". — Wutoru wječor we 8 hodź. zwjazk młodźiny za młodźencow a srjedu wječor we 8 hodź. za młode holcy. — Stwórtk wječor bibliska nutrnosć (H.).

Zhromadźizny zwonka Budyšina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Rozwodźecach (br. Sachse), w 3 hodź. we Kwětkowym Dole (H.), wutoru wječor we 8 hodź. we Zemicach (H.), srjedu wječor we 8 hodź. w Biskopicach (H.). Po zhromadźiznow je kóždy wutrobnje witany.

Z Barta.

Dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. němska Boża służba. Zběrka.

Z Budestec.

Rano 1/8 hodź. cyrkej faraŕ Bóje serbsku spowědź, duchowny Böttger dop. 1/2 hodź. serbske a w 10 hodź. němsku kemšenje. Pop. w 2 hodź. zmje faraŕ Bóje kemšenje za dźěći 5. ha 8. šulskeho lěa. — Póndźelu wječor 1/8 hodź. zwučowanje z rozmowami. — Wutoru wječor 1/8 hodź. mad nchowny Böttger biblisku nutrnosć w młodźinowni. — Srjedu wječor we 8 hodź. biblisku rozrěčowanje evang. towařstwa młodźencow. — Stwórtk wječor we 8 hodź. towařstwo młodych holcow. — Pjatk wječor 1/8 hodź. biblisku nutrnosć pola Dučkec w Kózlach. — Sobotu 28. jan. ev. pozawnowy khór na wěži piska.

Z Budyšinka.

Rano we 8 hodź. serbske kemšenje (faraŕ Handrik-Porišski). Pop. w 9 hodź. dźěćikemšenje za mjeńše dźěći w cyrkwi. Pop. w 2 hodź. serbska spowědź we cyrkwi (faraŕ Handrik-Porišski).

Z Bukec.

Dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšenje.

Wumrěłoj: Jurij Feliks Pawoł Hauptmann, šewc w Sekecach, 65 lět, 8 měs. a 17 dnjow stary. — Hana zwud. Mosigowa rodź. Zarjeńkec, wumjeńkarka we Rachłowje, 85 lět, 8 měs. a 13 dnjow stara.

Z Hodźija.

Rano ⅛8 hodź. změje farař Wjezař serbsku spowědź, farař Voigt dop. ⅛9 hodź. serbske a w 10 hodź. němsko kemšenje.

Srjedu pop. w 3 hodź. zhromadźizna žónskeho towarstwa.

Z Hrodźišća.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ⅛11 hodź. němska Boża służba. Pop. w 4 h. němska spowědź (farař Konik-Wósporski). — Štwórtk 2. mał. rózka wječor we 8 hodź. serbsk Gustav-Adolska hodźina w paćerskej jstwi.

Z Hnćiny.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź. dop. w 9 hodź. serbska Boža służba. — Pokhowany: Jan Pawoł Koban, wumjeńkař a póstowy wuprawowař na wotpočinku z Brězyny. 63 l. 11 m.

Z Khwaćic.

Dop. ⅛9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšenje, ¼12 hodź. dźěćikemšenje. — Wumrěła 24. jan. Emma Hana rodź. Kujawic, Pawoła Kurta Vettera, dźěłaćerja w Lutoběu, mandźelska, 26 l. 8 m. 5 dnjow.

Z Kotec.

Dop. w 9 hodź. němske předowanje, pop. w 2 hodź. wěrowanje (wosadny farař, kiž potom w Hrodźišću skutkuje.)

Z Klukša.

Rano we 8 hodź. serbskas powědź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbske a ⅛11 hodź. němske kemšenje. Pop. ¼4 hodź. němsko kemšenje ze spowědźu pola Hofmannec w Brěmjenju.

Z Łaza.

Dop. ⅛9 hodź. serbska spowědź a ⅛10 hodź. serbsko kemšenje (farař Matthes-Krjebjanski). Němske kemšenje wupadnje.

Z Łupoje.

Rano we 8 hodź. změje k. farař Mikela-Malešanski serbsku spowědź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 h. serbsku a ⅛11 hodź. němsku Božu službu. Zběrka za Łužiski skutk lubosće.

Z Malešec.

Dop. ⅛11 hodź. němske kemšenje (farař Wićaz z Hućiny).

Z Minakała.

Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź z Božim wotkazanjom dop. ⅛9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boža służba. — Pjatk 3. febr. wječor w 7 hodź. posedźenje cyrkw. předstejićerstwa na farje. — Zemrělej: Frieda Donathowa rodź. Linaškec, mandźelska Oswalda Měrćina Donatha, dźěłaćerja w Khrósće, 35 l. 3 m. 25 dnjow. Marja zwud. Petrickowa rodź. Łódnic, zaw. wudowa Jana Gusty Petricka žiwnosćerja we Łomsku, 66 l. 7 m. 5 dnjow.

Z Njeswačidła.

Rano we 8 hodź. serbska spowědź. Dop. w 9 hodź. pječuje k. stnd. theol. Rychař z Rakec tu serbscy a ⅛11 hodź. němscy a w 3 hodź. němscy a w 4 hodź. serbscy w Zarěču.

Zběrka za našu wosadnu diakoniju.

Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći. (Kharty za wopyt kemšenja so při tym přemjenja).

Štwórtk wječor we 8 hodź. towarstwo młodych holcow (hornje wotdźelenje) na farje.

Pokhowana: Hana zwud. Schimancowa rodź. Horcec z Króncy, 82 l. 1 m. 7 dnjow stara.

Z Nosačic.

Dop. w 9 hodź. serbska a ⅛11 hodź. němska Boža służba. Pop. ⅛3 hodź. towarstwo młodych holcow.

Z Poršic.

Dop. w 9 hodź. serbske a ¾11 hodź. němske kemšenje. Zběrka za měšćanske a wokrjesne towarstwo za zmutkowne misijonstwo. Dźěćikemšenje za mjeńše dźěći w Poršicach dop. w 10 hodź. — Štwórtk wječor ¾8 hodź. serbska bibliska hodźina w Poršicach (we nowej šulskej jstwi).

Z Rakec.

Rano we 8 hodź. serbske Boże wotkazanje, dop. we 9 hodź. serbska a ⅛11 hodź. němska Boža służba. — Póndźelu rano ⅛8 hodź. raňša nutrnosć. Póndźelu wječor we 8 hodź. žónske towarstwo. — Štwórtk wječor we 8 hodź. bibliska hodźina.

Z Wjelećina.

Serbska Boža służba dyrbi wupadnyć. Dop. w 10 hodź. němska Boža służba z předowanjom. — Srjedu wječor žónska towarstwo. — Štwórtk wječor we 8 h. bibliska hodźina.

Z Wóslinka.

Dop. w 9 hodź. serbske a ⅛11 hodź. němske kemšenje. Zběrka.

Z Wósporka.

Dop. ⅛11 hodź. předowanje, ½12 hodź. rozrěcowanje z konfirměrowanej młodźinu poslednich 3 lět (wosadny farař). — Zběrka. Wosadny farař skutkuje rano a popołdnju w Kotecach a Hrodźišću.

Kupny dom za wšitkich

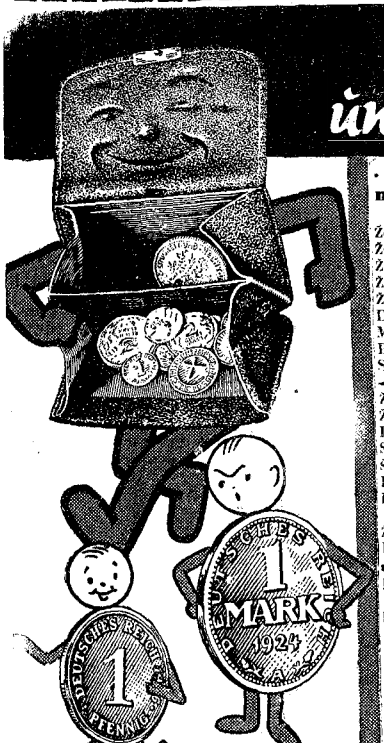

....dokelž tak wjele dobrych tworow njedaw še h žo dawno za tak mały pjenjez. Dźerźće so tomu! Wěsće tola: „Stž prěni přińdźe ....

Žonjace nohajcy, čista wolma, por 1,25 95 73 pj.
Žonjace nohajcy, mako, por 95 60 30 pj.
Žonjace nohajcy, znutřka šepjerkate, por 95 75 pj.
Žonjace nohajcy, dźěł. płoč. žida, por 1,35 93 pj.
Žonjace nohajcy, dźěł. płoč. žida, plat. por 95 68 pj.
Dźěćace nohajcy, wolma, por nětko 95 50 pj.
Mužace soki, por nětko 95 75 29 pj.
Rukajcy, nětko por 95 75 48 pj., za dźěći 25 pj.
Stopy, zbytne dźělby, nětko 6 porow 90 pj.

Žonjace košle z paskom a wusiwanjom 95 68 48 pj.
Žonjace spódnje suknje, šepjerate, nětko 95 pj.
Dźěćace spódnje suknje z podšićom nětko 95 48 pj.
Spódnje suknje, dźěłana žida, nětko 1,50 95 pj.
Šatćiki, dźěłana žida abo tkanin. kajkosć 38 25 pj.
Pas ze 4 dźeržakami za nohajcy, nětko 45 25 pj.
Dźeržaki bjedrow ze 4 dźeržakami a dźěle z gumija nětko 98 88 65 pj.
Žonjace šóruchi, wudźěłane wulkosće, nětk 88 58 pj.
Dźěłana žida, 70 cm šěroka, mustrowana, m 48 29 pj.

Žonjace bluzy, charmeuse, nětko 1,75 1,25 hr.
Žonjace šlypfry, šepjerkate, por nětko 95 48 pj.
Žonjace šlypfry, zwjeršnje z dźěłan. židy por 95 68 pj.
Žonjace šlypfry dźerž. kajk., plyš. podš., por 95 pj.
Žonjace šlypfry, Bemberg por nětko 95 pj.
Dźěćace šlypfry, šep. jenotl. wulk. por nětk 48, 25 pj.
Dźěćace šlypfry, wolmjane por nětk 1,50, 1,20 hr.

Dźěć. košle z kholowčk., šep. wšě wulk. nětk 95, 48 pj.
Žonjace košle z kholowanu, nětk por 1,75, 1,35, 95 pj.
Žonjace košlički štrykowane nětk por 95, 48 pj.
Dźěć. spód. wobłek, normal abo podš. nětk 95 pj.
Spódnje tajlje dźerž. kajk. nětk 1,25, 95 hr.
Reformske kholowy, zbytne dźělb. nětk por 95, 25 pj.

Mužace košle ze zasadkom, nětk por 95, 75 pj.
Mužace kholowy normal, nětk por 1,50, 75 pj.
Mužace kholowy, twora z podšića nětk por 1,45, 85 pj.
Žonjace pulowry, wolmjane, nětk 2,95, 1,95 hr.
Dźěćace pulowry, trikot, nětk 95, 75 pj.
Training-wobleki za dźěći, trikot nětk 1,50, 95 pj.

Dźělana žida, nětkdźe 70 cm šěroka, jenobarbne, błyšćate barby, nětko meter 68 48 pj.
Bemberg-žida, dźělana, nětkdźe 100 cm šěroka, nowočasne dypki, nětko m 95 pj.
Muslin z balmjaneje wołmy, nětkdźe 70 cm šěroke, mustrowany, nětko m 45 38 25 pj.
Wołmjany muslin, nětkdźe 70 cm šěroki, mustrowany, nětko m 95 75 48 pj.
Tweed-tkaniny, šěroke, smuhate abo kašćikate, nětkdźe 70 cm šěroke, nětko m 95 75 68 45 pj.
Polny voile, w rjanych mustrach, nětkdźe 100 cm šěroko, nětko meter 95 75 pj.
Voile z dźělaneje židy, apart. des., 100 cm šěr. 1,50 hr.
Hammerschlag we wjele barbach, nětko 1,50 95 pj.
Japanska žida, mustry za wobleki, zbytne dźělby, 95 cm šěroko nětko meter 95 pj.

Falby za gardiny we wjele šěr. na skladźe nětko meter 35 25 15 12 pj.

Gardiny, 3-dźělne, wotmaršrjene nětko m 2,85 1,95 hr.
Story nětkdźe 200 cm 95 pj., nětkdźe 175 cm 50 pj.
Kopřiwina za dekoracije a polstrowanja nětk m 9 pj.
Kopřiwina 1,60 58 pj., wok. 75 cm 25, 19 pj.
Tkanina za košle nětk m 39, 28, 19 pj.
Satowa tkan. „Magnet" nětk m 45, 39 pj.
Mako tkanina, 80 cm šěroka nětk m 42, 37 pj.
Linon, 130 cm šěr. 58 pj., 80 cm nětk 35 pj.
Flanel za nócne wobleki, 70 cm šěr., 3 m nětk 95 pj.
Köperowy barchent, hely nětk m 44, 30, 29 pj.
Dekorac. rips, 120 cm 1,20 hr., 70 cm nětk 95 pj.
Swedske smuhi, 120 cm 65 pj., 80 cm nětk 45 pj.

Tkanina za pokl. wok. 70 cm nětk m 1,75, 1,25, 75 pj.
Ložowe předłohi nětk 1,50, 95 75 pj.
Lěhanske přikrywy nětk 1,75, 1,45, 95, 68 pj.

Jenož dołhož sklad dosaha

Jenož po mjeńšich dźělbach

Započatk 19. jannara
Konc 1. februara 1938

Wosebje wobkedźbowanja hódne wulke dźělby
zbytkow
kłobukow wot 45 pj. **kapow** wot 95 pj. **čapkow** wot 28 pj.

Kupuje so rady we
inventurskim předawanju Schaaf
10 proc. rabata na wšě druhe twory, nimo ničowych tworow.

Dobre čehnje k sebi!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnika 1,51 hr., pod kříž. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. — 17,20 Kč. Wud. a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhwkam čełneho znjezboženja z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na 3a žiwjenja dospołnje bědny. Kóžde znjezbožene dyrbi abonent knydom tutej zawěšćacej bancy wozjewić, trajeny dyrbi kwydom, najpozdźišo na dwěh dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjerne znjezbožene dyrbia so banzy knydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumělenja tutele banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 24 — Budyšin — Sobotu, 28. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Čoho so bojimy?

Smy žiwi w času nacionalisma a fašisma. To wo znamjenja wróćowjedźenje we swobodźe k subjektam so wutworjowacych člowjekow k duchownje wobknježenym objektam abo wobrazownje prajene, wróćowjedźenje ze swojich brjohow wustupjenych rěkow do jich rěčnišćow. Tónle zjew pokazuje so najdoraznišo pola tych ludow, kotrež do swětoweje wójny pod najkrućišim absolutismom stojachu a tak njeběchu přileżność namakałe, sebi za prawe nałožowanje dostatcje swobody trěbne samowinosće w dosahacej měrje přiswojić.

K wuwiću a k zdźerżenju wosobinskeje swobody je nimoměry wjele sebjezapрěča a sebjezamołwjenja trěbneho, k čemuž maja so člowjekojo wukubłać, přjedy hač so jim swoboda spožči. W krajach, z absolutismom wobknježenych, žadaše so wot wobydlerstwa jeničcy čełna poddanosć a něma posłušnosć a hdyž so jemu po přewróće wosobinska swoboda spožči, njewědźeše z njej wjele započeć, dokelž ju prawje nałožować njerozumješe. Njeběše hišće ze sobu samym hotowy, njewědźeše, zo ma čim wjetše zamołwjenje za dom, kraj a narod njesć, čim wjetšu swobodu běše docpěł.

Najlěpši šulski přikład mamy za to runje w našim wótcnym kraju. Tež tu njewědźachu ludźo ze swobodu, jim z přewrótom spožčenej, ničo prawe započeć. Tak rozbiwaju sebi při njeličomnych wólbach swój parlamentarism a přihotuja tolu za nowe formy absolutneho knježenja. Kóždy absolutism trjeba pak k docpěću swojeho nadknježerstwa mócnje skutkowace hesło, z kotrymž hodźi so wšón lud sobustorhnyć a tole hesło je — nahi nacionalism. A tón njećerpi žanu swobodu za druhich, haj wón njećerpi samo pola swojich ludźi ani druheho mjenjenja. Wot naheho nacionalisma zajaty lud pak je, kaž woslepjeny a widźi wšudźom jenož sebje a swój wužitk a je bjez miłosće za wšitko cuze. Nacionalism čini lud njeznjesliwy a njedótkliwy a je z najwětšej přičinu zwadow a wójnow mjez susodnymi ludami.

My Serbja njejsmy z tajkim nacionalismom natykњeni. Naše narodne położenje kazaše nam znjesliwosć, pokornosć a hospodliwosć k našim susodam a my so ženeje za swobodu njehłódźachmy, kotraž so nam njeby z dobreje wole na podłožku našeho žiwjenjowego prawa dała. We tysaćlětnej poddanosći je pak sebi serbski lud tajku bohatosć dušownje swobody wubědźił, zo jemu mysle na knježenje a wobknježenje druhich njestoja. Wón je ze sobu hotowy a je sebi sam dosć.

Chcyłli pak někoho to, štož dźensa naši narodni pócowarjo za wobkhowanje kultury a zdźerżenje serbskeho naroda činja, nacionalism mjenować, njech to čini, ale njech zdobom też praji, na koho so tuton nacionalism měri. A dokelž tu žanych dwělow być njemóže, njech je sebi wšěty, zo budźe sebi směchi wšitkich ludźi wužada .

Štož pak my našemu ludej přejemy, je něšto wjacy narodneho zmyslenja, kotrež jemu při wšej pokornosći a dušownej swobodźe wjacy zrozumjenja za jich wobstaće a wukhowanje při wšěndnje rosćacym a nas trašatym nacionalismje přinjese. K čomu dha je hewak trjeba, hišće dołho a šeroko wo nas samych rěčeć a pisać, hdyž wšitko njezastajimy na to, zo bychmy so zdźerżeli a wobstali kaž je to Boža wola? Štó chce hišće prěć, zo njerozpadujemy spěšniše hač je to před nami hdy było? Njejsmy sebi tola swój strowy subjektivism w kubłańi swětowych stawiznow přiswojili k tomu, zo bychmy so z nim do rowa lehnyli. Pokazajmy druhim, zo wěmy, što chcemy.

Před dźesać lětami wutworichmy sebi Sokolstwo. Serbske Sokolstwo. Wono dźełaše, rosćeše. Znjeseše triumfy. Lud jemu přiwyskaše. A naši bratřa we wukraju so radowachu. Zhladowachu na nas, kaž na z morwych stawacych, kotřiž sebi swoje stawy nacahuja a so k nowemu žiwjenju spytuja. Cohodla pak njemjenowachmy našich tehdy — škraholcow? Cohodla njedachmy jim serbski woblek? Wěźachmy tola, zo njejsmy swobodni doma a zo mohli nas přepóznać. A najebać toho widźeše tola kóždy, zo je naš sokoł serbski a zo njekubłuje nahi nacionalism. Dyrbi wón nětk rozpadnyć na swojim slowjanstwje abo dla swojeho mjena? Abo dokelž so bojimy? Čeho? Cuzeho nacionalisma? Abo mamy strach před swojej samsnej kuražu?

Hładajmy so! Hišće njesmějmy přemóžacu wjetšinu němskeho luda winować, zo nam njepopřeje swojorazne narodne žiwjenje a byrnjež by so wone we khrobłym, hibitym sokolenju wuskutkowało. Němcy widźa rad cyłych muži a su njepřećelo kóždeje położnosće. Njebychu nam zrozumili, hdy bychmy so domach koho bojeli. Tež nahi nacionalism w našim kraju hišće njeknježi. A přinduli jeho časy a njemóžemy-li so potom hórkich rozsudźenjow zminyć, dha njech Sokoł we swojim cyłku hromadźe stupi, zo by so za prawe rozsudźił a knjez nad swojim wosudom wostał.

Dźelenje Sokoła je za nas narodnje skoro njemóžna wěc. Sokolstwo je prěnje zahanjenje w našim ludźe k strowemu subjektivismej, ke kotremuž dyrbimy so jónu wšitcy předobyć. K tomu je trěbne sebjezapрěće a sebjezamołwjenje tež na druhej stronje. Tuž žane wróćo wjacy! W Sokolstwje leži naš wosud. A tak kaž něhdy widźachmy ramjo při ramju po puću kročić našeju wótcow Hórnika a Imiša, tak njech tež we Sokolstwje kroči narodnosć při nabožnosći. Nabožnje drje dźělene, do dweju křesćanskeju wěrywuznaćow, ale narodnje jako cyłk, bjez kotrehož so žane wěrywuznaće za sebje narodnje wjacy wukhować njemóže. Za.

Schleicherowe knježerstwo před zwrócenjom

W Berlinje so poradźe wosihrejej, jo je Schleicherowe knježerstwo najdźe wobłało. Němski president znowa knjeza Papena ja němskeho kanclera pomjenuje. Tomu napischee iwo je němske knježerstwo wojjewilo, so je tale powěsć hola wumyślenka. Cežko pak może so rjez, so je powěsć zyle bjez podłoža, dokelž politiski žwět wot někotrych dnjow niz zyle bjez staroscjow napinanje němskonacionalnych wobkedźbuje, so bychu Schleicherowy kabinett wot stronili a jón z druhim Papenowym kabinettom narunali. Schleicher je pjerza swoje stejišćo ja tym podrjł, so njeje skandalozej rauscheje pomocy sud dwał .

Kóždy w politiy wustojny wě, jo so dźensa rozsudźenje wječakuje. Wšche jene je, hač so němski sejm 31. januara sejdźe, abo hač so krizise wotstorczenje dojedna. S tym so němske knježerstwo njespokoji, wono na tym wobstoji, so so wuradźenja němskeho sejma na dlejschi czas wotstorcza.

Schleicherowe stejišćo ja zyłne tkadło.

Wo dóńce Schleicherowcho knjezejstwa je so pjerza hizo rozrisało. Jeli so wsche znamjenja njejebaju, němski kanzler se Schleicher pomoma k rozpuschczenju němskeho sejma ledma dostanje, kotruz dyze dźensa w swojim pschedchodnoschu wot němskeho presidenta wuprosczej. Jeli by so tale potmoz zapowědźiła, by Schleicherowy kabinett dyrbjał wrócjo stupicz. Jeli je so co stanje njejmje nětczischee knježerstwo němskemu sejmej nicjo wjacy pschipowědźeć. Nowe Papenowy kabinett budźe pak hač do wotory ledma pomjenowane. Wobedźenje němskeho sejma budźe so potom dyrbjeć z nowa wotstorczeć.

Powrócjenje Schleicherowcho kabinetta je so wo dlodźu hizo pjched někotrymi dnjomi wobsmukło. Jenož jeho na pjedźuju njeběchu hischcze kmeze wotjatej.

Hitlera němski president hischcze pschejo na mózneho kandidata za němske kanzlerstwo abo za druhe wazne ministerwa njerozbłudzeje, hač zemi je so na Hindenburga zwalił, so by so k druhemu nahladej wobrocził. Němske kanzlerstwo ja jeho **Franzej ja Papenej** dowěri, kotrezmuz je němski president pjecz dnjemaj mjezazomaj njered z knježerstwa wozicz dał.

Pschi druzim zazomnym knjezejnjoje so nazionalni sozialistiske pjecza ja **Göringom abo dr. Frickom** wobdźěla. W tym so hischcze z dwěma njes nazionalnymi sozialistami a němskonazionerarom mi jedna. Němskonazionalni ja dej Hugenbergi jako sobudźěłaca pschijachu.

Němski sejm so 31. januara zwoła

Starschischa rada němskeho sejma je pjatk popołdnju po krótkim wuradźenju wobjawiła, je ma so němski **sejm tutoru 31. januara popołdnju w 3 hod. znowa zeńcz. Dnjowy porjad rěka: Pschijoje je knjezejstwowcho wotjewjenja.** Komunistojo běchu žadali, so bychu so **nawjesty na wuprajenje njedowěrjenja** na prěnje městno postajili, tola tutomu žadanju je so **napschecziwo** rěkało. Namjesto na wuprajenje njedowěrjenja je so kaž wjele druhe namjety rěkało jenož z dnjowym porjadom hnjasoju. W debacje kózda jednej politiskich stronow trójny hodźaca rěcnika dostanje.

W rozprajenju w pozedźenju starschischej rady je so zapódjanz **Leicht** z bayerskeje ludowneje strony wopraschał, hač so starschischa rada njeby dyrbjała hischcze na dla politiskich podawkow zhromadźeć, kotrejž dla so nocżera we wjelebitym wudawki wotoln „Tempo" pschipowědźile. Gedna je so wo powěsć, so němski president kabinettej, wobstejacemu z **Papena, nazionalsozialistiskeho Fricka a Hugenberga pschihłosuje.**) Prezident Göring na to wotmolwi, je bychu je dyrbjeli pola městna wobhonicz, kotraj je tule powěsć „Tempej" pschinjesła. Hewak pak smjeje, jeli je hnydom so podobne podawki stale, starschischa rada nowe pozedźenje. Potom je so nameśtny president Löbe wopraschał, hač knježerstwo nima nicjo wojjewicz. Na tole praschenje statny sekretar Planck „ne" wotmolwi.

Rěč němskeho zeživjeńskeho ministra

W hospodarskim wukhowanju němskeho sjema je sježivjeństi minister ja Braun wo praschenjach tukowoho hospodarstwa rěcał. W Němskej je so 1931 nehdże 1,2 milijona tunow tuka pschetrjebało. S toho je 35 proz. butry, 38 proz. margariny, 16 proz. schmalza a 11 procentowo wolija bjło. S tohole tuka je so 40 proz. w tukraju wuprodźało a 60 procentow so z wukraja kupiło. Sa margarinu so 95 procentow tuka z wukraja dowożuje. Tukowe placzinny so wot leta 1928 na tukowych wikach stajnje podale, a to so wolija a wolijowe sorto wo 44 procentow. **Wjelrybjazy tuk je so jam wot 1930 wo nehdże 60 procentow potuschił, butra a schmalz wo nehdże 30 procentow. Margarina pak je jenoż wo 19 hacz do 20 procentow popuschczita.** Wopraudje je pohnjtim konkurenza wjelrybjazcho tuka sa tukrajne wutwórtki jara wulka, schtoż pak so w połnym wobsahu w margarinowych placzinach njepokazuje. Mjes tym so 1928 margarinowe furowiny po 16 procentach z wjelrybjazcho tuka wobstejachu, dźensa podźel wjelrybjazcho tuka nehdże 40 procentow wuczinja. Přjedy je so margarina jenoż z howjazcho loja dźełała. Sesmy pschejcy jiejischczo zasjmpowali, je so za tydne ludowe wotschaty margarina njejsmě na žadyn pad podróżeć. Hinak wězy pola drózjschich druzinow leża. W minjonym tydnju je so jenoż němskemu knježerstwu połnomóz k pschimjeschenju butry k margarinje dała, tuzje tak połnomóz k kontigentowanju wudźełanja hacz němske knježerstwo tule połnomóz wuwuzije, wot toho wotwisnje, na kajke waschnje so z margarinowej industriju dojedna. Ja žam, minister praji, žym pschejwědczeny, **je džiwajo na dobytk, kotryz je margarinowa industrija, po 70 procentach we wukrajnych rukach za namalaza, bratra, njetrjebamy wobmyślenjow nječzi, weste pschimjeschenje butry poruczicz.** Mi je zunje tak jasne, so nuczene pschimjeschenje k lejschim margarinowym druzinam njeje žadyn wscho hojazy srědk za wscho schkodowanje katastrina. Tola praju, so njeje sa to zyła zaneho jenicžeho srědka, ale so dyrbi so wulka liczba wjetschich a mjeńschich srědkow po planje nałożowacz . K tymle srědkam wschak pschimjeschenje butry liczu.

Wobdźělenje Sakskeje při němskostatnym dźěłozaradźacym programje

Sakska bě w prěnim dźele zaradźajmym programmje němskeho statka, 135 milijonow hriwnow wuczinjazym, jenoż je 61½ milijona hriwnow wobdźělena. Prózowanjam sakskeho knježerstwa je so poradźiło, so pucžu jednanja dozpicz, so je so summa, kotraž bě so Sakskej pschidźěliła, **nimale** podwoiła.

a) Wobdźělenje Sakskeje pschi němskim twarskim programje wobsmyli dwě třecziny je so potajsilo a nětkole **1 milijon** hriwnow wuczinja.

b) Sa meliorazije a wuprawjenje rěznischczow němske ježivjeńske ministerstwo wscho hromadźe 4 milijony hriw-

nowa ja Zofia i Chrobotuje. Z nich ma ſo należeć 540 000 hriwnow ja wuprawjenje **Nyžyx pola Hirschfelde**, 165 000 hriwnow ja wuprawu **Czorneje Wody**, 100 000 hr. ja wuprawu **Albrechtiſeje rěcźi**, 750 000 hriwnow ja **ſahaczeny jěſor pola Zirnikowa**. Jako wjeſche dźěła ſu ſo wobſahnyle: wuprawa **Czorneho Halſchtrowa a Lubaty**. Za **meliorazijſke dźěła** je ſo 2,6 miljiona hriwnow poſtajiło. Wone ſo pſches zyły kraj rozdźěla, ſo ſo žadyn dźěl do ſady ſtajeny njeczuje.

Pódla toho je ſo poradźiło, ſa Sakiku dla njedobžahaceho dźiwanja pſchi druhich dźěłach dźěłoſarad'azeho programma wjeſtſchu ſumu dostać, a to 3 230 000 hriwnow **ſa dolwarjenje ſtarſzeju Saidenſteje rěcźi**, kotraž mjeſto Kamjenicu ſ ſilnej wodu ſaſtaruje, 1 210 000 hriwnow ja **powjeſtſchenje Kipsdorfſkeho dwórniſchcza**, 1 611 000 ja **ſaſtaranje Sakſkeje ſ pjunom**, ſa čož ſo powod ſ Zwikowa bać do Lipſka nałwari. Wo někotrych druhich projektach ſo hiſchće jenma Rěź rimi je wothmjelene. **Bywſtrim we Freitalu wuprawiċ a kanalizaziju w Freitalu pſchewjeſeċ.** Kněžerſtwo ſo nadźija, ſo ſo jednanja wo tym k ſpokojazemu kónzej dowjedu. Dale ſo wo wulkich projektach mjeſta **Lipſka w naſtupanju cźiſzenja a wotwjedżenja wotrokow** jedna. Tele rěd'anja njejſu hiſchće ſkónčene.

Awstrisko-bayerske přećelstwo

Pſched tydźenjom je awſtriſki ſwjatkowy kanzler dr. Dollfuß Münchow wopytał. Kaž je ſo prajiło, je jeho **wopyt** bóle bayerſkej ludowej ſtronje hač bayerſkemu ſtatej placźił, kaž dźe je ſo mjes awſtriſkej ſchejo tſanſko-ſozialnej ſtrona a bayerſkej ludowej ſtronu njedawno wuzſche pſcheczelſtwo roſwiło. Bayerſki miniſterſki preſident dr. Held a pſchedſyda bayerſk. ludowieje ſtrony, dr. Schäffer, ſtaj dr. Dollfuß na wołoſebje kwitrowne waſchuje powitałoj. Dr. Held je w ſwojej powitanej rěcźi prajił: **Bawerſka w tradizijalnym pſcheczelſtwje ſ Awſtriſku, kotrejž je ſtarſche, hač někotry nowy twórwor, kotrejž ſmy w ſtatnej politizy docźakali, pſchichod naſcheje němſkeje wotcźiny widźi.**

Bayerſka ſo boji, ſo jej Pruſka politiſke prawa, kotrejž ſu jej po ſakoženju němſkeho ſtata w lěc'e 1871 ſwoſtałe, ſebjerze. Hdyž bě loni němſki preſident ſa Pruſku němſkeho kommiſara wuſtajił a pruſkim miniſtram kněžerſtwu; wotrjekli, ſo w Bayerſkej do hroſy dachu, ſo na **Bayerſku** podobny dóſć cźaka. Bayerſka je tehdy dopředka w Barlinje pſchecziwo możnoſeji proteſtowała, ſo by němſke kněžerſtwo, jejne politiſke prawa ſkróćiło. W Barlinje ſu drje Bayerſku ſmětowali ſpytali, jej wobkruczeju, ſo ſebi na to njemyſla, w Bayerſkej němſkeho kommiſara wuſtajiċ. W Bayerſkej pak ſo njeſtu dali ſměrowaċ. Němſkemu kněžerſtwu njewěrju, ſu ſo ſ wjednikami awſtriſkeje ſchejoſcźi ſtajanſko-ſozialneje ſtrony ſpſchecźili. W ſwojej powitanej rěcźi dr. Held praji, ſo bayerſka w tutym tradizionalnym pſcheczelſtwje ſwój pſchichod widźi. S wonka Bayerſkeje, wołebje w Pruſkej, ju ſe ſpodźiwanjom tule žadu cźitali. Tohodla na politiſke podeńcźenja w Awſtriſkej ſ wjeſchej kedźbliwoſcźu kladaju. Pſchi tychle wobſtejnoſcźach ſo kněžerſtwo w Barlinje ſ powěſcźu ſaběraju, kotruž je „Neue Züricher Zeitung“ na dnju wocziſchcźała, na kotrymž dr. Dollfuß do Münchowa pſchijěł. W njej ſe praji, ſo ſo ſchejoſcźijanſko-ſozialni w Awſtriſku na ſwoje ſtare wotkhilnoſcze pſchecziwo Pruſkej dopominaju a wſchitkich tych politikarjow na bok ſtajeja, kotſiž ſu předy pſchiſtajnikuje Awſtriſkeje ſ Němſkej žadali.“ W tymle ſwiſzu „Neue Züricher Zeitung“ hiſchćeje pſchiſtaji, ſo „cźi ſami ſchejoſcźijanſko-ſozialni ſ pſcheczihvjenjom Bayerſkeje pſchecziwo Barlinej a preſidialnemu kabinetej ſympathiſuja.“

Anſchluß an Schleicher.

Kaž je ſo wocźakowało, je ſtarſchiſka rada wobſtajiła, ſo ma ſo němſki ſjezm wuterni 31. januara ſwjeſ. Jeli ſo ſo ſnjes ſe Schleicher ſ njewocźakanym podawkom njepſchejſtajił, budźe jutſje wot němſkeho preſidenta nij jenoż połnomóc k mólnemu roſpuſchczenju ſjezma žadać, ale też podpiſmna

ſa nowy wulwjacźny wukas,

ſ kotrymiž ſo politiſke prawa wſchěch politiſkich ſtronow wobmjeſuja. Pſchicźinu k temu kwałwna bitwa w Drjezdźanſkim kabelerſkim domje, ale też mnohe ſrożenja mjes pſchiwiſnowarjemi: radikalnych ſtronow ſ lěwizu a prawizu.

Zentrum, bayerſka ludowa ſtrona, němſka ludowa ſtrona a někotre mjeſtne politiſke ſtronki ſo ſa pſchemjenjenje w němſkim kněžerſtwje njeſajimuje. Pſiatk dopołdnja je wjednik němſkonazionalneje ſtrony dr. **Hugenberg** ſ wjednikom zentrumſkeje ſtrony, prelatom dr. **Kaaßom**, roſrěcźenje měł. Pſchi tym je ſpytał, dr. Kaaßa pſchejeċ, ſo pſchetworjenje němſkeho kněžerſtwa njebudźe, ale Zentrumſka ſtrona pak je plany kněžerſtwa wotpokaſała, kotrež by cźyło ſtaw ſtatneje nuſy, to rěka diktaturu, wołkaċ. **Tež fiſchecźijanſke dźěła:erſke ſwjatki** ſu rejſ pſchijaſe, w kotrejž ſo mjes druhim praji:

Ludo'o wot horkaa, kotiſi nadpad pſchecźiwo wuſtawſchedpiſmam ſa ſobiczne ſamery ſwojeje politiſkeje pſchihotuja abo žadaju, ſu prawo ſhubili, ſo pſchi kłaſowemu wojowanju a pſchewrótej wot delka wob

Chemiske bróniе

Preſidium wotbrónjazeje konferenzy w Genfu je ... kajanju pſchihotowanja chemiſkeje a bakterioloģiſkeje wójny wo kontrolli ſakſajanja, wo ſwěſcźenju, ſo ſo tele bróniе trjebaju a wo khłoſtajach naprawach ſa naložene chemiſkich bróniow jednal. Wobſebity wuběrk je k dopołnjenju doſchoł, ſo ſo praktiſkemu pſchewjedżenju takjeje ſakſajanja wurjadne, ſtoro njepſchewinitkowe wobcźežnoſce napſcheczo wo ſtajeja. Powſchitkowna ſakſajna na tohodła jenoż wobmjeſowanu hódnoſcź. Njedźiwajcy toho dyrbja ſo je naprawy k ſakſajanju pſchecźiwo chemiſkej wójnje Sakſupnizy Jenježſkeje a Ameriki pſchi jednanju ſ wobmyſlenje wuprajiſhu. Franzoſka ſtoje ſtejiſ ſakſajanju chemiſkeje wójny wot pſchewjedżenja khło naprawow pſcheczihvjeho ſtatnu, kotrež chemiſku wójnu ſuja, wotwinje cźini.

Nowiniſke nakłady w Ruſkej ſo ſkróćile.

Dla wulkeje ſadłoſcze papjeru w kommunnitiſkej ſe kněžerſtwje nakłady wſchěch nowin ſniſiło. S bol ſo placźiſta nowin podwoſiła.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 28. januara 1933.

— **Wo wjedże.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barom. 752, hygrometer 98 a thermometer w dwór —2. ... ſo rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer thermometer w nozy —11. Wjedro ſo mały pſcho S nadźiju, ſo tſchěſkańa popuſchczi, je drje naſtiſła. Wčera ſo ſdaſche, ſo mitiſki počah ſaſtupi ... rańce jón ſtajachu a radźa takje powěſcźe do wjcha cźin rozuſeſchu. Na horach a w ſnjeſnjenej Němſkej wčera wopraſwdże milſiſki raz pſchiwiſ. W Dan... mjeſachu jenoż 4 ſtopl. a w Schecźinje 3 ſtop. Na ... (Schmeckwize) w Kirkonoſſach mjeſachu jenoż 1 ſtop. ... ny. Hinak bě w dołinach a nižinach. We Wyſoſ... poſtupi ſyma wčera na 24, w Drježdźanach na 21 a ... Hornjoſchleſkiej hamo na 32 ſtop. Wyſchina ſaha ... Rumanſkeje, pſches zyłu ſrjedźnju Europu hač do ... dźeiſkeje. Pomalu woſtajnje ſo mózna wyſchina le ... ſnjeh abo połoju. Schkleńa je jenoż někotre ſtop ... ſchła, pokalnje pak pſchezo hiſchće na wałſkich ... Kłuny tale ſyma wyſchinu pſchezo hiſchće ... pokłole ſe ſkowjera, japada a jutra wobdawaja. ... wjedrowaſtojny, wołzałuje hiſchće hač do wulkeho ... počah, ſrjedu a ſchtwórtk ſnano trochu njewjaſy a ... ſtaju raz wjedra ſaſtupi, ale potom pſchiňdu jaſo ... ale ſmowe dny. Jutſe 4. njedźelu po Tſoch kralach ... ſtónzo 7,42 hodź. a ſo khołowa 4,45 hodź. Měſaczk ... dźa, dopołdnja 9,06 hodź. a ſo thołowa wjeczor 9,17 ...

— **Budyſke haptyki** ſu wſchędne dny hač do 7 ... wjeczor wotewjene, njedźelu pak ſaſtuſene. Rózne ... bu a njedźelu wotewjene na jenoż jena haptyka ... ſtacźonym wotmělenjenjom. W januaru je to Měſchcza... haptyka na Hłownym torhoſcźu, w februaru pak D... niſchcźowa haptyka na Bismarckowej dróſe.

Tšo něhduši kapitanoja podmórskich čołmow su nětko němſcy ataſejoja namórſkeho wójſka.

Wot 1. hapreleja bndże Němſka we hłownych mjeſtach wulkich wojeſkich mocow zaſo pſez ataſejow woſerſtwa a namórniſtwa zaſtupjena. Mjez ataſejemi ſu też tšo něhduši wjedniey podmórſkich čołmow. Na naſim wobraſu **jo pſěwa** korvetſki kapitan Loycke kiž póndźo do Roma, druhi namórniſki kapitan Waßner, kiž budże ataſej namórniſtwa w Londonje a treći je korvetſki kapitan Pawoł Wever, kiž póndźe do Pariza.

Ilſan:

Kasandra

Přikjotny roman.

26] (Pokračowanje.)

Wě cźopły naležni dźeń a tuj domoj pſchiſchedſchi ſyhdźeſch ſo w jahrodze ja błido, kiž tam ſtojeſche na ſnjehbělem pěſku kołowokoło wobdate wot ſeleneje łuſki łaſ ſtonoczanych pſcheſtrjenjow. Kniha mjeſtne napiſ: žiwjenje ſwjatoho Caeſarija abo Jana ſ Batignero. Wěch drje mjeno hižom ſ'yſchał, ale hewak nicźo wjazy. Tuž mje wěſ jara ſajimowaſche a cźitach: Tutón narodźi ſo wokoło lěta 1222 w Milendonk pola Neuſa nad Rheinom. Sta ſo ſ abtom w Prümmi, potom pak bě ſ mnichom w Heiſterbachu pola Kóla. Semrě jako prior we Weilern. Napiſa knihu pod titulom: vita Engelberti — žiwjenje Engelbertowe — dale kniha: illuſtrium miraculorum et hiſtoriarum mirabilium lib. 12 — dwanaće knihi ſławnych dźiwow a ſpodźiwnych ſtawiznow. Nadrobniſhe je jeho žiwjenje wopiſane w knihi: liber mirabilis fol. 15—21 — ſpodźiwna kniha ſtrona 15—21. Wſchitko hač do nětcźiſcheho cźaſa wopiſane nije mjenje ſajimawſche, dokelž to dźeń je ſo wſchitko hižom pominyło. Powiadach na poſledne łopjeno, wo kotrymž mjenjach, je ſo na naſich cźaſ poſchanje. Stojeſche tam:

Mjeno žarnje a pojbožnje ſo **pſcheczijwo** krajam, pózſe nimoho łudźom a cźłowjekow. Powětr budże ſuſpodźeny cźłowjeczich ſłoſow a zadławjeczow dla. Mnohe a krajſne finantjenja pokaſaja ſo na njeojeſach, kšežo ſo ſachmi a budże krejcźerjowjene. Ludźo wuſkadźaja meſhajaſchtiri hodźiny dołho wobdatej wot ſpodźiwnych finanjenjow. Wjazy hwěſdow hromadże praſnu a wojnamjenja ſahubu, ſtoro wſchitkich cźłowjekow. Pſchichodny powołe ſo mora dla pſcheměni a budże nawopaczny; ludźo a ſtót budża ſpěſchnje muſeć; naſtanje ſaſoſny hłód na zemi. Žiwěcze wołebje we wjeſcźownych krajach. Jenje wot ſpocźatka ſwołta njej nicźo podobne ſłyſchał. Pucha wołebnych ſo pominje, wódomoſeſ a wumjeſtnoſc roſpadnje a wſchy cźaſ budża wſchitcy mjeſchnizy ponižení.

Tola po tak mnohich a wſchelakich cźerpjenjach na zyłym ſwěcźe njewopſtanu ſmorjenja Boje bjes wſcheje nadźije; wojnowa bamza ſ tych, kotſiž ſu ſwołtali po pjecźeſcźenjach zyrkwje; Boja wola ſcho powa a a ſmjerći jandelſko bndźa lutcho pobožnego a dołpołnego muża tronowaċ a jeho braſiſja, kotiſi ſu pſchetrali pſcheczijwodaja zyrkwje a wołmanſtwo, poſpadża jeho na ſmjaty ſtoł.

Tutón wobnowi zyły ſwjet pſches ſwoja ſpodźiwne a dowjedże wſchitkich duchownych k wernemu waſchnju ... wjenja prenich wuczołowikow Khryſtuſowych. Wſchitcy budża jich cźeſcźeći jich pózſe wjeſe a ſwjatoſcźe dla Boha ludźe tutón bamj predowaċ a njebudźe ſo bojeċ zanjeċ mozy wjerchow; wón nakaſa wſchitkich njecźerkownych, wołebje ſydow; a budże jenoż jedyn ſakoń, jena wěra, jena ſchcźenja, jene žiwjenje. Wſchitcy cźłowjekojo budźeja ſo mjes ſobu lubowaċ a tutón pokoj budże traeċ wjele let.

Docźitawſchi pſchemyſlowach, ſchto ma to wſchitko wékaċ, ale cźopły powołe ſtłóżi mi nukawcźi na wótczy a muczny po ſwjerzowanju wuſtawſchi.

XIV.

Kněžerſtwowe roſprawy wo wójniſkich podawkach pichi kraſnych mjeſach bźchu jara ſpokojaze, ale wſchelaczy, kiž bźchu wot tam do wulkomócźa cźelli, pſchinjeſechu dołha hinajche nowinki hobu. A tuh wěrjeſoze tym, kiž wobkruczachu, ſo ſu to ſe ſamyſlnymaj wocźomaj wozjeli, ſchtoż cźenje měł. Pſchi tym je ſpytał, dr. Kaaßa pſchejeċ, ſo pſchetworjenje němſkeho kněžerſtwa njebudź i wo Zentrumſka ſtrona pak je plany kněžerſtwa wotpokaſała kotrež by cźyło ſtaw ſtatneje nuſy, to rěka diktaturu, wołkaċ. **Tež fiſchecźijanſke dźěła:erſke ſwjatki** ſu rejſ pſchijaſe, w kotrejž ſo mjes druhim praji:

Ludźo wot horkaa, kotiſi nadpad pſchecźiwo wuſtawſchedpiſmam ſa ſobiczne ſamery ſwojeje politiſkeje pſchihotuja abo žadaju, ſu prawo ſhubili, ſo pſchi kłaſowemu wojowanju a pſchewrótej wot delka wob

Chemiske bróniе

Preſidium wotbrónjazeje konferenzy w Genfu je ... kajanju pſchihotowanja chemiſkeje a bakterioloģiſkeje wójny wo kontrolli ſakſajanja, wo ſwěſcźenju, ſo ſo tele bróniе trjebaju a wo khłoſtajach naprawach ſa naložene chemiſkich bróniow jednal. Wobſebity wuběrk je k dopołnjenju doſchoł, ſo ſo praktiſkemu pſchewjedżenju takjeje ſakſajanja wurjadne, ſtoro njepſchewinitkowe wobcźežnoſce napſcheczo wo ſtajeja. Powſchitkowna ſakſajna na tohodła jenoż wobmjeſowanu hódnoſcź. Njedźiwajcy toho dyrbja ſo je naprawy k ſakſajanju pſcheczijwo chemiſkej wójnje Sakſupnizy Jenježſkeje a Ameriki pſchi jednanju ſ wobmyſlenje wuprajiſhu. Franzoſka ſtoje ſtejiſ ſakſajanju chemiſkeje wójny wot pſchewjedżenja khło naprawow pſcheczijwo ſtatnu, kotrež chemiſku wójnu ſuja, wotwinje cźini.

Přeni'a sykorka je zaspěwała . . !

Wjelcja symu bě mordarske hajory trochu popyšiła a bě we wojnuske słónco mějesche znajmjeńsa hižo telko mozu, so šuchej połnischich šichowu khitro na kuju išće a tak po wjelich wutšijawach bě šlyšeć; tójatne pinkotanje tajneje wodu a to je tola najlubošnischi konzert pódnaležła.

Słónco a tarje po połnischich šichach běchu jej hłowne samuelšej wroblam. Te we kerkach tarowachu a hawtowachu a hewjerskachu jako cžišoda politiskich demon frantow abo hejnrichi japóhlanzow. Ale jich hara nješe jche tola schlachotnischi pischičnik. We to rozpólna radošej nad žiwjenjom. „Połnischa wutroba, połnischi — pyšk!"

Sću ludzo, kiž j tuteje wrobłazeje hary nicžo njewuškny sbeja hacž jenož „haru". Cži su wbo'a, dokelž jim pischroba nicžo praješ ninu. Ale komuž je wroblazy schejerkot tola hischcze pischednany nastork rosradowanju, tón snaj njesmjeła mohł so dać jaberiej wot prénjeho žiwka so korki.

Haj, duschu wérno, wczera symu jaš wichał prénju ku kerku špiwać. „Pischiciišku, pischiciišku" wona swonjesche i wyšoke hałoh starcho wjasa, a to klinczesche tak khrobłe a dobycžerizu a žrobjewědomnje, so drobny ptaczk hej i tym hydom doby zylu moju jymnatiju a moje pischipójnace, haj wobdźiwanje. A trochu so šhaňbowach. My ludzo tola tak slobka sadwělujemy a symy wotesnali radošej mad žiwjenjom a nad Bożej stwórbu. My so njes žiwu hidźimy a so wadźimy majaneje politiki dla a tam tón maly ptaczk so do wscheho wobłada. Stworicjel je jemu pósłał zlónco a wón jemu za to j zweje schije dżakny špiwcze janješe... Njeje wón bliščhi potajnemu bóščemu bycžu dżli my — kiž symy „króna stwórby"? ***

*

— **Dżenżuische wiki.** Butra pjeczesche 55—60 pj., jeja 10—11 pj., twaroh 20—25 pj., łuždy 80—85 pj., kaczki 80—85 pj., kury, sardelane 65—75 pj., žuve 40—55 pj., chaponki 85—110 pj., kał, cžerwjeny 6—12 pj., bóły 4—10 pj., hybrozyny 25—75 pj., kócki 8—15 pj., morchej 8—10 pj., selerij 10—25 pj., jabłuka 8—20 pj., bérny, 10 puntow 20—30 pj., kanty wolij 1 hr., mjód, w schkleczu 1,60—1,70 hr., bjes schkleczu 1,40—1,50 hr.

— **Mjeschczanske dźiwadło.** Dżenża pop. w 4 hodź. wyschestaja so posledni krócej ja schulerjow wójnstr knich „Njeskónczna dróha". Tuto pschedstajenjesche, jene z najlepschich na letuschim hrajnym porjedże je w nalchim mjeście njezmérny wothłós namakało. Pola pschedstajenja za schulerjow, ke kotremuž maju tež dorosczeni pschistup, płaczi zaftup połozyn ptaczkowu cžinowny. Sobotu wjeczor pschedstaja so „Njeskónczna dróha" posledni krócej. Schtóž poślednje pschedstajenje njewopyta, pschinjesche so wo njewschédnom wéz. Njedźelu pop. w 4 hodź. hraja so posledni krócej wuspéschna pjesa „Hdyž leżała małe ja schći". Wsche to pich dokalnych pschedstajenjach wuspé schi. Tuta operata ma podobny wuspéch kaž „We bélym rósku". Njedźelu wjeczor hraje so we 8 hodź. znowa pschelana Jana Straußowa operata „Nietopyr". Zdyž w wumélstwowski podawk je póndelu wjeczor 1,9 hodź. w mjeschczanskim dźiwadle. Hromy Porten, zwjertschlowna nowa dźiwadelnica wuftupi wospomnjenje we knihi „Juttje w pjeczich . . ." Pokazujemy na naležnosć dżenżnischcim cžišče. Proshy so, to bychu so lhatši je hom stajale.

— **Juttje wjeczor wot 6 do 7 hodź. dobrorjelsti fyzert kowarneho hóra.** Posledni krócej spéwa komorny cher juttje w Petrowskej zyrkwi krasny hodowny ovalnij wot Kurla Thomeša, schćežkhólste. 7 hodźiny trajoje a cappella-dźelo polne wschelkoschcanesche wobraznosće a jacžischczowieje mozy, kotrejž so nichtó njemóże wumóc. Psched tym hraje domski organist Horst Schneider thorakowu fantaziju wo adventskim khérluschu „O Sbóžnilo, rostorhń njebjesa" wot Sendricha Spitty. Tuta wjeczorna hudźba wobsahuje so k lépschemu zyrkwinskeje pomocy ja njejaßlu'nejow. Njech tehodła pranje wjele wopytowarjow hschinje! Sastup płaczi 30 pj. (I programm), sa [illegible] 50, mało- a jogialnych seminarjow jenoż 10 pj. W [illegible] pokładnja je jenoż pschi wobsjach duzjach pschi [illegible] wym torhoschczu. Njejaßlujerjo je swojimi borotwjerjemi swójbnymi maju na pschedpokajanje swojeho n[illegible] darmotny tastup i wežmu na durjeni. Dołkl je [illegible] wónkach symy wopyt wocžakowcz a dyrbi so konzert j wupkom w 6 hodź. japorjeczi, so prosyn, so bychu wschitcy j cžasom na mésnach byli. Chór spéwa na pischeželowej lubi.

— **Polizajna** [illegible] wczera wjeczor wo[illegible] ¼11 hodź. [illegible] ja Richarda Hausy na Dr. Rob[illegible] stawanišu pospjeru bostawa, bésche [illegible] nizny pischeczíwo z wojej [illegible] bylo, a kotrejž nétkle wo [illegible] zemu waljajscemu [illegible] cze a jeho hrubje fitch[illegible] mat-stronichu a do wu[illegible]

— **Wobwěsćenje.** [illegible] ranego pjenjesnischtwa [illegible] hodź. w jeho bé[illegible] cžina [illegible] wobjasnjacz wo [illegible] njerja w [illegible]

— **Pred[illegible]njertnje pokładnje župy „Jan Arnošt** [illegible] so wutoru wjeczor w 6 hodź. k porjadu [illegible]nju. Zeleži prosydstwu wosebje na najkr[illegible]enju sobustawstwa a rozpomnjesmo so n[illegible] zosylnjenje z pomocu zawósčenja. Poka[illegible] na ważnosć dypkownoho płacenja schon[illegible] napominja so tež tabulla na [illegible]ym mésnje[illegible] přizamknjene towaršstwo k poraduenu dopjer[illegible] winowatosćow. W bliższim mé[illegible]cu budże hlowna [illegible]hromadźizna, kiž wobkhodne léto zbzamknje.

— **Predsydstwo a wuhjerk Domowiny** zeńdżešataj we wcžera štwórtk popołdnju w 3 hodź. w Serbskim Domje k ważnemu posedżenju. Rozpominaše so wospjet naležnosć dla Lidowskeho nawuczbnego próstowarja ze strony predstajenjerje wyšnjoho Domowinskeho predsydstwa snu w tutym pschecžiwje z ministerstwom wospjet zwjesće, hdy zasu da wospjet požadanje zdżelenja klubsedżenja. — Dale jednasche so stejnišu Domowiny k wopomnjeću tysatletnjeho wobstata Budyšina. Hač dotal njepschedsi tsoče swjedżeń zarjadowacelo wuhjerka mésćanskich wjelikow, kiž by Domowinu připóznało k sobuzdżelu. — Dale rozpomni naše predsydstwo hišće pschihoty za swoju hlownu zhromadźiznu. Načina so zdżelenje prašenje wotnjerja Domowinskeho zéła w Lejpu. Dożednanje so njesta. Domowina na nétko swój sekretariat w prénim poskhodże Serbskeho Domu w runnej, přihódnej mésćanosći. Z přećom, zo bychu towaršstwa tež swoje přinoški hórcy zrjadowanje, skónči predsyda zhromadźiznu na minucže 4 hodźinskim dźele. -ŕ.

S **Bukez.** (82. narodniny.) Dżenża hybata Jawcže audomny lubjeć k. Mórtz Jurje 92. narodniny. Jubilar šmé so njedźiwajcy swojeje wušokoje starobu hischcze wosebitoje cžilneje a duchownje cžerstwotoje wujesłuchacz. Wón josnaschche dotle lčo z ristjanstwu gmejnskeho statschoho a 20 lét běsche wón i gmejnskim radnikom. Nétko je wón wumjeńku žiwy pola swojeho syna a dżowki w Bjeschezach.

Se **Sesarjez.** (Schotyški hrodźik.) Kaž hižo tydżenja wjesćichmy, wojmeše so jutre njedźelu tu w Sesarjezach rjany sokolski swjedżeń. Hižo pop. je pschedstajenje klaschporkowcho dźiwadła za dżeći, wjeczor pak potom sokolski wieczork je z rucžowanjemi a rejemi. Njech nichtó tutón swjedżeń njezakonči.

S **Barta.** (Hlowna zhromadźizna ratarskeho towaršstwa.) Ratarske towaršstwo za Bart a wokolinu wotmě 25. januara w Maliwadez hosćenzu swoju letnu hlownu zhromadźiznu. Pschedsyda towaršstwa k. wyschši inspektor Vogel powita mnohich pschihomanych, wosobje k. dra. Schiebolda i Budyschina, kiž na to jajimawje wo ratarskej pomocy a cžaršinskim schicze pschednoschowasche a bohaty pschiwšest znjesesche. Knjes Vogel poda na to pschehlad wo dżele minjeneho léta. S njeho wutkowd'esche, so je ratarskemu towaršstwu i jeho wjeleskronitkim programom spožcžene bylo, špěchowacz jajimy ratarstwa a i jichownuschkami kobu powuczowacz a wukubtanju žnuješ. Pschi wólbach d'akowasche so 2. pschedsyda k. wyschši muzeř Lotny Rakoldanki knjesej wyschschemu inspektorej Vogelej ja jeho próznu a dżeło za towaršstwo. Wsélkny mnohi běsche, so bo jemu hłósnje saso wolesche ja 1. pschedsyda k. wuhjerk inspektor Vogel, k. kubler Mórtz i Barkojny za 1. ja pjenjowarja a k. kubler Samuš i Barkojny za 2. pokładnika. Mjes tym běschtaj k. wjesnjanjerja Schuster Bartiš a Robka Worzynski ličnje skerzowanje pschepytowałoj a ja prawe spóhnałoj. Pokładnik k. Samuš so i dżakom wuswobodži.

S **Bukez.** (Padušchneho hońtwjerja lepiš.) Stradaš je kepit padušchneho hońtwjerja, tiž tu i pomoz wyšeli dźiwje nalle lesjesche. Paduch pohbadża je Schorjelja a jeni z motorskim kolom pschijedże. — (Pschekhowarja wuslédžili.) Njedawno su padušchi pobili pola njemjeńskich a wjele tworow kradnyli. Njemjeńsnik i wón thérzo jako hońtwjerjowasche. Paduch sé kradnjene wecžy pjeczował pschetho warjej. Toho su nétko wupléd'ili a pola njeho tež nanta kali dżel kradnjenych wézow, tak je mózachu je prawemu wobsedżerjej saso wróčcžej.

Se **Odjerje.** (Wyšoki wopyt.) Sanożenu wuterku wopyta nasch wožbadu najdostojnischi knjes biskop Mischnanski Pětr Legge. Tutón pschijédże njejzajcy bjeze wschcho pschewoda, a wobhlada sebi mjes druhim tež nasch i nowe wudebjenu Bożi dom. Je 10 byl prěni wopyt, w cžasu jeho sluzkowanja jako Mischnjanski biskop. Po krótkim pobjedżenju wojżédże saso do Budyšina.

S **Werninghoffa.** (Tschešklaza špěchnje wotbyčt wuhla.) Dla šarowneje symy ludżo wjazy wuhla kupuja. Tohodla dyrbja w nasčhej jamje saso polnje d'ěkać. K nakładowanju wuhlow su mnohich njesaßlujerjow pschistajili. Je to snajmjeńscha jedyn wužitk wjeselcje symy.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Wuhlady na wiedro sa julischu njedźelu:** Symu dale wotebéra a so pomróži.

* **W nóznym pabędżenju franzowskeje deputertstejeje komory je so tabinett Paula Boncoura z wuprajenjom njedowerjenja z 390 pschećiwo 193 hłosami powróžiło.**

* **We Detmoldze je pjatk rano w 3 hodźinach w hosćenzu „K ličži" woheń wudyrił, kotryž je so stoku no wschě tři poschłoby wuschestřeł. W hosćenzu pschebywaze wosoby, kotrejž twjerdże spachu, na tšchu cžesnuchu a wot tam na nize ležaze tšchi poblanskich twarjenjow jeskalachu. Nětosi šrěwarjo a herzy, kotřiž w hosćenzu bydlachu, njemóžachu so pak z cžasom wulhowacz. Rano we 8 hodź. su dwaju morweju a dźesacz kranjenych wotnjesli. Twarjenje je so do cžista wupalilo. Wohnjowe wotwory mésechu pschi wulkej smuje cžežke dżeło, dokelž wode w schlawchach pschecžo snowa samjerzowasche a so uniformy i lodom pschikrywachu. Woheń je najsterje i pschetepjenjom kachlow w hosćenzikej siwje nastał.**

* **W Greizu su tepjerja Vogela, jeho žonu a dwě dźesći pjatk rano we wobydlenju z pjunom zajedożcženych morwych namakali. Psched tym běchu je pjunowe rola pušła. Pjun bě so pschez pinzu do wobydlenje dobył a wulu hwojbu morił.**

* **Sónchowy mjeczel w Krkonoschach, w kotrymž je ludowski sastojnik dr. Babej z Liberca smjerschył, je hischcze jedyn smjertny wopor zadał. Tež jeho pschewodnik, rěčnik dr. Machek z Liberca, kotrehož běchu pod smjerschnjenehu do thorowuje pschinjeschli, je wutoru wumrjel.**

* **W Bolharskej wot tšich dnjow njepschestawajcy sněhowe mjeczele sakhadżeja, kotrejž su wschě želesnište cžary tři metry wopsoko sawołe. Dwaj wobsobowaj cžahaj staj so dyrbjałoj j wjazyhedźinskim dżełom se sněha wuzwobodzacz. Želesnišći wobhlad z Turzowstej j wulkej prózu a j wulkim sapodzenjom wudzerżuja.**

Towaršstwowski powěstnik.

Budyšin. Młodostny wotrjad Zjenoćenstwa evang. Serbow w Budyšinje zhromadźi so srjedu 1. mal. rózka wo 8 hodź. w Serbskim Domje. Přednošk!

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" wuhotuje 29. wulk. rózka wjeczor w 7 hodź. swójbny wjeczor w Hänselec hosćenzu z přiležnosću 40letneho wobstata spěwneho wotrjada. Přećelow a znatych towaršstwa wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Hrodźišco. Jednota Sokol. Hłowna zhromadźizna jednoty budże wutoru 31. wulk. rózka wjeczor we 8 h. pola br. Urbana w Hrodźišću. Wše zwučowace a přinošowace sobustawy njech přiňdu!

Khwačicy. Serbske towaršstwo woswječi swoje 40letne wobstaće 29. wulk. rózka. Započatk z dypkom ½7 hodźin. Cestna wec sobustawstwa je, zo so z dypkom wobdźeli. Wšitkich lubje strowi **předsydstwo.**

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk prosy swoje jednoty, zo bychu hnydom sobustawske lisćiny na br. jednaćela wotpósłali

Lejpa. Jednota Sokol na njedźelu 29. wulk. rózka [illegible] hłownu zhromadźiznu z dypkom pop. we 2 h. [illegible] swjartec.

[illegible] Jednota Sokol wuhotuje njedźelu 29. wulk. [illegible] swój zymski swjedżeń. Porjad: Jeli wjedro [illegible], budże přijedżaje kopańca II. muštwa a pop. we 3 hodź. I. muštwo na Sportownišću. Wjeczor w 7 hodź. budźa potom reje we Waldźie hosćencu ze wšelakimi zawjeselenjemi. Wšitkich přećelow wutrobnje přeprošuje **jednota Sokol.**

Rózant. Tow. kat. młodzeńcow ma njedźelu 29. wulk. rózka swoju měsačnu zhromadźiznu. Deklamacije a přednošk su přihotowane. Wšitkich towaršow wočakuje **předsydstwo.**

Zwjazk spěwnych towaršstwow změje sobotu, 4. małeho rózka, pop. w 4 hodź. w „Serbskej kofejownji" swoje přenje hłowne posedżenje w nowym lěće. Lětne rozprawy, wólby, program na lěto 1933. Njech su wše towaršstwa přez dirigenta a předsydstwo zastupjene. Předsydstwo.

Sowrjecy. Njedźelu 29. wulk. rózka wotměwa so wo Paterjec hosćencu sokolski swjedżeń. Popołdnju ½3 hodź. klankoložiwadłowe předstajenje za dźeći. Wjeczor wot 7 hodź. reje a rjany sokolski porjad. Wutrobnje přeprošujetej

Sowrjećanska a Bukećanska sokolska jednota.

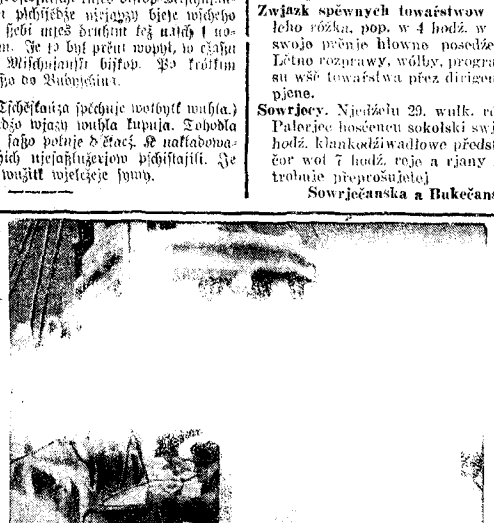

Dospołanje wobmjerzenjena łódź.

Takle wobmjerzenjene přijězdźuja nětkle łódźe do přistawow při Połnócnym a Rańšim morju. Łódźnikam jich službu njeje lodom a rěznymi wětram wopraudźe njezawi[illegible] motory dyrbja swoju cylu móc dać, zo bychu łódź najpomałšo přez lód do domjercho přistawa dowjezle.

weil wir GELD
weil wir PLATZ
brauchen

činimy — prajimy to zjawnje a sprawnje — inventurske předawanje! — Rum a pjenjezy — to je naša zasada! Za tutu zasadu přisadźimy wjele. Tohodla tute směšne płaćizny, tute njesměrne skladnosće.

Žadyn njerjad / žana twora ze zmylkami

Prošu, zwěr wobwiazomnje nóžrěče so w našich bohatych składach wo tym přeswědčić. Je to Waša lepšina, když wuživaće kóžde poslužnje hnydom.

GEORG HALLER

Přednjejiny a najstarši wosebity dom za nowinjey, wobuwanje twory, trihotaže, strykowanske nody, wolmu a dźěćacu drastu

na Kěžorskej dróży 16

Stóž radio słyši
žiwjenje wuživa!

Mende 148, dospolny, z dynamiskim wótřerěčakom . . . jenož 148.— hr.
anodowe baterije, 100 volt, . 6.50 hr.
baterije dybzačnych lampkow . 0.25 hr.

Radio-Scholz

w Kamjencu **na Wallstrasse**

prěnjorjadny wosebity wobkhod

Tunje twarske městno

za samsne domy, wulkosć 650—800 qm, rańšo-južne sydlišćo na kromje města, na Wuriskim puću su hišće na **předań.** Powod za pluń, wodu, elektriski prud a wentok je natwarjeny. Bliže zdźěli

dr. ing. R. Weder w Budyšinje na Jurjowe dróży 1, tel. 2822

Předešćnikowy Pfeiffer

nětkle na

Hłownym torhošću (w Kupnicy)

Přirodohojeński masaž. institut Grundmann na Bohatej hasy 29, II

poruča so k hladanju wšěch znutřkownych, kožowych a čuwowych khorosćow, wosebje žołdkowe a črjewowe khorosće cyle a połojčne masaže, přepytanje moče. 15lětne kliniske nazhonjenje. Sym k rěcam: wšědne wot 9—2, 3—5, sobotu wot 1/9—2 hodź.

Připuščeny ke khorobn. pokładnjomaj »GILDE« a »VOLKSWOHL«

Pomhaj Bóh

Do njemjš nobodny chałopij zwanje Serbow, wuńdi hijo w 42. čerje a je bohaćej w Serbskej muhatym, w Budyšinje w Serbskim domje

---

Inventurske předawanje

ćopje prynces. suknje šlatcki sródnj. kholowy šlypry

Wulki wubjerk! 10% rabata

Kurt Erler na Žitnych wikach 28

Zejlerjowe zhromadne spisy

4 zwjazki
10 — hr

Štrykowańska wolma

w nowočasnych barbach dobra kajkość

KURT ERLER na Žitu wik. 28

Wulki skład wšěch **hudźbnych strojow a notow** / Serbske tačele z tekst. / Wuporjedźenja

Hudźbny dom Otto Haase w Kamjencu

na Poćeńskej dróży 2

Hospodarski

pomocnik

so pyta w Khelnje čo. 37

Serbske basnje a pěsnje

Jana Hajncy

52 stron 50 pj.

Kóždy

z našich wotebjerarjow Serbskich Nowin je přećiwo séćhwkam ćělneho znjezboženja

z 1000 hr.

zawěsćeny!

Při njejasnosćach wobroćće so na wudawarnju Serbskich Nowin.

Rězam deski a drjewa

a přihotuju deski k špundowanjam na nowych mašinach najtuńšo

Parny rězak a hěblowarnja w Sernjanach

Wobsedźeć J. Korjeńk :: Telefon: Kamjenc čo. 163

Mam stajnje na składže: deski za špundowanje, hranite drjewo, łaty, deski k wobhiwanju atd. Poskićam so k wuwjedźenju wšěch nowotwarow a přetwarjenjow. Ryzowanki a wobhićenja

---

Překupc

dawno wě, zo bjez pisańskeje mašiny njeńdźe. Njekupi pak žanu rjebanu abo tak mjenowanu „tunju" mašinu, ale jenož Naumann-Erika, mału mašinu za wulke wukony

Generalny zastupjeř:

Hermann Kulisch w Budyšinje

Telefon 3541 :: na Hošic hasy 38

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje (Klemmer) **dalokowidy atd.**

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Hošic hasy

(Nowotwar khorobnoje kasy)

---

fotowe projekcijowe powješeńske domjakinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy číslo 18

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotćahi wěcywustojnje a najspěšniśo

---

Měšćanske dźiwadło

Sobotu 28. januara w 16 hodź. poslednje předstajenje za tute rjow za pot płaćizny

Bjeskónčna dróha

Wjećor 20.15 hodź. k poslednemu razej

Bjeskónčna dróha

Płaćiznowa skupina II

Njedźelu 29 januara w 16 hodź k poslednemu razej

Hdyž kćěja małe bjatki

Płaćiznowa skupina I

Wjećor w 20 hodź. operety

Njelopyř

Płaćiznowa skupina I

Póndźelu 30. januara 20.15 hodź jónkrćina hišćna hra

HENRY PORTEN

z Barlinskimi brajerjemi

Jutře w pječich . . .

wjeselohra. Powyšene płaćizny.

Wutoru 31. januara 20.15 hodź. operety

Njelopyř

Płaćiznowa skupina I

Srjedu 1. februara 20.15 hodź. 9. předstajenje za abonement E operety

Njelopyř

Płaćiznowa skupina I

Štwórtk 2. februara 20.15 hodź. prěnje předstajenje 17. předstajenje za abonement B wjeselohry

Kral rjanosće

Płaćiznowa skupina II

Pjatk 3. februara w 20 hodź 9. předstajenje za abonement C wjeselohry

Kral rjanosće

Płaćiznowa skupina II

Sobota 4. februara 20.15 hodź operety

Njelopyř

Płaćiznowa skupina I

Wóskowane

na Žitnych **přikrywy** wikach 28 **zbytki**

Kurt Erler

Sylna, 7lětna

kobła (lišak)

je na předań

w Rožeńće čo. 21

18000.— hr.

wupožiči tudyši wobkhodnik po dźěłbach jako hypotheki za 7½ proc. danje. Poskićenja pod M. 655 na »Ala, Dresden«

Towarstwo kat. Serbow „Jednota"

w Drježdźanach

54. załoženski swjedźeń

sobotu 11. febr. wječor w 7 h. w Ballhaus, Bautzner Str. 35

Serbska grydła w Pozdećach

Dźensa a jutře

swinjorěźanje

nimo toho so

kózłopiwo loći

Přećelnje přeprošujetej Jan Kilank a mandźelska

Sobudźěłaćerjow

pyta prěnjotne khorych zawěsćace towarstwo. Dźěławy knjez namaka tu **dobru zasłužbu.** Poskićenja prošu pod H 95 na wudawarnju Serbskich Nowin.

Drjewowa awkcija

Wutoru 31. januara dopołdnja w 10 hodź. budu so we Kamjenej pola Radworja

něhdźe 16 losow stejacych dubow ze spódnim drjewom,

a někotre losy **stejacych khójnow**

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Zeńdźenje při křižnym puću z Kamjeneje do Wulkeje Dubrawy.

Wobsedźeć.

Přesadźowanje palneho drjewa

Srjedu 1. februara 1933 budźe so na Njeswačidlskim hajniskim rewěrje we Łomsku (wotdźěł 32 a 34) sćěhowace palne drjewo w lěsu za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać:

něhdźe **100 rm wužitnych kuluchow**
70 rm palnych kuluchow
100 šmrěkowych krutych žerdkow
500 walćinowych žerdkow

Zeńdźenje dop. w 9 hodź. we wotdźěłu 34 při Dołhej hórcy na křižnišću Łomsk—Jasenicy a Nowe Bóśicy—Liša Hora.

Hajniske zarjadnistwo w Njeswačidle

Wjedrakrute

murjerske cyhele a klinkarje

šamotowy material za kachle a pjeceki wohnjokrute klinjane cyhele atd.

tunjo

Šamotowa twornja we Wětrowje

pola Njeswačidła. Telefon Budyšin 2700

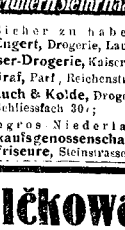

Sicher zu haben:
O. Engert, Drogerie, Lauenstr.;
Kaiser-Drogerie, Kaiserstr. 10;
A. Graf, Parf., Reichenstr. 4;
Strauch & Kolde, Drogerie, Schliessfach 304;
Engros-Niederlage:
Einkaufsgenossenschaft der Friseure, Steinstrasse 9

Schmidtec wolmu

kupujeće najlepje pola

Otto Oßwald

w Budyšinje na Kamjentnej hasy 7. Zasopředawarjam (wupokaz) předawam po fabrikskich płaćiznach.

Hypotheki

kredity za zastojnikow połčonki přez

E. Reichel w Lubiju

na Albertowej dróży 2

Kedźbliwe lěkowanje zubow

dentistka Fr. Stecher

25lětne wuspěšne dźěło

wšědnje ręčne hodźiny

w Budyšinje na Žitnej hasy 1

Plomby wot 2 hr.
horni a delni dźěł z 28 zubami wot 80 hr.
złote krony, 20 kar. wot 20 hr.

Samsny wulki laboratorij, wuporjedźenja, předźěłanje najruńšo

Nerunańske protezy wšěch družin, też bjez džasnowe e płaty, z pohym rukowanjom, zo derje sedźa a džerža.

Po dołholětnym wěcywustojnym wukubłanju (w universitnej žonjacej kliniky a wulkich khorownjach) sym so jako

wěcywustojny lěkaŕ za žonjace khorosće a porody

w Budyšinje na Dźěrbarjowej hasy 1, 1. zasydlił.

Ręčne hodźiny: wšědnje dopołdnja 11—1 hodź.
popołdnju (mimo srjedy) 5—6 hodź.
wyše toho tež po dojednanju.

Nowe telefonowe přiwzamknjenje: 2195.
Dowolny k narunańskim poměrjam.

Dr. med. C. Greve

Přiloha k čisłu 24

SERBSKE NOWINY

Sobotu 28. januara 1933

Kak myslimy my Serbja wo tysaclětnym wopomnjeću założenja města Budyšina

Jara ważne to prašenje za kóždeho Serba. Ważne tohodla, zo bychmy zwěsćili kruće našeho stejnišća w tutej należnosći.

Pjatk 20. tutoho měsaca słyšachmy přez radio wobraz wo Łužicy. We wulkich słowach před tym bu wozjewjene, zo so při tym też poskići wobraz ze serbskeho luda. Što słyšachmy? Serbja swjeća rjenje serbske kwasy (kaž druhdźe też), Serbja maju jutrowne jěchanje (kaž druhe strony němskeho kraja też po druhim wašnju). Serbja su hišće žiwi we Łužicy, ale su zhubili z předobyćom Budyšina swoju poslednju zepjeru, so zarači žołma Słowjanstwa. Słyšachmy, zo holančanki předawaju khošća, hriby, łučwo a druhe lěsne dobytki na wikach. Słyšachmy pak też, zo předawarki kupuja wěcy w lěsach tehdy, hdyž hajnik nihdźe widźeć njeje.

Štó z nas Serbow może z tajkej zdźěleńku spokojom być? Zawěsće žadyn Serb, kiž swój lud a swoje narodne pócinki ćesći. Ani jeničkeho serbskeho zynka njesłyšachmy, skerje so wobrazowaše wšesty nizki skhodźeńk předobyteho luda. Ze žanym słowom so njespomni na serbske kulturne kubła. A tutón radio-wobraz dyrbješe być wabidło za 1000lětne wobstaće Budyšina, za swjedźeń, kiž ma so swjatki w Budyšinje wotměć.

Citachmy w Bautzener Nachrichten, zo ma so wosebje při swjedźenju wopomnjeća Budyšina pokazać, zo je Budyšin němske sydlišćo.

Wěmy, zo so přeje z jenej strony naše wobdźělenje při swjedźenju wopomnjeća 1000lětneho wobstaća Budyšina. Wěmy też, zo bu sobuswjećenje z jeneje serbskeje strony wobzamknjene. Wěmy pak też, zo naša Domowina, naš centralny zwjazk wšěch serbskich towarstwow, jadro našeho luda, njeje ani připóznata hač do dźensnišeho dnja w žanym swjedźeń připrawjacym wubjerku. Snadź so to hišće stanje a dyrbjało so to stać. jeli mamy so wobdźělić. (Reklamowy wubjerk za swjedźeń nam ničo njepomha, hdyž smy w nim.)

My Serbja mózemy so jeničcy na tajkim swjedźenju wobdźělić, na kotrymž jewi so domowny wobraz a nic wobraz našeje wuputanosće. Hižo naše stawizny nam jasnje pokazuja wobraz, što smy we zašłych tysac lětach dożiwili za naš lud (su jenički wobraz běły, zhubjenja wšěch prawow).

Hdyž ma swjedźeń być wobraz kulturneje tolerancy wobeju we Łužicy sydlaceju narodow, ćesco nas a naše narodne kubła w dostojnej formje, potom by so wobdźělenju z našeje strony rěčeć hodźało. Na druhim podłožku ženje, dokelž njemóžemy być klanki, kiž sobuswjeća swój jěry dóńt. Wěmy też, zo šěrše wědomostne kruhi Budyšina steja na samsnym podłožku, připóznaja naše wobmyslenja. To je čestne wuznaće, ale nimamy hišće zaručenja, zo Budysey Němcy w cyłku tak mysla, a tohodla dyrbimy hakle přichodej přewostajić, hač so wobdźělimy. Nihdy na nihdy njemóžemy a njesmémy my narodni wjedniey přidać, zo so wužijemy k hrajcy, k wabidłu za cuzych.

Hdy so potajkim na swjedźenju 1000lětneho wobstaća Budyšina wobdźělimy? Hakle potom, hdyž so

1. Připóznajemy jako Serbja, domowni we swojej Łužicy.
2. Hdyž so při swjedźenju stajimy połnoprawnje k stronje druhorěčneho wobydlerstwa Budyšina
3. Hdyž dźěl bjerjemy na rozsunym městnje, we rozsudnym wubjerku, swjedźeń pozdawamy a zarjadowacym.
4. Hdyž sami jako Serbja „swoje“ poskićimy, a
5. Hdyž wopomnjeće 1000lětneho wobstaća Budyšina njeje wopomnjeće nasheho tysaclětneho zrudneho dóńta.

A tute naše dźensa wuprajene wobmyslenja, kiž korjenja w našim narodnje sebjewědomym ludze cyłkownje, dyrbi připóznać kóždy „sprawny“ Němc. Też wón njeby so nihdy na druhozmyslenym předewzaću wobdźělił. Wyše wšeho dyrbi stać narodna česć a hordosć.

Tajkele grawoćiwe škórnje

(Wobras je wšy.)

To pak je wopraudźe łuft mjertwjacyho cźinjenja i tymi wjedrownymi mužemi. Skoro njeje i tutej bagaži wjazy k wutrjacu. Ani jedyn njeje na zyłej wulkej semt tajki, kajšiž by dyrbjał po prawom być, niz jedyn! Někajku słabosć ma tola kóždy. Jedyn pije, druhi kurc, tśeći hraje, schwótrty tchnuje, pjaty žerje morfium, šesty łasy k druhej, jeli žona dołej wocźi a wuchi njenahtaja. Sedźy druhi płaza butru na pomaśu, to žo nóž jeno tak wosy abo wotmyje žiwój njerjad a strěje jón potom do trěnja, jo je zyłe cźorne a dyrbiśi je hnydom sałso do masanych schatow cźinjeć. Tón chże žo njedźelu runje tak wokoło brodźićej kaž dźěławy dźeń a tamnemu njeje derje, hdyž nima nastajnje a wschudźe někajke pśiwźiśiko pschi žebi.

A potom Handrij tu? Wórscha wschak pschezo praji, so je zyle dobry a schwarny. Byli jeno to i tymi płaknjenymi schkórnjenemi njebyło! S tymi ma nastajnje žiwoju kelliju, mjenujšy i tymi dołhimi, kotrejž hač do łokeń dosahaja. Někotremuždkuli chże žo tomu śmjeć.

Tak dołho hač jeho śnaju, dha ma nusu se žiwojimi schkórnjenemi, ta stara dobrocźiwa koża. Njeje wopraudźe zyle wólbr chadła!

Hač je to njedźelu abo žiwjaty dźeń, hač lećžo abo nastajnje, hač rano abo wjećor — ma haru je žiwojimi schkórnjenemi, i tymi kožanymi torkami!

Je dźěn rodźeny drjewak. Pola drjewjarjow tak wschudźe nadeńdźeśi. We jich nopachu njeekfiśituje niczo druhe na śwěcźe a nimaja druheho we hłowje hač ferkezy, siły a schkórnje, piły a ferkezy a druhdy też powjasy.

Se ferkezami a pśiłanni njech nětkaj dźe. Te ma śwjetśicha wschitke hromadźe w kólni. Nimo njedźele, hdyž piu wojmje a na wótrosći pruhuje. Kśiba wjećor, hdyž i dźěła pschindźe a pśiłedy hač žo schkórnje wusuje, hischcźe khćeš ke kowarjej pośłoži je ferkezu abo po nju.

Ale i tymi schkórnjenmi! To je cźi luba hara. Wórscha ma wschak prawje, schtóž drjewarja za muža nima, tón žej to pschi najlépšchej woli pschebśitajicź njemóže. Dokelž zyła kellija wotmiéwa žo pśiched jeju wocźomaj wokoło

jemy jemu też dale dotalnu strowosć a cźiłosć a dołhi a ftóncźny wjećor žiwjenja.

Swój dejmantny kwaš

by dźeńża sobotu 28. januara 1933 wobsłužeł sbytneho łuka knjes Jan Wicźaš w Porschizach žiwjecźicź mohł. Jeho ćwérna mandźelska pak je jemu pśiched dobrym pokćetom wumrjeła. Njedźiwajcy teho pak sbromadźa žo dźeńża jeho žiwójni w jeho domje a chcejža na tutym ważnym dnju pschi nim pschebywać. Pschinjeśemy tu wobraz wo Wicźaśej mandźelstimaj. Kiž je wobsebje tohodla sajimawy, jo stoj mandźelskaj fotografowanaj dźeń pśiredy hač mandźelska njejepzy cźežko sthori a dyrbjeschje dołho na thorokožu leżeć, doniž ju jandźel śmjercźe njewotwjedźe do njebjeskeho raja. Knjes Wicźaś je 84 lět stary, mandźelska běšche někotre lěta młódscha. Wón je po zyłych Sserbach znata wobłoka. W pricźahowschich lětach wikowaschе je skotom a pschindźe tak do wschelakich kónćin naschcho serbskeho kraja. Njeboh mandźelska je wschitkim wjeśnjanam hischcźe w dobrym dopomnjeću je žiwojim stajnje pschecźelnym a wjeśelnym waschnjom. Wicźaśej mandźelskaj staj stajnje bykoj ćwérnej cźitarjej naschcho dźenika „Sserbskich Nowin“ a knjes Wicźaś to też dźeńża hischcźe je.

Damaščanski mječik

Stawizna arabiskeho brjeńdatkeho mjecźa.

„A schto prajicźe k tutym karanecźkam, Sönnighuso?“ prajscha žo Karman žwojeho hosća. Sönnighus běšche dójedźeł Zelterez twornjow w Solingenu, hobrźeskeho *schedowiśća, kotrejž fakturuje pot žiwóta i twórzelowymi* sbrami. — „Staroegyptowska?“ woprascha žo wulkoschmyślnik se sajimom.

„Schtyri tyšaj lětkow ...“, wotmolwi Karman i wěcy hordosću. Sönnighus cźiśche sahwiśda, schtož dyrbjeche wuprajicź spodźiwanje psched tełko starobu, postany a nochłada žebi karanecźk sledźiśiwje. — „Kelko śeće na to nałožił, stary pschecźelo?“ woprascha žo wón skónćnje. Karman słehny žo wrócźo: „Połsta pjenjezkow sa lěto ..“, rjekny wón potom łohko sdychnywschi. Sönnighus pachajsche tołste mróćzele se žwojeje zigary: „Śeće po prawom hišo jónu mój stary mjecźik na mojim pišańkim blidźe widźał, Karmano?“ —

„Stareho Damaśćana měnicźe ...?“

„Žyle prawje, stareho Damaśćana. Wubjerny kruch. Rendźelski wězywucźeny wobkruźi mi, so je mjecźik dobre 1200 lět stary. Po jeho nahledźe ma žamo sa jara mózne, so je i tutym mjecźom w ruzy kalisa Omar w lěcźe 644 Ktesiphon dobywschi trón Sasśanidow powalił ...“

„Saklepane! Kajki to stawiśniśki kruch!“ sawoła Karman se spodźiwanjom.

„A pschi tom brón, kotraž je też w mojim žiwjenju tak nješchtužkuliž rosćudźiła“, pschisponni Sönnighus.

„Ta ta ta ta!“ cźinjeschе Karman a mośeschе žebi nóš, „cźoje žnadź někajkeho konkurrentu i nim sakłok abo ...“

„Ně, to runje niz ... ale dobre pol miłijona sałutował.“

„Schto proschu?“ woprascha žo Karman troschku sadiwony.

Sönnighus zomajsche krótku khwilu sa žwoju zigaru. „Potajkim pschipoślućhajcźe jónu“, rjekny wón skónćnje. „Jako twornju po žiwojim nanje pschewsach, jednachmy runje i wójśikowym sarjadnistwom wo wulkej skasanzy. Mějach žwožu, dostach wulku skasanku — a stupich hórły na to i pożrebnischwom kraja i Turkowskej do wikowańskeho świśa. K dowuradźenju prěnjeje skasanki powołachu mje do Konstantinopla. Jednanja i tannischej wyschnoścźu bechu łpokojaze. a wěrjach, ja śmějm žebi krótki dowol po-

pschecź. Pschepuśowach Mału Asiju a Egiptowsku, dojédźech žebi do Mesopotamije a běch jeneho dnja w Damasku — w Damasku ...“

Karman poschcźi „wulkennu Sönnighusej“ kaschcźik i zigarami a schkleńcźku ńonjaka.

„A w Damasku?“ žo wón woprajcha.

„*Dundach po bróhach starého města, tamneho starého* města, kotrehož murje a wrota hischcźe dźeńża śteja kaž tehdy, jako japoschchot Pawoł žwojim pschesećeharjam wucźeschе. — Mózecźe žebi myślicź, so pittasche mje jako wézywuwstojneho ja worzlowe tworty tamnej Damaskus woźebje, kotrehož brjeńdy běchu nehdy śwětaź awne. Brózniejo kalifa běchu žebi žwoje potajnstwo, worzł tak twjerdy śchowacź, so móże cźłowjek i jich brjeńdami kamuschi rosrubacź, bjes toho, so by wótra strona karbow dostała, žobu do rowa wsali. Njebech hač do tamneho cźaża tajki damaščan hischcźe w ruzy pomět a tschepotach sa tym, brjeńdu tajśeje druźiny wohladacź.

Mój tolmacźeŕ, kotrenuž tule próstwu sdźělich, žlubi mi, žo sa tym roshladowacź a sawěscźi mi, so poradźi žo jemu, mi wopraudźiteho damaščana pokasacź. Dach žo wot njeho k dléschenu pschebywanju wobrećzecź — a jeneho dnja, jako běch hižo rośćudźeny, wotpuscźowacź, pschindźe cźłowjek skónćnje a powédaschе mi, so je wutlédźił muža, kotryž wobsedźi zyle starý a wobsebje drobotny mjecź i doby kalifow. — Mój rosćud, bróń po możnosći dostacź, běschе hižo w tutom wokomiku wěsty. So njebych pak žo i woporom někajeje falschowanki stał, wuprajich pschecźe, žebi cźłowjeka žobu wsacź, kotryž takle wézy derje znaje. Mój tolmacźeŕ porucźi mi jeneho jendźelskeho profesora z mjenom Brown, kotryž je pschebewschém na polu brónjowédby pschipósnata wobžoła. Wopytach na to Browna a sesnach w nim cźeśćesebódneho wucźeneho, kotryž běschе radźubje śwólniwy, mje pschewodźecź — a saplacźenje ja próstu nimale i rosbórjenjom wotpokasa.

Mój tolmacźeŕ potajkim dowjedźe Browna a nje po sawitych haśach, pod wjelbami, psches rospadanki a hromady kamjeni, psches sanjerodźene dwory a wusche thódby k praśtarej thćzi. Psched niskimi durjemi mój Ali Baba skónćnje posasta a žadasche žebi sasiwy, buchaj i wobemaj pjasćomaj do duri. Sa zyłu khwilu hakle wotewri nam napołhluchi a durjeny schebžiwy, kotryž da nam po dołhej rosmołwje i tolmacźom pschego pschcźeše i najwjetschej njedowěru sastupicź. Po dołhim kombjenju a wotwikowanju sa pjenjezny dar běschе starz skónćnje śwólniwy, žwój damaščanski mjecźik pokasacź. Napohlad brónje wuplacźi Brownej a mi w bohatej měrje naju próza a słudźi naju najwjetschе śwodźiwanje.

„Schtyri lěta nad wjelbłudźazym hnojom kowany ... schtyri lěta nad wjelbłudźazym hnojom kowany ...“ stary *khadla njejpschestawizny wospjetowaschе*. Pschi tom žwankaschе bethel a wupluwaschе cźerwjenu juschku tak bjes-starocźiwje do wschěch stron, jako by žam był. —

„Schto dyrbi mjecźik płacźicź?“ žo woprascha. Starz wjesche njepschecźelisły hłowu.

„Njepschedajomny ...“, pschełoži mi mój tolmacźeŕ a dale, so je stary khadla njepopśedny potomnik šunnitiskeho kalifa — a mjecź jako najdrohotnišche namrěwstwo kalifata jenje druhowěrliwemu pschewostajił njeby. Pohladach na Browna — a nimale pschepadajcy wuras me wobliczu wucźeneho stopnjowaschе moje pschecźe, bróń wobsedźecź. Wjach Browna na stronu. „Maće Wy mjecź za wopraudźity, profesoro?“

„Ssamo pschimadło a nóžnje!“ wón wotmolwi.

„Hódniwsć?“ žo cźiśche woprascha.

„Mohrjez njesapłacźomny“, mi wón pschischepny, to najlépsche dźeło, kotrež móże žebi cźłowjek dożyła myślicź.“

A někto sapocźa žo wikowanje, kotrež běschе nimo měry sałkałe. Moje posćikcźenja hač do pjecź tyšac hriwnow njemótżachu stareho ani pohnucź. — Wjecźor nejach dosć, worsałich žo, bjes teho so łuch někschto dospěł, pschecźinich i Brownom nóż bjes spanja a stejach najaitra rano i Brownom a tolmacźerjom sałko psched nišimi durjemi. Staremu scherjenju so sbližich, běschе mjes tym hischcźe cźešcho. Posćikcźich jemu schćěhnacźe, šudomnacźe, wošomnacźe tyšaz ... stary wosta krutý kaž skała.

S hłowu wicź a „Schtyri lěta nad wjelbłudźazym hnojom kowany“, to bě wschitko, schtož mózach je stareho hlupaka mutkocźicź. Dóniž potom skónćnje Brown žobu do gratu sapschimny a žo wón placźišnje dojednachmy. Dwacźeći tyšaz hriwnow połožich ja bróń na blido, po tym so bě ju Brown zyły dźeń dołho pschepytował a ju i wětšołcźu do prěnjeho stołeła po mohammedanskej letoličbje sarjadował.“

Sönnighus połoži symnu zigaru do schkliczki. Karman i wocźakowanym na njeho kładasche.

„Haj ...“, wulkapschemnyślnik po krótkej pschestawje

kachlowoje kawki, fyla pschi kachlach, na nich a pod ninti.

Tajke a hinasche schkórnjaze lapy! Wulke a mjeńsche!

Schtyrirózkate a podolhojte! Nowe a stare, takle se tji schtyri d'ěrami a wjazy! Kaž by někhtó měch ſ hadlumpkimi lapami wuſyypał, tajki napohlad maſch na kachlach. Wěda, je-li někhtó tajku hlupu lapu ſ fuczjwom dele ſtorhnył a ſnadź bo dele abo pod schcejźpki pichiſchła a nichtó njewě, hdyž je wostała! Zyłe kachle drje hischcze polne lapow leja, ale runje tu rjeka nasajtra do schkórni! A tak je ras faſo kolwrótny rano ſtanuwſchi loża! Tónle drama kóžde jcke ranje, hdyž ſo Handrij schkórnje wobuwa. Jedyn je ſo tkónčnje wobuł. Tola druhi hischcze dołho na rjedże njeje. Najprjedy w jenej schkórni a drjewanju po ſtwi na pruhu khodźi. Hdyž też to! Tak to njepóńdźe! Kak jeno rybnje na pjecze! Najſkerje je ſaſo někajka ſałda nastała. Dele ſ njej a ſaſo ſnowa ſo wobuwacź!

„Cźłowjecze, cźin tola, ſo budźeſch ſkoro hotowy! Wótſunuj hižo dawnowo na błidze ſteji a budźe wuſtudowcź!"

Kak jeno tam cźapnjeny žeđźi ſe ſhiwnjenym khribjetom a porſty we wobmaj wuſchomaj! Kak jeno krjeſoli a tepze a ſtej ſ rucku pót ſ cźoka trěje! A pschjed ſaſo dupa. Njepschińdźe a njepschińdźe hacź na dno dele.

„Mužisko, nieteptaj tola, ſo ſo ſyte domńe ſchadźe!"

Dóniź poczina zyłe kolwrótny bycź, ſwari kaž dźiwi! Schwoh, hlejcźe, to hnydom dźe! Na cźapnikn hižo dźeſhać njeſchchinowo po ſchcejźich! Někto měł hižo na nohach bycź! Zyły cźwak ſe wšy won! Prjedy hischcze ma ſnadź! Bjes dźiwa, ſo bě ſkoro tobakowy měſchk posahył a ſo połoja wóſmuja na brodźe wiſa, hdyž ſo ſ durjeni brod ił!

A potom wjeczor pſchi wuſiwanju tón ſamy theatr, ſ cźaſanmi hischcze górje! Potom te cźertowe kórki ſaſo dele njeńdu! Sſin wot ſnieha mokre a łapy w ſchórnjach wiſelne kaž ſchibjeńcźne dźiwow, a tuž ſo ſyka njeſkuwaja. Dele tola dyrbja, na kózy pad. Strachuje ſo hižo, ſo budźe ras noha w ſchórni tcźazy wostacź, hdyž dyrbi takle njeczłowjejſy cźahacź. „Žona, ſaſtań khwilku dźerżeć, cźzu ras wodbychnyć. A hdyž ſyka njeńdźe, njech wostanu te ſcźerby, dha póńdu dźenża w nich ſpacź! Nó, cźichcź ſaſo dele, pridy njemóżemoj měru dacź, dóniź dele njeńdu. Riz tak jara na noſy deleka, bóle horjeka pſchi ſhibładłach! Ach, žona, njeſtajej ſo tola tak cźelaza! Cźakaj, póńdźemoj na próh!"

Ale też hewak jemu jenoż jeho ſchkórnje a ſaſo ſchkórnje we hlowje khođ'a! Jedyn por ſteji w heli na ſchcejźkach. To ſu te, w kotrychž je dźenża był. Dyrbja ſo zyłe pomału wuſuſchicź pſches nóz a jutſje zyły dźeń. Druhi por leji na kachlach. To ſu te, w kotrychž je wcźera był a jutſje ſaſo ſo wobuwa. Też tamne krótke ſchkórnje tam a ſem wuſcźe, hdyž je ſnjerſko a mało ſněha leži. „Schtó dha je te tak ſ mnitu potruchił? Sšym cźi tola huſcźicźko prajił, ſo dyrbiſch je do komory ſlajicź, hdyž pjecźeſch!"

„A hdyž je tam, poczina hawtowacź, schtó dha je te do komory donjeſł, tam tola wuſchknyć njemóża a niczo! Schtó dha móże cźi ſyła twojich kórkow dla nječhto prawje cźinicź!"

Wopraudźe, tajke njerſanje! Te maja ſo namaſacź a tamne pſchińdu k ſchelozej. Te połoja na kachle a tamne woſnu ſo dele. Te ſteja tu a druhe tamle. A tak to dźe dale. Pſchińdźe ſnuod, ſapocźina ſwojich ſchkórni dla, a je tu luba njedźela, tón ſamy drama! Won ſ nimi na kawku, tam rjedźicź a maſacź a maſacź a rjedźicź. Podkowje pſchehladacź, ſchowh pſchehladacź, hacź njeſyn ſo pukle, cźiſtu ſlomu do nich a ras ſ rybjazym tukom namaſacź, jene wuſchko do druheho a pſches te kijeſchk, potom na horuju kubju ſ nimi. A tak maſch ſwoje njerſanje ſ mužom. A w kćeze. Wichitzy druhi khođ'a w łobkich cźrijach abo boży. Mě, won dyrbi w ſwojich cźeźkich łamborach bycź a bynnej ſo w nich cźerwoje łahnyle. A tele ſlakujene wobuwanje a ſuwanje naſtajinje! Na roln te, do hnoja druhe a do lěſa a k wunjetanju hrjebjow tſecźe. Ma wopraudźity ſchkórnjazy „ſimmi". Haj wſchak, je hewak zyłe ſchwarny a dobry muž. Kaž hižo prajach, njeboh-ni-li tute wjedrowe ſchkórnje byłe! S tymi ma ſona hižo zyliczke ži-wjenje ſwoje njerſanje!

---

pokračowjwaſche, „a potom wróćich ſo domoj; ſ wěſtym njeměrnym ſtuđomjom pſched ſwojim ſtarym, ſprawnym prokuristom, kotremuž drje ſo ſtary damaſčan zyle derje ſpodobaſche, wudawk dwazeći tyſaj hriwnow pak ſ cźeſće hódnej energiju jako njeſłyſchanu łohkomyſlnoſcź wotna njeni a mojim twornjam hischcze ſrudny kónc wěſchcźeſche. Njech, pſchezo běche wón na njecźił tohornuja wocźipny a to wujedna nje nčkaf.

Potajkim mój prokuriſta wja ſebi damaſčana do ruki a wucźeſe njecził ſ nožowanje, wobhlada ſebi jón bjes ſłowcźka a je ſpodźiwjanjom, kaž ſo mi ſdaſche. A potom ſtupi wón ſe khamorej, w kotrymž wotpoczuja dopiłk. Wotdźelenje ſa wukraj. Pytaſche nješchto w piſmowniſu D hacź Fa, wša ſ njeje ſkónczuje liſt. Sſunu ſebi ſwoje nawocźi ſ cźoła na nóſ a cźitaſche pol wótſje . . . „Wobkuczamy ſo d'akniu, ſo dostachmy tyſaj ſchtuk ſ Waſchich kajſowarych njecźow, kaž ſebi je wuwjedźene pſchejachmy. Proſymy pak, dokelž ſcźawa ſo nam ſchtuka po ſchcejźi hriwnach pſchedrocha, pichi nowym ſkaſanju wo pſchijomniſchu placźiznu. Damaſkus, Lebrun et file."

— — — „Pôts thort!" Karman ſaſtrózany ſawoła, „ſ tym njechce k tola na kónju rjec . . ."

„Wěſo!" Sömnighus měrnje wobkruczejſche, „jo ſhoto wjadnu Selterez twornje ſa cźaſ mojeho nana tute njecźe."

Karman ſuwaſche ſo na ſwojim ſtólcźku njeměrnje tam a ſem: „Ale wucźeny profeſor . . . Miſter Brown!" ſnapiſcherjiwi won pſchecźhwapjeny.

„Sſydaſche ſ njepoſrědnym potomnikom kaſiſa runje kaj mój rjany tolmaczer ſa jenym kerkom", Sömnighus wjeſele wotmoli, „ale damaſčan njeje njedźiwajcy tcho pſchedrobjo ſapłaczeny . . . wěſce, luby Karmano, wón je w pſchichodźe wjazy tajkim hłupoſcam ſadźewał . ."

Sömnighus ponału ſtanywſchi pſcheczahny ſo troſchku a ſtupi k egiptowſkim ſtarožitnoſcam ſwojeho pſchecźela Karmana.

„Tute rjane hlinjane karaneźki", rjekny wón ſ kóſtku wo nje lohko dyrniwſchi, „ſhotowja w Drježdźanach firma Hensel a Krüger — —. „Ach, mój knježiczko", ſdychny wón a dyri wbohemu Karmanej na ramjo . . . „raniſchi kraj je tola pſchezo hiſchcze połny bajow a bajkow! Prajcze mi ſam, luby Karmano, — hdże na zyłym ſuwěcze je dźenża hiſchcze kraj, w kotrymž lud „ſwoje twory" ſ dźeſacź tyſaz prezentami dobytka pſchedawa?" wš.

Zhromadźizna Zjednoćenja katolskich wučerjow serbskeje Łužicy

W Khróśćicach, 25. wulkeho rózka 1933.

Zo je zymska zhromadźizna nuzna, dopokaza rjany wopyt na dnju Ptačeho kwasa we Wjenkec hoſćencu. Nic jenoż tehodła, z móżeše předsyda referować wo posedźenju zastupnikow Zwjazka kat. wučerjow w Sakſkej, kiž ſo w hodownych próźdninach we Drježdźanach wotmě, a tak nam skerje młódny wobraz wo nim poskići, hač snadź zestarjeny po jutrach po prjedawšim waśnju. Srjedźina zhromadźizna zahaji ſo z narodnym spěwom. Potom spominaše ſo na zemrěteju sobustawow kk. kantora Hilu a prelata Žura, ke kotrejž k česći přitomni postanychu a ćichi Wótčenaš wuspěwachu. K. B o j m a k přečita zapis posledneje zhromadźizny wo Worklecach. So skhwali. W dalšim buchu wotstorčene wólby dokónčene. Ze nich wuńdźechu kk. farař M i č w Njebjelčicach jako zastupjeŕ předsydy, wučerjej Jurij Kubaš w Radworju a Kósk we Worklecach za zapisowarjow, pokładnik zwosta.

Jim so hnydom přednošk k. fararja M i č a přizamknу, ki žna tříštwórć hodźiny wo „Nacionalsocialismje a katolskej cyrkwi" rěčeše a pokaza na strachi, kotraž nam wot tutcje strony w nabožnym, moralnym a kulturnym nastupanju hroža. Njezaběraše so z njej politiscy, dokelž towařstwo jako tajke z politiku ničo činić nima. Rěčnik złožowaše so zdźěła na pastyrski list biskopa dra. Stöllnera w Lincu, też na wuwjedźenja bajerskich biskopow, tohorunja na Paderbornskeho, Kölnjanskeho a Wrótsławskeho, kotrež wšitcy nabožne, moralne a kulturne stejišćo nacionalsocialismu kruće zasudźuja. Wosebje zepjeraše so na wšelake wuprajenja wjednikow tuteje strony, kaž Rosenberga, Federa, hrabja Reventlowa, Hitlera sameho a druhich a citowaše jich měnjenja poslowanje wo nabožnje, moralcy, kulturje a cłowjestwje docyła, z čehož přitomni dopóznachu, hdże tutych puć wjedźe. Po evangelskim zapósłanec Strathmannu je narod wšitko, ludowy materialismus a po Federn ma so tón z němskeho kraja wuzamknyć, štóž na Rom posłucha. Rěčnik rozłoži nadrobniše jich šulski program a wukubłanje młodźiny po jich systemje, hdźež so mjenje wo křesćansku póćiwosć hač germanisku ludnosć, bóle wo čełne hač duchowne wučowanje jedna.

W roznolwje, na kotrejž so mnohe sobusta wobdźělichu, pokaza so na runje w nětčišim času přećelske postupowanje přećiwo Serbam. Hač nje to hižo wliw nacionalsocialismu? Jeho nahlady ſo tež do serbskeho ludu a płodźa hižo zrudne skl ki. Dyrbimy so kruće wobarać, zo njechychmy w b za naše nabožne a narodne přeswědčenje podleż Serbske dźěći maja so w maćernej rěći rozwućow Na tym pak w mnohich šulach klaca. Při tym so wšelake zrudne přikłady pokaza. Zda so, kaž by Serbja njemócni byli přećiwo wuwjazanju jich ćerśćiny. Na tym su z wulkeho dźěła sami wina, ho so wot kóždeho rejaka narěčeć dadźa. Tohodła rě kruće nabožnych zasadow so dźeržeć a wšě njemo ne a njekulturne žadanja wotpokazać.

Nětko sćěchowaše rozprawa předsydy wo Dr dźanskim posedźenju. Měješe nam mnohe powěć Wosebje stara so Zwjazk wo swój wučerski dor Wjele zhonichmy z jeho nutřkownicho žiwjenja, jeho organisaciji a wobšěrneje dźěławosće, wo wšc kich kasach atd. Wěste spodźiwanje wubudźi pow zo bu k. dr. Rolla na katolskim seminarje w Bn šinje 30. 6. 32 do Drježdźan skazany, hdźež měješe jednać wo zastojnstwje docenta za serbšćinu na w šej techniskej šuli, byrnjež Serb njebył a serbsku njewobknježił. Na zwjazkowej zhromadźiznje bě přało, zo bychu duchowni też połnoprawe sobusta Zwjazka byli. Wo tym so na přichodnym posedźe Zjednoćenstwa dojedna, kiž so druhu srjedu po trach w Zdźěri wotmeje.

Přehladane zličbowanje na lěta 30, 31 a 32 so ja prawe připózna a tak so pokładnik wuswobo Předsyda dźakowaše so jemu za jeho wobćežne dź Dla přećow za krajny plan ma zastupjeŕ Zjednćenst z Budyskim wubjerkom jednać a po móžnosći na nej podłozy so zjednoćić. Z powěsću, zo so 12. mě w Khróśćicach zhormadźizna starših radow w měje, a ze spěwom „Bratrowstwo sej zawdawamy skónči so zhromadźizna, kiž bě dołho přez tři hodźin trała.

Puc.

Nětdy běše we Worcynjo inspektor z mjenom Puc. Tón skót a też ludźi jara šarowaše, hdyž přepozdźe na robotu přińdźechu. Hdyž wón wumrě a ludźo pola jeho kašća stejachu, wón trubku kurjo a sunějo z woknom dele hladašc. Ludźo so jara stróžichu. Jeho cźěło na Cornobóh wjezechu. A woni dyrjachu 12 koni zapřahnyć, ale te hišće so matrowachu. Jedyn wulki čorny kocor na kašću sedźeše. Woni Pucowe cźěło do Worcynskich horow zahrjebachu. Tón duch kóždeho šerješe, tuž jeho wuklachu. Dźensa tam hišće kamjeńtne stołpy steja. Wot jeneho do druheho su žerdźe.

Tule stawiznu je mi naša mać powědnła.

Elza Kokoškec z Mješic. (10 lět.)

Bur a poklad.

W starym času měješe jedyn bur z našeje wsy dwaj čehniwej wołaj. Wodnjo wón z nimaj rolu dźěłašo a na nóc wón jej na pastwu přiklepa. Jeneho dnja běše wón zabył po zwučenym waśnju přiklepać. Tuž dźěše wón to wo połnocy činić. Hdyž so wón tam wołomaj bliźeše, nadobo widźeše małe šěre postawy, palčikam podobne. Z hrozu wón wołaj přiklepa a khwataše zasy domoj. Na dompuću słyšeše wón zady so kročele a z čišiny jedyn hłós: „Buro, hdyž maš khrobłosć, to wuhrjebaj sej na tym městnje tón poklad, ale njewobroć so z nim! Tón bur po tym činješe, ale z njewohladniwosćen so wón wobroći, ale nadobo mócne šumjenje wokoło so słyšeše, tuž wón poklad zasy puści a tón so zhubi. A bě kaž by so jemu džało a z próždnymaj rukomaj a spodźiwajom dźěšo zasy domoj.

Hilža Faskec z Wujezka (10 lět).

Kak sym sněhakowal.

Chcu něšto napisać, kak sym so hody měł. Moja najwjetša prósťwa běše dóstać sněhaki. Zawěsće je też dóstach. Najwjetše mjerzanje pak bě, zo njeběše sněha. Po błóće to njeńdźeše. Po dołhim čakanju přińdźe nětko to wjesele. Nětko pak pčnje jězdźimy a druhdy so też šmórnjemy, ale to ničo njewadźi. Njeličelu jědźech ze sněhakami do Rachlowa k mojemu towařsej Sokec Marćinej. Tón měješe też sněhaki. My jězdźachmoj cyłe popołdnje. Tam přijědźechu też druzy a tak popołdnjo so miny. Hdyž bě nam zyma, dźěchmoj so k Sokecam zwohrěwać. K naju wjeselu dóstachmoj šalku ćopłeho kofeja a něšto dobreho wosuška a potom jězdźachmoj zasy, hač późny ćma być. Potom so dźěličhmoj a jědźechmoj kóždy do swojeho kónca.

Pawoł Soka z Brězowa.

Zyma.

Štó je ta mócna kralowna,
Ma krónu swěćatu?
Trón běły, jasny wot sněha
A sceptař wot ľodu?

To zyma je, ta mužica,
Kiž dźerži na krute,
Hdyž wona da so do dźěła,
To wšitko pikoce.

Štó piše róže, hałozy
Na škleńcy woknowe?
Štó barbi jenož dychajcy
Ći ličko róžojte?

To zyma je, ta moleŕka,
Kiž tajke kumšty wě;
Haj, módre barby přidawa,
Hdyž čerwjene su wšě.

Štó je, kiž štomy wupyša
Kaž k dźěsću Božemu?
Štó wola na lód, do sněha
Nas k spěšnom woženju?

To zyma je, ta sněhaŕka,
Kiž běłe kryje wšo,
A młode žita wodźewa,
Hač přińdźe naléčo!

Handrij Zejleŕ.

Lube serbske dźěći!

Dźensa mózu tu wočišćeć tři nastawki z połčornoboskich wsow. Su mi pisali mój swěrny maly přećel Sokec Pawoł z Brězowa, dale mała Wujeźčanka a Mješičanka. Za to wutrobny dźak. Ale dopisowarjow wočakuje hišće wosebite wjesele. Hlejće, jutře popołdnju přińdźe sokolski Kašpork do Sowrjec, zo by tam serbskim dźěćom něšto zahrał a tón ma wot wuja Měrćina za jeho dopisowarjow wosebite překwapjenje. Njech potajkim cyle wšaće přińdu, też Gurec Leńka z Rachlowa. Też druhe dźěći njech wšě přińdu njedźelu popołdnju do Sowrjec k Paleŕjecom, zo bychu so zeznało ze serbskim Kašporkom. Budźe to wjesele! Wjele dobreho!

Waš wuj Měrćin.

Cyrkwinske powěsće

4. njedźela po Třoch kralach. 29. wulkeho rózka 1933.

Z Budyšina.

Předowański tekst: Mat. 8, 23—37.

W Pětrowskej cyrkwi rano ½8 hodź. farar Siegemund předuje, dop. w 12 h. ma farar Berg wojerske kemšenje. Wječor w 6 hodź. dobroćelski koncert komorneho khora k lěpšemu cyrkwinskeje pomocy njezasłužerjam. Programy po 30 pj., za małoa socilu. rentnarjow po 10 pj., su při cyrkw. durjach na Mjasowym torhošću dostać. Njezasłužerjo maju na swój wupokaz darmotny zastup z wěžinymi durjemi. (Přenjesenje na radio.)

W Marijnej a Marćinej cyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Schneider spowědź a Boże wotkazanje, dop. w 9 hodź. farar Berg předuje, pop. w 3 hodź. ma farar Berg křćenja, wječor w 6 hodź. ma farar Große misijonske kemšenje.

Zběrka za evangelsku towaršownju.

Póndźelu pop. w 5 hodź. ma farar Schneider biblisku nutrnosć w jědźeřni nadsule. — Wutoru pop. 3½ hodź. je w Pětrowskej cyrkwi nutrnosć za njedźelniće. — Srjedu wječor we 8 hodź. ma farar Berg bibliski wječor w Tuchořskej cyrkwi. — Pjatk pop. w 4 hodź. zeńdże so Gustav-Adolfske žónske towaršstwo w Societät.

Ev.-luth. zwjazk młodych holcow swj. Pětra na Seminarskej hasy 19: Srjedu pop. wot 5 do 7 hodź. młodostna syła, srjedu wječor ½9 hodź. hłowny a młodostny wotrjad.

Wumrěli: 15. jan. Hildegard Wóršla, Emila Pawola Müllera, twarskeho dźěłaćerja, dźowčička, 3 měsacy. — 16. jan. Hana Berta Mattheisowa rodź. Křižankec, privata 83 lět 6 měs. — 19. jan. Hana Pawlina Mathilda Selkowa rodź. Wurmec, mandźelska gratmišťra, 70 lět 3 měs. — Margareta Gerda Schmelzerowa rodź. Haasec, mandźelska bankowskeho direktora, 28 lět 11 měs. (wumrěła tu, přewjezena do Kamjenca). — Korla Kurt Schuster, překupc, 35 lět (wumrěł tu, přewjezeny do Žitawy). — 20. jan. Emil Richard Haufa, dźěłaćer, 56 lět 9 měs. — Marjana Ruth Müllerec, 1 měsac. — Frieda Donatowa rodź. Linaškec, mandźelska fabrikskeho dźěłaćerja z Khrósta, 35 lět 4 měs. (wumrěła tu, přewjezena do Khrósta). — Emilia Augusta Greclowa rodź. Gäblerec, wudowa po wobkhodnym pućowacym z Wulkich Rědarjec, 77 lět 1 měs. (wumrěła tu, přewjezena do Wulkich Rědarjec). — 21. jan. Korla Bjedrich Maks Henker, rězniski mištr, 59 lět 9 měs. — Kurt Herbert Schmelzer, bankowski direktor, 37 lět 2 měs. (wumrěł tu, přewjezeny do Kamjenca). — Jan Arnošt Kunat, fabrikski dźěłaćer, 54 lět 9 měs. — 22. jan. Margareta Charlotta Nowakec, stenotypistka, 23 lět 1 měs. — 23. jan. Lina Selma Dučmanowa rodź. Lähnerec, mandźelska ratarja z Wjelećina, 44 lět 8 měs. (wumrěła tu, přewjezena do Wjelećina). — Arthur Jurij Große, ratař, 63 lět 8 měs. — 24. jan. Bjedrich August Alfred Winkler, invalidny rentnar, 62 lět 2 měs.

Z Hornjeho Wujezda.

Dop. w 9 hodź. němske předowanje, ½11 hodź. cyrkw. rozrěčowanje. Pop. ½3 hodź. křćenja. — Srjedu wječor ½8 hodź. bibliska hodźina na farje. —

Z Huski.

Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemšenje, ½11 hodź. wosadna zhromadźizna. Pjatk towaršstwo młodych holcow.

Z Wojerec.

Rano w 7 hodź. němska spowědź, duchowny Nowak, dop. w 9 hodź. němske kemšenje, sup. Köhler, ½11 hodź. serbske kemšenje a Boža wotkazanje, duchowny Nowak. Pop. w 2 hodź. němske křćenja, duchowny Unger.

Radio

Njedźelu 29. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho njedźelskeho programa: 8 ratarski přednošk, 9 raniša nutrnosć 11,30 maniftestacija kat. žónskeho zwjazka, 12 připołdniši koncert z Hamburga. 15 dźensniše šlagry. 20 z Kölna wotměnjaca hudźba. 20,30 „wopraudźity wupikany muž we wšěch położenjach žiwjenja. 21,15 stare a nowe pokhody.

Lipsk: Nimo znateho njedźelskeho programa: 8 ratarski přednošk. 8,30 pišćelowy koncert. 9 raniša swjatočnosć. 11,30 Bachowa kantata „Stož mój Bóh chce, to dobre je". 16,30 „duy kěžorow". 18 wječorna hudźba z Pětrowskeje cyrkwje w Budyšinje. 20 spěwohra „Wjes bjez zwona".

Hišće ważne z njedźelskeho programa: Mnichow: 20 wječorny koncert. Frankfurt: 20 opereta „Jabluka". Win: 20 potpouri „zynkofilm, reje, opereta". Rom: 20.45 „Geisha", opereta. Waršawa; 20 pólske ludowe reje a spěwy.

Póndźelu 30. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 15 přednošk za žony we ručnych dźěłach. 20 wjesela hudźba. 21,10 spěwy Jana Brahmsa.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 15,10 přednošk za žony 16 koncert „Předstajamy so". 19 statny rěčnik a zakitař. 19,30 spěwne khóry. 20 njemjennjomna hra". 21,10 zabawna hudźba.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Wrótslaw: 20 ludowe spěwy. Stuttgart: 21,30 woblubjene italske operowe arije. Win: 20,35 wojerski koncert. Praha; 20,05 filharmoniski koncert.

P. Krječmar:

Hospodarski rozhlad

Sobotu 28. wulkeho rózka 1933.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	4,208	100 pólsk. złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,26	100 českosl. krónow	12,465
100 šwajc. frankow	81,32	100 franc. frankow	16,425

Na burjach wožera hewak žiwe hibanje wobchadźenja. Se staroršim tyhadanju burhi, kaž je naše poměry hnitřkownje politik wumija. Wožera so rada starych statneho žiwa rozsudźi, jón na pschichodnu wutoru 31. t. m. swołaja. Jedna so wažne prašenje hač dotalna wyschnosć dale na čole stata wostanje. Hižom su hłoby křesćerjow to pobjedni statny kanclej Papen so sepjerajo na němšonarodnych a nazionalnych sozialistow jasno wotešći republiki do horšeje wolmje.

Bohužel njeje wjacy wo prašenje, kak ma so wožiwjenje hospodarstwa pschewodźać, ale dźe wo to, kajkemu kruhej fajimoh bu poradźi, so stupnć na čołu stata.

Tele dny dźe wo wjacy, hač wo prašenje, kajka politika stwona dyrbi a budźe kupčej a po swojich politiskich nazdźełach rad zarjadowaćej. Rozsudźenja tuteje wažneje, haj hodźin dołhaja so fundamentowin republiki. Nasymu křesćerskemu wukhaju wo wožiwjenju hospodarstwa. Tam a sem pokazowachu po Ukrainie mjenjenja nowoje hibloteje, ale Bohužel wostachu fundne a jenostliwe. Dźensa maja powěsće wo pschiběrazym wotmjenju hospodarstwa pschewahu. Lud roscežaškuje so w njepřihodnych wadźenjach a swadach. Burstwo a hilschoje dźěłaje worschty luda stonaja, haj podaja pod cźežu dawkow a sozialnych zarjadowanjow. Cźim bóle pozdy bolt, hdyž sadźewkowoje dawki płaćeć křischi, tak su prunju kupcekskeho bohatnyli te wušchnje stata, te hamje dawkowe krotschi po stach a stach tłažach, Bohužel často dosć njehódni. To rosshorja. Pschećemy sebi, to luchu wunjoso dobroje wole nadeschli prawy puć ja lépsche luda a stata w tychle truchlych khwilach.

Produktowe wiki jenoš snadnje wopozeja. Powschitkownje so wočakowaše, jo kruta hyna mjeny a wikawarjow nawabi kupowaći a so je žiwom łakarjej a to je tutej pschičinu płaćizny postuja. Tuta nadźija bé mylna. Stalna žitanja dyrbjeschy pschizo a pschizo šaha jasyschmyć, so płaćizny spadowaše njebychu. Ani na Barlinskich, ani na Drježdźanskich wikach jo płaćizny njepřischemješnichu. Wožera płaćeschje w Barlinje zemjak

pschenzy: 9,10—9,20 (9,20—9,30) hr., rožki: 7,45 hač 7,55 (7,50—7,60) hr., jećmjenja, nałemjeho 8,25 hač 8,75 hr., najmjeńscheho 7,90—8,20 (7,80—8,20) hr., wowsa 5,50—5,65 (5,55—70) hr.,

w termijnowym wikowanju:

pschenzu:

ja měrź: 9,90—9,888½ (10,02½) hr.,
ja meju: 9,93½ (10,15—10,13½) hr,

rožki:

ja měrź: 8,03½ (8,05—8,03½) hr,
ja meju: 8,07½ (8,17½—8,13½) hr,

wowsa:

ja měrź: (6,07½ hr.),
ja meju: (6,22½ hr.),

w Drježdźanach:

pschenzy: 8,95—9,20 (9,05—9,30) hr., rožki: 7,10 hač 7,35 (7,15—7,40) hr., jećmjenja, nałemjeho: 8,50 hač 9 hr., najmjeńscheho: 7,65—8,10 (7,75—8,40) hr., wowsa: 5,75—6 hr.

Płaćizny w punktach su płaćizny tydźenskich wikow. Hódźej pak jano najpomjenene njejsu, so njepschemjenichu.

Wiki schwórth w Saarjegu.

Pschenza płaćesche pschiwóz 8,80—9,20 (8,80—9,10) hr., rožka 6,90—7,30 (6,80—7) hr., jećmjeń, nałemi 8 hač 8,80 hr., najmjeńši 7,40—7,60 hr., wowsu 5,60—5,80 (5,50—5,60) hr., bjeru 2—2,50 hr., synu 2—2,25 hr., klonu, k šaftanju 1,20—1,40 hr., klonu 1,40—1,80 hr., we wołkepjach 1,80—2,30 hr., bjeru, punt 3 pj., butru 60—70 pf., jeja 10—13 pj., wotrołu 20 pj. — Prošata 7—14 hr., běhali 15—25 hr.

Płaćizny w punktach su płaćizny tydźenskich wikow. Hódźej pak jano najpomjenene njejsu, so njepschemjenichu.

Wiki schwórth w Sjarjegu.

Pschenza płaćesche, cyšiska 8,70—8,90 hr., hłubjeha 8—8,40 hr., rožka, cyšiska 6,70—6,90 (6,80—7) hr., hłubjeha 6,50 (6,60) hr., nałeni jećmjeń 7—7,50 (7,50 hač 8,50) hr., wowsu 5—5,30 (5—5,40) hr., bjeru 2 hač 2,40 hr. Butru 2—2,42 (2—2,40) hr., jeju 9—12 (8—12) pjenjezow.

Płaćizny w punktach su płaćizny tydźenskich wikow. Hódźej pak jano najpomjenene njejsu, so njepschemjenichu.

Hamtske a ſudniſke powěźe.

Pschichodźowanje.

Wutoru 31. januara 1933

we **Wojerecach** w hoscjencu „Ś wotrjołej", dop. ½10 hodź.: Pschichowne meble;

w **Pschichowje** w hoscjencu, pschip. we 1 hodź.: Gramofon, trowa;

w **Mazej Lipi** w hoscjencu, pop. 1½4 hodź.: Krowa.

Khěža i nětkuše torzom łožownołeže, ſtuknja wutrywańskemu mišterej Adolfej Deže ſkušnej. Hódna 17285 hr., wopytarjo pohladnu 15260 hr. Pschichodźowanje budže wutoru 14. měrza, dop. we 9 hodź. na ſudniſtwje w Kamjencu.

Samóžeńſki japiš.

Do japiša samóžeńſkeho prawa na ſudniſtwje w Budyšinje su japišali, so Arthur Ewald Warschat w Budyšinje nimo prawa wužiwanja a zarjadowanja samóženja swojeje mandźelskeje Ely Irmgardy rodź. Lischke.

Wikowański japiš.

Do wikowańskeho japiša na ſudniſtwje w Budyšinje su japišali na lopjeno 906, nastupajo firmu Commerz & Privatbank Akt. Gesellschaft, Filiale Bautzen, jo je prokura direktora Josefa Biarnata Jana Rebela w Budyšinje wuhašła.

Do hamtskeho japiša na ſudniſtwje w Budyšinje su japišali na lopjeno 1019, nastupajo firmu Alfred Vogel w Budyšinje, pschekupaj Gerhard Alfred Rudolf Vogel a Korla Wjedrich Günther Vogel w Budyšinje. Staj do 1. 1. 33 załoženeho towaršstwa z wobm. ručenjom. Słužby towaršnik smě towaršstwo zastupować.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tonu abo 1000 kg, nowak 10 t.

Płaćizny po złotej hriwnje	27. 1.	26. 1.		27. 1.	26. 1.
Płaćica	182-184	182-184	rjany	13,2—13,0	13,2—13,0
rožka	144-151	149-151	wołka	14,—16,	14,0—16,
ječmjeń	—	—	pódźerowy	9,00—10,0	9,00—10,0
wowsa	16—175	165-175	bołte lupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
kukurica	110-113	111-115	serradella	17,0—21,0	17,0—21,0
pšenć. muka	—	—	rapa, wosuk	—	—
ržana muka	12,5-25,7	12,5-25,7	rjany wosuk	12,50	12,5—
pš. wotruby	19,5-21,5	19,5-21,5	such. trubanš	8,50	9,0 0
ržane „	8,75 8,75	8,75 8,75	5 rol. krutše	13,4-13,5	13,4-13,5
raps	8,50-9,0	8,7 -9,0	syno, 50 kg	1,75-2,1	1,75-2,1
hróch Viktor	—	—	ržana słoma	0,65-0,7	0,6 -0,7
lana symjo	20,0-23,0	2 ,0-23,0	pšenć. „	0,40-0,5	0,4 -0,5
pjeluški	—	—	wowsna „	0,40-0, 0	0,45 0,55
	12,5-14,0	12,5-14,0	ječna „	0,4 -0,50	0,4 -0,55

Drježdźanska burza (27 1.)

Pšańca 76 kg	179 184	bórniace kruški	14,70-15,00
rožka, 70 kg	142-147	pšenć. wotruby	8 50 8,80
nałetni ječmjeń	170-180	ržane wotruby	8,40 9,40
nazymsk ječmjeń	—	pšeńčna muka	35,50-37,50
wows	115-120	ržana muka	23,50-24,50
šerw eny dźoćel	—	woka	—
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	—
suche truh.	8,70 8 90	cokrowe truh.	—

Płaćizny rěznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

27. januara 1933 *Płaćizny po centn. a st hriwnach*

Skótne družiny a woznamjenjenje:

Woły: 436

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěznje hódnośe hač do 6 lět	31
Młode mjasne, njewukormjene, stare wukormjene	28 - 31
Mjenje wukormjene młode, derje picowane stare	24 — 27
Mjenje picowane wješ starobow	18 - 23

Bykl: 487.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetše rěznje hódnośe	25 —26
Połnomjasne, młódše	23 - 24
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane stare	21 - 2
Spatne	18 20

Jałojcy a krowy: 1122

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rěznje hódnośe	22 25
Połnomjasne wukormjene jałojcy najwjetše rěznje hódnośe hač do 7 lět	18 - 21
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	15 —17
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	11 —15
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 1403

Najlépše wukormjene (2. druź.)	32 38
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	24 32
Spatne (4.)	17 - 22

Wowcy: 4305.

Młódše a starše wukormjene (1. družina	37—33
Starše wukormjene 2.)	29 —31
Mjenje wukormjene (Márzschafe) (3.	23 — 28

Swinje: 7879

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižencjow ha do 1½ lět stare	35—36
Wukormjene	35—36
Mjasne	34—36
Spatne	33 —34
Rancy a kundrosy	30 - 32

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje

28. januara 1933 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so we złotej hriwnje zrownaja.

Twora		hamtske płaćizny hr	nowše płaćizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,40	1,80
Čelace mjaso	1 „	1,40	1,80
Skopjace mjaso	1 „	1,60	2,00
Swinjace mjaso	1 „	1,4	1,80
Tukrainy swin acy šmale	1 „	1,80	2 00
Pšeńčna muka	1 „	0,40	0,56
Ržana muka	1 „	0,24	0,36
Chlěb	1 „	0,24½	0,25
Jědźne bórny, nowe	1 „	0,07	0,09
Rals	1 „	0,32	0,40
Hróch	1 „	0,40	0,8 0
Soki	1 „	0,40	1,0 0
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	0,96	1,00
Sušeny połc	1 „	1,80	2 00
Dobre mloko	1 lt.	0,22	0,24
Jědźna but.a	1 kg	2,20	2,60
Jeja	štuka	0,10	0,11
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor drobny	1 „	—	0,76
Petrolej	1 „	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1 90
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Wićne płaćizny w Budyšinje.

28. januara 1933

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.
Najlépše twory so hišće wyšše płaća.

Předmjet			najnišša płaćizna	najwyšša płaćizna
Pšenca,	50	kilo	8.80	9.00
Rožka	50	„		7.00
Ječmjeń	50	„	8.00	8.50
„ nazymski	50	„	—	—
Wows	50	„	5.60	5.80
„ nowy	50	„	—	—
Běrny (we wulkowikanwiku) (Wuwožna twora dróžša)	50	„	1.80	1.90
Syno	50	„	2.00	2.20
Słoma z maš. młóć. pras.	50	„	0.70	0.90
„ „ „ k zasł.	50	„	1.30	1.60
„ z cypami młóćena	50	„	—	—
Pšeńčna muka 60%	50	„	—	15.75
Ržana muka 60%	50	„	—	12.00
Pšeńčne wotruby	50	„	4.90	5.00
Ržane wotruby	50	„	4.90	5.00
Butra	1	„	2.20	2.40
Jeja	1	štk.	0.10	0.11
Husy		punt	0.75	0.80
Prosata 288 štuk	1	štk	5.00	12.00

Prosace wiki dźěchu pomalšo.

Wumělstwo a wědomosć

Henny Porten.

K jeje hóstnej hrě w měšćanskim dźiwadle pónđźelu 30. januara 1933, wječor ¼9 hodź. we wjeselohrě „Jutře w pjećich . . . “ (Jěva abo Yvonna).

Jako čichi wobkedźbowar, kaž sym to we wobkhadźe ze zwěrjatami nawuknył, sedźach njedawno dopołdnja w přihladowarni jeneho Barlinskeho dźiwadła, jako na jewišću Emil Rameau wjeselohru za turnej po Němskej a Hollandskej dźiwadźelnicy Henny Porten nastudowaše. A nětko dyrbju wuznać, zo je mi z tuteje strózbeje woprawdźitosće dźiw zakčěł, wědźenje wo bohatosći wumělcow, kiž móža bjez prócy swoje po zdaću kruće postajene mjezy přełamać.

Henny Porten je drje dwaceći lět dołho němy film wobknježiła (bjez přikłada dołhi čas hładajo na młodosć kinematografije. Wona je w dwěmaj abo tšoch zynkofilmach hrała. Nětko móhli drje za to měć, zo je „jeje čas nimo“.

Nawopak je. Tu narosće němskemu rěčnemu jewišću w filmowej wumělcy cyle wosobinska dźiwadźelnica. Njesłuša wšće do mojeho powołanja w tutym nastupanju wo hódnosći sudźić, sym tola z prawom abo njeprawom jako „zwěrječi člowjek“ kołkowany. Tola, haj, runje tohodła, dokelž so we wobkhadźe ze zwěrjatami instinkt wótři, mam za to, dźiwadłowym direktoram derje radźić, hdyž wuwołam: Kejbujće na Henny Porten!

Štóž měni, słódkorjana, za sensaciju honjaca dama, wuzběhowana hwězda wěčnje so smějkotatcho fotografowanskeho wobliča, idol wšitkich mužskich a žónskich młoduškow, k wotměnjenju na jewišću činohry skoči, so žałostnje myli. Dyrbju režiséra Rameau- a citować, kiž mi po prěnim zetkanju praješe: „Tuta žónska je njesmérne zjebanje w dobrym zmysle. Bojach so před přijećom zaplečeneho filmoweho lubuška z obligatnym różowym kwěčelom na rucy, město toho nazhonich cyle njeskaženy a přirodniski wumělstwowski temperament, njenazdata, k dźěłu so čěrjaca, docyła woprawna wosobliwosć.“

Tuta „nowačka na jewišću činohry“, kiž je dotal jenož w „Madame sans gêne“ wustupowała, ma dospołny dar dźiwadźelnicy, kiž pola filmoweje hrajeńki njeby wočakował. Jeje wěstosć dyrbi so wobdźiwać, wona přinjese zo skutkowanja při němym filmje mištrstwo přeměnjenja mjezwoča a wědu, zo ma cyle čěło sobu tworić. Wona pak znaje tež nuznosć so wobmjezować, wězo wulki dźiwadźelnik runje z najsnadniišimi sředkami figuru wožiwja. We wjeselohrě „Jutře w pjećich . . . “ hraje Henny Porten dwě róli nadobo, kóčkojtu Parižanku a čichu, khutnu dźiwadźelnicu.

Najwjetša lěpšina Henny Porten so hišće njenaspomni: luboznosć jeje wosoby, naivna zemska člowječnosć a nadobnosć jeje wobliča. Tuta žónska je rjana, dźensa kaž před 15 lětami; była njeprawda, by so to jenož jeje płowym włosam připisowało, błyšćej jeju wulkeju jasneju wočow. Na zwužćenym wobliču steji dźensa póznaće wo hódnosći a njehódnosći wšeho žiwjenja.

Pawoł Eipper.

Centralne dźiwadło.

„F. P. I. njewotmołwi!“ Tutón techniski wulkofilm so hižo wot wutory sem w „Centralnym dźiwadle“ pokazuje a so hač do pónđźele předwjedźe. Tutomu filmej dźe so kaž wšitkim druhim, za kotrež so přewjele reklamy čini. Člowjek je wostrózbnjeny, dokelž je wočakował hišće něšto wulkotnišeho. W filmje so wobdźěła jara stare thema: dwaj lubujetaj tu samsnu žonu a skónčnje tón jedyn šlachotnije wróćo stupi a hišće druheju wukhowa z nuzy. Čin pak je tu pódlanska wěc. Hłownje so wo to jedna, pokazać sfotografowane fantastiske techniske wulkotwary přichoda. Porno tym so hra trochu zhubi. Létarja Elišena hraje hubaty Hans Albers, ideal pruskich „wyššich dźowkow“. Sibylle Schmitzec jako knjeżna Lennartzec trochu błędźe skutkuje. Sympatiski je Pawoł Hartmann jako inženěr Droste. Dyrdomdejski raz filma drje budźe wjele ludźi přiwabić. ***

Palastowe dźiwadło.

Łódź bjez přistawa. Tutón kriminalny film, kiž so wuswětluje w „Palastowym dźiwadle“, je khětro putacy. Je to film wunamakany a stworjeny k tomu, zo by Harry Piel, tónkróć jako namórniski pólcaj Klaus Hansen pokazał a dopokazał, zo wšo móže, zo so čerta njeboji a kóždeho złostnika hrajo přemóže. Tutoho hrajerja dla dyrbja druhe mocy, wosebje Truda Barlinarjec a Ingrid Lindströmec so spokojić z jara njedźakownymi, pódlanskimi rólemi. Jenož Eugen Rex jako Hausenowy towařš so hišće wěkak doprědka tłóči. Film móže skromnych wopytarjow cyle derje spokojić. Třeleńca, wjerhanca a dajeńca na kóncu mohła so změrom trochu skrótšić. — Pódla so hišće wjerći krótki wjesołofilm „Podružnik so pyta“ a widźimy hišće zajimawe wobrazy wo wudźělanju mydła. ***

Sokołstwo, šport a hry

Olympiske hry 1936.

Kaž hižo před něšto časom zdźělichmy, wotměja so přichodne olympiske hry w aBrlinje. W lěće 1936 zeńdu so potajkim mjezynarodni sportarjo we hłownym měsće Němskeje. Přihoty zarjadowanja su so hižo započałe. ańdźenu wutoru zeńdźechu so zajimne kruhi w aBrlinskej radnicy a załožichu organizaciski komitej za 11. olympijadu 1936. 1. předsyda je eksc. Lewald, městopředsyda dr. Sahm. Němskeho presidenta z Hindenburga chcedźa wo přewzaće protektoratstwa prosyć. Dalše jednanja budźa lětsa wokoło junija we Winje.

Bólkopańca.

Šwajcarska-Hollandska 2 : 0.

Zahorjeni sportarjo so tež krućišeje zymy njestróža. To dopokaza mjezynarodna hra mjez Šwajcarskej a Hollandskej. Amsterdamski stadijon běchu ze słomu wukładli a tak mózachu sportarjo na nim krasnu hru poskićić. 20 000 ludźi přihladowaše. Hra skónči so z 2 : 0 za Šwajcarsku.

Naši roznošowarjo

přinjesu Wam „Serbske Nowiny“ do domu. Wšitke Waše přeća móžeće jim přednjesć, woni nam to stajnje zdźěla. — Sće-li mjez swojimi znatymi noweho čitarja za „Serbske Nowiny“ dobyli, tak rjekńće to tež prošu roznošowarjej.

Swójbne powěsće

Semrěł: Ernestina Herrmannowa rodź. Richterez we Budyšinje, 76 lět; khowanje budźe jutře njedźelu dop. w 11 hodź. wot Tuchořskeje zynkrje. — Mina Meyerowa rodź. Kummerez w Budyšinje, 56 lět; khowanje budźe pónđźelu pop. w 3 hodź. na Tuchořskim pohrjebnišćeju. — Hańža Libšcheź w Budyšchinje, 73 lět; khowanje budźe jutře njedźelu płačiw. w 1 hodź. na Tuchořskim pohrjebnišćeju. — Albert Helmert, w Budyšchinje, 45 lět; khowanje budźe pónđźelu pop. w 2 hodź. na Tuchořskim pohrjebnišćeju. — August Weißner, schulski domownik na wotp. w Budyšchinje, 84 lět; khowanje budźe jutře njedźelu płačiw. w 12 hodź. wot Tuchořskeje zynkrje. — Marja Richowa rodź. Tillichez w Lemišchowje, 60 lět. Laura Swud. Bejlina w Lubiju, 73 lět; khowanje budźe pónđźelu pop. w 2 hodź.

Něšto wo europiskich rasach

Ličba porodow nawječorjeje a žrjedźeje Europy žylnje špada, ličba porodow narańšcheje a krótkorańšcheje Europy pak khětro rośeje. To śmjeje wšo wulki wliw na poměry europiskich narodow. Hižo w poslednich 60 lětach je so poměr ličby mjez jenotliwymi europiskimi rańami khětro pšemjeńił. W Europje bydla tři hłowne rańy a to Romanojo, Germanojo a Sšłowjenjo. Podamy ze ličbu jenotliwych rańow a jeje pšemjeńenje w poslednich 60 lětach:

	1870	1910	1932
Romanojo . . .	94 mil.	115 mil.	127 mil.
Germanojo . . .	93 mil.	142 mil.	145 mil.
Sšłowjenjo . .	82 mil.	145 mil.	185 mil.
Druhe rańy . . .	31 mil.	48 mil.	50 mil.
Europa	300 mil.	450 mil.	507 mil.

Wo ličbje Rušleje nadrobne powěsće nimamy, tuž je mózno, jo je ličba Sšłowjanow žerje hišćeje wjeršna dyšli statistika (po němškim žórle) tu podawa. Se wschitkich europiskich narodow Pólšk a najbóle rośeje. Pólšk ma pokoju telko wobydlerjow kaž Němšk a pschi tym mjeńšche we l. 1931 nadbytk porodow wo 470 000, mjez tym jo jónkróć žylniischi němški lud mjeńšche w kamjonach leče jenož 306 000 porodow nadbytka. To wojnamjenja, jo pólšti lud žo rosmnoji jónkróć žylnišcho dyšli němšti. Jara žo tež rosmnoji italšti lud, hačrunjež niz tak jara kaž pólšti. Podobnje kaž Pólšk tež Rušk rośeje po ličbje wobydlerjow.

S tuteje statistiki widźimy, jo w l. 1870 běchu romańske a germańske ludy najžylnišche a žłowjańske najtłaršche. Mjeń tym je žo wobras dospołnje pschemjeńił. Sšłowjenjo žo jara rosmnožachu, tak jo hižo w l. 1910 běchu Germanow a Romanow daloko pschešeč abnyli a hižo běchu najžylnischa europiska raša. W l. 1932 pokaša žo tuta pschewaha žłowjańskich narodow hišćeje jaśnischo. S toho widźimy, jo romańske narody (Schpanišcenjo, Francojo atd.) a tež germańske narody (mjeń ninti Němzy) pomałku wotemrěwaju, mjeń tym jo młode žłowjańske ludy mózne žo rosrośtnja. Też my łužišzy Sserbja žłuschamy k žłowjańskim narodam. Statistika nam jaśnje dopokaza, jo pschichod Europy žłuscha jenicznje Sšłowjanam, dokelž woni po swojej ličbje, kiž tež w pschichodźe dale bóle rośeje, su wopravnjeni, postajicej wožud Europy. Europa budźe jaśo žłowjańska!

Muž z tŕomi domami. Ale, Augusto, je to mózno, zo wšo swoju pjenjezy přepiješ a ničo sej na stare dny njelutuješ?“ rjekny susod k pičkej. Pičk wotmolwi: „Mi njeje lutowanja trjeba. Ja mam tři domy, w kotrychž budu stajnje derje zastarowany.“ „Ty maš tři domy? Praj jeno, dźe!“ Pičk znapřećiwi: „Ně prěni mam khudownju, druhi mam khorownju a třeći, jeli trjeba, khłostańju.“ Susod zeženy rjekny: „O tři króć zbožowny Augusto!“

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Skótne wiki w Njeswačidle

srjedu 1. februara 1933 Gmejnska rada

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za nawěšćki: G. Jusk w Budyšinje.

Wysoka šula za warjeńske wumělstwo.

Lipšćanska Karolina šula ma přikładnje připrawjene šulske kuchnje. Tam wukubłuja so přichodne wothladarki domjacnosće. Tuta šula za domjace hospodarstwo chce młode holcy wosebje wuwučić we najlěpšim wuwužiću cyroby a w prawym zwubranju a trjebanju hospodarskeho a kuchińskeho gratu. Wobraz dawa nam pohladać do kuchnje Lipšćanskeje Karolineje šule. Horni lěwičny wobraz předstaja čerku, kotraž pisa přikładny zapis jědźow za cyły dźeń. Wobraz pódla: šulerški wuknu tykancy pjec. Na delnim lěwičnym wobrazu hladamy do warjeńskich wotdźělow, hdźež jenotliwe šulerki swoje „skótne“ šulske dźěła“ činja. Posledni wobraz předstaja wustorne woptawanje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnik. 1.51 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. a čišći Smoleriec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pf. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Kóždy w Němskej bydlaca abonent „Serb. Nowin“ je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšaceje banki w Nürnbergu zawěšeny přećiwo sćěhowkam čělneho znjezbožeња z 1000 hr. — hdyž zemrěje abo hdyž je na tak žiwjenja dospolnje bědny. Kóžde znjezbožeње dyrbi abonent hnydom tutej zawěšaceje bancy wozjewić, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeње dyrbi so baney hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin planje přihłowědźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wumĕnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozjewja.

Čisło (Nr.) 25 — Budyšin — Póndźelu, 30. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Schleicher je wróćo stupił

Papen dyrbi wo nowym knježeŕstwje jednać

Kaž hižo je zbobotnischich powĕsćejow wočakaćej, je Schleicherowy kabinett nuforwany był, wróćo stupić.

Němski president j Hindenburg je zbobotu pschipoldnju z j hodź. němskeho kanzlera Schleichera k rosprawje wo politiskim położenju pschijał. Němski kanzler je němskemu presidentej prajił, so może jeho kabinet jako prejsialny kabinett jenoj potom pschi nĕtčišchim położenju knježeŕstwowe dźela dale wjesć a knježeŕstwowu politiku pschi němskim ńemjom zastupować, hdyž **polnomóc k rospuschćenju němskeho ńemja dostanje.**

Němski president je na to wotmolwił, so w nĕtčišchim położenju nima mnohe, kabinettej polnomóc k rospuschćenju dać.

Němski kanzler je Schleicher je na to němskemu presidentej pschipowĕdźił, so dyrbi potom zły kabinett wróćo stupić. Němski kanzler je wróćostupjenje pschijał, kabinetej pomĕrił, so by knježeŕstwowe dźela dale wjedł a kanzlerej a druhim kabinettowym ńemjam swój dźak za ćažku, wótčišnje w čežkim čašu wopokazanu, wuprajił.

Němski president je pschedawšemu němskemu kanzlerej Papenej pomĕrił, so by z parlamentom jednaju, położenje rozjasnił a świĕčił, z kajkimi wumĕnjenjemi by k. mohło nowe knježeŕstwo wutworić. Kaž je žo wuraźnje prajił,

njeje z tym knjes z Papen hischće nadawk dostał, so by nowe knježeŕstwo sestajał,

so pak je to prenja kročel k wutworjenju noweho knježeŕstwa.

Kaž je žo k wudospolnjenju zhonjło, je němski kanzler je Schleicher psched němskim presidentom nĕkotre sastupowal, so może so kriza, z politiskimi zmnožpaschnosćemi nastata, na tsjoke waschnje rosrišaca:

najprjódy z wutworjenjom knježeŕstwa parlamentowje wjetschiny, kotrež je najskerje z Hitlerowym wjednistwom możne by'o;

z tsjeća z wutworjenjom cźisteho presidialneho kabinetta, kjež zwjazanja na nĕkajku stronu. Wono by mĕło statum mój sastupowaca a by dyrbjało wurjadnu pomnomóc dostaca.

Němski kanzler Schleicher je radźił, so by žo němski ńemj rospuschćił, jeli so by wjetschina němskeho ńemja dźiwja knježeŕstwu njedowĕrjenje wuprajić. Potom bychu žo dyrbjale w běhu 60 dnjow nowowólby do němskeho ńemja wotmĕć. Knježeŕstwowe pravo statneje muhy, to wĕra knježenje bjez němskeho ńemja, z druhim zlowom diktatura, je Schleicher wotpokazał.

Kaž žo sda, je žo němski president hižo prjedy rozsudźił, Schleicherowemu kabinettej padnyć dać, prjedy hač je Schleicherowa rosprawa zhłyschał. To njeje pschećapiło. Hižo loni w nowembrje, hdyž Schleicher na Papenowe město stupi, je žo němski president jara ujerad wot Papena dźĕlił. Hindenburg na Papena za tkmaneho muža w nĕtčišchim čašu, dokelž je žo jemu poradźiło, němsko-nazionalnych a nazionalnych sozialistow za nowe knježeŕstwo w hromadu zwjesć. Zentrumska strona nochze žo tuttemu knježeŕstwu, kotrež by po hłownym dźělu z nazionalnych sozialistow a nĕnsćonazionalnych wobstało, pschećiwić. Zentrumskej stronje wo to dźe, so by žo w Němskej po němskej wulsaje knježiło, a so by žo Němska diktatury zminyła, pod kotrejž lud zjyła njeby žaneho prawa mĕł. Pschi knježeŕstwje, w kotrymž bychu nazionalni sozialistojo wjednistwo mĕli, pak žo zentrumska strona nochze wobdźelić. Jeli so žo Papen njeby za kanzlera ponjenował, ličił žo z tym, so w nowym knježeŕstwje Papen ministerstwo zwonkowniych należnosćow pschewozmje.

Nowiny, kotrež nazionalnej sozialistiskej a němsko-nazionalnej stronje njepschichilnu sćeja, praja, so žu němsko-nazionalni tohodla Schleichera wotstronili, dokelž won njeje sadźowak, so žu žo mjasane schaty rauschcje pomoży w hospodarskim wuběrku pschede wschej zjawnosću pokale. Tutomu dźělu dyrbi žo nĕsto kónz cźinić.

Papen z politiskimi stronami jedna

Papen wot soboty z politiskimi stronami wo możnosći jedna, hač bychu němskemu knježeŕstwu z wjednistwom kanzlera Hitlera pschihłosowale. Hač dotal njeje žo hischće rosjasnjenje dosćo. Jutrje Papen pjeća němskemu presidentej rosprawu wo wunoschku poda.

S dotalnych jednanjow je zhłyschcej, so je Papen ministerski liščinu sestajał, po kotrejž bychu sastawali: **Hitler** němske kanzlerstwo, **Papen** městokanzlerstwo a presidentstwo pruskeho ministerstwa, **Göring** zwnutkowne ministerstwo, **Hugenberg** hospodarske a sejmjenske ministerstwo, general je **Stülpnagel** němske woborne ministerstwo.

Pódla toho žo tež hischće druhi politikarjo jako pschichodni ministrojo mjenuja.

Posedźenje němskeho sejma so wotpowĕdźiło

President němskeho ńemja Göring je sobotu wjecjor wojjewicej dał, so žo dla wróćostupjenja Schleicherowho knježeŕstwa posedźenje němskeho ńemja, na 31. januara postajene, njesmje. Dla dalschcho wobsamknjenja žo starschiska rada wutoru 31. januara sendże.

Pschedsydstwo sozialdemokratiskeje frakzije němskeho ńemja je z listom na presidenta němskeho ńemja Göringa pschećiwo tomu protestowało. Niz Göring, ale starschiska rada je smĕła zwołanje němskeho ńemja wotstorcźić.

Kommunistiske demonstracije w Barlinie so zakazałe

Barliniski policajski president je na podložku 128. stawa němskeje wustawy dla njepospĕdnebneho straca za zjawny zjesstrach wschu wokolocźahanje a zhromadźizny pod holym njebjom kommunistiskeje strony a jejnych pomocnych a podlanskich stronow zakasał. S pschicźinu tejele zakasnje je lětał był, kotryž je kommunistiska strona w Barlinje rosdźerić chca. W nim je k politiskemu hromadnemu strajkej a k generalnemu strajkej a k powschitkownym demonstracijam za sandźenu njedźelu namołwja.

Knježeŕstwowa kriza w Francowskej

Franzowske knježeŕstwo **Paula Bouzoura** je dyrbjało wróćo stupić, dokelž je žo deputertske komora z wulkej wjetschinu zapowĕdźała, do powjetschenja dołhodneho dawka wo 5 prozentow zwolić. Republikanny president Lebrun je zapołtanzow Daladierej, wjednikej zjednatych radikalnych, pomjerił, nowe knježeŕstwo sestajeć. Dotalny zmutkowny minister Chautemps a dotalny wójnski minister njejstaj nadawk pschijałoj, nowe knježeŕstwo sestajeć. Tež Herriot je ko dla zwojeho stejischcza k wójnskemu dołhej zapowĕdźił.

Zakročenje w Budapestu, Romje a Wine

Zsobotu popoldnju je franzowski połštanz w Budapeszt zrbi wot namĕstnika madźarskeho zwonkowneho minisira, zpołnomócnjeneho ministra hrabje Kuhen-Hedervarya, rosjasnjenje wo dowozu italiskich bróńow pschez Awstriju do Madźarskeje žadał. Posdźischo je tež jendželski połštanz teje sameje należnosće dla pola madźarskeho knježeŕstwa zakrocźił. Hrabja Kuhen-Hedervary je na naprašchenje połštanzow wotmolwił, so madźarske knježeŕstwo wo zyłej należnosći nicźo bliščeho njewĕ.

S tejle wurĕcźu wschak madźarske knježeŕstwo njeluba wĕz njewotbudże. „Echo de Paris“ wo franzowsko-jendželskim zakrocźenju w Romje, Winje a Budapeszti w należnosći pschećiwnjenja bróńow j Italskeje pschez Awstriju do Madźarskeje pische: Jeli so by zakrocźenje zpokojiło, a jeli so bychu interesowane staty zwolniwe byle, wójnski material sniczić, njebychu staty Małeje enteńty za wězu dale zdźĕrźe. W druhim pschipadźe, kotryž je wĕrje podobny, žo prajschenje na dnjowy porjad Rady Swjatka Ludow staji. Pismo je hižo naštajene, podpjerance Franzowskeje je zawjesćene, też Jendželska je zdźelita, so nochze žanych wokocźesnosćow cźinić. Wospjetujenuju znowa: Pschećiwnjenje bróńow do Madźarskeje je tohodla wulzy ważne, dokelž je z nim pschi spocźatku druheho pohubjanja wotbronjazeje konferenzy cźi warnuja, kotrejž muża žo je siwjej lohkowĕrliwosću sjebacź a žo woporu sejinicź.

Rom janu pschicźinu k zakrocźenju njewidźi.

Italiska knježeŕstwowa telegrafowa powĕsćerńja je zhłedowazu zdźelenku rosschérika: Někotre wukrajne nowiny su powĕsćej rosschérile, so je žo w należnosći pschećiwnjenja bróńow do Madźarskeje pola italiskeho podsekretara za zwonkowne należnosće w Romje z franzowskeje a jendželskeje strony rosjasnjenje žadało. S pschiłukłuchneho zórka je žo zdźelilo, so žo w Romje njeje zajke zakrocźenje stało. Dźiwajo na wĕz, wo kotruż žo jedna, by to zyle njepschiprawne było, dokelž take należnosć dozpka žaneho swiła i italiskim knježeŕstwom nima a jo njenapadna.

S tajkim zaprĕdwanjom žo wĕso Italska njemóże wusprawnić.

Póstscy zastojnicy jako spionojo

W Rumunskej žu w nozy z sobocze w Bukarestu w zentralnym póstskim hamcze wulku wobhonjersku należnosć wotkryli. Pola wyschnoścejow bĕ žo hižo psched dlešchim cźasom tukanje zbudźiło. Na to wumyślene, po zdaću jara ważny wojerski dokument napisachu, kotryž jena wojerska wyschnosć z druhej póšta. Nasajtra swjećichu, so bĕ dokument drje pravje doschoł, so pak běchu jón njes tym fotografowali a fotografiju z kuŕerom do Wina pósłali. Po cźuću z Budapesta do Wina běchu kuŕera z chloroformom pohnuschćili a fotografiju wojerskeho dokumenta w jeho aktowzy (toschi) namakali. Pjatk na to nĕhdźe 200 policajstow zentralne twarjenje generalneje póstskeje direkzije wobstupi a do twarjenja zastupi, pschedy hač žo sastojnizy wotmĕnichu. We wotdźelenju listoweje póšty **22 sastojnikow zajachu.** Swećichu, so bě tež **w telegrafskowym wotdźelenju** wobsćerna spionaža organisowana, a so žo wjele telegramow, wobjebje wojerskeho a finanzno-technisteho wopschicźeza wotpischachu. W tymle wotdźelenju tohorunja wjele sastojnikow zajachu. Skónczenje wojaka Cherfarskeho je 4. regimenta w Bukarestu zajachu, kotryž bě zyłu korrespondenzu wobcźežnych sastojnikow pschijimował a ju do zwojeho wobdźelenja nošył, hdjež bě fotografiski apparat postajeny. Policija je swĕsćiła, so žu sajeći z wulkeho dźela sastojnizy generalneje póstskeje direkzije.

Nowy Dunaiski móst znamjo skrućeneho juhosłowiansko-rumunskeho přećelstwa

Wopyt juhosłowjanskeho krala pola rumunskeho krala w Sinaji je žo w nowinach jako ważny politiski podawk pohubjał. S italiskeje strony běchu žo prózowali, Rumunskej wot jwjazka z Juhosłowjanskeje a Cźěskosłowakskeje wotchcźepić. To žo Italiski njeje schladźiło. W Sinaji pa žo wschě dorĕcźenja potwjerdźile, kotrejž su cźěskosłowakskeje, juhosłowjanskeje a rumunskeje generalojo njedawno w Beograde k jakitanju pschećiwnu italisko-madźarskim wotmyślenjam wobsamknyli. K jakitanju dyrbi też nowy dunajski móst słužić, kotryž ma žo pola Turna Severina pschez Dunaj k juhosłowjanskemu kraju natwarjeć. Wo twarje tutoho mosta je žo hižo dawno rĕcźało, dokelž je tež hłuby pschećiwno tonu słyschcej dachu. Nětko je žo słónczinje wo tym rosšudźiło. Najskerje je juhosłowjanski kral tohodla rumunskeho wójnskeho ministra z wyšokim rjadom wusnamjenił. Nadpadło je dale, so staj žo kralej w pschitomnosći zwojeju zwonkownoju ministrow połnej dwĕ hodźinje rosrĕcźałoj. Pschi tym žu je pjeća praschenja Małeje enteńty, wobzitja mĕrownych srĕcźenjow a italiska balkanska a dunajska politika rospominałe. Staty Małeje enteńty njebychu wĕso rewidźiju nĕtčišchich krajnych njejsow dowolile, a hdy bychu je dyrbjale je zwojimi wójskami sakitacź.

Bombowy nadpad na Mussolinowehe pschećelja w Ameriźy.

W Filadelfiji, w połnóčnej Ameriźy, žu po zdaću antifajsistojo bombowy nadpad na khĕžu Mussolinowehe pschećelja, italiskeho bankiera Silvestra, stukli. Rosbuchnywschi je bomba zyłu khĕžu wupuschćila. Silvestrowa žona nje žo hischće namakała; jeho pišarku žu z rospadankow wuczahnyli. Silvestrowe schitri dźĕći žu žo spanile. Di Silvestro njebĕ za cźaš rosbuchnjenje doma. Rosbuchnjenje bĕ tak zylne, so žu žo na wobĕmaj stronomaj dróhi khĕžcźeško wobschkodźile, a so žu žo w zyłej wokolnosći wokonowe schkleńzy rospukle.

Macedoncy swojich towaršow wuswobodźili

Loni w oktobru běchu bołharscy Mazedonzy wyschicheho twórcerja Doskalowa je Sswjatoho Bracja skónzowali a jemu wulku sumnu pjenjes rubili. Jako morderjow hu tśoch Mazedonzow Cźicźewa, Gjurowa a Cźerwjenkowa sajeli a do pschepytowańskeho jastwa w Gornjej Dźumaji dowjesli. Ssobotu bě hłowne sudnistwo jednanje w Gornjej Dźumaji postajene. Cźi tśo wobskorjeni dyrbjachu so kuncze strażowani do Sswjatoho Pracza dowjesć. Hdyž żelesniski cźah do Sswjatoho Pracza pschez wusoki dół pomału jědźesche, so jemu wěcnje schtyrzeczi wobronjenych muzi napschecziwo stoji. Pschewodźazym strażnikam bronje zebrachu a tych tśoch jatych z cźaha wuwjedechu.

De Valera ma dospołnu wjetšinu w irskim sejmje

Ssobotu wjecźor je so skónczny wunoschk tyšich wólbow wotzjewił. De Valerowa strona je se 77 z 153 mandatow *absolutnu wjetschinu dosahła*. Wschi tym hu dostali knjeżerstwowe stronu: De Valerowa strona (republikanoju) 77 (hacź dotal 72), dźełaczerjo 8 (7), njewotwisni dźełaczerjo 1 (2) mandat. Oppozicija: Cosgrawowa strona 48 (57), njewotwisni 8 (11), frenje strony 11 (farmarjo 4).

Schleicher wopaści po swojim watstupjenju němskostatnu kenclija.

Knjez ze Schleicher podawa so ze swojej mandźelskej z *němskostatneje kenclije do swojeho bydlenja* w němskim wobornym ministerstwje. Wulka sy la ludźi jeho přewodza. W němskostatnej kenclij mějese knjez ze Schleicher rozsudne rozrěčowanje z *němskim presidentom* z Hindenburgom.

Serbske towarstwo w Khwaćicach zhladuje na 40 lět swojeho wobstaća

Wječera njedźelu psched 40 lětami na tamnym dnju nasta serbske towarstwo w Khwaćicach. Wječera wjecźor so hobustawy se swojimi swójbnymi a pschiwuzbnymi jeshbźechu, so bychu jako wulka swójba 40. narodniny wopomnili. Tuklusnu pschedhyba knjes Njeczka witanje w 7 hodź. nałudnu skuli towarschow, hoźcźi a pschecźelow. Mězhuschi hobustakoze poda krótku rozprawu na nastacźu a wuwicźu sedmoczeństwa. Na pohonjowanja pošelnika evangelsko-lutherskeho knihowneho towarstwa Gustu Hataka, wuwołaneho ludowego hajnika, Henki a Barta sesbóze so 18 Sserbow a Sserbowkow a połoźichu sakład niz jenoż tutemu towarstwu tamemu, ale tehdom deje njewědomnjo zakład wobschěrnischim twjerkam. Tehdomnischej towarstwi evangelskich Sserbow w Rakezach a Bukezach, jenož hischcze žiwotachu. Lahkomsle bě laschko.

Se załoženjom Khwaćanskeho towarstwa jadu nałetni wětr. Cźasy howjachu. Hacźiwi Serbja so pschidružichu. Tehdomnischi nestor serbskich wuczerjow Wjeźas Stupi, jako so hótaš do Hornjeho Wujězda pschesadźi, na cźoło towarstwa. Pod nawjedowanjom dźe so wosebiteho wuczerja Lobeho w Rakezach, pěstowaschе stajnje rozcźaty towarstwowe spěwanje. Wicźazowej synaj Ota a Waltar Wicźas, tehdom studentaj, spěchowatschej rozwoja. Gustu Skopa, z inspektorom na knježim dwora w Lubobcźu, posdźischo wjecźorny a zwobodny kubler w Kohlowy, młodostny Jurij Ssokoluk w Rowosrja a zjała młodostnych horliwzow wónowachu swoje mozy nowemu hibanju. Ptomjenja zahoritujeze łapachu wupału. Sa lěta hižo młodostne towarstwo z dźiwadłom wustupi, kraźnje so poradźi. Towarstwo wusebjedźowaschе do blischich a dalschich kuncźu serbskeje ten, wuhotowaschе wschadźone serbske wjecźory, wuzwjazowaschе wschudźom zjednjo narodnego wědomnja. I potrehnjo posdźischo nastawachu nowe serbske sjednoczeństwa. Hdyž rěkaschе narodny sfuk spěchowaczy, tam pschimaschе Khwaćanske serbske towarstwo 1. lětnej rulu do kokow.

W kuncu towarstwa nasta myslicźka, natwarcź tu Božeho dom. Mnohe z towarstwa wobroczichu so tehdom na wótza Juricha *wo podpjeru*. S Božej pomocu scźinu so pschecze sfuk.

Pschindźechu pak też strudne cźasy, cźasy so nam njesvobodnaze. Sarja swětowa wójna, rozschěrjenje ropu we swojich składach. Wschě narodne próz wjasuje. Po wójnje zolnjeschе wichor narodneho dźenja pjes serbsku Luźizu. Se zolnow dźenje, schschachu też nazindyfferenciranych Sserbjo, to njeschto fu stawcźk możneje swójby Sstowjanow, so ho natłoczicź nastawszej dobje swój ras, wschěmnym dźenja pschecze njesrofumliwje, ale schtóž je swjaz bowacź na snamjenja cźasa, widźi hižo I buchwinu kom nastawacź swar chromnuy — hobrjti. W horc dźenju dźelesche a dźeli so sloto wot njeczistoteje rodne wědomnje puschcźesche swoje korjenja do słowjanskeje ten.

Nastachu narodne organizacije, rychły nastacze serbi do wójny, ani pomyślicź njem — nasta Ssokol, wschě serbske ludowe towarstwa ji so w Domowinje bod jenu tschehu.

(Juttje skónczenje.)

Dźěło za narod

Hłowna zhromadźizna „Serbosława" w Khróšćicach

Njedźela měješe towarstwo „Serbosław" hłownu zhromadźiznu. W serbskej metropoli pa jo tuto muzske towarstwo to, štož w druhich sadach „Bjesada" abo „Kasino" a dyrbjało wulka sylne towarstwo być, kaž při započatku bohuże to wjacy njeje. W našej wokolinje je ko le towarstwow, tak w Jasecy a Kukowje „k też we Worklecach sydli muzske towarstwo; w ho maš spěwarskej towarstwje „Jednota" a wojerske towarstwa atd. Na te wašuje rozdr wulka syła wosebitych na jenotliwe towarsta też z małej swěrnej cźěrjoku sobustawow so bjesaduje. Wučer Pjetaš jako předsyda poda rozprawu, wo towarstwowej pokładni rozpraw Winger. Při sčehowacych wólbach wuzwoli tahne předsydstwo jenohłósnje zaso. Městno k. kubler Spitank ze Zejic a zapisowar k. kub ta z Khróšćic. Potom zajimowachu přitomny lako ratarske prašenja. Knjez Spitank zwje z wosebitym přednoškom a naruna z tutym narěč duchwn. radnika, kotrehoż hewak po zo nym wašnju na hł. zhromadźiznje słyšachmy. K Natuš rozprawješe wo swojich nazhonjenjach pa přestworjenju sokolskich jednotow. T „Serbosław" chce sobupomhać, zo wšitko zaso do weho porjadka přińdże. Na kóncu so přiwza k. Natuša, zo ma so „Serbosław" dla přichad swjedženja 100lětnych narodninow našeho wót „Michała Hórnika" na župu „M. H." wobroćić. Z trohnym dźakom na sobustawy skónči předsyda koło 10 hodź. płódnu zhromadźiznu. Přichodna dźe 26. februara pola Wjenkec.

K 25lětnemu wobstaću „Lipy Serbskeje" w Pančicach

Jako ródny zdonk steji w klóštrskej krajiny

Spočatk tuteho lětstotka wožiwješe Serbstwo wa, hdyž młodostni prócowarjo lud za swoje na kubła zahorjachu. Wukóne tutych cźěrjow wanjow bě załoženje „Domowiny", kiž nětko stwo načolnje nawjeduje. Nowe towarstwa na chu a wjesele zapřimnychu do narodneho dźe njeposrědnym susodstwje ródneho wjeski slawneho basnika Jakuba Čišinskeho załoži tamnej dobje — kóne lěta 1907. — Lipa Serbska jenju serbskeho spěwa swětneho a nabožneho w přinadźe też dźiwadła. To bě za klóštrsku linu, hdyž so na Serbstwo powšitkownje tak wa, kaž soj domorodnosć žada, nuzna kročel, be

---

Ilsan:

Kasandra

Přenjatny roman

27] (Pokročowanje.)

„Wjeselu so jara, so staj pschijšoj a dźakuju so wutrobnje za lube dary. Toho so njehyb nadźat, skerje pryedy Jurjerje. Hdyž w mějesce z jědźu klaza, jako wojak njemóju skrźiž. Mamy dobru a žytnu jědź. Jeje nam dožaha; pschewjele wjazy schkodźi hacź pschemalo. Tola raduju so nad luboscźu, kotruž staj mi z tym wopokazałoj."

Hanka so pychi pozlednich słowach zacźerwjeni a so zyła pyrjesche. Jurij so pó jstwě roshladawschi zhoni: „Maśch rjanu swon a nadobu, tež khěża a jahroda je pěkna. Sstuchca to tebi?"

„Ně, luby pschecźelo, hnm tu na podrunjowe. Hdy by dyrbjało być, mohł sej też to kupicź. Hanka, by chzyła w tajkej khěži bydlicź?"

Ta so zyła satorhny, bě kaž spłóchane ptaczatko. Njewědźeschе, schto wotmołwicź. Skónczuje praji: „Na to hischcze pomyślił-a njejsym." „Wodataj! Staj tajstile dełhi pucź bźakoj, a ja ani na to njemyślu, so staj błódnaj. Tola ce so za mnje hinak starali, hdyž je tehdom wjecźor k wam pschińdźech." Hnydom zawołach psches dalokorěcźak do korczmy, hdźež druhdy khodźach, schto a kak maja k wobjedu pschinjesecź. Hanka so šmějeschе, myślejeze so žortuju, hdyž do tajkeho lika rěcźu a wobjed skasanu, a rjekuc: „Myślu, so je k warjenju wobjeda kuchnja trohna. Budźe lěpje, so do kuchnje du a jón pschihotnju. Pokaž mi kuchnju!" — „Hanka, wěš mi, minam zanje. W městach je nejschtožkuli hinak hacź na wjach. Dožakaj jeno khwilku a wobjed tu budźe. Tak bjese wschemu tu hischcze njesłymy."

Wyrnjej po wobjedźe byl, tak tola jadu jědźach a zlodźejske nit, najskerje, dokelž z Hanku hromadźe wobjedowach. Dach zlódke wino pschinjesecź a bórzy nasta wutrobna wjeselosći, kiž mje njewuprajnje wokschewi. Nječach mało, jeju srěcźniwoj jasnjaj mi telko napowědźachtaj, so trjebach jenoż posłuchacź. A rady posłach, hdyž mi powědźachtaj wo lubych Sserbach, wo jich khcheźijanskim inwjelenju; kak žnjbod žnjbodej w tutych cźežkich cźasach bratrowźy pomha, kak so sašo wopraudźita lubosć pschezo jašnischo jewi, tak so ani cźezu cźasow njeschkodźi, jeli tón abo tamny njeby trjebał do wojaka a so stracźi, hacź so a kak so wrócźi.

Po wobjedźe, kotryž bě wschitkim jara derje sełodźał, wobsach jeju po mějesce, so bychtaj wschelake rjanosće a wosebitosće tu widźa'oj. Hanka bě prěni raz we wulkomějesce, tuž cźinjesche na nju wulkosć twarow a krasnosć wjesow we wuhtajenjach dreje jacźiscźa, njeběše pak to pschezo wopřosažy, ale husto potłaczaju a pohnuschcaju. Jeje cźitla, njewinowata duscha cźujeschе so ranjena psches njepschihotowje wobrazy, kotrež psches nagotu smyślotwórcźi powłóknja a pschiběrazu złazenosći nakazanych wobsahowerjow wulkomésta spěchuja. Jeje duscha bě mérno, kaž hłuboki jězor zkhowany psched wětrami pschez cźemne lěsy a hyste kerči. Kaž móże žnjmy wětr cźiche wody dreje trochu zajołmicź, tak też nowotosće mésta ju luft njespokojichu, ale hłubschebe zacźišcźa njejsahowstajichu. Hdyž bo tohodźa z wulhoda, z holka a tolka wulkomésta wrócźachmy a hjadźachmy w cźichej zahrodźy našeho domu, wottschahaze jeje duscha proch a majanosći wulkomésta a kupalche ju w cźistym swětle so we stotych barbach thmowazeho słónczka. Kaj posłednje słónczne pruhi wschitke wokrazuja a nětk a pokoj wospjewaja, tak błyschcejeschе so z Hanzuneju wócź kom no pschemo se słónczom mike swětło, tkź wotschewi nje wuprajnje woju wutrobu. A jeje słowa běchu mi kaj najzunischa hudźba, kiž moju duschu dospołnje spokoji. Njepschejach sobi nicźo wjazy, hacź so by tak pschecze wostało.

Najsajtra khwatach rano do kašarnow, so bych sebi dowol na jedyn dźeń wuprosył. Njedźe to, tkź wotschewi njewuprajnje moju wutrobu. A jeje słowa běchu mi kaj najzunischa hudźba, kiž moju duschu dospołnje spokoji. Njepschejach sobi nicźo wjazy, hacź so by tak pschecze wostało.

Najsajtra khwatach rano do kašarnow, so bych sebi dowol na jedyn dźeń wuprosył. Njedźe to kaž lohko. Ale kaž sloro wschudźom, tak też tu płaczeschе: słotenju cźelecźu służi zyły swět. — Hdyž so domoj wrócźach, pschewach, i cźim mohł mój wopyt sawjeselicź. Rozsudźi z nim so na slětowniscźe podacź. Tu bě pschiwa sebi zyle mało z horjeła wobhladacź. Hdyž tam ležnjemóżach ani Jurja ani Hanku sa to dobycź, so to bo létała sydkoj. Wobsładachmy sebi nětkore wobthody. Praschach so Hanki, schto be jej wosebe doba. Njemějesche zanych wulkich pschecźelow. Kupi chcźach so jej lubjesche. Dyrbjach ju mjowacź a tej dyrbjesche mi pomhacź ju pohnuwacź, so to pschija wupraji pak zaneho pschecza wjazy ako, so to je ji lubi, hyrnjej bo jeje bóle praschał. Jurjej kupich z roha murešanu dynku, kotruž dreje so drozo, so je drohotna, wjeselе pschija. Bóle hacź wschitke drob w klamach a we wulkaznych wokнach lubjeschе so wulka zwěrinska zahroda je swojimi zelonymi zjotom kražnymi kwětkami. Hanka, jsama najrjeńscha kwěti bowasche ninno měry kcźejace rostliny, z kotrymiž bě jich zyły domeck wobdaty.

Wječer dźech z wopytom do opery. Hdyž tam s wulkada nuwohosć ludu we wosebnych drastach a je jewotonu wupyschene mětnosće, bě ji jara we jednorej ale pschitłoczenej wjesnej drasći a chyzyke najscho cźelnjej. Też za wumělske jewjenje njemějesche an Jurij ani Hanka frosumjensa, a wona, hacźkuli mějesc ja hud bu wjele sajima, bě tola jenoż swulka jednore jewjej. Tak spójtach, jo wě; sama, hyrnjej lěpscha człowjeka njewozbóż, ale jo to wotwisuje wot jara w druhich wobstejnoscźow. Hanzuna duscha słětowanje wyschinach, składowajeze na nuskoźi swěta, na jeho mo tolte rjanosće a wjesela, kaj i łetadła, cźiła luboś napełnjowajeze, kiž njepotrjebuje swonkownych po wadłow, so by w pokojnosć i zbożownje zjawa była. njechtóż zbudź je we nni wulku pschichtilnosć k njej radźicho bych jej prajił, kak jara sebi je waju, tak ju lubuju.

(Pokrać. scźehuje.)

Zo bě towarstwo nuzne, so w běhu časa dźeń a hódźe jewješe. Pódla „Lipy“ je Sokoł hdys a hdys wjesnym swjedźenjam čisty serbski raz dał. Ale w posledsnjeho powětře a w zjawnym njeprećelstwje wěstych kruhow njemóžeše so tak prawje k wyšinje pozběhnyć a čaka nětko na lěpše časy. Też towarstwo knježnow wustupi druhdy ze serbskim swjedźenjom, hdyž bě so towarstwu młodźencow k rowu wozwoniło. Za to pak bě „Lipa“ sej stajnje wědoma swojeho ważneho nadawka, njekhablajo a njemylenje njesć serbsku khorhoj doprědka.

Byrnjež pod njewjesołymi wobstejnosćemi założena a mnohich zeluboznosćow přećerpjeć dyrbjała, je so dale rozwiwała a swój zaměr kruče spěchowała, kiž je sej po swojich wustawkach stajiła, mjenujcy „hajić serbski ludowy a po připadźe też cyrkwinski spěw a serbsku dźiwadło“. Z tym je so na krutu nadobu pódu stupiła a w serbskej zemi so zakorjenila.

Z namołwjenje nětčišeho dirigenty združi so črjódzahoritych Serbow a skhadźowaše so najprjódy khodnje k naspomnjenemu zaměrej, doniž so kónc 1907 do towarstwa zjednočichu, wustawki zhotowichu a 29. nazymnika tamnišeho léta na wyšnosć wołachu a so 17. hodownika wobkrućichu. Spisał je tehdomniši stud. theol. Jan Cyž z Kašec, nětko farar w Hajnicach. Z nim stowarišichu so studowarjo Jakub Wjaslawk a Jurij Brusk z Hórkow, Mikławš Cyž z Kukowa, Jurij Šołta z Wotrowa, Jan Pol ze Slepoho a něšto pozdźišo Jurij Šołta z Pančic, Jan Cyž ze Stareje Cyhelnicy a Cyrill Rězak z Wotrowa. Prěni narodnej gardu zjednoćichu so Wučerjej Slodźan Kral, dale Jakub Šołta z Kanec, Michał Wječorka, Jurij Cyž a Jurij Nowotny, Pawoł Šołta, Jakub Cyž, Jan, Pawoł Cyž z Wotrowa, Jan Kral z Miločic, Mikławš Skala z Kukowa a druzy. Prěni předsyda towarstwa bu k. kubleř Jakub Šołta z Kanec, kiž je 15 lět jomu předstejał a w lěće 1922 swoje zastojnstwo dla khorowatosće złoži. Na jeho město stupi k. kubleř Pawoł Cyž z Wotrowa hač do léta 1927 a po nim k. wučeř Bejmak.

Při tutych młodostnych mocach je bjez dźiwa, zo towarstwo też zwonka swojeho sydlišća skutkowaše, swjedźenjo wuhotowa abo tajke podpjeraše tak we Němskich Pazlicach, Rakecach, Wulkich Zdźarach, Kulowje, Lazu, w Małym Wjelkowje při składnosći 25lětneho jubileja Burskeho towarstwa, hdźež so prěni raz „Burska krew“ wot Franca Krala hraše, dale w Bukecach, Budestecach, Budyšinje na Tröleri, Njeswačidle, Drježdźanach atd. Z tuteho přehlada je dowidźeć wobšerna dźěławosć towarstwa na narodnym polu, při tym pak njezabudźe na domjacu přisłušnosć, hdźež kóžde lěto swjedźeń so wuhotowa, po potrjebje też wjazy. Też při cyrkwinskich swjedźenjach so wobdźěliło.

Tutu čilu dźěławosć přetorlany nahle swětowa wójna, kotraž sej też wjacore wopory z kruhow towarstwa žadaše, wjele nimi bohužel Franc Kral, kaž dźěn wšelacy hižo časnosć zohnowachu — Mikławš Čemjera, Jan Bryl, Pětr Hila a druzy.

Lěto do njeje — w auguscu 1913 — woswjeći swoju krasnu khorhoj a wuhotowa při tym wulkotny swjedźeń w Lipju a zwjeseli so jara bohateho wopyta, daleko do druheho tysaca. Ju běchu klóštrske knježny wušiwale, za čož towarstwo na dnju poswjećenja Hnadnej knježni hołdowaše. Jako sobustaw Zwjazka spěwnych towarstwow je přecy při jeho wulkich koncertach w Budyšinje sobuskutkowało a je tehorunja swěrny sobustaw „Domowiny“. Hdyž so nětko hotuje, swój slěborny jubilej dostojnje 8. małeho we Pančanskim hosćencu woswječić, dha so jenož škodaje, zo so tutón wurjadny dźeń, dźiwajo na nětčišo hospodarske poměry, we prjedy wotmyslenych wulkich rozměrach stać njemóže. Tola budże swjedźenski porjad bohaty, wuwjedźe so wotměnjacy koncert při sobuskutkowanju orchestra, swjedźensku rěč změje čestny sobustaw, wysokodostojny k. farař Just-Wotrowski, też dźiwadło so poskići a druhe. Wšitcy so lubje na swjedźeń proša. Hdyž budu zdalni wo nim słyšeć, kotřiž su w němdy w swojej młodosći sobudźělali a spěwali, budźe so za nich rjana dopomnjenka ze zašłych lět, kotrež wěsće so zasy živje do pomjatka stupja. Njech je swjedźenjej prawje bohaty wopyt spožčeny a njech budże z měznikom za towarstwo a z přičinu womłodženja w jeho sobustawstwo a dalsim skutkowanju.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 30. januara 1933.

— **Wo wjedrje.** Dźenja rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer 0 a thermometer w nuzy —9. Dalši wjedrowy raz přichodnych dnjow so khětre přemjenja. Pomału hinja so temperatury wot połnócy nizuny k juhu abo k połnocu. Sewjerny wětr połnócnej Němskej hižo wocejopolenje přichinjeje. Na jach přichiljenje pokazuje jara pomału spadowaca lichkeja. Jadra wyšiny leža nad Wuherjej. Wot Balkana, přeco zyku syrjedźnu Europu hobjo cežnje so wyšina hacž do Jendźelskeje. Nalche wjedro je dale wobrazene, dokelž tež je strony Agorikich kupow sahe nižina přichikhadźa. Pasmo wyšinow so tehodła z juha a je sewjera pohlabuja. W Němskej maja najtrucnišu tymu w Schlenyšej a 20 stop., a w nalchej Hornjej Luzicy měrimy přeco hischcze přeco 10 hacž do 15 stop. W rańšej Pruskej w Kralowzu měrjachu hižo stolypcik cžopłoty, wokoło Schczeczina a w Hamburgu 4 stop. Sewjerna nižina puschcza so k juhu so po dźelu nad Ruskej zahnjebžuje. Sněhowy wocžakacz, so nam zahrazi přichipkaw tymnych powětrow z Ruskeje. Nadźija na popunicženje tymy přichěra. Jutrje wutoru słyšimy dopołdnja 9,29 a so tymot w nozy 11,44 hodź.

— **Měšcžanske dźiwadło.** Dźensa pódaju wječor 7,30 hodź. je jónkrocžna hóńna hra filmowje filmowaje dźiwadźelnicy Renny Porten i Barbinym emjenbom we wjesełohrje „Jutrje w pjeczich . . . .“ (Jeńa abo Yvonna) wot Felitša Joškeho. Je njetrjebowolci Kischcze něschto prajicz wo scharmantnej filmowej hrajerjy, kotraž nětko też na jewišcžu tak wulkotnje wustupuje. Tuta žónka njeje jenoż wulka filmowa dźiwadźelnica, ale je tež wulka pschedstajerka cžłowjekow. Wutoru 7,30 hodź. hraje so hischcze raz wulka operetka „Njetopyr“. Tutón dźeń njeje žanoho abonementneho pschedstajenja. Sobotu hraje so k 3. Dr. Adolf Nojt pschihotuje prěnjotne pschedwjedźenje „Kraloweje rjanosće“ wot jatkeho basnika Felikša Renkera. Prěnje pschedstajenje je schwórtk we 17. abonementnym pschedstajenju B.

Holanski spěšnik

wozmje wšěm wjele pakćikow „Serbsk. Nowin“ sobu do serbskeje hole. Hdyž dróhu přepřekuje, stajnje wjesele klimpoce; chce wěsće z tym Serbow napominać, zo bychu jemu pomhali rozšěrić jenički serbski dźenik.

Čita Waš susod hižo „Serbske Nowiny“?

— **Jane niczki w loterii šaflseje symsleje pomoży 1932/33!** So by na žiwojim dźelu na pomožnym stutku letuscheje šaflseje symsleje pomoży žohudźałko, je žo direkzija Budyšeho měšcžanskeho dźiwadła rosšudźiła, wschitke niczkowe listy (Nietenscheine) tuteje loterije w cžasu wot njedźele 29. januara hacž do soboty 4. februara (z wuwjazom pondźele 30. januara) k wschitkim pschedstajenjam pschi pokładni měšcžanskeho dźiwadła po płacžiwje loža (50 pj.) jako płacženje pschijimać. Tuto snižene płacžiny wo 50 pj. poličza so pschi pschedpołoženju niczkoweho lista na wschitkich městnach z wuwjazom městnow k stejenju galerije a krjedźeje galerije. Sso wě, so žo na kóžde měsčno jenoż jedyn niczkowy list jako płacženje wobliči.

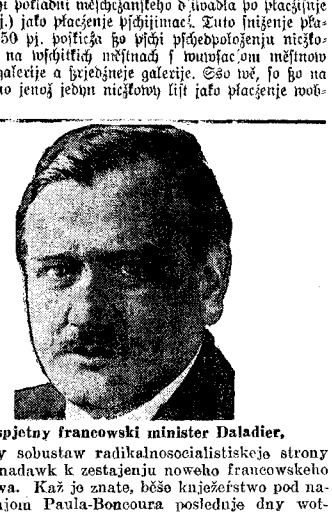

Wospjetny francowski minister Daladier,
wuznamny sobustaw radikalnosocialistiskeje strony je dostał nadawk k zestajenju noweho francowskeho knježerstwa. Kaž je znate, běše knježerstwo pod nawjedowanjom Paula-Boncoura posledneje dny wotstupiło.

— **Pschemjenjenje we wobhładje Budyšeho měšcžanskeho omnibusa.** Wjednistwo wobkhada měšcžanskeho omnibusa je nuzowane, wot 1. februara dotalnej cjarje B a C šaflajcej, dokelž žo wobkhad pšches Kóńpruznowy móšt njewupłacži. Mutwori žo Bžčara, kotraž kaž dotal wot Cjornohorskeje dróhi na dwórnišcžo, potom na Wettinšku dróhu, Albertowu dróhu, póstu, Sserbski Dom, Hłowne torhoschcžo a dale kaž cjara A hacž Artilleriskej kašarnje powjedže.

— **Po § 174 knihi khłostanskeho šakonja** běšche žo fridźerski mišchtr Oswald Waltaŕ Zuschka w Budyšinje khłostajomny šćinik. Wón běšche, kaž jednanje psched wulkej khłostanskej komoru Budyšeho krajneho šuda dopokaza, na swojim wucžownišku žo njepožćiwje pschescholł. Zuschke dosta léto jastwa a shubi cžesne prawa na tři léta.

— **Wuwinowany.** Somerntuje šujerhołł běšche 27. septembra 1932 w leżownoscži khołestajećeho mišchtra Kurta Teicherta w Budyšcžanje rěsnjił pomozнik Heinz Horst Lehmann, kiž pola mějićela rěsnjiwa Schwarzjga dźełaše. Teicherta běšche we hłownej khóbdźe swojeje pinzy wot elektriskeje lampy z tykadłom a njepschitrjewjerjenym kablom elektrisku ručnu lampu do khóbdy z swojemu šłudnikej wotschczěpił. 27. septembra běhu Lehmanna w tuhej wotewrjenej měsnjoscži motorowe namałali. W jenej ruzy běšche wón ručnu lampu kruče dźerżał. Wopalenja dopokaschu, to běšche wilna jeho morila. Ssamsnjeho dopołonja běšche kn. Teicherowa putnyła, so so lampa w khadowni njeswěcžeše, a běšche ju pschi posprježe ju jaswěcžiła, wilna słojka dyrił; to běšche swojemu muzej zdźełła. Teichert běšche na to tykadło je pschijamkowadła wucžahnył, kabel z lampu a tykadłom na kiju położił. Wón běšche typał, elektromontera dostaj. To so jemu njeběšche poradźiło. Wón bu wobtrjeżeny, so je z njeprodstajliwoscžu hnjerca rěsnjiskeho pomoznika zawinował. Psched wulkej khłostanskej komoru Budyšeho krajneho šuda njemóžeše žo wujasnjicz, kak je so njeshoże stało. Teicherja na to wuwinowachu.

— **Wo srażenju motoroweju kolejarjow na Slowakowskej Lawšej haju w Budyšcžanje** jednasche mała khłostajska komora Budyšeho krajneho šuda. Dróżkowy schoże Emil Waltaŕ Hamann z Budyšcžana běšche 16. augusta 1932 rano na motorskim kole swojeho bratra do města jěł. Jemu napischecžo pschijěł běšche wuhlowy wukowaŕ Hermann Harbart z Dobrucha, kiž běšche so wot Lawšeje wěže pschijědžo na Hoschcz hażu jawnuczy cžuł. Psched tutej hażu běschtaj motorowaj kolejarjej do so scharkoł. Harbart běšche so šylnje dyrił. Budyšk hamtšk šud běšche Hamanna k 20 hriwnam pjenježneho khłostanja abo 4 dnjam jastwa, Harbarta k 10 hriwnam pjenježneho khłostanja abo 2 dnjomaj jastwa šaswudźił. Wobaj so pschećiwo wuhażej powotałchtaj. Jeju porokam pak so šcžipnyłchtej. Harbart dosta dla pschećiwjenja pschećiwo wobhładnym pschedpischmam 10 hriwnow pjenježneho khłostanja abo 2 dnjej jatby, Hamann dla cžełneho franjenja z njewobhładnjowoscžu tehorunja 10 hriwnow pjenježneho khłostanja abo 2 dnjej jastwa.

— **Makorentnarjam** wupłacžuje žo podpjera na měhaz februar žrjedu 1. februara dopołdnja wot 9 hacž do 10 hodź. w Ssejmowni na Hrodowšej haży 10 delekach.

S **Drěmjenja.** (Wo pożledninu wołnju.) Kaž hižo piśachmy, wotpali žo žrjedu wječor šaidźeneho tydźenja šłatok cžełe Pawoła Buka. Tutón je šłatok łonšche léto kupił wot wjeśnjana Balki, kiž potom wucžahny. Twarjenje bě maźiwne a je žo hižo w lěce 1920 jónu wopalilo. Nětcžišchi wobsedźeć ma psches wobeh khětru šchkodu. Sšótšniška ruka je najprjedy měšnoscž šapalenja (to je tšěšna komora, hdźež khowasche žo zyła drasta a druha nadoba) z nekajkim palidłom (kaž petrolejom abo podobnym) połaka a potom šapaliła. Możnoscž też ša to wěcži, so

— **Pschemjenjenje we wobhładje Budyšeho měšcžanskeho omnibusa.** Wjednistwo wobkhada měšcžanskeho omnibusa je nuzowane, wot 1. februara dotalnej cjarje B a C šaflajcej, dokelž žo wobkhad pšches Kóńpruznowy móšt njewupłacži. Mutwori žo Bžčara, kotraž kaž dotal wot Cjornohorskeje dróhi na dwórnišcžo, potom na Wettinšku dróhu, Albertowu dróhu, póstu, Sserbski Dom, Hłowne torhoschcžo a dale kaž cjara A hacž Artilleriskej kašarnje powjedže.

— **Po § 174 knihi khłostanskeho šakonja** běšche žo fridźerski mišchtr Oswald Waltaŕ Zuschka w Budyšinje khłostajomny šćinik. Wón běšche, kaž jednanje psched wulkej khłostanskej komoru Budyšeho krajneho šuda dopokaza, na swojim wucžownišku žo njepožćiwje pschescholł. Zuschke dosta léto jastwa a shubi cžesne prawa na tři léta.

— **Wuwinowany.** Somerntuje šujerhołł běšche 27. septembra 1932 w leżownoscži khołestajećeho mišchtra Kurta Teicherta w Budyšcžanje rěsnjił pomozнik Heinz Horst Lehmann, kiž pola mějićela rěsnjiwa Schwarzjga dźełaše. Teicherta běšche we hłownej khóbdźe swojeje pinzy wot elektriskeje lampy z tykadłom a njepschitrjewjerjenym kablom elektrisku ručnu lampu do khóbdy z swojemu šłudnikej wotschczěpił. 27. septembra běhu Lehmanna w tuhej wotewrjenej měsnjoscži motorowe namałali. W jenej ruzy běšche wón ručnu lampu kruče dźerżał. Wopalenja dopokaschu, to běšche wilna jeho morila. Ssamsnjeho dopołonja běšche kn. Teicherowa putnyła, so so lampa w khadowni njeswěcžeše, a běšche ju pschi posprježe ju jaswěcžiła, wilna słojka dyrił; to běšche swojemu muzej zdźełła. Teichert běšche na to tykadło je pschijamkowadła wucžahnył, kabel z lampu a tykadłom na kiju położił. Wón běšche typał, elektromontera dostaj. To so jemu njeběšche poradźiło. Wón bu wobtrjeżeny, so je z njeprodstajliwoscžu hnjerca rěsnjiskeho pomoznika zawinował. Psched wulkej khłostanskej komoru Budyšeho krajneho šuda njemóžeše žo wujasnjicz, kak je so njeshoże stało. Teicherja na to wuwinowachu.

— **Wo srażenju motoroweju kolejarjow na Slowakowskej Lawšej haju w Budyšcžanje** jednasche mała khłostajska komora Budyšeho krajneho šuda. Dróżkowy schoże Emil Waltaŕ Hamann z Budyšcžana běšche 16. augusta 1932 rano na motorskim kole swojeho bratra do města jěł. Jemu napischecžo pschijěł běšche wuhlowy wukowaŕ Hermann Harbart z Dobrucha, kiž běšche so wot Lawšeje wěže pschijědžo na Hoschcz hażu jawnuczy cžuł. Psched tutej hażu běschtaj motorowaj kolejarjej do so scharkoł. Harbart běšche so šylnje dyrił. Budyšk hamtšk šud běšche Hamanna k 20 hriwnam pjenježneho khłostanja abo 4 dnjam jastwa, Harbarta k 10 hriwnam pjenježneho khłostanja abo 2 dnjomaj jastwa šaswudźił. Wobaj so pschećiwo wuhażej powotałchtaj. Jeju porokam pak so šcžipnyłchtej. Harbart dosta dla pschećiwjenja pschećiwo wobhładnym pschedpischmam 10 hriwnow pjenježneho khłostanja abo 2 dnjej jatby, Hamann dla cžełneho franjenja z njewobhładnjowoscžu tehorunja 10 hriwnow pjenježneho khłostanja abo 2 dnjej jastwa.

— **Makorentnarjam** wupłacžuje žo podpjera na měhaz februar žrjedu 1. februara dopołdnja wot 9 hacž do 10 hodź. w Ssejmowni na Hrodowšej haży 10 delekach.

S **Drěmjenja.** (Wo pożledninu wołnju.) Kaž hižo piśachmy, wotpali žo žrjedu wječor šaidźeneho tydźenja šłatok cžełe Pawoła Buka. Tutón je šłatok łonšche léto kupił wot wjeśnjana Balki, kiž potom wucžahny. Twarjenje bě maźiwne a je žo hižo w lěce 1920 jónu wopalilo. Nětcžišchi wobsedźeć ma psches wobeh khětru šchkodu. Sšótšniška ruka je najprjedy měšnoscž šapalenja (to je tšěšna komora, hdźež khowasche žo zyła drasta a druha nadoba) z nekajkim palidłom (kaž petrolejom abo podobnym) połaka a potom šapaliła. Możnoscž też ša to wěcži, so

Hospodarski rozhlad

Pónjdźelu 30. wulkeho rožka 1933.

Burja w naschim kraju cžěšnjachu jaudźenu šobotu bujnej powěšcži wo wumjecu naschcje mutskowneje politiki. Statny kanzler je Schleicher, niz zyte po dwojich měšazach z šastojnjstwa, je wotstupił.

Schto je k tomu dowjedło, prascheja žo wschitzy, na lěpsche němske republiki mnjechu wosobu. Wažne a žwojeho samolwjenja žebi wědomne organisazije poběhuja swój warnowazy hłóž! Germania, quo vadis?! nałožjenu też mu hłowa hlawneho pólšeho tpišowacžela Stenkiewicza.

Ssobotu burjawy wobrot prostny. Kurzy akzijow, rentowych a dołhjnych liscžnow wjatnychu.

Produktowe wiši jaudźenu šobotu w Barlinje cžerpjachu dale pod šylnym dowołom, wobšeže pschcžiza. W hołowym jornje žo jaša wo 5 pj. po zentnarju woldrjebi. W rožaj dowoła tak wulki njebě, tola dotalna płacžizna žo jenoż k nuse jakhawa. Jecžmjeń a wowoš žwoje płacžizny njepschemenitschi.

Ssobotu płacženje w Barlinje zentnar

pschenicžaŋ: 9,05—9,15 (9,10—9,20) hr., rožki: 7,45 hacž 7,55 hr., jecžmjenja, nałetnjeho: 8,25—8,75 hr., nałymskeho: 7,90—8,20 hr., wowoša: 5,50 hacž 5,65 hr.,

w termiłowym wikowanju:

pschenicžu:

za měrz: 9,82½—9,85 (9,52½—9,50) hr.,
za mejn: 9,88¾—9,91¼ (10,07½—10,02½) hr.,

rožki:

za měrz: 8—8,02½ (7,97½) hr.,
za mejn: 8,05—8,10 (8,07½) hr.,

wowoša:

za měrz: (6,05 hr.),
za mejn: (6,20—6,18¾ hr.).

Płacžizny w punktach žu płacžizny tydźenischich wikow. Hdyž pak žane napomnjene njejžu, so njepschemenichu.

Hamtske a žydźiske powěšcže.

Pschežadźowanje.

Wutoru 31. wulkeho rožka 1933
w **Kamjenzu** na Lětanischczu w dźěławej lětadłowni, dop. w 10 hodź.: Nětkore mócži z kožu, komaty, rjemjenje, hłoschcža, wschelake kalchczikli z nitami, hołdżenj rjeczažu, nětkore kaschczikli je železnymi a mołasinymi wobicžemi, klucže, wolijowe klanki, khoschczkowe topora, wodowa klumpa, transmisijske koło, stare železo, blesche;
w **Protezach**, dop. w 10 hodź.: Radio je wschěmi pschiprawami, pisanske blido.

Konkurjowe powěšcže.

Sšud w Kamjenzu je konkurs wotewrił nad samołožnjom Wiedricha Hermanna Reichi w Kamjenzu na Rankschej haży 15, wobsedźerja fabriki hlinjanych wuležkow, prowizionita dr. Schrödera w Kamjenzu ža jatzdownika pomjenowanschi. 1. termija budże 25. 2. 33, druha pak 25. 3. 33, wobě dop. w 9 hodź. na šudnistwje w Kamjenzu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo za tunu abo 1000 kg, howak 180 kg

	Pša tvar po złotej hriwnje				
	24. 1.	27. 1.		28. 1.	27. 1.
Pšenica	181-183	182-184	mmy	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	144-151	149-151	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nal.	—	—	ndra łupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
ječmień	165-175	165-175	łote łupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wows	110-113	113-118	eradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńć. muka	22,5-25,5	22,5-25,7	any wosušk	10,50	10,50
rjana muka	19,8-21,4	19,5-21,5	uch. trubnaš	8,80	8,80
pš. wotruby	3,15-8,65	3,25-8,75	ncnj. kraški	13,4-13,5	13,4-13,5
rjane „	8,70-9,00	8,70-9,00	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,90-2,15
raps „	—	—	rjana słoma	0,55-0,70	0,6.-0,80
hróch Viktor.	20,0-23,0	20,0-23,0	ješeńć. „	0,40-0,60	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,60	0,45-0,55
pjetuški	12,5-14,0	12,5-14,0	jeczna „	0,40-0,60	0,45-0,55

je so stało najprjódy padušchiwo, a so njeby so tuto wuzamknyło, je so potom zapalile. Nadžijomnje so tola jomu poradźi, štóžkuli pschi jich njeknicžomnym a dele pschebłapiči, kotrjuž su bjezo runje w najchej wjsy tak mnoho njeszboża sawinyli. Też kóždy hrabuwješnjan chyli w samknjenym sajinje hrabuwješkowaš, tak dalako hač so to hodźi, so ty so znajmjenscha dalschi strach wotwobroćił.

S **Nowych Bóschiz.** (Puwinowanu.) Z tkaćeć Arnoscht Błažij z Nowych Bóschiz běsche pschi pschihot do puchlada, so je kradnył. Hornjerčerkwanskim mischtrej Barchmannej w Bóschizach běsche so hilinjane kruwjaze korto zhubiło. Runje taike korto běsche Błažij khwišu po padušchstwje we swojim žiwinjazim khlěwje saschwarjene měł. To a někotre druhe podhladane wobstejnosće běchu Budyški hamtski hrabu k pschehrjedźenju dowjedże, so je so jemu tola we korto, tiž běsche so pola Barchmanna kradnyło. Padušchstwo pak Błažijej njeběchu dopokazać mohli. Běchu jeho pschichowanja winowatcho spóznali a jemu tydźeń jatkwa z wobličejenjom pschepytowanišku jaiby napołožili. Wón pak padušchiwo a pschetrowanje přeječe a wobkrućejsche, so je na sprawne waschnje ke korta pschischoł. Mała khłostanjka kontora krajnicho huda prjedawschi wunjud ibžiny a Błažija wuwinowaca.

Z **Kukowa.** (Wo wodowodźe.) Nětko hižo na wšě sydom lět wobstejacy wodowód na „Kinsberku“ je so we wšěm jako žohnowanje za wobdźělnych wopokazał. Dźiwajo na wulku zymu w lěće 1928/29 a też tětušu njejsu roły zamjerzle, leža zwjetša daloko přez meter hluboko a hdźež so to njechodźeše dla skalojteje pódy, tam su tołsće z pochowinu (Torfmull) přikryte a su tak skrućene přećiwo kóždej zymje. Tak njeje so ničo kazyło. Hdyž su domjace roły derje skitane, tak so też tu při nejwjetšej zymje puknyć njemóża. Mnohim wšak nětko ćežko padnje, wodowy pjenjez zwjesć, kiž so po libje hłowow a domjaceho skotu a wulkosće zahrodkow ćehnje. Kóžde lěto a to 1. haprelje so tuta ličba znowa postaja. Woda smě so jenož za hospodarske zamjery wužić. Jeje sylny kužoł žórži we Vačekec młynje, z wotkel elektriski motor ju hač do wysokeho łažeńka kotoła ćeri a wot tam potom do wšěch hospodarstwow běži. Wšelakim wšak nětko ćežko padnje, wodowy pjenjez zwjesć, hdyž dźěla njeje. Při tym njesmě so přehladać, zo bu wodowod w čěsu twarjeny, hdyž bě material khětro drohi a mzdy wysoke. Po tutych wudawkach dźen so dań a přinoški ćahnu a też amortizaciski pjenjez. Pod dźensnišimi wobstejnosćemi njeby so twar scyła přewjesć hodźał. Kajki rozdźěł, hdyž trjebaš při třeskatej zymje wó jstwi abo w kuchni jenož wodowy bonaě wotewrić abo by dyrbjał z khanami daloki kruch hač susodnej studni hić a tam snadź hišće ćakać. Woda je dobra a strowa a we wšěm bjezporočna. Dźiwajo na tajku wołožnosć a tajke žohnowanje njesmě so wodowy pjenjez jako někajka ćeža wobhladować.

S **Dubohy.** (W rěsaku so jaso dźěla.) Rajch rěsak póčnje jaso dźěłać. Sarjadowiny pichjitma nowych dźěłacerjow po prahowanju potrěbnjosće.

S **Wutwarcźij.** (Wo wopadze.) Dołhoš kuta synna traje, wotmija so njeczorne Boże słužby, kaž tež njedźelske cytanje předowanja we wutrjejnej tchnišej jstwi. Też so w papijowniku cytanje předowanja wotmeje.

S **Rósbórka.** (Pischerjowo běrnjajemu rakej.) Na namjet tatarišeje wokrjesneje direktije wotmětuja so w Rósbórskim wokrjesu rozsahujace pschehonjschi je šmělčowobrazami wo wojowanju pschez jwo běrnjajemu rakej a to njes druhim wutoru 31. januara pop. w 5 hodź. w Schodźi w Horjcach, w Dubo, Borschći, Hornju a Delnju Wólschinu, Wukrancźij, Kamjeńtnu Wólschinku, Kholmu a Mikowu; pjatk 10. februara pop. w 5 hodź. w Tłustej hasjenzu w Klětnom ja Dyrbach, Jamno, Kojchu, Klětno, Krynthelcu, Malu Wólschinu, Kymplu a Radschowk; wutoru 14. februara pop. w 5 hodź. w Rychwałdźe pola Biehjeneje ja Starej Lubeni, Mochołu, Pudlik, Rychwałd, Schtyri Dubu, Wunischow, Cjernik, Krjebju, Nowu Wjesu; wutoru 21. februara pop. 1/26 hodź. w Balkej hoscenzu we Wochojach ja Hantor, Schprjewju, Cjelnu, Wochoły; póndźelu 27. februara pop. 1/26 hodź. w Lehmannej hoscenzu w Sslepom ja Dźewin, Brěsowku, Miloraz, Mukezy, Rowno, Sekero, Trjebin.

Z gmejnskeho žiwjenja

S **Barta.** Saschłu póndźelu wjecźor wotmě so prěnje pohódźenje gmejnskich sastupnikow. Knjes wjesnjanosta Schuster wotewri je z postrowjacymi słowami. Hnydom na spočatku spominasche so na semrětkeho kowarskeho mischtra Wacker, kiž je dołhi cźas gmejnje słužił. K jeho cześći zhromadźeni postanychu. Bohaty dnjowy porjad so jara hładzy a nimale jenohłósnje wotby. Sa pschednjetjerja sastupnikow wjesnjanosta Schowolachu, ja jeho namětnika Jdobom nowowolenego gmejnskeho starschego Hendricha Cźechu. Do finanznego wubjerka wolachu so sastupnizy Adolf, Puttrich a Keßler, do pucźowego a twarskeho wubjerka sastupnizy Muka, Cźech, Adolf a Schkoda, do zmožeńskeho wubjerka sastupnikaj Arnoscht Grosa a Kujawa, do wodowego wubjerka sastupnizy Puttrich, Panach, Schmidt, do wobhladowskeho wubjerka sastupnizy Kujawa, Muka Hartitein, do schulskeho pschedstejerstwa sastupnizy Schuster, Scholta, Puttrich, Schkoda, ja sapisowarjow sastupnikaj Panach a Hartitein. Dóschło dopisy a namjety so spěschnje wotbuchu, so móžesche so pohódźenje w dobrej mysli w 11 hodź. samknyć.

Z łužicy

* S **Poicźnizy.** (Njebjezwěrny zyrkwinski pokładnik.) Lawskiši šud je prjedawschemu zyrkwinskemu pokładnika pschekhapa Rudolfa Petschera dla pschekhapjenja k 9 mježnym jasiwa sajandźił. Petscher běsche pschez 62 000 hriwnow zyrkwinskich pjenjez pschekhapił.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

* Se **Stolpnja.** (Morweho namatali.) Schtwórtk pschi Pěrnjanskej drózy muža j Dürröhrsdorfa morweho namatachu. Su swěsćili, so je wón w nozy, najšerje dla symy, kupjejstwo nad swojim kolom zhubiwschi po nawišu dele sajet a do jahrodowego płota jrasnył.

* S **Lěhnizy.** (Smjerjinjeneho namakali.) W pólnej brózni pola Wulkeho Beckerna nětko 60ćetneho muža smjerjinjeho namatachu. Muž, kiž běsche w pólnej brózni pschenoscowal a tam smjerjinył, bu lesche napołožk w Lěhnizy a połoženi cźas po hrjebje dundajsche.

* S **Warnsdorfa** w Cźechach. (Tjom bratram wumrłu zony.) Spodźiwny dóšt je potrjechił w Jurjowym Dole tśoch Wiedencz bratrow, jmatn herjowstwu swójbu. Wón jene leto wumrěchu tśi zony tuchych tśoch bratrow. Saidźeny tyrjeń pożadźuju pohrjebachu.

Najnowiše z cyleho swěta

— **Bathlaty na wjetro sa jutjischu wutoru.** Syma pschejtanje a jajmoi schcrjate wjedro.

* **W Grana pola Göttingenow dwaj studentaj njemjezwaschtaj. Pschi tym jedyn z njemjezwarjow se swojim mjezom w nohowym bladu swojeho pschezimnika wijaju wojna. Na njeljoże bu tschi tym jakuhy, so swój mjecz pschezimnikej psches nóż do hłowy storzi.**

* **W Prażkschijach pola Dóbelina je so pola kublerja Gerlicha jałosćne njeljoże stało. Hdyž tam słužaza 17-ćetna Trommerez z Dóbelna bernu mjelesche, k wali so cźerjazeje butru wujazeje mosćiny z włosami pschekliko pschijidże. Wiesy so wokoło wale twischu, kotraj potom hołzy z jenym storhusenjom zyšu kožu z włosami wotcorze.**

* **(Brnjanskaj wjednikaj cźeskoslowakskich saschistow na Jukoslowjanskej.) Naschitkaj nadpada na kasarny 43. pěschego regimenta w Brnje, wyschschi kautnant Koblinek, je kromadże z druhim saschistiskim wjednikom, fotografom Gajdlom, do Jukoslowjanskeje cźekny. Jukoslowjanska wyschnosć je wobeju sajala, dokelaž staj pjecza z saschowanym puczowanskim papjerom mjesto pschekrocźiłoj.**

* **Pschi mojesje psches Seinu mjes Epinejom a Parisom so jedyn wozadowy automobil, do cźejšeho automobila sawadźiwschi, psches wobłożenje do reki wali. Automobilowemu wjednika wukhowachu. We wozu ležaze muj mjeleschе so khłuzu nad wodu sćerjerej, tola so, najskerje ze lodźiwanej wodźe wustawschi, podwótri. Dwě druhej wobdźelej so we wozu tepiłoj.**

Radio

Wutoru, 31. januara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 11,30 přednošk za ratarstwo. 19 katolicismus a protestantismus. 19,35 politiski nowinarski přehlad. 20 z Kólna cinohra „Götz z Berlichingen“.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 10,45 přednošk wo zahrodnistwje za februar. 21,20 natwarjona symfonije, po powěsćach hač do 24 „August Sylwa“.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Frankfurt 19,30 mandolinowy koncert. Hamburg 20 z posłuchanjom wot čor. Kalundborg 20 „Alt-Heidelberg“. Wien: zabawa 20 zabawna hudźba. Stockholm: hudźba. Praha 19,20 spěwny koncert.

Swójbne powěsće

Semrěli: Emil Guenz, pósłuši assistent na kraju w Budyšinje, 67 lět; khowanje je dźensa pódźelu. — Pawoł Scholta, łakarski mischtr w Budyšinje, 52 lět; khowanje hudźe jutrje wutoru pop. w 3 hodź. na Tuchjitim pohrjebnischću. — Hańża Scholezij na Zidowje, 87 lět; khowanje je dźensa póndźelu. — Emilia Clausnerec. rodź. Wobłerez, wudowa po běłmarskim mischtrje w Kamjenzu; jsalne pohrjebowanje budźe jchtwórk w Drježdźanach-Tolkewizach.

Towarstwowske powěsćniki.

Budyšin. Mlodostny wotrjad Zjenoćenstwa evang. Serbow w Budyšinje zhromadźi so srjedu 1. mal. rózka we 8 hodź. w Serbskim Domje. Přednošk!

Drježdźany. „Jednota“, tow. kat. Serbow, wotmě swoju hłownu zhromadźiznu wutoru 7. maleho rěka (februara) w hosćenu „Bayrische Krone“ na Neumarkt. Porjad so w zhromadźiznje wozjewi. Wšitke sobustawy a přećelow so přeprošuja.

Předsydstwo.

Drježdźany. „Hromadnik“ zmeje swoju měsačnu zhromadźiznu štwórtk, 2. februara (hłowna zhromadźizna budźe hakle w měrcu) pola Steglitza na Christianskej drózy 22, wjećor we 8 hodź. Přednošk je přihotowany. Wšitke sobustawy, studentow a hosći wutrobnje přeprošuje předsyda

dr. Wjaslawk.

Hrodźišco. Jednota Sokoł. Hłowna zhromadźizna jednoty budźe wutoru 31. wulk. rózka wjećor we 8 h. pola br. Urbana w Drožkźiju. Wšě zwućowace a přinošowace sobustawy njech přińdu!

Łužisko-Serbski Sokolski Zwjazk prosy swoje jednoty, zo bychu hnydom sobustawske lisćiny na br. jednaćela wotposłali.

Wudwor. Jednota „Sokoł“ z Pančic zwućuje wutoru wjećor we wesnicach w „Herbskej gryćce“ serbske reje. Wšitcy su lubje witani. Wo prawje bohate wobdźělenje so prosy.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za nowinski: G. Janak w Budyšinje.

Inventurske předawanje
Gardiny—šaty
tepichi, přikrywy na sofa, blico a diwan, wóskowane tkaniny, běh će hač do 50 proc. zniżene płaćizny
Kurt Erler na Žitnych wikach 28

Kupuju kozy
k płahowanju a k rězu. Přińdu hnydom.
Paul Lähner
w Kamjencu
Berggäßchen čo. 1

Wóskowane
na Žitnych wikach 28 **přikrywy zbytki**
Kurt Erler

Lubuš
Powěs ze Swjećohrodowskeho lěsa. (Bjarnat Hanč, přet. H.) 58 str. 75 nj.
Strykowańska wolma
w nowočasnych barbach dobra kajkość
KURT ERLER na Žitn wik. 28

Tukhwilne wozwućenje!
Stwórtk 2. februara 1933. Přesadźowanje drjewa Łušćanskeho ryćerkubla pola Njeswačidła. Bliže w jutřišim čisle.

Porućamy našim česćenym čitarjam wubjerk knihow
dra. A. Muki

Słownik dolnoserbskeje rěcy a jeje narěcow. 3 zwjazki	75.— hr.
Serbski zemjepisny słownik	3.— hr.
Přiručny słownik. Serbsko-němski — němsko-serbski	3.50 hr.
Hornjoserbski přiručny słownik	1.— hr.
Přinoški k stawiznam přenjemčenych stron Delnjeje Łužicy	1.— hr.
Wótčinska modlitwa swěrnych a pobožnych Serbow	—.05 hr.
Zapiski Maćicy Serbskeje 1847—1897	1.— hr.
Zapiski Maćicy Serbskeje po l. 12. 23	1.— hr.
Přehladna kharta serbskeje narodnosće	1.— hr.
Słovanė ve vojvodstvė Lüneburskėm	1.50 hr.
Serbske městnostne mjena a jich wuznam I. a II. 1.— hr., III.	—.50 hr.
Serbske ležownostne mjena. I. a II. 1.— hr., III.	—.50 hr.
Die Namen der Ortschaften des Kreises Anklam	—.50 hr.
Handrij Zejler a K. Kocor, serbskej dioskuraj abo zbožnaj dwójnikaj słowjanskeho Parnasa	1.— hr.
Ota Wićaz: Dr. Arnošt Muka	1.50 hr.

18000.— hr.
wupóśće tudyši wobkhodnik po dźěłbach jako hypotheki za 7½ proc. danje. Poskićenja pod M. 665 na »Ala, Dresden«

Inventurske předawanje
dźěćeneho hudle owe tepichi
běhače, předłohi
wu ki wubjerk / 10% rabata
Kurt Erler
w Budyšinje na Žitn. wikach 28

„Brillant“-gramofonowe deski
Nowy šlagr:
„Wjesna hudźba“
25 cm **75 pj.**
Elektriscy zhotowjene.
Kurt Martin Richter w Budyšinje na Kěžorskej drózy

Čita Twój susod „Serbske Nowiny“?

Sobudźěłaćerjow
pyta přenjetne khorych zawěšćace towarstwo. Dźěławy knjez namaka tu **dobru zasłužbu.** Poskićenja proša pod **H 95** na wudawarnju Serbskich Nowin.

Po dołholětnym wěcywustojnym wukubłanju (w universitnej žonjacej klinicy a wjetšich khorownjach) sym so jako
wěcywustojny łěkar za žonjace khorosće a porody
w Budyšinje na Dźiwadłowej hasy 4, 1 zasydlił.

Rěne hodźiny: wšědnje dopołdnja 11—1 hodź.
popołdnja (nimo sejdy) 5—6 hodź.
wyše toho też po dojadnanju.

Nowe telefonowe přikamknjenje: 2195
Dowoleny k narunańskim pokładnjam.

Dr. med. C. Greve

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N." płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr., pod křižn. zwjazkom abo do wukraja 2.15 hr. = 17,20 Kč. Wud. z čišći Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serb. Domje w Budyšinje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 8 pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 24 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Kóždy w Němskej bydlacy abonent „Serb. Nowin" je pola Nürnbergskej žiwjenje zawěšćaceje banki w Nürnbergu zawěšćeny přećiwo sćěhwkam čělneho znjezbožeńja z 1000 hr. — hdyž je nan čas žiwjenja dospołnje běduy. Kóžde znjezbožeńje dyrbi abonent hnydom tutej zawěšćacej bancy wozwěsć, zranjeny dyrbi hnydom, najpozdźišo na druhi dźeń lěkarsku pomoc pytać. Smjertne znjezbožeńje dyrbi so bancy hnydom, najpozdźišo do 48 hodźin pisnje připowěźić. Prawa a winowatosće abonentow wujasnja nadrobnje wuměnjenja tuteje banki, kiž Serbske Nowiny hdys a hdys wozwěsća.

Čisło (Nr.) 26 — Budyšin — Wutoru, 31. januara 1933 — Bautzen — Lětnik 92

Adolf Hitler z němskim kanclerom

Nowy němski kabinet

Němski president ſ Hindenburg je Hitlera ſa němſkeho presidenta pomjenował. Po Hitlerowym nawjesće je ſo nowe němſke knjeſerſtwo po ſtžedowazym waſchnju ſeſtajało: Prjedſtawſcheho němſkeho kanzlera ſ **Papena** ſu ſa nasmjeſnjeho němſkeho kanzlera a němſkeho kommiſara ſa Pruſku pomjenowali; ſwobodny knjes ſ **Neurath** němſki ſwonkowny miniſter woſtanje; dale pſchewoſmu: nětkuſchi ſtatny miniſter **dr. Frick** němſke ſtuntskowne miniſterſtwo, tajny finanzny rad ješel **Hugenberg** němſke hoſpodarſke a jejnowjeſke miniſterſtwo, generalny leutnant ſ **Blomberg** němſke woborne miniſterſtwo, hrabja **ſe Schwerin-Kroſigk** němſke finanzne miniſterſtwo, Franz **Seldte** němſke dźełowe miniſterſtwo, ſwobodny knjes **Clz** ſ **Rübenacha** němſke póſtſke a wothadne miniſterſtwo, preſident němſkeho ſejma **Göring** němſke miniſterſtwo bjes wotrjadneho dźěła a zdobom němſke kommiſarſtwo ſa lětanſki wothad. Pódła toho budźe němſki miniſter **Göring** pruſke ſtuntskowne miniſterſtwo aſtatwacj. Němſkeho kommiſara ſa ſavad'enje dźěła, **Gereku,** ſu w jeho aſtoſnoſtwje potwjerdźili. Němſke juſtiſne miniſterſtwo ſo ſnadź poſdźiſcho ſe aſtupnikom zentrumſkeje ſtrony wobſadźi. Němſki kanzler je hiſchoſe pódźelu poczal ſ zentrumſkej a bayerſkej ludowej ſtronu jednal. Pódźelu popoldnju w 5 hodźinach ſu ſo nowi miniſtrojo pſchi krócz ſhromadźili.

Sejm so 7. februara zeńdźe

Nowe němſke knjeſerſtwo wulku wažnoſcj na to kładze, ſo ſo němſkemu ſejmej pſchedſtaji. To ſtaj pónd'elu nazionalnaj ſozialiſtiſkaj miniſtraj **dr. Frick** a **Göring** w ſtarſchiſkej radźe **woſjewiloj.** Pſchihłoſowanſchtaj tež wobſamknjenju ſtarſchiſkeje rady, **ſo ma ſo němſki ſejm wutoru 7. februara ſeńcj.**

Hitlerowy kabinett chce potajkim ſpytacj, jako parlamentariſki kabinett poſtupowacj. Nowe knjeſerſtwo nima hiſchoſe wjetſchinu w němſkim ſejmje, wono je mjeńſchinowe knjeſerſtwo. Tohodła ſapožane jednanje ſ zentrumſkej ſtronu wo jeho pſchichod'e rozſudźa. Jeli ſo by ſo jemu poradźiło, jeli zentrumſku ſtronu dobyjeć, bychu też kayerſka ludowa ſtrona, kiſchećijanſcy ſozialiſci a němſka ludowa ſtrona ſa njo hłoſowali, a Hitlerowy kabinett by wjetſchinu w němſkim ſejmje měł. Cžiſchećj, ſ kotrymž ſo na zentrumſku ſtronu tłoči, ſda ſo jara ſyłny być. Hroja jej, ſo bychu, jeli ſo by ſo němſki ſejm ſpjerał, prawo ſtatneje nuſy (diktaturu) ſajwjedli, a praja, ſo by zentrumſka ſtrona w tymle padźe ſamolwita była; pſchetož ſe ſwojim poćžinjenjom może tajkej krocželi ſadźěwacj.

Zentrumſka ſtrona je w jara wobcežnym połoženju, dokelž je Papena a Hugenberga, kotrajž nětko jako ſobuſtawaj němſkemu kabinettej pſchiſłuſchataj, jako njenjeſnjeju ſaćžiwała a dokelž njewěri, ſo budźe kabinett w tymle ſwóju móz wuſpěſchnje dźěłacj.

W zentrumſkej ſtronje runje kaž na łěwizy njewěrja, o budźetaj Seldte a Hugenberg ſwój nadawk dopjelnicj móz. Pſchepruwowanjeni ſu, ſo Hugenberg njebudźe ani jenmi kliſko ſtejaze ratarſtwo ani induſtriju ſpokojicj móz. Jericzjy ſnjerowaje je, ſo nowemu knjeſerſtwu też někotſi wotrjadnizy pſchiſłuſcheja. K nim w prěnim rjedźe ſwobodny knjes ſ Neurath ſłuſcha, kotrjž jako ſwonkowny miniſter ſa ſtajnoſcj a ſa wujaſnjenje dyrdondejniſkich experimentow rukuje, runje kaž němſki finanzny miniſter hrabja Schwerin-Krojigk ſtat pſched wopačnej finanznej politiku wobarnuje. Nowy němſki woborny miniſter general ſ Blomberg je němſkemu wotpóſłanſtwu ſa wotbrnjazu konferenzu pſchiſłuſchał. Wón bě hižo w Genfu a je ſo njedźelu do Barlina wrócił ſwołał.

Nacionalnosocialiſtiske připowědźenje

Němſkonazionalna ſtrona je pſchipowědźenje wojſewiła, w kotrymž ſo mjes druhim praji: S wjedniſkom nazionalnoſozialiſtiſkeho hibanja, Adolfom Hitlerom, je muž ludowego dowěrjenja po ſawołanju němſkeho preſidenta na knjeſerſtwowe ćžołu ſtupił. Knjes němſki president je ſ tym krocžel ſčinił, kotrajž ſtónčnje wolu a žadanje milijonow němſkeho ľuda dopjelni, kotrež w tymle najwjetſchim nazionalnym hibanju němſkich ſtawiſnow **jenicžku nadźiju na ſaſopoſtawanje luda** a w ſwojim Adolfu Hitlerm jenicžkeho muža widźa, kotryž może tónle wulki ſtuit ſapoczecj a dokonjecj. Nazionalnoſozialiſtiſke hibanje wě, ſo je ſjena ſ zylym němſkim ludom, hdyž ſo w tejle hodźinje knjeſej němſkemu preſidentej ja jeho ſtawiſniſki ſtuit dźakuje, kotryž ſtawnu naſchemu generalneho pólneho marſchalla naſcheho wójſka w ſwětowej wójnje na pſchezo teſ ſ mjenom **nukleje** Němſkeje ſjednoczi, kotraž ſe ſapatej wutrobu **k** ſwobodje ſhladuje. Dźenża horde a wjeſo'e ſacžuce wuprajmy, kotrež ſkje narodnoſozialne hibanje pſchi pſchewſacžu ſtatneje politiſkeje ſamolwitoſcje ſ jeho wjedniſkom napjelnja. Nazionalnoſozialiſtiſka ſtrona wě, ſo nowe knjeſerſtwo **njeje nazionalnoſozialiſtiſke knjeſerſtwo,** ale jej je wědome, ſo na tele knjeſerſtwo **mjeno ſwojeho wjedniſka Adolfa Hitlera.** Se ſylnym nazionalnoſozialiſtiſkim pſchiſwiſnom je wjedniſk do knjeſerſtwa ſacžahnył a na jeho ćžołu ſtupił, ſo by němſkemu ľudej a jeho ſwobodźe pucj wurubał.

Smólnicowy ćah nacionalnych ſocialiſtow a ſtahlhelma k Hindenburgowej a Hitlerowej ćeſći

S pſchicžinu ſeſtajenja nowoho kabinetta ſu Barliniſke nazionalnoſozialiſtiſke wotdźelenje hromadźe ſe ſtahlhelmom ſmólnicowy (ſjakowy) ćah wuhotowali, kotryž pſches Braniborſke wrota, Lipy a Wilhelmiſtu dróhu nimo němſkeje kenzlije dźeſche. Won bě němſkemu preſidentej ſ Hindenburgej a nowemu němſkemu kanzlerej Adolfej Hitlerej wěnowany. Pſchi ćahu je ſo nětdźe 17000 wołobow wobdźěliło. Němſki president nimowćahaje wotdźelenja ſmólnicowego ćaha pſchećeljeniže ſ hłowu kiwaju ſtrowjeſche, njes tym ſo Adolf Hitler ſ wotewrjeneho wokna pſchezo ſaſo ſ poſdźěhnjenej ruku ſtrowjeſche.

Socialdemokratiſke namołwjen'e

Pſchedběžnoſtwo ſozialdemokratiſkeje ſtrony a ſozialdemokratiſkeje frakcije němſkeho ſejma, ſtej dźenża ſhromadne poſedźenje mělej, w kotrymž je ſo „namołwjenje k dźěłazemu ľudej" wobſamknyło. W tymle namołwjenju ſo praji: Wojujemy na wuſtawinym podłožku. **Politiſke a ſozialne ludowe prawa,** kotrež ſu we wuſtawje a ſakonjach ſakótwjene, budźemy pſchećiwo kóždemu nadpadej ſe wſchěmi ſrědkami ſakitowacj. Kóždy knjeſerſtwowy poſpyt, ſwoju móz pſchećiwo wuſtawje natožicj, pſchećiwjenje dźěłaceſkich kłasow a wſchěch ſwobodnje ſmyſlenych ludowych kruhow nadeńdźe. W tuthym roſſudnym wojowanju dyrbja wſchě mózy pſchihotowane być. Njedźiſziplinowane poſtupanje jenotliwych organiſazijow abo ſkupinow na ſankmu pjaſcj by ſa zuły dźěłaceſku kłasu ſ wulkej ſchkodu było.

Na końcu ſo k diſziplinje a jednoće napomina.

Sozialdemokratiſka frakcija **němſkeho ſejma je wobſamkła** po namjece frakcije, namjet na wuprajenje njedowěrjenja pſchećiwo Hitlerowemu knjeſerſtwu podacj.

Němſke nacionalne towarſtwo přećiwo nacionalnym ſocialiſtam

W ſhromadźiznje, kotruž bě pónd'elu „Němſka mješćanſka ſjednoćenja ſjednjena w ſjednoznej Němſkej" ſ „Němſkim nazionalnym towarſtwom w Barlinje" ſwołała, je ſo po rosprawnoſtnej pſchedźiwdy „mješćanſkeje ſjednoćiny" **Bohnagena** (w Lipſku) a pſchedźiwdy „Němſkeho nazionalneho towarſtwa" **Wilbermutha** (w Barlinje) wobſamkło, wobej towarſtwje ſjednoczicj a dźěła, kotrež je mješćanſka ſjednoćizna ſapoczała, ſ mjenom „Němſkeho nazionalneho towarſtwa" dale wjeſcj.

Shromadne hibanje ſo pſchedbe wſchěm na to ſoměri, ſo by ſo mješćanſtwu **ſ pſchetwarjenjom roſſchěſkanja** nowy wliw dobył, a to niz je ſakoženjom nowych ſtronow pódła ſtarſchych, ale ſ wutworjenjom wſchoſapſchijaceho hibanja. Wuſtawa dyrbi ſo reformowacj. Jena ſ hłownych ſchkodnoſćow nětčiſcheje wuſtawy je, ſo ſo wólbna ſtaroba ſ dwanaſcži lětani ſapožina. Wona dyrbi ſo na kóždy pad na 25 lět horje ſtajicj, ſo bychu ſo nětčiſche wobſtejnoſcje woſtronile, pſchi kotrychž je politiſka ſtrona jenoſ ſ khorhojemi, hudźbu a uniformu mózna, a ſo nikdźina wopor kóždeje demagogije čini. Wólbne wokſeſy dyrbja ſo ſmjeńſchicj a ſtatna liſčina dyrbi ſo woſtroniecj. Němſki

Prěni wobraz nowehо němſkeho knjeſerſtwa.
Sedźo ſ łěwa na prawo: Lětarſtwowy kommiſar Göring, němſki kanzler Adolf Hitler, podkanzler ſ Papen. Stejo ſ łěwa na prawo: Dźělowy miniſter Seldte, dr. Gereke, finanzny miniſter hrabja Schwerin Krojigk, ſtuntskowny miniſter dr. Frick, woborny miniſter general ſ Blomberg, miniſter ſa hoſpodarſtwo, ješiwjenje a ratarſtwo tajny rada Hugenberg.

prezident dyrbi zdobom z pruskim statnym prezidentom być a jako taki pruskich ministrow ponjesenować a puschcyć. Pódla nemskeho zjednoczenja dyrbi nemskostatna rada z prawami hornjeho zjednoczenja stejeć. Nemski zjednoczenja dyrbi so w zwojim aktiwu na wutworjenje knjezerstwa zamjesowaś, a to w tym naftupanju swjetschinu jenoż potom zadaś, so so nemski kanzler abo nemski minister wotwoła, hdyż so ta zama wjetschina zamóże wo jenym namjecze dorozumjeć.

Nemski president by dyrbjał po namolwjenju nemskeho zjednoczenja „ludowe pozadanje zawjesć, kotrež by dyrbjało wo reformuje wustawy wobzamknyć. Potom by dyrbjał nemski president prezidialnu radu ze zastupnikow wschich politiskich frontow zwolać, kotrež by dyrbjała jako znajerzo wustawy zednu reformu pschewjedli.

Demonstracije zeleznee fronty

Wullkobarkinzy sozialdemokratowje su njedzelu popoldnju ze zelesnej frontu w Swjezeleńskej zahrodze **hromadnu demonstraziju** z heslom wuhotowali: „Pschecziwo wuzahdanjam nazionalnych sozialistow a pschecziwo milijonowym baraw za knjezow, za demokratiju a sozialismus!“ S dwanacze zhromadzischczow czyrjody je zrjadowanych czahami z czerwjenymi khorhojemi a wjele napijmami do Swjezeleńskeje zahrody pschicze'ezechu, hdyż so 1/3 hodzin demonstrazija zapocza. Nemskozjednisti zapósłanz Künstler w zwojej rezi prajt, zo je zjednanje nazionalnych sozialistow na Wulowskim namjescze psched Liebknechtowym domom sozialdemokratow wuzadało, a so je Barlin czerwjeny. Knjezerstwo wot saldzeneho lecza wótro kritizowasche. Sobotnische podawki we Wilhelmskej drózy zelesnu frontu, d'elaczerske zjednorzenstwa a republikanske zwjazki alarmuja. Wo staczanske prawa a sozialne wudobywanja dze, kotrež budze lud ze wschemi srédkami zakitowaś. We wojowanju wo bycze a njebycze so proletariatowa zenotna fronta narodź. Na kommunistow so wobroczejo, rezenik jich na jich klasowe winowatosce dopominasche. Dzeń może pschiniś, na kotrymz może Barlin sa zolu Nemski rozsudzeć.

Pschi demonstraziji je so nedzbe 250 000 wobzdelio.

Landbundowe zadanja

Pschedsydstwo nemskostatneho landbunda je nemskemu presidentej zapiś **ratarskopolitiskich napratwow** pschepodało, kotrež dyrbja so hnydom zawjesć. Zada so, zo dyrbu so wobsteżace zwjasane zla wotstronile a so zlowonopolitiska **skutkowaza zwoboda (zlowna autonomija)** pschi pschedsteżanym jednanju wo nowych wikowanskich sczeżenjach wobnowila. Zlowne napratwy dyrbja so z **dowozowymi kontingentami** pschi wschech wuplodach wudospolnicz, z kotrychz je Nemske hischcze pschibérka z wutkaja trjeba, a pola wschech wuplodow, kotrychz zla zu hischcze zwjasane. Pola wschech ratarskich wuplodow, z kotrychz Nemska znajmjensa hischcze nétkole pschibérk trjeba, powjetschene za hamknu potrjebu elastiszy njewupratwjesa; pschetoz hdyż so zlo tak wuzboko stazi, so so dowos zyzla znjemóżni, potom wupratwjene zajimy pschetrjebarjow schkodnja. Zo, kotrež bowos znjesnjemóżni, njemóże pak tonnu zadżewaś, so so z wukraja ratarske wuplody tez potom hischcze dowozuja, hdyż Nemska zaneho dowosa wjazy njetrjeba.

Nowe schkitaze napratwy dyrbja so na wsche wuplody wupschestrézi, hdyż dyrbja zwój zamyst dopjelnicz, a njezmedża tez husto pschemalo so wazace podlanske produkty abo pschedżelane produkty z boka wostajiś, każ na pschikład koża, twaroh, drjewisna atd. Pschi postajenju zlownych zadżbow ma so nic jenoż na rosdżel po liczbach mjes thowstami sa dżeło w Nemskej a we wukraju dźiwaś, ale tez na to, zaś so nizsche placzizny tez z ménu a wikowanskej pod pjeru z wukraja (dumpingom) njemóża dozpicz. Pschi schenje butry a tukrajneho tuka k margarinje smeje jenoż potom wuhlad na wuspech, hdyż so rucze a w dożadnej mérje nakóż. Tale napratwa dyrbi so z kontingentowanjom dżelanja margariny a dowosa twarożka a ze sczize denjom butrowego a twarożkowego dowosa w jenum dowosowym zrjedżiszczu pschewjesecz. K wolożenju a poperjanju zitnych wikow je nusne, so so wopraudzite dowosowe wopiśma, wosebje sa pschenżu a wowż, zawjedu a so so stnischeny maśz sa kury ze stnischenej pschenżu sa kury narunia.

Takle přemyslować

njetrjebaće, hdże su přihódne nakupne žórla, čitače-li stajnje kedźbliwje nawěstki w „Serbskich Nowinach“. — Maće-li pak sami nješto na předań, tak wozjewiće to wšitkim Serbam najlěpje z nawěstkom w jeničkim serbskim dźeniku. Jako čitarjo „Serbskich Nowin“ dostanjeće tola 50 pj. potuńšen.a.

800 milijonow hriwnow dawkow wupadle

Sa leto 1932 bé so wunoschk wobsedzenstwowych a wobsthadnych dawkow hromadze na 7464 milijonow hriwnow do predka wobliczilo. Wopcawdze pak bu tele dawki jenoż 6681 milijonow hr., potajtim 800 milijonow hriwnow mjenjenje, wunjesle. Tutón wupad dyrbja po polozaju wezestat a po druhej polozju nemske kraje a gmejny njesc.

18 000 argentinskich ratarjow pred zahlódnjenom

Ratarska krisa w Argentinskej je so hobrsy rozsyrila. W provinzy Entre Rios je po knjezerstwownych rospomnjenjach 18 000 ratarjow se zahlódnjenjom wohrozenych, dokelz stopezki na polach a lukach wschu fezrale. Ratarjo zadu so by jim knjezerstwo hnydom 2 700 000 papjerjanskich pesow z hotowymi pjenjesami abo ze zitnosczu pschipokazało. Tez w Santa Fé je polozenje jara wobmyslne. Zo ratarski zwjazk wobjamknył, **straik** hacz do 1. februara **wolace**. Knjezerstwo dyrbi so z tym nusowaz, ratarskim formski program pschijesez, po kotrymz ma so mjes Sz... schtyrilétny moratorium sa dolh ratarjow pola ... a bankow zawjesecz.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 31. januara 1933.

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer +6 a thermometer wodnjo 0. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer +8 a thermometer w nozy —7. Dalsche wjedro chyla so na czopłschi, ale dolschczowaty ras. Wczoplenje nétko zastawa. Hdyż tute rynczki pisany woschkrot pada. Dotalna nalse wjedro wobknjeżowaza wyschina je so k wukhodej zwe k rauja wotkazalka. W zjewjeru abo polnozy, w sapadze abo k wjeczoru mamy zyzne nizyny. Wocakowany zyrch wjetschne hischcze wjnowstanje. Sa to pada dolschcz a zwjet na dróhach a puczach za wobzkad, tak strachny wozkhrot. Dźenska njehodży so z wótrotejcu prajicz, kak dolho nalse a schjerjany porzaż wobkhowamy. Se strony Azorskich

10% Rabatt

prez dwójne znamki dostanjeće wot srjedy 1. hač do soboty 4. februara na wšitke twory (z wuwzaćom jenotliwych tworow). Žadajće sebi prošu w našich wotnožkach ważny jutrowny zapis!

KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

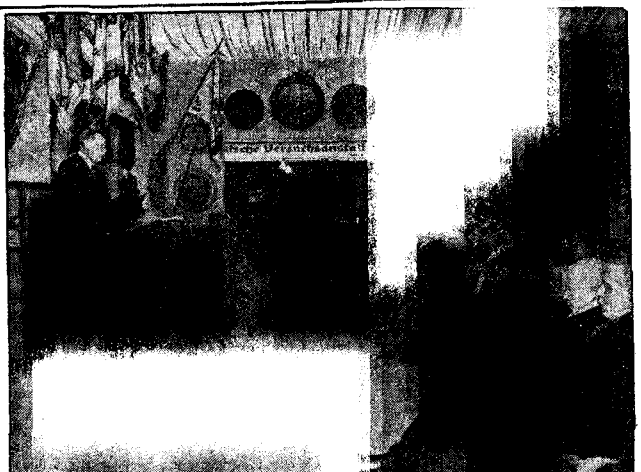

Wotewrjenje „Seleneho tydzenja 1933“ w Barlinje.

Sobotu wotewri so w Barlinje-Witzlebenje letuscha ratarska wustajenja „Seleny tydzeń“. Na wobrazu widzimy, kak Barlinski wyschi schi mésczanosta dr. Sahm dżerzi powitanisku rec z czelnej hali t. z. zowskich zjednoczenstwow. W tutej hali so je zwjatocznym aktom wulka wustajenja „Seleny sportski a klótplahowanski tydzeń“ wotewri.

Illan:

Kasandra

Prenjotny roman.

28] (Pokracowanje.)

Hdyż so z dźiwadła domoj wrócischmy, skasach czaj. Sedżachmoj z Jurjom pijo a zej powedachmoj wo tym, schtoż bechmoj w dźiwadle widzałoj. Hanka pak we zwojej komorzy sschkodowasche wézy za nasajtra wotpruczowanje.

Nadobo pschidża k namaj do jitnuy prajiju: „Pschi rjadowanju naju wézow nadeńdżech knjiżu, na kotruż zym zyle posabyla. Da mi ju nasch nózny, z kotrymż zy husto z jesadowal, zydu, so bych ju tebi wotedała. Prajesche, so je ju na hornjej lubi spody starych wézow namakał a stoji w njej nescho wo wschczenjach a ty zy z nim radzy wo tajkich wézach powedał.“

Knjiża njebé czischczana, ale bé to wotpiś z léta 1823, knjiżi, kiż bé léta 1544 w Luksemburgu czischczana. Napismo rikasche: wschczenje orvalske wot Boha zjewjene pustinkej k pokoju dźeżi Bożich. Njesnajach tuto njenu. Wsach wulki nawiczny zlownik a tam stojesche: Orval: nasta z auret vallis, slowy dat, bé cisterzerzianski klóschtr w Luksemburgskej, w hrabinstwje Chini schézej mit wot Sedana. Mechtildis mandżelska Bohumera Horbateho, wojewody Delnjeje Lotrinskeje zhubi zu zwój slotu wérowanjki pjerschcen, kiż padże do studnje. Dokelz jón zaso dosta, njenowasche mésnu: aurea valles Benediktinsko założichu tu léta 1070 klóschtr, kiż bé jara thudużchi. Mechtildis natwarzi wulkotny klóschtr z krasnej zyrkwju. Tola bórzy na to dostachu mnischa poruczność, so maja mésnu wopuschczicz. Nétko dostachu jón khorni knjeża z Triera. Léta 1131 powolachu pak zem cisterzienskich mnichow, kotrychz zydom pschinidże nawzedowni wot abta Konstantina. Léta 1605 pod abtom Bernardom z Montgaillarda bé klóschtr z prénim w tamnej krajinje.

Knjiżka bé jara sedrjena, tu a tam bé dżel topjenow rózerjenych abo zwotrhnjenych. Schtoż mózach czitaz, rékasche: Staraz se Zjona budże se krudnej wulkrobu k Bohu wotacz a hlej, mózneho saskepja hrécha a stólnje. Wopuschczi wulke mésto z mózným wójskom, kotrež pak psches symu mózneho Boha z wjetschego dżela sajinje. Ponizeni wulzy so sazo sezylnja a so sjednoca, so bychu wojowali pschecziwo tak zurowennu muzej; z nimi pschikkadża stara krew a pozadzi so na zwoje mésno we wulkim mésze, mjes tym so powalenych mózny pózdze sa morja, i wotkelz je pschijschol.

Bóh zam je wulki, hischcze njeznjeczi jednoty mésaz, wrócza so krawny prut knjesa sazo do wulkeho mésta, kotrež stara krej wopuschczi.

Bóh zam je wulki, lubuje zwój lud; pjaty mésaz wobsjedza wjele wojowarjow z rauscheho kraja. Gallisku (Franzowsku) pschikrywaja ludze a wójnske nastroje; i mu zemi morja je so stalo; hischcze jónu pschikhada stara krej. Hischcze jónu budże sapschizahanje pschecziwo bjezej rózi a thuda stara krej wopuschczi wulke mésto a zwjaze Brutu wojesła so jara. Béda krasnej Gallisce! Honacz snjezi béru wézu a wschy wulki njemuje so kral ludu. Budże wulke pohibowanje njes ludom, dokelz prosczej ruzu zjej so krémy dótkalej. Bóh zam je wulki; knjezitwo zlych roseze, ale dyrbja zwatacz, dokelz nastanje rosschczepjenje w krasnej Gallisce. Kral ludu budże zlaby, tola posnuje mózne pschecziwo zlym; ale zam njesedzi kruce, a Boh je zeho powali. Wujcze zwjazu Brutu, wokazuje na pomoz dźiwje swérzata, kotrez waz spózeraja. Wulki Bożo, kaki ropot bróniow. Sstrowe wójny nastanu. Bjeskonczna hora Boża wola so k Bohu; zwjazu israelskeje wolaju so k Bohu z zusze jenje, a hlej, Bóh njese wjazy zlych. Woheń pschikhadża z jeho t.okami; dokelz wjele lét je se c'ilo jeho hnéw. Béda tebi, wulke mésto! Hlej pschischo knjesowi wobrónjeni krakolo a wosen zejini tebje zem podobne; tola twoji prawni njesahaju. Bóh je zich wusche schal. Méjno slósceze budże psches woheń wucziszczene. wulka réka, wala zwoju z krevju zczerwjenjenu wodu do morja a Gallisku budże so sazo wjeselicz. Bóh lubuje mér, pój mlody wjercho, wopuschczi kupu jajecza, pój thelu a zjednoczi zawa z bólej rózu.

Schtoż zym pschedwidzał, to dóze Bóh. Stara krej ...ónczi schczépjenjow, hdyż budże jenizki pazyw w krajnej Gallisce. Mózny muż wobkrucz so psches Boha, ...e mudrych zarjadowanjow zakotwja pokoj. Bóh je z nim, dokelz je mudry a rozumny potomnik starcze krewje. Z wótrej milosczje, zwjaty Zjon budże sazo w zwojich ...ziszczi zpewacz wo jenym wulkim Bohu. Mnoho zabla...ych wonjzow pschijnde a budża piez so zjiwebo kuzola. ...wjerchozo a krakozo wocziznu plaschcz bluda a knjeża dże we wérje Bożej. W tutym czasu pschewostnje ...lud z wulkeho dżela prawu wéru. Klywala Boha a milosczj dżerzi za zwojich dobrych mér na dolhe czasy. Knjiżka zkónczi.

„Na koho so tute zlowa mérja?“ wopraschа so ...

(Pokracowanje sczehuje.)

jasne w [illegible] Najwyższy. Znjże [illegible] 7,38 a jo Hawa 4,51 hodź. Mjeńcej hdy da dop. 9,41 a jo Hawa w połnozy 12 hodź.

— **Mjeńczanske dźiwadło.** Dźensa wutoru sćeji hišćeje raz Jana Straußowa wulka operata „Nietopyr“ na hrajnem porjedźe. Abonementnoho pschedstajenja dźensa njeje. Sćrjedu wječor 149 hodź. hraje jo hišće raz operata „Nietopyr“ a to w 9. abonementnym pschedstajenju C. Schtwórtk hraje jo prěni króć pod režiju dra. Adolfa Rettа tryjeť „Kralowa rjanosće“ wot jatkeho bajnika Feliška Renkera, kiž je njedawno dźiwoje 60. narodninu dźiwješe. Je to 17. abonentne pschedstajenje B. Hóstna hra z wulkim wumělšim wusnamom je pódźelu 6. februara na nastork měšćanskeho dźiwadła w salonaj Krónu. Wušnamny kabarett źiwota, błyšćeśaty konferencjer wšěch dźelow sensje, Ruß Južny pofijci jónkróćnu hóstnu hru je źiwślaž'awnym kabarettowym programom „Módry pjetoch“.

— **Krajna swjada swołana.** Sakske krajne konsistorstwo je 15. evang.-luthersku krajnu synodu powołało. Synoda ho jeśtwa 1 pokazy sobuskawow 14. krajneje synody a je 4. dezembra 1932 nowe- abo jašnowolenymi synodarni. Synoda wotewri ho 21. februara dop. w 10 hodź. z kasnchenjom w evang.-luthersku dowušku wjerkwi we Drježdźanach, hdźež śnješe krajny biskop dr. Ihmels přełowanje. Pschipołonju w 12 hodź. je wotewrjenje synody we wošadnej sali klóšternje zyrkwje.

— **Wobnjowu woboru sawołachu** dźensa rano 6,45 hodź. na Pauliskim dróhu cyrkwje 35, hdźež mjeńczan ja to, so je w pinzy wohenj nastał. Wobnjowa wobora, kiž z mjetorskej zuknawu pschijźe'e, mózesche jo jenož z kurowanymi maskami zdkitana do dospołnje jakrujenje pinzy dobyć. Tam nabeńdźechu kistu, w kotrejž so papjerowe wotpady załachu a wohenj zhaschachu. Na twarjenju njeje žaneje schkody nastało. W pinzy je zentralne lepjenje.

— **Paduch śédanych kolow a pschekłowar wuśłoženy.** Tudomny kamjenśišćaŕjer H. je wuśłoženy jako paduch, kiž je 17. januara z njejakmunjenje městnotcje na Hornjeńćiśku hajny jédne kolo kradnył. Wobkradnjenemu je jo kolo jasno wróćiło. — Dale je jo komunalnemu wotdźelenju w zhromadnym dźele z nakrajnym žandarmowym poradźiło, wósteho S. z Hodźija wótčišći jako tež, kiž je wjesnjanam po něčim 3 w posledních měśačach we Budyšćinje kradnjene jédne kolo pschedał. Jeho widźawjanjom, jo je kola w Budyšćinje abo Hodźiju wot njeznatych wobsobow kupił, so njewěri. Wječor je wón sam paduch był. Tež tute jédne kolo běchu jasno dostacz a nózchu jo wobkradnjenym wróćiłz.

S **Hodźija.** (25 lětny powołański jubilej.) Swój 25-lětny powołański jubilej jako cyłowa žona móžeše njedawno kn. Hana Marja Hartmigowa rodź. Wagnerez je Hodźija swjećiłez. 15. januara 1908 je k. hamtšt hejtman z Carlowitz ju do jastwa tuna japotał. Jeje wotrjesi wopschija wšy Hodźij z Wólcherzami a Dranom, Brěnu, Semjicham, Malu Prahu a Njejasyšćecu, Kobilu, Wjerjazy a Tšowanecu, Dubšćikom, Leschanu, Janezy, Bobrowu, Debjeńcu, Błohašćecu a Nowe Błohalcheju z pschisłuschnymi tyčećelskimi. K wotwuzećenju jubilejneho dnja běchu so někotre powołanske towaršchi jeschće. Dobaczuje ji hišćeje, kotraž je w běhu 25 lět sta na posledni puć pschihotowała, kk. farař Voigt a wjesnjanosta Lebert w mjenje wošady a Hodźijšćeje gmejny dźak a pschipołnosće wuprajischtaj wošebje ta waschnje, kaž je wona husto bjesradnych sawoślenych w ćeśkich dujach žarowanja z radu a pomocu podpjerała a tež pschezo naležnosće zyrkwje zastupowała. Wonaj pschepodachtaj ji pschi tym pjenježny dar.

S **Wjelećina.** (Pschi žankowanju njeboh.) Tu 12-lětny hólc pschi žankowanju pola Motyčka so srani na prawej nohi. Dźalaceśšzy samarica jemu prěnju pomoz poskicznu a jeho donjeśechu k lekarjej.

S **Kluksche.** (Wobkhadne njeboh.) Njedawno sta so tu dróhi do Sdźerje wobkhadne njeboh. Wot Sdźerj pschijźe rěsnjski auto, kotrehoż bě so pschimnał kolesar. Na pschecy pschijźe motorski kolesar. Hdyž kolesar so dohlada motorskeho kola, puśchi so a pschi tom na hladkim puću padze. Motorowy tohomuja padze. Towaršchka motorowoho so khětro srani, so dyrbjachu ju z autom do města dowjeześ. Kolesar a motorowy so jenož słohka wobdrěschtaj.

S **Barta.** (Khroble padnstwo.) W nozy k žobocze su padnschi so jadowitej do deleńzy naschcho kujeżeho dwora. Kradnyčhu tam pjecź pohnczam tydźenskim jědź, njemanju kóždemu pokrutu khleba, poldra punta butry a punt kołbašy, wšcho dohromady 30 puntow khleba, 7½ punta butry a 5 puntow kołbašy. Nimo toho so tej hišćeje por wyšokich schkórnjow pokradny. Padnschi su pomały dele snali.

Se **Ssulschej.** (We sjednoczenju leżownoscjow.) Tu so wotmě zhromadźizna, kiž mějesche jednacz wo sjednoczenju leżownoscjow. Tež wyschnosće běchu sastupjene. K. direktor dr. Tietze pokaja na ważnosć sjednoczenja leżownoscjow. Wuwi so potom żiwa rosnowina. Potom so wobsanknu, so staknej pomoz pschewjesć wotwodźenja a sjednoczenje leżownoscjow. Wuzwoli ho 6 sastupnikow, kiż su kk. Michał Grofa, Pětr Michałk, Pětr Grofa, Pětr Brěsan, Michał Brěsan a Pětr Kral.

S **Bjerwalda.** (Žadne žboże.) Ratař Horjeńk mějesche tu žadne žboże. Ranza mějesche 13 prošatow, kiž su wschě strowe a cźile ranje kaž stara ranza.

S **Klěnicy.** (Sypłane padnschtwo.) W nozy k njedźeli rosbichu padnschi schkleńzu wulkadneho wokna jednoho mjechira Balaka, to bychu z wokna kradnyli cźrije. Na žboże wschak wobsedźeć to pytny a zasnjedźi, tak so dyrbjachu padnschi bjes wulpěcha cźekanyć. Padnschow hišćeje njejsu lepili. — (Zyrkwinska naležnosć.) Sa cźas kuteje synny so bohoslužby staroluthersteje wašaby wotměrjowaju we towaršchownej jali.

wanerowa tu pschi naparjenju połecha jej trop rosła na cuku a jej je khětra wonarí. Dyrcziejże hłodaj lekarśteje pomozy. — (Njedostatk wody.) Trajna kuna synca je tu zawinowała njedostatk wody w rěcu.

Wumělstwo a wědomosć

Hóstna hra Henny Porten.

Wčera wječor měješe Budyšin swoje wosobite dožiwjenje. Najwuznamniša a najslawniša hrajerka filmow Henny Porten wustupi w měšćanskim dźiwadle a poskići z dalsimi wuznamnymi dźiwadłowymi nocami wjeselohru „Jutře w 5 hodź....“ abo (Jéwa abo Yvonna). Hra je jena z najlepšich wjeselohrow, bohata na wotmělenjach, staja pak w předwjedženju k prawemu zwurazneniu duchownych myslow wulke žadanja. Spisał je hru Felix Josky po ideji Pawoła Andersa. Z hrimotacym přikleskom bu slawna dźiwadźelnica přiwitana, jako na jewišco stupi, zo by hrała dwójnu rolu: mandźelskeju Yvonne a dźiwadźelnicy Jévy Lüders. Wulkotnje hraje ćichu, we sebi hotowu a duchownje wudospołnjenu dźiwadźelnicu a runje nawopak w dwójnej roli swětnu, liščacu, samopašnu Parižanku. Henny Porten puta ze swojej hru, puta ze swojej jednorosću, puta ze swojim ćichim hotowym wašnjom, kotremuž je zdała wšo na zwonkowny wosobinski efekt złożene. Henny Porten pak puta tež ze swojim wohlićom, wurazom duchownych darow a kaž tajne hwězdy dźěłaju jeje swětłe woči. 20 lět dołho je Henny Porten wobknježiła němy film, přeskłapeše kóždeho za wumělstwo zajimowaceho w zwukofilmu „Kohlhiesels Töchter“ a budże bjezdwělnje nětko jako prěnja wobknježić dźiwadło w swojej rodźownosći, ze swojim wulkim wumělskim talentom. Tuta wčerawša hóstna hra bě dožiwjenje, bě nješto, štož njebychmy spušćić chcyli, ale tola dyrbimy, dokelž wulka wumělka a jeje mocy dyrbi służić wysokemu wumělstwu, ke kotremuž zhladuješ kaž k njedótkliwej swjatnicy. We wčera poskićenej hrě wumělka samo najmjeńše psychologiske momenty tak wulkotnje rysowaše, zo najmjeńšeho přeća nje zwosta a kóždy w duchu so kłonješe před wumělstwom tuteje z Boha wobdarjeneje wumělki. Samo wobknježenje jeje rěče, tuta emjosć, tuta raznosć, tute stopnjowanje, tutón spad rěčo nući k najwjetšemu připóznaću njedosćehniweho talenta. Njeskónčny bě přiwyk, kiž znamjenita wumělka žnješe na wukónen hry, přeco zaso so zawěšk pozběhny a zwjeselena nad připózmaćom z luboznym posmějkom we wohliću so dźakowaše, ćicho a dostojnje, žana koketnosć, ale prawa zastupjerka njedosćehniweho wumělstwa, wědomna swojeho wulkeho nadawka, zo ze dobrym wašnjom człowjestwu nam dari to najlepše. Tak wostanje nam tuta hóstna hra Henny Porten wosebite dožiwjenje na přeco. — Jenož skrótka budź dowolene přispomnić, zo sobuskutkowace wumělske mocy: Emil Birron jako tajny legaciski radźa Ostrehof, Willy Buschoff jaka Pasqual von Düren, Ilsa Winter jako Steffi, Maria Forescu jako domowna Hana a Hans Marland jako posłužownik Korla, swoje najlepše podachu. Přenjotny partner wumělki bě Hans Zesch-Ballot jako legaciski sekretar Robert Faber. — Našemu zarjadnistwu měšćanskeho dźiwadła budź za tutu parlu w létnym porjedźe našeho dźiwadłoweho plana najwětše připóznaće wuprajena. Wopyt dźiwadła wšak móžeše na tutom wječoru hišće lěpši być, tola što njemóri wšitko hoik našeho časa?

-f.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 31. meje 1933.

Wčerawse urzy w Barlinje.

1 dollar	4,209	100 „ztisk złotych	47,275
1 jendźelski punt	14,26	100 českosł. krónow	12,466
100 swjic. frankow	81,52	100 franc. frankow	16,42

Na burskich wuradach powěźcz wo pomnoženju nowoho hnojerskeho wěsta pschejehjapjenje a pschemysłowanje. Kupjo cźerjow ho jesłabjowachu. Kurjy kruticowych a dołhowłosych cźerjow cźežkje klejmachu. Schtož nowu wyschnosć nastupi, njedy ho dospołnja wuschć na nju staknje nadźije ja połepschenje naschcho hospodarstwa a njech wuwostanu wschě schachowanja politiskich pschećiwnikow nowoje wyschnosće.

Na **producentowych wikach** w Barlinje konstatowa ho ponjemnowanje nowoho hnojerskeho wěsta z tym, zo žane płacźiny, wosebje ja połepschene kwalitu cźežkje postupichu. W hornowym jonje běchu płacźiny ja wóźo pomało jo 10 pf. dróžschej, wosoh pósnuł we 5 pf. Powschitkownje měnjachu na wikach, jo nowe, tak hdyž jo hižo zwjelena myschnosć ho pschedewschem ja połepsane płacźiny ratarskich wuprodow postara. Je tola šulny president dr. Hugenberger, wjednički němskich narodnych, hospodarskich ministerstwo dowěrił. Na Drježdźanskej burzy ho płacźiny pomało pjatkej njepscheměnichu. Na Drježdźanskich wikach najsterje tak nadźijepołnje do pschichoda njeschladnja.

Wječera płacźeschje we Barlinje zentnar

pschenicy: 9,15—9,25 (9,10—9,20) hr., rožki 7,55 hacź 7,65 (7,45—7,55) hr., jecźmjenja, nalětnjeho: 8,25 hacź 8,75 hr., nasypnitcho 7,90—8,20 hr., wowsa: 5,55—5,70 (5,20—5,65) hr.,

w termińowym wobchowanju:

pschenicy:

ja měrc: 10,02½—10,15 (9,97½—9,92½) hr.,
ja meja: 10,07½—10,22½ (10,02½—9,97½) hr.,

rožki:

ja měrc: 8,12½—8,20 (8,01½—8) hr.,
ja meja: 8,20—8,30 (8,07½—8,03½) hr.,

wowsa:

ja meja: 6,27½—6,32½ (6,20) hr.,

w Drježdźanach:

pschenicy: 8,95—9,20 hr., rožki: 7,10—7,40 (7,10 hacź 7,35) hr., jecźmjenja, nalětnjeho: 8,50—9 hr., najsmjelkeho: 7,65—8,40 hr., wowsa: 5,75—6 hr.

Płacźiny w tpinkach pjatkownych płacźiny tydźenskich wikow. Hdyž pak žane nafupmnjene njejsu, so njepscheměnichu.

Wiki rěnjeho stoku wczoru w Drježdźanach.

Pschiwjezli běchu jasno pschewjele fuhow, howjada dospołnjenych, cźelatow wjazy hacź trjebachu. Swinje so hišćeje spokojnje pschedawachu, ale nic tak, zo bychu dotalne płacźiny jakhowale, dokelž pschewjele poskićelowachu. Tehodła płacźiny we wšěch druźinach popuschćowachu. Cźelata mějachu schpatne wiki, płacźiny so jesłabjowachu, wosebje krjenje a schpatne druźiny pschihodowachu. Wiki ho howjadach pschi tydźenskim klazanju, nasledk lubjenje dźěchu, tola z wulkej nuzu dotalne płacźiny dozpichu. Jenož najcźelitše byli a tež druhe najcźelitše howjada kupowachu za trochu porjedźenych płacźinjach. Wschitko stoku sasu wyšche wosta.

Swinjaze wiki we Wojerezach.

Dla wulkeje jimy běchu wiki jara schpatne. Prošatow běchu pschijmyli 96 kusk a te płacźachu 4—6 tydźenske 6—9 hr., 6—8 tydźenske 9—11 hr. Swoska hišćeje hinka.

Hamtske a jasnake powěźce.

Pschehladowanje.

Sćrjedu 1. februara 1933

w Mrćinjowje w hojeńcu, dop. w 9 hodź.: Schijaza maschina, wertiko, błido, drowjowy khamor;

we Wulich Sdźarach w Strembłej hoscźenju, dop. w 10 hodź.: Motorske kolo, wuhotowanje lekarnje;

w Wětšej Wodje w hoscźenju „Ke krónje“, dop. w 10 hodź.: Kožana wotka, wjelikała pjsmińka pokrjeha, nuznjowańska foilela je khjchjem, kwětkaje korito, granijonowy khamor, pisańske kroje, granijon, drostowy khamor, pisańske błido, wotka, kuchowy khamor, radio z wótscźekarkom, nózej błidzy, hecźan, lehanski stoł, kuchinski bufet;

we Wojerezach w hoscźenju „Ke krónje“, dop. w 11 hodź.: Klamowa pokładnja, klawěr, klamowy khamor, pisańske błido ze stołom, pjanski stroj, wertiko, stejnez cźasnikaj, bufet, kredenc, radio, klampowe błido, wuhotowane khamje, lehowańa kuchinu, korcźmańske stuły, cźe wjelikałe karc. meble, 20 lapjecznych błochow.

Wjacy kupnych hišćeje wjeriznjerej Reinickej Kindermannej w Kulowje. Wuhladowanje budże sćrjedu 15. 3. 33, dop. 9—10 hodź. na sudnistwje we Wojerezach.

Wjacy z wobłuzenych 4 pjernikow lejownotcje, kiž stej bydlarjej Korli Hajnerej w Małej Nydeji. Wuhladowanje budże sćrjedu 22. 3. 33, dop. 9—10 hodź. na sudnistwje we Wojerezach.

Towaršstwowy sapiš.

Do towaršstwowego sapiša na sudnistwje w Kamjenzu su sapisnuli na kopjenu 37 Towaršstwo milowanych wobsahowarjow a wuhlodźerjow za Kamjenz a wokolinu je hydłom w Kamjenzu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołijowa symjo na mil. abo 1000 kg, nowak 100 kg

	Płaćizny po złotej hriwnje				
	30. 1.	28. 1.		30. 1.	28. 1.
Pšenica	183 185	181-183	muny	13,2-15,0	13,2-15,0
rožka	151-153	149-151	woka	14,0-16,0	14,0-16,0
ječmjeń, nal.	—	—	módre łupiny	8,00-10,0	8,00-10,0
ječmjeń	163-175	165-175	žołte łupiny	11,5-12,7	11,5-12,7
wows	111-114	113-113	seradella	17,0-23,0	17,0-23,0
kukurica	—	—	rapa. wosuška	—	—
pšenč. muka	22,5-25,6	22,5-25,6	lany wosušk	10,50	10,50
rožana muka	19,5-21,5	19 3 21 5	suoh.truhanč	8,80	8,80
pš. wotruby	8,15 8,65	8,15 8,65	brnj. kruški	13,4-13,5	13 4-13,5
rožane „	8,70-9,0	8,7-9,0	syno, 50 kg	1,75-2,10	1,80-2,15
raps	—	—	rěana słoma	0,55-0,70	0,6 -0,83
bróch Viktor	20,0-23 0	21,0-23 (	pšenč. „	0,40-0,50	0,45-0,55
lane symjo	—	—	wowsna „	0,40-0,50	0,45-0,55
pjeluški	12,5-14,0	12,5-14,0	ječmna „	0,4 -0,50	0,45-0,55

Płaćizny rěnjeho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

30. januara

117 wol., 296 byk., 241 kruw., 36 jaloc., 938 ćelat, 1034 wowc., 3034 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 30—33, 2. 25—28, 3. 21—23; 4. 18—20;
byki: 1. 27—29, 2. 23—26, 3. 18—21, 4. —;
kruwy: 1. 24—27, 2. 20—23, 3. 13—18; 4. 10—12;
jałocy: 1. 27—30, 2. 23—26;
wowcy: 1. 30—35, 2. 24—28, 3. 20—23;
ćelata: 1. —, 2. 34—37, 3. 30—33, 4. 24—28;
swinje: 1. 36—37, 2. 35—36, 3. 31—35 4. 32—33, 5. 30—31. Rancy: 30—33.

Drježdźanska burza (30. 1.)

Pšenica 76 kg	179 184	běrnjace kruški	14,70-15,00
rožka, 70 kg	142-148	pšenč. wotruby	8,50 8,80
nalětni ječmjeń	170-180	ržane wotruby	8,40 9,40
nazymsk ječmjeń	—	pšenična muka	35,50-37,50
wows	115-116	ržana muka	23,50-24,50
šefwjeny dźećel	—	woka	—
raps	—	pjeluški	—
kukurica (Mais)	—	hróch	—
suche truh.	8,70 8 90	cokrowe truh.	—

Dźěło za narod

10lětne wobstaće spěwneho wotrjada tow. „Łužicy“ w Hornjej Hórcy

Cyle nadładna lićba swěrnych Serbow bě so zašłu njedźelu wječor w Hänzlec hosćenu zešła, zo by wospjećiła 10lětne wobstaće spěwneho wotrjada towarstwa „Łužicy“. Haj, serbski spěw ma tola prěco wěsty wliw na naš lud. Hdyž so spěwa, tam je wjesele. Tuž je to tež w lěće 1921 założene tow. „Łužica“ bórzy spóznała. Hižo w lěće 1923 bu spěwny wotrjad założeny. Nětko chcemy so na swjedźeńsku porjad wobmjezować. Předsyda towarstwa, knjez Žur, wotewri zhromadźiznu z powitanjom hosći a sobustrowow. Wšitcy přitomni sedźachu we wulkej sali při swjedźeńscy wupyšenych dołhich blidach abo taflach. Našemu nosej bliže so hdys a hdys z kuchiny słódna wóń. Zaspěwachmy zhromadny spěw „Rjana Łužica“. Na to słyšachmy rozprawu zapisowarja, knj. Rjeka. Z nadrobneje rozprawy bě spóznać, zo je spěwny wotrjad přeco pilnje dźěłał, při wšěch wjetšich a też mjeńšich koncertach spěwneho „Zwjazka“ je sobuskutkował a też sam mnohich swjedźenjow wuhotował. Wulku zasłužbu pak ma też wot założenja spěwneho wotrjada sem hač do dźensnišeho dnja dirigenta, knjez wyši wučeř n. w. Arnošt Frajšlag. Wón je w tutym dołhim času z wulkej prócu a sćerpliwosću swojich spěwarjow a spěwarkow wjacy hač 80 dwojo-, štyri- a 5hłósnych spěwow nawučił. Na kóncu rozprawy zaspěwa so k česći wjelezasłužbnemu dirigentej wot swojeho khóra mócna štyrihłósna sława. A też knjeni a knježna Dora Frajšlagec běštej přitomnej. Tuž dźe so samo rozumi, zo nam naš sławny serbski sołobik zaso někotre krasnje wuwjedźene serbske spěwki zaspěwa, a to „Radość spěwanja“ wot A. Frajšlaga a „Ptači kwas“ wot B. Krawca. Wot spěwneho khóra słyšachmy „Hory módre“ wot B. Krawca, „Moje wjesele“ a „Katrźinka“, wobdźělanej wot A. Frajšlaga.

Předsyda, k. Žur, přečita list župana k. Krječmarja, w kotrymž wón wobžaruje, zo je přez druhe winowatosće wotdźerżany a njemóže swoje zbožopřeća a dźak za župu „Jan Arnošt Smoler“ tu wosobinsce wuprajić. Tuž swoje dobre přeća z listom póśele. W jeho mjenje porćča za župu knjez G. Wowčeŕk z Budyšina a wupraji spěwnemu wotrjadej najwutrobniše zbožopřeća a dźak za dotal wopokazanu swěru w dźěle na narodnym polu.

Hišće druhi nadawk měješe k. Wowčeŕk dopjelnić. Dokelž też předsyda „Spěwneho Zwjazka“, k. P. Hajna sam přińć njemóžeše, tuž Wowčeŕk też w mjenje tuteje organizacije, ke kotrejž spěwny wotrjad wšě 10 lět přisłuša, swoje zbožopřeća wupraji. Wón wuzběhujo z radosću pilnosć, swěru a lubosć k serbskemu spěwej a napomina, zo bychu swojeho zasłužbypołneho dirigenta, wobdarjeneho hudźbnika, k. wyšk. wučerja n. w. Frajšlaga přeco swěrnje podpjerali a jemu jeho pilne dźěło přez porjadny wopyt spěwnych hodźinow wołožili. My smy tola wšitcy wo tym přeswědčeni, zo tam, hdźež so serbski spěw haji, ženje naše lube Serbstwo zahinyć njebudźe a njemóže. To też dźensa zaso widźimy, zo je spěw pola hoće zastupjenych hosći radość a wjesele zbudźił. Swoje napominanske słowa skónči Wowčeŕk ze Zejlerjowej pěsničku:

Hdźež so spěwa, róża kćěwa,
Wóčko radosće so smějwa;
Spěw nam młodość krasni,
Zemske mroki jasni,
Živjenje nam wěncuje,
Kwětki scéle na puće.

Tute słowa běchu móceny přiklesk přitomnych zbudźiłe.

Hdyž běchu so zaso někotre khóry, kaž „Mój domčk we Łužicy“ wot A. Frajšlaga, „Raŭša rosa“ wot G. Wowčeŕka a „Khory swět“ wot Pilka, wuspěwałe, poreča tež přejedawši předsyda „Łužicy“, knjez Frenel, někotre jadriwe słowa a napominaše spěwarjow a spěwarki, kaž tež wšě sobustawy towarstwa k dalšej njepowalnej swěrje k našemu lubemu Serbowstwu a wuzběhowaše hobrske zasłužby knjeza Frajšlaga wo spěwnym wotrjedźe a wo serbskim spěwje powšitkownje.

Na kóncu přenjeho dźěła swjedźenja podźakowa so wučko k. Frajšlag za wšitke počesćowanja, kiž su jemu dźensa wjacy króć lubosćiwje wuprajiłe. Wón přispomni hišće w dležšej ręči, kak je spěwny wotrjad nastał a kak je so też druhdy dla njedostatka spěwnych mocow bědźić měł. Tola pak słubi wón, zo chce so dale za spěwny wotrjad do służby stajić, štož wjesele připóznaće namaka.

Nětko přizamkny so tamny hłowny dźeł wječora, mjenujcy za žołdk! Hižo na spočatku wječora začuwachmy něšto — swinjace! Słěny nam w hubje hromadźe běžachu. Kaž słyšachmy, běchu so wšěm Hórčanskim tučnym swinjom hłowy wotrubali a buchu nam prawje mjehke zwarjene a z kisykałom na blida zestajane. Poskaj, poskaj, Jano, Gusta, Michale, to daj sej słodźić! To bě mjaskanje! K tomu słodźeše pólka palenca a też trochu sćoplene piwo. Bjez dźiwa, zo radość a wjeselosć přeco bóle přiběraštej a wjele dobrych a wjeselych žortow zasłyšachmy wot lubych serbskich bratrow a sotrow wot blida k blidu! — Tak so hodźinki hač k połnocy minychu a wopytarjo tuteho wopraŭdźe rjaneho serbskeho wječora budźa hišće dołho na njón spominać. Njech tajke swěrne přećelstwo mjez Hórčanskimi a wokolnymi Serbami hač na najdalše časy tak wutrobne wostanje, dla nam Serbstwo nihdy njezańdźe! — — G. W.

Swóibne powěsće

Swěrowanaj: Arthur Warschat i Elka rodź. Lischkej w Budyšinje.

Sewrěli: Hana fiwnd. Bjarschowa rodź. Domaniz w Budyšinje, 84 lět; khowanje budźe jutře fijedu pop. w 2 hodź. na Mittanjschu. — Emma Wjenkowa fiwnd. Bemmannowa rodź. Krawcez w Budyšinje; khowanje budźe fichtwórtk dop. w 11 hodź. wot jarowańskeho domu, Fiedlerja dwóra 7. — Emil Lahner w Budyšinje, khowanje budźe jutře fijedu pjatk. w 1 hodź. wot Tuchoficeje zyrkwje. — Willy Kunat w Kamjenzu; khowanje je dźensa wutoru. — Arnošt Kucišer, kowař w Kamjenzu, 64 lět; khowanje budźe jutře fijedu pop. w 3 hodź. na pohrjebnišću w fiwj. Justa. — Khrysta fiwnd. Hohlfeldowa rodź. Raudźez w Lubiju, 86 lět; khowanje budźe fichtwórtk pop. w 2 hodź.

Přilopk

* Khriba žada w Jendźelskej tyšazy woporow. Cyła khriba je po Jendźelskej dale wošćerja. Pošćeduje tři njedźele je w najwjerschich jendźelskich městach 3311 cłowjekow na khribu wumrěło. Posledni tydźeń samo wumrje 1589 fiud i. We Wulkim Londonje wuczinjachu liczby na khribu zemrěłych poslednji tydźeń 570, w Manchestru 106 a w Liverpoolu 52.

Najnowiše z cyłeho swěta

— Wuhladny na wjedro je jutřišchi fijedu: Wotjanje połnjunjenje a njerjane wjedro.

* Zakopne njesboże je 24lětnu dźowku jeneho lublerja w Grauwangu w Bayerskej pschi fijedźenju je fnjehakami potescheło. Hotja fijedi fnjehakowy tři pfches wóźka do hłowy fajchtaji, f cjimž fo jej nop pukny. Hnydom wědomja fchwóchi je w fnjefy lezo wostała. Hdyž fnjefoboźena wje.jor domoj njepfchińdźe, w 9 hodźinach ju pytaćej wunźechu a ju hakle w nozy namakachu. Fu hnydom do khorownje dowjefechu, hdźej ju fmjercź f jejnych bolofćowo wumo.

* Na katolifku faru w Schönawje pola Frankfurta n. M. je fo njedźelu w nozy nadpad f rosbuchadłami fćinił. S mozu rosbuchnjenja je fo w farje a wokolnoscéji wjele wofnowych fchklenzow wuttóczilo a fu fo wulke dźery w femi wudrěle. Hacź dotal fu tjoch wobydlerjow jako winikow fajeli.

* Rubježny nadpad na Oldenburgskim dwórnischću, pschi kotrymž je rubježnikowaj kaschcht f 8260 hriwnami do rukow padnył, je fo wujaznił. Polizija je jako winikow 49lětneho nětkubschehe wjednika Dembku a 29lětneho póstfeho wupomharja Wandschera fajala. Tež mandźelstej fajateju fu fajeli.

Radio

Srjedu, 1. februara słyšimy:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšědneho programa: 11,30 přednošk wo sadowej a zeleninowej zahrodze, 16 přednošk „křesćanska Egiptowska“, 20,30 dźěłaćerske khóry.

Lipsk: Nimo znateho wšědneho programa: 10,50 přednošk za hospozy, 19,05 ludowa hudźba, 20 strachchra „Ifigenija na Tauridze“.

Hišće ważne z dnjoweho programa: Frankfurt 20,45 „24. februar“. Hamburg 20 wojerski koncert. Königsberg 21,15 wojerski koncert. Stuttgart 20 symfoniski koncert. Win 19,40 zynki domizny. Beromünster 19,50 šwajcarska hudźba. Budapest 19,30 „Hoffmannowe powědanja“. Brno 19.20 dujerski koncert.

Budyšin. Młodostny wotrjad Zjenoćenstwa evang. Serbow w Budyšinje zhromadźi so srjedu 1. mal. rózka we 8 hodź. w Serbskim Domje. Přednošk!

Budyšin. „Nadźija“ spěwa dźensa wutoru wječor we 8 hodź. w kat. towaršowni. Dokelž je to posledna pruha před hłownej pruhu a swjedźenjom, dyrbi kóžda spěwna móc přitomna być. — Po spěwanje pruha za dźiwadło. J. Winař.

Drježdźany. „Hromadnik“ změje swoju měsačnu zhromadźiznu stwórtk, 2. februara (hłowna zhromadźizna budźo hakle w měrcu) pola Steglichee na Christianskej drózy 22, wječor we 8 hodź. Přednošk je přitubjeny. Wšitke sobustawy, studentow a hosći wutrobnje přeprošuje předsyda dr. Wjacławk.

Hrodźišćo. Jednota Sokol. Hłowna zhromadźizna jednoty budźe wutoru 31. wulk. rózka wječor we 8 h. pola br. Urbana w Droždźiju. Wšě zwučowace a přinošowace sobustawy njech přińdu!

Pančicy. Lipa (zhromadny khór) spěwa pjatk we wosmich w Pančanskim hosćenu.

Wudwor. Jednota „Sokol“ z Pančic zwučuje wutoru wječor wo wosmich w „Herbskej grychće“ serbske reje. Wšitcy su lubje witani. Wo prawje bohate wobdźělenje so prosy.

Wupjerk 1¼ połł. jenoż **7,80**

2 połł. wupjerk **9.80**, khowak schér m **1.20**
dobre w barbje a pjerjo njepschepuschczaze!

A. Kasper, Burgkehn 11
(mjez S. Pilopp)
Cnaty najlěpschi dom za dobre wupjerki

Bjeńsec hosćenc w Khrósćicach
Srjedu 1. februara
swinjorězanje
a štwórtk 2. februara
so kózłopiwo toči
Přećelnje přeprošujetaj Michał Bjeńš a mandźelska

Cyrkwiny wodźer
(J. Křižan.) Krótka wučba wo cyrkwinych pěsničkach. 80 pj. w Serbskej kniharni w Budyšinje

K inventurskemu předawanju
Ložowe šaty smuh. płat damast
wupjerki, płachty, kupańske ruby, twjelki, trjenja
wulki wubjerk, 10% rabata
Kurt Erler na Žitn. wik. 28

Kupuju kozy
k płahowanju a k rězu.
Přińdu hnydom.
Paul Lähner
w Kamjencu
Berggäßchen čo. 1

Wóskowane
na Žitnych wikach 28 přikrywy zbytki
Kurt Erler

Běły tydźeń
pola **Thams & Garfs**
wot 2. februara hač do 11. februara

Směšn'e tunje płaćizny!			Dźiwaće so!
bźe bóny	2 puntaj	jenoż	25 pj.
polny rajs	2 „	„	28 „
Patna-rajs	2 „	„	38 „
přirodny rajs	2 „	„	38 „
krupy, srjedźne	2 „	„	40 „
běrnjaca mučka	2 „	„	40 „
wowsne truški	2 „	„	45 „
holanska hejčuška	2 „	„	45 „
płećne krupički	2 „	„	50 „
sól k warjenju	2 „	„	25 „
kokosowy tuk	2 „	„	64 „
margarina, stajne čerstwa	2 „	„	58 „
měty cokor	punt	„	35 „
kuskaty cokor	„	„	44 „
color k posypanju	„	„	45 „
amerik. swinjacy šmalc	„	„	53 „
korjenicowy tuk ze šmalcom	„	„	40 „
dobra płećna muka	5 puntow	„	95 „
kěžorski wučah, hładki	4 panty	„	95 „

Wšitko dalše widźiće w našich wukładnych woknach!

Nimo toho dostanjeće hišće **6% rabata 6%**
na wšitke twory nimo cokora.

Thams & Garfs
w Budyšin'e na Hłownym torhošću Telefon 3068
w Kamjencu Herrenstr. 6 Telefon 418

Přesadźowanje drjewa
Štwórtk 2. februara 1933 dopołdnja w 9 hodź. budźe Łušćanske rycerkubło pola Njeswačidła
19 parcelow rjaneho lisćoweho drjewa k samopušćenju w „Baćońskim lesu“,
něhdźe 18 kuluchowych meirow při rycerkuble
něhdźe 15 losow (kóždy 15 stuk) **smrěkowych krutych:**
Žerdkow z wjerškami } na wisnjowe hr.
něhdźe 5 khójnow dołhich hromadow } na wisnjowe hr.
něhdźe 25 stejacych wišenjow k samodźělanju (při tym a za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać
Zeńdźenje w 9 hodź. při rycerkuble.
Zarjadnistwo Łušćanskeho rycerkubła pola Njeswačidła

Pola
słowkowe jo šmadranksa
zaleži na kajkosći.
Naš šmadrunks
je jara husty a stódki a tohodla
wurjadnje tuni
přebož možece jón jara poźi čeć
Künella

Zabawki
(Jan Radyserb)
106 str. 30 pj.

Porědkowanje
hypothekow
kupjenje a předawanje lězo-nosćow, zhotowjenje kupnych zrěčenjow, testamentow, prokuraturstwow na wyšnosće atd. Zaradźenje w wšěch khłostańskich a procesnych naležnosćach.
Pytanje swědkow.
Ręču serbsce!
Prawny büro Mucke
w Budyšinje na Mättigstr. 2
Při sunnišćowe. Telefon 321

Pytam
wšě družiny lěpšich starych listowych znamkow
G. Janak
w Budyšinje w Serbskim Domje

Štrykowańska wolma
w nowočasnych barbach dobra kajkosć
KURT ERLER na Žitn wik. 28

Příloha k čisu 26

SERBSKE NOWINY

Wutoru 31. januara 1933

August Sylny

K 200. ročnicy jeho smjertninow

Wo jakšim kurwjerchu a pólšim kralu Augusjcje Sylnym drje tež najjapatlichi monarchišta wjele chwalobneho prajicź njemóže. Wón je drje w Drježdźanach dał twaricź wulkotne twarjenja, kiž dźenja hišće je pódziwabieja wjele zuzych do sakieje stolizy, ale wichu tutu pychepychu je dyrbjał sapłacjicź chudy lud, kiž bu wulkukany do pobłednjeho pjenjezła. August Sylny bě najwjetšichi brojeŕ žwojeho cźasa, jeho žiwjenje bě wjcho druhe hacź pózcźiwe a jo je žwoju wěru pśichedał ja pólške kraleśtwo, drje tež nichtó ja sapłužbu njeměje.

Wěšche to njewjschedny knjeźiczel. Mózjeśche dźiwjenu kundrosej s jenym raśom cźoło pścherajucź a wotej s jenym rubom hłowu wotrubnucź. Wěšche wulki lubkaŕ, kiž we žwojej roswólnosći a pożadośćach mjerow njesnajeśche, kiž wuhotowa njeźmérne złokanzy a hosćinu, kiž po zynych nozach złokaśche, kiž mózjeśche jěchacź a teźakowacź kaž jón njedobry. Wěšche tak wětry tśěź, jo s njepodprjenej ruku trjechi hosdźik. Jónu žorta dla tutoho žwoju ruku do klamy mjedwjedźa a tón jemu roskužnu pśchi tym porśt. A na takše wajchnje też jeho lubki s nim žortowachu. Tutón hobrśti lubkaŕ njeślemi jenoź pedkowy, ale cźónznje też zuju Sakitu.

Młody jakiti kurwjerch w Drježdźanach spochi jo i tym sabeŕacź, wuhlanycź nowe ideje ja žwoje zabawy, heiźowanja a keklije sacźuwaśche kekleržu. Tutón brojeŕski monarch by najradšcho zuju wokolinu pścheménił do złota a ślébora, do druhich kamuschkow a porzlina. Wěšche to prawy kusaŕ „Seleneho wjelba“ w Drježdźanach, do kotrehoż je sbeŕał a hromadźił najdrohotnjše kamuschki a druhe drohocźinki.

August Sylny bě mischtr w sarjadowanju lubocźinstich žwjedźenjow a konzertow. Sa turkowskeho paschu pschedrasćeny nawjedowasche žwoje orientalske nozy, ki kotrychž ja nješchto mjeńšchin 10 000 toleź pscheprajka, mjes tym jo horjeła w Rudohorach abo w Schwikowskich jamach ikalzy a hórnizy hłód mrźjachu. Wšjo je August Sylny se žwojim pychaŕstwom też jałožił zławu Drježdźan jako wumělstwowcho města, je twaril „pokobiti Florenz“: kražny Augustowy móst, pyschny Brylowu teraśu, zyrkej nasćeje lubeje knjeni a stónznje jake krónowanje wschitkich twarjenjow gwótaškawny swérjenj (Zwinger). Tuto wulkotne twarjenje dyrbjeśe poprawom bycź jenoź pschedwóŕ hišće wulkotniśego hrodu nad Łobjom. K natwarjenju tutoho hrodu wón wjacy njedóźdże. W tutym dworje je wołtarowe dźenje žwjećachu i wobnjostrojemi a njeźmérnej gólu pychu.

August Sylny bě rjany muž. Mózjeśe cźornej, šerpajej wóczi, schlachotne cźoło, hordy nós. Bě to pósłanc kralowskeho dyrdomdejnika, do kotrehoż jo kóžda žona saluboważ dyrbjeśe.

Sslawny je prěni póstnisti žwjedźeń mładeho wjeśa, pschi kotrymž wón pschi jenicźkim na pschemo dźenju da sašmećicź 4400 wulkich wótkowych swérjenow. Ale jakiti bliskhcźi wjeśkowskemu pscharjej wjacy njedoźaha. Zedźeśe ja pólšcej krónu a ja nju žwoju wu pscheda. Nétko hakle mózjeśe pychaśti kral jo sa prawje wunjemdricź. Pschi krónowanju w Krakowje nastupi August Sylny w pschepyschnej drasće. Jeho żelesny kabat bě tak cźežki, jo jamo tutón hobr jón njemóžeśe a nimale do womory padźe a jemu jón wa tewjacź dyrbjachu. Zyłe pólśe kralowanje Augusa Ssylnego wschak běšche hotowa keklija, najwjetšicha keklija tutoho kekleršcho wjeśca.

Žiwjenje Augusta Ssylnego bě jara wotménjaje. Ras mějeśe žboże, tas njeźboże. Najhubjenjcho jo jemu dźěšche, hdyž wulki a rajny schwedšti kral Korla XII. jeho s Pólskeje wuhna, jo nimale schórnje a nohajzy sbi. Tehdy August jamo pschižadźi žwoje śléborа, kiž schwedšti kral žej sobu wša do Schwedskeje. August Ssylny mějeśe potom wjele hary se šlěhrownikami, jo tychu jemu sašy nješto podobneho wubžélali. Ale potom njeźdwórliwy schwedšti kral jamo jo wali do Sakskeje, do Lipška a w Sakšej tak sathadźeśe, jo dyrbjeśe August prožycź wo hanbny a ponižazy měr. Ale stónznje też August sašy žboże mějeśe. Dóšta sašy wschón kraj wróćiju, też pólśe kraleśtwo. Hišćcźe žwojeho synna derje wojeni s djelom němšteho kžeŕa a twaŕ bě sašy pschizina k wulkotnemu pschepychnemu [illegible] pokobita krajina jo pschemény do [illegible] a August jam jako greschi bóh Jeho mlodeńcu [illegible] wulkotnej lóžji napschećjo jěchejśe. Snate je wulkcźranje w Zeithainje, hdyž August 30 000 wojakow pizowaśche na brožeńśe waschnje. Tehdy bě August hižo wobstarny cźłowjek.

Wo mnohich lubocźach a lubkach tutoho wulkolutarja mnoho jo napisacź wjele kuthow a je jo też hižo napisało. W tych knihach [illegible] njeje wjele pschehnało. Pišja jo w khronikach, jo je [illegible]st Sylny wěź 354 dźěći. Bě potajtimu wopra[illegible]nen žwojeho kraja. Swoju prawu mandželsku [illegible]u pražeźnu Bajrowu, je duschownje žyte ju[illegible] njeboţownu sćitnu. Sobu jo je lud jo roshori [illegible], gdyž Augustowa lubhrabinka Aurora v. Königsmark porodźi dźěćo njeznjo po porodze sakskeho krónowcheho naślědnika. W[illegible]dy nan pak mjes tym we Winje pschebywaśche a jo ta sabawjeśe s rjanymi žonami, s rjanej hrabinku, wósmej Turkowku a druhimi. Rjana a mudra hrabina Koželowa běšche tak rjeź porjadna pschikłoźniza sakskeho kurwjerscha. August Ssylny jej dari hród sa 10 500 te

August Sylny, sakski kurwjerch, pólski kral.

Něšto wo słowjanskich narodach

Pólska.

Polakow maju Němcy za swojich najstrašnišich a najbóle hidźenych njepśećelow, dokelž su Polacy Němcam na puću a wulki zadźěwk za tak mjenowany „Drang nach Osten“. Stož wo Polakach cźitamy a słyšimy, je zwjetša sama šćuwanca, přisłoženje, hanjenje a zacpiwanje. Tohodła je wosebje trěbne, so raz objektivnje zaběrać ze stawiznami pólskeho luda.

Dźensniši Polacy wostachu jenički ze wšitkich Słowjanow nimale na sanusnym městnje, mjez Karpatami a morjom, hdźež woni před wjele tysac lětami bydlachu hromadźe z druhimi słowjanskimi splahami. W prastarych časach so też mjenowachu Lechojo a wobstejachu z někotrych splahow. Z nich so bórzy wuznamjenichu Polenjo. Polenjo wšě druhe lechitske splahi zjenoćichu do krutcho cyłka. Sta so to za čas wjerchow, z rodu Piastowcow. Hłowny tworićel pólskeho stata bě w 10. lětstotku Mieszko, kiž hromadźe ze swojej cźeskej mandźelskej přija křesćanstwo w lěce 966. Najstawniši pólski kujeźićel Bóleslaw Khrobły, kiž bě zdobom scyła jedyn z najwuznamnišich słowjanskich kujeźićelow. Bóleslaw Khrobły so prócowaše wo to ze zjenoćenjom Polakow, Čechoslowakow a połobskich Słowjanow założić wulki stat nawjećornecho Słowjanstwa. Bóleslaw Khrobły bě też wulki přećel łužiskich Serbow a Łužica bě tehdy 30 lět pod pólskim statom. Ze stajnym wojowanjom z němskej přemocu pak pólska móc wosłabny a w 13. lětstotku nadpad tatarskich črjódow pólsku móc nimale zlemi. Tehdy hižo pólskemu narodej zahuba hrožeše. Hakle w 14. lětstotku za čas Kazimierza III. Wulkeho so Pólska zaso zhraba. Kazimierz zaso zjenoći rozdrjebjene mocy a z přihódnymi zrěčenjemi zawěści sej měr w zemi, staraše so wo kulturne wuwiće a prosty lud škitaše před zemjanami. Kazimierzowi naślědnicy dyrbjachu so stajnje wobarać před nadběhami mócneho rjada němskich ryćerjow (křižerjow). Tola so skónčnje poradźi zjenoćenym pólsko-litwjanskim wójskam w lěce 1410 pola Grunwałda porazyć Němcow, z čimž so móc křižerjow na stajnje zlemi a pólska móc zaso rosćeše.

Grunwałdske dobyće spožči Polakam wěste wuznamne stejnišćo w narańšej Europje. Nabožne hibanje a reformacija w Čechach a Němcach namaka też w Pólskej žiwy wothłós. Pólska dynastija Jagiełłonow skutkowaše w narodnym a słowjanskim duchu, spytaše zhubjenje po nawjećornych pomjezach narunać z dobytkom po narańšich pomjezach, na př. na Litwje a Maloruskej. W lěce 1569 so z Lubelskej uniju wutwori wulki pólsko-litwjanski stat. Z tym so z pólskim statom zjenoći też wulki dźěl južneje Maloruskeje. To wšak běše započatk njezbožownjeho dóńta pólskeho naroda. Ruscy wjerchojo mjenujcy, wuswobodźeni wot tatarskeho nadknjestwa, prócowachu so wo zjednoćenje wšitkich Rusow do jeneho cyłka. Ruska móc so zjenoći w Moskwje a započa raznje wojować přećiwo Pólskej. Započa wojowanje bjez kónca. Pólske rjekowstwo, kiž so pokaza we wojowanjach z Němcami a Turkami (na př. před Winom, hdyž pólski kral Sobieski wukhowa město) bu skažene ze swojowolu a nadutošcu pólskich zemjanow. Pólske zjemjanstwo storhny wšu móc na so, woleše sej kaježerjow po swojej woli ze wšelakich susodnych a zdalenych krajow, zanjechaše wsy a města a zawinowa přewrót w kraju. Wšě pospyty nadolnych jenotliwcow wukhować krjudowanu wótčinu, běchu bjez wuspěcha. Zbožk wukrajinskeho luda pólske njezbožo hišće powjetši.

Pólskej bě sudźene, zo so wušmórnje z karty Europy. Wot započatka 18. lětstotka započachu susedne staty wuživać pólsku roztorhanosć a so měšachu do nutŕkownych należnosćow pólskeho stat. W lěce 1772 dóńdźe k přenjemu rozdźělenju Pólskeje mjez pruskim kralom Bjedrichom II., rakuskej kejžorku Marju Terezu a ruskej carjownu Katržinu. Skažene pólske zemjanstwo tajke rozdźělenje samo skhwali. Tola wšitcy Polacy njeběchu z tym spokojom. Někotři so prócowachu pomhać wobhej wótčinje a wozjewichu dnja 3. meje lěta 1791 pólsku konstituciju. Tola też to ničo njepomhaše. W lěce 1793 dóńdźe k druhemu rozdźělenju Pólskeje. Pólski lud so wobaraše a pólski narodny rjek Kościuszko jón nawjedowaše. Po padze Waršawy bu 8. nazymnika lěta 1795 Pólska k třećemu razej a wša rozdźělena. Pruska, Ruska a Rakuska bjezmócnu Pólsku rozkuskowachu.

Nastawachu cźežke časy za wbohi pólski lud a njezbožowny pólski kraj. Pólscy wótčincy so zawjeracha do pruskich, ruskich a rakuskich jastwow. Ale pod surowym podtłóčowanjom rosćeše tola nutŕkowna móc pólskeho luda, rosćeše pólska wola k dalšemu žiwjenju. Podarmne nadźije do dobyća Napoleona na prozy 19. lětstotka, krwawne zbožki w lěce 1830—31 a 1863 zhóršichu hišće wosud pólskeho luda w Prusach, Ruskej a Rakuskej. Tola duchowna a kulturna móc rosćeše. Pruska přećiwo Pólskej nałožowaše najhrubšu namóc z tym, zo Polakam wobsedźenstwo a zemju zebrachu. Tola-Polacy njezadźiwołowachu a so njepodachu. W Rakuskej sej wubědźichu wěste prawa, też Rusojo dyrbjachu Polakam skóńčnje wěste přizwolenja činić. Jenož w Pruskej so pólski narod też dale surowje podtłóčowaše a hakle po krwawnych podawkach swětoweje wójny a po přewróće bu zaso wolnowjeny nětkuši pólski stat a Pólskej wzaće kraje so zaso wróćichu k pólskej maćeri. Tak pólskemu narodej po dołhim čerpjenju so zaso wróći nětkuša samostatnosć a swoboda.

Pólska je kulturnemu swěcu dała wjele wuznamnych mužow. Spomnimy na japoštołow pólskeho mesijanizma Adama Mickiewicza, Julija Słowackeho a Sygmunda Krasińskeho. Pólska literatura je slawna po cyłym swěcu. Wšudźe znaja Ignaca Kraszewskeho. Marju Konopnicku, přede wšěm wšak klasika pólskeje zašłošće Hendricha Sienkiewicza, kiž je wopisał we swojich romanach najslawnišo doby pólskich stawiznow. Też nowočasni pólscy spisaćelja a basnicy maju dobre mjeno. Mjenujemy tu jenož Kazimierza Przerwu-Tetmajera, Stanisława Przybyszewskeho, Włodzimierza Stanisława Reymonta, Żeromskeho,

leŕ, hischcze druhi palaz ſa 8000 toleŕ, dale też hischcze 30 000 toleŕ, tiž bě wón dóstał wot ruſkeho zarja ſa pożczennych ſakſiſich wojakow. Ale August Ssylny ani tutej hrabinſkej lubżu żwěrnu njewoſta, ale ju ſjeba ſ franzowſkimi rejwarkami, wożebnymi ſemjankami kralowſkeho dwora, Warſchawſkimi měſchczankami abo pólſkimi hrabinkami. Wo dźěczi ſo dale njeſtaraſche.

Hdyž ſo jednaſche wo to, wotſtronicź woſobu, tiž ſo jemu wjazy njelubjachu, njebě jara wuſkoſczíwy. Sswoju pichiłożnizu hrabinku Kożelowu ſawrě do Stolpinſkeje wěże, hdźež wona dołho ſo rudźeſche nad njeſwěrnu lubkarja. Sswojich něhdyſchich dowěrnikow, dwórſkich radźicźelow atd. August na Kralowz do Któdy tyknu. Woni wſchak běchu ſej to imjetſicha ſaſłużili. Snaty je też podawk je ſtótnikarjom Boettgerom, tiž dyrbjeſche kralej ſtoto wudźełacź a tiž ſtónczinje je ſtracha porzlin wunamaka, ſ kotrymż potom August Ssylny radoſtnje wocjahny na Lipiczańſke wulkowiſi. August Ssylny běſche huſto w pjenjeżnych wuſkoſczach a potom hladaſche, ſo by jemu něchtó něſchto poſcził. To potom druhdy też a ſaſtawk dawaſche zyłe hamſke hejtmanſtwa. Jónu hyſche měcź 6 jara rjanych a wumělſkich vajow. Pſcheda a nje zyły polk wojakow pruſkemu kralej.

August Ssylny běſche wulki dyrdomdejnik a kralowſki kelcer a brojer. Wón je we ſwojim cźaſu wulku rólu hrał w Europje, bohużel wſchak niż runje doſtojnu a cźeſtnu rólu.

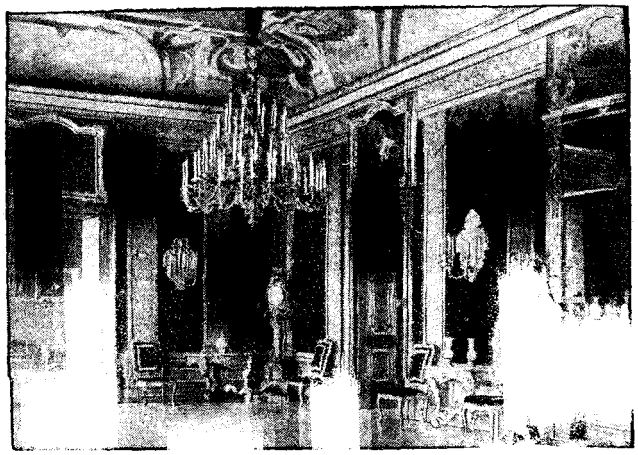

...ſala Au... ...w nět... ...im Drježdżans... ...

Żony wokoło Augusta Sylneho.

1. Hana Konstanca hrabinka z Cosel, kotraż kurwjeřcha w jeho lubości k pyše posylnjowaše a bu tak pohnuwarka k mnohim krasnym twarskim wutwórbam.

2. Kurwjerchowka Christina Eberhardina rodź markhrabinka z Brandenburg-Beyreuth, mandźelska Augusta Sylneho.

3. Aurora, hrabinka z Königsmarck, kotrejež dla ſo kurwjeřeh też k ſwojim politiſkim postupowanjam zawjeſe da.

Serbske towarſtwo w Khwaćicach zhladuje na 40 lět swojeho wobſtaća

(Kóńcźenje.)

A dźenſa ma Khwaćańſka woſada wjeſele, jo je je ejnym ſararjom hódny naſłědnik jeneho Jmiſcha, ...ana, Domaſchki, knjeſ Sarjenk ſ wyſchſcham ſararjom ...iměmy pſajicź ſ biſkopom evangelſkich Sserbow w Sa...cej. S jeho pſchednoſtkow wěmy, tak ſahorjeny je ja rjanoſcźe a wożebitoſcźe naſchcze droheje macźerińcze rěcźe. Wón je dźenſa ſ wodźerjom ſerbſkeho preďarſkeho ſemjenara. S jeho rozwucźowanja cźerpaja pſchichodni ſerbſcy theologojo ſwoje rěcźne potkady a wuſtotowanja, niż rozwucźenje ſame, ně ſahorjenje ja jeje nězwoleźe, lubjoſnoſcźe a rjanoſcźe. Knjeſ wyſchſchi ſararjam mnohonu jeneho Jmiſcha dźěła w jeho duchu. Pſchednoſcźer praji, jo widźi we wſchěch naſhonjenjach poſt Bożi. Tehodła wěrt do pſchichoda Sserbowſtwa. Stupamy do doby ſwětowych ſtawiznow, hdźež ma ſo mały a ſłaby jenźi, ſtupamy do doby ſchtóa narodnych mjenſchin. Bjes dwěla pſchińdźe cźaſ, ſo ſtatne jakone pſchikłaja poſtowanje kultury, wożebitoſcźom rěcźom ſłabych narodnych mjenſchin, dokelž je jich ſdźerjenje ſ fundamentalnej ważnoſcźu ja ſelnaca europiſkeje kultury. Praſchenje narodnych mjenſchin ma ſo widźeć kóždeho politiſkeho ratu. Njech wſchekate tuhkwalne podeńdźenja tónle zyt abo wutóńź dyje hiſchcze jaćźemnja, ale ſmy na puczu k njemu. Sserbja, łužiſzo Sserbja ſu hižo dobyli, dočźakawſchi ſpoczatki tuteje doby.

Poſtrowy běchu pózłali knjes ſtudirty radźicźel prof. ſor a kurektor Ota Wičjas je Stollberga a ſerbſki bíbo w Lipſku.

Sswjedźeńſki pſchednoſchi mějeſche nowy ſaſtupjacy towaršch a horliwy prózowar we ſpěchowanju ſerbſkeje kultury. Wjedźeſche naſ ſ cźopłymi ſłowami do raja naſchich pěſnjerjow. Zjawje nam wopiſuja poſtawu a powahu Handrija Sejferja. Bě tola ſobu jedyn ſ tych prěnich nam ſpěwazych wo nowym pſchichodźe Sserbowſtwa, bě nam i profetu. S jeho nězwych a lubownych pěſnjow naſchcźa pa nam knjes pſchednoſchcer piſann twěcźel kraſnych kwětkow. Něchtóńkuliž halle ſpóna wo kaſe njeſhinute połady je Sejfer naſchu narodnoſcź wobhoršcźił. W jeho pěſnjach jewi ſo nam tak prawje nězna, njeſtaſena ſerbſka dušcha. Żiwy pſchikleſk mtyowaſche knjeſa pſchednoſcźerja. Sacźuchmy, jo towarſtwo podarmo dźěłało njeje, hdyž je ſo prózowało Sserbam tute połady ſerbſke ſachowacź.

S jewiſcźa połkcźi ſo pſchikładowarjam lubosnu a hnujacy wobraz. Tſi knjeźne, Hainkej, Połdrakej a Jurij, pſchedwjedźechu nam ſararja Domaſchkowu (Nošcźerjanſki) mjſtłow połnu a naſchemu cźaſej do wutrokow pſchimjacu pěſeń: „Sserbow jandźel“. Někotre wocźko pjelnjeſche ſo ſe ſylłami, hdyž nam naſche knjeźny tak ſ dorajom a ſ hłubokim jaćźucźom tuteho wótcźeńza junazy ſłowa pſchednoſchowachu.

Krótki wuſtup: „Na kwaſnym puczowanju“ wuwabi wokſchewjazu radoſcź, hdyž ſo tak wuſtojnje a wuſkoćźnje pſchedſtaji, ſchtož nězjachmy ſo kujetomaj Jurej a Huſtemu dźakowacź. A naſcha Jurej Leńka je nam wołtała ta łuba, wobwjerſtiwa a wuſtojna dźiwadźelnicza. Jena knjeźna ſ Bjedrußa, ale tu pſchiſtajena, ſaſpěwa nam, ſ zunim a łubośnym hłoſom: „Wječor je błiſko“ a „Hanka budź wjeſoła“. Zorjuj chojſejowy ſpěw ſkónči wuſtupowanje na jewiſchcźu. Start a nadźij jabawjachu ſo hiſchcze krótke hodźinki pſchi pſchecźeljſkej bjeſadźi a wjeſołej rejzy. Hdyž towarſtwo nětko ſtrocźi do pjateho lětdźeſatka, pſchejemu jemu dalſchi rosroścź a ſwe ſtutkowanje we ſławnej narodnej tradiczji.

Dźeń Sokoła w Sowrjecach

W narodnoſtnjo ryzy ſe... krajinje wo... Kubšce ſerbske towarſtwo... ...ejenje bohużel ... njekćźe kaž na ſerbſkich ... Serbſke ... warſtwo „Pedćernobóh“ ze ... wotrjadom ... łobik“ ma ſo tu dosć bdźić z ... ...kosću a ... keſu. Před lětami w Sowrjecach założena ſoka... jednota po krótkim cźilym ſkutkowanju poča... worić a drěmać, dokelž bě tu njedoſtatk duchow... a techniſkeho wjednistwa. W poſlednim cźaſu ... zasy ſtale pospyty woživić jednotu z tym, zo Bukečanska jednota ſo wo nju ſtaraſe. Bukečanska nota tworjeſe ze Sowrjecańſkej hromadźe nu... zjenćźenſtwo, tak zo Sowrjećenjo zwuńcja hromadźe z Bukečanami w Bukecach.

Njedźelu, 29. wulkeho rózka wuhotujetej Bukečanska a Sowrjećanska jednota ſokolſki ſwjedźeń we Sowrjecach. Po ręka, wuhotowaſtej poprawom dwoj ſwjedźenjej, popołdniſi bóle za dźěći a jich ſtarſich, wječork pak jenož za doroſcźenych.

Popołdniſi ſwjedźeń bě jara derje wopytany. Pro... kopu dźěći bě ſo tu našło a też wjele ſtarſich. Sokolata předwjedźechu proſtne, zwučowachu na konju a wſelake hry předwjedźechu. Bratŕa na bradłach zwučowachu a ſotry Radwórſke proſtne předwjedźechu. Sokolſki Kašpork Hrodźišćańſkeje jednoty bě też přikhwatał — (bohužel ſo trochu zapozdźi, dokelž bě z motorſkim kołom!). Hraješe ſo: Kašpork a Puc!“ wuſtupi najprjedy Kašpork, kiž ſo potom ze Baj-Wórſłu rozmołwi wo ſerbſkich poměrach a ſeriznjach. Skónčnje ſo ... ...on zjawi ... Wuprevnſki Špektor Puc, kiž chce ... wotjesnyć. Skónči ſo wězo wšo derje z wobešenjom Puca a zaražením čerta, kiž chce Puca wróco zwołać do hele. Dźěći ja ra živje a z wulkim zajimom ſobu hrajachu.

Wječorny ſwjedźeń bě (za tudyše poměry) dość derje wopytany. Powita přitomnych ſtaroſta Sowrjećanſkeje jednoty br. Israel, rysuje zaměr Sokoła, kiž chce hašćiž ſerbſke počinki, wěru wótcow a narodnoſć. Potom ſo předwjedźechu zhromadne proſtne bratrow a ſotrow. Sotry zwučowachu Radwórſke proſtne a potom kołowe rytmiſke. Wosebje rjane bě zwučowanje z kruželemi. Bratŕa zwučowachu na narjadach (bradła, kóń a prěkuš) a ſkónčnje też hiſće ſławne jubilejne proſtne. Na kóncu ſo hiſće na bradłach ſkupiny ſtajachu. Małeſanſka ſokolſka kapała k předwjedźenjam a potom też k rejam pjekaše. Po programje hiſće poreča k. wučeř Šěca.

Nadźijomnje je tutón „dźeń Sokoła“ w Sowrjecach zamółł budźić w ludźe a wosebje też ſrjedź młodźiny živiši zajim za Sokolſtwo. A chcemy ſo nadźijeć, zo też Sowrjećanſka ſokolſka ſtraž ſo po něčim zasy ſkruči, zo z wuſpěchom móhła wojować přeciwo ſerbſkej zaſparnoſći a bjezdźałkanoſći.

Protyka dawkowych termijow

za měſ. ſ jenuar 1933.

Sapłacźicź ma ſo ſtuančznemu hamtej

6. februara: Dawkowy wotcźah wot dźěłacźerſkeje młodź, pſchiſłušnik k mjdowemu dawkej njeſjenjenych dźěłobjerjerjow, pomoc ja njeſłužerjow ja mſdy, kiž ſu ſo w cźaſu wot 16. hacź do tónja januara 1933 wuſtorčiłe.

10. februara: Burjowy wobrotny dawk.

10. februara: Dopołdne wotſtenjenje a napłacźenje wobrotneho dawka na měſ. januar 1933 (ſchkitanſki cźaſ hacź do 17. februara 1933).

15. februara: Swjedźeńſki dawk (Aufbringungsſteuer), 2. podźěl.

15. februara: Dopołdne płacźenja na ſamóžeńſki dawk.

15. februara: Napłacźenja dołhodneho dawka ſa rataŕſtwo a łěſnarſtwo.

20. februara: Dawkowy wotcźah wot dźěłacźerſkeje młodź, pſchiſłušnik k mjdowemu dawkej njeſjenjenych dźěłobjerjerjow, pomoc ja njeſłužerjow ja mſdy, kiž ſu ſo wot 1. hacź do 15. februara 1933 wuſtorčiłe.

Hłowny redaktor a zamołwity ze politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.